UNIVERS CLASIC

D.H. Lawrence

FEMEI ÎNDRĂGOSTITE

Redactor: Mirella Acsente
Tehnoredactare computerizată: Cristina Bucuroiu, Liubovi Grecea
Coperta: Walter Riess

D.H. Lawrence
WOMEN IN LOVE

Toate drepturile asupra acestei ediţii
sunt rezervate Editurii LEDA, parte componentă
a GRUPULUI EDITORIAL CORINT

ISBN 973-86879- 1-8

Timbrul literar se plăteşte Uniunii Scriitorilor din România Cont: 2511.1-171.1/ROL BCR, Sector 1

Pentru comenzi şi informaţii adresaţi-vă la:

Editura LEDA
Difuzare şi Clubul Cărţii
Str. Teodosie Rudeanu nr. 21. Sector I, Bucureşti
Tel: 222.19.49, 223.19.28; Fax: 222.71.78
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
Magazinul virtual: www.edituracorint.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României LAWRENCE, D. H.
Femei îndrăgostite / D. H. Lawrence; trad.: Monica Taliu. - Bucureşti: Leda, 2004 ISBN 973-86879-1-8
I. Taliu, Monica (nad.)
821.111-31 = 135.1

Format: 16/54 x 84. Coli tipo: 37
Lucrarea executată la Imprimeria „ARDEALUL” Cluj
B-dul 21 Decembrie nr. 146 Cluj-Napoca. Tel.: 413871; Fax; 413883
Comanda nr. 60011 /2006

D.H. Lawrence

FEMEI ÎNDRĂGOSTITE

Traducere de Monica Taliu
Prefaţă de Dan Grigorescu

LEDA

Capitolul I

SURORILE

ÎNTR-O DIMINEAŢĂ, Ursula şi Gudrun[1] Brangwen stăteau în firida ferestrei boltite din casa tatălui lor în Beldover, lucrând şi vorbind. Ursula cosea o broderie viu colorată iar Gudrun desena pe o tăbliţă pe care o ţinea pe genunchi. Tăceau, vorbind doar nunei când câte un gând le rătăcea prin minte.

— Ursula, zise Gudrun, chiar nu vrei să te măriţi?

Ursula dădu drumul broderiei să-i cadă în poală şi ridică privirea. Chipul ei avea o expresie calmă şi atentă.

— Nu ştiu, replică ea. Depinde ce înţelegi prin asta.

Gudrun fu puţin surprinsă. O privi pe sora ei timp de câteva momente.

— Ei bine, zise ea pe un ton ironic, nu înţeleg decât un singur lucru! Dar totuşi, nu crezi – şi aici se întristă puţin – că ai fi mai avantajată decât eşti acum?

Chipul Ursulei se întunecă.

— S-ar putea, zise ea. Dar nu sunt sigură.

Gudrun se opri din nou, uşor iritată. Voia să fie cât mai explicită.

---

[1] Sf. Ursula a fast o sfântă din Anglia, o fecioară care se presupune că a fost martirizată împreună cu 11.000 dintre adeptele sale virgine când o misiune de pace în Valea Rinului a avut ca rezultat invazia hunilor care au ucis femeile de lângă Colonia (Köln), posibil în secolul al IV-lea, pentru că Ursula a refuzat să se căsătorească cu conducătorul lor. Într-o legendă teutonă, Gudrun era fiica lui Giuki, regele Nibelungilor. După ce şi-a ucis cei doi fii, le-a oferit inimile soţului ei, Atli, regele hunilor, să le mănânce înainte să-l ucidă şi pe el. (Toate notele de subsol aparţin editorului textului în limba engleză.)

— Nu crezi că e necesar să ştii cum e să fii măritată? întrebă ea.

— Crezi că e nevoie să ştii? replică Ursula.

— Trebuie, într-un fel sau altul, zise Gudrun destul de rece. Nu e chiar plăcut, dar trebuie să treci prin asta cumva.

— Nu chiar, zise Ursula. Mai degrabă să vezi cum e finalul unei asemenea experienţe.

Gudrun stătea nemişcată, ca să fie atentă la discuţie.

— Desigur, spuse ea, mai e şi lucrul acesta de luat în considerare.

Acestea fiind spuse, conversaţia se încheie. Uşor supărată, Gudrun îşi luă guma şi începu să şteargă o parte din desen. Ursula broda foarte preocupată.

— N-ai lua în calcul o partidă bună? întrebă Gudrun.

— Cred că am respins câteva, spuse Ursula.

— Chiar aşa? Gudrun se îmbujoră puternic. Dar era vorba şi de ceva avere? A fost vorba de aşa ceva?

— O mie pe an şi era un bărbat pe cinste. Mi-a plăcut de el tare mult, zise Ursula.

— Chiar aşa? Dar nu te-a tentat, totuşi?

— Teoretic, dar nu practic, zise Ursula. Când ajungi la momentul hotărârii, poţi simţi că nu te mai interesează. Păi dacă aş fi tentată să fac asta, m-aş mărita cât ai clipi. Dar eu sunt tentată să nu o fac.

Cele două surori se amuzară şi chipul li se lumină deodată.

— Nu-i aşa că-i uimitor, strigă Gudrun, cât de mult eşti tentat să rezişti ispitei?

Amândouă au râs, uitându-se una la alta. Dar sufletul le era încărcat de teamă.

Urmă o pauză lungă, timp în care Ursula continuă să brodeze şi Gudrun îşi reluă desenul. Cele două surori erau femei. Ursula avea douăzeci şi şase de ani, iar Gudrun douăzeci şi cinci. Dar chipul amândurora păstra un uşor aer feciorelnic, tipic pentru fetele din ziua de azi, părând mai degrabă surori cu Artemis decât cu Hebe[2]. Gudrun era

[2] Ambele erau fiicele lui Zeus. Artemis era zeiţa castităţii şi a vânătorii

foarte frumoasă, molatică, şi avea o piele catifelată şi o constituţie firavă. Purta o rochie din mătase de culoare bleumarin cu dantelă încreţită de in de culoare albastră şi verde la gât şi mâneci; şi purta ciorapi verde-smarald. Atitudinea sa încrezătoare, dar şi sfioasă, contrasta cu firea sensibilă a Ursulei. Oamenii din oraşul de provincie, intimidaţi de perfecta stăpânire de sine a lui Gudrun şi de lipsa manierelor ei, spuneau despre ea: „E o femeie deşteaptă”. Ea tocmai se întorsese din Londra, unde petrecuse câţiva ani, făcându-şi ucenicia la o şcoală de arte frumoase şi trăindu-şi viaţa prin atelierele de sculptură.

— Speram să-mi apară un bărbat în cale, spuse Gudrun, prinzându-şi deodată buza de jos cu dinţii şi arborând o grimasă ciudată, care era pe jumătate un zâmbet viclean, pe jumătate suferinţă. Ursulei îi era teamă.

— Deci, ai venit acasă şi te aştepţi să-l găseşti aici? râse ea.

— O, draga mea, strigă Gudrun strident. Nu m-aş abate din calea mea ca să-l caut. Dar dacă s-ar întâmpla cumva să-mi apară în cale un ins foarte atrăgător, cu suficienţi bani – ei bine – se întrerupse ea ironic. Apoi o privi iscoditor pe Ursula, de parcă voia să-i studieze reacţia. Tu nu simţi că te plictiseşti? o întrebă pe sora ei. Nu simţi că lucrurile nu se concretizează? Nimic nu se concretizează. Totul moare în faşă.

— Ce moare în faşă? întrebă Ursula.

— O, totul – ceva – lucrurile în general.

Urmă o pauză, timp în care surorile se gândiră în treacăt la soarta lor.

— Chiar e ceva care te înspăimântă, spuse Ursula, după care tui urmă o pauză. Dar tu speri să ajungi cineva doar dacă te căsătoreşti?

— Se pare că acesta este următorul pas inevitabil, spuse Gudrun.

Ursula cântări răspunsul, cu oarecare amărăciune. Era învăţătoare la Şcoala elementară din Willey Green, şi asta

---

(echivalenta zeiţei romane Diana), iar Hebe era zeiţa tinereţii, al cărei rol era să-i servească pe zei şi să se ocupe de treburile lor casnice.

de câţiva ani buni.

— Ştiu, spuse ea, aşa e când te gândeşti la un lucru doar teoretic. Dar imaginează-ţi: orice bărbat pe care-l cunoşti, închipuie-ţi că vine acasă la cineva în fiecare seară şi-i dă bineţe şi un sărut...

Urmă o pauză nesemnificativă.

— Da, spuse Gudrun cu o voce abia simţită. E pur şi simplu imposibil. Oamenii fac în aşa fel încât să devină imposibil.

— Desigur, mai sunt şi copiii la mijloc – spuse Ursula plină de îndoială.

Chipul lui Gudrun se înăspri.

— Chiar îţi doreşti copii, Ursula? întrebă ea pe un ton rece.

Ursula o privi uimită, bulversată.

— Cred că această problemă mă depăşeşte, zise ea.

— Aşa crezi? întrebă Gudrun. Eu nu simt nimic special când mă gândesc la conceperea copiilor.

Gudrun o privi pe Ursula cu un aer inexpresiv, iar chipul ei arăta ca o mască. Ursula se încruntă.

— Poate că sentimentul ăsta nu e chiar real, şovăi ea. Poate că ei nu sunt doriţi cu adevărat, sufleteşte vorbind doar aşa, într-un fel superficial.

Chipul lui Gudrun căpătă o expresie dură. Nu voia să fie prea explicită.

— Când te gândeşti la copiii altor oameni..., spuse Ursula.

Gudrun o privi din nou aproape ostil pe sora ei.

— Exact, spuse ea ca să încheie conversaţia.

Cele două surori şi-au văzut de lucru în tăcere, Ursula având mereu în ochi acea strălucire ciudată ca a unei flăcări eterice care e captată, prinsă în mreje şi surprinsă fără voia ei. Mult timp a locuit singură, lucrând doar pentru ea, trăind de pe o zi pe alta şi întotdeauna gândindu-se, încercând să îşi trăiască viaţa, să-i înţeleagă semnificaţia aşa cum se pricepea ea. Nu mai ducea o viaţă activă, dar, undeva, în tenebrele sufletului ei, ceva nedefinit prindea viaţă. Ce bine ar fi dacă ar putea să răzbată dincolo de ultimul înveliş! Se părea că încearcă să-şi strecoare mâinile

afară, precum un copil aflat în pântecele mamei, dar nu reuşea. Nu încă. Totuşi, avea o presimţire ciudată, sesiza ceva care avea să se întâmple.

Îşi lăsă deoparte broderia şi o privi pe sora ei. O considera pe Gudrun atât de fermecătoare, extrem de fermecătoare, cu pielea ei catifelată, frumoasă, cu tenul deosebit de fin şi trăsături delicate. Sora ei era zglobie, îi puteai ghici caracterul nostim, firea reţinută. Ursula o admira din tot sufletul.

— De ce te-ai întors acasă, Prune? întrebă ea.

Gudrun ştia că era admirată. Se opri din desenat şi o privi pe Ursula pe sub genele frumos arcuite.

— De ce m-am întors, Ursula? repetă ea. M-am întrebat de o mie de ori.

— Şi nu ştii?

— Ba da, cred că ştiu. Cred că întoarcerea mea acasă a fost doar *reculer pour mieux sauter*[3].

Şi îi aruncă Ursulei o privire lungă, plină de subînţeles.

— Ştiu, strigă Ursula, părând uşor uimită şi dezamăgită, ca şi cum n-ar fi ştiut. Dar unde ai putea sări?

— Oh, nu contează, spuse Gudrun, întrucâtva gânditoare. Dacă sari peste marginea prăpastiei, trebuie să cazi undeva.

— Dar nu e foarte riscant? întrebă Ursula.

Un zâmbet abia conturat, ironic, se ivi pe chipul lui Gudrun.

— Ah! zise ea râzând. Astea nu sunt decât vorbe goale!

Şi ca atare încheie din nou discuţia. Dar Ursula încă mai medita.

— Şi cum ţi se pare acasă, acum că te-ai întors? întrebă ea.

Gudrun rămase tăcută şi distantă câteva momente înainte să răspundă, apoi spuse pe un ton sincer şi distant:

— Mi se pare că sunt o străină aici.

— Dar tata?

Gudrun o privi pe Ursula aproape cu ranchiună, de parcă ar fi fost încolţită.

---

[3] A se da înapoi pentru a sări mai bine (fr.).

— Nu m-am gândit la el: m-am abţinut, spuse ea pe un ton rece.

— Da, zise Ursula cu o voce tremurată, şi discuţia se încheie definitiv.

Surorile păreau că se confruntă cu un abis înspăimântător şi parcă ar fi privit dincolo de marginea prăpastiei.

Au continuat să lucreze în tăcere câtva timp, iar obrajii lui Gudrun erau îmbujoraţi din cauza sentimentelor pe care şi le înăbuşea. Detesta faptul că ele prinseseră viaţă.

— Mergem să aruncăm o privire la nuntă? întrebă ea în cele din urmă, pe un ton prea degajat.

— Da! strigă Ursula, entuziasmată, lăsându-şi deoparte broderia şi zvâcnind, de parcă voia să scape de ceva anume, lăsând astfel să se întrevadă tensiunea din aer şi provocând un val de neplăcere care se abătu asupra nervilor lui Gudrun.

În timp ce urca scările, Ursula deveni conştientă de casă, de căminul ei. Dar ura locul ăsta, prea sordid şi prea familiar. Se temea de resentimentul puternic pe care-l avea când se gândea la casa ei, la societatea şi atmosfera din jur, la viaţa asta demodată. Sentimentul ăsta o făcea să se înspăimânte.

Curând, cele două fete mergeau grăbite pe drumul principal din Beldover, o stradă largă, unde se aflau şi prăvălii, şi case de-a dreptul neînsemnate şi sordide, dar fără să aibă un aspect sărăcăcios. Gudrun, proaspăt sosită în oraş, după ce trăise în Chelsea şi Sussex, respingea cu cruzime urâţenia amorfă a micului oraş minier din Midlands. Totuşi, continua să meargă mai departe, trecând pe strada pietruită, interminabilă şi amorfă, observând la scară redusă micimea lumii din jur. Se afla sub privirile scrutătoare ale celor din jur şi se simţea supusă unui chin interminabil. Era ciudat că se hotărâse să se întoarcă şi să observe impactul pe care-l avea asupra ei această urâţenie diformă şi plictisitoare. De ce dorise să se supună ei, de ce tot mai voia să se supună acestui lucru, adică torturii de nesuportat cauzată de aceşti oameni urâţi, neînsemnaţi, de

acest mediu rural deformat? Se simţea ca o insectă târându-se prin praf. Era copleşită de repulsie.

Cele două surori se abătură de la strada principală, trecură pe lângă o grădină mică, unde zăceau cu neruşinare cotoare de varză, negre de funingine. Nimeni nu părea să fie ruşinat. Nimeni nu era deloc ruşinat de asta.

— Zici că e o ţară dintr-o lume subterană, spuse Gudrun. Minerii o aduc la suprafaţă o dată cu ei, o dezgroapă. Ursula, e minunat, e într-adevăr minunat – e cu adevărat extraordinar, e o altă lume. Oamenii par toţi vârcolaci şi totul este fantomatic. Totul este o copie diavolească a lumii reale, o imitaţie, ceva diavolesc, totul e spurcat, totul e sordid. E o nebunie întreagă, Ursula.

Surorile traversau o potecă negricioasă printr-un câmp întunecat şi murdar. La stânga se deschidea o perspectivă amplă, o vale minieră, iar vizavi se aflau dealuri împădurite, plantate cu porumb, iar întregul peisaj era înceţoşat, de parcă vedeai printr-un voal de crep. Fumul albicios şi negru se ridica în rotocoale neîntrerupte, ca şi cum era ceva magic în văzduhul întunecat. În apropiere se vedeau şirurile lungi, drepte de locuinţe, aşezate de-a lungul drumului care cotea spre coasta dealului. Locuinţele erau din cărămidă sfărâmicioasă, roşu închis, cu acoperişurile din ţiglă închisă la culoare. Poteca negricioasă pe care mergeau cele două surori era bătătorită de minerii care treceau zilnic pe acolo şi era despărţită de câmpie prin garduri de fier. Pârleazul care dădea înspre drumul principal fusese tocit de pantalonii de moleschin ai minerilor care treceau pe acolo, până devenise lustruit. Acum cele două fete păşeau printre şiruri de locuinţe mai sărăcăcioase. Femeile stăteau şi bârfeau în capătul corpului de case, cu braţele încrucişate peste şorţurile aspre, şi le aruncau surorilor Brangwen priviri lungi şi scrutătoare, asemănătoare cu ale aborigenilor; copiii le strigau în fel şi chip.

Gudrun îşi vedea de drum mai departe, pe jumătate uimită. Dacă asta se chema viaţă, dacă aceştia erau oameni care trăiau într-o lume a lor, atunci cum era lumea ei de afară? Era conştientă că purta ciorapi de un verde ca

firul ierbii, o pălărie de velur mare verde, haina lungă şi moale de un albastru aprins. Şi simţea că parcă pluteşte prin aer, cu paşi nesiguri, iar inima i se strângea la gândul că în orice clipă ar putea fi aruncată la pământ. Se temea.

Se agăţă de Ursula, care trecuse de mai multe ori prin asemenea experienţe şi se deprinsese cu această lume întunecată, primară şi ostilă care le viola intimitatea. Dar în tot acest timp, sufletul îi era sfâşiat, de parcă era supus unui chin: „Vreau să mă întorc, vreau să plec, nu vreau să ştiu de lumea asta, să ştiu că există aşa ceva."

Totuşi trebuia să meargă mai departe.

Ursula simţea suferinţa surorii ei.

— Urăşti lumea asta, nu-i aşa? întrebă ea.

— Mă nedumereşte, bolborosi Gudrun.

— N-ai să stai prea mult, răspunse Ursula.

Şi Gudrun merse mai departe, căutând să se elibereze.

S-au îndepărtat de zona minieră, au cotit pe lângă deal şi au ajuns în ţinutul mai curat de dincolo, în Willey Green. Totuşi, peste câmpii şi peste dealurile împădurite mai persista încă o undă slabă de întunecime ce părea că sclipeşte misterios în văzduh. Era o zi de primăvară, răcoroasă, cu câteva raze de soare. Flori galbene de rostopască se iţeau de sub gardurile vii, iar în grădinile căsuţelor din Willey Green tufişurile de coacăze începeau să înverzească, florile cenuşii de alyssum care se căţărau pe ziduri era întrepătrunse de flori mici albe.

Întorcându-se, cele două surori au ieşit din drumul principal care cobora de-a lungul malului înalt şi ducea spre biserică. Acolo, la ultima cotitură a drumului, ascuns de copaci, se afla un grup micuţ de oameni care, răbdători, aşteptau să vadă nunta. Fiica celui mai mare proprietar de mine din ţinut, Thomas Crich, se căsătorea cu un ofiţer de marină.

— Hai să ne întoarcem, spuse Gudrun, îndepărtându-se. Acolo sunt toţi oamenii ăia.

Şi se opri şovăielnic în drum.

— Nu trebuie să-ţi pese de ei, spuse Ursula. Sunt oameni cumsecade. Toţi mă cunosc, nu-i băga în seamă.

— Dar trebuie să trecem printre ei? întrebă Gudrun.

— Sunt chiar oameni cumsecade, zău, spuse Ursula, mergând înainte.

Şi cele două surori se apropiară împreună de grupul de oameni de rând care erau nerăbdători şi atenţi. În mare parte erau femei, soţiile minerilor, care păreau fără vlagă. Chipurile lor erau vigilente şi păreau din altă lume.

Cele două surori se ţineau strâns una de cealaltă şi se îndreptară direct spre poartă. Femeile le făcură loc să treacă, dar nu îndeajuns, de parcă n-ar fi vrut să le cedeze calea. Surorile trecură în tăcere de poarta de piatră şi urcară treptele până ajunseră pe covorul roşu, în timp ce un poliţist le înlesnea înaintarea.

— Cât au costat ciorapii? se auzi o voce în spatele lui Gudrun.

Deodată fata fu cuprinsă de o furie cumplită, violentă şi criminală. Ar fi vrut ca toată lumea de acolo să dispară, să fie anihilată, pentru ca lumea din jurul ei să rămână imaculată. Ura nespus să meargă pe aleea din curtea bisericii, să păşească pe covorul roşu, să continue să înainteze sub privirile lor.

— Nu vreau să intru în biserică, spuse ea deodată, cu asemenea hotărâre încât Ursula se opri imediat, se întoarse şi o luă înspre o alee laterală care ducea înspre o altă poartă micuţă la Şcoala elementară, al cărei teren se învecina cu cel al bisericii.

Dincolo de poarta şcolii, în faţa bisericii, unde se aflau arbuşti, Ursula se aşeză un moment ca să se odihnească pe zidul jos de piatră, sub tufele de dafin. În spatele ei, clădirea mare şi roşie a şcolii se ridica tăcută, cu ferestrele toate deschise, aşa cum se întâmpla când nu erau ore. Dincolo de tufişuri, în faţa ei se vedeau acoperişurile deschise la culoare şi turnul vechii biserici. Surorile erau ascunse de frunziş.

Gudrun se aşeză în tăcere. Buzele îi erau strânse şi privea în altă parte. Regreta amarnic faptul că se mai întorsese. Ursula o privi şi se gândi că era uimitor de frumoasă, aşa îmbujorată cum era din cauza stânjenelii.

Dar temperamentul Ursulei era îngrădit de o oarecare constrângere, o stare de oboseală impusă de sora ei. Ursula îşi dorea să Fie singură, să se elibereze de rigiditatea, de prezenţa asupritoare a surorii ei.

O să rămânem aici? întrebă Gudrun.

— Mă odihneam şi eu puţin, spuse Ursula, ridicându-se în picioare de parcă s-ar fi simţit dojenită. O să stăm în colţ lângă terenul de tenis, o să vedem totul de acolo.

Preţ de câteva momente, lumina soarelui invadă curtea bisericii, se simţea un parfum abia perceptibil de sevă şi de primăvară, poate de violete ivindu-se printre morminte. Răsăriseră câteva margarete albe, strălucitoare ca nişte îngeri. Văzduhul era plin de aroma frunzelor de fag roşu mijind, roşii ca sângele.

Fix la ora unsprezece, trăsurile începură să sosească. Se produse o rumoare în mulţimea strânsă la poartă, oamenii erau atenţi, în timp ce o trăsură se apropia, nuntaşii urcau treptele şi păşeau pe covorul roşu spre biserică. Cu toţii erau veseli şi entuziasmaţi pentru că soarele strălucea.

Gudrun îi privi cu atenţie, cu o curiozitate obiectivă. Îi privea pe fiecare de sus până jos, ca pe nişte personaje dintr-o carte, sau ca pe nişte modele pentru un pictor, ca pe nişte marionete la teatru, ca pe o operă finisată. Îi plăcea să le recunoască diverse calităţi, să-i vadă aşa cum erau de fapt, să-i plaseze în mediul lor tipic, să şi-i întipărească în minte pentru totdeauna, aşa cum treceau prin faţa ei pe aleea spre biserică. Îi cunoştea, pentru ea erau asemenea unui plic scris, închis, parafat şi ştampilat. Nici unul dintre ei nu mai era o persoană necunoscută pentru ea, îi descifrase pe toţi, până în momentul în care familia Crich începu să apară. Atunci i se trezi interesul. Aici era ceva ce ea nu preconizase.

Sosi mama, doamna Crich, cu fiul ei mai mare Gerald. Femeia era o persoană ciudată, cam şleampătă, în ciuda eforturilor vizibile pe care le făcuse ca să arate decent în acea zi. Chipul ei era palid, avea o culoare gălbuie, pielea îi era netedă şi străvezie, avea tendinţa să se aplece în faţă, iar trăsăturile îi erau puternic reliefate, impunătoare, şi

avea o privire încordată, nepăsătoare şi incisivă. Părul ei lipsit de culoare era nepieptănat, şuviţe rebele îi ieşeau de sub pălăria albastră de mătase şi atârnau pe haina din mătase bleumarin. Părea o femeie cu idei fixe, pe care şi le ascundea, dar extrem de mândră.

Fiul ei era genul de bărbat atrăgător, bronzat, puţin peste înălţimea medie, bine făcut, şi aproape exagerat de bine îmbrăcat. Dar avea şi el aceeaşi privire stranie, precaută, o strălucire de care nu era conştient, de parcă n-ar fi fost de-o seamă cu oamenii din jurul lui.

Gudrun l-a zărit imediat. Avea un aer nordic care o atrăgea ca un magnet. Tenul său curat, nordic şi părul blond străluceau precum razele unui soare cu dinţi care se reflecta în cristalele de gheaţă. Iar el părea atât de diferit, inabordabil, imaculat precum zăpada arctică. E posibil să fi avut treizeci de ani, poate chiar mai mult. Frumuseţea sa sclipitoare, masculinitatea asemănătoare unui lup tânăr, agil şi surâzător nu o orbeau într-atât încât să nu fie conştientă de comportamentul lui predominant rigid şi bizar, de pericolul care se ascundea dincolo de firea sa nesupusă. „Totemul său este lupul”, îşi repetă ea. „Mama sa este o lupoaică bătrână şi neîmblânzită.” Apoi starea ei mintală ajunse pe culmile paroxismului, ale extazului, de parcă ar fi făcut vreo descoperiţi incredibilă de care nimeni nu mai ştia. O stare ciudată de extaz puse stăpânire pe ea, iar sângele îi curgea prin vene cu o viteză care o aducea într-o stare de emoţie extremă.

„Doamne, Dumnezeule, exclamă în sinea ei, ce mai e şi asta?”

Apoi, câteva momente mai târziu, îşi spuse cu calm: „Vreau să-l cunosc mai bine pe acel bărbat”. Era chinuită de dorinţa de a-l vedea din nou, de nostalgia, de nevoia de a-l vedea din nou, ca să se convingă că nu se înşelase întru totul, că nu îşi făcuse iluzii, că într-adevăr avea o senzaţie stranie şi copleşitoare provocată de prezenţa lui şi că îl percepea ca făcând parte din fiinţa ei, deşi se temea destul de tare de el. „Oare eu sunt cu adevărat aleasa lui, chiar există o lumină polară, uşor aurie, care să ne învăluie doar

pe noi doi?” se întrebă ea. Nu-i venea să creadă şi rămase pe gânduri, fără să-şi dea seama de ceea ce se întâmpla în jurul ei.

Domnişoarele de onoare erau acolo şi totuşi mirele nu venise. Ursula se întreba dacă nu-i scapă ceva şi dacă nu cumva nunta ar putea să eşueze. Se simţea confuză, de parcă totul depindea de ea. Sosiseră şi domnişoarele de onoare care trebuiau să intre primele în biserică. Ursula le privea cum urcau scările. O cunoştea pe una dintre ele, o femeie înaltă, molatică şi îndărătnică, cu o claie de păr blond şi un chip prelung şi palid. Era vorba de Hermione Roddice[4], o prietenă de-a familiei Crich. Pe măsură ce înainta cu capul sus, îşi clătina pălăria enormă, turtită, din catifea galben pai, cu pene cenuşii de struţ. Înainta uşor, aproape plutind, şi parcă nu-şi dădea seama de asta, iar chipul ei prelung şi palid era îndreptat în sus ca să nu-i vadă pe cei din jur. Era bogată. Purta o rochie de catifea subţire, mătăsoasă, de un galben pai, şi ducea în braţe multe flori micuţe, trandafirii de ciclamen. Pantofii şi ciorapii aveau o culoare gri-maronie, care se asorta cu penele de la pălărie, iar părul îl avea bogat şi mergea parcă plutind, fără să-şi mişte şoldurile, ceea ce era ciudat, fiindcă era o mişcare involuntară şi bizară. Era o femeie impunătoare, îmbrăcată încântător în culori galben pai şi trandafiriu închis, dar totuşi avea un aer macabru şi cumva respingător. Oamenii tăceau când trecea ea, fiind impresionaţi, incitaţi, pe punctul de a o lua în râs, dar totuşi, dintr-un motiv anume, nu o făceau. Chipul ei palid, prelung, era îndreptat în sus, după moda impusă de

[4] Inspirată de binecunoscuta amfitrioană de atunci, Lady Ottoline Morrell (1873-1938), care i-a oferit lui Lawrence un loc de refugiu la Darsington, conacul ei din Oxfordshire, în mai multe rânduri, după ce s-au împrietenit în 1915. Când Lawrence i-a trimis manuscrisul romanului *Femei îndrăgostite* a fost îngrozită de felul în care a descris-o, „căci nimic n-ar fi putut fi mai dezgustător, în mod voit răuvoitor şi mai demn de dispreţ decât descrierea pe care am întâlnit-o aici”. Citat din Robert Gathorne-Hardy (ed.), *Ottoline at Garsington: Memoirs of Lady Ottoline Morrell 1915-1918* (Londra, Faber and Faber, 1974), p. 128.

Rossetti[5], şi părea tulburat, de parcă un şir întreg de gânduri nu-i dădeau linişte şi nici ea nu părea în stare să scape de ele.

Ursula o urmărea fascinată. O cunoştea puţin. Hermione era cea mai remarcabilă femeie din Midlands. Tatăl ei era un barone t din Derbyshire de şcoală veche, iar ea era o femeie de şcoală nouă, emanând un aer intelectual, dură şi teribil de conştientă de ea. Era deosebit de pasionată de schimbări radicale şi se dedica întru totul cauzei publice. Dar era genul de femeie supusă bărbatului, accepta ideea că lumea este guvernată de bărbaţi.

Avea multe afinităţi, din punct de vedere spiritual şi raţional, cu diverşi bărbaţi influenţi. Printre aceşti bărbaţi, Ursula îl cunoştea doar pe Rupert Birkin, care era unul dintre inspectorii şcolari din district. Dar Gudrun mai întâlnise şi alţii în Londra. Împreună cu prietenii ei artişti, Gudrun se învârtise în diverse cercuri sociale şi astfel ajunsese să cunoască deja destui oameni cu reputaţie şi prestigiu. O întâlnise de două ori pe Hermione, dar nu s-au plăcut. Ar fi ciudat dacă s-ar întâlni din nou aici în Mldlands, unde statutul lor social era atât de diferit şi mai ales după ce se întâlniseră pe la diverse cunoştinţe din oraş şi se tratau ca de la egal la egal. Căci Gudrun avusese succes în plan social şi avea prieteni în rândurile acelei mici aristocraţii care întreţinea artele.

Hermione era conştientă de faptul că era bine îmbrăcată; era conştientă de faptul că este egală din punct de vedere social, dacă nu chiar superioară, oricărei persoane pe care avea ocazia să o întâlnească în Willey Green. Ştia că este acceptată într-un mediu cultural şi intelectual. Era o *Kulturträger*[6], un medium pentru cultivarea ideilor noi. Era la curent cu tot ce era nou, fie în societate, în gândire, în domeniul public, sau chiar în artă, se învârtea într-un mediu

---

[5] Inspirată de modelele din picturile lui Dante Gabriel Rossetti (1828-1882), conducătorul mişcării prerafaelite; sugerează o extremă răceală spirituală şi o stare mintală bolnăvicioasă.

[6] Susţinător sau apărător al civilizaţiei (germ.); literal înseamnă „purtător de cultură”.

elitist şi se simţea în largul ei acolo. Nimeni nu îi putea sta în cale, nimeni nu putea să o ironizeze, pentru că ea se afla întotdeauna printre cei din frunte, iar cei care îi erau împotrivă erau sub nivelul ei, fie ca rang, avere, sau când trebuiau să facă o corelare de idei, să anticipeze cursul evenimentelor şi să aibă o anumită capacitate de înţelegere. Aşadar, ea era invulnerabilă. Toată viaţa căutase să fie invulnerabilă, de neatacat, şi să scape judecăţii simple a celor din jur.

Şi totuşi, sufleteşte, era chinuită şi vulnerabilă. Chiar atunci când mergea pe aleea spre biserică, deşi era conştientă că tot timpul s-a situat dincolo de judecata simplă a tuturor şi ştia perfect că înfăţişarea sa era ireproşabilă şi în conformitate cu cele mai aprige norme, trecea printr-un chin, în ciuda încrederii de sine şi a mândriei ei. Se simţea vulnerabilă în faţa atacurilor directe, a ironiei şi a ranchiunei celor din jur. Întotdeauna se simţise vulnerabilă şi mai tot timpul existase o fisură ascunsă în platoşa ei. Nici ea nu ştia ce era. Putea fi vorba de o lipsă de robusteţe, nu avea acea încredere firească în sine şi simţea un gol imens, un vid, o deficienţă a propriei fiinţe.

Îşi dorea ca cineva să remedieze această deficienţă, să o remedieze o dată pentru totdeauna. Tânjea după Rupert Birkin. Când el se afla în apropiere, ea se simţea întregită, era încrezătoare. În restul timpului se afla pe un teren nisipos, deasupra unei prăpăstii şi, în ciuda vanităţii şi a siguranţei de sine, orice slujnică de rând cu un temperament ferm şi de nezdruncinat ar fi putut să o arunce în acest abis al incertitudinii cu un simplu gest care se voia batjocoritor sau dispreţuitor. Şi în tot acest timp, femeia aceasta melancolică şi chinuită îşi aduna armele de apărare, care constau în cunoştinţe estetice, culturale, viziuni asupra lumii şi imparţialitate, lotuşi, niciodată nu reuşise să astupe golul teribil cauzat de nemulţumirea de sine.

Ce bine ar fi dacă Birkin ar stabili o legătură apropiată şi trainică cu ea, măcar aşa s-ar simţi la adăpost în timpul acestei călătorii violente numită viaţă. El ar putea să-i

asigure puterea şi triumful chiar şi asupra îngerilor din Paradis. Ce bine ar fi s-o facă! Dar ea era chinuită de frică, de o presimţire rea. Se făcuse frumoasă, încerca din răsputeri să ajungă la acel grad de frumuseţe şi să se situeze într-o lumină avantajoasă atunci când el va trebui să fie convins. Dar întotdeauna exista un gol.

Pe deasupra, el mai era şi îndărătnic. O respingea tot timpul. Cu cât ea se străduia mai mult să îl apropie de ea, cu atât mai mult el o îndepărta. Erau amanţi de mulţi ani. Oh! Lupta asta era extenuantă şi atât de dureroasă, iar ea era atât de obosită. Dar totuşi credea în ea însăşi. Ştia că el încearcă să o părăsească, ştia că el încearcă, până la urmă, să se despartă de ea şi să fie liber. Dar totuşi credea că e îndeajuns de puternică pentru a-l păstra, avea încredere în gândirea ei superioară. Şi gândirea lui era superioară, iar ea era piatra de încercare pentru ca el să descopere adevărul. Singurul lucru de care avea nevoie era ca el să-i fie alături.

Încăpăţânat precum un copil răsfăţat, el voia să abandoneze relaţia pe care o avea cu ea, care era şi cea mai mare realizare a tui îndărătnic ca un copil, el voia să rupă legătura sacră ce exista între ei.

Urma să fie prezent la această nuntă, fiindcă era cavaler de onoare. O să stea în biserică să aştepte. O să ştie când vine ea. Fu cutremurată de o teamă şi o dorinţă teribilă în timp ce intra pe uşa bisericii. El se afla acolo, bineînţeles că va vedea cât de inimoasă e rochia ei, desigur că va vedea cât de frumoasă se făcuse pentru el. El va înţelege, va putea să vadă că ea e numai a lui şi că ea este cea mai potrivită pentru el. Bineînţeles că, până la urmă, el va putea să-şi accepte soarta măreaţă şi nu o va respinge.

În această convulsie de pasiune obositoare, ea a intrat în biserică şi l-a căutat cu coada ochiului, în vreme ce corpul ei suplu fremăta din cauza stării de agitaţie. Fiind cavaler de onoare, el va sta lângă altar. Ea trăgea cu coada ochiului, întârziind momentul în care aşteptările ei vor fi confirmate.

Şi totuşi, el nu era acolo. O adevărată furtună se abătu asupra ei şi simţi că se îneacă. Fu cuprinsă de o deznădejde

devastatoare şi se apropie cu paşi mecanici de altar. Niciodată nu mai încercase o asemenea senzaţie de deznădejde profundă şi distrugătoare. Era mai rea ca moartea, atât de lipsită de sens şi pustiitoare.

Mirele şi cavalerul de onoare nu sosiseră încă. Afară consternarea oamenilor creştea. Ursula aproape simţea că e vina ei. Nu putea să suporte gândul că mireasa va veni, dar nu şi mirele. Nunta nu trebuie să fie un fiasco, pur şi simplu nu trebuie.

Iată că sosi şi trăsura miresei, împodobită cu panglici şi cocarde. Caii suri, zglobii, luară curba ca să ajungă în faţa porţii bisericii, ceea ce provocă râsete în adunare. Acesta a fost începutul distracţiei şi al bunei dispoziţii în cadrul întregii procesiuni. Uşa trăsurii se deschise larg şi mireasa se arătă în toată frumuseţea ei. Oamenii de pe stradă murmurau încet, aşa cum murmură o mulţime nemulţumită.

Tatăl fu primul care ieşi în aerul dimineţii precum o umbră. Era un bărbat înalt, slab, ros de griji, cu o barbă subţire şi neagră care devenea căruntă. Aşteptă la uşa trăsurii răbdător, fără să iasă în evidenţă. Când se deschise uşa, se văzu o revărsare de verdeaţă şi flori, o explozie de satin şi dantelă albă şi se auzi sunetul unei voci vesele spunând:

— Eu cum cobor?

Mulţimea din jur fu străbătută de o undă de satisfacţie. Toţi s-au îngrămădit mai aproape ca s-o privească, plini de entuziasm la apariţia capului blond aplecat, încununat de flori, şi a piciorului alb, delicat, care se întindea nesigur către treapta trăsurii. Se auzi foşnetul rochiei satinate şi mireasa îşi făcu apariţia brusc, parcă plutind în rochia albă la braţul tatălui ei, în umbra matinală a copacilor, râzând pe sub văl.

— Am făcut-o şi pe-asta! zise ea.

Îşi strecură mâna pe sub braţul tatălui ei cu chipul palid, ros de griji, şi, unduindu-şi rochia diafană, păşi pe eternul covor roşu. Tatăl ei, tăcut şi palid, cu barba negricioasă care-l făcea să pară şi mai cuprins de griji, urcă treptele

băţos, de parcă n-ar fi fost prezent cu sufletul la întreaga procesiune; dar mireasa îl însoţea, toată un zâmbet ce nu putea fi ştirbit.

Şi mirele nu sosise! Aşa ceva Ursula nu putea suporta. Cu sufletul ros de nelinişte, ea privea dealul din spate, drumul alb, care cobora la vale şi care ar trebui să-i ofere vizibilitate în momentul în care el va sosi. Apăru o trăsură la mare trap. Era destul de vizibilă la orizont. Da, el era. Ursula se întoarse către mireasă şi spre ceilalţi oameni şi din poziţia aceea care o avantaja lăsă să-i scape un strigăt nearticulat. Voia să le dea de ştire celorlalţi că sosea el. Dar strigătul ei era nearticulat şi slab şi se îmbujoră puternic, oscilând între dorinţă şi un sentiment de confuzie care o înfiora.

Trăsura coborî dealul cu mare viteză şi se apropie. Oamenii scoaseră un strigăt. Mireasa, care tocmai ajunsese în capătul scărilor, se întoarse voioasă ca să vadă motivul agitaţiei. Îi văzu pe oamenii agitaţi, o trăsură care se opri şi pe iubitul ei coborând, ocolind caii şi intrând în mulţime.

— Tibs! Tibs! strigă ea, cuprinsă de o emoţie subită şi uşor ironică, stând în capătul aleii, în lumina soarelui şi vânturându-şi buchetul. Străduindu-se să-şi facă loc prin mulţime, cu pălăria în mână, el nu o auzise.

— Tibs! strigă ea din nou, privind în jos, spre el.

El se uită în sus, involuntar, şi îi văzu pe mireasă şi pe tatăl ei stând în capătul aleii. Chipul său căpătă o expresie ciudată şi surprinsă. Ezită un moment. Apoi se adună sufleteşte să facă saltul uriaş ca să ajungă la ea.

— Ah-h-h! strigă ea pe un ton ciudat, înăbuşit, în timp ce, involuntar, porni spre biserică, se întoarse şi fugi, ţâşnind cu o viteză uimitoare, bătând din piciorul încălţat în alb şi agitându-şi rochia albă. Tânărul o urmări, mişcându-se agil ca un ogar care ui măreşte vânatul, sări treptele şi trecu în fugă pe lângă tatăl ei.

— Hei, du-te după ea! ţipă femeia vulgară din mulţimea de jos, atrasă subit în jocul amuzant.

Florile pe care le purta se scuturaseră şi ea îşi încetini fuga pentru a da colţul bisericii. Privi în spate şi, scoţând un

râs libaţie ce se voia o provocare, se întoarse, ezită şi dispăru pe după stâlpul din piatră. Cât ai clipi, mirele, cu trupul aplecat în faţă, o luă la fugă, se prinse cu mâna de piatră şi dispăru din vedere, antrenat în urmărire. În clipa următoare mulţimea de la poartă izbucni în strigăte şi exclamaţii de entuziasm. Şi apoi Ursula îl observă din nou pe domnul Crich, întunecat şi gârbovit, aşteptând singur pe alee şi urmărind cu un chip inexpresiv fuga spre biserică. Totul se terminase şi el se întoarse ca să se uite în spate la Rupert Birkin, care veni imediat şi li se alătură.

— Noi o să mergem în urma alaiului, spuse Birkin, cu un zâmbet şters pe chip.

— Da, replică laconic tatăl.

Şi cei doi bărbaţi se întoarseră şi merseră împreună pe alee.

Birkin era la fel de slab ca şi domnul Crich, cu o înfăţişare palidă şi bolnăvicioasă. Avea o faţă îngustă, dar frumos armonizată. Îşi târşâia unul din picioare, dar făcea asta cu bună- ştiinţă. Deşi era îmbrăcat adecvat, totuşi aspectul său lăsa oarecum de dorit şi asta îl făcea să arate cumva ridicol în hainele pe care le purta. Avea o fire perspicace şi independentă şi nu era genul care să se supună unor convenţii sociale. Totuşi se supunea părerii majorităţii şi se autoironiza.

Nu-i plăcea să iasă în evidenţă şi făcea asta într-o manieră perfectă şi încântătoare. Având în vedere mediul în care se învârtea şi faptul că se adapta în funcţie de interlocutorul său şi de împrejurările date, el reuşise atât de bine să fie verosimil în ceea ce priveşte banalitatea firii lui încât, cel puţin pe moment, interlocutorii săi erau intimidaţi şi dezarmaţi dacă atentau la onestitatea lui.

Acum purta o discuţie lejeră şi plăcută cu domnul Crich în timp ce mergeau pe alee; îi plăcea să jongleze cu diverse situaţii, să tot jongleze, fără să ceară nimic în schimb decât lipsa unei constrângeri.

— Îmi pare rău că am întârziat atât de mult, spuse el. N-am găsit o copcă, aşa că ne-a luat mult timp până ne-am încheiat la ghete. Dar dumneavoastră aţi venit la timp.

— De obicei venim la timp, spuse domnul Crich.

— Iar eu întârzii mereu, spuse Birkin. Astăzi chiar era să ajung la timp, dar din nefericire nu s-a întâmplat asta. Îmi pare rău.

Cei doi bărbaţi au plecat, căci pe moment nu mai era nimic de văzut. Ursula rămase cu gândul la Birkin.

Se simţea provocată, atrasă de el şi enervată. Voia să-l cunoască mai bine. Vorbise cu el o dată sau de două ori, dar numai în calitatea lui de inspector. Se gândea că el e conştient de faptul că între ei se stabilise oarecum o conexiune, un acord firesc şi tacit, un limbaj comun. Dar nu existase suficient timp pentru ca această legătură să evolueze. Era ceva care o îndepărta, dar în acelaşi timp se şi simţea atrasă de el. El era dominat de o oarecare ostilitate, o reţinere ascunsă care-l caracteriza şi care-l făcea să pară rece şi inabordabil.

Totuşi, ea dorea să-l cunoască.

— Ce părere ai despre Rupert Birkin? o întrebă ea cu oarecare reţinere pe Gudrun, căci nu voia să discute despre el.

— Ce părere am despre Rupert Birkin? repetă Gudrun. Cred că este atrăgător – cu siguranţă e. Ceea ce-mi displace la el este felul în care se poartă cu alţii – felul în care se poartă cu orice gâsculiţă ca şi cum i-ar purta un respect deosebit. Te simţi atât de trădat.

— De ce face asta? spuse Ursula.

— Pentru că nu are discernământ, cel puţin în ceea ce-i priveşte pe oamenii din jur, răspunse Gudrun. Crede-mă pe cuvânt, se comportă cu orice gâsculiţă aşa cum se comportă cu mine sau cu tine – şi asta e o adevărată insultă.

— Da, aşa e, spuse Ursula. Trebuie să ştii să faci o diferenţă.

— Da, trebuie să ştii să faci o diferenţă, repetă Gudrun. Dar, altminteri, este un tip minunat, cu un caracter remarcabil. Dar nu poţi să ai încredere în el.

— Da, spuse Ursula, ezitând.

Întotdeauna trebuise să fie de acord cu categorisirile lui

Gudrun, chiar atunci când nu încuviinţa întru totul.

Surorile şedeau tăcute, aşteptând să iasă alaiul nuntaşilor. Gudrun nu prea voia să mai ia parte la discuţie. Voia să se gândească la Gerald Crich. Voia să se convingă dacă mai avea sentimente la fel de puternice ca atunci când îl văzuse. Voia să mi fie luată pe nepregătite.

Înăuntru, în biserică, nunta mai continua. Hermione Roddice se gândea doar la Birkin. El şedea lângă ea, iar ea părea că se mişcă doar în jurul lui. Voia să stea lângă el şi să-l atingă. Nu prea ştia sigur dacă el se află lângă ea, din moment ce nu-l atinsese. Totuşi stătu nemişcată pe parcursul nunţii.

Suferise atât de amarnic atunci când el nu apăruse la timp, încât chiar şi acum se simţea năucită. Nervii nu-i dădeau pace ţii era chinuită de gândul că el ar putea să nu fie lângă ea. Îl aşteptase, cuprinsă de o stare uşoară de delir cauzată de o Nervozitate aprigă. Cum stătea aşa, dusă pe gânduri, cu o privire fermecată, ceea ce-i conferea o înfăţişare spirituală, precum a îngerilor, dar care nu era altceva decât o manifestare a chinului prin care trecea, ea părea atât de tristă încât el simţi că i se rupe sufletul de milă. El îi observă capul aplecat, privirea fermecată ca a unei persoane extaziate, dar care avea un aer demonic. Simţind că el se uită la ea, ea îşi ridică privirea şi i-o căută pe a lui, iar ochii ei frumoşi, cenuşii, îi trimiteau priviri cu subînţeles. Dar el îşi feri privirea, ea îşi lăsă capul în jos, rănită şi ruşinată, continuând să treacă prin acelaşi chin sufletesc. Şi el era chinuit de acelaşi sentiment de jenă, fiind neplăcut impresionat şi având un sentiment de milă profundă faţă de ea, pentru că nu voia să-i întâlnească privirea, nu voia ca ea să se uite la el cu subînţeles.

Mirii fuseseră căsătoriţi, iar alaiul intră în sacristie. Hermione se înghesui involuntar lângă Birkin ca să-l atingă. Iar el acceptă.

Afară, Gudrun şi Ursula îl ascultau pe tatăl lor cântând la orgă. Întotdeauna îi plăcuse să cânte marşuri de nuntă. Iată că veneau şi tinerii căsătoriţi. Clopotele băteau iar aerul vibra. Ursula se întreba dacă pomii şi florile puteau simţi

vibraţiile şi ce credeau despre asta, despre această agitaţie ciudată în aer. Mireasa mergea destul de timidă la braţul mirelui care privea în sus, spre cer, închizându-şi şi deschizându-şi ochii involuntar, ca şi cum ar fi fost total absent. Avea un aer comic, aşa cum clipea şi încerca să se integreze în peisaj, când, deodată, simţi o emoţie puternică şi violentă când fu supus privirilor mulţimii. Avea o înfăţişare tipică pentru un ofiţer de marină, viril şi prezent la datorie.

Birkin veni cu Hermione. Ea avea o privire fermecată şi triumfătoare, precum a îngerilor căzuţi în iad, dar mântuiţi, şi totuşi ochii ei aveau ceva oarecum demonic, acum că mergea cu Birkin la braţ. Iar el avea un chip inexpresiv, neutru, şi părea dominat de ea, ca şi cum, fără îndoială, asta ar fi fost soarta lui.

Apăru şi Gerald Crich, blond, chipeş, cu un aspect sănătos şi cu o mare cantitate de energie nerisipită. Mergea ţanţoş şi sigur pe sine, iar înfăţişarea sa binevoitoare şi aproape fericită ascundea un aer misterios.

Gudrun se ridică brusc şi plecă. Nu putea suporta asta. Voia să fie singură, să-şi analizeze sentimentul acesta ciudat, profund, care o schimbase pe de-a-ntregul.

Capitolul II

SHORTLANDS

FAMILIA BRANGWEN SE ÎNAPOIE ACASĂ, la Beldover, iar nuntaşii se adunară la Shortlands, proprietatea familiei Crich. Era o casă vagon, veche, joasă, un fel de conac de ţară care se întindea de-a lungul unui povârniş înalt, chiar dincolo de lacul mic şi îngust numit Willey Water. Domeniul din Shortlands avea vedere spre o pajişte înclinată care putea foarte bine să fie socotită şi parc, datorită copacilor mari, singuratici care erau răsfiraţi ici-colo, dincolo de lacul mic şi de dealul împădurit care reuşea să acopere priveliştea oferită de valea minieră, dar nu reuşise să ascundă fumul ce se ridica. Cu toate acestea, peisajul era rural şi pitoresc, foarte liniştit, iar casa avea un farmec aparte.

Acum era plină de membrii familiei şi de nuntaşi. Tatăl, care nu se simţea bine, se retrase să se odihnească. Gerald era gazda. Stătea în holul primitor de la intrare, amabil şi degajat, ocupându-se de bărbaţi. Părea că această misiune socială îi face plăcere, zâmbea şi era cât se poate de ospitalier.

Femeile se învârteau prin cameră uşor dezorientate, fiind asaltate din toate părţile de către cele trei fete măritate ale familiei. În tot acest răstimp, puteai auzi vocea caracteristică, imperioasă, a vreunei femei din familia Crich strigând: „Helen, vino aici puţin”, „Marjory, vreau să stai aici”, „A, ascultă, doamnă Witham ...”. Fustele se auzeau foşnind, femeile elegante îşi trimiteau priviri rapide una alteia, vreun copil dansa încoace şi încolo prin hol şi câte o slujnică intra şi ieşea grăbită.

În acest timp, bărbaţii erau calmi, şedeau împărţiţi în

grupuri, pălăvrăgind, fumând, prefăcându-se că nu bagă de seamă foşnetul şi agitaţia femeilor. Dar nu puteau să stea de vorbă în linişte din cauza exploziei ascuţite de râsete, ba entuziaste, ba distante ale femeilor, care se întrepătrundeau cu alte voci răzleţe. Bărbaţii aşteptau neliniştiţi, confuzi şi cam plictisiţi. Cu un aer agreabil şi fericit, Gerald nu părea să fie conştient de momentul în care juca rolul de gazdă sau în care nu avea treabă, pentru că se ştia persoana cea mai importantă în acel moment.

Deodată doamna Crich veni pe nesimţite în cameră, aruncând o privire în jur cu ochii ei pătrunzători şi limpezi. Încă mai purta pălăria şi haina din mătase albastră.

— Ce s-a întâmplat, mamă? spuse Gerald.

— Nimic, nimic, răspunse ea ezitând. Merse direct spre Birkin, care discuta cu unul dintre cumnaţii familiei Crich. Ce mai faceţi, domnule Birkin? spuse ea cu o voce slabă, care părea să nu ţină seama de musafiri.

Îi întinse mâna.

— O, doamnă Crich, replică Birkin pe un ton care era întotdeauna schimbător, n-am putut să vin la dumneavoastră mai devreme.

— Nu cunosc nici jumătate din oamenii de aici, spuse ea cu o voce slabă.

Ginerele ei se îndepărtă stânjenit.

— Deci nu vă plac străinii? râse Birkin. Eu unul nu văd de ce ar trebui să-i băgăm în seamă pe unii oameni doar pentru că se află în aceeaşi cameră cu noi: de ce trebuie să ştiu eu că sunt prezenţi acolo?

— Da, aşa e, aşa e! spuse doamna Crich, cu vocea ei slabă, tensionată. Doar că ei chiar se află acolo. Nu-i cunosc pe oamenii care vin la mine în casă. Copiii mi-i prezintă: „Mamă, acesta e domnul cutare şi cutare”. Nu mă interesează mai mult. Ce are domnul cutare şi cutare în comun cu numele său? Şi ce am eu de-a face cu numele lui sau cu persoana lui?

Privi în sus, spre Birkin. Îl surprinsese. Şi el se simţea flatat că ea venise să vorbească cu el, căci ea era genul de persoană care nu prea băga în seamă pe nimeni. Îi privi

chipul tensionat şi luminos, cu trăsături dure, dar îi era teamă să o privească în ochii albaştri cu căutătură dură. În schimb, observă felul în care părul bogat îi cădea în şuviţe rebele peste urechile destul de frumoase, dar nu foarte curate. Nici gâtul ei nu arăta prea curat. Chiar şi aşa, se părea că el o prefera pe ea decât pe ceilalţi din jur; totuşi, îşi spuse în sinea lui, el avusese întotdeauna grijă de corpul lui, cel puţin de gât şi urechi.

Zâmbi uşor, în timp ce gândea aceste lucruri. Totuşi era încordat, pentru că simţea că el şi femeia aceea în vârstă şi străină de grupul celorlalţi complotau precum nişte trădători, ca nişte duşmani aflaţi în tabăra adversă. El semăna cu o căprioară care stă cu o ureche ciulită în jos la paşii ce se aud pe alee şi cu alta ciulită în aer ca să vadă cine vine.

Oamenii nu sunt chiar importanţi, spuse el, nedorind să mai continue.

Mama îi aruncă o privire bruscă, întrebătoare, ca şi cum s-ar fi îndoit de sinceritatea lui.

— Cum adică nu sunt importanţi? întrebă ea înţepată.

Mulţi oameni nu reprezintă absolut nimic, răspunse el, fiind obligat să intre în amănunte mai mult decât voia. Vorbesc zgomotos şi se hlizesc. Ar fi mult mai bine dacă ar dispărea pur şi simplu. De fapt, ei nu există, nu se află nicăieri.

Îi privea cu atenţie în timp ce el vorbea.

— Dar nu ni-i imaginăm, spuse ea tăios.

— N-avem ce să ne imaginăm, de aceea ei nu există.

— Ei bine, spuse ea, nu prea m-aş aventura până într-acolo. Ei se află acolo, fie că există sau nu. Nu depinde de mine să hotărăsc dacă există sau nu. Tot ce ştiu e că lumea nu trebuie să se aştepte ca eu să-i bag în seamă pe toţi. Nu se poate ca cineva să vrea să-i cunosc pe toţi, doar pentru că se întâmplă să fie prezenţi. Dac-ar fi după mine, ar putea foarte bine nici să nu fie prezenţi.

— Exact, replică el.

— Nu-i aşa? întrebă ea din nou.

— Ba da, repetă el, după care urmă o mică pauză.

— Doar că ei sunt prezenţi şi asta e o prostie, spuse ea. Iată-i pe ginerii mei, continuă ea, cumva monologând. Acum că Laura s-a măritat, a mai apărut unul. Şi încă nu ştiu care e James şi care e John. Vin la mine şi-mi spun „mamă”. Ştiu ce au să spună: „Ce mai faci, mamă?” Ar trebui să le spun: „Nu sunt deloc mama ta”. Dar ce rost are? Aşa sunt ei. Am copiii mei. Presupun că pot să-i deosebesc de copiii altei femei.

— Aşa se presupune, spuse el.

Ea îl privi, cumva surprinsă, poate că uitase că vorbea cu el. Şi-şi pierdu şirul povestirii.

Privi în jur, prin cameră, fără să observe nimic. Birkin nu putea să-şi dea seama ce căuta ea şi nici la ce se gândea. În mod sigur îi observase pe fiii ei.

— Toţi copiii mei sunt acolo? îl întrebă ea dintr-o dată.

El râse, tresărind, poate chiar speriat.

— Nu prea îl cunosc decât pe Gerald, replică el.

— Pe Gerald! exclamă ea. Dintre toţi, tocmai el e mai puţin prezent. Nu ţi-ar trece prin minte când te uiţi la el, nu-i aşa?

— Nu, spuse Birkin.

Mama îi aruncă o privire dură fiului ei mai mare pe deasupra celorlalţi, stăruind asupra lui o bună bucată de vreme.

— Da, zise ea monosilabic şi aproape nedesluşit, ceea ce sună extrem de cinic.

Birkin simţea că-i e frică şi parcă nu îndrăznea să-şi dea seama de senzaţia asta. Doamna Crich se îndepărtă, abandonându-l. Dar se întoarse înapoi.

— Aş vrea să aibă un prieten, spuse ea. Nu a avut niciodată un prieten.

Birkin îşi îndreptă privirea în jos, spre ochii ei albaştri cu căutătură dură. Nu putea să-i înţeleagă privirea. „Sunt cumva păzitorul fratelui meu?” îşi spuse în sinea lui, aproape obraznic.

Apoi îşi aduse aminte, cumva şocat, că acesta fusese strigătul lui Cain. Iar Gerald nu era nici mai mult nici mai

puţin decât Cain[7]. Totuşi nu era Cain, deşi îşi ucisese fratele. Era vorba de un simplu accident, dar nu trebuia să suporţi consecinţele, deşi îţi uciseseşi fratele în acest fel. În copilărie, Gerald îl ucisese pe fratele său din întâmplare. Ce avea să urmeze? De ce ar trebui să încerce să arunce un stigmat şi un blestem asupra celui care provocase accidentul? Omul poate trăi la întâmplare şi muri din întâmplare. Sau nu poate? Oare viaţa fiecărui om este supusă întâmplării, oare doar rasa, genul, specia are un corespondent universal? Sau asta nu e adevărat, oare nu există pura întâmplare? Tot ceea ce se întâmplă are o semnificaţie universală? Oare? Meditând, cum stătea acolo, Birkin uitase de doamna Crich, aşa cum şi ea uitase de el.

El nu credea că există ceva care să fie pus sub semnul întâmplării. Totul se lega, până la cel mai mic amănunt.

Cum stătea meditând la această problemă, una dintre fiicele familiei Crich apăru şi spuse:

— Nu vrei să vii şi să-ţi scoţi pălăria, dragă mamă? O să ne aşezăm la masă imediat şi e un moment protocolar, dragă, nu-i aşa?

O prinse pe mama ei de braţ şi plecară. Birkin se duse imediat vorbească cu un bărbat din apropiere.

Gongul bătu ora prânzului. Bărbaţii ridicară privirea, dar nimeni nu se îndrepta către sufragerie. Femeile familiei Crich păreau să nu-şi dea seama că sunetul gongului avea aceeaşi semnificaţie şi pentru ele. Trecură cinci minute. Bătrânul servitor, Crowther, apăru în pragul uşii iritat. Îl privi cu subînţeles pe Gerald. Acesta luă o cochilie uriaşă de scoică ce se afla pe un raft şi, fără să se adreseze cuiva în mod special, suflă în ea cu putere. Scoase un sunet ciudat, însufleţitor, care acceleră bătăile inimii celor din jur. Chemarea la masă a fost aproape magică. Toată lumea începu să alerge, de parcă li s-ar fi dat semnalul. Şi apoi, ca la un singur semn, lumea se îndreptă spre sufragerie.

Gerald aşteptă un moment, pentru ca sora lui să facă pe

[7] Fiul lui Adam şi al Evei l-a ucis pe fratele său, Abel. „Iar Domnul i-a zis lui Cain: Unde este fratele tău, Abel? Iar el a răspuns: Nu ştiu. Sunt eu păzitorul fratelui meu?” (Geneza, 4:8-9).

gazda. Ştia că mama lui nu acorda atenţie unor astfel de îndatoriri. Dar sora lui se grăbi să se aşeze pur şi simplu pe scaun. Astfel, tânărul, cu un aer uşor dictatorial, le arătă oaspeţilor unde să se ia loc.

Se creă un moment de acalmie, în timp ce toată lumea se uita la aperitivele care erau aduse. Acoperind întreaga stare de acalmie produsă, o fetiţă de treisprezece sau paisprezece ani, cu părul lung, lăsat pe spate, spuse pe un ton calm şi sigur:

— Gerald, l-ai uitat pe tata când ai făcut zgomotul acela teribil.

— Chiar aşa? răspunse el, şi apoi către ceilalţi: Tata stă întins puţin, nu se simte prea bine.

— Cum se mai simte? strigă una dintre fetele căsătorite, privind pe deasupra tortului de nuntă imens, din care cădeau florile artificiale şi care se înălţa în mijlocul mesei.

— Nu-l doare nimic, dar se simte obosit, replică Winifred, fata cu părul lăsat pe spate.

Paharele se umplură cu vin şi toată lumea vorbea însufleţit. Mama stătea în capătul mesei, cu părul strâns într-un coc din care cădeau şuviţe. Lângă ea stătea Birkin, Câteodată mai arunca priviri înţepătoare mesenilor, aplecându-se şi uitându-se îndelung, nepoliticos. Şi-i spunea încet lui Birkin:

— Cine-i tânărul acela?

— Nu ştiu, răspunse Birkin discret.

— L-am mai văzut şi înainte? întrebă ea.

— Nu cred. Eu nu l-am mai văzut, replică el.

Iar ea se mulţumi cu acest răspuns. Închise ochii obosită, chipul ei căpătă o expresie liniştită, părând o regină care se odihneşte. Apoi se trezi, începu să zâmbească după cum îi cerea momentul festiv şi un moment păru o gazdă încântătoare. Făcu o mică plecăciune graţioasă, de parcă toată lumea ar fi fost încântătoare şi binevenită la masă. Dar apoi imediat se întunecă, deveni ursuză, îşi privea ca un vultur prada, şi le arunca tuturor o privire plină de ură pe sub sprâncene, de parcă era o fiinţă îngrozitoare, încolţită.

— Mamă, strigă Diana, o fată frumoasă puţin mai mare ca vârstă decât Winifred, pot să beau vin, nu-i aşa?

— Da, poţi să bei vin, replică mama automat, căci întrebarea îi era total indiferentă.

Şi Diana îi făcu semn lacheului să vină şi să-i umple paharul.

— Gerald n-ar trebui să-mi interzică, spuse ea calm, adresându-se celorlalţi de la masă.

— E în regulă, Di, spuse fratele ei amabil.

Dar ea se temea de fratele ei în timp ce bea.

În casă se simţea o libertate ciudată, care într-un fel se apropia de anarhie. Era vorba de un soi de opoziţie faţă de orice autoritate, mai degrabă decât de libertate. Gerald reuşea să se impună, dată fiind personalitatea sa puternică şi nu datorită vreunui statut de la sine înţeles. Vocea sa avea o anume particularitate, era politicoasă dar dominatoare, ceea ce-i intimida pe ceilalţi, care erau mai tineri decât el.

Hermione purta o discuţie cu mirele despre naţionalitate.

— Nu, spunea ea. Cred că invocarea patriotismului e o greşeală. E la fel ca atunci când o companie rivalizează cu alta.

— Ei bine, nu prea poţi să spui asta, totuşi, exclamă Gerald căruia într-adevăr îi plăcea să participe la discuţii aprinse. Nu poţi să spui că o rasă omenească este ca o afacere, nu? Şi naţionalitatea în mare ţine de rasă, cred eu. Cred că aşa trebuie să fie.

Urmă un moment de tăcere. Deşi părea ciudat, Gerald şi Hermione fuseseră întotdeauna inamici, dar păstraseră politeţea şi discuţiile de la egal la egal.

— Crezi că rasa umană are de-a face cu naţionalitatea? întrebă ea gânditoare, fără să-şi exprime dubiul.

Birkin ştia că ea aşteaptă să ia şi el parte la discuţii. Şi, ca să respecte regula, zise:

— Cred că Gerald are dreptate – rasa umană este elementul esenţial al naţionalităţii, cel puţin în Europa, spuse el.

Din nou Hermione făcu o pauză, de parcă voia să lase

afirmaţia să se decanteze. Apoi spuse pe un ton ciudat, autoritar:

— Da, dar chiar şi aşa, faptul că invocăm patriotismul înseamnă că invocăm instinctul rasial? Nu e vorba mai degrabă de un instinct al proprietăţii, de un instinct material? Şi nu asta înţelegem prin naţionalitate?

— Probabil, spuse Birkin, care credea că o astfel de discuţie nu cadra nici cu locul şi nici cu momentul respectiv.

Dar Gerald îşi îndreptase atenţia asupra discuţiei.

O rasă poate avea în vedere aspectul material, spuse el. De fapt, trebuie să-l aibă în vedere. Este ca într-o familie. Trebuie să te ocupi de aprovizionare. Şi ca să te ocupi de aprovizionare trebuie să te lupţi cu alte familii, cu alte naţii. Nu văd de ce n-am face asta.

Din nou Hermione făcu o pauză, ca să-şi arate superioritatea şi răceala faţă de ceilalţi, înainte să răspundă:

— Da, cred că nu e niciodată bine să provoci dispute. Asta duce la înverşunare. Şi înverşunarea se acumulează.

— Dar nu poţi să renunţi în întregime la înclinaţia spre rivalitate, spuse Gerald. Este unul dintre stimulentele necesare pentru a produce şi a prospera.

— Da, răspunse Hermione la întâmplare. Cred că poţi să renunţi la el.

— Trebuie să-ţi spun, spuse Birkin, că detest înclinaţiile spre rivalitate.

Hermione mușca dintr-o bucăţică de pâine, smulgând-o dintre dinţi cu degetele, cu o mişcare înceată şi ridicolă. Se întoarse către Birkin.

— Chiar le urăşti, da, spuse ea pe un ton complice şi mulţumită.

— Le detest, repetă el.

— Da, murmură ea, calmă şi satisfăcută.

— Dar, insistă Gerald, nu permitem nimănui să-i ia pâinea de la gură seamănului său, aşa că de ce am permite ca un popor să ia pâinea de la gură altuia?

Hermione murmură uşor şi îndelung înainte să înceapă să vorbească, spunând cu o indiferenţă laconică:

— Nu e vorba întotdeauna de averi, nu? Nu se reduce totul doar la bunuri materiale?

Gerald fu iritat de această referire la un materialism josnic.

— Da, mai mult sau mai puţin, replică el. Dacă vin şi-i iau unui om pălăria de pe cap, acea pălărie devine simbolul libertăţii acelui om. Când se luptă cu mine pentru pălăria lui, se luptă cu mine pentru libertatea lui.

Hermione se văzu pusă în încurcătură.

— Da, spuse ea, iritată. Dar acest fel de a discuta prin exemple imaginare nu este veridic, nu-i aşa? Nu vine nimeni să-mi ia pur şi simplu pălăria de pe cap, nu?

— Doar pentru că legea îl împiedică, spuse Gerald.

— Nu numai, spuse Birkin. Nouăzeci şi nouă de persoane dintr-o sută nu vor să-mi ia pălăria.

— Depinde de gândirea fiecăruia, spuse Gerald.

— Sau de pălărie, râse mirele.

— Şi chiar dacă vrea să-mi ia pălăria, carevasăzică, spuse Birkin, păi atunci în mod evident decizia îmi aparţine: ce am mai mult de pierdut: pălăria sau libertatea mea de om care se simte independent şi nepăsător. Dacă sunt obligat să mă lupt, îmi pierd libertatea. Problema care se pune este care din ele este mai valoroasă: bucuria de a mă comporta după bunul meu plac sau pălăria.

— Da, spuse Hermione, urmărindu-l pe Birkin într-un fel ciudat. Da.

— Dar ai permite ca cineva să vină şi să-ţi smulgă pălăria? o întrebă tânăra căsătorită pe Hermione.

Cum stătea acolo, înalta şi ţanţoşa Hermione se întoarse încet către interlocutoarea ei, de parcă se simţea cumva atrasă de ea.

— Nu, replică ea cu o voce joasă, neomenească şi aproape chicotind. Nu, n-aş lăsa pe nimeni să-mi ia pălăria.

— Cum ai putea împiedica asta? întrebă Gerald.

— Nu ştiu, răspunse Hermione încet. Probabil că l-aş omorî.

Vocea ei parcă ascundea un râs înfundat, ciudat, iar comportamentul ei trăda un gen de umor periculos şi

convingător.

— Desigur, spuse Gerald. Îmi dau seama ce vrea să spună Rupert. Se întreabă ce este oare mai important pentru el: pălăria sau un suflet liniştit.

— Un trup liniştit, spuse Birkin.

— Păi, ia-o cum doreşti, răspunse Gerald. Dar cum poţi să iei o asemenea hotărâre în ceea ce priveşte un popor?

— Să mă ferească sfântul, râse Birkin.

— Da, dar să presupunem că trebuie s-o faci, insistă Gerald.

— Atunci este acelaşi lucru. Dacă o coroană a unui popor este ca o pălărie uzată, atunci ea poate fi furată.

— Dar poate să fie uzată pălăria care aparţine unui popor sau unei rase omeneşti? insistă Gerald.

— E obligatoriu să fie aşa, cred cu, spuse Birkin.

— Nu sunt chiar atât de sigur, spuse Gerald.

— Nu sunt de acord, Rupert, zise Hermione.

— În regulă, zise Birkin.

— Eu sunt în favoarea pălăriei uzate a poporului, râse Gerald.

— Ai arăta ca un prostănac cu ea, strigă impertinent Diana, sora lui, care era la vârsta adolescenţei.

— Discutăm despre subiectul acesta în necunoştinţă de cauză, strigă Laura Crich. Gata cu vorba, Gerald. O să ţinem un toast. Hai să ţinem un toast. Toast – paharele, paharele – haideţi. Toast. Hai să ţinem un discurs! Discurs!

Birkin, care se gândea la rasa omenească sau la moartea unui popor, urmărea cum i se umple paharul cu şampanie. Bulele de şampanie se spărgeau la marginea paharului, lacheul se retrase şi, deoarece i se făcuse brusc sete când văzuse vinul proaspăt adus, Birkin dădu peste cap paharul. În cameră se produse o oarecare agitaţie ciudată şi asta îi trezi interesul. Se simţi îngrozitor de stânjenit.

„Oare am făcut asta întâmplător sau intenţionat?” se întrebă el.

Şi ajunse la concluzia că, aşa cum se spune în popor, o făcuse „întâmplător intenţionat”. Privi în jur după lacheul care fusese angajat pentru ocazia festivă. Iar lacheul veni

păşind încet precum un servitor distant care e absolut dezaprobator. Birkin se convinse că nu-i plăceau deloc toasturile, lacheii, adunările familiale şi oamenii în general, sub toate aspectele. Apoi se ridică să ţină un discurs. Dar era oarecum dezgustat.

În cele din urmă, masa luă sfârşit. Câţiva bărbaţi ieşiră afară în grădină. Se vedeau o peluză şi straturi de flori, iar în capătul grădinii un gard de fier separa proprietatea de pajişte sau parc. Priveliştea era plăcută; un drum lung cotea după lacul aflat mai jos, pe sub copaci. În aerul primăvăratic apa sclipea, iar pădurea învecinată avea o nuanţă purpurie dată de vegetaţia nouă. Vacile de Jersey, o rasă de soi, veneau la gard, fornăind pe nările catifelate înspre oameni şi aşteptând să li se dea poate o coajă de pâine.

Birkin se sprijini de gard. O vacă îi suflă un abur cald în mână.

— Ce vaci frumoase, foarte frumoase, spuse Marshall, unul dintre cumnaţii familiei. Dau cel mai bun lapte posibil.

— Da, spuse Birkin.

— Hai, frumuşico, hai, frumuşico! spuse Marshall, pe un ton înalt, ciudat, de falset care îl făcu pe celălalt bărbat să râdă cu poftă.

— Cine a câştigat cursa, Lupton? strigă el către mire, ca să-şi ascundă râsul.

Mirele îşi scoase trabucul din gură.

— Cursa? exclamă el. Apoi chipul îi fu luminat de un zâmbet uşor Nu voia să spună nimic despre întrecerea până la uşa bisericii. Am ajuns acolo împreună. Cel puţin ea a ajuns prima, dar avea mâna mea pe umăr.

— Despre ce e vorba? întrebă Gerald.

Birkin îi povesti despre întrecerea dintre mire şi mireasă.

— Hm! spuse Gerald, dezaprobator. Atunci de ce ai întârziat?

— Lupton mi-a vorbit despre nemurirea sufletului, spuse Birkin, şi apoi nu avea o copcă la ghete.

— Of, Doamne! strigă Marshall. Ai vorbit despre nemurirea sufletului în ziua căsătoriei tale! N-ai avut

altceva mai bun la care să te gândeşti?

— Care e problema? întrebă mirele, un ofiţer de marină cu faţa proaspăt bărbierită şi uşor îmbujorat.

— Se pare că urma să fii executat, nu căsătorit. Auzi, nemurirea sufletului! repetă cumnatul său, accentuând cuvintele cu efect.

Dar nu avu efectul scontat.

— Şi la ce concluzie ai ajuns? întrebă Gerald, ciulind deodată urechile la gândul unei discuţii metafizice.

— N-ai nevoie de o astfel de discuţie, băiete, spuse Marshall. Te-ar indispune.

— Dumnezeule! Marshall, du-te şi stai de vorbă cu altcineva, strigă Gerald, dintr-o dată nerăbdător.

— Pe cuvântul meu că aşa am să fac, spuse Marshall oţărât. Oricum, discutăm prea mult despre un amărât de suflet.

Se retrase supărat, iar Gerald, mânios, se uită după el îndelung, dar treptat îşi recăpăta calmul şi amabilitatea în timp ce silueta masivă a celuilalt bărbat se îndepărta.

— Mai e ceva, Lupton, spuse Gerald, întorcându-se brusc spre mire. Laura n-ar fi adus un asemenea prostănac în familie aşa cum a făcut Lottie.

— Consolează-te cu gândul acesta măcar, râse Birkin.

— Nici nu-i bag în seamă, râse mirele.

— Cum rămâne cu întrecerea asta atunci – cine a pornit-o? întrebă Gerald.

— Întârziasem. Laura se afla în capătul scărilor la intrarea în biserică în momentul în care am ajuns noi cu trăsura. Îl văzuse pe Lupton repezindu-se spre ea şi a luat-o la fugă. Dar de ce eşti aşa de supărat? Asta ştirbeşte cumva din demnitatea familiei?

— Da, cam aşa ceva, spuse Gerald. Dacă faci un lucru, fă-l cum trebuie, iar dacă nu ai de gând să-l faci cum trebuie, mai bine renunţă la el.

— E un aforism foarte frumos, spuse Birkin.

— Nu-i aşa că eşti de acord? întrebă Gerald.

— Sigur, spuse Birkin. Doar că mă cam plictisesc atunci când vii cu aforisme.

— Să te ia naiba, Rupert, vrei să auzi aforisme numai cum îţi place ţie, zise Gerald.

— Nu, nu vreau să le aud deloc şi tu nu faci decât să le strecori tot timpul.

Gerald rânji amar la aceste vorbe de duh. Apoi ridică uşor din sprâncene, dezaprobator.

— Crezi că nu e deloc nevoie să ai un comportament consecvent, nu? îl provocă el pe Birkin pe un ton sever.

— Consecvent? Nu. Urăsc cuvântul acesta. Dar este important pentru oamenii de rând. Orice om, indiferent cine e, poate să fie el însuşi şi să se comporte după bunul său plac.

— Dar ce vrei să spui cu „să fie el însuşi” ? zise Gerald. Acesta e un aforism sau un clişeu?

— Adică să faci ceea ce îţi doreşti. Cred că Laura a fost foarte inspirată când a zvâcnit de lângă Lupton şi s-a îndreptat spre uşa bisericii. A fost o idee genială. Cel mai greu lucru din lume este să te comporţi spontan, aşa cum îţi dictează simţurile şi este într-adevăr singurul lucru pe care poţi să-l faci, cavalereşte vorbind – cu condiţia să fii în stare de asta.

— Doar nu crezi că te iau în serios, nu? întrebă Gerald.

— Ba da, Gerald, eşti unul dintre puţinii oameni de la care mă aştept să mă ia în serios.

— În cazul acesta, mi-e teamă că nu pot să-ţi fiu pe plac. Părerea ta e că oamenii ar trebui să se comporte după bunul plac.

— Cred că întotdeauna se comportă aşa. Dar aş prefera să le placă lucrul care îi individualizează cel mai mult şi care îi defineşte, care-i face să acţioneze într-un mod unic. Iar lor le place să urmeze spiritul de turmă.

— Iar mie, zise Gerald tăios, nu mi-ar plăcea să trăiesc într-o lume în care oamenii acţionează într-un mod unic şi spontan, aşa cum zici tu. În cinci minute oamenii ar începe să se omoare între ei.

— Asta înseamnă că ţie ţi-ar plăcea să-i omori pe toţi, spuse Birkin.

— Cum ai tras concluzia asta? întrebă Gerald supărat.

— Nimeni, zise Birkin, nu omoară pe cineva dacă nu-şi doreşte asta şi dacă celălalt nu-şi doreşte să moară. Acesta este purul adevăr. E nevoie de doi oameni ca să comiţi o crimă: un ucigaş şi un altul care e ucis. Iar cel care e ucis este un om care poate fi ucis. Iar un om care poate fi ucis este o persoană care îşi doreşte pătimaş şi pe ascuns să fie ucis.

— Câteodată spui numai prostii, i se adresă Gerald lui Birkin. De fapt, nici unul dintre noi nu-şi doreşte să fie ucis, însă ceilalţi şi-ar dori să ne vadă morţi – cândva.

— E o perspectivă neplăcută asupra vieţii, Gerald, zise Birkin, şi nu-i de mirare că ţi-e teamă de tine însuţi şi de propria-ţi nefericire.

— Cum să-mi fie teamă de mine însumi? zise Gerald. Şi nu cred că sunt nefericit.

— Fără îndoială că arzi de dorinţă să te vezi cu măruntaiele scoase şi-ţi imaginezi că toată lumea are un cuţit la îndemână ca să te atace, spuse Birkin.

— Cum îţi dai seama de asta? spuse Gerald.

— Mă uit la tine, spuse Birkin.

Se lăsă tăcerea, ca şi cum între cei doi bărbaţi ar fi existat sentimente ciudate de duşmănie, dar care nu erau străine de iubire. Întotdeauna se întâmpla la fel; discuţiile pe care le purtau îi făceau mereu să schimbe replici muşcătoare, să facă schimb de intimităţi bizare şi periculoase care însemnau că se iubeau, se urau sau amândouă laolaltă. S-au despărţit aparent neafectaţi, de parcă asta ar fi fost un fapt lipsit de importanţă. Şi chiar se comportau ca şi cum ar fi fost un fapt lipsit de importanţă. Totuşi fiecare purta în suflet resentimente faţă de celălalt. Aceste resentimente persistau înlăuntrul lor. N-ar fi recunoscut niciodată asta. Intenţionau ca relaţia lor să se bazeze pe o prietenie simplă şi degajată şi n-aveau de gând să fie într-atât de laşi şi necivilizaţi încât să accepte resentimente între ei. Nu credeau câtuşi de puţin într-o relaţie de profunzime care se stabileşte între doi bărbaţi, iar neîncrederea lor era o piedică în calea sentimentelor puternice de prietenie dar pe care le înăbuşeau unul faţă de

celălalt.

Capitolul III

SALA DE CLASĂ

ZIUA DE CURS se apropia de sfârşit. În sala de clasă avea loc ultima oră de curs, într-o atmosferă liniştită şi calmă. Era ora de botanică pentru gimnaziu. Băncile erau pline de mâţişori, muguri de alun şi salcie pe care le desenau copiii. Dar cerul se întuneca, semn că se apropia înserarea, şi nu mai era suficientă lumină pentru a desena. Ursula stătea în faţa clasei, ghidându-i pe copii prin întrebări pentru ca ei să înţeleagă structura şi semnificaţia mâţişorilor.

O rază de lumină strălucitoare şi roşiatică se strecură prin fereastra care dădea spre apus, învăluind capetele copiilor într-o nuanţă roşcat-aurie, iar apoi se reflectă pe peretele de vizavi într-o tentă puternic arămie. Totuşi, Ursula nu o luă în seamă. Era ocupată, ziua era pe sfârşite, iar activitatea decurgea precum apa mării care se învolburează şi apoi se retrage în linişte la ţărm.

Ziua aceasta trecuse la fel ca multe altele, plină de activităţi care se desfăşurau sub o stare de hipnoză. La sfârşit toată lumea se grăbea să termine ce mai rămăsese de făcut. Ursula îi bombarda pe copii cu întrebările ca să înveţe tot ceea ce trebuiau să înveţe până să sune clopoţelul. Stătea în faţa clasei învăluită de înserarea care se lăsa, cu mâţişorii în mână, aplecându-se asupra copiilor, profund pătrunsă de ardoare didactică.

Auzi, dar nu băgă de seamă scârţâitul uşii. Deodată tresări. Văzu chipul unui bărbat în raza de lumină roşcată, de o tentă arămie, strecurându-se pe lângă ea. Nişte ochi scânteietori o urmăreau şi aşteptau momentul în care ea îi va simţi prezenţa. Fu teribil de speriată. Credea că o să

leşine. Inconştient îşi înăbuşise teama, dar acum o potopea, chinuind-o.

— Te-am speriat? spuse Birkin, salutând-o printr-o strângere de mână. Am crezut că ai auzit când am intrat.

— Nu, spuse ea şovăind, de-abia vorbind.

El râse şi spuse că-i pare rău. Ba se întreba oare ce îl amuza.

— E aşa de întuneric, zise el. Să aprind lumina?

Şi se îndepărtă şi aprinse lumina puternică. Sala de clasă apăru clară şi neprimitoare, un loc ciudat după ce înainte de venirea lui fusese învăluită de o lumină slabă, aproape magică. Birkin se întoarse plin de curiozitate ca s-o privească pe Ursula. Ea se uita cu ochii mari, miraţi, nedumeriţi, iar gura îi tremura uşor. Semăna cu cineva care e trezit brusc. Chipul ei radia o frumuseţe proaspătă, gingaşă, asemenea unei raze slabe de lumină în zori. El o privi cu o plăcere sporită, simţindu-se fericit şi iresponsabil.

— Le vorbeşti despre mâţişori? întrebă el, luând un mugur de alun de pe banca unui elev din faţă. Au apărut deja? Nu i-am observat anul acesta.

Se uita preocupat la mugurii de alun pe care-i ţinea în mână.

— Nici pe cei roşii nu i-am văzut, spuse el uitându-se la sclipirile roşiatice ale mugurului feminin.

Apoi începu să treacă printre bănci ca să vadă cărţile elevilor. Ursula îl urmărea cum înaintează preocupat. Mergea atât de încet încât inima ei încetase să mai bată. Părea că stă deoparte într-o linişte deplină, urmărindu-l, de parcă el făcea parte dintr-o altă lume la dimensiuni reduse. El nici nu-şi făcea simţită prezenţa, de parcă n-ar fi existat pentru lumea din jur.

Deodată îşi ridică privirea către ea, iar inima ei începu să-şi intensifice bătăile la auzul glasului lui tremurat.

— Dă-le nişte creioane colorate, spuse el, ca să deseneze gineceul fiorilor cu roşu, iar androceul cu galben. Eu le-aş desena cu o singură culoare, doar cu roşu şi galben. Conturul nici nu contează în cazul de faţă. Nu trebuie să scoţi în evidenţă decât un singur lucru.

— Nu am deloc creioane colorate, spuse Ursula.

— Trebuie să fie unele pe undeva – nu ai nevoie decât de roşii şi galbene.

Ursula trimise un băiat să facă rost de ele.

— Or să-şi mâzgălească toate cărţile, îi spuse ea lui Birkin, îmbujorându-se puternic.

— Nu chiar, spuse el. Trebuie să sublimezi lucrurile astea ca să fie vizibile. Tu vrei să scoţi în evidenţă faptul în sine, nu să înregistrezi impresia subiectivă. Care este faptul? – stigme roşii, mici, inflorescenţe în spic ale florii feminine, mâţişori galbeni masculini care atârnă, polen gălbui care zboară de la una spre alta. Imaginează-ţi vizual acest fapt, aşa cum face un copil când desenează un portret – doi ochi, un nas, gura cu dinţi – aşa – şi el desenă un chip pe tablă.

În acel moment prin ochiurile de sticlă ale uşii se distinse o altă siluetă. Era Hermione Roddice. Birkin se duse şi-i deschise uşa.

— Ţi-am văzut maşina, îi spuse ea. Te deranjează că am venit să te caut? Am vrut să te văd la lucru.

Se uită la el o bună bucată de vreme cu subînţeles şi veselă, apoi râse scurt. Abia după aceea se întoarse spre Ursula, care, împreună cu toată clasa, urmărea scena care avea loc între cei doi îndrăgostiţi.

— Ce mai faci, domnişoară Brangwen, spuse Hermione pe un ton muzical, în stilul ei ciudat şi lent de a vorbi cântat, care suna aproape batjocoritor. Te deranjează dacă intru?

Ochii ei cenuşii şi sarcastici zăboviră tot timpul asupra Ursulei, măsurând-o de sus până jos.

— O, nu, spuse Ursula.

— Eşti sigură? repetă Hermione, cu un perfect *sang froid*[8] şi o obrăznicie bizară, aproape deranjantă.

— O, nu, îmi pare extrem de bine, râse Ursula, puţin intrigată şi uluită, pentru că Hermione părea să o încolţească, apropiindu-se de ea, de parcă ar fi fost bune prietene; dar cum puteau oare să fie bune prietene?

Acesta era răspunsul pe care-l dorea Hermione. Se

[8] Sânge rece (fr.).

întoarse mulţumită către Birkin.

— De ce te ocupi? cântă ea, în stilul ei degajat şi cercetător.

— De mâţişori, răspunse el.

— Nu zău! spuse ea. Şi ce învaţă despre ei?

Îl lua mereu peste picior, tachinându-l, de parcă totul ar fi fost un joc. Luă un mâţişor, intrigată de atenţia pe care i-o acorda Birkin acestuia.

Făcea notă discordantă cu restul clasei, din cauza pelerinei largi, uzate, dintr-un material verzui, cu un model auriu şters, în relief. Gulerul înalt şi interiorul pelerinei erau căptuşite cu blană neagră. Pe dedesubt purta o rochie dintr-un material scump de culoarea lavandei, cu blană pe margine, asortată cu căciula din blană cu un model auriu-verzui şters. Era o femeie înaltă, cu un aspect ciudat, şi arăta de parcă s-ar fi desprins dintr-un tablou bizar, modern.

— Ştii florile mici şi roşii ale ovarului din care apar nucile? Le-ai observat vreodată? o întrebă el. Se apropie şi i le arătă pe lăstarul pe care ea îl ţinea în mână.

— Nu, răspunse ea. Ce sunt?

— Sunt florile acelea mici care produc seminţele, iar mâţişorii produc numai polenul care le fertilizează.

— Zău, zău? repetă Hermione, uitându-se cu atenţie.

— Nucile apar din chestiile astea mici şi roşii, dacă primesc polenul de la mâţişorii lungi.

— Sunt ca nişte flăcări în miniatură, murmură Hermione ca pentru sine. Câteva momente rămase să se uite la mugurii mici din care răsăreau sclipirile roşiatice ale stigmei. Nu-i aşa că sunt frumoşi? Cred că sunt aşa de frumoşi, spuse ea, apropiindu-se de Birkin şi arătând cu degetul lung şi alb firişoarele roşii.

— Nu le-ai mai observat până acum? întrebă el.

— Nu, niciodată, răspunse ea.

— Ai să le vezi mereu de acum înainte, spuse el.

— Am să le văd mereu de acum înainte, repetă ea. Îţi mulţumesc foarte mult că mi-ai arătat. Cred că sunt atât de frumoşi – ca nişte flăcări roşii în miniatură.

Era captivată într-un fel ciudat, aproape că se înflăcărase. Atât Birkin cât şi Ursula ieşiseră din câmpul ei vizual. Pistilurile mici şi roşii ale florilor exercitau o atracţie oarecum ciudată asupra ei, de natură mistică şi pasională.

Lecţia se terminase, cărţile au fost puse deoparte, şi în cele din urmă elevii plecară. Şi totuşi Hermione stătea la masă, cu bărbia sprijinită în mână, cu cotul pe masă, chipul ei lung şi palid privea în sus, total absent. Birkin se dusese la fereastră şi privea din camera luminată puternic afară la peisajul cenuşiu şi lipsit de culoare, la ploaia care cădea încet. Ursula îşi puse lucrurile în dulap.

În cele din urmă Hermione se ridică şi veni lângă ea.

— Sora ta s-a întors acasă? întrebă ea.

— Da, zise Ursula.

— Şi-i place să fie iar acasă în Beldover?

— Nu, spuse Ursula.

— Mă întreb dacă va putea să suporte. Eu am nevoie de toate forţele mele ca să suport urâţenia din acest comitat, atunci când locuiesc aici. Nu vrei să vii să mă vizitezi? Nu vrei să vii să stai împreună cu sora ta timp de câteva zile la Breadalby? Te rog.

— Mulţumesc foarte mult, spuse Ursula.

— Atunci, am să-ţi scriu, spuse Hermione. Crezi că sora ta va veni? M-aş bucura aşa de tare. Cred că este deosebită. Cred că munca ei este cu adevărat deosebită. Am două codobaturi de apă sculptate în lemn şi pictate – poate că le-ai văzut.

— Nu, zise Ursula.

— Cred că e pur şi simplu minunat – e ca o sclipire de moment.

— Sculpturile ei în miniatură sunt ciudate, spuse Ursula.

— Sunt pur şi simplu frumoase – pline de o pasiune primitivă.

— Nu e ciudat că întotdeauna i-au plăcut lucrurile mici? Simte mereu nevoia să creeze lucruri mici pe care le poţi ţine în mâini, păsări şi alte animale mici. Îi place să ţină lornionul invers când vede o operă şi să privească lumea aşa – de ce crezi că face asta?

Hermione o privi îndelung pe Ursula detaşat şi cercetător, fapt care o intriga pe mai tânăra femeie.

— Da, spuse Hermione, într-un sfârşit. E curios. Se pare că în cazul ei lucrurile mici sunt mai rafinate.

— Dar nu-i aşa, nu crezi?

— Un şoarece nu poate să fie mai rafinat decât un leu, nu?

Din nou Hermione o privi pe Ursula îndelung, de parcă s-ar fi concentrat asupra propriilor gânduri şi n-ar fi fost atentă la discursul celeilalte.

— Nu ştiu, răspunse ea.

— Rupert, Rupert, zise ea încet pe un ton muzical, chemându-l la ea.

El veni în linişte.

— Lucrurile mici sunt mai rafinate decât cele mari? întrebă ea, râzând ciudat printre dinţi, ca şi cum l-ar fi luat peste picior cu această întrebare.

— Nu ştiu, spuse el.

— Nu-mi plac chestiile rafinate, declară Ursula.

Hermione o privi încet.

— Chiar aşa? zise ea.

— Întotdeauna am crezut că sunt un semn de slăbiciune, zise Ursula, cu braţele desfăcute, de parcă prestigiul îi era ameninţat.

Hermione nu băgă de seamă. Dintr-o dată făcu o grimasă, se încruntă ca şi cum era cuprinsă de gânduri profunde şi se părea că îi vine foarte greu să mai rostească vreun cuvânt.

— Chiar crezi, Ruperi, întrebă ea, de parcă Ursula nu era de faţă, chiar crezi că merită? Chiar crezi că e mai bine pentru copii dacă li se insuflă faptul că trebuie să înveţe?

Ochii lui deveniră străpungători, lăsând să i se vadă mânia tăcută. Obrajii îi erau scobiţi şi palizi, aproape nepământeni. Iar femeia continua să-l tortureze cu întrebarea ei serioasă, chinuitoare.

— Nu li se insuflă acest lucru, spuse el. Vor, nu vor, tot trebuie să înveţe.

— Dar crezi că e mai bine dacă procesul este stimulat,

accelerat? Nu e mai bine dacă nu ştiu nimic despre alun, nu e mai bine dacă văd totul ca pe un întreg, fără ca toate aceste informaţii să fie fragmentate?

— N-ai dori să ştii, aşa pentru tine, că florile alea mici şi roşii aşteaptă să fie polenizate? întrebă el tăios.

Glasul lui suna brutal, ironic, dur. Hermione continua să privească în sus, neatentă. El se opri, iritat.

— Nu ştiu, răspunse ea, oscilând uşor. Nu ştiu.

— Dar procesul cunoaşterii înseamnă enorm pentru tine, înseamnă totul, izbucni el.

Ea îl privi, ridicându-şi privirea încet.

— Oare? spuse ea.

— Procesul cunoaşterii asta înseamnă totul pentru tine, înseamnă enorm – nu rămâi decât cu atât, cu aceste cunoştinţe, strigă el. Nu există decât un singur copac, nu există decât un singur fruct pe care-l guşti.

Din nou ea păstră tăcerea câteva momente.

— Oare? spuse ea într-un târziu, cu acelaşi calm imperturbabil.

Apoi adăugă pe un ton plin de o curiozitate capricioasă :

— Ce fruct, Rupert?

— Veşnicul măr[9], răspunse el exasperat, displăcându-i metaforele pe care singur le crea.

— Da, spuse ea.

Părea obosită. Urmară câteva momente de tăcere apoi, adunându-şi puterile cu o mişcare convulsivă, Hermione reîncepu să vorbească pe un ton degajat, muzical:

— Hai să nu mai discutăm despre mine, Rupert; crezi că aceşti copii devin mai buni, mai bogaţi, mai fericiţi, cu toate aceste cunoştinţe? Chiar crezi că aşa e? Sau e mai bine să-i lăsăm să fie inocenţi şi spontani? N-ar fi mai bine dacă ei ar fi animale, simple animale, primitive, violente, oricum, mai degrabă decât să fie sfioşi, incapabili de a se comporta spontan?

Credeau că ea încheiase. Dar, după ce scoase nişte sunete ciudate din gât, începu să vorbească din nou:

---

[9] Fructul din Copacul Cunoaşterii Binelui şi Răului (Geneza, 2:9 şi 3:1-6), motivul pentru care Adam şi Eva au fost alungaţi din Grădina Raiului.

— N-ar fi mai bine dacă ei ar fi oricum altcumva? Decât să crească schilodiţi, schilodiţi sufleteşte, schilodiţi sentimental – fără să progreseze – atât de slabi – incapabili – şi aici Hermione îşi încleştă pumnul ca cineva care este în transă – de a face ceva în mod spontan, întotdeauna gândind înainte de a acţiona, întotdeauna împovăraţi de greutatea opţiunilor, niciodată lăsându-se purtaţi de val...

Din nou, ei crezură că încheiase. Dar tocmai în momentul în care el se pregătea să răspundă, ea îşi reluă ciudatul discurs:

— ...nu se lasă niciodată purtaţi de val, nu se comportă liber, sunt totdeauna lucizi, au conştiinţă de sine şi sunt întotdeauna conştienţi de propria lor identitate. Nu există şi ceva mai bun decât acest lucru? Mai bine să fie animale, pur şi simplu animale fără vreun strop de minte, decât aşa – decât să fie nişte nimicuri.

— Dar, totuşi, crezi că dacă suntem învăţaţi suntem inerţi şi stângaci? întrebă el iritat.

Ea îşi deschise ochii şi-l privi încet.

— Da, spuse ea. Făcu o pauză, urmărindu-l cu privirea în tot acest timp, neatentă. Apoi îşi trecu degetele peste sprâncene, uşor obosită. Asta îl enervă şi mai mult. Raţiunea e de vină, zise ea, iar asta e egală cu moartea. Îşi ridică privirea încet spre el. Nu e vorba oare de raţiune, spuse ea cu o mişcare convulsivă a corpului, nu înseamnă oare asta moartea noastră? Nu ne distruge orice urmă de spontaneitate, orice instinct? Oare tinerii din ziua de azi, când se maturizează, nu sunt deja morţi înainte să aibă şansa de a trăi?

— Nu din cauză că au prea multă minte, ci prea puţină, spuse el brutal.

— Eşti sigur? strigă ea. Mie mi se pare că este invers. Au prea multă raţiune, sunt bombardaţi cu informaţii.

— Sunt constrânşi de către o serie de concepte limitate şi false, strigă el.

Dar ea nu băgă în seamă vorbele lui, ci doar continuă să pună întrebări retorice, pompoase.

— Atunci când intrăm în posesia informaţiilor, nu-i aşa că

pierdem totul, mai puţin informaţiile? întrebă ea patetic. Dacă eu ştiu totul despre floare, nu pierd floarea şi rămân doar cu informaţiile? Nu-i aşa că schimbăm esenţa cu aparenţa, nu-i aşa că nu ne mai bucurăm de viaţă din cauza acestor informaţii inutile? Şi ce importanţă are asta pentru mine, la urma urmei? Ce importanţă au toate aceste cunoştinţe pentru mine? Nu înseamnă nimic.

— Nu faci decât să spui vorbe goale, spuse el. Procesul cunoaşterii este esenţial pentru tine. Îţi doreşti până şi partea animalică din tine, dar filtrată de raţiune. Nu îţi doreşti să fii un animal, vrei să-ţi observi propriile funcţii animalice, ca să ai o satisfacţie sufletească. Nu este decât un procedeu secundar – şi mult mai decadent decât orice manifestare intelectuală lipsită de orizont. Acest interes al tău pentru dorinţă carnală şi instincte animalice nu poate fi decât o manifestare intelectuală jalnică. Îţi doreşti destul de mult dorinţa carnală şi instinctele, dar filtrate de raţiune şi de conştiinţa ta. Totul se desfăşoară în mintea ta, sub învelişul craniului tău. Doar că nu îţi vei da seama ce anume se află acolo: nu îţi doreşti decât o minciună care să se potrivească cu restul accesoriilor.

Hermione se pregăti să-l atace, dură şi încrâncenată. Ursula stătea acolo, uimită şi ruşinată. Era speriată când vedea ura dintre ei doi.

— Nu e vorba decât de acea Lady din Shalott[10], spuse el cu o voce puternică, dar absentă. Ei părea să pornească la atac împotriva ei fără vreun motiv anume. Voinţa ta neclintită, capacitatea ta de înţelegere de nezdruncinat, propria ta lume raţională şi îngustă sunt toate ca o oglindă, dincolo de care nu mai există nimic. Acolo, în oglindă, trebuie să existe totul. Dar acum, că ai tras toate concluziile, vrei să te întorci şi să fii precum un sălbatic ignorant. Îţi doreşti o viaţă de senzaţii pure şi „dorinţă carnală”.

[10] Eroina din poemul lui Tennyson cu acelaşi titlu (1832). Se pare că a fost închisă într-un turn şi singurul ei contact cu lumea exterioară e perceput prin reflexia într-o oglindă. Contactul ulterior şi direct cu lumea a avut ca rezultat moartea ei.

El puse ultimul cuvânt între ghilimele ca o ironie la adresa ei. Ea fu zguduită de furie şi revoltă şi rămase mută ca o Pythie strălucitoare de revelaţie dintr-un oracol grec[11].

— Dar dorinţa ta carnală este o minciună, continuă el violent. Nu e vorba deloc de dorinţă, e vorba de voinţa ta. E vorba de voinţa ta enervantă. Vrei să intri în posesia anumitor lucruri şi să-ţi exerciţi puterea asupra lor. Vrei să-ţi exerciţi voinţa asupra lor. Dar de ce? Pentru că nu ai un trup ca toate celelalte femei, nu ai nici cea mai vagă urmă de dorinţă senzuală, pătimaşă, care să te facă să simţi că trăieşti. Nu ai nici cea mai mică urmă de senzualitate. Nu ai decât voinţa ta, îngâmfarea dată de luciditate şi setea de putere, de a şti.

El o privi cu un amestec de ură şi dispreţ şi îl durea şi pe el faptul că ea suferea; era ruşinat pentru că ştia că o supunea unui chin. Îi trecu chiar prin cap să îngenuncheze şi să-i ceară iertare. Simţi cum îl cuprinde un val de supărare care se transformă în furie. Prezenţa ei fizică îi deveni indiferentă, căci el nu mai simţea decât nevoia să-i vorbească cu înflăcărare.

— Spontan! strigă el. Tu şi spontaneitatea! Tu, cea mai calculată fiinţă care a existat vreodată pe suprafaţa pământului! Îţi calculezi până şi spontaneitatea – aşa eşti tu. Pentru că vrei ca totul să se supună voinţei şi lucidităţii tale calculate. Vrei ca totul să încapă în capul ăla mic şi nesuferit al tău, care mă mir că nu s-a spart ca o nucă până acum. Căci aşa te vei comporta şi în continuare până o să se spargă, ca o insectă în propriul înveliş. Dacă ţi-ar sparge cineva capul, poate că ai deveni o femeie spontană, pasională, cu adevărat senzuală. Dar aşa cum eşti, nu vrei decât pornografie – să te admiri în oglindă, să-ţi urmăreşti mişcările animalice, primitive, în oglindă, în aşa fel încât să ai toate astea în mintea ta şi totul să se petreacă la nivel mintal.

---

[11] Cel mai important oracol din Grecia antică, de la Delphi, era condus de Apollo care a devenit divinitate olimpiană omorând un şarpe ce păzea intrarea şi se numea Python. Preoteasa lui Apollo, care glăsuia prin intermediul oracolului, a devenit cunoscută drept Pythia.

Plutea un aer de revoltă în cameră, de parcă se spuseseră prea multe lucruri care nu puteau fi iertate. Totuşi pe Ursula nu o mai interesa în momentul de faţă decât să îşi rezolve propriile probleme, în lumina cuvintelor lui. Era palidă şi absentă.

— Dar chiar îţi doreşti senzualitate? întrebă ea nedumerită.

Birkin o privi şi-şi concentra atenţia asupra explicaţiei sale:

— Da, zise el, asta şi nimic mai mult, în momentul de faţă. Este o realizare – acea dorinţă ascunsă, misterioasă, pe care nu o poţi explica raţional, acea fiinţă care sălăşluieşte în subconştient şi care se manifestă involuntar. Pentru cineva asta poate fi egal cu moartea, iar pentru altcineva înseamnă o transformare personală.

— Dar cum? Cum e posibil să fii în posesia unor cunoştinţe care nu ţin de partea raţională? întrebă ea, nefiind în stare să-i interpreteze explicaţiile.

— Vine de la sine, răspunse el, atunci când mentalul şi lumea familiară se scufundă în întuneric – totul trebuie să dispară – trebuie să fie şterse de potop. În acel moment descoperi că trupul îţi răspunde în mod concret la dorinţe ascunse şi că ai devenit un demon...

— Dar de ce m-aş transforma într-un demon? întrebă ea.

— „Femeie plângând după iubitul ei demonic”[12] – cită el. De ce? Nu ştiu.

Hermione se trezi ca după o stare letargică, asemănătoare cu moartea.

— Are gânduri îngrozitoare, satanice, nu-i aşa? zise ea tărăgănat către Ursula, pe un ton ciudat, plin de rezonanţe care culmină cu un râs scurt, ascuţit şi absolut ironic.

Cele două femei îl luau peste picior, ridiculizându-l, până când el rămase fără replică. Hermione râse batjocoritor, pe un ton ascuţit, triumfător, ironizându-l de parcă prezenţa lui nici nu mai conta.

— Nu, spuse el. Tu eşti adevăratul diavol care nu-i

[12] Al şaisprezecelea vers din *Kubla Kahn* (1798), poem scris de Samuel Taylor Coleridge (1772-1834).

îngăduie vieţii să continue.

Ea îi aruncă o privire lungă, maliţioasă şi dispreţuitoare.

— Crezi că ştii totul despre acest subiect, nu? spuse ea pe un ton încet, distant şi care afişa o ironie ascunsă.

— Destul, replică el, cu chipul aţintit înainte şi o privire tăioasă.

Hermione fu copleşită de un sentiment de disperare profundă, dar în acelaşi timp şi de o senzaţie de eliberare, de descătuşare. Se întoarse către Ursula, satisfăcută, de parcă erau cele mai bune prietene.

— Eşti sigură că ai să vii la Breadalby? spuse ea, nerăbdătoare.

— Da, mi-ar plăcea foarte mult, răspunse Ursula.

Hermione o privi de sus în jos, mulţumită, gânditoare, dând impresia ciudată că n-ar fi fost de faţă, de parcă era transpusă într-o altă lume şi nu lua parte la ce se întâmpla acolo.

— Mă bucur atât de mult, spuse ea, adunându-se. Cam peste vreo două săptămâni, nu? Am să-ţi scriu aici, la şcoală, da? Eşti sigură că ai să vii? Da! O să mă bucur aşa de mult. La revedere. La revedereee...

Hermione îi întinse mâna celeilalte femei şi o privi în ochi. Ştia că Ursula era o rivală pe care n-o putea scăpa din ochi, iar acest lucru îi dădea o stranie senzaţie de plăcere. Şi apoi, ea era cea care pleca. Întotdeauna se simţise puternică şi în avantaj faţă de cei pe care îi lăsa în urmă. Mai mult decât atât, pleca şi cu bărbatul respectiv, chiar dacă o făcea doar în ciudă.

Birkin stătea deoparte, nemişcat şi parcă dintr-o altă lume. Dar acum, când îi venise lui rândul să-şi ia la revedere, începu să vorbească din nou.

— Asta-i marea diferenţă, zise el, între o fiinţă senzuală şi depravarea îngrozitoare de care suntem conştienţi şi după care ne ghidăm destinul. Noaptea stăm mereu cu lumina aprinsă, ne autoanalizăm şi filtrăm totul raţional. Trebuie să te opreşti înainte să-ţi dai seama ce este realitatea senzuală, să te opreşti la stadiul de ignoranţă şi să renunţi la voinţa ta. Trebuie să faci aşa. Trebuie să înveţi ce

înseamnă nefiinţa, înainte să devii fiinţă. Dar suntem aşa de încrezători când vine vorba de propria noastră persoană! Suntem aşa de încrezuţi şi atât de lipsiţi de orgoliu. Nu avem deloc mândrie, suntem doar îngâmfaţi când vine vorba de sufletele noastre modelate în papier mâché. Mai degrabă am muri decât să renunţăm la încăpăţânarea noastră făţarnică şi închipuită.

În cameră se lăsă tăcerea. Ambele femei erau ostile şi-şi purtau pică. El vorbea de parcă se adresa unei întruniri. Hermione nu prea îi acorda atenţie şi stătea încordată, ridicând din umeri dezaprobator.

Ursula îl urmărea pe ascuns, fără să fie pe de-a-ntregul conştientă la ce se uita. El era foarte atrăgător din punct de vedere fizic, avea o personalitate complexă interesantă şi misterioasă, care îşi făcea simţită prezenţa ca o altă voce prin trăsăturile delicate şi paloarea chipului, oferind o altă ipostază a lui. Acest lucru se vădea şi în arcuirea sprâncenelor şi gropiţa din bărbie, trăsături rafinate, elegante şi nobile, emanând o vitalitate puternică, la fel ca un hohot de râs, invizibilă şi plăcută. De asemenea, ea fusese fascinată de vraja pe care o exercitau coapsele lui, mai exact de conturul interior al acestora. Nu-şi dădea seama de ce anume era vorba. Dar avea un sentiment de împlinire şi de libertate totală.

— Dar suntem destul de senzuali fără să ne dăm deloc silinţa în acest sens, nu? întrebă ea, întorcându-se către el, iar ochii ei verzi sclipeau când râdea cristalin şi provocator.

Şi într-o clipă zâmbetul său ciudat, degajat şi teribil de atrăgător, îi descreţi sprâncenele şi îi lumină ochii, deşi continua să vorbească.

— Nu, spuse el, nu suntem aşa. Suntem prea plini de noi.

— Cu siguranţă că asta nu ţine de infatuare, strigă ea.

— Nici de asta, nici de nimic altceva.

Ea era pur şi simplu nedumerită.

— Nu crezi că oamenii sunt extrem de infatuaţi atunci când vine vorba de puterea lor senzuală? întrebă ea.

— De asta nici nu sunt senzuali, ci numai şi-ar dori să fie, iar astea sunt două lucruri diferite. Sunt întotdeauna

conştienţi de propria persoană şi sunt atât de infatuaţi încât în loc să dea frâu liber instinctelor lor şi să pătrundă astfel într-o altă lume guvernată de alte legi, ar prefera să...

— Nu-i aşa că vrei nişte ceai? zise Hermione, întorcându-se spre Ursula cu o amabilitate plină de graţie. Ai lucrat toată ziua.

Birkin se opri brusc. Un val de mânie şi supărare o cuprinse pe Ursula. Chipul lui reveni la expresia obişnuită. Îşi luă rămas-bun de parcă ea ar fi încetat să mai existe pentru el.

Plecară amândoi. Ursula rămase câteva momente privind uşa, apoi stinse luminile, după care se aşeză din nou pe scaun, preocupată şi dezorientată. Apoi începu să plângă cu amărăciune, îndelung. Nu ştia dacă plânge de supărare sau de bucurie.

Capitolul IV

ÎNOTĂTORUL

MAI TRECU O SĂPTĂMÂNĂ. Sâmbăta plouă, mai degrabă burniţă uşor, iar din când în când ploaia se mai oprea. În acest răstimp Gudrun şi Ursula ieşiră la o plimbare, înspre Willey Water. Aerul era cenuşiu şi străveziu, păsările cântau ascuţit în copacii tineri, iar pământul părea să se trezească la viaţă. Cele două fete mergeau repede, bucuroase, datorită aerului suav al dimineţii, uşor înceţoşat şi umed. Pe marginea drumului porumbarul îşi arăta florile albe şi umede, iar spicele micuţe de culoarea chihlimbarului făceau oarecum contrast cu florile albe. Tulpinile roşiatice parcă luminau aerul cenuşiu, iar tufişurile înalte, care acum înverzeau, se unduiau precum nişte fantome vii, aşa cum se aplecau în bătaia vântului. În acea dimineaţă totul stătea sub semnul regenerării.

Când cele două surori ajunseră la Willey Water, lacul apăru la orizont, cenuşiu şi parcă himeric, întinzându-se până dincolo de copacii şi pajiştea umedă, învăluită în negură. Se auzeau sunete vagi, electrice, venind dinspre stăvilarul din josul drumului, păsările ciripeau gureşe, râul susura misterios, izvorând din lac.

Cele două fete îşi continuau drumul fără ţintă. La colţul lacului, lângă drum, chiar în faţa lor se afla un hangar pentru bărci, acoperit cu muşchi, sub un nuc, şi un debarcader micuţ unde era legată barca, ce se clătina precum o umbră pe suprafaţa apei cenuşii, liniştite, sub parii verzi şi şubrezi. Totul părea fantomatic din cauza verii care se apropia.

Deodată, din hangar ţâşni o siluetă albă,

înspăimântătoare în mişcarea sa fulgerătoare, traversând repede vechiul debarcader. Făcu un salt în aer, se auzi plonjând în apă şi, fără să facă valuri, un înotător înainta grăbit, cu mişcări unduitoare. Întreaga lume de dincolo, umedă şi îndepărtată, îi aparţinea numai lui. Se mişca prin apa pură, transparentă, aproape ireală.

Gudrun stătea lângă peretele de piatră, urmărindu-l.

— Cât îl invidiez, spuse ea stârnită, încet.

— Puah! se scutură Ursula. E atât de frig.

— Da, dar cât e de bine şi de frumos să înoţi în larg.

Cele două surori îl urmăreau pe înotător cum taie apa cenuşie învăluită în ceaţă, peste care atârnau crengi de copaci, şi cum înaintează cu mişcări ritmice, încete şi năvalnice în acelaşi timp.

— N-ai vrea să fii tu în locul lui? întrebă Gudrun privind-o pe Ursula.

— Ba da, zise Ursula, dar nu sunt sigură – e prea multă apă pentru mine.

— Nu, zise Gudrun ezitând.

Era fascinată când îl privea pe înotătorul care se afla în mijlocul apei. După ce parcursese înot o anume distanţă, el se întoarse şi acum înota pe spate, privind de-a lungul apei la cele două fete de lângă zid. Totuşi abia puteau percepe mişcările lui, căci ele îi vedeau chipul bronzat şi simţeau că le priveşte.

— Este Gerald Crich, spuse Ursula.

— Ştiu, răspunse Gudrun.

Rămase nemişcată, contemplând chipul care apărea şi dispărea în valuri, în timp ce bărbatul înota în ritm constant. El le observă din locul izolat în care se afla şi se bucură pentru că se simţea în avantaj faţă de ele şi în acel moment i se părea că are o lume numai a lui. I se părea că nimeni nu-l poate ataca, era o fiinţă perfectă. Îi plăceau propriile mişcări puternice, îndrăzneţe, ca şi sentimentul neplăcut pe care îl avea când apa rece îi atingea mâinile şi picioarele, înviorându-l. Le vedea pe fete urmărindu-l de la distanţă şi asta îi făcea plăcere. Îşi ridică un braţ din apă şi le făcu semn.

— Ne face cu mâna, spuse Ursula.

— Da, răspunse Ursula.

Ele îl urmăreau, iar el le făcu din nou cu mâna de la distanţă, dându-le de înţeles că le-a recunoscut.

— E ca un Nibelung[13], râse Ursula.

Gudrun nu spuse nimic, doar continua să stea nemişcată şi să privească apa.

Gerald se întoarse deodată şi se îndepărtă repede, înotând pe o parte. Acum era singur, singur şi de neatacat în mijlocul apei, care parcă îi aparţinea. Se simţea plin de entuziasm, izolat în elementul lui, liber şi fără restricţii. Era fericit, dădea din picioare şi din tot corpul fără să se simtă îngrădit, era doar el în acea lume a apelor.

Gudrun îl invidia dureros de mult. Chiar şi aceste momente de izolare totală şi plutire i se păreau într-atât de invidiat încât se simţea parcă pedepsită să stea acolo pe drum.

— Doamne, vezi ce înseamnă să fii bărbat! strigă ea.

— Ce? exclamă Ursula surprinsă.

— Libertate, independenţă, mobilitate! strigă Gudrun, îmbujorată fără motiv şi radioasă. Dacă eşti bărbat şi-ţi propui să faci un lucru, îl faci. Nu trebuie să întâmpini mii de obstacole aşa cum i se întâmplă unei femei.

Ursula se întreba ce anume o frământa pe Gudrun de izbucnise astfel. Nu putea să înţeleagă.

— Ce vrei să faci? întrebă ea.

— Nimic, strigă Gudrun, întărindu-şi spusele repede. Dar presupunând că aş face ceva. Presupunând că aş vrea să mă duc înot până acolo. Este ceva imposibil, este de neconceput ca eu să mă dezbrac acum şi să sar în apă. Dar nu-i aşa că e ridicol, nu-i aşa că asta pur şi simplu te împiedică să trăieşti din plin?

Era aşa de înfierbântată, de îmbujorată şi de furioasă, încât Ursula rămase nedumerită. Cele două surori îşi continuară drumul înainte. Treceau prin dreptul copacilor de pe dealul din dreptul proprietăţii Shortlands. Priviră casa vagon, joasă, slab luminată şi misterioasă în aerul umed al

[13] În legendele scandinave, regele unei rase nepământene de pitici.

dimineţii, cu cedrii care băteau înspre ferestre. Gudrun părea să o studieze îndeaproape.

— Nu ţi se pare că e atrăgătoare, Ursula? întrebă Gudrun.

— Foarte, spuse Ursula. Foarte liniştită şi încântătoare.

— Are şi un contur bine definit – aparţine unei anume epoci.

— Cărei epoci?

— Secolului al XVIII-lea, bineînţeles; caracteristică pentru vremea când au scris Dorothy Wordsworth[14] şi Jane Austen, nu crezi?

Ursula râse.

— Nu crezi că-i aşa? repetă Gudrun.

— Poate. Dar nu cred că familia Crich se încadrează în această epocă. Ştiu că Gerald instalează o centrală electrică ca să aibă lumină în casă şi face tot felul de îmbunătăţiri moderne.

Gudrun ridică iute din umeri.

— Bineînţeles, spuse ea. Asta chiar că e inevitabil.

— Chiar aşa, râse Ursula. În primul rând Gerald este mult mai tânăr în gândire decât toţi ceilalţi. Îl urăsc toţi pentru asta. Îi are pe toţi la degetul cel mic şi se joacă după bunul plac cu ei. Ai trebui să moară la scurt timp după ce va termina cu modernizarea casei şi atunci nu va mai exista nimic de modernizat. În orice caz, nu-i lipseşte ambiţia.

— Cu siguranţă că nu, zise Gudrun. De fapt, n-am mai văzut pe nimeni care să dea dovadă de atâta ambiţie. Lucrul care mă nelinişteşte este următorul: ce o să se aleagă de toată ambiţia asta a lui, până unde o să meargă oare?

— O, dar ştiu, zise Ursula. Merge până într-acolo încât îşi pune în aplicare cele mai trăsnite idei!

— Exact, spuse Gudrun.

— Ştii că şi-a împuşcat fratele? spuse Ursula.

— Şi-a împuşcat fratele? strigă Gudrun, încruntându-se de parcă nu şi-ar fi crezut urechilor.

— N-ai ştiut? Of, am crezut că ştii. El şi cu fratele lui se jucau cu o armă. I-a spus fratelui său să se uite la butoiaşul

[14] Scriitoare (1771-1855), sora poetului William Wordsworth.

armei, dar arma era încărcată, aşa că l-a împuşcat pe fratele său în cap. Nu-i aşa că e groaznic?

— Sunt îngrozită, strigă Gudrun. S-a întâmplat demult?

— O, da, pe când erau copii, spuse Ursula. Cred că e una dintre cele mai groaznice întâmplări pe care le cunosc.

— Bineînţeles că el nu ştia că arma era încărcată, nu?

— Da. Vezi tu, era o vechitură care zăcuse prin grajd ani de zile. Nimeni nu-şi închipuise că ar putea să se declanşeze şi bineînţeles nimeni nu-şi imagina că era încărcată. Dar, oricum, e groaznic când se întâmplă aşa ceva.

— E înfiorător, strigă Gudrun. Şi e cu atât mai înfiorător când ţi s-a întâmplat asta în copilărie şi trebuie să duci povara faptelor tale tot restul vieţii. Închipuie-ţi doi băieţi care se joacă şi deodată li se întâmplă aşa ceva, pur şi simplu din senin. Ursula, e de-a dreptul înfiorător! E unul dintre lucrurile pe care nu le pot suporta. O crimă încă e de conceput, pentru că o faci intenţionat. Dar să ţi se întâmple aşa ceva...

— Poate că a fost vorba de o intenţie manifestată inconştient, zise Ursula. Jocul acesta copilăresc de-a moartea implică de fapt dorinţa primitivă de a ucide, nu crezi?

— Dorinţa? spuse Gudrun, distantă, devenind serioasă. Nici nu pot să-mi imaginez că se jucau de-a împuşcatul. Îmi închipui că un frate i-a spus celuilalt: „Uită-te la butoiaş în timp ce eu apăs pe trăgaci şi vezi ce se întâmplă”. Mi se pare cea mai plauzibilă explicaţie pentru ce s-a întâmplat.

— Nu, spuse Ursula. N-aş putea să apăs pe trăgaci, chiar dacă arma nu era încărcată, nici chiar dacă cineva ar fi verificat dacă butoiaşul e gol. Instinctul nu-ţi dă voie să faci asta – n-ai cum.

Gudrun păstră tăcerea câteva momente, dezaprobând-o făţiş pe sora ei.

— Desigur, spuse ea rece. Tu, ca femeie, deci persoană matură, nu faci asta din instinct. Dar nu văd cum poţi să îi judeci la fel pe doi băieţi care se joacă împreună.

Vocea ei era distantă şi supărată.

— Da, insistă Ursula.

În acel moment auziră o femeie la câţiva metri distanţă de ele spunând cu voce tare:

— Ah, fir-ar să fie!

Făcură câţiva paşi şi le văzură pe Laura Crich şi pe Hermione Roddice pe câmp, de partea cealaltă a gardului de arbuşti, iar Laura Crich se străduia să iasă afară pe poartă. Ursula grăbi pasul de îndată şi se duse să ajute la ridicarea porţii.

— Mulţumesc tare mult, spuse Laura, privind în sus, îmbujorată toată şi arătând ca o amazoană, totuşi nedumerită. Nu e bine proptită în balamale.

— Aşa e, zise Ursula. Şi sunt atât de grele.

— E surprinzător! strigă Laura.

— Bună ziua, zise Hermione pe un ton cântat de dincolo de câmp, în momentul în care se putu face auzită. E frumos afară. Vă duceţi la plimbare? Da? Nu-i aşa că verdele acesta abia mijind este frumos? Atât de frumos – aproape că are o culoare aprinsă. Bună dimineaţa – bună dimineaţa – treceţi pe la mine? Vă mulţumesc tare mult – săptămâna viitoare – da – la revedere, la r-e-v-e-d-e-r-e.

Gudrun şi Ursula stăteau şi o priveau cum dădea uşor din cap în sus şi în jos, cum gesticula cu mâna dezaprobator, cum afişa un zâmbet ciudat şi prefăcut pe chipul bizar şi înspăimântător, cu părul bogat şi blond care-i cădea în ochi. Apoi ele se îndepărtară, de parcă ar fi fost considerate nişte persoane lipsite de importanţă. Cele patru femei se despărţiră.

De îndată ce parcurseseră o distanţă considerabilă, Ursula spuse cu obrajii arzându-i:

— După părerea mea, e chiar obraznică.

— Cine, Hermione Roddice? întrebă Gudrun. De ce?

— Din cauza felului în care se poartă cu oamenii – e obraznică.

— De ce, Ursula, ce anume ai observat de ţi s-a părut obraznică? întrebă Gudrun, destul de rece.

— Întregul ei comportament – e pur şi simplu groaznic felul în care încearcă să te tachineze. Pur şi simplu te

agresează. E o femeie obraznică. „Să veniţi pe la mine”, de parcă ar trebui să îi cădem în genunchi pentru că ne face onoarea asta.

— Ursula, nu înţeleg ce te deranjează atât de mult, zise Gudrun, oarecum exasperată. Se ştie că femeile de genul acesta sunt obraznice – femeile astea independente care s-au emancipat cu ajutorul aristocraţilor.

— Dar este atât de inutil, atât de vulgar, strigă Ursula.

— Nu, nu mi se pare. Şi chiar dacă ar fi aşa – *pour moi, elle n’existe pas*[15]. N-o să aibă ea satisfacţia să fie obraznică cu mine.

— Crezi că te simpatizează? întrebă Ursula.

— Nu, presupun că nu.

— Atunci de ce te roagă să mergi la ea, la Breadalby, şi să stai acolo?

Gudrun ridică uşor din umeri.

— La urma urmei, îşi dă şi ea seama că nu suntem chiar nişte femei de rând, spuse Gudrun. O fi ea cum o fi, dar proastă nu e. Mai degrabă aş sta cu cineva care-mi displace decât cu o femeie de rând care nu vede mai departe de lungul nasului. Hermione Roddice îşi asumă oarecum nişte riscuri.

Ursula medită la asta o vreme.

— Mă îndoiesc, răspunse ea. Chiar nu-şi asumă nici un risc. Cred că ar trebui să o admirăm pentru faptul că îşi dă seama că poate să ne invite pe noi, care suntem profesoare, şi să nu-şi asume nici un risc.

— Chiar aşa! spuse Gudrun. Gândeşte-te la milioanele de femei care nu îndrăznesc să facă asta. Ea se foloseşte de toate avantajele pe care le are – şi asta înseamnă ceva. Chiar cred că, dac-am fi în locul ei, ar trebui să facem şi noi la fel.

— Nu, spuse Ursula. Nu. M-aş plictisi. N-aş putea să-mi petrec timpul jucând după cum vrea ea. E umilitor.

Cele două surori erau precum nişte foarfeci care seceră tot ce s-ar interpune între ele, sau precum un cuţit care se ascute pe o tocilă.

---

[15] Pentru mine, ea nu există (fr.).

— Desigur, strigă Ursula brusc, ar trebui să fericească clipa în care s-a născut dacă ne ducem să o vizităm. Tu eşti neînchipuit de frumoasă, de o mie de ori mai frumoasă decât e ea sau decât a fost vreodată şi, după părerea mea, te îmbraci de o mie de ori mai frumos decât ea, căci ea niciodată nu arată proaspătă şi naturală precum o floare, ci matură şi chibzuită; unde mai pui că suntem mai inteligente decât majoritatea oamenilor.

— Fără îndoială, zise Gudrun.

— Iar asta ar trebui să fie un fapt recunoscut, pur şi simplu, spuse Ursula.

— Cu siguranţă că ar trebui, zise Gudrun. Dar ai să vezi că o să ţi se pară şic dacă eşti pur şi simplu o persoană obişnuită, banală, precum oamenii de pe stradă, când de fapt tu eşti o adevărată minune ca persoană şi nu semeni deloc cu oamenii de pe stradă, ci eşti echivalentul lor artistic.

— Ce groaznic! strigă Ursula.

— Da, Ursula, e groaznic, din multe puncte de vedere. N-ai îndrăzni să fii o persoană care nu este caracterizată de un spirit extrem de *à* terre, incredibil de *à terre*[16], ceea ce înseamnă că eşti întruchiparea banalităţii.

— E foarte plicticos să devii o persoană mai rea decât ai fost înainte, râse Ursula.

— Foarte plicticos, răspunse Gudrun. Chiar aşa, Ursula, este plicticos, ăsta e cuvântul potrivit. Toţi tânjim să vorbim elevat şi să ţinem discursuri precum Corneille[17], la urma urmei.

Gudrun devenea din ce în ce mai îmbujorată şi jubila la propria deşteptăciune.

— Să mergi ţanţoş, zise Ursula. Toţi vrem să mergem ţanţoş, să fim nişte lebede într-un cârd de gâşte.

— Exact, strigă Gudrun, lebede într-un cârd de gâşte.

— Toată lumea e aşa de preocupată să joace rolul răţuştei urâte, strigă Ursula, râzând ironic. Dar eu nu mă simt deloc umilă şi demnă de milă precum răţuşca cea

[16] Realist (fr.).

[17] Pierre Corneille (1606-1684), dramaturg tragic francez neoclasic.

urâtă. Mă simt precum o lebădă într-un cârd de gâşte. N-am ce-i face. Aşa te fac oamenii să te simţi. Şi nici că-mi pasă ce cred despre mine. *Je m'en fiche*[18].

Gudrun îi aruncă Ursulei o privire plină de invidie ciudată, nedefinită şi de dispreţ.

— Bineînţeles, singurul lucru pe care poţi să-l faci este să-i dispreţuieşti pe toţi – pur şi simplu pe toţi, zise ea.

Cele două surori se îndreptară din nou spre casă ca să-şi vadă mai departe de lectură, de bârfă şi de lucru şi să aştepte ziua de luni, când începea şcoala. Ursula se întreba adesea ce altceva mai aştepta, în afară de începutul şi sfârşitul săptămânii de şcoală sau de începutul şi sfârşitul vacanţelor. Asta era toată viaţa ei! Uneori o apuca groaza şi i se părea că viaţa trece pe lângă ea, fără să se mai întoarcă şi fără să însemne mai mult decât atât. Dar niciodată nu acceptase acest fapt în totalitate. Era o fire activă, iar viaţa ei părea un fir de iarbă care creşte zi de zi, dar care nu a ieşit încă din pământ.

[18] Nu-mi pasă câtuşi de puţin (fr.).

Capitolul V

ÎN TREN

ÎN ACEST TIMP, Birkin fusese chemat în Londra. Nu avea încă un domiciliu stabil. Avea o locuinţă în Nottingham, pentru că lucra în acel oraş în mare parte a timpului. Dar se ducea adesea şi în Londra sau Oxford. Se muta din oraş în oraş destul de des, iar stilul său de viaţă părea nesigur, fără să aibă un ritm anume sau vreun înţeles organic.

Îl văzu pe Gerald Crich pe peronul gării, citind un ziar şi bineînţeles aşteptând trenul. Birkin se amestecă prin mulţime, fără să se facă văzut. Nu-i stătea în fire să abordeze pe nimeni.

Din când în când, Gerald se uita în jur, cu capul ridicat, ceea ce era o trăsătură caracteristică lui. Chiar dacă citea ziarul preocupat, trebuia să fie atent la ceea ce se întâmpla în jurul lui. Părea să aibă o personalitate multiplă. Îşi concentra toată atenţia asupra a ceva ce citea în ziar, dar în acelaşi timp arunca o privire asupra oamenilor din jur, fără să-i scape nimic. Birkin, care se uita la el, era enervat de această dualitate a lui Gerald. Observase şi el faptul că Gerald părea să se simtă nelalocul lui printre oameni, în ciuda comportamentului său ciudat, dar jovial şi sociabil de care dădea dovadă atunci când era provocat.

În acel moment Birkin fu teribil de uimit când văzu aceeaşi privire jovială strălucind pe chipul lui Gerald, când îl văzu cum se apropie cu mâna întinsă.

— Bună, Rupert, unde mergi?

— La Londra. Presupun că şi tu tot acolo mergi.

— Da...

Gerald îl cercetă cu privirea pe Birkin, plin de curiozitate.

— O să călătorim împreună, dacă-ţi face plăcere, spuse el.

— Nu călătoreşti de obicei în primul vagon? întrebă Birkin.

— Nu suport înghesuiala, răspunse Gerald. Dar în al treilea e foarte bine. Au şi vagon restaurant, putem să servim ceaiul acolo.

Cei doi bărbaţi se uitară la ceasul gării, fără să mai adauge nimic.

— Ce citeai în ziar? întrebă Birkin.

Gerald îi aruncă o privire rapidă.

— Nu-i aşa că sunt amuzante ştirile din ziar, spuse el. E vorba de doi lideri – şi deschise ziarul *Daily Telegraph* – într-un jargon tipic jurnalistic – şi-şi trecu ochii peste rubricile din ziar – şi apoi mai apare şi chestia asta – nu ştiu cum să-i zic, eseu, sau aşa ceva, despre cei doi lideri, în care se spune că trebuie să se ridice un om care să schimbe sistemul de valori, să ne facă să vedem adevărul şi să ne schimbăm atitudinea în viaţă, altminteri în câţiva ani o să se aleagă praful de noi, iar ţara o să se ruineze ...

— Bănuiesc că mai e vorba şi de puţin jargon jurnalistic, spuse Birkin.

— Se pare că autorul a vorbit serios, chiar nu a glumit deloc, spuse Gerald.

— Dă-mi-l şi mie, zise Birkin, întinzând mâna după ziar.

Veni şi trenul şi cei doi se urcară, aşezându-se la o masă micuţă, lângă fereastră, în vagonul restaurant. Birkin îşi trecu ochii peste ziar, apoi îl privi pe Gerald care-i aştepta verdictul.

— Cred că autorul chiar vorbeşte serios, spuse el, atât cât poate să vorbească serios.

— Dar crezi că are dreptate? Crezi că într-adevăr avem nevoie de un alt crez? întrebă Gerald.

Birkin ridică din umeri.

— Cred că oamenii care zic că vor o altă credinţă sunt ultimii care ar accepta ceva inovator. Vor o schimbare imediată. Dar ca să facă faţă vieţii pe care singuri nc-am ales-o şi să nu fie de acord cu ea, să-şi distrugă pur şi

simplu vechii idoli, asta n-au s-o facă niciodată. Trebuie să-ţi doreşti cu ardoare să scapi de tot ce e vechi, înainte să apară ceva inedit – chiar şi în tine însuţi.

Gerald îl privea cu atenţie.

— Crezi că ar trebui să renunţăm la stilul acesta de viaţă, să o luăm de la început şi să ne lăsăm duşi de val? întrebă el.

— De viaţa asta. Da, asta cred. Trebuie să o distrugem pe de-a-ntregul, sau să o lăsăm la uscat până se zbârceşte, aşa cum se întâmplă cu o piele neprelucrată tare. Căci mai mult de atât nu se poate întinde.

Ochii lui Gerald afişau un zâmbet abia perceptibil, ciudat, şi aveau o privire amuzată, calmă şi curioasă.

— Şi cum propui să se înceapă? Presupun că te gândeşti să schimbi întreaga ierarhic socială, nu-i aşa? întrebă el.

Birkin se încruntă uşor, dar totuşi vizibil. Nici lui nu-i făcea plăcere discuţia.

— Nu propun absolut nimic, răspunse el. Atunci când ne vom dori cu adevărat să avem parte de ceva mai bun, o să distrugem ce-i învechit. Până atunci, orice fel de propunere, sau încercare de a propune ceva nu înseamnă nimic mai mult decât un joc obositor pentru nişte oameni încrezuţi.

Zâmbetul acela abia perceptibil începu să dispară de pe chipul lui Gerald şi spuse, privindu-l rece pe Birkin:

— Deci chiar eşti de părere că lucrurile stau prost?

— Cu siguranţă.

Zâmbetul îi reapăru pe chip.

— În ce sens?

— Ia-o cum vrei, zise Birkin. Suntem nişte mincinoşi notorii. Nu ne gândim decât cum să ne minţim singuri. Idealul nostru este o lume perfectă, curată, cinstită şi îndestulătoare. Aşadar, acoperim pământul de murdării, căci viaţa înseamnă muncă josnică, precum insectele care scurmă în noroi, aşa încât minerul să poată avea un pianoforte în salonaşul său mizer, iar tu să poţi avea un majordom şi o maşină în casa făcută după ultima modă, şi întreaga naţiune să se distreze la Ritz sau la Empire[19], la

[19] Ritz şi Empire erau hoteluri de lux în Londra (încă menţinându-se şi

Gaby Deslys[20] sau citind ziarele de duminică. E îngrozitor.

Gerald făcu o mică pauză ca să îşi revină după această tiradă.

— Ai putea fi de acord să trăim fără o locuinţă – şi să ne întoarcem în sânul naturii? întrebă el.

— N-aş fi de acord cu absolut nimic. Oamenii nu fac decât ceea ce vor şi ceea ce sunt în stare. Dac-ar fi fost în stare de ceva mai bun, atunci ar fi cu totul altceva.

Gerald începu să mediteze din nou. Nu avea de gând să se supere pe Birkin.

— Nu crezi că dacă minerul are un pianoforte, aşa cum îi zici tu, acesta ar putea simboliza ceva palpabil, o dorinţă pură de a aspira mai sus?

— Mai sus? strigă Birkin. Da. Să ajungă pe culmile înalte ale măreţiei. În ochii ortacilor din jur e o persoană măreaţă. Consideră că părerea celorlalţi este propria lui reflexie, de parcă s-ar fi rătăcit în ceţurile din Brocken şi e cu câteva picioare mai înalt datorită pianului, iar asta îl mulţumeşte pe deplin. El trăieşte de dragul acelei năluci din Brocken[21] care este imaginea propriei lui personalităţi reflectată în părerea celor din jur. Şi tu faci la fel. Dacă eşti o persoană importantă pentru omenire, atunci eşti o persoană importantă pentru tine însuţi. De aceea munceşti din greu la mine. Dacă poţi să scoţi cărbune ca să asiguri cinci mii de mese pe zi, eşti de cinci mii de ori mai important decât dacă ai găti doar pentru tine.

— Cred că aşa e, râse Gerald.

— Nu-ţi dai seama, spuse Birkin, că dacă-mi ajut semenul să mănânce înseamnă că mănânc tot eu? Eu mănânc, tu mănânci, el mănâncă, noi mâncăm, voi mâncaţi, ei

---

astăzi), celebre şi pentru spectacolele de music-hall.

[20] În momentul în care *Femei îndrăgostite* a fost publicat pentru prima oară la New York în noiembrie 1920, Marea Britanie nu putea să se distreze la spectacolele dansatoarei şi artistei de music-hall Gaby Deslys (1884-1920) deoarece acesta murise cu opt luni înainte.

[21] Un fenomen ocazional de lumină care poate fi observat pe Muntele Brocken (cel mai înalt din lanţul Harz din Germania) sau pe orice alt munte înalt, care are ca rezultat umbra mărită a unei persoane reflectată pe un nor sau ceaţă.

mănâncă – şi apoi ce mai urmează? De ce trebuie să declinăm toţi acelaşi verb? Pentru mine e suficient dacă folosesc persoana întâi, singular.

— Trebuie să te bazezi pe lucruri concrete, spuse Gerald, a cărui replică Birkin o trecu cu vederea.

— Şi trebuie să trăim pentru ceva anume, nu suntem doar vite care pasc şi cu asta basta, spuse Gerald.

— Spune-mi, zise Birkin, pentru ce anume trăieşti?

Chipul lui Gerald căpătă o expresie confuză.

— Pentru ce trăiesc? repetă el. Cred că trăiesc ca să muncesc, ca să produc ceva, întrucât sunt o fiinţă utilă. În afară de asta, trăiesc pentru că sunt o fiinţă vie.

— Şi în ce constă munca ta? Să scoţi cât mai multe mii de tone de cărbune din pământ în fiecare zi. Şi după ce am obţinut lucrurile de care avem nevoie: cărbune, mobilă acoperită cu pluş, piane, tocăniţă de iepure, o atmosferă plăcută, burta plină şi o ascultăm pe tânăra domnişoară cântând la pian – după toate astea ce urmează? Ce urmează, după ce ai adunat toate aceste lucruri materiale?

Gerald şedea râzând de cuvintele şi de umorul ironic al celuilalt bărbat. Dar şi el reflecta la asta.

— Încă nu am ajuns până acolo, răspunse el. Mulţi oameni încă mai aşteaptă să vâneze iepurele şi să aibă un foc bun la care să-l gătească.

— Aşadar, cât timp tu scoţi cărbune, eu trebuie să vânez iepurele? spuse Birkin, ironizându-l pe Gerald.

— Ceva de genul acesta, zise Gerald.

Birkin îl privi cu atenţie. Descifra la Gerald o asprime care se ascundea sub masca jovialităţii, chiar o răutate ciudată şi ascuţită, care transpărea dincolo de explicaţiile aparent plauzibile despre etica productivităţii.

— Gerald, zise el, nu prea-mi placi.

— Ştiu, zise Gerald. Dar de ce?

Birkin se gândi câteva minute, cu un aer de nepătruns.

— Aş vrea să ştiu dacă tu îţi dai seama că mă urăşti, spuse el în cele din urmă. Şi s-a întâmplat vreodată să mă deteşti în mod conştient – să mă urăşti într-un fel mistic? Eu simt uneori, într-un fel bizar, că te urăsc cu tărie.

Gerald fu destul de surprins, chiar puţin deconcertat. Nu prea ştia ce să spună.

— E posibil să simt că te urăsc uneori, zise el. Dar în mod inconştient – niciodată voit, adică.

— Cu atât mai rău, spuse Birkin.

Gerald îl privi cu curiozitate. Nu putea să-l înţeleagă.

— E cu atât mai rău, nu-i aşa? repetă el.

Câteva momente între cei doi bărbaţi se lăsă tăcerea, în timp ce trenul îşi continua călătoria. Chipul lui Birkin era uşor tensionat şi se încrunta supărat şi iritat. Gerald îl urmărea din priviri precaut, aproape calculat, pentru că nu-şi dădea seama ce anume urmărea.

Deodată Birkin îi aruncă o privire directă şi copleşitoare celuilalt bărbat.

— Care crezi că este scopul vieţii tale, Gerald? întrebă el.

Gerald fu din nou surprins. Nu putea să-şi dea seama unde anume bătea prietenul său. Îşi bătea joc, sau nu?

— Nu pot să-ţi spun acum, m-ai luat pe nepregătite, răspunse el cu un umor uşor ironic.

— Crezi că iubirea este scopul dintâi şi cel din urmă al vieţii? îl întrebă Birkin, cu o seriozitate făţişă şi grijulie.

— Al vieţii mele? spuse Gerald.

— Da.

Urmă o pauză în care ei părură încurcaţi.

— Nu ştiu, spuse Gerald. Până acum n-a fost cazul.

— Cum ţi-ai dus viaţa până acum?

— Oh, am încercat să descopăr lucruri de unul singur, să trec prin diverse experienţe şi să pun lucrurile în mişcare.

Birkin îi aruncă o privire tăioasă, încruntând din sprâncene.

— Mi se pare, spuse el, că avem nevoie de ceva cu adevărat pur şi unic – îndrăznesc să numesc iubirea un lucru cu adevărat pur şi unic. Dar nu iubesc pe nimeni cu adevărat – acum nu.

— Ai iubit vreodată pe cineva cu adevărat? întrebă Gerald.

— Da şi nu, răspunse Birkin.

— N-ai mers până la capăt? spuse Gerald.

— Până la capăt – nu, spuse Birkin.

— Nici eu, zise Gerald.

— Şi îţi doreşti asta? întrebă Birkin.

Gerald îl privi pe celălalt bărbat îndelung, cu ochii sclipind, aproape sarcastici.

— Nu ştiu, spuse el.

— Eu ştiu – vreau să iubesc, spuse Birkin.

— Da?

— Da. Îmi doresc să merg până la capăt în iubire.

— Până la capăt, repetă Gerald, şi aşteptă câteva clipe. Doar o singură femeie, adăugă el.

Lumina palidă a înserării care inunda câmpia îi punea în evidenţă chipul lui Birkin care avea un aer încordat şi o îndârjire absconsă. Gerald tot nu putea să-l descifreze.

— Da, o singură femeie, spuse Birkin.

Dar lui Gerald i se păru că Birkin e mai degrabă insistent decât încrezător.

— Eu nu cred că o femeie, vreo femeie, îmi va putea umple viaţa, spuse Gerald.

— Nici măcar miezul ei – iubirea dintre tine şi o femeie? întrebă Birkin.

Ochii lui Gerald se îngustară, afişând un zâmbet ciudat şi periculos în timp ce-l urmărea pe celălalt bărbat.

— Eu nu prea văd lucrurile aşa, spuse el.

— Nu? Atunci care este centrul de greutate al vieţii tale?

— Nu ştiu, asta aş vrea să-mi spună cineva. După cum văd eu, nu are nici un centru de greutate. Este susţinută într-un mod artificial de către mecanismul social.

Birkin reflectă îndelung, de parcă avea de gând să spună o vorbă de duh.

— Ştiu, spuse el, pur şi simplu n-are nici un centru de greutate. Vechile idealuri s-au stins de tot – nu mai există nimic din ele. Mi se pare că nu mai rămâne decât legătura asta perfectă cu o femeie – un fel de căsătorie ideală – şi nu mai există nimic altceva.

— Adică vrei să spui că dacă nu există femeia, nu există nimic? spuse Gerald.

— Cam aşa ceva – dacă ne gândim că nu există

Dumnezeu.

— Atunci am încurcat-o, spuse Gerald.

Apoi se întoarse să privească afară pe fereastră peisajul cu o tentă aurie care se vedea din fuga trenului.

Birkin nu putu să nu observe faţa chipeşă de soldat a lui Gerald, care emana un anumit curaj de a rămâne indiferent în orice situaţie.

— Crezi că nu avem nici o şansă? spuse Birkin.

— Dacă trebuie să ne trăim viaţa alături de o femeie, de o singură femeie, da, aşa cred, spuse Gerald. În acest caz, nu cred că viaţa mea va fi vreodată împlinită.

Birkin îl privi aproape mânios.

— Eşti un sceptic înnăscut, spuse el.

— Ce să-i fac, dacă aşa simt eu? spuse Gerald.

După care se uită la Birkin, cumva sarcastic, cu ochii săi albaştri, îndrăzneţi şi strălucitori. În acel moment ochii lui Birkin străfulgerau de mânie. Dar încetul cu încetul deveniră tulburi, îndoielnici, apoi plini de o afecţiune caldă şi zâmbitori.

— Mă deranjează tare mult, Gerald, spuse el, încreţindu-şi sprâncenele.

— Văd şi eu, zise Gerald, descoperindu-şi imediat gura într-un râs îndrăzneţ şi milităresc.

Gerald se simţea în mod inconştient dominat de celălalt bărbat. Dorea să fie lângă el, voia să se afle în sfera lui de influenţă. Exista ceva în el care-l făcea să se simtă teribil de atras de Birkin. Dar, totuşi, mai mult decât atât nu-l băga în seamă. Simţea că el, Gerald, era în posesia unor adevăruri mai dure şi mai trainice decât cele de care avea cunoştinţă celălalt bărbat. Simţea că este mai matur şi mai experimentat. Ceea ce admira la prietenul său era căldura lui instabilă, adaptabilitatea sa la diverse situaţii şi elocinţa sa strălucitoare, plină de ardoare. Jocurile complexe de cuvinte şi schimbarea rapidă a sentimentelor era ceea ce-i plăcea la el. Nu prea băga în seamă sensul cuvintelor ca atare; ştia el mai multe.

Birkin era conştient de acest fapt. Ştia că Gerald îl admiră, dar fără să-l ia în serios. Şi acest lucru îl făcea să se

închidă în sine. În timp ce trenul alerga, el rămase cu privirea asupra peisajului, iar Gerald parcă ieşi din discuţie, aproape că nici nu-l mai băgă în seamă.

Birkin privea peisajul, înserarea şi se gândea: „Ei bine, dacă omenirea, sau dacă specia noastră umană ar fi distrusă precum s-a întâmplat cu Sodoma[22] şi ar rămâne totuşi seara asta minunată, copacii şi peisajul inundat de lumină, aş fi mulţumit, căci ceea ce animă totul se află chiar aici, sub ochii noştri, şi nu poate dispărea niciodată. La urma urmei, ce este omenirea decât manifestarea ininteligibilului. Iar dacă omenirea ar dispărea de pe suprafaţa pământului, n-ar însemna decât că această formă de manifestare ar prinde contur până la urmă, căci ceea ce există şi ceea ce urmează să aibă fiinţă nu poate fi în nici un fel diminuat. Ele se află aici, în strălucirea înserării. Omenirea n-are decât să dispară – căci i-a venit vremea. Cuvântul creator nu va înceta din viaţă niciodată, va exista întotdeauna. Omenirea nu mai întruchipează noţiunea ininteligibilului. Omenirea înseamnă doar un cuvânt mort. Va exista o altă întrupare, sub o altă formă. Omenirea n-are decât să dispară de pe suprafaţa pământului, şi asta cât mai repede.

Gerald îl întrerupse punându-i o întrebare:

— Unde locuieşti în Londra?

Birkin se uită la el.

— La cineva în Soho. Plătesc jumătate din chiria unui apartament şi stau acolo când vreau.

— E o idee bună, să ai un apartament mai mult sau mai puţin al tău, spuse Gerald.

— Da, dar nu prea sunt încântat aşa de tare. Sunt sătul de oamenii pe care trebuie să-i întâlnesc acolo.

— Ce fel de oameni sunt?

— Artişti, muzicieni – boemii londonezi – cei mai meschini şi calculaţi boemi din câţi au existat vreodată când e vorba de socotit banii. Dar unii din ei sunt cumsecade, dar doar aşa, în unele privinţe. Ăştia sunt cu adevărat mizantropi –

[22] Acum sinonimă cu viciul şi imoralitatea, depravarea oraşului Sodoma duce la distrugerea sa în *Geneza*, 19:24-25.

poate că trăiesc doar ca să aibă o atitudine de respingere socială, dar în felul lor negativist chiar şi asta poate însemna ceva, în orice caz.

— Cu ce se ocupă? Sunt pictori, muzicieni?

— Pictori, muzicieni, scriitori – pierde-vară, modele, tineri cu vederi progresiste, oricine se declară făţiş un antisocial şi nu are un rost al său. Cei mai mulţi sunt tineri studenţi la Universitate şi fete care-şi duc viaţa după bunul lor plac, cum se spune.

— Sunt toate libere? zise Gerald.

Birkin văzu că-i stârnise curiozitatea.

— Oarecum. Majoritatea au câte o legătură şi, în ciuda diferenţelor şocante dintre ele, sunt toate de aceeaşi teapă.

Îl privi pe Gerald şi-i văzu ochii albaştri luminaţi de o flacără minusculă de dorinţă şi curiozitate. Observă şi el cât era de chipeş. Gerald era atrăgător, iar sângele părea să-i curgă prin vene repede şi electrizant. Ochii săi albaştri sclipeau puternic, totuşi cumva reţinut, iar corpul său avea o oarecare frumuseţe, era de o pasivitate frumoasă ca şi alura lui.

— S-ar putea să ne mai întâlnim – eu stau în Londra două sau trei zile, zise Gerald.

— Da, spuse Birkin. Nu vreau să merg la teatru sau la music-hall – mai bine vii pe la mine şi vezi cum ţi se pare Halliday şi grupul lui.

— Mulţumesc – mi-ar face plăcere, râse Gerald. Ce program ai în seara asta?

— I-am promis lui Halliday că ne vedem la „Pompadour”[23]. E un loc famat, dar n-avem unde merge în altă parte.

— Unde este? întrebă Gerald.

— În Piccadilly Circus.

— Ah, da? – ei bine, atunci pot să vin până acolo?

— Sigur că da – s-ar putea să te distrezi.

Se lăsa înserarea. Cei doi trecuseră de Bedford. Birkin

[23] Inspirată după *Café Royal* din strada Regent, în Londra. Madame Pompadour (1721-1764) a fost amanta lui Ludovic al XV-lea (1710-1774).

privea câmpia şi se simţea cumva deznădăjduit. Aşa se simţise întotdeauna când se apropia de Londra. Antipatia pe care o simţea faţă de oameni, faţă de întreaga omenire era aproape ca o boală.

„Unde apusul liniştit şi colorat al înserării ne zâmbeşte
De departe, de departe” –

murmură el în sinea lui, precum un om condamnat la moarte. Gerald, care era extrem de atent, preocupat de ceea ce se petrecea în jurul său, se aplecă spre el şi-l întrebă zâmbind :

— Ce spuneai?

Birkin îi aruncă o privire, râse şi repetă:

— „Unde apusul liniştit şi colorat al înserării ne zâmbeşte
De departe, de departe,
Peste pajiştile unde câteva oi
Pe jumătate adormite”[24] –

Acum şi Gerald privea câmpia. Iar Birkin, care dintr-un oarecare motiv era acum obosit şi plictisit, îi spuse:

— Întotdeauna am avut sentimentul că sunt condamnat la pieire atunci când trenul ajunge în Londra. Mă simt aşa de disperat, aşa de deznădăjduit, de parcă ar fi sfârşitul lumii.

— Nu zău! spuse Gerald. Şi te sperie sfârşitul lumii?

Birkin ridică uşor din umeri.

— Nu ştiu, zise el. Mă sperie atunci când totul pare iminent dar nu se întâmplă nimic. În schimb, oamenii îmi creează un sentiment de dezgust – de adevărat dezgust.

Ochii lui Gerald fură cuprinşi de un zâmbet vesel.

— Chiar aşa? spuse el şi-l urmări pe celălalt cu un ochi critic.

Câteva minute mai târziu, trenul străbătea zonele mărginaşe, urâte ale Londrei. Călătorii se pregăteau să coboare. În cele din urmă, trenul intră pe sub arcada uriaşă a gării, în umbra înspăimântătoare a oraşului. Birkin se retrase în sine – ajunsese.

Cei doi bărbaţi se urcară împreună într-un taxi.

---

[24] Primele patru versuri din *Dragostea printre Ruine* (1855), poem scris de Robert Browning (1812-1889).

— Nu te simţi ca un condamnat? întrebă Birkin, în timp ce se aşezau în maşina mică ce porni repede şi priveau strada largă şi oribilă.

— Nu, râse Gerald.

— E moarte curată, zise Birkin.

Capitolul VI

CREMA DE MENTĂ

CÂTEVA ORE MAI TÂRZIU cei doi s-au întâlnit din nou în cafenea. Gerald trecu prin uşa batantă şi intră într-o încăpere mare şi înaltă unde chipurile şi capetele oamenilor abia se puteau distinge în aerul înceţoşat de fum, reflectate mai slab şi apoi repetate în nenumăratele oglinzi de pe pereţi, aşa încât aveai impresia că păşeşti într-o lume neclară, ştearsă, plină de beţivi obscuri, care mişunau prin fumul albastru de ţigară. Singurul lucru care făcea ca acel loc, cufundat în plăceri absconse, să pară real, era pluşul roşu al scaunelor.

Gerald mergea încet, atent, cu mişcări extrem de studiate, strecurându-se printre mesele şi oamenii care-l priveau cu feţe înceţoşate când trecea pe lângă ei. Părea că intră într-o lume ciudată, că păşeşte într-un ambient nou, printr-o mulţime de suflete depravate. Era mulţumit şi amuzat. Privi pe deasupra tuturor acelor chipuri şterse, efemere, stranii care stăteau aplecate deasupra meselor. Apoi îl văzu pe Birkin ridicându-se şi făcându-i semn.

La masă cu Birkin şedea o fată cu păr negru şi umflat, tuns scurt, după moda artistelor, ce cădea drept şi apoi se arcuia aproape ca al unei prinţese egiptene. Avea o constituţie firavă şi delicată, iar ochii mari, negri, trimiteau priviri ostile. Întreaga ei făptură degaja un aer delicat, o oarecare frumuseţe şi în acelaşi timp o grosolănie spirituală atrăgătoare, ceea ce-i aprinse lui Gerald în ochi o mică scânteie.

Birkin, care părea estompat, fără să-şi facă simţită prezenţa, de parcă era o fiinţă imaterială, o prezentă drept

domnişoara Darrington[25]. Ha întinse mâna cu o mişcare bruscă, reţinută, îndreptând în tot acest răstimp spre Gerald o privire fixă, misterioasă şi îndrăzneaţă, ceea ce-l făcu să roşească în timp ce lua loc.

Apăru şi chelnerul. Gerald aruncă o privire înspre paharele celor doi. Birkin avea o băutură verde, iar domnişoara Darrington un pahar micuţ de lichior care mai avea doar o picătură pe fund.

— Nu mai vreţi nişte –

— Brandy, spuse ea, sorbind ultima picătură şi punând paharul pe masă.

Chelnerul dispăru.

— Nu, îi spuse ea lui Birkin. Nu ştie că m-am întors. O să fie îngrozit când o să mă vadă aici.

Îl pronunţa pe r ca pe un u peltic, aşa cum vorbesc copiii mici, ceea ce o făcea să pară afectată dar nu-i ştirbea din natura firească a personalităţii ei. Avea un glas dogit şi şters.

— Păi atunci, unde e? întrebă Birkin.

— Are un spectacol particular la Lady Snellgrove, spuse fata. E şi Warrens acolo.

Urmă o pauză.

— Păi atunci, zise Birkin, pe un ton imperturbabil şi protector, ce ai de gând să faci?

Fata făcu o pauză cu un aer plictisit. Nu-i plăcea întrebarea.

— N-am de gând să fac nimic, răspunse ea. Mâine mă duc să văd dacă îmi găsesc de lucru ca model.

— Şi la cine o să te duci? întrebă Birkin.

— Mai întâi o să mă duc la Bentley. Dar cred că e supărat pe mine pentru că am renunţat să-i mai pozez.

— Adică, la tabloul cu Madona?

---

[25] Fata care a inspirat personajul (la care se face trimitere şi care e numită în roman Mussette) a fast un model pe care o chema Puma. Numele ei adevărat era Minnie Lucy Channing. S-a căsătorit cu Philip Heseltine pe 22 decembrie 1916 (vezi nota de la p.84). Lawrence i-a spus lui Lady Ottoline Morrell: „Heseltine spune că o dispreţuieşte şi nu o poate suporta, că e vicioasă şi e o prostituată... În realitate, nu e chiar atât de rea...”

— Da. Dar dacă nu vrea, ştiu că pot să-mi găsesc de lucru la Carmarthen.

— La Carmarthen?

— Lordul Carmarthen – face fotografii.

— Şifon şi umeri.

— Da. Dar e foarte decent.

Se lăsă tăcerea.

— Dar ce ai de gând să faci în privinţa lui Julius? întrebă Birkin.

— Nimic, spuse ea. O să-l ignor pur şi simplu.

— Ai terminat-o cu el pentru totdeauna?

Dar ea-şi întoarse chipul plictisită şi nu răspunse la întrebare.

La masă veni în grabă un alt tânăr.

— Bună, Birkin! Bună, Mussette! Când te-ai întors? zise el entuziasmat.

— Azi.

— Halliday ştie?

— Nu ştiu. Şi nici nu-mi pasă.

— Ha, ha! Încă n-a trecut furtuna, nu-i aşa? Vă deranjează dacă mă aşez şi eu la masa voastră?

— Nu vezi că discut cu Wupert? răspunse ea rece dar totuşi rugător, ca un copil.

— Confesiuni sincere – sunt bune să-ţi alini sufletul, nu? spuse tânărul. Păi atunci, la revedere.

După ce le aruncă o privire tăioasă lui Birkin şi lui Gerald, tânărul plecă, rotindu-şi în aer poalele hainei.

În tot acest timp nimeni nu-l băgă în seamă pe Gerald. Şi totuşi simţea că fata era conştientă de faptul că el se află în preajma ei. Aşteptă, ascultă şi încercă să pună cap la cap frânturile de conversaţie.

— Stai tot în apartamentul acela? îl întrebă fata pe Birkin.

— Trei zile, răspunse Birkin. Dar tu?

— Încă nu ştiu. Mă pot duce oricând la Bertha.

Se lăsă iar tăcerea.

Deodată fata se întoarse spre Gerald şi spuse pe un ton cam formal, politicos, într-o manieră distantă, aşa cum face o femeie care-şi acceptă poziţia socială inferioară, dar care

totuşi îşi arogă drepturi de afinitate cu bărbatul căruia i se adresează:

— Cunoşti bine Londra?

— Nu prea, râse el. Am venit de multe ori, dar n-am mai fost într-un asemenea loc până acum.

— Înseamnă că nu eşti artist, nu? spuse ea pe un ton care-l făcea să se simtă ca un intrus acolo.

— Nu, răspunse el.

— E soldat, explorator şi un Napoleon al industriei, zise Birkin, recomandându-l astfel pe Gerald lumii boeme de acolo.

— Eşti soldat? întrebă fata, cu o curiozitate reţinută, dar totuşi aprinsă.

— Nu, mi-am dat demisia, spuse Gerald, acum câţiva ani.

— A participat la ultimul război[26], zise Birkin.

— Chiar aşa? spuse fata.

— După care a explorat Amazonul, interveni Birkin, iar acum domneşte peste minele de cărbuni.

Fata îl privi pe Gerald cu o curiozitate reţinută. El râse când auzi cum era descris. Se simţea mândru, plin de o tărie masculină. Ochii săi albaştri, cu o privire îndrăzneaţă, erau luminaţi de un zâmbet, iar chipul său rumen, încadrat de un păr blond şi aspru, era plin de mulţumire şi iradia de vitalitate. Îi stârnise curiozitatea fetei.

— Cât timp stai? îl întrebă ea.

— O zi sau două, răspunse el. Dar nu mă grăbesc deloc.

Ea încă îl mai privea fix, cu ochii mari, studiindu-l, ceea ce lui i se părea neobişnuit şi incitant. Era pe deplin conştient de personalitatea sa, de propria atracţie şi asta îl încânta. Se simţea puternic şi capabil să emane un fel de energie electrică. Şi era conştient şi de privirea ei întunecată, arzătoare, aţintită asupra lui. Avea ochi frumoşi, misterioşi, larg deschişi, sclipitori, care-l fixau doar pe el. Păreau acoperiţi de o peliculă care se descompunea, o oarecare tristeţe ce plutea ca uleiul deasupra apei. Nu purta pălărie din cauza căldurii din cafenea. Bluza ei largă şi simplă era strânsă cu un şnur în junii gâtului. Era făcută

[26] Războiul sud-african (1899-1902), cunoscut şi ca Războiul Anglo-Bur.

din crêpe-de-chine galben, bogat, căzând uşor şi învăluind-o de la gâtul tânăr până în jurul încheieturilor delicate ale mâinii. Avea o înfăţişare simplă, desăvârşită şi era de-a dreptul frumoasă datorită liniilor armonioase ale trupului ei, părului ei moale şi negru care îi cădea bogat şi egal de ambele părţi ale capului, trăsăturilor regulate, delicate şi calde, aproape ca ale unei femei egiptene prin uşoara plenitudine a liniilor, gâtului ei subţire şi bluzei simple, viu colorate, care-i acoperea umerii zvelţi. Era foarte calmă, aproape nu-şi trăda prezenţa, aşa cum şedea acolo, distantă şi atentă.

Gerald se simţea extrem de atras de ea. I se părea că exercită o putere teribilă asupra ei, dar care-l umplea de satisfacţie, de o bucurie instinctivă foarte apropiată de cruzime. Căci ea era o victimă. Simţea că ea se află sub influenţa lui, iar el era aşa de generos. Parcă-i trecea un curent electric prin braţe şi picioare, plăcut şi extrem de puternic. Ar fi putut să o nimicească pe de a-ntregul din cauza forţei cu care-şi elibera sentimentele. Dar ea stătea în expectativă, supusă.

Câtva timp au discutat banalităţi. Deodată Birkin spuse:

— Uite-l pe Julius!

Şi se ridică în picioare pe jumătate, făcând un semn spre noul-venit. Fata, cu o mişcare curioasă, aproape răutăcioasă, privi pe deasupra umărului ei fără să-şi mişte trupul. Gerald privea părul ei negru, moale, care se clătina deasupra urechilor. O simţea uitându-se cu atenţie la omul care se apropia, aşa că se uită şi el. Văzu un tânăr palid, viguros, cu păr blond cam lung şi des, care-i atârna de sub pălăria neagră, mergând stânjenit prin încăpere, cu chipul luminat de un zâmbet naiv şi cald, dar în acelaşi timp insipid. Se apropie de Birkin, grăbindu-se să-l salute.

Abia când veni aproape o observă pe fată. Se înclină, deveni palid şi spuse pe un ton înalt, ascuţit, ca un guiţat:

— Mussette, ce faci *tu* aici?

Toţi oamenii din cafenea îşi ridicară privirea, aşa cum fac animalele când aud un strigăt. Halliday[27] stătea nemişcat,

[27] Inspirat după compozitorul Philip Arnold Heseltine (1894-1930), al

cu un zâmbet aproape imbecil luminându-i uşor chipul. Fata se mulţumea să-l privească fix, aruncându-i o căutătură îngheţată în care se oglindea un noian de experienţe teribile şi o oarecare neputinţă. Era dominată de el.

— De ce te-ai întors? repetă Halliday, pe aceeaşi voce înaltă, isterică. Ţi-am spus să nu te întorci.

Fata nu răspunse, doar se mulţumi să-i arunce o privire fixă, dură, de gheaţă, în timp ce el stătea sprijinit, plin de sfială, de masa alăturată, de parcă voia să se apere.

— Ştii bine că voiai să se întoarcă – vino şi stai jos, i se adresă Birkin.

— Nu, nu voiam să se întoarcă şi i-am şi spus să nu se întoarcă. De ce te-ai întors, Mussette?

— În nici un caz din cauza ia, zise ea pe un ton dur plin de resentimente.

— Atunci de ce te-ai mai întors, la urma urmei? strigă Halliday, cu vocea ridicată ca un fel de guiţat.

— E liberă să vină când vrea, spuse Birkin. Ai te gând să te aşezi sau nu?

— Nu, n-am de gând să stau la aceeaşi masă cu Mussette, strigă Halliday.

— N-am să-ţi fac nimic, nu-ţi fie teamă, îi spuse ea, foarte tăios, dar totuşi cu un aer protector în voce.

Halliday veni şi se aşeză la masă, ducându-şi mâna la inimă şi strigând:

— Ah, ce mai lovitură! Mussette, să nu mai faci aşa ceva vreodată! De ce te-ai întors?

— Ţi-am mai spus că nu din cauza ta, repetă ea.

— Ai mai spus asta o dată, strigă el pe o voce ascuţită.

Ea se întoarse cu totul spre Gerald Crich, a cărui privire strălucea de un amuzament ascuns.

— Ţi-a fost vreodată fhuarte frică de sălbatici? întrebă cu vocea ei calmă, dogită şi copilăroasă.

---

cărui pseudonim era „Peter Warlock”. Recunoscut pentru aranjamentele sale musicale, Heseltine şi-a construit reputaţia şi ca având un apetit pentru băutură şi femei. Reapare ca personajul Coleman în *Antic Hay* (1923) de Aldous Huxley (1894-1963). Lawrence l-a întâlnit prima oară în iarna anului 1915-1916 şi l-a găzduit în Cornwall la începutul anului 1916.

— Nu – nu mi-a fost niciodată foarte frică. În general sunt inofensivi – conştiinţa lor nu s-a trezit la realitate, n-are cum să-ţi fie frică de ei. Ştii că poţi să-i controlezi.

— Chiar poţi? Nu sunt fhuarte fioroşi?

— Nu chiar. De fapt, nu prea există multe lucruri fioroase. Nu există nici prea mulţi oameni sau animale care să fie într-adevăr periculoase.

— În afară de momentul în care sunt în cete, întrerupse Birkin.

— Chiar nu există? spuse ea. Ah, credeam că sălbaticii sunt aşa de periculoşi, ţi-ar lua viaţa înainte să ai ocazia să priveşti în jur.

— Aşa credeai? râse el. Sălbaticii ăştia sunt supraestimaţi. Sunt ca toţi oamenii de rând, nu mai sunt interesanţi după ce faci cunoştinţă cu ei prima dată.

— O, atunci nu e un lucru prea vitejesc dacă eşti explorator?

— Nu, e mai mult o viaţă dură decât primejdioasă.

— A, şi nu ţi-a fost niciodată teamă?

— Până acum? Nu ştiu. Da, mi-e teamă de anumite lucruri – să fiu închis, încuiat undeva – sau să fiu legat fedeleş. Mi-e teamă să fiu legat de mâini şi de picioare.

Ea se uita îndelung la el cu ochii ei negri, stăruitori, care-l incitau într-atât de profund, dar care făceau ca eul său raţional să fie extrem de calm. Era într-adevăr un deliciu să simtă cum fata îi sondează propriile lui revelaţii, care proveneau din străfundurile întunecate ale fiinţei sale. Era dornică să ştie şi părea să răzbată cu privirea ei întunecată până în adâncul sufletului lui. El simţea că fata era atrasă de el şi că aşa fusese scris, ca ea să-l întâlnească, să-l vadă şi să-l cunoască. Acest fapt îi stârnea o exaltare curioasă. De asemenea, el simţea că ea trebuia să se lase cu totul în voia mâinilor lui şi să i se supună. Era atât de ascultătoare, precum o sclavă, aşa cum îl urmărea şi-l sorbea din priviri. Nu era interesată de ceea ce spunea el, era atrasă de revelarea lui de sine, de el, voia să-i desluşească misterul, să-i cunoască experienţele lui ca bărbat.

Chipul lui Gerald strălucea de un zâmbet ciudat, luminos

şi incitant, dar totuşi inconştient. Şedea cu mâinile pe masă, mâinile lui arse de soare, cam sinistre, ca nişte labe, dar totuşi frumoase şi atrăgătoare, îndreptate către ea, iar mâinile lui o fascinau. Era conştientă de acest fapt şi-şi contempla propria fascinaţie.

Veniseră şi alţi bărbaţi la masă ca să discute cu Birkin şi cu Halliday. Gerald i se adresă lui Mussette, încet, ca să audă numai ea:

— De unde te-ai întors?

— De la ţară, răspunse Mussette, încet dar totuşi cu o voce destul de clară.

Părea posomorâtă. Se tot uita la Halliday, după care ochii ei se întunecară. Tânărul robust, cu păr bălai, o ignora complet; chiar se temea de ea. Câteva momente nici nu-l băgă în seamă pe Gerald, căci el încă nu o cucerise.

— Şi ce-are a face Halliday cu asta? întrebă el, tot pe un ton slab.

Ea nu răspunse câteva secunde, după care spuse fără nici un chef:

— M-a făcut să trăiesc cu el, iar acum vrea să se descotorosească de mine. Dar nici nu vrea să mă lase să plec cu altul. Vrea să locuiesc incognito la ţară. Apoi zice că-l terorizez şi că nu poate să scape de mine.

— E un om care nu ştie ce vrea, zise Gerald.

— Nici n-are cum să ştie, pentru că mintea îi lipseşte cu desăvârşire, spuse ea. Aşteaptă ca altul să-i spună ce să facă. Niciodată nu face vreun lucru de unul singur – pentru că nu ştie ce vrea. E pur şi simplu ca un copil.

Gerald îl privi pe Halliday preţ de câteva momente, analizând chipul cu trăsături blânde, dar cam degenerate al tânărului. Chiar blândeţea trăsăturilor sale era ceva atrăgător; avea o fire blândă, caldă, dar vicioasă, de care te puteai bucura mulţumit.

— Dar el n-are nici o influenţă asupra ta, nu? întrebă Gerald.

— Vezi tu, m-a făcut, să trăiesc cu el, deşi nu-mi doream asta, răspunse ea. A venit şi a început să plângă cu lacrimi amare, nu credeam că cineva poate să plângă atât, şi să-mi

spună că nu poate să suporte ideea să nu mă întorc la el. Şi n-a vrut să plece, ar fi rămas acolo pe veci. M-a făcut să mă întorc la el. Şi de atunci mereu se comportă în stilul acesta. Acum o să am un copil şi el vrea să-mi dea o sută de lire şi să mă trimită la ţară ca să nu mă mai audă sau să mă mai vadă vreodată. Dar n-am de gând să fac asta, după...

Chipul lui Gerald căpătă o expresie ciudată.

— O să ai un copil? întrebă el plin de îndoială.

Când o priveai, părea un fapt imposibil, căci era aşa de tânără şi ideea de maternitate nu se potrivea cu personalitatea ei.

Îi aruncă o privire directă, misterioasă şi neîmblânzită, iar ochii ei negri, mijiţi, îl priveau pe furiş, de parcă ar fi recunoscut răul. O flacără îi inundă pe furiş inima lui Gerald.

— Da, spuse ea. Nu-i aşa că-i groaznic?

— Nu vrei să-l ai? întrebă el.

— Nu, răspunse ea accentuând cuvântul.

— Dar, zise el, de cât timp ştii?

— De zece săptămâni, spuse ea.

În tot acest răstimp ea continuă să-l privească direct cu ochii ei negri, mijiţi, într-un fel misterios. El rămase tăcut, meditând. Apoi, schimbându-şi tonul vocii şi devenind rece, întrebă plin de amabilitate:

— Putem să mâncăm ceva pe aici? Ţi-ar plăcea ceva?

— Da, zise ea. Mi-ar plăcea nişte stridii.

— Bine, spuse el. O să luăm stridii – şi-i făcu semn chelnerului.

Halliday nu observă nimic până în momentul în care farfuria micuţă fu aşezată în faţa ei. Apoi strigă deodată:

— Mussette, nu poţi să mănânci stridii când bei brandy.

— Pe tine ce te interesează? întrebă ea.

— A, deloc, deloc, strigă el. Dar nu poţi să mănânci stridii când bei brandy.

— Nu beau brandy, răspunse ea şi-i aruncă ultimele picături din băutură în faţă.

El scoase un strigăt ciudat. Ea şedea acolo privindu-l, de parcă nici nu-i păsa.

— Mussette, de ce faci asta? strigă el cuprins de panică.

Gerald avu impresia că lui Halliday îi era frică de ea şi că asta îi făcea plăcere. Părea că-şi savurează propria teamă şi ura pe care o simţea faţă de ea, că o întoarce pe toate părţile şi-i extrage toată savoarea în acele momente de panică. Gerald îl considera un prostănac bizar, dar totuşi cu o fire atrăgătoare.

— Dar, Mussette, spuse alt bărbat cu o voce slabă, repezită, ai promis că nu-l răneşti.

— Nu l-am rănit, răspunse ea.

— Ce vrei să bei? întrebă tânărul.

Avea un ten oacheş, neted şi era de o robusteţe nebănuită.

— Nu-mi place berea Porter, Maxim, răspunse ea.

— Trebuie să ceri şampanie, răspunse celălalt şoptit, pe un ton cavaleresc.

Deodată Gerald îşi dădu seama că asta era o aluzie la adresa lui.

— Bem şampanie, aşadar? întrebă el, râzând.

— Da, seacă să fie, te rog, vorbi ea pe un ton copilăros.

Gerald o privea cum mănâncă stridiile. Le desfăcea delicat, cu gesturi afectate; mâinile ei erau frumoase, iar vârfurile degetelor păreau sensibile, aşa încât dădea miezul deoparte cu mişcări fine şi delicate, iar când mânca era atentă şi graţioasă. Lui îi făcea foarte mare plăcere să se uite la ea, iar acest fapt îl irita pe Birkin. Cu toţii beau şampanie. Maxim, junele prim rus, cu tenul neted, îmbujorat la faţă şi păr negru lucios, era singurul care părea extrem de calm şi treaz. Birkin era palid şi absent, o apariţie nefirească, iar Gerald zâmbea şi o flacără jovială, dar distantă îi licărea constant în privire. Se apleca într-un fel protector spre Mussette, care era foarte drăguţă şi suavă, deschizându-se ca floarea roşie de lotus ce îşi arată teribila goliciune a inflorescenţei ei, plină de sine, îmbujorată din cauza vinului şi a prezenţei incitante a bărbaţilor din jur. Halliday părea prostit. Un pahar de vin era suficient ca să se îmbete şi să înceapă să se hlizească. Totuşi, avea un aer naiv, plăcut şi cald, care-l făcea

atrăgător.

— Nu-mi este fhuică de nimic în afară de gândacii negri, spuse Mussette, ridicându-şi deodată privirea şi fixându-l pe Gerald cu ochii ei negri în care se distingea parcă o flacără minusculă.

El râse aţâţat, iar sângele parcă-i fierbea în vene. Discursul ei copilăros îi calma nervii, iar privirea ei arzătoare şi înceţoşată care se abătu din nou asupra lui, lăsând în urmă tot trecutul, îl făceau să-şi exercite oarece drepturi asupra ei.

— Nu-mi e fhuică, protestă ea. Nu-mi e fhuică de altceva, în afară de gândacii negri – uf!

Se cutremură cu mişcări convulsive, de parcă simplul fapt că se gândise la aşa ceva era prea mult de suportat.

— Vrei să spui, zise Gerald, cu meticulozitatea unui om care a băut, că ţi-e teamă să te uiţi la un gândac negru, sau ţi-e teamă să nu te muşte, să nu-ţi facă vreun rău?

— Muşcă? strigă fata.

— Ce scârbos! exclamă Halliday.

— Nu ştiu, răspunse Gerald, aruncând o privire în jurul mesei. Gândacii negri muşcă? Dar nu asta e important. Ţi-e teamă să nu te muşte sau e vorba de o antipatie metafizică?

Fata stătea cu ochii ei mici, ca de copil, fixaţi asupra lui.

— A, eu cred că sunt îngrozitori, oribili, strigă ea. Dacă văd unul, mi se furnică pielea. Dacă ar veni vreunul spre mine, sunt *sigură* c-aş muri – sunt sigură de asta.

— Sper că nu, şopti tânărul rus.

— Eu sunt sigură că aşa ar fi, Maxim, susţinu ea solemn.

— Atunci n-are să vină nici unul spre tine, spuse Gerald, zâmbitor şi sigur.

Cumva, într-un anume fel ciudat, el o înţelegea.

— E vorba de ceva metafizic, aşa cum zice Gerald, afirmă Birkin.

Urmă o scurtă pauză de nelinişte.

— Şi nu-ţi mai e teamă de nimic altceva, Mussette? întrebă tânărul rus, în felul său grăbit, tainic şi elegant.

— Apuoape, spuse ea. Mi-e fhuică de anumite lucruri, dar

nu chiar în acelaşi fel. Nu mi-e fhuică de sânge.

— Nu ţi-e frică de sânge! exclamă un tânăr cu un chip palid, mătăhălos şi sarcastic, care tocmai venise la masă şi începuse să bea whisky.

Mussette îi aruncă o privire urâtă, ursuză, antipatică, pe sub sprâncene.

— Chiar nu ţi-e teamă de sânge? insistă celălalt, cu un rânjet batjocoritor pe chip.

— Nu, nu mi-e fhuică, replică ea.

— Dar de ce, ai mai văzut sânge şi altundeva, decât în scuipătoarea dentistului? rânji tânărul.

— Nu vorbeam cu tine, replică ea pe un ton oarecum superior.

— Poţi să-mi răspunzi, nu? spuse el.

Drept răspuns, ea-l împunse deodată cu un cuţit în mâna lătăreaţă şi palidă. El sări deodată, înjurând urât.

— Asta-mi dovedeşte cine eşti, spuse Mussette dispreţuitor.

— Du-te naibii! zise tânărul, stând lângă masă şi privind în jos spre ea cu o răutate înţepătoare.

— Terminaţi! zise Gerald, pe un ton de comandă rapid şi instinctiv.

Tânărul şedea privind în jos la ea cu un dispreţ diabolic, iar chipul său lătăreţ şi palid avea întipărită o expresie de groază, de stinghereală. Începuse să-i curgă sânge din mână.

— O, cât de oribil, ia-l de aici! guiţă Halliday, făcându-se verde la faţă şi ferindu-şi chipul.

— Te simţi rău? întrebă tânărul dispreţuitor, oarecum îngrijorat. Te simţi rău, Julius? Haide, n-am nimic, omule, nu-i lăsa plăcerea să creadă că a făcut cine ştie ce lucru de soi – nu-i da satisfacţia asta, omule – e tocmai ceea ce-şi doreşte.

— O! guiţă Halliday.

— O să dea la bojoci[28], Maxim, zise Mussette avertizându-l.

Tânărul şi suavul rus se ridică şi-l luă pe Halliday de braţ,

[28] O să vomite, mai ales din cauza alcoolului (jargon).

scoţându-l din cameră. Birkin, alb la faţă şi lipsit de putere, privea scena iritat. Rănit, tânărul dispreţuitor se îndepărtă, ignorând cu un calm izbitor mâna care sângera.

— E chiar un mare laş, îi spuse Mussette lui Gerald. Are o mare influenţă asupra lui Julius.

— Cine e? întrebă Gerald.

— E evreu. Nu pot să-l suport.

— Păi, nu-l băga în seamă. Dar ce s-a întâmplat cu Halliday?

— Julius e cel mai mare laş din câţi ai văzut vreodată, strigă ea. Totdeauna leşină dacă ridic vreun cuţit – îi e guoază de mine.

— Hm! făcu Gerald.

— Tuturor le e guoază de mine, spuse ea. Evreul e singurul care crede că e în stare să-şi arate curajul. Dar e cel mai mare laş dintre ei toţi, pentru că-i e fhuică de părerea oamenilor despre el, dar lui Julius nu-i pasă de asta.

— Dar ştiu că au mult curaj, zise Gerald bine dispus.

Mussette îl privi, aruncându-i un zâmbet abia schiţat. Era foarte drăguţă, îmbujorată şi plină de încredere în lucrurile groaznice pe care le ştia. Două luminiţe se aprinseră în ochii lui Gerald.

— De ce ţi se spune Mussette? Pentru că eşti ca o pisică? o întrebă el.

— Cred că da, zise ea.

Zâmbetul de pe chipul lui Gerald se lărgi.

— Cam aşa şi eşti, sau mai degrabă ca o panteră tânără.

— O, Doamne! Gerald! spuse Birkin, cumva dezgustat.

Amândoi se uitară neliniştiţi la Birkin.

— Eşti tăcut în seara asta, Wupert, i se adresă ea, uşor insolentă, acum că se ştia protejată de celălalt bărbat.

Se întorsese şi Halliday într-o stare groaznică şi părând bolnav.

— Mussette, zise el. Aş vrea să nu mai faci din astea. Of! – şi se prăbuşi în scaun gemând.

— Mai bine te duci acasă, îi spuse ea.

— Am să mă duc acasă, zise el. Dar nu vreţi să veniţi şi

voi? Nu vreţi să veniţi la mine? i se adresă el lui Gerald. M-aş bucura aşa de mult dac-aţi veni. Vă rog. Ar fi minunat. Ce ziceţi? Privi în jur după un chelner şi strigă: Fă-mi rost de un taxi! Apoi scoase din nou un geamăt. Vai de mine, mă simt de-a dreptul oribil! Mussette, vezi ce-mi faci?

— Păi, dacă te porţi ca un idiot? îi spuse ea cu un calm ursuz.

— Dar nu sunt idiot! Vai, ce îngrozitor! Vă rog pe toţi să veniţi, va fi minunat! Mussette, vii şi tu. Cum? Vai, dar trebuie să vii, da, trebuie. Cum? Vai, draga mea, nu face nazuri acum, mă simt foarte bine – o, e atât de îngrozitor – hâc! ă! o!

— Ştii că nu poţi să bei, i se adresă ea rece.

— Îţi spun eu că nu-i de vină băutura – comportamentul tău îngrozitor e de vină, Mussette, nimic altceva – O, ce groaznic! Libidnikov, hai să mergem odată!

— N-a băut decât un pahar – doar un pahar, spuse tânărul rus rapid, pe un ton confidenţial.

Se îndreptară cu toţii către uşă. Fata stătea aproape de Gerald şi părea că merge în acelaşi ritm cu el. El era conştient de asta şi se simţea plin de o satisfacţie demonică la gândul că ea intrase în acelaşi ritm cu el. Ea se afla în sfera voinţei lui, ascultătoare, misterioasă şi invizibilă prin mişcările pe care le făcea.

Se înghesuiră cinci în taxi. Halliday se strecură primul şi se cufundă în locul de la fereastra opusă. Apoi luă loc şi Mussette, iar Gerald se aşeză lângă ea. Îl auzeau pe tânărul rus cum îi dădea instrucţiuni şoferului, după care se aşezară toţi în spaţiul întunecat şi înghesuit al maşinii, iar Halliday gemea şi se apleca afară pe fereastră. Maşina se deplasa repede, cu un zgomot înăbuşit.

Mussette şedea lângă Gerald, părând că-şi modelează trupul ca să se contopească cu trupul lui, de parcă ar fi vrut să treacă prin el ca un flux electric, misterios. Fiinţa ei îi inunda venele ca o întunecime magnetică şi se aduna la baza coloanei vertebrale ca o sursă de energie de temut. Dar vocea ei răsuna blajin şi nonşalant în timp ce vorbea fără să le acorde prea multă atenţie lui Birkin şi lui Maxim.

Între ea şi Gerald se aşternuse această linişte şi o înţelegere obscură şi magnetică. Apoi îi găsi mâna şi i-o strânse cu putere în mâna ei mică. Era un gest atât de ascuns dar totuşi aşa de relevant, încât un şuvoi de senzaţii îi străbătu venele, îi urcă până în creştet şi-l făcu să simtă că-şi pierde controlul. Vocea ei încă mai răsuna precum un clopoţel, învăluită de un ton ironic. Şi în timp ce-şi clătina capul şi părul ei bogat şi frumos îi mătură faţa, el simţi cum nervii îi sunt cuprinşi de o vâlvătaie, ca şi cum s-ar fi descărcat un val de electricitate. Dar marele centru al forţei sale se afla în acelaşi loc, la baza şirei spinării, fapt cu care se mândrea teribil.

Ajunseră la o clădire mare, urcară într-un lift şi curând un servitor hindus le deschise uşa. Gerald îl privi surprins, întrebându-se dacă era un „gentleman”, unul dintre acei hinduşi care provin poate de la Oxford. Dar nu, era servitorul.

— Fă ceai, Hasan, spuse Halliday.

— E vreo cameră liberă pentru mine? zise Birkin.

La ambele întrebări omul rânji şi îngână ceva.

Gerald avea îndoieli în privinţa lui, căci, fiind înalt, zvelt şi rezervat, arăta ca un gentleman.

— Cine e servitorul tău? îl întrebă pe Halliday. Pare deosebit.

— A, da – asta pentru că e îmbrăcat cu hainele altcuiva. E cum vrei tu, numai deosebit nu. L-am găsit pe stradă, flămând. Aşa că l-am adăpostit aici şi cineva i-a dat haine. E oricum, numai ceea ce pare nu – singurul avantaj este că nu vorbeşte engleza şi nici nu o înţelege, aşa că n-avem de ce să ne facem griji.

— E foarte murdar, spuse tânărul rus, repezit şi şoptit.

În acel moment omul apăru în pragul uşii.

— Ce este? spuse Halliday.

Omul rânji şi murmură:

— Vrea să vorbeşte cu stăpânul.

Gerald urmărea scena curios. Individul din pragul uşii era chipeş, bine proporţionat, cu o înfăţişare calmă, elegantă, aristocratică, Totuşi era pe jumătate sălbatic şi rânjea

prosteşte. Halliday ieşi pe coridor ca să vorbească cu el.

— Ce-i? se auzi vocea lui. Ce-i? Ce zici? Mai zi o dată. Ce-i? Vrei bani? Mai vrei bani? Dar pentru ce-ţi trebuie bani? Se auzi zgomotul confuz al omului care vorbea, apoi Halliday apăru în cameră, zâmbind la fel de prosteşte şi spunând: Zice că vrea bani ca să cumpere lenjerie intimă. Poate cineva să-mi împrumute un şiling? A, mulţumesc, un şiling e suficient ca să-şi cumpere toată lenjeria intimă de care are nevoie. Luă banii de la Gerald şi ieşi din nou în hol, de unde-l auziră spunând: Să nu-mi mai ceri bani, ţi-am dat trei şilingi şi jumătate ieri. Îţi ajung. Adu ceaiul repede.

Gerald se uită prin cameră. Era o cameră de zi obişnuită, tipic londoneză pentru un apartament cu siguranţă închiriat cu mobilă cu tot, destul de banal şi de urât. Dar se aflau acolo câteva statui sculptate în lemn, din Africa de Vest, ciudate şi tulburătoare. Negrii sculptaţi arătau aproape ca un foetus. Una din ele reprezenta o femeie dezbrăcată aşezată într-o poziţie ciudată, chinuită, cu un abdomen reliefat. Tânărul rus le explică faptul că ea stătea să nască şi strângea în mâini capetele unei chingi care îi atârna de gât, astfel încât să poată suporta durerea şi să nască uşor. Chipul ciudat, transfigurat şi primitiv al femeii îi readuse aminte lui Gerald de un foetus; era, de altfel, minunat, dând impresia unei senzaţii fizice violente, dincolo de limitele înţelegerii logice.

— Nu-i aşa că sunt cam obscene? întrebă el dezaprobator.

— Nu ştiu, îngână celălalt repede. Nu am găsit niciodată definiţia obscenului. Cred că sunt foarte reuşite.

Gerald se întoarse cu spatele. Mai erau câteva tablouri în încăpere, pictate în stil futurist[29]; mai era şi un pian mare.

[29] Celebrând viteza, maşinăriile, războiul şi viitorul, Manifestul futurist a fost lansat la Paris de Filippo Tommaso Marinetti (1876-1944) în 1909. Arta futuristă încerca să reprezinte maşinile sau figurile în mişcare şi principalii săi adepţi au fost Balla, Boccioni, Carra şi Severini. Mişcarea futuristă a luat sfârşit curând după izbucnirea Primului Război Mondial. Pentru a analiza interesul lui Lawrence faţă de mişcarea futuristă, vezi *Scrisori*, ii, p.180, şi paragrafele finale din capitolul şapte al lucrării sale *Study of Thomas Hardy*.

Aceste este lucruri, împreună cu nişte piese de mobilier tipice pentru casele din Londra, dar de o calitate mai bună, completau interiorul.

Mussette îşi scosese haina şi pălăria şi se aşezase pe sofa. Era clar că se simţea ca la ea acasă în acel apartament, dar cumva stingherită, abandonată. Nu prea ştia unde să se alipească. Pe moment făcuse alianţă cu Gerald, dar nu ştia cât de mult ar fi fost de acord ceilalţi bărbaţi cu asta. Se întreba cum va face faţă situaţiei. Era hotărâtă să nu abandoneze această experienţă. Acum, în ceasul al unsprezecelea, n-avea de gând să lase pe nimeni să-i stea în cale. Se îmbujorase de parcă era gata să pornească la luptă, iar în privirea ei se reflecta ceva inevitabil.

Omul veni cu ceaiul şi cu o sticlă de *Kümmel*. Aşeză tava pe o masă micuţă din faţa canapelei.

— Mussette, spuse Halliday, toarnă ceaiul.

Ea nu se mişcă.

— Vrei să torni ceaiul? repetă Halliday, nervos şi bănuitor.

— Dacă m-am întors aici, nu înseamnă că totul e ca înainte, zise ea. Am venit doar pentru că ceilalţi au vrut să vin şi eu, nu am venit de dragul tău.

— Draga mea Mussette, ştii că faci aşa cum vrei tu. Nu vreau să faci nimic altceva decât să te foloseşti de acest apartament după bunul tău plac – ştii asta, ţi-am mai spus de atâtea ori.

Ea nu răspunse, dar se întinse în tăcere şi cu reţinere să ia ceainicul. Stăteau cu toţii şi beau ceai. Gerald simţea atât de puternic legătura magnetică dintre el şi ea, aşa cum stătea acolo tăcută şi retrasă, încât simţi cum îl tulbură o nouă serie de probleme. Tăcerea şi nemişcarea ei îl lăsau perplex. Oare cum avea să vină spre ea? Şi totuşi acest lucru i se părea inevitabil. Se lăsă complet în voia fluxului care-i unea. Perplexitatea lui era doar superficială, acum se ivise o nouă situaţie, cea veche fusese depăşită; aici fiecare făcea ce voia, indiferent de situaţie.

Birkin se ridică în picioare. Era aproape ora unu.

— Mă duc la culcare, spuse el. Gerald, te sun mâine dimineaţă acasă – sau mă suni tu aici.

— Bine, spuse Gerald, iar Birkin ieşi.

Atunci când dispăru din vedere, Halliday i se adresă lui Gerald pe un ton rugător:

— Ascultă, nu vrei să rămâi aici – o, te rog!

— Nu poţi să găzduieşti pe toată lumea, spuse Gerald.

— Ba da, şi încă foarte bine – mai sunt trei paturi în afară de al meu – te rog să rămâi, vrei? Totul e aproape pregătit – tot timpul mai e cineva pe aici – întotdeauna găzduiesc pe câte cineva – îmi place să fie casa plină.

— Dar nu sunt decât două camere, spuse Mussette, pe un ton rece, ostil, acum a venit şi Wupert.

— Ştiu că nu sunt decât două camere, spuse Halliday în stilul lui ciudat, strident de a vorbi. Dar ce mai contează?

Zâmbea cam prosteşte şi vorbea plin de entuziasm, cu o hotărâre insistentă.

— Julius şi cu mine o să împărţim o cameră, spuse rusul pe un ton discret şi articulând cuvintele grijuliu.

Halliday şi cu el erau prieteni de când fuseseră împreună la Eton.

— E foarte simplu, spuse Gerald, ridicându-şi şi trăgându-şi braţele înapoi, întinzându-se.

După care se duse din nou să se uite la unul dintre tablouri. Simţea un flux electric care-i străbătea membrele, iar spatele îi era încordat ca al unui tigru, cuprins de o văpaie care-i mocnea în suflet. Se simţea foarte mândru.

Mussette se ridică. Îi aruncă o privire de gheaţă lui Halliday, o privire îngheţată şi letală care-i aduse din nou pe chip tânărului zâmbetul prostesc şi plin de încântare. Apoi ieşi din cameră, adresându-le tuturor un „noapte bună” plin de răceală.

Urmă o scurtă pauză; auziră o uşă închizându-se, apoi Maxim spuse, cu vocea sa delicată:

— E în regulă.

Se uită cu subînţeles la Gerald şi spuse din nou, dând uşor din cap:

— E-n regulă. Te-ai aranjat.

Gerald se uită la chipul lui neted, bronzat şi atrăgător, la ochii lui ciudaţi, plini de subînţeles, şi i se părea că vocea subţire şi perfect articulată a tânărului rus îi răsuna direct în sânge mai degrabă decât în urechi.

— M-am aranjat? întrebă Gerald.

— Da! Da! Te-ai aranjat, spuse rusul.

Halliday continua să zâmbească şi să nu spună nimic.

Deodată Mussette apăru din nou în uşă, cu chipul ei micuţ şi copilăros părând posomorât şi răzbunător.

— Ştiu că vrei să mă puinzi cu ceva, vorbi ea pe un ton rece, dar destul de puternic. Dar nu-mi pasă, nu-mi pasă dacă mă puinzi cu ceva.

Se răsuci şi dispăru din nou. Purta un capot larg din mătase purpurie, legat în jurul taliei. Părea aşa de micuţă, de copilăroasă şi de vulnerabilă, aproape demnă de milă. Şi totuşi privirea ei de gheaţă îl făcu pe Gerald să simtă că se scufundă într-un întuneric îngrozitor, atotputernic, care aproape că-l speria.

Bărbaţii îşi aprinseră câte o ţigară şi discutau liber.

Capitolul VII

TOTEMUL

GERALD SE TREZI TÂRZIU a doua zi dimineaţă. Avusese un somn adânc. Mussette încă mai dormea, înduioşător, ca un copil. Aşa cum dormea, mică, ghemuită şi fără apărare, avea ceva care-i aprindea în sânge tânărului o flacără nestinsă a pasiunii şi un sentiment de milă devoratoare, avidă. O privi din nou. Dar ar fi fost o cruzime să o trezească. Se stăpâni şi plecă.

Auzind voci care veneau dinspre salon, unde Halliday discuta cu Libidnikov, se duse până la uşă şi aruncă o privire înăuntru, fiind conştient că are voie să umble în pantaloni şi cămaşă prin cuibul acesta de burlac.

Spre surprinderea lui, îi văzu pe cei doi tineri lângă foc, goi puşcă. Halliday îşi ridică privirea, destul de încântat.

— Bună dimineaţa, spuse el. Oh – voiai prosoape?

Şi ieşi gol puşcă în hol, legănându-şi silueta ciudată, albă, printre piesele inerte de mobilă. Se întoarse cu prosoapele şi-şi reluă poziţia, stând ghemuit pe apărătoarea din faţa focului.

— Nu-ţi place să simţi căldura focului pe trup? zise el.

— E destul de plăcut, spuse Gerald.

— Cât de minunat trebuie să fie într-o ţară unde clima îţi permite să renunţi complet la haine, spuse Halliday.

— Da, zise Gerald, dacă n-ar exista atâtea lucruri care să te înţepe şi să te muşte.

— Acesta-i un dezavantaj, îngână Maxim.

Gerald îl privi şi văzu, cu o uşoară repulsie, animalul uman, cu pielea aurie şi lipsită de păr, oarecum umilitor. Halliday era diferit. Avea o frumuseţe robustă, latentă,

imatură, întunecată şi impunătoare. Era ca un Christ într-o Pietà. Animalul era absent total, i se vedea doar frumuseţea robustă şi imatură. Şi Gerald îşi dădu seama cât de frumoşi erau ochii lui Halliday, atât de albaştri, de calzi şi de tulburi, având şi ei o expresie de neîmplinire. Lumina focului cădea pe umerii lui masivi, puţin aduşi, aşa cum stătea ghemuit lejer pe apărătoarea focului, privind în sus, iar chipul lui uscăţiv, poate uşor descompus, era totuşi de o frumuseţe impresionantă.

— Ai fost, desigur, în ţări calde, zise Maxim, unde oamenii umblă goi.

— Chiar aşa? exclamă Halliday. Unde?

— În America de Sud – Amazon, spuse Gerald.

— Vai, cât de frumos! E unul dintre lucrurile pe care mi-ar plăcea foarte mult să le fac – să-mi duc viaţa de pe o zi pe alta fără să fie nevoie să pun pe mine nici un fel de haine. Dac-aş putea să fac asta, aş simţi cu adevărat că trăiesc.

— Dar de ce? spuse Gerald. Nu cred că ar avea vreo importanţă.

— Vai, eu cred că ar fi minunat. Sunt sigur că viaţa ar fi cu totul altfel – cu totul diferită, pur şi simplu superbă.

— Dar de ce? întrebă Gerald. De ce-ar fi aşa?

— A, păi ai putea simţi lucrurile din jurul tău, în loc să te mulţumeşti doar să le priveşti. Aş simţi mişcarea aerului pe corp, aş simţi lucrurile pe care le ating, în loc să mă uit doar la ele. Sunt sigur că viaţa a luat o întorsătură greşită din cauză că totul a devenit mult prea vizual – nu putem nici auzi, nici simţi, nici înţelege, nu putem decât să vedem. Sunt convins că asta e total greşit.

— Da, aşa e, aşa e, spuse rusul.

Gerald îi aruncă o privire şi-i văzu trupul suav, de o nuanţă aurie, şi părul negru, revărsându-se frumos şi liber pe umeri, precum cârceii de viţă, iar membrele atât de netede ca lujerul unei plante. Arăta atât de sănătos şi de bine clădit, dar de ce oare îl făcea să se simtă stânjenit, de ce avea un sentiment de repulsie faţă de el? De unde provenea această antipatie a lui Gerald, de ce oare simţea că-i ştirbeşte cumva demnitatea? Doar la atât se reducea

fiinţa umană? Câtă lipsă de inspiraţie! se gândi Gerald.

Birkin apăru deodată în pragul uşii, de asemenea dezbrăcat, cu un prosop şi o pijama pe braţ. Silueta sa albă avea un aer distant şi părea venit din altă lume.

— Baia e liberă acum, dacă vrea cineva să meargă, li se adresă el tuturor, şi se pregătea să plece când Gerald îl strigă:

— Ascultă, Rupert!

— Ce-i?

Silueta albă, solitară, îşi făcu din nou simţită prezenţa în cameră.

— Ce părere ai despre sculptura aceea de acolo? Vreau să ştiu, întrebă Gerald.

Birkin, alb, o apariţie ciudată, se duse spre statuia care reprezenta o negresă în chinurile facerii. Trupul ei gol, cu forme proeminente, stătea ghemuit într-o poziţie ciudată, iar mâinile, ridicate deasupra pieptului, ţineau strâns capetele unei chingi.

— E o operă de artă, zise Birkin.

— Foarte frumoasă, e foarte frumoasă, spuse rusul.

Se apropiară toţi ca să privească. Gerald se uită spre grupul de bărbaţi dezbrăcaţi, la rusul cu corpul parcă auriu, ca o plantă de apă, Halliday, înalt şi masiv, de o frumuseţe aspră, Birkin, cu silueta lui albă şi nedefinită, imposibil de categorisit, aşa cum se uita îndeaproape la femeia sculptată. Simţind o stare ciudată de entuziasm, Gerald îşi ridică şi el privirea spre chipul sculptat în lemn. Inima i se făcu cât un purice. Faţa negresei, cenuşie, încordată, aplecată înainte, concentrată asupra efortului fizic uriaş, îi pătrunse până în suflet. Era un chip groaznic, gol, crispat, abstract până devenea pur şi simplu inexpresiv datorită senzaţiei puternice ascunsă dincolo de ea. În statuie o văzu pe Mussette. O recunoscu, ca într-un vis.

— De ce e o operă de artă? întrebă Gerald, şocat şi dezgustat.

— Pentru că exprimă un adevăr pur, spuse Birkin. Include tot adevărul despre acea stare anumită, indiferent care e părerea ta despre asta.

— Dar nu poţi să spui că e artă de calitate, spuse Gerald.

— De calitate! În spatele acelei statui se ascund secole, sute de secole de evoluţie într-o singură direcţie; atinge culmile culturii de un anumit gen.

— Care cultură? întrebă Gerald contrariat; pur şi simplu nu putea să înghită chestia aia africană.

— O cultură adevărată, a senzaţiei, o cultură a conştiinţei fizice, a conştiinţei fizice ideale, iraţionale, absolut senzuale. E atât de senzual încât devine desăvârşită, ideală.

Dar Gerald nu era de acord cu asta. El dorea să păstreze anumite iluzii, anumite idei, cum ar fi cele ale îmbrăcămintei.

— Îţi place ceea ce e greşit, Rupert, zise el, lucrurile care sunt opuse personalităţii tale.

— A, ştiu, asta nu e tot, replică Birkin, îndepărtându-se.

Când Gerald se întoarse de la baie şi se duse în camera lui, îşi luă şi hainele cu el. Părea nefiresc dacă nu umblai dezbrăcat prin acea casă. Şi la urma urmelor, era destul de plăcut, era o adevărată simplitate. Totuşi era destul de bizar ca toată lumea să umble în mod voit dezbrăcată.

Mussette stătea în pat, nemişcată, cu ochii ei negri şi rotunzi, posomorâţi ca nişte bălţi cu apă mocirloasă. Gerald nu vedea decât străfundul nesfârşit al ochilor ei negri. Probabil că suferea. Senzaţia suferinţei ei incipiente îi stârni iar acea flacără vie, o compasiune usturătoare, o pasiune vecină cu cruzimea.

— Te-ai trezit? o întrebă el.

— Cât e ceasul? se auzi vocea ei stinsă.

Părea să se retragă precum fluxul apei, aproape ca un lichid, când el se apropia de ea, pentru ca apoi să se îndepărteze pentru totdeauna din calea lui. Cu ochii mijind, ca o sclavă care fusese necinstită şi al cărei destin se regăseşte în violări anterioare, îl făcu pe Gerald să simtă cum nervii îi sunt întinşi la maximum din cauza dorinţei carnale. La urma urmelor, doar el era cel care-şi manifesta voinţa, iar ea se supunea pasivă lui. Tremura tot de o dorinţă ascunsă, aprinsă. Apoi îşi dădu seama că trebuie să

se îndepărteze de ea, pentru că ei doi trebuiau să se despartă definitiv.

Micul dejun decurse normal, în tăcere, iar cei patru bărbaţi arătau curaţi, proaspăt îmbăiaţi. Gerald şi rusul erau amândoi corecţi şi *comme il faut*[30] ca înfăţişare şi comportament. Birkin era slăbit şi bolnav şi eşuase încercând să se îmbrace adecvat, precum Gerald şi Maxim. Halliday purta pantaloni de tweed şi o cămaşă din flanel verde, o cravată ponosită, care-i venea de minune. Hindusul aduse multă pâine prăjită şi arăta exact la fel ca şi în seara precedentă, era neschimbat.

Când micul dejun era pe sfârşite, apăru şi Mussette într-un neglijeu din mătase purpurie cu o eşarfă strălucitoare în talie. Îşi revenise oarecum, dar era tăcută şi inertă. Era un chin pentru ea când i se adresa cineva. Chipul ei era ca o mască în miniatură, frumoasă, dar şi sinistră, pe care era întipărită o suferinţă nedorită. Era aproape miezul zilei. Gerald se ridică şi plecă să-şi vadă de treburile lui, bucuros că ieşise de acolo. Dar încă nu terminase cu ei. Seara se întoarse din nou, luară cina şi merseră cu toţii la un music-hall, mai puţin Birkin.

Seara târziu se înapoiară în apartamentul lui Halliday, îmbujoraţi din cauza băuturii. Şi din nou servitorul – care dispărea invariabil între zece şi douăsprezece seara – intră tăcut şi impasibil cu ceaiul, aplecându-se uşor, ciudat, ca o felină, ca să aşeze tava încet pe masă. Chipul lui era de nepătruns, aristocratic, cu pielea de o nuanţă uşor pământie. Era tânăr şi chipeş. Dar, privindu-l, Birkin simţea un uşor dezgust, căci tenta aceea uşor pământie o asocia cu cenuşa sau depravarea, iar expresia aceea aristocratică de nepătruns cu o stupiditate greţoasă şi animalică.

Începură să vorbească din nou amical şi plini de interes. Dar o oarecare stare de nervozitate cuprinse grupul, Birkin deveni groaznic de iritat, Halliday era plin de ură nefirească faţă de Gerald, Mussette se făcu dură şi rece, precum un cuţit de cremene, iar Halliday părea amorezat de ea. Căci ţinta ei finală era să-l supună pe Halliday, să-l aibă sub

[30] Cum se cuvine (fr.).

controlul ei.

Dimineaţa se învârtiră prin cameră ţanţoşi şi leneviră din nou. Dar Gerald simţea o oarecare ostilitate în atmosferă, venind din partea celorlalţi. Asta îl făcu să i se împotrivească cu încăpăţânare. Mai lâncezi prin apartamentul lui Halliday vreo două zile, iar la sfârşitul celei de-a patra zi acesta făcu o scenă dezgustătoare şi nelalocul ei. Halliday îl atacă pe Gerald cu o animozitate absurdă în cafenea. Urmă o ceartă. Gerald fu pe punctul de a-i trage un pumn în faţă, când deveni deodată dezgustat şi indiferent şi plecă, lăsându-l pe Halliday într-o stare prostească de triumf, jubilând pe ascuns, pe Mussette dură şi de partea lui, şi pe Maxim care părea imparţial. Birkin era absent; plecase din nou din oraş.

Gerald era intrigat pentru că plecase fără să-i dea bani lui Mussette. Era adevărat, ei nu-i păsa dacă el îi dădea bani sau nu, iar el ştia asta. Dar s-ar fi bucurat să primească zece lire, iar el s-ar fi bucurat şi mai tare să i le dea. Acum se simţea pus într-o situaţie incorectă. Plecă muşcându-şi buzele şi-şi apucă cu dinţii vârful mustăcioarei tunse scurt. Ştia că Mussette se bucura pur şi simplu că scăpase de el. Acum îl avea pe Halliday, aşa cum îşi dorise. Voia să-l subjuge în totalitate. Apoi se va căsători cu el. Voia să se căsătorească cu el. Îşi pusese în cap să se mărite cu Halliday. Nu voia să mai audă de Gerald din nou, doar dacă ar fi avut, poate, vreo greutate. Căci, la urma urmelor, ea-l considera pe Gerald un bărbat adevărat, iar ceilalţi, Halliday, Libidnikov, Birkin, tot grupul boem, erau doar pe jumătate bărbaţi. Dar acestor bărbaţi pe jumătate putea să le facă faţă. Se simţea sigură pe ea în preajma lor. Bărbaţii adevăraţi, ca Gerald, o puneau adeseori la locul ei.

Totuşi, îl respecta pe Gerald, îl respecta cu adevărat. Reuşise să facă rost de adresa lui, ca să poată apela la el în momentele grele. Ştia că el vrea să-i dea bani. Poate că-i va scrie în acea inevitabilă zi de cumpănă.

Capitolul VIII

BREADALBY

BREADALBY ERA O CASĂ în stil georgian, cu stâlpi corintici, aflată în mijlocul unor dealuri domoale, înverzite din Derbyshire, nu departe de Cromford. În faţă, avea vedere la o peluză cu câţiva copaci, iar mai jos, la numeroase iazuri înşirate în inima unui parc liniştit. În spate se aflau copacii care ascundeau grajdurile şi o grădină mare de zarzavat, dincolo de care se desfăşura pădurea.

Era un loc foarte liniştit, aflat la câteva mile bune depărtare de drumul principal, dincoace de Derwent Valley, ascuns privirilor curioşilor. Tăcută şi abandonată, cu stucatura aurie ivindu-se printre copaci, faţada casei privea în jos, spre copaci, neschimbată şi neschimbătoare.

Totuşi, în ultima vreme, Hermione locuise destul de mult în această casă. Părăsise Londra şi oraşul Oxford şi se întorsese la liniştea de la ţară. Tatăl ei lipsea mult timp, fiind plecat în străinătate, aşa că fie stătea singură în casă, doar cu musafirii care treceau s-o vadă, dintre care întotdeauna câţiva îşi făceau apariţia, sau cu fratele ei, care era burlac şi era membru al Parlamentului pentru partidul liberal[31]. Venea mereu să stea acolo atunci când Parlamentul nu era în sesiune Şi părea să fie o prezenţă constantă la Breadalby, deşi era foarte conştiincios în privinţa serviciului.

Era la începutul verii când Ursula şi Gudrun veniră să stea pentru a doua oară cu Hermione. Venind cu maşina şi

[31] Alexander Roddice e inspirat de Philip Morrell (1870-1943), cu care Lady Ottoline s-a căsătorit în 1902. A fost parlamentar liberal pentru comitatul Oxfordshire în sud (1906-1910) şi membru al partidului condus de Burnley în Lancashire (1910-1918).

trecând prin parc, priveau de-a lungul pantei unde se înşirau în linişte iazurile, faţada cu coloane, însorită şi mică, asemănătoare unui desen englezesc de şcoală veche, aflată pe culmea dealului înverzit, înconjurată de copaci. Pe pajiştea înverzită se vedeau siluete micuţe, femei îmbrăcate în culoarea lavandei şi în galben care se îndreptau spre umbra cedrului enorm şi armonios.

— Nu-i aşa că-i desăvârşit? spuse Gudrun. E exact ca o acuarelă veche.

Vorbea cu o oarecare invidie, de parcă ar fi fost captivată fără să vrea, ca şi cum ar fi fost obligată să admire peisajul.

— Îţi place? întrebă Ursula.

— Nu-mi *place*, dar aşa cum arată mi se pare că e desăvârşit.

Maşina coborî dealul şi urcă apoi dintr-o suflare, după care luă curba ca să ajungă la uşa laterală. Apăru o servitoare şi apoi Hermione le ieşi înainte cu chipul ei palid, ridicat şi mâinile întinse, înaintând spre nou-venite, cu vocea ei cântată:

— Aţi venit – mă bucur aşa de mult să vă văd – şi o sărută pe Gudrun. Mă bucur aşa de mult să vă văd – o sărută pe Ursula şi rămase cu braţul petrecut în jurul ei. Sunteţi tare obosite?

— Deloc, spuse Ursula.

— Eşti obosită, Gudrun?

— Deloc, mulţumesc, spuse Gudrun.

— Nuuuu, spuse Hermione lungind cuvântul şi rămase să se uite la ele.

Cele două fete erau stânjenite pentru că nu dădea semne să intre în casă, ci trebuia să-şi desfăşoare mica ei scenă de bun venit acolo, pe alee. Servitorii aşteptau.

— Veniţi, spuse Hermione în cele din urmă, după ce le analizase îndeajuns pe amândouă.

Gudrun era cea mai frumoasă şi atrăgătoare dintre ele două, concluzionă Hermione. Ursula era mai telurică, mai feminină. Rochia lui Gudrun îi plăcea mai mult. Era din poplin verde, cu o mantie largă pe deasupra, cu dungi late, de un verde şi maro închis. Pălăria era din pai, într-o nuanţă

galbenă, culoarea fânului proaspăt cosit, şi avea o fundă împletită cu negru şi portocaliu, ciorapii erau de un verde închis, iar pantofii negri. Era o ţinută care dădea bine în ansamblu şi era în acelaşi timp modernă şi unică. Ursula, îmbrăcată în bleumarin, părea mai banală, deşi nici ea nu arăta rău.

Hermione purta o rochie de mătase de culoarea prunei, cu mărgele din coral şi ciorapi de aceeaşi culoare. Dar rochia ei era veche şi ponosită, chiar murdară.

— Presupun că vreţi să vedeţi camerele acum, nu? Da. Haideţi să urcăm.

Ursula se bucură că putea să stea singură în cameră. Hermione zăbovea atât de mult şi-i enerva pe toţi. Stătea aşa de aproape şi avea aşa un stil să ţi se bage pe gât încât devenea jenant şi iritant. Părea că vrea să te sufoce cu prezenţa ei.

Prânzul urma să fie servit pe peluză, sub copacul cel mare, ale cărui ramuri negricioase şi grele se apropiau de pământ. Erau de faţă şi o italiancă tânără, micuţă şi modernă, o altă tânără, cu aspect atletic, domnişoara Bradley, un baronet şcolit şi uscăţiv de cincizeci de ani[32], care scotea tot timpul vorbe de duh şi râdea de ele din toată inima, aspru, ca un nechezat, mai era şi Rupert Birkin, şi o secretară, *Fräulein* Marz, tânără, subţirică şi drăguţă.

Mâncarea era foarte bună, ăsta era un lucru cert. Gudrun, care era o cusurgioaică din fire, fu întru totul de acord. Ursula era încântată de întreaga atmosferă, de masa albă de lângă cedru, de aerul parfumat şi mirosind a soare, de priveliştea asupra parcului înfrunzit, cu căprioare care păşteau liniştite în depărtare. Părea că întregul loc e învăluit de un cerc magic, iar momentul prezent nu mai conta, ci încadra doar trecutul încântător şi preţios, copacii, căprioarele şi liniştea, precum într-un vis.

Dar sufleteşte era nefericită. Discuţia continuă ca răpăiala unei mici artilerii, tot timpul puţin sentenţioasă,

[32] Sociologul Sir Joshua Malleson e inspirat de filosoful Bertrand Russell (1872-1970). El şi Lady Ottoline Morrell au fost amanţi între 1911 şi 1917.

trăsătură care era doar subliniată de şuvoiul necontenit al vorbelor de duh, iar glumele care erau spuse în cascadă erau menite să dea o notă de superficialitate conversaţiei care se voia critică şi se baza pe teme generale, căci era o conversaţie dirijată mai degrabă decât una liberă. Participarea la discuţii era mentală şi foarte obositoare. Doar sociologul în vârstă, ai cărui nervi erau aşa de rodaţi încât îl făceau să arate insensibil, părea de-a dreptul fericit. Birkin nu vorbea deloc. Hermione părea că doreşte, cu o insistenţă uimitoare, să-l ridiculizeze şi să-l facă neînsemnat în ochii tuturor. Şi era surprinzător felul în care părea să reuşească acest lucru şi cât de neajutorat era el în faţa ei. Arăta pur şi simplu neînsemnat. Ursula şi Gudrun, amândouă fiind foarte puţin obişnuite cu astfel de lucruri, şedeau tăcute, ascultând vocea tărăgănată şi plină de înflă-cărare a Hermionei, vorbele de duh ale lui Sir Joshua, pălăvrăgeala lui *Fräulein* Marz, sau răspunsurile celorlalte două femei.

Prânzul se sfârşise şi se aduse cafeaua pe iarbă; grupul părăsi masa şi se aşeză în şezlonguri, fie la umbră sau la soare, după cum doreau. *Fräulein* intră în casă, Hermione se apucă de broderie, micuţa contesă îşi luă o carte, domnişoara Bradley împletea un coşuleţ din fire de iarbă alese, aşadar şedeau cu toţii pe peluză în după-amiaza de vară timpurie, lucrând lejer şi purtând o conversaţie deliberată şi aşa-zis intelectuală.

Deodată se auzi zgomotul unor frâne de maşină şi al unui motor care se opreşte.

— A venit Salsie! cântă Hermione, pe tonul ei muzical amuzant, tărăgănat.

Şi lăsând la o parte lucrul, se ridică domol şi la fel de domol traversă peluza, coti după tufişuri şi dispăru din vedere.

— Cine este? întrebă Gudrun.

— Domnul Roddice – fratele domnişoarei Roddice – cel puţin aşa presupun, spuse Sir Joshua.

— Salsie, da, e fratele ei, spuse contesa, ridicându-şi o clipă privirea din carte şi vorbind de parcă ar fi vrut să le

dea informaţii, într-o engleză guturală şi uşor gravă.

Cu toţii erau în aşteptare. Şi apoi, de după tufişuri, se ivi silueta înaltă a lui Alexander Roddice, mergând romantic precum un erou al lui Meredith care îţi aminteşte de Disraeli[33]. Se purtă amabil cu toată lumea; îşi intră în rolul de gazdă, arborând o ospitalitate firească şi spontană pe care o învăţase de la prietenii lui Hermione. Tocmai se întorsese din Londra, de la Cameră. Dintr-o dată, atmosfera din Camera Comunelor îşi făcu simţită prezenţa şi acolo, pe peluză; ministrul de Interne spusese asta şi asta, iar el, Roddice, pe de altă parte, gândise aşa şi pe dincolo şi îi spusese cutare şi cutare lucru unui membru din Parlament.

Apăru şi Hermione de după tufişuri cu Gerald Crich. Venise împreună cu Alexander. Gerald fu prezentat tuturor, Hermione îl reţinu câteva momente ca să-l vadă toţi, apoi fu condus până în casă tot de Hermione. Era evident că pentru ea, el era musafirul de vază.

Se produsese o ruptură în Cabinet; ministrul Educaţiei îşi dăduse demisia din cauza criticilor aduse de opoziţie. Acest lucru provocă o discuţie pe tema educaţiei.

— Bineînţeles, spuse Hermione, ridicându-şi chipul cu un gest entuziasmat, nu există nici o scuză, nici un motiv în ceea ce priveşte educaţia, în afară de bucuria şi frumuseţea cunoaşterii în sine. Păru să rumege câteva clipe nişte gânduri ascunse, apoi continuă: Învăţământul profesional nu înseamnă educaţie, ci exact opusul ei.

Gerald, pregătindu-se să se avânte în discuţie, adulmecă aerul cu plăcere şi se pregăti să vorbească:

— Nu neapărat, spuse el. Dar oare educaţia nu este foarte asemănătoare cu gimnastica, nu-i aşa că scopul educaţiei este să formeze o minte antrenată, viguroasă şi energică?

---

[33] Lawrence se referă probabil la Alvan în *The Tragic Comedians* (1880) scris de George Meredith (1828-1909), ale cărui capacităţi intelectuale şi înfăţişare amintesc de cele ale lui Benjamin Disraeli (1804-1881), conducătorul Partidului Conservator şi prim-ministru (1868 şi 1874-1880). Disraeli şi-a expus ideile politice în romanele *Coningsby* (1844), *Sybil* (1845), *Tancred* (1847) şi *Lothair* (1870); a devenit conte de Beaconsfield în 1876.

— La fel cum atletismul formează un corp sănătos, pregătit pentru orice, strigă domnişoara Bradley, întru totul de acord.

Gudrun o privi cu ură, în tăcere.

— Ei bine, mormăi Hermione, nu ştiu. Pentru mine plăcerea cunoaşterii e *atât* de mare, atât de *minunată* – nimic nu a însemnat atât de mult pentru mine în viaţă precum o anumită cunoaştere – nu, sunt sigură – nimic.

— Ce fel de cunoaştere, de exemplu, Hermione? întrebă Alexander.

Hermione îşi ridică faţa şi mormăi:

— Mmm, nu ştiu. Dar una dintre acestea a fost în legătură cu stelele, atunci când într-adevăr am înţeles ceva despre stele. Te simţi atât de *înălţat*, atât de *liber*.

Birkin se uită la ea alb de furie.

— De ce vrei să te simţi liberă? spuse el sarcastic. Nu vrei să *fii* liberă.

Hermione dădu înapoi ofensată.

— Da, dar toţi avem acel sentiment de descătuşare, spuse Gerald. E la fel ca atunci când ajungi pe vârful unui munte şi vezi Pacificul.

— Te simţi triumfător pe un pisc din Dariayn[34], murmură italianca, ridicându-şi o clipă faţa din carte.

— Nu neapărat din Darien, spuse Gerald, în timp ce Ursula începu să râdă.

Hermione aştepta ca atmosfera să se liniştească şi apoi spuse impasibilă:

— Da, *a şti* este cel mai măreţ lucru în viaţă. Înseamnă să fii cu adevărat fericit, să fii *liber*.

— Cunoaşterea înseamnă, bineînţeles, libertate, spuse Malleson.

— Comprimată în pastile, spuse Birkin privind trupul uscăţiv, rigid şi micuţ al baronetului.

Îndată Gudrun şi-l imaginã pe celebrul sociolog ca pe o sticlă turtită care conţinea pilule de libertate comprimată, şi

---

[34] Ultimul vers din *Analizându-l pentru prima oară pe Homer aşa cum l-a văzut Chapman* (1817) de John Keats (1795-1821). În sonetul lui Keats ultimul cuvânt e *Darien* (Dariayn imită pronunţia italiană greşită).

asta o încântă. Sir Joshua fu categorisit şi plasat pentru totdeauna în mintea ei.

— Ce înseamnă asta, Rupert? cântă Hermione, uşor ironică.

— Actul cunoaşterii se limitează, răspunse el, strict la lucrurile pe care le-ai făcut în trecut. E ca şi cum ai îmbutelia libertatea din vara trecută în sticle cu agrişe.

— Nu putem decât să cunoaştem trecutul? întrebă baronetul ironic. Putem să categorisim cunoştinţele despre legile gravitaţiei, de exemplu, drept cunoştinţe despre trecut?

— Da, spuse Birkin.

— Există un lucru extraordinar de frumos în cartea pe care o citesc, zise deodată italianca micuţă pe o voce ascuţită. Zice că „bărbatul veni la uşă şi-şi aruncă privirea în josul străzii”.

Întregul grup începu să râdă. Domnişoara Bradley merse să privească peste umărul contesei.

— Uite! îi arătă contesa.

— „Bazarov veni la uşă şi-şi aruncă privirea în fugă în josul străzii”, citi ea.

Urmară din nou râsete puternice, dintre care cel mai surprinzător fu al baronetului, răpăind ca nişte pietre aflate în cădere.

— Ce carte e? întrebă Alexander repede.

— *Părinţi şi copii* de Turgheniev[35], spuse micuţa străină, pronunţând clar fiecare silabă, apoi se uită la copertă ca să se verifice.

— O ediţie americană veche, spuse Birkin.

— Ha! Bineînţeles, tradusă din franceză, spuse Alexander cu o minunată voce declamatoare. *Bazarov ouvra la porte et jeta les yeux dans la rue*[36], şi aruncă o privire strălucitoare celorlalţi.

---

[35] Se pare că o asemenea frază nu se găseşte în nici o ediţie a romanului *Părinţi şi copii* (1862), scris de romancierul rus Ivan Sergheevici Turgheniev (1818-1883). E posibil ca Lawrence să se fi gândit la alt roman, necunoscut, sau – şi mai probabil – să nu-şi mai fi amintit scena.

[36] Bazarov deschise uşa şi-şi aruncă ochii pe stradă (fr.).

— Mă întreb ce-o însemna acest „în fugă”, spuse Ursula.

Începură să-şi dea toţi cu presupusul.

Şi apoi, spre uimirea tuturor, servitoarea veni în grabă cu o tavă mare cu ceai. După-amiaza trecuse atât de repede.

După ceai, se adunară cu toţii ca să iasă la o plimbare.

— Vreţi să veniţi la o plimbare? li se adresă Hermione fiecăruia în parte.

Toţi fură de acord, simţindu-se cumva ca nişte prizonieri care trebuiau să-şi facă plimbarea zilnică. Doar Birkin refuză.

— Nu vii la o plimbare, Rupert?

— Nu, Hermione.

— Dar eşti *sigur*?

— Foarte sigur.

Urmă o ezitare de o clipă.

— Şi de ce nu? cântă Hermione întrebarea.

Îndărătnicia cu care o refuza chiar şi într-o chestiune atât de măruntă îi făcu sângele să-i curgă repede prin vine. Intenţionase să-i ia pe toţi la o plimbare prin parc, împreună cu ea.

— Pentru că nu-mi place să merg la plimbare milităreşte, spuse el.

Câteva momente, ea mormăi cuvintele în gât. Apoi spuse cu o voce ciudată şi neaşteptat de calmă:

— Atunci o să-l lăsăm pe băieţel în urmă dacă e ţâfnos.

Şi păru foarte fericită atunci când îl insultă. El însă se încăpăţână şi mai mult.

Hermione o luă pe urma celorlalţi, întorcându-se doar ca să-i facă semn cu batista şi, chicotind, spuse pe un glas cântat:

— La revedere, la revedere, băieţel!

„La revedere, hoaşcă neobrăzată”, zise Birkin în sinea lui.

Trecură cu toţii prin parc. Hermione voia să le arate narcisele sălbatice care creşteau pe un mic povârniş. „Pe aici, pe aici”, zise ea cântat, pe o voce lejeră, din când în când. Toţi trebuiau să o ia pe acolo. Narcisele erau frumoase, dar cine le putea vedea? Ursula devenise distantă din cauza nemulţumirii create de întreaga

atmosferă. Gudrun, ironică şi obiectivă, urmărea şi înregistra totul.

Priveau cu toţii căprioarele sfioase, iar Hermione vorbea cu cerbul de parcă ar fi fost şi el un băieţel pe care ea voia să-l linguşească şi să-l dezmierde. Era mascul, aşadar trebuia să-şi exercite o oarecare putere asupra lui. Se întoarseră acasă trecând pe lângă iazuri, iar Hermione le povesti despre cearta dintre două lebede de sex masculin care se luptaseră pentru aceeaşi femelă. Chicotea şi râdea în timp ce povestea cum îndrăgostitul învins stătuse în nisip cu capul înfundat sub aripă.

Când au ajuns din nou acasă, Hermione rămase pe peluză şi strigă, cu glasul ei cântat, ciudat, scăzut dar ascuţit, care bătea până departe:

— Rupert! Rupert! Prima silabă era ascuţită şi joasă, iar a doua coborî brusc. Ru-u-upert!

Dar nu veni nici un răspuns. Apăru o slujnică.

— Unde-i domnul Birkin, Alice? întrebă Hermione pe un ton blând, rătăcitor.

Dar dincolo de vocea rătăcitoare zăcea o voinţă persistentă, aproape nebună!

— Cred că e în camera dânsului, doamnă.

— Da?

Hermione urcă treptele încet, trecu pe coridor, spunând pe vocea ei cântată ascuţită, dar joasă:

— Ru-u-pert! Ru-u-pert!

Ajunse până la el la uşă şi ciocăni uşor, încă strigând: „Ru-u-pert!

— Da, răspunse el în cele din urmă.

— Ce faci?

Întrebarea era blândă şi plină de curiozitate.

Nu veni nici un răspuns. Apoi el deschise uşa.

— Ne-am întors, spuse Hermione. Narcisele sunt *aşa* de frumoase.

— Da, spuse el. Le-am văzut.

Ea îi aruncă o privire lungă, atentă şi impasibilă, profilată de-a lungul obrajilor.

— Chiar aşa? spuse ea ca un ecou şi rămase privindu-l.

Mai mult decât orice o întărâta acest gen de conflict cu el, când el părea un băieţel posomorât, neajutorat, iar ea îl proteja în Breadalby. Dar în adâncul sufletului ei ştia că ruptura era iminentă, iar sentimentul de ură pe care-l nutrea faţă de el era intens şi ascuns în subconştient.

— Ce făceai? repetă ea, pe un ton blând, indiferent.

El nu răspunse, iar ea intră, aproape în mod inconştient, în camera lui. El luase din budoarul ei un desen chinezesc care reprezenta nişte gâşte şi îl copia, cu multă pricepere şi ardoare.

— Copiezi desenul, spuse ea, aşezată lângă masă şi privind în jos la opera lui. Da! Cât de frumos o faci! Îţi place tare mult, nu?

— E un desen minunat, zise el.

— Da? Mă bucur aşa de mult că-ţi place, pentru că şi mie mi-a plăcut întotdeauna. Mi l-a dat ambasadorul Chinei.

— Ştiu, spuse el.

— Dar de ce îl copiezi? întrebă ea, pe un ton degajat şi cântat. De ce nu faci ceva original?

— Vreau să-l cunosc, răspunse el. Afli mai multe despre China, copiind acest desen, decât dacă citeşti toate cărţile din lume.

— Şi ce afli?

Dintr-o dată se arătă interesată şi acum se străduia să-i smulgă secretele întinzându-şi mâinile spre el, cu oarece violenţă. *Trebuia* să ştie. Era stăpânită de un chin îngrozitor, care devenise o obsesie, de a şti tot ce ştia şi el. Câteva momente el păstră tăcerea, ferindu-se să-i răspundă. Apoi, neavând încotro, începu:

— Ştiu de unde se inspiră artiştii – ceea ce percep şi simt – imaginea fierbinte, obsedantă a unei gâşte pe o întindere de apă rece şi mocirloasă – căldura pătrunzătoare, stranie şi dureroasă a sângelui gâştei care se contopeşte cu propriul lor sânge ca o inoculare de foc distrugător – de foc al mocirlei rece-arzătoare – misterul lotusului.

Hermione îi aruncă o privire strecurată de-a lungul obrajilor ei mici şi palizi. Ochii ei aveau o căutătură stranie, parcă drogată şi grea pe sub pleoapele grele, căzute.

Pieptul slab i se ridica într-o mişcare convulsivă. Îi aruncă şi el o privire fixă, răutăcioasă şi implacabilă. Ea îşi întoarse spatele cu o nouă mişcare convulsivă ciudată, plină de dezgust, de parcă ar fi fost dezgustată şi trupul ar fi început să i se descompună. Pentru că mintal era incapabilă să-i urmărească vorbele şi, drept urmare, el o surprinsese cu garda jos şi o înfrânsese prin forţa sa perfidă, ocultă.

— Da, afirmă ea, de parcă nu ştia ce spune. Da, şi înghiţi în sec, încercând să se adune.

Dar nu era în stare, se simţea pusă în dificultate, învinsă. Oricât de mult şi-ar fi folosit voinţa, nu-şi putea reveni. Avea o paloare cadaverică, precum cea a unui trup în descompunere, era distrusă şi aflată într-o stare avansată de putrefacţie. Iar el stătea şi o privea nemişcat. Hermione plecă, palidă şi chinuită ca o stafie care n-are pace, de parcă ar fi fost supusă procesului inevitabil de descărnare. Şi dispăru precum o fantomă, fără să-i simţi prezenţa şi să o poţi atinge. El devenise dur şi răzbunător.

Hermione coborî la cină, stranie şi cu o atitudine mormântală, cu ochii grei şi cuprinşi de o întunecime funerară şi pătrunzătoare. Se îmbrăcase cu o rochie din brocart vechi, rigid şi verzui, strânsă pe corp, care o făcea să pară înaltă, destul de înfricoşătoare şi fantomatică. În lumina veselă a salonului arăta nefiresc şi despotic. Dar aşezată în lumina clarobscură din sufragerie, stând ţeapănă în faţa lumânărilor de pe masă, părea o forţă. Îşi făcea simţită prezenţa. Asculta şi participa la discuţie de parcă ar fi fost hipnotizată.

Grupul era aparent vesel şi extravagant, toţi se îmbrăcaseră cu haine festive, mai puţin Birkin şi Joshua Malleson. Micuţa contesă italiancă purta o rochie dintr-un material fin, din catifea portocaliu-aurie cu negru, cu dungi late şi domoale, Gudrun purta verde smarald cu un model neobişnuit, Ursula avea o rochie galbenă cu un voal de un argintiu şters, domnişoara Bradley era îmbrăcată în gri, stacojiu şi negru, iar Fräulein Marz purta o rochie albastru deschis. Dintr-o dată Hcrmionc fu cuprinsă de o stare convulsivă de plăcere când văzu aceste culori pastelate în

strălucirea lumânărilor. Era conştientă de conversaţia care continua la nesfârşit şi de vocea lui Joshua care predomina, de râsetele vesele care se revărsau ca o cascadă şi de răspunsurile lor, de culorile aprinse, de masa albă şi de umbra care cădea deasupra şi dedesubtul ei; părea teribil de încântată, era năpădită de plăcere, dar totuşi bolnavă, parcă *sculată din morţi*. Participa foarte puţin la conversaţie, totuşi auzea tot şi întregul merit îi revenea ei.

Merseră cu toţii în salon, de parcă ar fi fost o familie, degajaţi, fără să acorde atenţie aspectului ceremonios. *Fräulein* aduse cafeaua, toată lumea fuma ţigări sau pipe lungi din argilă albă, din care o întreagă gamă le era pusă la dispoziţie.

— Nu doriţi să fumaţi? Ţigări sau pipă? întreba Fräulein politicoasă.

Acolo se afla o întreagă adunare – Sir Joshua cu înfăţişarea sa tipică pentru secolul al XVIII-lea, Gerald, tânărul englez amuzat, chipeş, Alexander, înalt, un politician chipeş şi el, democrat şi lucid, Hermione, ciudată ca o Casandră deşirată, şi celelalte femei extrem de multicolore – fumau cu toţii conştiincios pipele lor lungi şi albe şi şedeau în lumina slabă a lunii în salonul confortabil şi puţin luminat, în jurul buştenilor care sclipeau, arzând în şemineul din marmură.

Conversaţia viza adesea teme politice sau sociologice şi se desfăşura într-un mod interesant, oarecum anarhic. În cameră se acumulase o mare energie, puternică şi distrugătoare. Totul părea să fie aruncat într-un creuzet, iar Ursulei i se părea că sunt cu toţii nişte vrăjitori care ajută amestecul să fiarbă. În aer pluteau un entuziasm şi o bună dispoziţie, dar care erau extrem de obositoare pentru nou-veniţi în ceea ce priveşte nemiloasa presiune mintală, starea de spirit puternică, epuizantă şi distrugătoare care era susţinută de Joshua, Hermione şi de Birkin, stare care îi domina pe toţi cei din grup.

Dar Hermione fu cuprinsă de o stare bolnăvicioasă, de o greaţă teribilă. Discuţia începu să stagneze, deoarece era controlată de voinţa ei subconştientă, dar atotputernică.

— Salsie, nu vrei să cânţi ceva? spuse Hermione, pierzându-şi complet controlul. Nu vrea nimeni să danseze? Gudrun, tu vrei să dansezi, nu? Tare aş vrea să dansezi. *Anche tu, Palestra, balerai? – si, per piacere*[37]. Ursula, şi tu.

Hermione se ridică şi trase încet de cordonul auriu brodat care atârna de poliţa şemineului, se agăţă de el o clipă şi apoi îi dădu drumul subit. Arăta ca o preoteasă, inconştientă, cufundată într-o transă profundă.

Veni un servitor, apoi dispăru şi reapăru cu braţul plin de halate, şaluri şi eşarfe, majoritatea de provenienţă orientală, lucruri pe care Hermione, cu pasiunea ei pentru îmbrăcămintea frumoasă şi extravagantă, le colecţionase de-a lungul timpului.

— Cele trei femei vor dansa împreună, spuse ea.

— Ce dans să fie? întrebă Alexander, ridicându-se ager.

— *Vergine delle Rocchette*[38], spuse contesa imediat.

— Sunt aşa de languroase, zise Ursula.

— Cele trei vrăjitoare din Macbeth, le dădu *Fräulein* o sugestie utilă.

Până la urmă hotărâră să le întruchipeze pe Naomi, Rut şi Orpa. Ursula era Naomi, Gudrun era Rut, iar contesa era Orpa[39]. Ideea era să conceapă un mic balet, în stilul baletului rus cu Pavlova şi Nijinski[40].

Contesa fu gata prima, Alexander se îndreptă spre pian şi li se făcu loc. Orpa, îmbrăcată în haine frumoase orientale, începu să danseze lent moartea soţului ei. Apoi veni Rut şi începură să plângă împreună şi să se văicărească, după care apăru Naomi să le liniştească. Totul era pus în scenă sub forma unui spectacol de pantomimă şi, dansând, femeile îşi exprimau emoţia prin gesturi şi mişcări. Micul spectacol dramatic ţinu un sfert de oră.

Ursula era frumoasă în rolul lui Naomi. Toţi bărbaţii pe

---

[37] Şi tu, Palestra, nu vrei să dansezi? Te rog (ital.).

[38] Virginele de pe pietre (ital.).

[39] Rut şi Orpa sunt nurorile văduve ale văduvei Naomi din *Cartea lui Rut*.

[40] Anna Pavlova (1882-1931) şi Vaslav Nijinski (1890-1950) au fost prim-solişti ai celebrei companii „Ballets Russes” fondată de Serghei Diaghilev (1872-1929) în 1909.

care-i avusese muriseră, nu-i mai rămânea decât să stea singură, afişând o atitudine îndărătnică, fără să ceară nimic. Rut o venera. Orpa, o văduvă focoasă, senzuală şi subtilă, avea să se întoarcă la viaţa de dinainte şi s-o ia de la început. Schimbul de gesturi dintre femei era convingător şi destul de înspăimântător. Era ciudat să vezi cum Gudrun se agăţa cu o pasiune profundă şi disperată de Ursula, dar totuşi îi zâmbea cu o răutate subtilă, cum Ursula accepta în tăcere, nefiind în stare să se îngrijească nici de ea nici de cealaltă, dar părând periculoasă şi neîmblânzită, înăbuşindu-şi durerea.

Lui Hermione îi plăcea să privească. Vedea mişcările rapide ca de nevăstuică şi senzualismul contesei, felul în care Gudrun o strângea la piept pe sora ei cu duioşie dar şi cu perfidie, neajutorarea periculoasă a Ursulei, de parcă ar fi fost fără putinţă împovărată şi înlănţuită.

— A fost foarte frumos, strigară cu toţii într-un glas.

Hermione era măcinată de gânduri negre, căci era conştientă că nu putuse afla nimic. Ceru un alt dans şi datorită dorinţei ei contesa şi Birkin începură să danseze un dans amuzant pe „Malbrouk”[41].

Gerald era entuziasmat de felul în care Gudrun o strânsese cu disperare la piept pe Naomi. Esenţa acelei femei, plină de nesăbuinţă şi batjocură misterioasă, îi încingea sângele. Nu putea să-i iasă din minte trupul ridicat, oferit pătimaş, prins în strânsoare, nesăbuit şi, pe lângă toate astea, batjocoritor. Iar Birkin, urmărind totul ca un crab singuratic în carapacea sa, observase frustrarea profundă şi neajutorarea Ursulei. Îşi exterioriza din plin sentimentele şi era plină de o putere periculoasă. Era precum un mugur bizar şi inconştient al unei feminităţi puternice. Se simţea în mod inconştient atras de ea. Pentru

[41] Aranjament al cântecului francez popular *Malbrouck s’en vat’en guerre* (Marlborough pleacă la război), care a apărut în timpul războiului civil din Spania (1701-1714), când John Churchill (1650-1722), primul duce de Marlborough, a condus armatele engleze şi olandeze. Victoria sa la Blenheim (1704) a salvat Viena din mâinile francezilor, după care au urmat alte trei victorii la Ramillies (1706), Oudenarde (1708) şi Malplaquet (1709).

el, ea reprezenta viitorul.

Alexander cânta la pian nişte melodii ungureşti şi dansau cu toţii, prinşi în ritm. Gerald se simţea extraordinar de entuziasmat că ritmul îl cuprinsese şi pe el şi se îndreptă către Gudrun, dansând cu paşi care nu erau departe de vals şi tangou, dar simţind o forţă care-i punea în mişcare membrele şi tot corpul, dezlănţuindu-l. Încă nu ştia cum să danseze în stilul lor antrenant, de jazz, dar ştia cum să înceapă. Când se putu elibera de presiunea prezenţei celorlalţi, pe care-i detesta, Birkin dansă repede şi cu o adevărată bucurie. Şi cât de mult îl ura Hermione pentru această bucurie necontrolată.

— Acum înţeleg, strigă contesa însufleţită, urmărindu-i mişcările de o veselie pură pe care le făcea pentru propria lui plăcere. Domnul Birkin e schimbător.

Hermione o privi domol şi se cutremură, ştiind că doar o străină ar fi putut înţelege şi spune asta.

— *Cosa vuol dire, Palestra*[42]? întrebă ea, tărăgănat.

— Uite, spuse contesa în italiană. Nu e om, e cameleon, o fiinţă care e supusă schimbării.

„Nu e om, e un trădător, nu e de-al nostru”, îşi spuse Hermione în sinea ei şi sufletu-i era crispat, simţindu-se subjugată inevitabil de el, din cauza puterii lui de a scăpa, de a exista, într-un alt fel, deosebit de al ei, pentru că nu era consecvent, nu era bărbat îndeajuns, se situa mai prejos de demnitatea unui bărbat. Îl ura cu o disperare care o distrugea şi o înfrângea de-a dreptul, aşa încât se simţea descompusă ca un cadavru şi nu mai era conştientă de absolut nimic în afară de starea oribilă a descompunerii care o cuprinsese, trupeşte şi sufleteşte.

Deoarece casa se umpluse de musafiri, lui Gerald i se dădu camera mai mică, de fapt un salon ce comunica şi cu dormitorul lui Birkin. După ce şi-au luat cu toţii lumânările şi au urcat la etaj, în lumina lor slabă, Hermione o luă pe Ursula şi o aduse în dormitorul ei ca să stea de vorbă. Ursula se simţea cumva nelalocul ei în dormitorul mare şi ciudat. Hermione părea să-i dea de înţeles, într-o manieră

[42] Ce vrei să spui, Palestra? (ital.).

nefirească şi abia schiţată, că vrea să-i împărtăşească ceva, că îi cere ajutorul. Se uitau la nişte cămăşi de mătase indiene, minunate şi senzuale prin forma şi frumuseţea lor aproape vicioasă. Hermione se apropie şi ea, cu pieptul tresăltând, iar Ursula simţi cum o cuprinde panica şi preţ de câteva momente privirea sălbatică a Hermionei prinse senzaţia de teamă de pe chipul celeilalte şi din nou simţi cum se prăbuşeşte cu totul. Ursula ridică o cămaşă de mătase scumpă, roşu cu albastru, croită pentru o tânără prinţesă de paisprezece ani, şi zise mecanic:

— Nu-i aşa că-i minunată – cine ar îndrăzni să alăture culorile astea două puternice?

Apoi slujnica Hermionei intră pe nesimţite şi Ursula, cuprinsă de teamă, fugi, lăsându-se condusă de un puternic impuls.

Birkin se duse direct la culcare. Se simţea fericit şi somnoros. Din moment ce dansase se simţea fericit. Dar Gerald voia să-i vorbească. Acesta, încă în hainele de la cină, se aşeză pe patul lui Birkin când celălalt se întinse, simţind nevoia să vorbească.

— Cine sunt cele două surori Brangwen? întrebă Gerald.

— Locuiesc în Beldover.

— În Beldover? Şi cu ce se ocupă?

— Sunt profesoare la şcoala elementară.

Urmă o pauză.

— Chiar aşa! exclamă Gerald în cele din urmă. Mi s-a părut mie că le-am mai văzut undeva.

— Eşti dezamăgit? spuse Birkin.

— Dezamăgit? Nu. Dar cum se face că Hermione le-a invitat aici?

— A cunoscut-o pe Gudrun în Londra – ea e cea mai mică, cea brunetă, e artistă, se ocupă cu sculptura şi pozează pentru artişti.

— Deci nu e profesoară la şcoala elementară – numai cealaltă?

— Amândouă – Gudrun predă artele frumoase, iar Ursula e învăţătoare.

— Şi tatăl cu ce se ocupă?

— Instructor şcolar de lucru manual.

— Zău?

— Barierele sociale se dărâmă.

Gerald se simţea pus în dificultate de tonul uşor ironic al celuilalt.

— Ei şi, nu văd de ce m-ar deranja că tatăl lor e instructor şcolar de lucru manual?

Birkin râse. Gerald îi privi chipul, aşa cum stătea întins pe pernă, râzând, distant şi nepăsător, şi totuşi nu se îndura să plece.

— Nu cred că o s-o mai vezi prea mult pe Gudrun, în orice caz. E ca o pasăre migratoare, o să plece într-o săptămână sau două, zise Birkin.

— Unde o să se ducă?

— La Londra, Paris, Roma – Dumnezeu ştie. Mă aştept din partea ei să o pornească spre Damasc sau San Francisco; e o pasăre a paradisului. Naiba ştie ce-o căuta în Beldover. E o persoană contradictorie, ca un vis.

Gerald meditä câteva momente.

— Cum de o cunoşti aşa de bine? întrebă el.

— Am cunoscut-o la Londra, răspunse acesta, în cercul lui Algernon Strange. Îi ştie pe Mussette, pe Libidnikov şi pe ceilalţi – chiar dacă nu personal. N-a făcut niciodată parte din acel grup – e mai convenţională, cumva. O cunosc de doi ani, aşa cred.

— Mai are şi alte surse de venit în afară de şcoală? întrebă Gerald.

— Da – dar nu în mod constant. Îşi vinde lucrările. Are o oarecare *réclame*[43].

— Cu cât le vinde?

— O guinee, zece guinee.

— Şi sunt bine făcute? Ce reprezintă?

— Cred că uneori îi ies extraordinar de bine. Cele două codobaturi din budoarul Hermionei sunt opera ei – le-ai văzut – sunt sculptate în lemn şi pictate.

— Credeam că sunt tot nişte sculpturi primitive.

— Nu, sunt opera ei. Asta reprezintă – animale şi păsări,

[43] Reputaţie (fr.).

câteodată omuleţi ciudaţi în haine obişnuite, şi sunt într-adevăr minunate când sunt gata. Au un oarecare aspect comic care e de-a dreptul inconştient şi subtil.

— E posibil să devină o artistă cunoscută cândva? medită Gerald.

— S-ar putea. Dar nu cred. O să renunţe la artă dacă apare altceva care să o captiveze. Faptul că e o persoană contradictorie o împiedică să ia arta în serios – nu trebuie să fie prea serioasă, căci altfel simte că ar trebui să renunţe la ea însăşi şi asta nu o s-o facă niciodată – întotdeauna se pune la adăpost. Asta nu-mi place la genul acesta de oameni. Apropo, cum au decurs lucrurile cu Mussette, după ce-am plecat? Nu ştiu nimic.

— Ah, destul de neplăcut. Halliday a început să facă nazuri şi abia m-am putut abţine să nu-i sar la gât, aşa cum ar fi făcut oricine.

Birkin tăcu.

— Bineînţeles, spuse el, Julius e cam nebun. Pe de o parte, e un maniac religios, şi pe de alta, e fascinat de obscenităţi. Acum e un servitor umil, care-i spală picioarele lui Iisus, alteori face schiţe obscene cu Iisus – acţiune şi contraacţiune –, iar între astea două nu există nimic. E de-a dreptul nebun. Pe de o parte, vrea o floare neprihănită, o altă fată, cu chip de copil, iar pe de alta, *trebuie* ca Mussette să fie a lui, doar ca să-şi păteze reputaţia cu ea.

— Asta nu mai înţeleg, spuse Gerald. O iubeşte pe Mussette sau nu?

— Nici da, nici nu. Ea este pentru el târfa, o adevărată târfă adulteră. Iar el tânjeşte să se terfelească în noroiul ei. Apoi se scoală şi o cheamă pe floarea neprihănită, pe fata cu chip de copil, aşa că se distrează pe cinste. E vechea poveste – acţiune şi contraacţiune, fără să mai existe nimic între ele.

— Nu ştiu, spuse Gerald după o pauză, dacă asta o deranjează pe Mussette chiar aşa de mult. Mie mi se pare că-i cam vulgară.

— Dar am crezut că-ţi place, exclamă Birkin. Mie mi-a plăcut întotdeauna. Eu, personal, n-am avut niciodată de-a

face cu ea.

— Mi-a plăcut câteva zile, e adevărat, zise Gerald. Dar o săptămână petrecută cu ea m-ar fi dat peste cap. Pielea acestui gen de femei are un miros specific, aşa încât într-un final te scârbeşti peste poate – chiar dacă la început îţi place.

— Ştiu, spuse Birkin, apoi adăugă oarecum impacientat: Hai, la culcare, Gerald. Dumnezeu ştie cât o fi ceasul.

Gerald se uită la ceas şi în cele din urmă se sculă de pe pat şi se duse la el în cameră. Dar se întoarse înapoi, doar în cămaşă.

— Mai e ceva, spuse el, aşezându-se din nou pe pat. Totul s-a sfârşit furtunos şi n-am avut timp să-i dau nimic.

— Bani? zise Birkin. O să facă rost de la Halliday sau de la vreo cunoştinţă.

— Dar atunci, spuse Gerald, mai bine îi dau cât i se cuvine şi închei socotelile.

— Nu-i pasă.

— Nu, poate că nu – dar când simţi că nu ţi-ai încheiat socotelile, e de preferat să termini odată cu asta.

— Tu aşa ai face? întrebă Birkin, uitându-se la picioarele albe ale lui Gerald, în timp ce acesta şedea pe marginea patului în cămaşă.

Avea picioare cu o piele albă, fine, musculoase şi puternice. Totuşi pe Birkin îl impresionau cu un soi de patos, de gingăşie, de parcă ar fi fost ca ale unui copil.

— Cred că aş prefera să-mi închei socotelile, spuse Gerald, repetând distant.

— Nu contează dacă le închei sau nu, zise Birkin.

— Tot timpul spui că nu contează, spuse Gerald, uşor nedumerit, privind în jos chipul celuilalt bărbat, plin de afecţiune.

— Păi, nici nu contează, spuse Birkin.

— Totuşi e o fată cumsecade, zău aşa.

— Dă-i Cezarei ce-i a Cezarei,[44] spuse Birkin, întorcându-se pe-o parte. I se părea că Gerald vorbea aşa, de dragul de a vorbi. Hai, du-te, mă plictiseşti – e prea târziu, zise el.

[44] Referire la Matei, 22:21.

— Aş vrea să-mi spui ceva care chiar este important, spuse Gerald, privind în jos tot timpul la chipul celuilalt bărbat, aşteptând un răspuns.

Dar Birkin se întoarse cu faţa la perete.

— Ei, bine, atunci, dormi, spuse Gerald şi-şi puse mâna afectuos pe umărul celuilalt şi plecă.

Dimineaţă, când Gerald se trezi şi-l auzi pe Birkin umblând prin cameră, îi strigă:

— Tot mai cred că ar trebui să-i dau lui Mussette zece lire.

— Of, Doamne! exclamă Birkin, nu mai fi aşa de prozaic. Încheie socotelile în sufletul tău, dacă ţii neapărat. Dar acolo n-ai cum să le închei.

— De unde ştii că n-am cum?

— Pentru că te cunosc, veni răspunsul laconic.

Gerald meditä preţ de câteva momente.

— Mie mi se pare că cel mai potrivit lucru cu aceste Mussette este să le plăteşti, vezi tu.

— Iar pe amante să le păstrezi, şi în ceea ce le priveşte pe neveste, să trăieşti sub acelaşi acoperiş cu ele. *Integer vitae scelerisque purus*[45]! spuse Birkin.

— Nu-i nevoie să fii mojic, spuse Gerald.

— Mă plictiseşti. Nu mă interesează păcatele mici pe care le-ai săvârşit.

— Iar mie nu-mi pasă dacă te interesează sau nu – pe mine mă interesează.

Dimineaţa fu din nou însorită. Slujnica intrase, adusese apa şi trăsese perdelele. Birkin, cocoţat în vârful patului, privea leneş şi bucuros parcul, atât de înverzit şi de pustiu, de romantic, parcă desprins din trecut. Se gândea cât de minunate, de sigure, conturate şi definitive erau toate lucrurile din trecut – minunatul trecut cu înfăptuirile sale – casa aceasta, aşa de liniştită şi aurie şi parcul cufundat într-un somn liniştit de secole. Şi totuşi, cât de înşelătoare şi iluzorie era această frumuseţe a lucrurilor statice – ce închisoare oribilă, inertă era domeniul din Breadalby, iar liniştea aceasta, cu adevărat restrictivă. Şi totuşi, mai bună

[45] Stil de viaţă ireproşabil şi reputaţie nepătată (lat.), Horaţiu, *Ode*.

decât lupta îngrozitoare şi înverşunată din prezent. Dacă am putea să creăm viitorul după dorinţa inimii – inimă care tânjeşte după adevărul pur, după o viaţă trăită demn, care nu se abate de la adevărurile simple.

— Nu înţeleg ce-ar trebui să mă intereseze pe lumea asta, răspunse Gerald din camera cealaltă. Nici femei ca Mussette, nici minele, nici altceva.

— N-ai decât să fii interesat de ce vrei tu, Gerald. Doar că nu mă interesează şi pe mine, adăugă Birkin.

— Atunci ce-mi mai rămâne de făcut? interveni Gerald.

— Ce vrei. Mie ce altceva îmi rămâne de făcut?

In tăcerea care se lăsase, Birkin îl simţi pe Gerald meditând asupra acestui fapt.

— Să fiu al naibii dacă ştiu, veni răspunsul jovial.

— Vezi tu, spuse Birkin, o parte din tine şi-o doreşte pe Mussette şi nimic altceva decât pe ea, o altă parte din tine îşi doreşte minele, afacerile şi nimic altceva decât afacerile – căci ăsta eşti tu, împărţit în bucăţele.

— Şi altă parte din mine îşi doreşte altceva, spuse Gerald pe un ton ciudat, încet dar clar.

— Ce? întrebă Birkin, destul de surprins.

— Asta speram să-mi spui tu, zise Gerald.

Câteva momente se lăsă tăcerea.

— Nu pot să-ţi spun. Eu nu-mi găsesc propriul drum, ce să mai vorbim şi de tine. Ai putea să te însori, răspunse Birkin.

— Cu cine, cu Mussette? întrebă Gerald.

— Poate, zise Birkin, după care se ridică şi se duse la fereastră.

— Asta-i leacul tău universal, spuse Gerald, dar nici măcar nu l-ai încercat pe pielea ta încă şi ţi s-a şi făcut scârbă.

— Aşa e, spuse Birkin. Totuşi, am să izbutesc.

— Dacă te căsătoreşti?

— Da, răspunse Birkin cu încăpăţânare.

— Şi nu, adăugă Gerald. Nu, nu, nu, băiete.

Se aşternu tăcerea între ei, şi o ciudată stare de tensiune ostilă. Întotdeauna existase o prăpastie şi păstraseră

distanţa între ei, dorindu-şi mereu să fie independenţi unul faţă de celălalt. Totuşi exista o ciudată afinitate între ei.

— *Salvator femininus*[46], spuse Gerald ironic.

— De ce nu? zise Birkin.

— Nu mă deranjează deloc, spuse Gerald, dacă într-adevăr merge. Dar cu cine o să te căsătoreşti?

— Cu o femeie, spuse Birkin.

— Perfect, zise Gerald.

Birkin şi Gerald fură ultimii care coborâră la micul dejun. Lui Hermione îi plăcea ca toată lumea să coboare devreme. O deranja când vedea că îi trecea ziua, simţea că viaţa trece pe lângă ea. Părea să înşface fiecare clipă şi să stoarcă viaţa din ea. Era cam palidă şi fantomatică, de parcă ar fi fost abandonată în acea dimineaţă. Totuşi, avea o forţă a ei şi îşi impunea voinţa cu tărie. Când cei doi tineri intrară, apăru o stare bruscă de tensiune.

Ea-şi ridică chipul şi spuse în stilul ei amuzant, cântat:

— Bună dimineaţa! Aţi dormit bine? Mă bucur tare mult.

Acestea fiind zise, se întoarse cu spatele şi nu-i mai băgă în seamă. Birkin, care o cunoştea bine, observă că ea intenţiona să facă abstracţie de prezenţa lui.

— Vreţi să luaţi tot ce aveţi nevoie de pe bufet? spuse Alexander, cu o voce care sugera cumva dezaprobare. Sper că mâncarea nu s-a răcit. O, nu! Vrei să stingi tu focul de sub încălzitor, Rupert? Mulţumesc.

Chiar şi Alexander vorbea autoritar când Hermione era nepăsătoare. Era clar că îi imita tonul. Birkin se aşează şi se uită la masă. Era aşa de obişnuit cu casa asta, cu camera asta, cu atmosfera de-a lungul anilor în care făcuse schimb de intimităţi cu ceilalţi, iar acum i se părea că nu se mai încadrează în decor, că nimic nu mai are nici o legătură cu el. O cunoştea atât de bine pe Hermione, aşa cum şedea acolo, dreaptă, tăcută şi oarecum gânditoare, dar totuşi aşa de puternică, de plină de forţă. Ştia care-i e adevărata fire, o cunoştea atât de bine, încât devenise aproape o obsesie. E greu de crezut că cineva pe care-l cunoşti nu e nebun, că nu şi-a ocupat locul în şirul regilor din vreun mormânt

[46] Un salvator al femeii (lat.).

egiptean, unde morţii înspăimântători îşi duceau somnul de veci, uitaţi de milenii. Cât de bine-l cunoştea pe Joshua Malleson, care avea o voce aspră, oarecum afectată şi vorbea neîntrerupt, întotdeauna aflat într-o neobosită stare de excitaţie mintală, mereu interesant, dar, totuşi, tot ce spunea era cunoscut, îl aflaseră toţi mai înainte, oricât de recentă era noutatea şi de inteligent prezentată; pe Alexander, o gazdă primitoare, atât de degajat şi independent, dar lipsit de vlagă, pe *Fräulein*, amestecându-se delicat în discuţii la momentul oportun, pe micuţa contesă italiancă, ce-i trecea cu vederea pe toţi şi se angaja în propriul ei joc, obiectivă şi distantă, urmărind totul ca o nevăstuică, savurându-şi momentele de plăcere dar fără să le împărtăşească cu nimeni altcineva; apoi mai era şi domnişoara Bradley, greoaie şi cam umilă, pe care Hermione o trata cu un dispreţ distant, aproape amuzant şi, drept urmare, scădea în ochii tuturor – cât de cunoscut îi era totul, asemenea unui joc de şah în care fuseseră aşezate aceleaşi piese invariabile: regina, nebunii, pionii, aceleaşi ca şi acum sute de ani, aceleaşi piese care erau mutate de colo-colo prin nenumăratele permutări din joc. Dar jocul este cunoscut şi ritmul său este aproape obsedant, e aşa de epuizant.

Iată-l şi pe Gerald, cu un zâmbet amuzat pe faţă: jocul îi făcea plăcere. Iat-o şi pe Gudrun, urmărind scena cu ochii ficşi, mari şi ostili; jocul o fascina şi în acelaşi timp îl ura. Mai era şi Ursula, cu o expresie uşor speriată, de parcă ar fi fost rănită, iar durerea se manifesta în afara conştiinţei ei.

Deodată Birkin se ridică şi ieşi. „E de-ajuns”, îşi spuse el involuntar.

Hermione îi cunoştea mişcările, deşi conştiinţa ei nu le percepea. Îşi ridică pleoapele grele şi îl văzu cum se strecoară repede afară, de parcă era purtat de un curent subit şi necunoscut ale cărui valuri se spărgeau de trupul ei. Doar voinţa ei de nestrămutat o mai ţintuia locului, în mod mecanic. Şedea la masă, aruncând replici la întâmplare şi gândindu-se aiurea. Dar întunericul o învăluise, era ca o corabie care se scufundase. Totul se

încheiase, iar ea naufragiase în întuneric. Şi totuşi, mecanismul voinţei ei care nu dădea greş continuă să funcţioneze, menţinând-o activă.

— Mergem să ne scăldăm în dimineaţa asta? spuse ea, privindu-i dintr-odată pe toţi.

— Minunat, zise Joshua. E o dimineaţă splendidă.

— O, e minunat, spuse *Fräulein*.

— Da, hai să ne scăldăm, spuse italianca.

— Nu avem costume de baie, interveni Gerald.

— Ia-l pe al meu, zise Alexander. Eu trebuie să mă duc la biserică şi să citesc predica. Sunt aşteptat.

— Eşti credincios? întrebă contesa italiancă, cu un interes subit.

— Nu, spuse Alexander. Nu sunt. Dar cred că instituţiile tradiţionale trebuie menţinute.

— Sunt aşa de frumoase! spuse *Fräulein* graţios.

— O, aşa e, strigă domnişoara Bradley.

Se îndreptară cu toţii spre peluză. Era o dimineaţă însorită, blândă, de vară timpurie, când viaţa se derulează pe neştiute pe pământ, ca o reminiscenţă. Clopotele bisericii sunau în depărtare, pe cer nu era nici un nor, lebedele păreau nişte nuferi pe suprafaţa apei, iar păunii treceau cu paşi lungi şi ţanţoşi prin umbră şi ieşeau pe iarba scăldată de razele soarelui. Parcă-ţi venea să devii una cu perfecţiunea efemeră a tuturor acestor lucruri.

— La revedere, strigă Alexander, fluturându-şi mânuşile voios în aer, şi dispăru pe după tufişuri, îndreptându-se spre biserică.

— Ei, acum ne scăldăm? întrebă Hermione.

— Eu nu vreau, zise Ursula.

— Nu vrei? întrebă Hermione, privind-o cu atenţie.

— Nu, nu vreau, spuse Ursula.

— Nici eu, zise Gudrun.

— Cum rămâne cu costumul meu? întrebă Gerald.

— Nu ştiu, râse Hermione, cu o intonaţie ciudată, amuzantă. Îţi ajunge o basma – o basma mare?

— Îmi ajunge, spuse Gerald.

— Atunci, vino, cântă Hermione.

Prima care alergă pe peluză fu micuţa italiancă, minionă ca o pisică, cu picioarele albe sclipind în timp ce păşea, cu capul uşor înclinat, legat cu o eşarfă de mătase aurie. Se strecură pe poartă, păşi pe iarbă, oprindu-se, ca o mică statuetă din fildeş şi bronz, la marginea apei, după ce-şi dădu jos prosopul, şi urmărea lebedele care se apropiară surprinse. Apoi veni în fugă domnişoara Bradley, ca o prună mare şi molatică în costumul bleumarin. Veni şi Gerald cu o basma din mătase stacojie în jurul şoldurilor şi cu prosopul pe umeri. Părea că vrea să se expună mândru la soare, zăbovind şi râzând, păşind leneş, arătând alb, dar firesc în goliciunea lui. Apoi veni Sir Joshua, cu un halat, şi în ultimul rând Hermione, păşind semeaţă şi cu o graţie rigidă, îmbrăcată într-o manta mare din mătase purpurie, iar capul îl avea înfăşurat în roşu şi auriu. Trupul ei ţeapăn, deşirat, era frumos ca şi picioarele albe care păşeau drept; avea o măreţie statuară aşa cum îşi lăsa halatul să cadă plutind din mers. Traversă peluza ca o vedenie ciudată, încet şi maiestuos, şi se îndreptă spre apă.

Trei iazuri terasate se aflau înşirate de-a lungul văii, mari, frumoase, cu apa liniştită, scăldate de soare. Apa curgea peste un mic zid de piatră, peste pietre mici, clipocind cristalin în jos dintr-un iaz până la altul. Lebedele se îndepărtaseră şi se vedeau pe malul celălalt, trestia emana un miros dulceag şi o briză uşoară le mângâia pielea.

Gerald plonjă în apă după Sir Joshua şi înotă până la capătul iazului. Când ajunse se urcă pe zid şi se aşeză acolo. Se mai auzi cineva care plonjă în apă, şi micuţa contesă înotă ca un şobolan ca să ajungă până la el.

Amândoi şedeau la soare, râzând, cu braţele încrucişate pe piept. Sir Joshua înotă până la ei şi rămase în apropierea lor în apă, până la nivelul subsuorilor. Apoi veniră înot Hermione şi domnişoara Bradley şi se aşezară pe mal în rând cu ceilalţi.

— Nu-i aşa că sunt îngrozitori, de-a dreptul înfricoşători? spuse Gudrun. Nu-i aşa că sunt ca nişte reptile? Sunt aidoma unor şopârle mari. Ai mai văzut vreodată o arătare precum Sir Joshua? E chiar aşa cum îţi spun, Ursula, parcă

provine din era primitivă când mişunau şopârlele pe pământ.

Cuprinsă de panică, Gudrun îl privi pe Sir Joshua stând în apa care-i venea până la piept, cu părul cărunt, lung şi ud care-i intra în ochi şi gâtul gros înfipt în umerii ca ai unui copil. Discuta cu domnişoara Bradley, care, aşa cum şedea pe malul de deasupra lui, corpolentă, mare şi umedă, arăta de parcă era gata să se rostogolească şi să alunece în apă, aşa cum fac leii de mare de la grădina zoologică.

Ursula privea totul tăcută. Gerald râdea fericit, şezând între Hermione şi italiancă. Îi aducea aminte de Dionysos[47], datorită părului atât de blond şi chipului atât de plin şi surâzător. Hermione, emanând graţie, într-un mod sinistru şi rigid, se apleca spre el, înspăimântătoare, de parcă n-ar fi fost răspunzătoare pentru faptele pe care le-ar putea comite. El simţea un oarecare pericol în legătură cu ea, o nebunie convulsivă. Dar asta nu-l făcea decât să râdă şi mai mult, întorcându-se de mai multe ori spre micuţa contesă care-şi înălţa chipul strălucitor spre el.

Plonjară cu toţii în apă şi începură să înoate împreună, ca un grup de foci. Hermione era puternică şi în apă, mare şi leneşă, înotând cu mişcări sigure, Palestra era rapidă şi tăcută ca un şobolan de apă, Gerald şovăia şi sclipea, ca o umbră albă şi reală. Apoi, unul după altul, ieşiră lipăind din apă şi se îndreptară spre casă.

Dar Gerald mai zăbovi un moment ca să vorbească şi cu Gudrun.

— Nu-ţi place apa? spuse el.

Ea îi aruncă o privire lungă, pătrunzătoare, în timp ce el stătea în faţa ei, neglijent, cu apa care se adunase în broboane pe tot corpul.

— Îmi place foarte mult, răspunse ea.

El făcu o pauză, aşteptând cumva o explicaţie.

— Dar ştii să înoţi?

— Da, ştiu.

Totuşi, se abţinu să o întrebe de ce nu voise să intre în

[47] Zeul grec al vinului, fertilităţii şi vegetaţiei, al cărui echivalent roman este Bacchus.

apă. Simţea ceva ironic în ea. Se îndepărtă, pentru prima oară enervat.

— De ce n-ai vrut să faci baie? o întrebă el din nou, mai târziu, după ce se îmbrăcase adecvat, ca un adevărat tânăr englez.

Ea ezită puţin înainte să răspundă, încercând să se opună insistenţei lui.

— Pentru că nu mi-a plăcut gloata, replică ea.

El râse, iar expresia ei părea să aibă un ecou în conştiinţa lui. Savoarea jargonului ei era extrem de apetisantă pentru Gerald. Fie că voia să accepte sau nu, ea reprezenta lumea reală pentru el. Voia să se ridice la nivelul aşteptărilor ei, să-i împlinească dorinţele. Ştia că singurul criteriu care contează este cel după care se ghidează ea. Ceilalţi erau cu toţii nişte intruşi, cel puţin instinctiv, indiferent de ceea ce reprezentau din punct de vedere social. Gerald n-avea încotro, trebuia să se străduiască să facă faţă criteriilor ei, să se conformeze cu impresia pe care ea o avea despre bărbat, ca fiinţă umană.

După prânz, când toţi ceilalţi se retrăseseră, Hermione, Gerald şi Birkin mai rămaseră ca să finalizeze discuţia. Purtaseră o conversaţie, în ansamblu destul de intelectuală, dar superficială, despre un nou stat, o nouă orânduire umană. Să presupunem că acest stat social vechi *ar fi fost* nimicit, distrus cu desăvârşire, atunci ce-ar fi ieşit din haos?

Marea idee, spuse Sir Joshua, era egalitatea *socială* a oamenilor. Nu, zise Gerald, părerea lui era că fiecare om e potrivit să-şi îndeplinească partea lui de sarcină – lasă-l să şi-o îndeplinească şi asta o să-l bucure. Principiul unitar era munca ce-i revine fiecăruia. Doar munca, activitatea de producţie, îi uneşte pe oameni. E un proces mecanic, dar, de altfel, societatea e un mecanism. În afară de muncă, oamenii sunt izolaţi, liberi să facă ce vor.

— O, strigă Gudrun. Atunci n-o să mai purtăm nici nume – am fi ca nemţii, pe care-i cheamă *Herr Obermeister* şi *Herr Untermeister*[48]. Îmi şi imaginez – eu sunt doamna Director-de Mină Crich – eu sunt doamna Membru-al-Parlamentului

[48] Domnul maistru-şef şi domnul maistru-adjunct (germ.).

Roddice. Eu sunt domnişoara Profesoară-de-Arte-Frumoase Brangwen. Cam aşa ceva.

— Lucrurile s-ar derula mult mai bine, domnişoară Profesoară-de-Arte-Frumoase Brangwen, zise Gerald.

— Care lucruri, domule Director-de-Mină Crich? Relaţia dintre noi doi, *par exemple*[49]?

— Da, de exemplu, strigă italianca. Acel ceva care se încheagă între femei şi bărbaţi!

— Asta nu-i o problemă socială, spuse Birkin, sarcastic.

— Exact, spuse Gerald. Problema socială nu trebuie să intervină între mine şi o femeie. Asta e problema mea.

— Pariez pe o bancnotă de zece lire, spuse Birkin.

— Nu recunoşti faptul că o femeie e o fiinţă socială? îl întrebă Ursula pe Gerald.

— E şi una şi alta, zise Gerald. E o fiinţă socială, în ceea ce priveşte societatea. Dar în ceea ce priveşte propria ei fiinţă interioară, e liberă să şi-o manifeste cum vrea, o priveşte ce face.

— Dar n-ar fi prea dificil să asamblezi cele două jumătăţi? întrebă Ursula.

— A, nu, răspunse Gerald. Se asamblează singure – vedem asta pretutindeni.

— Nu râde cu aşa poftă până nu ieşi din pădure, afirmă Birkin.

Gerald încreţi din sprâncene, uşor iritat.

— Râdeam? spuse el.

— Dacă oamenii ar înţelege, zise Hermione într-un final, că spiritual vorbind suntem o fiinţă, suntem egali, înfrăţiţi – orice altceva n-ar mai conta – şi n-ar mai exista toată această bârfă, invidie şi luptă pentru putere, care nu face altceva decât să ne distrugă.

Discursul din urmă fu ascultat în tăcere şi aproape imediat după asta, grupul se ridică de la masă. Dar după ce ceilalţi plecară, Birkin se întoarse, declamând amar:

— E exact pe dos, Hermione. Suntem cu toţii diferiţi şi inegali, spiritualiceşte vorbind, doar diferenţele sociale se bazează pe condiţii materiale accidentale. Suntem toţi, din

[49] De exemplu (fr.).

punct de vedere abstract, sau matematic, egali, dacă vrei. Tuturor ne e foame şi sete, toţi avem doi ochi, un nas şi două picioare. Suntem toţi la fel, din acest punct de vedere. Dar, spiritual vorbind, există o diferenţă uriaşă şi nici egalitatea sau inegalitatea nu contează. Pe cunoaşterea acestor două lucruri trebuie întemeiat un stat. Ideile tale democratice sunt pur şi simplu minciuni – înfrăţirea între oameni este de-a dreptul falsă, dacă o aplici dincolo de abstracţiunea matematică. Cu toţii am băut lapte mai întâi, toţi mâncăm pâine şi carne, cu toţii vrem să mergem cu maşina – iată, aici începe şi se sfârşeşte înfrăţirea între oameni. Dar nu egalitatea. Dar eu, eu însumi, ce am eu de-a face cu faptul că sunt egal cu orice alt bărbat sau femeie? Spiritual sunt izolat, aşa cum sunt şi astrele între ele, tot atât de diferite calitativ şi cantitativ. Întemeiază statul pe *acest* concept. Un om nu e cu nimic mai bun decât altul, doar pentru că sunt egali, ci pentru că, intrinsec, oamenii sunt *altceva*, aşa încât nu există termen de comparaţie între ei. În momentul în care începi să compari, o persoană este percepută ca fiind cu mult mai bună decât alta şi descoperi toate inegalităţile pe care ţi le poţi imagina, căci aşa stă în firea lucrurilor. Eu vreau ca toţi oamenii să aibă acces la o parte din bunurile materiale, aşa încât să nu mă mai deranjeze şi să pot să-i spun: „Acum ai ceea ce ai vrut – partea care ţi se cuvine de drept din tot ceea ce înseamnă angrenajul lumii. Acum, netrebnic ce eşti, care trăieşti numai pentru a te hrăni, vezi-ţi de treburile tale şi nu-mi sta în cale.”

Hermione se uita la el chiorâş, iar Birkin simţea cum o inundă un val violent de ură şi dispreţ pentru cuvintele lui. Erau o ură şi un dispreţ reale, care ieşeau la iveală puternice şi întunecate din străfundul subconştientului ei. Cuvintele lui avură un ecou chiar acolo, căci fiinţa ei *conştientă* era adormită şi nu le acorda deloc atenţie.

— Asta sună a megalomanie, Rupert, spuse Gerald binevoitor.

Hermione slobozi un sunet ciudat, ca un mormăit. Birkin dădu înapoi.

— Ei, şi ce! spuse el brusc, cu o voce din care dispăruse tonul acela insistent care-i reducea la tăcere pe ceilalţi, apoi ieşi.

Dar, mai târziu, conştiinţa îl mustră puţin. Fusese violent şi crud faţă de biata Hermione. Voia să se revanşeze faţă de ea, să salveze situaţia. O rănise, fusese răzbunător şi-şi dorea să se înţeleagă din nou bine cu ea.

Intră în budoarul ei, un loc retras şi plin de perne. Şedea aşezată la masă şi scria scrisori. Îşi ridică faţa, distantă, când intră el, îl urmări cum se duce spre canapea şi se aşază. Apoi îşi întoarse privirea din nou spre foaia de hârtie.

Birkin luă un volum gros pe care îl citea de ceva timp şi îşi concentră atenţia asupra lui. Stătea cu spatele la Hermione. Ea nu mai putea să-şi continue scrisul. În mintea ei era un haos, simţea cum întunericul o copleşeşte şi cum încearcă, cu ajutorul voinţei ei, să recâştige controlul asupra situaţiei, aşa cum se luptă un înotător cu apa învolburată. Dar în ciuda eforturilor ei, se simţea înfrântă, întunericul părea să o copleşească şi inima stătea să-i sară din piept. Starea aceea grozavă de tensiune se amplifică din ce în ce mai tare, până deveni o agonie îngrozitoare, de parcă ar fi fost strivită de un zid.

Apoi îşi dădu seama că simpla lui prezenţă era ca un zid care o înăbuşea. Dacă nu se putea elibera, va suferi o moarte teribilă, strivită de zidul acela groaznic, iar el era zidul. Trebuie să dărâme zidul. Trebuie să-l nimicească, să-l îngenuncheze la picioarele ei, să se elibereze din strânsoarea lui, care îi îngrădea viaţa până la ultima suflare. Trebuia să facă asta, altminteri avea să piară într-un mod îngrozitor.

Fu zguduită de şocuri îngrozitoare, ca nişte unde electrice, de parcă ar fi fost doborâtă de o uriaşă descărcare electrică de înaltă tensiune. Îi conştientiza prezenţa tăcută, un obstacol neînchipuit de demonic. Mintea ei nu mai percepea nimic altceva, iar suflarea nu-i mai era întreţăiată de altceva decât de ceafa şi spatele lui încovoiat în tăcere.

Un fior teribil, dar plin de voluptate îi străbătu braţele –

avea să cunoască culmea voluptăţii. Braţele îi tremurau, dar erau puternice, nemăsurat şi irezistibil de puternice. Ce încântare, ce desfătare să fie puternică, ce delir de plăcere! În cele din urmă avea să cunoască culmea voluptuoasă a extazului. Sosise clipa! Cuprinsă de o frică teribilă şi de o stare de agonie, ştia că momentul acela sosise, ca un moment de beatitudine. Mâna ei se închise pe o bilă albastră, frumoasă, de lapislazuli care se afla pe biroul ei deasupra hârtiilor. O rostogoli în mână şi apoi se ridică, tăcută. Inima parcă-i era ca o vâlvătaie în piept şi părea că nu era conştientă în acea clipă de extaz. Se îndreptă către el şi o clipă stătu în spatele lui, extaziată. El, cuprins de vrajă, rămase nemişcat şi inconştient.

Apoi, mistuită de o flacără care-i inundă trupul precum un fulger lichid şi-i amplifică starea aceea perfectă, de extaz ce nu poate fi zugrăvit în cuvinte, de satisfacţie inimaginabilă, aruncă repede bila din piatra semipreţioasă, cu toată puterea, în capul lui. Dar lovitura fu atenuată de degetele ei care împiedicară traiectoria. Totuşi, capul lui se prăbuşi pe masa unde se afla cartea pe care-o citea, piatra se rostogoli şi-i trecu pe lângă ureche, iar ea se simţi copleşită de o stare convulsivă de pură beatitudine, înteţită de durerea degetelor lovite. Dar acest sentiment nu era întru totul desăvârşit. Îşi ridică braţul în aer ca să ţintească încă o dată şi să-l lovească direct în capul ce zăcea ameţit pe masă. Trebuie să-l zdrobească, trebuia să-l nimicească înainte ca momentul de extaz să ia sfârşit, să fie împlinit pentru totdeauna. O mie de vieţi, o mie de morţi nu mai contau absolut deloc acum, ci doar împlinirea acestui moment suprem de extaz.

Nu era rapidă, căci nu se putea mişca decât încet. O prezenţă spirituală puternică ce zăcea în el îl trezi şi-l făcu să-şi ridice faţa, să se întoarcă şi s-o privească. Braţul ei era ridicat, mâna ţinea strâns încleştată bila de lapislázuli. Era mâna stângă; spre groaza lui, îşi dădu seama că era stângace. Cu o mişcare rapidă, de parcă şi-ar fi săpat o vizuină, îşi acoperi capul cu volumul gros din Tucidide[50], bila

[50] Istoricul grec Tucidide (460-396 î.Hr.) e cunoscut pentru lucrarea sa

îl nimeri şi aproape că-i frânse gâtul şi-i zgudui inima.

Era îngrozit, dar nu-i era frică. Întorcându-se cu faţa ca s-o privească, dădu masa la o parte şi plecă de lângă ea. Era ca o sticlă goală făcută ţăndări şi i se părea că e zdrobit în bucăţi infime. Totuşi mişcările lui erau perfect coerente şi precise, iar sufleteşte se simţea neatins şi calm.

— Nu, n-ai s-o faci, Hermione, spuse el, pe un ton jos. N-am să te las.

O văzu cum stătea acolo, înaltă, lividă şi atentă, cu piatra ţinută strâns în mână.

— Dă-te la o parte şi lasă-mă să plec, spuse el, venind mai aproape de ea.

Trasă parcă înapoi de o mână nevăzută, ea se dădu la o parte, dar îl urmărea tot timpul neobosită, ca un înger stors de vlagă.

— N-are nici un rost, zise el, după ce trecu de ea. Nu eu sunt acela care o să moară. Ai auzit?

Continuă să o privească în timp ce ieşea din cameră, de teamă să nu-l lovească din nou. Atunci când o supraveghea din priviri, ea nu îndrăznea să facă vreo mişcare. Iar el era acum în gardă şi Hermione era neputincioasă. Aşadar el plecase şi o lăsase stând în picioare.

Ea rămase complet ţeapănă, în picioare, aşa cum o lăsase el, vreme îndelungată. Apoi se îndreptă clătinându-se spre canapea, se aşeză şi căzu într-un somn adânc. Când se trezi, îşi aduse aminte ce făcuse, dar i se păru că doar îl lovise, aşa cum ar putea face orice femeie, pentru că o chinuise. Avea absoluta dreptate. Ştia că, cel puţin spiritualiceşte vorbind, avea dreptate. Cu puritatea ei infailibilă care o caracteriza, făcuse ceea ce trebuia. Avea dreptate, se simţea pură. O expresie hipnotizată, de religiozitate aproape sinistră, i se întipări pe chip.

Birkin, aproape inconştient, dar totuşi cu mişcări extrem de precise, ieşi din casă şi traversă parcul până ajunse la câmpia care se întindea în faţa lui şi la dealurile din jur. Ziua care fusese însorită se înnorase şi începuseră să cadă picături de ploaie. Rătăci prin sălbăticia unei văi, cu tufişuri

---

Războiul Peloponesiac. Lawrence a citit-o în 1916.

de alun, multe flori, smocuri de buruieni şi pâlcuri de brazi tineri cu muguri ca nişte gheare moi. Peste tot era umed şi se vedea un râu care curgea jos în vale şi care era întunecat, sau, cel puţin, aşa părea. Era conştient că nu putea să-şi vină în fire şi că se mişca într-un soi de întuneric.

Totuşi, îşi dorea ceva. Se simţea fericit aici, pe culmea umedă a dealului întunecat, înteţit de tufişuri şi flori. Voia să le atingă pe toate să se sature cu atingerea tuturor. Îşi scoase hainele şi se aşeză dezbrăcat printre primule, mişcându-şi picioarele, genunchii şi mâinile încet printre ele, cufundându-se până la subsuori în ele, aşa cum stătea întins, lăsându-le să-i atingă pântecele şi pieptul. Simţea o atingere deosebită, răcoroasă şi abia perceptibilă pe tot corpul şi părea să se înfrupte din atingerea lor.

Dar atingerea lor era prea moale. Trecu prin iarba lungă până ajunse la un pâlc de brazi tineri care nu erau mai înalţi de statura unui om. Crengile moi, dar ascuţite îl băteau pe trup în timp ce trecea, provocându-i dureri acute, îi aruncau valuri de picături reci pe pântece şi-l loveau peste pulpe cu mănunchiurile de ace ascuţite. Un ciulin îl înţepă tare, dar nu foarte tare, pentru că înainta cu mişcări calculate şi încete. Să te întinzi şi să te rostogoleşti printre zambilele tinere, răcoroase şi lipicioase, să stai întins pe burtă şi spatele să-ţi fie acoperit cu mănunchiuri de iarbă delicată şi udă, moale ca o răsuflare, mai delicată şi mai frumoasă decât atingerea vreunei femei; şi apoi să simţi în coapsă ţepii negricioşi şi vii ai crengilor de brad; după care să simţi biciuiala uşoară a alunului pe umeri, înţepător, să strângi la piept trunchiul argintiu al mesteacănului neted şi tare, cu nodurile lui vitale şi crestături – astea toate erau bune, foarte bune, într-adevăr plăcute. Nimic altceva nu putea fi îndestulător, nimic altceva n-ar fi mai plăcut decât această vegetaţie răcoroasă şi subtilă care-ţi pătrundea în sânge. Ce noroc pe el că găsise vegetaţia asta minunată, subtilă şi sensibilă care-l aştepta aşa cum şi el o aşteptase; cât de împlinit se simţea, cât de fericit!

În timp ce se ştergea uşor cu batista, se gândi la

Hermione şi la lovitură. Simţea o durere într-o parte a capului. Dar, la urma urmelor ce mai conta? Ce importanţă mai avea Hermione sau ceilalţi la un loc? Exista această singurătate desăvârşită şi răcoroasă, atât de minunată, de proaspătă şi neprihănită. Făcuse o greşeală imensă să creadă că are nevoie de oameni şi că-şi doreşte o femeie. Nu-şi dorea o femeie – câtuşi de puţin. Frunzele, primulele şi copacii erau într-atât de minunaţi, răcoroşi şi atrăgători încât îi pătrundeau până în sânge şi deveneau una cu el. Se simţea peste măsură de îmbogăţit şi atât de bucuros.

Hermione era îndreptăţită să dorească să-l ucidă. Ce avea el de împărţit cu ea? De ce oare ar trebui să pretindă că are ceva de împărţit cu oamenii, în general? Aici e lumea lui, nu voia pe nimeni şi nimic, decât vegetaţia aceea minunată, subtilă şi sensibilă şi pe el, propria fiinţă vie.

Trebuia să se întoarcă în lume. Era adevărat. Dar asta nu conta, căci ştii unde ţi-e locul. Acum ştia care-i e locul. Ştia cu ce anume se va contopi: cu copacii şi cu frunzele minunate care se desfăceau învoalte. Ăsta era locul lui, asta era căsătoria lui. Lumea devenise ceva neesenţial.

Urcă pe deal, întrebându-se dacă nu cumva e nebun. Dar, chiar dacă era aşa, prefera propria lui nebunie în locul unei gândiri raţionale, sănătoase. Jubila în propria-i nebunie, se i simţea liber. Nu-şi dorea starea de echilibru care stăpânise lumea dintotdeauna şi care devenise atât de dezgustătoare. Jubila în lumea nebuniei sale, proaspăt descoperită. Era aşa de suavă şi de delicată, atât de plăcută.

Cât priveşte durerea sufletească pe care o resimţea în acelaşi timp, aceasta era doar o rămăşiţă a unui concept etic care obliga o fiinţă umană să adere la umanitate. Adora vegetaţia suavă, delicată, care era aşa de răcoroasă şi desăvârşită. Avea să-şi învingă vechea durere, avea să uite de vechile concepte etice şi va fi liber în noua lui stare.

Era conştient de durerea din ceafă care devenea din ce în ce mai greu de suportat cu fiecare clipă care trecea. Acum mergea de-a lungul drumului şi se îndrepta spre cea mai apropiată gară. Ploua şi nu avea pălărie. Dar, la urma

urmelor, erau destui nebuni care ieşeau pe ploaie fără pălărie.

Din nou se întrebă cât de mult din greutatea care-i apăsa inima, o anumită depresie, se datora fricii, acea teamă că cineva l-ar fi putut vedea gol, zăcând în vegetaţie. Cât de mult ura omenirea şi pe ceilalţi oameni, deopotrivă! Sentimentul acesta culmina aproape cu o senzaţie de groază, ca de coşmar – groaza că ar fi putut fi observat de alţii. Dacă s-ar fi aflat pe o insulă ca Alexander Selkirk[51], înconjurat doar de lighioane şi de copaci, ar fi liber şi fericit, greutatea asta care-i apăsa sufletul şi frustrarea ar dispărea definitiv. Ar iubi vegetaţia şi s-ar simţi de-a dreptul fericit şi neîngrădit, de unul singur.

Mai bine i-ar trimite un bilet Hermionei; s-ar putea să-şi facă griji în legătură cu el, iar el nu voia ca ea să se simtă obligată faţă de el. Aşadar în gară scrise un bilet în care spunea:

„Am să mă duc în oraş – nu vreau să mă întorc la Breadalby, cel puţin nu acum. Dar e în regulă – nu vreau să-ţi faci probleme că m-ai lovit, câtuşi de puţin. Spune-le celorlalţi că e una dintre toanele mele obişnuite. Ai fost pe deplin justificată să mă loveşti – pentru că ştiu că-ţi doreai să o faci. Aşa că am încheiat cu asta.”

Totuşi, în tren se simţi bolnav. Fiecare mişcare pe care-o făcea îi provoca o durere insuportabilă şi îi era rău. Îşi târî picioarele din gară până la un taxi, găsindu-şi drumul pas cu pas, ca un orb, şi susţinut doar de o voinţă slabă.

Timp de o săptămână sau două fu bolnav, dar nu o anunţă pe Hermione, iar ea crezu că tot mai e bosumflat. Se înstrăinaseră complet unul de altul. Ea trăia un adevărat extaz, convinsă fără putinţă de tăgadă de faptul că avea dreptate absolută. Trăia cu şi prin propriul respect de sine, prin convingerea propriei dreptăţi spirituale.

---

[51] Marinar scoţian (1676-1721) care a fost părăsit pe insula Juan Fernandez în sudul Pacificului între anii 1704 şi 1709. Daniel Defoe (1660-1731) l-a imortalizat în romanul eponim *Robinson Crusoe* (1719).

Capitolul IX

PRAF DE CĂRBUNE

ÎNTR-O DUPĂ-AMIAZĂ, pe când plecau de la şcoală şi se îndreptau spre casă, surorile Brangwen coborâră dealul printre căsuţele pitoreşti din Willey Green până ce ajunseră la un drum care se intersecta cu calea ferată. Acolo găsiră bariera lăsată, pentru că trenul cu mineri se auzea venind cu mare zgomot. Auzeau locomotiva mică fornăind răguşit în timp ce înainta prudent printre terasamente. Omul şchiop din cabina de semnalizare de lângă marginea drumului privi fix în afara adăpostului unde se afla, precum un crab care ieşea din carapace.

În vreme ce surorile aşteptau, Gerald Crich veni la trap, călărind o iapă arabă roaibă. Călărea bine şi uşor, încântat de mişcările delicate şi tremurate ale fiinţei aflate între genunchii lui. Părea o apariţie pitorească, cel puţin în ochii lui Gudrun, aşa cum stătea cu un aer natural şi strângând trupul zvelt al iepei roaibe, a cărei coadă lungă flutura în aer. Le salută pe cele două fete şi se apropie de linia ferată, aşteptând să se ridice bariera, privind în josul căii ferate la trenul care se apropia. În ciuda zâmbetului ei ironic la adresa înfăţişării lui pitoreşti, lui Gudrun îi plăcea să-l privească. Stătea ţanţoş şi relaxat în şa, chipul lui bronzat într-o nuanţă plăcută îi punea în valoare mustaţa albicioasă şi aspră, iar ochii săi albaştri sclipeau în timp ce privea în zare.

Locomotiva se apropia pufăind încet, trecând printre terasamente, ascunsă privirilor. Iepei nu-i plăcu zgomotul. Tresări, dându-se înapoi, de parcă zgomotul necunoscut urechilor ei ar fi supărat-o. Dar Gerald o trase înapoi şi-i

ţinu capul lângă barieră. Zgomotul ascuţit al locomotivei care se apropia pufăind o stârnea din ce în ce mai tare. Şuieratul repetat şi zgomotul necunoscut, îngrozitor, o făceau să se înfioare până când întregul corp se zgudui de groază. Se strânse şi se destinse ca nu arc, dar chipul lui Gerald era strălucitor şi afişa un zâmbet mijit şi, inevitabil, iapa fu strunită să vină înapoi.

Dar zgomotul trecu şi mica locomotivă, zăngănindu-şi tijele de oţel, îşi făcu apariţia pe drum, cu un clinchet ascuţit. Iapa ţâşni ca o picătură de apă pe o bucată de fier încins. Ursula şi Gudrun se înghesuiră în gardul viu, cuprinse de teamă. Dar Gerald se lăsă cu toată greutatea pe iapă şi o obligă să se întoarcă. Părea că se aruncă asupra ei cu o forţă magnetică şi o putea aduce înapoi, împotriva voinţei ei.

— Prostul, strigă Ursula tare. De ce nu o ia de aici până când trece zgomotul?

Gudrun îl privea cu nişte ochi dilataţi, negri şi parcă vrăjiţi. Dar el stătea acolo, strălucitor şi încăpăţânat, aducând înapoi iapa care se rotea împrejur, se răsucea şi se cabra atât de năvalnic şi totuşi nu putea să scape din strânsoarea puternică a lui Gerald şi nici de zgomotul infernal care o străbătea prin tot corpul, în timp ce vagoanele curgeau încet, greoi, provocând groază, unul după altul, înşirate de-a lungul liniei ferate.

Locomotiva, de parcă ar fi vrut să le testeze răbdarea, frână şi vagoanele se opriră, lovindu-şi tampoanele din fier care scârţâiră cu un sunet ascuţit de cimbal, înghesuindu-se unul într-altul şi ciocnindu-se cu o mişcare îngrozitoare şi stridentă. Iapa deschise botul şi se ridică încet, de parcă ar fi fost străbătută de un val de spaimă. Apoi, deodată, se cabră pe picioarele dinainte, făcând un efort suprem să scape de groază. Se lăsă în jos, iar cele două fete se agăţară una de cealaltă, crezând că iapa va cădea pe spate şi Gerald va fi prins sub ea. Dar el se aplecă înainte, iar chipul îi strălucea şi părea amuzat; în cele din urmă o redresă, o făcu să se lase în jos şi o aduse pe locul unde stătea mai înainte. Dar, oricât de puternică era presiunea

exercitată asupra ei, îndărătnicia ei în faţa spaimei absolute era pe măsură, căci se îndepărta de calea ferată, se răsucea şi se învârtea pe două picioare, de parcă s-ar fi aflat în centrul unui vârtej. Asta o făcu pe Gudrun să simtă că-i vine rău din cauza unei stări de ameţeală profundă, care părea să-i pătrundă până-n suflet.

— Nu! Nu! Las-o! Las-o, prostule, prostule ce eşti! – strigă Ursula cât o ţineau puterile, pur şi simplu scoasă din minţi.

Iar Gudrun o ura pentru că-şi ieşise din fire. Era de nesuportat ca vocea Ursulei să aibă o tonalitate atât de puternică şi rezonantă.

Chipul lui Gerald căpătă o expresie dură. Se înfipse pe spinarea iepei, aşa cum un ţăruş se înfige adânc în pământ şi o redresă. Mugea în timp ce trase aer pe nările care erau ca două găuri largi, fierbinţi, iar botul era larg deschis şi privirea rătăcită. Era o privelişte nu prea îmbucurătoare. Dar Gerald stătea călare nemişcat, strunind-o cu o cerbicie aproape mecanică şi pătrunzătoare ca ascuţişul unei săbii. Atât călăreţul cât şi calul năduşeau teribil. Totuşi, el părea calm ca o rază de soare îngheţată.

În acest răstimp, vagoanele interminabile înaintau zgomotos, foarte încet, mişcându-se unul în faţa celuilalt, ca un coşmar îngrozitor fără de sfârşit. Lanţurile care legau vagoanele scârţâiau şi scrâşneau pe măsură ce tensiunea exercitată asupra lor creştea, iar iapa lovea pământul cu copitele şi se smucea mecanic, acum că spaima îi mai trecuse şi călăreţul o strunise. Părea o creatură neajutorată în timp ce bătea aerul cu copitele, iar omul o învăluia şi o calmă, de parcă ar fi făcut, cumva, parte din fiinţa lui.

— Dar sângerează! Sângerează! strigă Ursula, cuprinsă de o stare frenetică de dezaprobare şi ură faţă de Gerald.

Ea era singura care-l înţelegea perfect, pentru că îl dezaproba aşa de tare.

Gudrun văzu sângele care se prelingea pe coastele iepei şi se albi la faţă. Şi apoi, pe rana deschisă se abătură pintenii strălucitori, înţepând-o nemilos. Parcă lumea stătu în loc şi se prăbuşi în faţa ochilor lui Gudrun, iar ea nu mai ştiu ce se petrece în jurul ei.

Când îşi reveni, sufleteşte era calmă şi nepăsătoare şi nu mai simţea nimic. Vagoanele încă mai înaintau zgomotos, iar călăreţul şi iapa tot mai erau prinşi în încleştare. Dar ea era singura care se simţea rece şi distantă şi nu-i mai păsa ce se întâmpla cu ei. Era pur şi simplu dură ca o stâncă, distantă şi indiferentă.

În cele din urmă văzură acoperişul ţuguiat al cabinei paznicului de tren apropiindu-se, iar zgomotul vagoanelor se diminuă şi se întrezărea o rază de speranţă ca acesta să înceteze definitiv. Suflarea greoaie a iepei pe jumătate buimăcită suna automat, iar călăreţul părea că în cele din urmă se liniştise, în schimb voinţa îi rămăsese încă puternică şi neabătută. Cabina paznicului de tren se ivi şi trecu încet pe lângă ei, iar paznicul se uită atent, din mersul trenului, la spectacolul din drum. Şi, prin intermediul omului din vagonul strâmt, Gudrun observă întreaga scenă de parcă ar fi fost un spectacol, izolat şi momentan, ca o viziune pierdută în eternitate.

O linişte minunată, binecuvântată păru să se aştearnă în urma trenului care se îndepărta. Cât de dulce era liniştea! Ursula privi cu ură tampoanele vagonului care dispărea din vedere. Cantonierul şedea pregătit la uşa cabinei lui, aşteptând momentul când va ridica bariera. Dar Gudrun sări deodată înainte, în faţa calului care se zbătea, trase ivărul şi deschise porţile, o parte zbură către cantonier şi pe cealaltă o împinse înainte. Gerald dădu drumul calului deodată şi se avântă înainte, aproape peste Gudrun. Ei nu-i era frică. Pe când el smucea capul iepei într-o parte, Gudrun strigă cu o voce ciudată şi ascuţită, ca un pescăruş sau ca o vrăjitoare, ţipând de la marginea drumului:

— Cred că acum eşti mândru de ce-ai făcut!

Cuvintele răsunară clar şi distinct. Bărbatul, răsucindu-se într-o parte pe calul care dansa, o privi oarecum surprins, cu un interes plin de mirare. În momentul următor copitele iepei răpăiră pe traversa dintre linii, cal şi călăreţ săreau ca un arc, încoace şi încolo, până dispărură din vedere.

Cele două fete îi urmăreau îndepărtându-se. Cantonierul mergea şontâcăind pe traversa dintre linii, trăgându-şi

piciorul de lemn cu un zgomot înfundat. Trase bariera, după care se întoarse şi strigă către cele două fete:

— E un călăreţ cum rar întâlneşti şi nu se lasă până nu i se face pe plac.

— Da, strigă Ursula, cu vocea ei înfierbântată şi arogantă. Nu putea să stea cu calul mai încolo până treceau vagoanele? E un prostănac şi o brută. Ce crede, că e un act de bărbăţie să-ţi chinui calul? E şi el o fiinţă, de ce trebuie să-l terorizeze şi să-l chinuie?

Urmă o pauză, după care cantonierul dădu nemulţumit din cap şi răspunse:

— Da, e o iapă tare frumuşică, cum rareori am văzut – e tare, tare frumoasă. În schimb, n-o să-l vedeţi pe tatăl lui purtându-se cu un animal aşa. Sunt foarte diferiţi, Gerald Crich şi tatăl său – doi bărbaţi cu totul diferiţi, dintr-un altfel de aluat făcuţi.

Urmă iarăşi o pauză.

— Dar oare de ce-o face? strigă Ursula. De ce oare? Crede că e mai deosebit dacă chinuie o fiinţă aşa de sensibilă, de zece ori mai sensibilă ca el?

Din nou urmă o pauză, plină de prudenţă, după care omul îşi scuturã din nou capul dezaprobator, de parcă n-ar fi vrut să spună nimic, dar ar fi gândit profund:

— Cred că trebuie să-şi antreneze iapa să suporte orice, răspunse el. O iapă arabă pursânge – nu genul de rasă care e des întâlnită pe la noi – e un soi cu totul diferit de al nostru. Se zice că a adus-o de la Constantinopol.

— Nu zău! spuse Ursula. Mai bine o lăsa în seama turcilor[52]. Sunt convinsă că s-ar fi comportat mai cuviincios cu ea.

Omul intră ca să-şi bea ceaşca de ceai, iar fetele coborâră în josul uliţei care era acoperită de praful moale de cărbune. Gudrun parcă nu-şi revenise, amintindu-şi de imaginea trupului uşor, dar nemilos al bărbatului care se înfipsese în trupul vibrând al calului; pulpele puternice, nemiloase ale bărbatului blond care strângeau trupul

[52] Turcii deveniseră sinonimi cu cruzimea; referire la masacrul armenilor de către armata turcă în 1895, 1909 şi 1915.

zvâcnind al iepei şi o stăpâneau întru totul; era vorba de un soi de dominare blânda, de un magnetism alb al spatelui, coapselor şi al gambelor care constrângeau şi exercitau o presiune teribilă asupra iepei până când ea se supunea voit, arătându-şi groaznica slăbiciune a celui care e învins.

În timp ce fetele mergeau tăcute, pe partea stângă mina îşi ridica mormanele uriaşe de materie primă şi rezervele de cărbune care erau aşezate parcă să alcătuiască un model, şinele ferate negre cu vagoanele care se odihneau arătau ca un port, iar jos, se întindeau ca într-un golf larg căile ferate cu vagoane ancorate.

Lângă a doua trecere de cale ferată care străbătea multe şine strălucitoare, se afla o fermă care aparţinea minerilor şi un vas mare şi rotund din fier, care era un boiler scos din uz, uriaş, ruginit şi perfect rotund, zăcea tăcut într-o îngrăditură lângă drum. Găinile ciuguleau în jurul lui, nişte pui de găină şedeau agăţaţi pe jgheabul de băut, iar codobaturile zburau dinspre apă printre vagoane.

De cealaltă parte a trecerii late, chiar lângă drum, era o grămadă de pietre de un cenuşiu deschis care erau folosite la repararea drumurilor; se mai vedeau o căruţă care staţiona şi un bărbat cu favoriţi, între două vârste, stând aplecat în lopată şi vorbind cu un tânăr care purta ghetre şi stătea lângă capul calului. Ambii bărbaţi erau cu faţa la trecerea de cale ferată.

Le văzură pe cele două fete care-şi făcură apariţia, cu siluetele mici, strălucitoare, ivindu-se în zare, în lumina puternică a după-amiezii târzii. Amândouă purtau rochii de vară uşoare, vesele; Ursula purta o haină croşetată de culoare portocalie, Gudrun una gălbuie, Ursula avea ciorapi galben canar, Gudrun – trandafiriu aprins iar siluetele celor două femei păreau că sclipesc pe măsură ce se apropiau de golful larg al trecerii de cale ferată, alb, portocaliu, galben şi trandafiriu străluceau din mers, străbătând o lume fierbinte, presărată cu praf de cărbune.

Cei doi bărbaţi şedeau destul de nemişcaţi în aerul cald, urmărindu-le. Cel mai în vârstă dintre ei era un bărbat scund, cu un chip aspru, energic din fire, de vârstă mijlocie,

iar cel mai tânăr era un muncitor de vreo douăzeci şi trei de ani. Şedeau tăcuţi, urmărindu-le pe cele două surori care se apropiau. Le-au urmărit până când cele două fete se apropiară şi trecură îndepărtându-se pe drumul prăfuit de-a lungul căruia se aflau locuinţe pe o parte şi lanuri de porumb prăfuit pe cealaltă parte.

Apoi, omul mai în vârstă, cu favoriţii în jurul obrajilor, îi spuse libidinos tânărului:

— Cam cât crezi că face? E destul de bună, nu?

— Care din ele? întrebă tânărul, plin de zel, râzând.

— Cea cu ciorapii roşii. Ce zici? Mi-aş da salariul pe o săptămână pentru cinci minute cu ea; da! Doar pentru cinci minute.

Tânărul râse din nou.

— Sunt curios ce-ar zice nevastă-ta de asta, răspunse el.

Gudrun se întorsese şi-i privea pe cei doi bărbaţi. Pentru ea, ei erau nişte creaturi sinistre, aşa cum şedeau şi se uitau după ea, lângă grămada de piatră cenuşie. Îi era scârbă de bărbatul cu favoriţi de-a lungul obrajilor.

— Eşti clasa’ntâia, zău! i se adresă bărbatul de la distanţă.

— Crezi că ar face salariul pe o săptămână? întrebă tânărul, gânditor.

— Ce să mai cred? I-aş pune jos acuşica, să fiu al naibii.

Tânărul se uită după Gudrun şi Ursula, analizându-le, de parcă ar fi vrut să vadă ce anume le făcea să valoreze salariul lui pe o săptămână. Dădu din cap dezaprobator, profund neîncrezător.

— Nu, spuse el, pentru mine nu valorează atâta.

— Nu? zise bătrânul. Să fiu al naibii, dacă nu face banii.

Apoi continuă să mute pietrele cu lopata.

Fetele treceau printre casele cu acoperişuri de ţiglă şi ziduri negricioase din cărămidă. Strălucirea aurie şi greoaie a apusului care se apropia se aşternea peste tot ţinutul minier, iar frumuseţea care se întrepătrundea cu urâţenia era precum un drog pentru simţuri. Pe drumul aşternut cu praf negru, lumina bogată părea mai blândă, mai densă, iar peste toată acea murdărie amorfă se aşternuse un fel de

vrajă, datorită înserării ce se apropia.

— Locul ăsta are un fel de frumuseţe murdărită, zise Gudrun, fiind, evident, fascinată. Nu simţi, cumva, o atracţie puternică şi fierbinte aici? Eu aşa simt. Şi asta mă uimeşte.

Treceau printre şirurile caselor de mineri. În grădina din spatele câtorva locuinţe, se vedea câte un miner spălându-se afară, în acea seară fierbinte, dezbrăcat până la brâu, iar pantalonii mari din moleschină aproape căzuseră. Minerii care se spălaseră deja şedeau sprijiniţi pe călcâie, cu spatele rezemat de perete, vorbind sau tăcând, arătându-şi trupurile viguroase şi obosite şi odihnindu-se. Vocile lor răsunau cu un ecou ciudat, iar dialectul pronunţat în care vorbeau îţi mângâia simţurile într-un fel bizar. Asta părea să o învăluie pe Gudrun ca mângâierea unui muncitor; întreaga atmosferă vibra de prezenţa lucrătorilor neobosiţi, o strălucire profundă emana din munca şi virilitatea lor, umplând aerul din jur. Dar asta era ceva obişnuit în cartier şi de aceea trecea neobservat de către locuitori.

Totuşi, pentru Gudrun atmosfera era ameţitoare şi pe jumătate respingătoare. Nu putea să-şi dea seama de ce Beldover era într-atât de diferit de Londra şi de partea de sud, de ce atitudinea cuiva era total diferită, de ce părea că locuieşte în altă lume. Acum îşi dădu seama că asta era lumea bărbaţilor puternici, din subteran, care-şi petreceau mare parte a timpului în întuneric. Când vorbeau, ea percepea rezonanţa voluptuoasă a întunericului, a lumii nemiloase, periculoase, iraţionale şi inumane. Răsunau de asemenea ca nişte maşinării ciudate, grele şi unsuroase. Voluptatea era ca aceea a unei maşinării: rece, ca de fier.

Chiar în acea seară, când se întoarse acasă, părea că străbate un câmp de forţe distrugătoare, emanând din prezenţa zecilor de mineri viguroşi, care lucrau în adâncuri, pe jumătate automatizaţi, şi care-ţi pătrundea în creier şi în suflet, deşteptând o dorinţă ucigătoare şi o duritate fatală.

O cuprinse o nostalgie în legătură cu acel loc. Îl ura, ştia cât de tare era rupt de civilizaţie, cât de urâtă şi îngrozitor de absurdă era atmosfera acolo. Câteodată bătea din aripi

ca o nouă Daphne[53], transformându-se nu într-un copac, ci într-o maşinărie. Şi totuşi o cuprinsese nostalgia. Se străduia din ce în ce mai mult să fie pe aceeaşi lungime de undă cu atmosfera din acel loc şi-şi dorea să se bucure pe deplin de ea.

Seara, simţea că ceva o atrage pe strada principală din oraş, care era urâtă şi nefinisată, dar totuşi, supraîncărcată de aceea atmosferă apăsătoare, de o duritate profundă şi întunecată. Minerii erau o prezenţă constantă. Se mişcau cu o demnitate ciudată şi deformată, iar conduita lor avea o oarecare frumuseţe şi emana o tăcere nefirească, iar chipurile palide, adesea slabe, aveau un aer distant şi pe jumătate resemnat. Ei aparţineau unei altei lumi, exercitau o atracţie bizară, vocile lor erau pline de o rezonanţă adâncă şi intolerabilă ca huruitul unei maşini, un sunet mai înnebunitor decât al unei sirene de demult.

Vineri seara, se trezea în mijlocul femeilor, atrasă înspre mica piaţă. Vinerea era ziua de salariu pentru mineri, iar seara se făceau cumpărăturile. Toate femeile ieşeau, toţi bărbaţii îşi însoţeau nevestele la cumpărături sau se întâlneau cu amicii. Kilometri întregi trotuarele erau pline de oamenii care mişunau spre piaţa de pe creasta dealului, iar strada principală din Beldover era înţesată şi neagră de mulţimea de bărbaţi şi femei.

Era întuneric; atmosfera din piaţă se încinsese din cauza lămpilor cu gaz, care aruncau o lumină roşiatică pe chipurile serioase ale soţiilor care făceau cumpărături şi pe chipurile palide, absente, ale bărbaţilor. Aerul răsuna de strigătele vânzătorilor şi ale oamenilor care discutau, iar trecătorii mişunau în grupuri pe trotuar şi se amestecau cu grosul mulţimii din piaţă. Magazinele străluceau şi erau pline de femei, iar pe străzi se aflau bărbaţi, cei mai mulţi, mineri de toate vârstele. Banii se cheltuiau cu o libertate aproape nefirească.

---

[53] Nimfă din mitologia greacă urmărită de zeul Apollo, care era îndrăgostit de ea. Daphne a strigat după ajutor şi a fost transformată într-un dafin de către tatăl ei, zeul fluviului Peneus. Apollo şi-a făcut o coroană din lauri drept consolare.

Căruţele care veneau nu puteau să-şi facă loc prin mulţime. Trebuiau să aştepte, vizitiii strigau şi ţipau până când mulţimea le făcea loc. Peste tot, tinerii din cartierele învecinate stăteau la taclale cu fetele pe drum şi pe la colţuri. Uşile cârciumilor erau deschise şi luminate, iar bărbaţii intrau şi ieşeau în valuri care nu se mai opreau; peste tot bărbaţii se strigau unul pe celălalt, traversau ca să se întâlnească, stăteau adunaţi în grupuleţe sau în cerc, discutând la nesfârşit. Zgomotul discuţiilor, zumzăind enervant şi pe jumătate într-ascuns, pălăvrăgeala despre minerit şi ciondănelile despre politică vibrau în aer ca o maşinărie defectă. În special vocile oamenilor o enervau pe Gudrun până simţea că i se face rău. Trezeau o durere ciudată, nostalgică, plină de dorinţă, ceva aproape demonic, care nu se împlinea niciodată.

Ca orice fată obişnuită din cartier, Gudrun se plimba în sus şi-n jos, cât ţinea trotuarul luminat, care măsura două sute de paşi până ajungeai în piaţă. Ştia că era ceva vulgar să facă asta; mama şi tatăl ei n-ar putea îngădui aşa ceva; dar o cuprinse nostalgia de a se afla în mijlocul oamenilor. Uneori, la cinema, se aşeza printre bădărani; desfrânaţi şi total neatrăgători mai erau! Totuşi simţea nevoia să stea printre ei.

Şi, ca orice fetişcană, îşi găsise şi ea „băiatul”. Era vorba de un electrician, unul dintre electricienii care fuseseră angajaţi conform noului plan al lui Gerald. Era un bărbat cinstit, isteţ, cultivat şi pasionat de probleme sociale. Locuia singur într-o căsuţă închiriată în Willey Green. Era un gentleman şi o ducea destul de bine. Proprietăreasa lui împrăştiase zvonuri în legătură cu el: cum că *ar avea* un hârdău mare, de lemn, în dormitor şi de fiecare dată când se întorcea de la lucru, *cerea* să i se aducă multe găleţi cu apă ca să facă baie acolo, cum că-şi punea o cămaşă curată şi lenjerie de corp în *fiecare* zi, precum şi şosete curate din mătase; în această privinţă era cusurgiu şi pretenţios, dar în alte privinţe se comporta firesc şi era la locul lui.

Gudrun cunoştea toate aceste lucruri. Casa familiei Brangwen era locul unde bârfa ajungea în mod natural şi

inevitabil. Palmer era în primul rând un prieten de-al Ursulei. Dar chipul lui palid, aristocratic, serios avea întipărită aceeaşi nostalgie pe care o resimţea şi Gudrun. Şi el simţea nevoia să colinde străzile în sus şi-n jos vineri seara. Aşadar, o însoţea pe Gudrun şi între ei se înfiripă prietenia. Dar nu era îndrăgostit de Gudrun; el o dorea cu adevărat pe Ursula, dar, dintr-un motiv necunoscut, nu putea exista nimic între ei doi. Îi plăcea prezenţa lui Gudrun, ca tovarăşă de conversaţie, dar atât. Nici ea nu simţea ceva deosebit pentru el. Era un om cu înclinaţii ştiinţifice şi avea nevoie de o femeie care să-l susţină. În realitate era impersonal, avea fineţea unei piese elegante de maşină. Era prea rece, prea distructiv ca să ţină cu adevărat la o femeie, era un egoist mult prea mare. Era centrul de atracţie al bărbaţilor. Personal, îi ura şi-i dispreţuia. Dar, în ansamblu, îl fascinau şi-l atrăgeau aşa cum se întâmpla şi cu maşinăriile. Pentru el, ei reprezentau un nou tip de maşinărie – dar incalculabilă, de necontrolat.

Aşadar, Gudrun se plimba pe străzi cu Palmer, sau mergea la cinema cu el. Iar chipul lui prelung, palid, oarecum aristocratic sclipea în timp ce făcea remarci sarcastice. Şi iată-i acolo, pe amândoi: într-un fel două prezenţe elegante, într-altul, două unităţi distincte, amestecându-se cu ceilalţi oameni, pur şi simplu, devenind una cu minerii denaturaţi. Acelaşi secret părea să se strecoare în sufletul tuturor, deopotrivă, al lui Gudrun, al lui Palmer, al tinerilor desfrânaţi, al bărbaţilor slăbănogi, între două vârste. Cu toţii aveau un simţ al puterii şi al unei forţe distrugătoare de neimaginat, al unei false generozităţi care se dovedea fatală, un soi de putreziciune a voinţei.

Câteodată, Gudrun se detaşa de toate, ca să vadă mai bine cum se scufundă singură. După care o cuprindea o stare de furie şi de dispreţ. Simţea că se contopeşte cu toţi ceilalţi la un loc – toţi erau atât de aproape, de amestecaţi şi de înăbuşitori. Era groaznic. Se sufoca. Se pregăti să-şi ia zborul şi se apuca cu zel de lucru. Dar curând îl lăsa baltă. O porni înspre câmpia înnegrită şi strălucitoare şi vraja începea să pună din nou stăpânire pe ea.

Capitolul X

CAIETUL DE SCHIŢE

ÎNTR-O DIMINEAŢĂ, surorile desenau lângă Willey Water, chiar în capătul lacului. Gudrun ieşise lipăind din apă şi stătea pe un banc de nisip, ca un budist, uitându-se fix la plantele de apă care se înălţau suculente din mâlul malurilor mai joase. Nu vedea decât mâlul, un mâl moale, apos, din al cărui adânc purulent se iţeau plantele acvatice, dese, reci şi cărnoase, foarte drepte şi umflate, îndreptându-şi frunzele în sus în unghiuri drepte şi etalându-şi culorile închise şi sumbre, de un verde închis, stropit cu un negru-purpuriu şi auriu. Dar ea le percepea structura cărnoasă şi închisă la culoare cu ajutorul simţurilor, *ştia* cum se iţeau din mâl, *ştia* cum se ridicau prin ele însele, cum şedeau ţepene şi suculente în bătaia vântului.

Ursula privea fluturii, dintre care nenumăraţi se abăteau pe suprafaţa apei. Erau unii mici, albaştri, care parcă prindeau viaţă din nimic şi se transformau în giuvaiere, iar unul mare, negru cu roşu, şedea pe o floare şi respira cu aripile moi, îmbătându-se până la intoxicare în lumina pură şi eterică a soarelui; doi fluturi albi se luptau mai jos şi erau înconjuraţi de o aură, iar atunci când veneau rostogolindu-se în apropiere, se văzu că erau din aceia cu aripile stropite cu portocaliu, iar aura aceea provenea de la culoarea portocalie. Ursula se ridică şi se îndepărtă fără ţintă, inconştientă ca şi fluturii.

Gudrun, preocupată de uimirea înţelegerii acestui noian de plante acvatice, şedea ghemuită pe bancul de nisip, desenând, fără să privească în sus prea mult, şi apoi

rămânea cu privirea aţintită fără să vrea, cufundată în contemplarea tulpinilor rigide, golaşe şi suculente. Era desculţă, iar pălăria zăcea aruncată pe malul de vizavi.

Reveni la realitate în momentul în care auzi plescăitul unor vâsle. Privi în jur şi observă o barcă cu o umbrelă ţipătoare japoneză şi un bărbat în alb care vâslea. Femeia era Hermione, iar bărbatul era Gerald. A ştiut asta într-o secundă. După cum tot într-o secundă simţi că-şi pierde cumpătul din cauza *fiorului* puternic ce o cuprinsese când făcuse acea anticipaţie, o vibraţie ca un flux electric îi trecea prin vine, intensă, mult mai intensă decât orice altă senzaţie care în permanenţă zumzăia slab în atmosfera din Beldover.

Gerald era scăparea ei din mocirla apăsătoare în care trăiau minerii palizi, asemenea unor maşinării din adâncuri. El se profila deasupra acelei mocirle. Era stăpânul. Îi văzu spatele şi mişcarea pulpelor albe. Dar nu era vorba despre asta – ci de albul care părea să-l învăluie în timp ce se apleca înainte, vâslind. Părea că se înclină către ceva anume. Părul lui blond, strălucitor, era asemenea unui fulger care străbătea cerul.

— Uite-o pe Gudrun, se auzi vocea Hermionei, plutind clar peste întinderea apei. Să mergem să vorbim cu ea. Vrei?

Gerald privi în jur şi o văzu pe fată stând la marginea apei privindu-l. Împinse barca în direcţia ei, ca atras de un magnet, fără să se gândească la ea. În lumea lui, care era o lume conştientă, ea nu reprezenta nimic. Ştia că Hermione are o plăcere curioasă să calce în picioare orice diferenţă socială, cel puţin aparent, iar el lăsa asta în seama ei.

— Bună, Gudrun, zise Hermione pe un ton muzical, folosind numele de botez într-un fel care era la modă. Ce faci?

— Bună, Hermione. Desenam.

— Da? Barca se apropie până ce chila i se afundă în mal. Putem să vedem? Mi-ar face o mare plăcere.

N-avea nici un rost să se opună intenţiei deliberate a Hermionei.

— Păi, zise Gudrun, fără chef, căci niciodată nu-i plăcuse să-şi arate opera neterminată – nu e nimic câtuşi de puţin interesant.

— Zău? Dar lasă-mă să văd, te rog.

Gudrun luă caietul de schiţe, iar Gerald se întinse din barcă să-l ia. Şi în timp ce făcea asta, îşi aduse aminte de ultimele cuvinte pe care i le adresase Gudrun şi chipul ei ridicat spre el când stătea călare pe calul nărăvaş. Un sentiment de mândrie luă amploare în sinea lui deoarece simţea că, într-un fel, ea era sub influenţa lui. Schimbul de simţăminte dintre ei era puternic şi nu avea nimic de-a face cu conştiinţa lor.

Şi, de parcă fusese cuprinsă de o vrajă, Gudrun deveni conştientă de trupul lui, întinzându-se şi învăluind-o ca un foc rătăcitor, iar mâna lui venea drept spre ea ca un lujer. Senzaţia acută, voluptuoasă pe care i-o dădea prezenţa lui ti oprea sângele în vene, iar mintea parcă i se goli şi deveni inconştientă. Iar el se balansa într-un perfect echilibru pe apă, ca o lumină fosforescentă. Privi în jur spre barcă. Începuse să se îndepărteze puţin. Ridică vâsla ca să o aducă înapoi şi plăcerea sublimă pe care o resimţi când opri barca pe apa uşor agitată era desăvârşită, cu o stare de leşin.

— Uite, pe *astea* le-ai desenat, spuse Hermione, privind cercetător la plantele de pe mal şi comparându-le cu desenul lui Gudrun.

Aceasta privi în direcţia spre care arăta degetul lung, arătător al Hermionei.

— Astea sunt, nu-i aşa? repetă Hermione, cerând confirmarea spuselor ei.

— Da, zise Gudrun mecanic, fără să-i acorde prea mare atenţie.

— Lasă-mă să mă uit, spuse Gerald, întinzându-se să ia caietul.

Dar Hermione îl ignoră, căci el nu trebuia să-şi dea cu părerea înainte ca ea să fi terminat. Dar el, a cărui voinţă era la fel de nestrămutată şi de insistentă ca şi a ei, se întinse până puse mâna pe caiet. Hermione fu zguduită

inconştient de un mic şoc, de un val de repulsie împotriva lui. Dădu drumul caietului înainte ca el să-l fi apucat bine, iar acesta se rostogoli peste marginea bărcii şi, de acolo, în apă.

— Poftim! spuse Hermione cântat, cu un sunet ciudat de victorie răutăcioasă. Îmi pare aşa de rău, îmi pare tare rău. Nu poţi să-l iei, Gerald?

Aceste ultime cuvinte fură rostite pe un ton nerăbdător şi ironic care-i înfierbântă sângele lui Gerald şi-l făcu să o urască profund. Se întinse cât putu peste barcă şi atinse apa. Simţea că poziţia lui e ridicolă, aşa cum stătea cu spatele la ele.

— N-are nici o importanţă, se auzi vocea puternică şi răsunătoare a lui Gudrun.

Părea că-l atinge, dar el se întinse şi mai mult şi barca se clătină tare. Totuşi, Hermione rămase imperturbabilă. El luă caietul din apă şi-l scoase şiroind.

— Îmi pare extrem de rău – tare rău, repetă Hermione. Mi-e teamă că a fost numai greşeala mea.

— N-are nici o importanţă, zău aşa, vă asigur, n-are absolut nici cea mai mică importanţă, spuse Gudrun tare, cu emfază, cu chipul îmbujorat puternic.

Şi întinse mâna nerăbdătoare să ia caietul ud, ca să pună capăt episodului. Gerald i-l înmână. Nu prea se simţea în apele lui.

— Îmi pare extrem de rău, repetă Hermione, până când şi Gerald şi Gudrun fură exasperaţi. Nu se poate face nimic?

— În ce sens? întrebă Gudrun, cu o ironie rece.

— Nu putem să salvăm desenele?

Urmă o clipă de pauză, timp în care Gudrun îşi manifestă vizibil împotrivirea faţă de insistenţele Hermionei.

— Te asigur, spuse Gudrun, cu o voce clară, tăioasă, că desenele sunt la fel de bune ca şi înainte. Am nevoie de ele doar ca obiect de referinţă.

— Dar nu pot să-ţi ofer un caiet nou? Aş vrea să mă laşi să fac asta. Îmi pare aşa de râu. Simt că a fost doar vina mea.

— După cum am văzut eu, zise Gudrun, n-a fost deloc

vina ta. Dacă a fost vina cuiva, atunci a fost a domnului Crich. Dar toată chestia asta e pur şi simplu neimportantă şi e de-a dreptul ridicol să ne mai batem capul.

Gerald o privea pe Gudrun cu atenţie, în timp ce ea îi dădea replici tăioase Hermionei. Era stăpânită de o forţă puternică, rece. O urmărea cu o perspicacitate care se ridica la rang de clarviziune. O percepu ca pe un suflet periculos, ostil, care nu se lăsa înfrânt şi era de neclintit. Mai mult decât atât, gestul era atât de fin şi de desăvârşit.

— Mă bucur aşa de mult că nu contează, spuse el, din moment ce nu s-a produs nici o pagubă.

Ea-l privi cu ochii ei albaştri, frumoşi, care îi pătrundeau până-n suflet, iar vocea răsuna cu o intimitate aproape mângâietoare, acum că i se adresa numai lui:

— Desigur, nu contează câtuşi de puţin.

Se stabilise acum o legătură între ei, prin privirea, prin tonul ei. Cu ajutorul lor se făcuse înţeleasă – căci erau făcuţi din acelaşi aluat, iar între ei exista un soi de francmasonerie diabolică. De aceea ea ştia că este mai puternică decât el. Oriunde se vor întâlni, va exista o legătură tainică între ei. Iar el se va simţi neajutorat, prin comparaţie cu ea. Sufletul ei exulta.

— La revedere! Mă bucur atât de mult că m-ai iertat. La re-ve-dere!

Hermione îşi luă rămas-bun pe o voce cântată şi-şi flutură mâna. Gerald apucă mecanic vâsla şi îndepărtă barca. Dar, în tot acest timp, se uita cu o admiraţie ascunsă, care-i sclipea în ochi, la Gudrun, care stătea pe bancul de nisip scuturându-şi cartea udă. Apoi se întoarse cu spatele şi nu dădu atenţie bărcii care se îndepărta. Dar Gerald privi înapoi în timp ce vâslea, cu privirea aţintită asupra ei, uitându-şi preocuparea de moment.

— N-am luat-o prea mult la stânga? spuse Hermione cântat, în timp ce şedea acolo, sub umbreluţa colorată, fără să fie băgată în seamă.

Gerald privi în jur fără să-i răspundă, iar vâslele se balansară şi lumina soarelui căzu pe ele.

— Cred că e bine, spuse el bine dispus, începând să

vâslească din nou, fără să se gândească la ceea ce făcea.

Iar Hermionei îi displăcu enorm buna lui dispoziţie şi faptul că el uitase; se simţea dată la o parte complet şi nu-şi putea recăpăta influenţa asupra lui.

Capitolul XI

INSULA

ÎN TIMPUL ACESTA, Ursula se îndepărtase de Willey Water, urmând cursul strălucitor al pârâului. După-amiaza răsuna de cântecul ciocârliilor. Pe coasta dealului o tufă ascunsă de dropiţe se iţea timidă. Câteva Hori de nu-mă-uita înfloreau lângă râu. Totul era plin de însufleţire şi lumină.

Ursula rătăcea mai departe, adâncită în gânduri, de-a lungul pârâiaşelor. Voia să ajungă mai sus, la iazul morii. Casa mare a morii era părăsită, cu excepţia unui muncitor şi a soţiei sale care locuiau în bucătărie. Aşadar, ea trecu prin curtea pustie a morii şi prin grădina năpădită de ierburi şi urcă malul din apropierea stăvilarului. Când ajunse sus ca să vadă suprafaţa catifelată a iazului bătrân ce se întindea în faţa ei, observă un om care stătea pe mal, meşterind la o luntre. Era Birkin, care tăia şi ciocănea de zor.

Ea rămase în picioare la capătul stăvilarului, privindu-l. El nu era conştient de prezenţa nimănui. Părea foarte ocupat, ca un animal sălbatic, agil şi la pândă. Ea crezu că trebuie să plece, căci el nu-i dorea prezenţa. Părea să fie mult prea preocupat. Dar nu voia să plece. Drept urmare, înaintă de-a lungul malului până când el va privi în sus, ceea ce se şi întâmplă curând. În momentul în care o văzu, scăpă uneltele şi veni spre ea, spunând:

— Bună! Meşteresc luntrea. Spune-mi dacă ţi se pare că e bine.

Ea veni lângă el.

— Eşti fiica tatălui tău, aşa că poţi să-mi spui dacă e bine, zise el.

Ea se aplecă să se uite la luntrea peticită.

— Sigur că sunt fiica tatălui meu, spuse ea, temându-se să-şi dea cu părerea. Dar nu ştiu mai nimic despre dulgherie. Arată bine, nu ţi se pare?

— Da, aşa cred. Sper să nu mă lase să mă duc la fund, asta-i tot. Deşi, chiar dacă s-ar întâmpla asta, nu e mare lucru, pentru că tot am să ies la suprafaţă. Vrei să mă ajuţi să o duc până la apă?

Unindu-şi eforturile, ei întoarseră luntrea şi o puseră pe apă.

— Acum, zise el, eu am să-i fac o probă şi tu urmăreşte să vezi ce se întâmplă. Dacă ţine, am să te duc până la insulă.

— Da, te rog, strigă ea, urmărindu-l nerăbdătoare.

Iazul era mare şi totul era perfect liniştit, iar suprafaţa era întunecată asemenea apelor foarte adânci. Înspre mijloc erau două insuliţe înţesate de tufişuri şi câţiva copaci. Birkin împinse luntrea şi o îndreptă neîndemânatic către iaz. Din fericire, luntrea plutea astfel încât se putu agăţa de o creangă de salcie şi împinse barca în direcţia insulei.

— Destul de multă vegetaţie, spuse el, analizând insula, dar e tare frumos. O să vin să te iau. Luntrea are o mică scurgere.

Într-o clipită se întoarse la ea, iar ea se urcă în luntrea udă.

— O să ajungem cu bine, zise el şi manevră barca din nou spre insulă.

Debarcară sub o salcie. Ursula se trase înapoi din faţa micii jungle pline de plante luxuriante din faţa ei, untişor urât mirositor şi cucută. Dar el cercetă insula îndeaproape.

— Am să cosesc toate ierburile astea, spuse el, şi apoi totul o să fie foarte romantic – o să fie ca în *Paul* şi *Virginia*[54].

— Da, putem să facem nişte picnicuri minunate aici – în stilul lui Watteau[55], strigă Ursula plină de entuziasm.

---

[54] Roman publicat în 1787 de către Bernardin de St. Pierre (1737-1814).

[55] Jean Antoine Watteau (1684-1721), pictor francez. Lucrarea sa

Chipul lui se întunecă.

— Nu vreau picnicuri în stilul lui Watteau aici, zise el.

— Doar pe Virginia, râse ea.

— Virginia ar fi de ajuns, zâmbi el sec. Nu, de fapt, nu o vreau nici pe ea.

Ursula îl studie îndeaproape. Nu-l mai văzuse de când se întâlniseră la Breadalby. Arăta foarte slab, cu obrajii supţi şi faţa lividă.

— Ai fost bolnav, nu? întrebă ea, cu oarecare repulsie.

— Da, răspunse el, rece.

Se aşezaseră sub salcie şi priveau iazul din locul retras de pe insulă.

— Te-ai speriat? întrebă ea.

— De ce anume? replică el, întorcându-şi privirea spre ea.

Era ceva în el, inuman şi feroce, care o deranja şi o făcea să nu se simtă în apele ei.

— E înfricoşător să fii foarte bolnav, nu? spuse ea.

— Nu e plăcut deloc, zise el. Chiar dacă ţi-e teamă de moarte sau nu. Eu n-am reflectat la asta. Într-o anume stare de spirit, nu ţi-e deloc, iar într-alta, foarte mult.

— Dar asta nu te face să te simţi ruşinat? Eu cred că ne simţim aşa de ruşinaţi dacă suntem bolnavi – boala e ceva extrem de umilitor, nu crezi?

Reflectă la acest lucru câteva minute.

— Poate, spuse el. Deşi ştim cu toţii că e ceva în neregulă cu viaţa noastră. În asta constă umilinţa. Nu cred că boala contează atât de mult, la urma urmelor. Eşti bolnav pentru că nu duci o viaţă aşa cum trebuie – nu poţi. Eşecul de a trăi ne îmbolnăveşte şi ne umileşte.

— Dar dumneata ai eşuat? întrebă ea, aproape batjocoritor.

— Păi, da – nu prea mă bucur de succes în ultima vreme. Avem veşnic impresia că ne lovim cu nasul de un zid nevăzut din faţa noastră.

Ursula râse. Era înfricoşată, iar când era aşa, întotdeauna

Petrecere în parc (Colecţia Wallace, Londra) este genul de scenă la care se gândeşte Ursula.

râdea şi se prefăcea că e veselă.

— Vai de nasul tău! spuse ea, privind la acel detaliu anatomic al chipului său.

— Nu e de mirare că e urât, răspunse el.

Ea păstră tăcerea câteva minute, luptându-se cu propria e decepţie. Exista o forţă aproape instinctivă care zăcea în ea şi o făcea să se autoamăgească.

— Dar eu sunt fericită – cred că viaţa e teribil de veselă spuse ea.

— Bun, răspunse el, cu o anume indiferenţă.

Ea se întinse şi luă o bucăţică de hârtie cu care fusese împachetată nişte ciocolată pe care o găsise în buzunar şi începu să facă o barcă. El o urmărea fără să-i acorde prea mare atenţie. Mişcarea inconştientă a degetelor care păreau agitate şi rănite era ciudat de patetică şi gingaşă.

— Mie chiar îmi fac plăcere anumite lucruri, dumitale nu?

— O, ba da! Dar mă înfurie faptul că nu pot să pun în valoare tot ce e mai bun în mine. Mă simt aşa de întors pe dos şi zăpăcit, că orice-aş face nu pot să descurc iţele. Nu ştiu ce să mai fac. Trebuie să faci ceva cumva.

— De ce oare trebuie să faci ceva? replică ea. Asta e treaba plebei. Cred că e mult mai bine să fii cu adevărat patrician şi să nu faci nimic altceva, decât să fii tu însuţi, ca o floare care se plimbă.

— Sunt întru totul de acord, spuse el, dacă ai început să înfloreşti. Dar eu nu pot să ajung la acea înflorire, orice-aş face. Fie se veştejeşte de când e mugur, ori e mâncată de viermi, ori nu primeşte suficientă sevă. Fir-ar să fie, nici măcar nu e un mugur. E un boboc mort din faşă.

Ea râse din nou. El era aşa de agitat şi de exasperat, iar ea – plină de teamă şi nedumerire. Oare cum putea scăpa? Trebuia să existe pe undeva o cale de a scăpa.

Urmă un moment de tăcere, timp în care ea îşi dorea să strige. Luă altă bucăţică din hârtia care învelise ciocolata şi începu să facă altă barcă.

— Şi de ce oare, începu ea să întrebe într-un final, nu mai există înflorirea şi demnitatea vieţii omeneşti în ziua de azi?

— Întregul concept e mort. Omenirea însăşi e putregăită

cu adevărat. Sunt miliarde de fiinţe omeneşti care o duc bine – urată frumoşi şi înfloritori, sunt tinerii şi tinerele voastre rumeni în obraji. Dar ei sunt ca merele din Sodoma, de fapt, fructe de la Marea Moartă, zămislite din fiere[56]. Nu au nici o semnificaţie anume – interiorul lor e plin de o cenuşă amară, plină de putreziciune.

— Dar *există* şi oameni buni, protestă Ursula.

— Destul de buni pentru viaţa pe care o ducem în ziua de azi. Dar omenirea e ca un copac mort, acoperit de minunate şi strălucitoare putreziciuni omeneşti.

Ursula nu se putu abţine să nu simtă repulsie faţă de aceste afirmaţii, prea colorate şi categorice. Dar nici nu se putea abţine să nu-l facă să-şi continue ideea.

— Şi dacă e aşa, de ce se întâmplă oare? întrebă ea, cu ostilitate.

Amândoi păreau că încep să facă un schimb aprins de idei contrare.

— De ce, de ce oare sunt oamenii cu toţii nişte bulgări de ţărână înverşunaţi? Pentru că nu vor să se desprindă de copac după ce s-au copt. Continuă să se agaţe de starea lor iniţială, atunci când nu mai e cazul, până când se umplu de viermi şi putrezesc.

Urmă o pauză lungă. Vocea lui se înfierbântase şi devenise foarte sarcastică. Ursula era tulburată şi nedumerită şi amândoi păreau să uite de toate din jurul lor, mai puţin de propriile lor reflecţii.

— Dar chiar dacă toată lumea greşeşte, dumneata în ce privinţă ai dreptate? strigă ea, cu ce eşti mai bun?

— Eu? – Eu n-am dreptate, strigă şi el. Cel puţin singura privinţă în care am dreptate stă în faptul că eu ştiu asta. Privindu-mă din afară, detest ceea ce sunt. Mă urăsc pe mine, ca fiinţă umană. Omenirea e un uriaş agregat de minciuni, iar o minciună gogonată înseamnă mai puţin decât un adevăr minor. Omenirea este mică, mult mai mică decât un individ, pentru că un individ poate fi uneori

[56] Merele din Sodoma, sau altfel cunoscute ca fructele de la Marea Moartă, sunt recunoscute prin frumuseţea lor, dar sunt găunoase şi amare la gust.

capabil să spună un adevăr, pe când omenirea e un şir de minciuni. Şi se mai zice că iubirea e cel mai măreţ lucru; mai şi insistă să spună asta, mincinoşi neobrăzaţi ce sunt, căci uite ce fac! Uită-te la milioanele şi milioanele de oameni care repetă în fiecare clipă că iubirea e cea mai măreaţă, sau generozitatea e cea mai măreaţă – şi vezi ce fac tot timpul! După roadele lor îi veţi cunoaşte[57] drept mincinoşi neobrăzaţi şi laşi, care nu îndrăznesc să-şi asume propriile fapte, cu atât mai puţin propriile cuvinte.

— Dar, zise Ursula cu tristeţe, asta nu schimbă cu nimic faptul că iubirea e cel mai măreţ lucru, nu? Ceea ce *fac* ei nu schimbă adevărul cuvintelor lor, nu-i aşa?

— În întregime. Pentru că, dacă ceea ce spun *ar fi* un adevăr, atunci nu s-ar putea să nu-l îndeplinească. Dar ei îşi menţin minciuna, aşa că în cele din urmă o iau razna. E o minciună să spui că iubirea e cel mai măreţ lucru. Ai putea foarte bine să spui că ura e cel mai măreţ lucru, din moment ce orice lucru se află în echilibru cu opusul său. Ceea ce-şi doresc oamenii este ura – ura şi nimic mai mult decât ura. Şi în numele dreptăţii şi al iubirii, ei o obţin. Îşi distilează fiinţa în nitroglicerină, cu toţii, din pură iubire – minciuna e cea care ucide. Dacă ne dorim ură, atunci aşa să fie – moarte, crimă, tortură, distrugeri violente – aşa să fie: dar nu în numele iubirii. Cât despre mine, eu urăsc omenirea, aş vrea să fie rasă de pe faţa pământului. Ar putea să dispară, şi nu ar fi nici o pierdere semnificativă, dacă toţi oamenii ar pieri mâine. Realitatea ar fi aceeaşi. Ba nu, ar fi mai bună. Adevăratul copac al vieţii ar scăpa atunci de recolta dezgustătoare, oribilă de fructe de la Marea Moartă, de intolerabila povară a miliardelor de oameni falşi, de o greutate incomensurabilă de minciuni efemere.

— Aşadar, ai vrea ca toată lumea să piară? spuse Ursula.

— Da, într-adevăr.

— Şi lumea să nu mai fie populată de oameni?

— Da, aşa e. Dumneata însăţi nu ai considera că e o idee cu adevărat minunată dacă lumea ar fi depopulată şi n-ar

[57] Matei, 7:20.

mai exista decât o întindere nesfârşită de iarbă şi iepurii care ar ţopăi prin jur?

Sinceritatea plăcută cu care vorbea o făcu pe Ursula să facă o pauză ca să reflecteze asupra sugestiei pe care i-o făcuse. Şi era, într-adevăr, ceva atrăgător: o lume curată, minunată, nepopulată de oameni. Era cu *adevărat* un ideal. Inima-i ezită o clipă, apoi tresări de exaltare. Dar, totuşi, nu era mulţumită de el.

— Dar, obiectă ea, ai muri şi dumneata, aşa că nu văd cu ce te-ai alege.

— Aş muri într-o clipă dac-aş şti că pământul ar fi curăţat de toţi oamenii. E cel mai frumos şi mai înălţător gând. Atunci n-ar mai exista *niciodată* altă omenire josnică creată pentru o profanare universală.

— Nu, spuse Ursula, n-ar mai exista nimic.

— Cum? Nimic? Doar pentru că omenirea ar fi ştearsă de pe suprafaţa pământului? Te flatezi singură. Ar exista totul.

— Dar cum, dacă n-ar fi oameni?

— Crezi că lucrurile care există depind de *om*? Pur şi simplu nu e aşa. – Există copacii şi iarba şi păsările. Aş prefera să ştiu că ciocârlia se înalţă în zbor dimineaţa într-o lume fără oameni. Omul este o greşeală şi trebuie să dispară. Există iarba, iepurii, viperele şi cetele nevăzute, îngerii nevăzuţi care se plimbă liberi atunci când omenirea asta mizerabilă nu le stă în cale – şi demoni adevăraţi, de viţă pură: foarte frumos.

Ceea ce spunea el o încânta pe Ursula, o încânta chiar foarte mult şi era ca o fantezie. Bineînţeles că era doar o închipuire plăcută. Şi ea ştia prea bine cum este omenirea de fapt, cât de hidoasă este realitatea ei. Ştia că nu putea dispărea atât de subtil şi convenabil. Mai avea de parcurs o cale lungă, mai era încă un drum lung şi hidos. Sufletul ei subtil, feminin şi demonic ştia asta prea bine.

— Dacă doar omul ar dispărea de pe faţa pământului, creaţia şi-ar continua drumul minunat, într-o manieră nouă şi fără oameni. Omul este una dintre greşelile creaţiei – ca şi ihtiozaurii. Dacă ar dispărea doar el, gândeşte-te câte lucruri minunate ar apărea în spaţiul temporal lăsat astfel

liber – lucruri care provin chiar din focul creaţiei.

— Dar omul nu va dispărea niciodată, spuse ea, cu conştientizarea insinuantă şi diabolică a ororilor dăinuirii omului pe pământ. Lumea va pieri o dată cu el.

— A, nu, răspunse el. Nu aşa. Eu cred în îngerii mândri şi în demonii care sunt înaintaşii noştri. Ei or să ne distrugă pentru că noi nu suntem suficient de mândri. Ihtiozaurii nu erau nici ei mândri. Se târau şi orbecăiau aşa cum facem şi noi. Şi în afară de asta, uită-te la florile de soc şi la clopoţei – ei sunt dovada creaţiei pure care are loc – chiar şi fluturii. Dar omenirea nu trece niciodată de stadiul de omidă – putrezeşte în faza de crisalidă, deci n-o să aibă niciodată aripi. E vorba de o anticreaţie, ca maimuţele şi babuinii.

Ursula îl privea în timp ce vorbea. Părea să fie stăpânit de o anume nerăbdare şi de furie în tot acest timp, dar totodată găsea totul amuzant şi dădea dovadă de mare toleranţă. Neîncrederea ei fu provocată de această toleranţă şi nu de furia lui. Observase că tot timpul el se simţea obligat să încerce să salveze lumea, în ciuda lui însuşi. Şi acest lucru, deşi o alina sufleteşte şi îi oferea oarecare satisfacţie de sine şi stabilitate, o făcea totuşi să simtă un anume dispreţ puternic şi ură faţă de el. Îl voia pentru ea şi îi displăcea aerul lui de *Salvator Mundi*[58]. Nu putea să suporte impresia difuză de generalizare pe care i-o lăsa. Continua să se comporte în acelaşi fel, spunea aceleaşi lucruri, făcea front comun cu oricine îi ieşea în cale, cu oricine şi cu toţi cei care îi stârneau interesul. Era ceva dezgustător, o formă foarte voalată de prostituţie.

— Dar, spuse ea, crezi în dragostea individuală, chiar dacă nu crezi în dragostea faţă de oameni?

— Nu cred în dragoste deloc – adică, nu mai mult decât cred în ură sau în durere. Iubirea este o emoţie ca toate celelalte, deci totul este în regulă atâta timp cât o simţi. Dar nu înţeleg cum ar putea să devină absolută. Este doar o parte din relaţiile umane şi nimic mai mult. Şi intră în componenţa *oricărei* relaţii umane. De ce i s-ar cere cuiva să o simtă *întotdeauna* mai mult decât simte durere sau o

[58] Salvatorul lumii (lat.).

anume bucurie, asta nu pot să înţeleg. Iubirea nu e un deziderat – este o emoţie pe care o simţi sau nu, în funcţie de împrejurări.

— Atunci de ce îţi mai pasă de oameni, întrebă ea, dacă nu crezi în iubire? De ce îţi mai baţi capul cu omenirea?

— De ce? Pentru că nu pot să scap de ea.

— Pentru că o iubeşti, insistă ea.

Asta îl făcu să se simtă enervat.

— Dacă o iubesc cu adevărat, spuse el, asta e boala mea.

— Dar este o boală de care nu vrei să te vindeci, zise ea, cu o uşoară ironie rece.

El tăcu acum pentru că simţea că ea voia să-l insulte.

— Şi dacă nu crezi în iubire, în ce crezi? întrebă ea batjocoritor. Doar în iarbă şi în sfârşitul lumii?

El începu să se simtă ridicol.

— Cred în mulţimile nevăzute, zise el.

— Şi în nimic altceva? Nu crezi în nimic vizibil, cu excepţia ierbii şi a păsărilor? Lumea ta este un spectacol sărăcăcios.

— Poate că aşa e, spuse el cu un aer distant şi superior acum că fusese jignit, asumându-şi acea superioritate pedantă, de nesuportat, şi retrăgându-se în sine.

Ursula îl displăcea, dar în acelaşi timp simţea că pierduse ceva. Îl privi, aşa cum stătea ghemuit pe mal. Emana o anumită rigiditate pedantă, ca de şcoală duminicală, încrezută şi detestabilă. Şi, totuşi, formele sale erau aşa de line şi atrăgătoare, emanând un aer de libertate: conturul sprâncenelor, bărbia, întregul său aspect fizic, aveau ceva atât de vivace în ciuda înfăţişării bolnăvicioase.

Aceste sentimente contradictorii pe care el i le provoca o făceau să resimtă o ură profundă faţă de el, care-o străpungea până-n măruntaie. Uşurinţa încântătoare cu care-şi ducea viaţa era o calitate cum rar găseşti şi-l făcea un om pe care să-l doreşti cu pasiune; dar, în acelaşi timp, avea şi această ridicolă şi meschină pretenţie de *Salvator Mundi* şi de profesor la o şcoală de duminică, o pedanterie extrem de rigidă.

El îşi ridică privirea spre ea. Îi văzu chipul straniu luminat,

de parcă ar fi fost aprins de un foc lăuntric, puternic şi fermecător. Sufletul său era uimit. Era învăluită de propriul ei foc vital. Plin de uimire şi simţind o atracţie pură şi desăvârşită, se îndreptă spre ea. Şedea ca o regină ciudată, aproape supranaturală, zâmbind în plenitudinea ei strălucitoare.

— Lucrul cel mai important în legătură cu iubirea, spuse el, analizându-şi conştiinţa rapid, este că urăm cuvântul pentru că l-am vulgarizat. Ar trebui să fie interzis, scos din uzul vorbitorilor timp de mulţi ani, până când obţinem un concept nou, mai bun.

Se ivi o rază de înţelegere între ei.

— Dar întotdeauna are acelaşi înţeles, spuse ea.

— Ah, Doamne, vreau să nu mai aibă înţelesul acela, strigă el. Să dispară vechile înţelesuri.

— Dar tot iubire se cheamă, insistă ea.

Îi aruncă o privire ciudată, răutăcioasă, în care sclipea o lumină aurie.

El avu o ezitare, căci era nedumerit şi bătea în retragere.

— Nu, spuse el, nu-i aşa. Denumită astfel, niciodată. N-ai de ce să rosteşti cuvântul.

— Trebuie să te însărcinez pe dumneata să îl scoţi din Chivotul legământului[59] la momentul oportun, vorbi ea ironic.

Se priviră din nou. Deodată ea sări în picioare, îi întoarse spatele şi plecă. Se ridică şi el încet şi se apropie de marginea apei, unde, ghemuit, începu să râdă în sinea lui fără să-şi dea seama. Culese o margaretă şi-i dădu drumul pe lac, aşa încât tulpina părea o chilă, în timp ce floarea plutea ca un nufăr micuţ, cu petalele îndreptate direct către cer. Se întoarse uşor, ca într-un dans lent, foarte lent, de derviş, şi se îndepărtă.

El o urmări din priviri, după care aruncă o altă margaretă în apă şi apoi alta, şi rămase privindu-le cu ochi luminoşi şi nevinovaţi, ghemuit pe mal. Ursula se întoarse să privească. Era stăpânită de un sentiment ciudat, de parcă

[59] Conţinea cele două table de piatră pe care au fost scrise Cele Zece Porunci, I Regi, 8:9.

ceva anume urma să se întâmple. Dar acel lucru rămase nedefinit: se simţea îngrădită de o oarecare oprelişte. Nu-şi putea da seama. Nu putea decât să urmărească din priviri micile discuri strălucitoare ale margaretelor cum dispăreau, rotindu-se uşor pe apa întunecată şi lucioasă. Mica flotilă plutea în derivă înspre lumină, ca un mănunchi de pete albe în depărtare.

— Hai să mergem spre mal ca să le urmărim, spuse ea, temându-se să mai rămână prizonieră pe insulă.

Şi împinseră luntrea pe apă.

Se bucura că se află din nou pe un tărâm liber. Merse de-a lungul malului înspre stăvilar. Margaretele erau împrăştiate pe suprafaţa lacului, micuţe şi radioase, ca nişte puncte de exaltare, presărate ici şi acolo. De ce oare se mişcau atât de puternic şi mistic?

— Priveşte, spuse el, barca ta din hârtie purpurie le însoţeşte, iar ele sunt ca un convoi de plute.

Unele margarete se îndreptau încet spre ea, ezitând, dansând timide şi strălucitoare un mic cotilion pe apa întunecată şi limpede. Candoarea lor sclipitoare şi înveselitoare o emoţiona atât de mult în momentul în care ele se apropiară, încât aproape că-i dădură lacrimile.

— Cum de pot fi aşa de minunate? strigă ea. De ce oare mie mi se par atât de minunate?

— Sunt flori frumoase, zise el, jenat de tonul ei plin de emoţie. Ştii că margaretele sunt mănunchiuri de flori, inflorescenţe care devin flori mature? Nu-i aşa că botaniştii le plasează pe o treaptă superioară a dezvoltării? Eu cred că aşa e.

— Da, familia *Compositae*, cred că da, zise Ursula, care nu fusese niciodată sigură de nimic; lucrurile pe care la un moment dat le ştia foarte bine păreau îndoielnice în clipa următoare.

— Păi atunci, explică aşa, spuse el. Margareta e o democraţie perfectă în miniatură, deci are rangul cel mai înalt între flori şi de aici vine şi farmecul ei.

— Nu, strigă ea, nu, niciodată. Nu are nimic democratic.

— Nu, recunoscu el. Este gloata poleită a proletariatului

înconjurată de un gard alb impunător al bogaţilor leneşi.

— Ce groaznic! Dumneata şi ordinea dumitale socială îngrozitoare! strigă ea.

— Chiar aşa! E o margaretă. Să-i dăm pace.

— Dă-i! Măcar de-ar fi un cal negru o singură dată, spuse ea, dacă poate fi ceva un cal negru pentru dumneata, adăugă ea ironic.

Şedeau deoparte, fără să ia seama unul la celălalt, de parcă erau uşor buimăciţi şi stăteau nemişcaţi, aproape inconştienţi. Mica discuţie contradictorie în care se avântaseră le sfâşiase conştiinţa şi-i lăsase precum două forţe neutre, dar care totuşi interacţionau.

El deveni conştient de răceala dintre ei. Vru să spună ceva care să reaşeze lucrurile într-o poziţie mai firească.

— Ştii, zise el, am închiriat camerele de aici, de la moară. Nu crezi că ne-am putea distra de minune?

— A, da? spuse ea, ignorând insinuările de aşa-zisă intimitate.

El îşi revizui imediat poziţia şi deveni distant ca mai înainte.

— Dacă o să ajung la concluzia că pot să locuiesc suficient de mult timp singur, continuă el, o să renunţ de tot la munca pe care o fac. A devenit ceva inert pentru mine. Nu cred în omenirea din care pretind că fac parte, nu-mi pasă câtuşi de puţin de idealurile sociale după care mă ghidez, urăsc organismul putred al societăţii omeneşti – aşa că nu-i decât o iluzie să te ocupi de educaţie. Am s-o las baltă de îndată ce mă pun pe picioare din nou – poate că mâine – şi am să fiu liber.

— Ai din ce să trăieşti? întrebă Ursula.

— Da, am cam două sute pe an. Asta îmi uşurează traiul.

Urmă o pauză.

— Şi cum rămâne cu Hermione? întrebă Ursula.

— S-a terminat, în cele din urmă – a fost pur şi simplu un eşec şi nici n-ar fi putut să fie altcumva.

— Dar rămâneţi totuşi prieteni?

— Nu prea putem spune că nu ne mai cunoaştem, nu?

Urmă o pauză jenantă.

— Dar asta nu înseamnă o jumătate de măsură? întrebă Ursula într-un final.

— Nu cred, zise el. Dacă o să fie aşa, să-mi spui.

Din nou urmă o pauză care dură câteva minute. În acest timp el se gândea.

— Trebuie să te descotoroseşti de tot – să laşi totul în urmă ca să poţi obţine unicul lucru pe care-l doreşti, spuse el.

— Care lucru? îl întrebă ea provocându-l.

— Nu ştiu. Libertate totală.

Ea voise ca el să spună „iubire”.

Se auzi lătratul tare al câinilor din vale. El părea deranjat, dar ea nu băgă de seamă. Doar i se păru că se simte nelalocul lui.

— De fapt, zise el, pe un ton destul de slab, mi se pare că vine Hermione cu Gerald Crich. Voia să vadă camerele înainte să fie mobilate.

— Ştiu, spuse Ursula. O să se ocupe ea de mobilă în locul dumitale.

— Probabil. Mai contează?

— A, nu, cred că nu, zise Ursula. Deşi, eu, personal, nu prea o înghit. Cred că e falsă, ca să zic aşa, căci tot vorbeşti dumneata de minciuni. Apoi meditã un moment, după care izbucni: Da, mă deranjează faptul că-ţi mobilează camerele – chiar mă deranjează. Mă deranjează că o laşi să stea pe lângă dumneata.

El rămase tăcut, încruntat.

— Poate, zise el. Nu vreau să mobileze camerele de aici – şi nu o las să stea în preajma mea. Dar nici nu pot să fiu bădăran cu ea, nu? În orice caz, va trebui să merg până acolo să vorbesc cu ei. Vii şi dumneata, nu?

— Nu cred, spuse ea, rece şi nehotărâtă.

— Nu vrei? Ba da, te rog. Vino să vezi şi camerele. Te rog.

Capitolul XII

DECORAŢIUNI INTERIOARE

BIRKIN O PORNI ÎN JOSUL RÂULUI, iar Ursula îl urmă fără nici un chef. Dar, totuşi, nici n-ar fi vrut să stea deoparte.

— Noi doi ne cunoaştem deja destul de bine, spuse el.

Ea nu răspunse.

În bucătăria mare şi întunecoasă a morii, soţia muncitorului vorbea pe un ton ascuţit cu Hermione şi Gerald, care stăteau în picioare, el, îmbrăcat în alb, iar ea cu un fular de un albăstrui strălucitor, iradiind ciudat în lumina obscură din cameră; în acest timp, în coliviile de pe pereţi, o duzină de canari sau mai mulţi cântau cât puteau de tare. Coliviile erau toate amplasate în jurul unei ferestre pătrate din spate, pe unde intra lumina soarelui, raze strălucitoare care se strecurau printr-un copac înverzit. Vocea doamnei Salmon acoperea zgomotul păsărilor, care se înălţa din ce în ce mai sălbatic şi triumfător, dar vocea femeii se auzea tot mai puternic şi le acoperea, iar păsările răspundeau cu o agitaţie sălbatică.

— Uite-l pe Rupert! strigă Gerald în mijlocul zgomotului Infernal.

Suferea teribil, căci auzul său era foarte sensibil.

— O-o-h, păsările astea! Nu te lasă să vorbeşti! strigă dezgustată soţia muncitorului. Am să le acopăr.

Şi se repezi aruncând ici şi acolo câte o cârpă de praf, un şorţ, un prosop, o faţă de masă, şi acoperi coliviile păsărilor.

— Acum o să încetaţi şi o să lăsaţi oamenii să vorbească fără hărmălaia voastră, spuse ea, pe un ton care tot mai era ascuţit.

Cei din grup o urmăreau. Curând coliviile fură acoperite şi aveau un aspect ciudat, funerar. Dar de sub prosoape tot se mai auzeau triluri şi sunete înfundate, sfidătoare.

— A, n-or să mai continue, spuse doamna Salmon încurajator. Or să doarmă acum.

— Chiar aşa? întrebă Hermione politicos.

— D-a, zise Gerald. Or să adoarmă instantaneu, acum că le-a fost creată impresia că e seară.

— Sunt chiar aşa de uşor de păcălit? strigă Ursula.

— A, da, răspunse Gerald. Nu ştii povestea lui Fabre[60], care, pe când era copil, a pus capul unei găini sub aripă şi ea a adormit imediat? E chiar adevărată.

— Şi asta l-a făcut să devină naturalist? întrebă Birkin.

— Probabil, spuse Gerald.

Între timp, Ursula trăgea cu ochiul pe sub una dintre învelitoare. Canarul şedea într-un colţ, cu capul băgat sub aripă şi ghemuit, gata de culcare.

— Ce ridicol! strigă ea. Chiar crede că e noapte! Ce absurd! Serios acum, cum poţi să respecţi o fiinţă care e aşa de uşor păcălită?

— Da, zise Hermione cântat şi veni şi ea să se uite. Îşi puse mâna pe braţul Ursulei şi slobozi un chicot înfundat. Da, nu-i aşa că e comic? chicoti ea. Ca un soţ neghiob.

Apoi, fără să-şi ia mâna de pe braţul Ursulei, o trase deoparte, spunând pe tonul ei blând cântat:

— Cum ai venit aici? Ne-am întâlnit şi cu Gudrun.

— Am venit să mă uit la iaz, spuse Ursula, şi l-am găsit pe domnul Birkin acolo.

— Zău? Âsta-i teritoriul familiei Brangwen, nu?

— Aşa speram şi eu, zise Ursula. Am venit aici ca să-mi caut un refugiu când v-am văzut pornind în josul lacului.

— Da? Şi acum te-am făcut să vii pe uscat.

Pleoapele Hermionei se ridicară cu o mişcare stranie, amuzată dar obosită. Avusese întotdeauna înfăţişarea aceea ciudată, extatică, nefirească şi necontrolată.

---

[60] Această poveste (în care protagonist este un curcan şi nu o găină) este amintită de naturalistul francez Jean-Henri Casimir Fabre (1823-1915) în lucrarea sa *Souvenirs entomologiques* (1879-1907).

— Voiam să plec, zise Ursula, dar domnul Birkin a vrut să văd camerele. Nu-i aşa că-i minunat să locuieşti aici? E ideal.

— Da, spuse Hermione, absentă.

Apoi îi întoarse spatele Ursulei, de parcă nici n-ar fi băgat-o în seamă.

— Cum te simţi, Rupert? îi vorbi ea lui Birkin pe un ton cântat, afectuos.

— Foarte bine, răspunse el.

— Te-ai simţit destul de confortabil?

Privirea curioasă, sinistră şi plină de extaz se ivi pe chipul Hermionei, pieptul ei se mişca convulsiv şi părea să fie pe jumătate hipnotizată.

— Destul de confortabil, replică el.

Urmă o pauză lungă, timp în care Hermione îl privi câteva clipe îndelungi pe sub pleoapele grele, adormite.

— Şi crezi că ai să fii fericit aici? spuse ea într-un final.

— Sunt sigur că aşa va fi.

— Am să fac tot ce pot pentru dânsul, spuse soţia muncitorului. Şi bărbatul meu de asemenea, aşa că sper să se simtă bine.

Hermione se întoarse şi o privi pe îndelete.

— Vă mulţumesc tare mult, spuse ea, după care se întoarse iar cu spatele. Îşi reluă poziţia şi, ridicându-şi chipul spre el şi adresându-i-se numai lui, spuse: Ai măsurat camerele?

— Nu, zise el. Am meşterit la barcă.

— Facem asta acum? zise ea încet, pe un ton cumpănit şi calm.

— Aveţi o ruletă, doamnă Salmon? întrebă el, întorcându-se spre femeie.

— Da, domnule, cred că pot să fac rost, răspunse femeia, cotrobăind în grabă într-un coş. Asta-i singura pe care o am, dacă credeţi că e bună.

Hermione o luă, deşi i-o dăduse lui.

— Mulţumesc tare mult, spuse ea. E foarte bună. Mulţumesc foarte mult. Apoi se întoarse spre Birkin, adresându-i-se cu o mişcare veselă: Facem asta acum,

Rupert?

— Cum rămâne cu ceilalţi, or să se plictisească, zise el, fără chef.

— Vă deranjează? întrebă Hermione, întorcându-se uşor către Ursula şi Gerald.

— Deloc, răspunseră ei.

— Cu care cameră începem mai întâi? zise ea, întorcându-se din nou către Birkin, cu aceeaşi veselie, acum că urma să facă ceva împreună cu el.

— O să începem cu care o fi, spuse el.

— Să vă pregătesc ceaiul, în timp ce faceţi asta? zise soţia muncitorului, de asemenea veselă, pentru că şi ea avea ceva de făcut.

— Eşti drăguţă? zise Hermione, întorcându-se spre ea cu o mişcare curioasă de intimitate care părea s-o învăluie pe femeie, să o atragă mai aproape de pieptul Hermionei, ceea ce-i făcu pe ceilalţi să stea deoparte. Aş fi foarte bucuroasă. Unde îl servim?

— Unde aţi dori? Aici, sau afară, pe iarbă?

— Unde luăm ceaiul? se adresă Hermione pe un ton cântat grupului.

— Pe mal, lângă iaz. O să ducem not toate lucrurile sus, dacă le pregătiţi, doamnă Salmon, spuse Birkin.

— Bine, zise femeia încântată.

Trecură cu toţii prin coridor şi intrară în camera din faţă. Era goală, dar curată şi însorită. Fereastra dădea înspre grădina din faţă, năpădită de buruieni.

— Asta e sufrageria, zise Hermione. O să măsurăm aşa, Rupert – tu te duci acolo...

— Nu pot să fac eu asta în locul tău? se oferi Gerald, venind să apuce capătul ruletei.

— Nu, mulţumesc, strigă Hermione, aplecându-se până jos cu fularul ei de un albastru strălucitor.

Îi făcea mare plăcere să facă anumite lucruri şi să se ocupe de împărţirea sarcinilor împreună cu Birkin. Acesta îi dădea ascultare supus. Ursula şi Gerald priveau scena. Era o ciudăţenie de-a Hermionei ca, de fiecare dată, unul dintre ei să fie mai aproape de ea, iar toţi ceilalţi care erau

prezenţi să devină simpli spectatori. O făceau să se simtă triumfătoare.

Măsurară şi discutară în sufragerie şi Hermione se hotărî asupra covoarelor de pe jos. Când era contrazisă, o cuprindea o furie ciudată, convulsivă. O scurtă bucată de vreme, Birkin o lăsă să-şi facă mendrele.

Apoi traversară holul până ajunseră în cealaltă cameră de la intrare, care era puţin mai mică decât cealaltă.

— Acesta e biroul, zise Hermione. Rupert, am un covoraş pe care vreau să-l pui aici. Mă laşi să ţi-l ofer? Te rog – vreau să ţi-l ofer.

— Cum arată? întrebă el nepoliticos.

— Nu l-ai văzut. E mai mult un roşu trandafiriu, cu albastru, un albastru mediu, metalic şi un bleumarin foarte blând. Cred că ţi-ar plăcea. Ce zici?

— Pare să fie drăguţ, răspunse el. Ce este? Oriental? Cu pluş?

— Da. E persan. E făcut din păr de cămilă, e foarte mătăsos. Cred că se cheamă Bergamos – douăsprezece picioare pe şapte. Crezi că o să fie bun?

— Cred că *da*, zise el. Dar de ce-mi dai un covor scump? Pot să mă descurc foarte bine şi cu vechiul meu covor turcesc.

— Dar pot să ţi-l ofer? Te rog.

— Cât a costat?

Ea îl privi şi spuse:

— Nu-mi aduc aminte. A fost destul de ieftin.

Birkin o privi cu un chip hotărât.

— Nu vreau să-l iau, Hermione, zise el.

— Te rog, lasă-mă să ţi-l ofer pentru una dintre camere, spuse ea, îndreptându-se către el şi punându-i mâna pe braţ încet, implorându-l. Aş fi tare dezamăgită.

— Ştii că nu vreau să-mi dai lucruri, repetă el neajutorat.

— Nu vreau să-ţi dau lucruri, spuse ea, tachinându-l. Dar nu vrei să-l iei pe acesta?

— Bine, zise el, înfrânt, iar ea triumfă.

Urcară la etaj. Acolo erau două dormitoare care corespundeau celor două camere de jos. Unul dintre ele era

pe jumătate mobilat şi se vedea că Birkin dormise acolo. Hermione făcu înconjurul camerei atentă, analizând fiecare detaliu, de parcă ar fi înregistrat indiciile prezenţei lui care era absorbită de toate lucrurile. Încercă patul şi examina cuverturile.

— Eşti *sigur* că te-ai simţit destul de confortabil? întrebă ea, apăsând perna.

— Foarte, răspunse el rece.

— Dar ţi-a fost cald? Văd că nu ai plapumă. Sunt sigură că ţi-ar trebui. Nu trebuie să te înfofoleşti cu prea multe haine.

— Am plapumă, spuse el. O să o aduc.

Măsurară camerele şi zăboviră îndeajuns asupra fiecărei sugestii în parte. Ursula stătea în picioare lângă fereastră şi o privi pe femeia care ducea ceaiul pe malul iazului. Îi displăcea pălăvrăgeala Hermionei, voia să bea ceai, voia orice în afară de toată agitaţia şi trebăluiala asta.

În cele din urmă ajunseră cu toţii pe malul înverzit, la picnic. Hermione turnă ceaiul. Acum o ignora pe Ursula. Iar aceasta, revenindu-şi din starea de proastă dispoziţie, se întoarse spre Gerald, spunând:

— Vai, cât de mult te-am detestat zilele trecute, domnule Crich.

— Dar de ce? întrebă Gerald, tresărind uşor.

— Pentru că te-ai purtat aşa de urât cu calul. Vai, cât te-am urât!

— Ce-a făcut? zise Hermione pe tonul ei cântat.

— Şi-a obligat calul său arab, care e o minunăţie şi e sensibil, să stea lângă calea ferată în timp ce treceau nişte vagoane absolut îngrozitoare; iar bietul animal era teribil de agitat, pur şi simplu trecea printr-o agonie. A fost cea mai îngrozitoare imagine pe care ţi-o poţi imagina.

— De ce-ai făcut asta, Gerald? întrebă Hermione, calmă şi interesată.

— Trebuie să înveţe să stea potolită – ce trebuinţă am eu de ea în ţara asta, dacă se sperie şi fuge ori de câte ori şuieră o locomotivă?

— Dar de ce să o chinui inutil? spuse Ursula. De ce să o

faci să aştepte în tot acel timp la calea ferată? Ai fi putut foarte bine să te dai înapoi şi o scuteai de toată grozăvia. Îi sângerau coastele în locul în care ţi-ai înfipt pintenii. E prea mult!

Gerald deveni rigid.

— Trebuie să mă folosesc de ea, replică el. Şi dacă vreau să fiu foarte sigur pe ea, trebuie să înveţe să suporte zgomotele.

— Dar de ce? strigă Ursula, aprinsă. E o fiinţă, de ce trebuie să suporte ceva, doar pentru că dumneata vrei să o obligi? Are la fel de multe drepturi asupra propriei fiinţe pe cât ai şi dumneata asupra propriei dumitale fiinţe.

— Aici nu sunt de acord, spuse Gerald. Cred că iapa există ca eu să mă folosesc de ea. Nu pentru că am cumpărat-o, ci pentru că aşa e mersul normal al lucrurilor. E mai firesc ca un om să-şi ia un cal şi să-l folosească după bunul plac, decât să cadă în genunchi în faţa lui, implorându-l să-i facă pe plac şi să-şi împlinească astfel minunata sa menire.

Ursula era pe punctul de a izbucni, când Hermione îşi ridică chipul şi începu să spună pe tonul ei muzical şi meditativ:

— Eu cred – cred cu tărie că trebuie să avem *curajul* să ne folosim de animalele inferioare pentru propriile nevoi. Cred cu tărie că e greşit dacă privim toate fiinţele vii cu aceiaşi ochi cu care ne privim pe noi. Părerea mea e că nu e bine să devenim sensibili faţă de toate lucrurile însufleţite. E o lipsă de discernământ, de simţ critic.

— Exact, spuse Birkin tăios. Nimic nu e mai detestabil decât proiectarea exagerată a sentimentelor şi a conştiinţei noastre asupra animalelor.

— Da, spuse Hermione obosită, trebuie să fim fermi pe poziţie. Dacă nu ne folosim noi de animale, or să se folosească ele de noi.

— Aşa e, spuse Gerald. Un cal are şi el voinţă, precum omul, deşi nu are *minte*, strict vorbind. Şi dacă voinţa ta nu-l stăpâneşte, atunci te stăpâneşte calul pe tine. Iar asta e ceva ce nu pot suporta. Nu pot să suport decât să fiu eu

stăpânul calului.

— Ce bine dacă am învăţa să ne folosim voinţa, spuse Hermione, am putea face orice. Voinţa poate să vindece şi să rezolve orice. De asta sunt convinsă – cu condiţia să ne folosim voinţa adecvat, în mod inteligent.

— Ce vrei să spui „să ne folosim voinţa adecvat”? întrebă Birkin.

— M-a învăţat un doctor cu renume, spuse ea, adresându-li-se lui Gerald şi Ursulei într-o doară. Mi-a spus, de exemplu, că dacă vrei să te vindeci de un năravi, trebuie să-ţi impui să faci asta atunci când nu-ţi vine s-o faci – impune-ţi să o faci – şi atunci pravul dispare.

— Ce vrei să spui? spuse Gerald.

— Dacă-ţi rozi unghiile, de exemplu. Atunci când nu vrei să ţi le rozi, fă-o, impune-ţi că trebuie să le rozi şi ai să vezi că o să te dezveţi.

— Chiar aşa? spuse Gerald.

— Da. Şi în multe alte privinţe, eu m-am lecuit. Eram o fată tare ciudată şi emotivă. Dar învăţând să-mi folosesc voinţa, pur şi simplu folosindu-mă de voinţă, m-am *lecuit*.

În tot acest timp, Ursula o privea pe Hermione, aşa cum vorbea pe un ton jos, calm şi totuşi încordat, într-un mod straniu. Un fior bizar o străbătu pe mai tânăra femeie. Hermione era cuprinsă de o forţă ciudată, misterioasă şi convulsivă, care era fascinantă şi în acelaşi timp respingătoare.

— E periculos să-ţi foloseşti voinţa în felul ăsta, strigă Birkin aspru, e dezgustător. O asemenea voinţă e o obscenitate.

Hermione îl privi îndelung cu ochii ei umbriţi şi grei. Chipul ei era moale, palid şi supt, aproape fosforescent, iar bărbia ei slabă.

— Sunt sigură că nu-i aşa, spuse ea, într-un sfârşit.

Părea să existe întotdeauna o neconcordanţă, o ruptură între ceea ce părea să simtă şi să experimenteze şi ceea ce spunea şi gândea de fapt. Gândurile ei păreau să prindă contur dintr-un vârtej de emoţii şi reacţii întunecate şi haotice, iar Birkin întotdeauna se simţea cuprins de repulsie

din cauza asta; se simţea infailibilă, iar voinţa nu o părăsea niciodată. Vocea ei era tot timpul rece şi tensionată, dar perfect de sigură. Totuşi se cutremura din cauza unei senzaţii de greaţă, ca un fel de rău de mare care tot timpul ameninţa să-i învăluie mintea. Dar mintea ei rămase nezdruncinată, iar voinţa ei era în continuare de neclintit. Aproape că-l înnebunise pe Birkin. Dar el niciodată n-ar îndrăzni să-i înfrângă voinţa, să dea frâu liber subconştientului ei tumultuos şi să o vadă atingând apogeul nebuniei. Totuşi asta îl uimea întotdeauna la ea.

— Şi, bineînţeles, i se adresă el lui Gerald, caii nu au o voinţă închegată ca a oamenilor. Un cal nu are o *singură* voinţă. Strict vorbind, orice cal are două voinţe. Cu una, vrea să fie pe de-a-ntregul în puterea omului – şi cu cealaltă, ar vrea să fie liber şi sălbatic. Cele două voinţe se unesc câteodată – ştii asta, dacă ai simţit vreodată un cal gonind în timp ce-l mâni.

— Am simţit asta pe când îl mânam, spuse Gerald, dar nu mi-am dat seama că are două voinţe. Ştiam doar că înspăimântat.

Hermione încetase să mai asculte discuţia. Pur şi simplu devenise absentă atunci când se vorbea de aceste lucruri.

— De ce-ar vrea un cal să fie în puterea omului? întrebă Ursula. Asta nu înţeleg. Cred că nu şi-a dorit asta niciodată.

— Ba da. Este cea din urmă, poate cea mai înălţătoare pornire de iubire: să te laşi dominat de o fiinţă superioară, spuse Birkin.

— Ce noţiuni ciudate ai despre iubire, îl ironiză Ursula.

— Şi femeia e la fel ca şi caii: două voinţe acţionează în contradictoriu în interiorul ei. Cu o voinţă, vrea să devină pe de-a-ntregul supusă, cu cealaltă vrea să o ia la fugă, să-l ducă pe călăreţ la pierzanie.

— Atunci eu sunt cea care o ia la goană, spuse Ursula, izbucnind în râs.

— E periculos să domesticeşti chiar şi caii, ca să nu mai vorbim de femei, spuse Birkin. Sunt şi unele excepţii de la regulă.

— Şi asta e bine, spuse Ursula.

— Întocmai, zise Gerald, cu un zâmbet abia schiţat. E mai amuzant.

Hermione nu mai putea suporta. Se ridică, spunând pe tonul ei muzical, calm:

— Nu-i aşa că seara e minunată? Câteodată simt cum mă umple un sentiment al frumosului aşa de copleşitor, încât parcă e prea mult.

Ursula, cea căreia i se adresase, se ridică şi ea, emoţionată până în străfundurile cele mai adânci ale fiinţei ei. Iar Birkin i se părea că e aproape un monstru de aroganţă îngrozitoare. O însoţi pe Hermione de-a lungul malului iazului, vorbind despre lucruri frumoase, liniştitoare, şi culegând flori gingaşe de ciuboţica-cucului.

— Nu ţi-ar plăcea o rochie, îi spuse Ursula Hermionei, de o nuanţă galbenă ca asta, spicată cu portocaliu – o rochie din bumbac?

— Ba da, zise Hermione, aplecându-se să se uite la floare şi lăsând imaginea aceea să-i pătrundă în minte şi să o liniştească. N-ar fi drăguţ? Mi-ar *plăcea* tare mult.

Apoi se întoarse zâmbind către Ursula, plină de o afecţiune adevărată.

Dar Gerald rămase cu Birkin, ca să-l iscodească şi mai mult, să vadă ce voia să spună când se referise la voinţa dual ă pe care o au caii. Un licăr de entuziasm sclipi pe chipul lui Gerald.

Hermione şi Ursula stăteau deoparte, una lângă alta, unite printr-o legătură strânsă de profundă afecţiune şi amiciţie.

— Chiar nu vreau să fiu obligată să particip la toată această critică şi analiză a vieţii. Îmi doresc cu *adevărat* să analizez lucrurile în ansamblu, cu frumuseţea lor integrantă, în plenitudinea şi sacralitatea lor naturală. Nu simţi asta, nu simţi că nu mai *poţi* să mai fii obligată să acumulezi atâtea cunoştinţe? zise Hermione, oprindu-se în faţa Ursulei şi întorcându-se către ea cu pumnii încleştaţi, îndreptaţi în jos.

— Ba da, spuse Ursula, aşa e. Sunt sătulă de atâta iscodire şi curiozitate.

— Mă bucur aşa de mult că simţi astfel. Câteodată, spuse Hermione, oprindu-se din nou din mers şi întorcându-se către Ursula, câteodată mă întreb dacă *ar trebui* să cedez în faţa acestui fapt pe care-l conştientizez şi dacă nu cumva sunt slabă în momentul în care-l resping. Dar simt că *nu pot* – *nu pot*. Pare să distrugă *totul*. Toată frumuseţea şi – adevărata sacralitate este distrusă – şi simt că fără ele nu pot trăi.

— Dar ar fi pur şi simplu o greşeală să trăieşti fără ele, strigă Ursula. Nu, e aşa de ireverenţios să crezi că totul trebuie perceput mintal. Zău aşa, trebuie să-i mai rămână ceva şi lui Dumnezeu, cum se întâmplă întotdeauna şi va fi întotdeauna.

— Da, spuse Hermione, liniştită ca un copil, aşa ar trebui, nu? Iar Rupert – şi aici îşi ridică chipul către cer gânditoare –, el nu face decât să desfacă totul în bucăţi. Este exact ca un copil care trebuie să facă totul bucăţi să vadă cum e făcut acel lucru. Şi nu cred că e bine, mi se pare atât de ireverenţios, aşa cum spui tu.

— Exact ca atunci când deschizi un mugur ca să vezi cum o să fie floarea, spuse Ursula.

— Da, iar asta ucide totul, nu? Înlătură orice posibilitate de înflorire.

— Bineînţeles, zise Ursula. E curată distrugere.

— Da, aşa e.

Hermione o privi îndelung şi absentă pe Ursula, părând să accepte confirmarea ei. Apoi cele două femei păstrară tăcerea. De îndată ce căzură de acord, începură să aibă un sentiment de neîncredere una în cealaltă. Deşi nu-şi dorea, Ursula simţea că bate în retragere în faţa Hermionei. Doar atât putea face ca să-şi înăbuşe repulsia.

Se întoarseră la bărbaţi, ca doi conspiratori care se retrăseseră ca să ajungă la o înţelegere. Birkin îşi ridică privirea către ele. Ursula îl dispreţuia pentru vigilenţa sa distantă. Dar el nu spuse nimic.

— Mergem? întrebă Hermione. Rupert, vii la Shortlands la cină? Vii de îndată, vii acum cu noi?

— Nu sunt îmbrăcat cum se cuvine, replică Birkin. Şi ştii

că Gerald ţine la convenienţe.

— Nu ţin deloc, spuse Gerald. Dar dacă te-ai sătura şi tu ca şi mine de debandada de a umbla după bunul plac prin casă, ai prefera ca oamenii să fie liniştiţi şi să păstreze convenienţele, cel puţin la masă.

— Bine, spuse Birkin.

— Dar nu putem să te aşteptăm cât te îmbraci? insistă Hermione.

— Dacă vreţi.

Se ridică să intre în casă. Ursula spuse că-şi ia rămas-bun.

— Numai că, spuse ea, întorcându-se către Gerald, trebuie să spun că, indiferent că omul e stăpân peste animale şi zburătoare, eu tot cred că nu are dreptul să-şi bată joc de fiinţele inferioare. Tot mai cred că ar fi fost mult mai raţional şi frumos din partea dumitale dacă te-ai fi dat înapoi în timp ce trecea trenul şi ai fi fost atent.

— Înţeleg, spuse Gerald, zâmbind, dar cumva enervat. Trebuie să ţin minte data viitoare.

„Toţi cred că sunt o femeie băgăcioasă”, gândi Ursula în sinea ei, pe când pleca. Dar era cu totul împotriva lor.

Se îndreptă repede spre casă, cufundată în gânduri. Fusese foarte mişcată de Hermione, chiar intrase în legătură cu ea, aşa încât se crease o oarecare alianţă între ele. Şi totuşi nu putea să o suporte. Dar îndepărtă acel gând. „E chiar cumsecade”, îşi spuse ea. „Chiar îşi doreşte ca lucrurile să meargă cum trebuie.” Şi încercă să se simtă aproape de Hermione şi să se îndepărteze de Birkin. Îi era cu totul antipatică. Dar era legată de el printr-o conexiune, un principiu profund. Asta o irită imediat şi o eliberă.

Din când în când, era cuprinsă de o oarecare stare violentă, convulsivă, care provenea din subconştient şi ştia că asta se datora provocării pe care i-o aruncase lui Birkin şi pe care el acceptase în mod conştient sau inconştient. Se dădea o luptă pe viaţă şi pe moarte între ei – sau mai degrabă pe viaţă, deşi nimeni nu putea să spună pe ce anume se baza conflictul.

Capitolul XIII

MINO

ZILELE TRECEAU ŞI EA NU PRIMI nici o veste. Avea de gând să o ignore, avea de gând să nu o mai bage în seamă? O stare apăsătoare de nelinişte îngrozitoare şi amărăciune profundă o învălui. Şi totuşi, Ursula ştia că se amăgeşte şi că el avea să facă mişcarea. Nu spuse nimănui nimic.

Apoi, aşa cum se aştepta, sosi un bilet de la el prin care o rugă să vină la el acasă, în oraş, să servească un ceai, împreună cu Gudrun.

„De ce o invită şi pe Gudrun?” se întrebă ea deodată. „Vrea să fie în siguranţă, sau crede că n-aş merge singură?”

O chinuia gândul că el voia să se simtă în siguranţă. Dar, în cele din urmă, îşi spuse pur şi simplu: „Nu vreau să vină Gudrun, pentru că vreau ca el să-mi spună mai multe. Aşa că n-am să-i spun lui Gudrun nimic şi am să mă duc singură. Atunci am să aflu.”

Se trezi stând în tramvaiul care urca dealul şi ieşea din oraş îndreptându-se în direcţia unde Birkin îşi avea locuinţa. Părea să fi intrat într-o lume a viselor şi ignora lumea din jurul ei. Privea străzile sordide ale oraşului pe care le lăsa în urmă, de parcă ar fi fost un spirit rupt de universul material din jur. Ce legătură avea totul cu ea? Palpita şi se disipa purtată de acel flux al vieţii fantomatice. Nici nu mai voia să se gândească la ce ar spune sau gândi lumea despre ea. Oamenii ieşiseră din raza ei vizuală, deci nu mai contau. Căzuse, într-un mod ciudat şi nedesluşit, afară din teaca vieţii materiale, aşa cum cade bobul din singura lume lume pe care a cunoscut-o vreodată, din păstaie, şi ajunge în

realitatea necunoscută.

Birkin şedea în picioare în mijlocul camerei, iar ea fu condusă înăuntru de proprietăreasă. Şi el părea tulburat. Îl văzu agitat şi nelalocul lui, un trup fragil şi imaterial, tăcut, ca punctul de întretăiere al unor forţe violente care izbucneau din el şi o zguduiau aproape până la leşin.

— Eşti singură? întrebă el.

— Da. Gudrun n-a putut să vină.

În mod instantaneu el ghici care a fost motivul.

Amândoi şedeau tăcuţi, înconjuraţi de atmosfera tensionată din cameră. Era conştientă de faptul că era o cameră plăcută, luminoasă şi foarte liniştitoare aşa cum arăta, era conştientă şi de arbustul de fucsia, cu flori stacojii şi purpurii care atârnau.

— Ce frumoase sunt florile de fucsia! spuse ea, ca să rupă tăcerea.

— Nu-i aşa? – Ai crezut că am uitat ce-am spus?

Mintea Ursulei fu cuprinsă de o stare de leşin.

— Nu vreau să-ţi aduci aminte, dacă nu vrei, se chinui ea să pronunţe cuvintele prin negura misterioasă care o învăluia.

Urmă o tăcere câteva momente.

— Nu, spuse el. Nu e vorba de asta. Numai că – dacă urmează să ne cunoaştem unul pe celălalt, trebuie să ne legăm pentru totdeauna. Dacă o să avem o relaţie, chiar şi de prietenie, trebuie să se bazeze pe ceva solid şi infailibil.

Vocea lui răsuna oarecum neîncrezătoare şi aproape mânioasă. Ea nu răspunse. Inima i se făcuse cât un purice, aşa că n-ar fi putut vorbi.

Văzând că nu are de gând să răspundă, el continuă făţiş, aproape cu amărăciune:

— Nu pot spune că sunt în stare să-ţi ofer iubire – căci nu-mi doresc iubire. E vorba de ceva mult mai impersonal, dur şi rar.

Urmă o pauză, apoi ea rupse tăcerea:

— Vrei să spui că nu mă iubeşti?

Suferea îngrozitor când spunea asta.

— Da, dacă vrei să-i spui aşa. Deşi, poate nu e adevărat.

Nu ştiu. În orice caz, nu simt emoţia iubirii în ceea ce te priveşte – nu – şi nici nu vreau. Pentru că te lasă baltă în ultima clipă.

— Iubirea te lasă baltă în ultima clipă? întrebă ea, cu buzele aproape amorţite.

— Da. Până în ultima clipă eşti singur, dincolo de sfera de influenţă a iubirii. Există fiinţa mea impersonală, care se situează dincolo de iubire, dincolo de orice relaţie emoţională. Aşa stau lucrurile şi cu tine. Dar vrem să ne amăgim că iubirea este rădăcina şi nu e aşa. Este doar coroana. Rădăcina e dincolo de iubire, e un fel de izolare pură; există un eu izolat care nu se întâlneşte şi nu se amestecă cu alţii, şi nici n-ar putea vreodată.

Ea-l urmărea cu ochii larg deschişi, tulburaţi. Chipul lui sclipea de o sinceritate abstractă.

— Şi vrei să spui că nu poţi iubi? întrebă ea, tremurând.

— Da, dacă vrei s-o iei aşa. Am iubit. Dar există un punct dincolo de care nu există iubire.

Ea nu putea să fie de acord cu asta. Simţea că parcă o cuprinde o stare de leşin. Dar nu putea să fie de acord.

— Dar de unde ştii, din moment ce nu ai iubit niciodată cu *adevărat*! întrebă ea.

— Ce-ţi spun e adevărat. Există un punct limită, în tine şi-n mine, la care iubirea nu poate ajunge, e dincolo de puterile ei, aşa cum stelele sunt dincolo de punctul nostru vizual, cel puţin unele dintre ele.

— Atunci, iubirea nu există, se pronunţă Ursula.

— În ultimă instanţă, nu, există altceva. Dar, în ultimă instanţă, iubirea nu există.

Ursula meditä la această afirmaţie câteva momente. Apoi se ridică pe jumătate de pe scaun şi spuse pe un ton hotărât şi plin de împotrivire:

— Atunci lasă-mă să mă duc acasă – ce caut eu aici?

— Uşa e acolo, spuse el. Eşti liberă să faci ce vrei.

Rămase distant şi perfect calm în această situaţie extremă. Ea rămase nemişcată câteva secunde, după care se aşează din nou.

— Dacă nu există iubire, ce există? spuse ea, aproape

batjocoritor.

— Ceva, spuse el, privind-o, iar în sufletul lui se dădea o bătălie extrem de puternică.

— Ce?

Rămase tăcut mult timp, nefiind în stare să mai discute cu ea atâta timp cât ea se împotrivea aşa de tare.

— Există, spuse el, pe un ton total distant, un *eu* final, dezbrăcat de orice formă, impersonal şi dincolo de orice responsabilitate. Aşa cum şi tu ai cui tău final. În acel punct aş vrea să ne întâlnim – nu în planul emoţional, al iubirii –, ci într-un alt plan unde nu există cuvinte şi nici convenţii. În acel plan am fi două fiinţe dezbrăcate de orice formă, necunoscute, total străine unul faţă de altul, acolo aş vrea să te întâlnesc. N-ar exista nici un fel de obligaţii, pentru că nu există o unitate de măsură pentru faptele noastre, din moment ce nici un fel de înţelegere n-a fost culeasă din acel plan. N-are nimic de-a face cu tot ce-i omenesc – aşadar nu pot exista reguli de nici un fel – pentru că ne situăm în afara sferei unei convenţii acceptate şi nimic din ce cunoaştem nu se aplică. Nu poţi decât să-ţi urmezi impulsul, adică să iei ceea ce ai în faţa ta, fără să dai socoteală pentru nimic, fără să ţi se ceară nimic, fără să dai nimic, ci doar să iei în funcţie de dorinţa primitivă.

Ursula ascultă acest discurs, aproape amorţită şi uimită, căci ceea ce spunea el era aşa de neaşteptat şi iraţional.

— E o dovadă pură de egoism, spuse ea.

— Pură, da. Dar nu e vorba deloc de egoism. Pentru că eu nu ştiu ce vreau de la dumneata. Mă las în voia necunoscutului, când mă îndrept spre dumneata, sunt pur şi simplu lipsit de apărare, de-a dreptul azvârlit în necunoscut. Nu e nevoie decât de un jurământ făcut între noi prin care ne legăm să ne lepădăm de tot, de noi înşine chiar, şi să încetăm să fiinţăm, aşa încât în noi să sălăşluiască acel ceva care reprezintă fiinţa noastră perfectă.

Ea reflectă la propriile ei gânduri.

— Dar mă doreşti pentru că mă iubeşti? insistă ea.

— Nu, ci pentru că eu am încredere în dumneata – dacă

se poate spune că am încredere.

— Nu eşti sigur? râse ea, simţindu-se rănită brusc.

El continua să o privească şi de-abia dacă era atent la cele ce spunea ea.

— Da, trebuie să cred în dumneata, altminteri nu m-aş afla aici, spunând asta, replică el. Dar asta e dovada pe care o am. Chiar în acest moment nu prea sunt sigur de nimic.

Ursulei îi displăcea revenirea lui bruscă la starea de plictiseală şi neîncredere.

— Dar nu mă găseşti prezentabilă? insistă ea, cu o voce ironică.

El o privi ca să se convingă că era aşa.

— Nu mi se pare că eşti prezentabilă, spuse el.

— Nici măcar atrăgătoare? îl ironiză ea, muşcător.

El se încruntă, simţindu-se brusc exasperat.

— Nu înţelegi că nu e vorba câtuşi de puţin de o apreciere vizuală? strigă el. Nu vreau să te văd. Am văzut destule femei, sunt sătul de ele până peste cap. Vreau o femeie pe care să n-o văd.

— Îmi pare rău că nu pot să-ţi fac pe plac şi să fiu invizibilă râse ea.

— Da, spuse el, eşti invizibilă pentru mine, dacă nu mă obligi să te percep vizual. Dar nu vreau să te văd sau să te aud.

— Atunci de ce m-ai mai invitat la ceai? spuse ea ironică.

Dar el nu o băgă în seamă. Vorbea cu el însuşi.

— Vreau să te găsesc acolo unde nici dumneata nu ştii că poţi exista şi nu-ţi cunoşti eul pe care conştientul îl neagă. Dar nu mă interesează aspectul dumitale fizic şi nici sentimentele tipic feminine; nu-mi doresc gândurile, părerile şi nici ideile dumitale – toate astea sunt fleacuri pentru mine.

— Eşti foarte încrezut, *Monsieur*, îl ironiză ea. De unde ştii care sunt sentimentele melc feminine, gândurile sau ideile mele! Nici măcar nu ştii ce gândesc despre dumneata acum.

— Nici nu-mi pasă câtuşi de puţin.

— Cred că eşti cam prostuţ. Cred că vrei să-mi spui că mă iubeşti şi o faci vorbind pe ocolite.

— Bine, zise el, ridicându-şi privirea, exasperat brusc. Acum pleacă şi lasă-mă în pace. Nu mai vreau să mai aud persiflările dumitale dezmăţate.

— Chiar e persiflare? vorbi ea batjocoritor, iar chipul ei se destinse râzând.

Considera că el îi făcuse o declaraţie profundă de iubire, dar felul în care-i vorbise era absurd.

Mult timp păstrară tăcerea, iar ea se simţea mulţumită şi entuziasmată ca un copil. Se destinse şi el şi începu să o privească simplu şi natural.

— Ceea ce-mi doresc este o legătură mai ciudată cu dumneata, spuse el încet – nu întâlniri de duzină, ci un echilibru, o completare armonioasă între două fiinţe distincte – aşa cum stelele se completează una pe alta.

Ea-l privi. Părea foarte sincer, şi sinceritatea o găsea întotdeauna ca pe ceva ridicol, banal. O făcea să se simtă condiţionată şi nelalocul ei. Totuşi, îl plăcea atât de mult. Dar ce rost avea să se lege de stele?

— Nu ţi se pare că e cam brusc? îl ironiză ea.

El începu să râdă.

— E mai bine să citeşti condiţiile din contract înainte să semnezi, spuse el.

O pisică tânără, cenuşie, care dormise pe canapea sări de acolo şi se întinse, ridicându-se pe picioarele ei lungi şi arcuindu-şi spatele zvelt. Apoi stătu puţin în expectativă, dreaptă şi maiestuoasă. După care, ca o săgeată, ţâşni afară din cameră prin uşa-fereastră care era deschisă şi ajunse în grădină.

— Unde se duce? spuse Birkin, ridicându-se.

Pisica păşea semeaţă pe potecă, fluturându-şi coada. Era un motan obişnuit cu labe albe, tânăr şi zvelt. O pisică pufoasă, de culoare maro-cenuşie, se strecura pe lângă gard. Mino[61] se îndreptă ţanţoş spre ea, cu o nonşalanţă masculină. Pisica se ghemui în faţa lui şi se lipi de pământ, umilă, ca o fiinţă renegată, moale şi ciufulită, care-l privea

[61] Familia Lawrence avea o pisică în Italia pe care o botezase *Mino*.

cu ochii sălbatici, verzi şi frumoşi ca nişte nestemate uriaşe. El îi aruncă o privire fără să-i dea mare atenţie, aşadar ea înaintă câţiva centimetri către uşa din spate, ghemuindu-se moale, superbă, pe nesimţite, strecurându-se ca o umbră.

El îşi mişcă maiestuos picioarele lungi şi se ţinu după ea, apoi, brusc, fără nici un motiv, îi trase o labă încet peste marginea capului. Ea fugi câţiva paşi, ca o frunză mânată de vânt pe jos, apoi se ghemui cuminte, supusă, cu o răbdare de sălbăticiune. Mino se prefăcu că nu o bagă în seamă. Clipi din genele-i superbe la vederea peisajului. Într-un minut pisica îşi reveni şi înainta uşor, ca o umbră pufoasă, maro-cenuşie, făcând câţiva paşi înainte. Începu să iuţească ritmul şi în câteva momente urma să dispară ca un vis. În acel moment, tânărul lord cenuşiu sări în faţa ei şi o atinse uşor cu laba, cu o mişcare elegantă. Ea cedă imediat, supusă.

— E o pisică sălbatică, spuse Birkin. A venit din pădure.

Ochii pisicii vagaboande sclipiră un moment, ca o vâlvătaie uriaşă, verde, aţintindu-l pe Birkin. Apoi se avântă cu o mişcare rapidă şi uşoară până ajunse la jumătatea grădinii, după care se opri ca să privească în jur. Mino îşi întoarse faţa cu un aer de pură superioritate către stăpânul său şi-şi închise uşor ochii, adoptând o poziţie statuară – o tânără perfecţiune. Ochii rotunzi, verzi şi rătăcitori ai pisicii sălbatice nu-l slăbeau şi păreau nişte vâlvătăi ciudate. După care, din nou se strecură spre bucătărie, ca o umbră.

Cu un salt superb, uşor ca vântul, Mino o ajunse din urmă şi o lovi de două ori, foarte hotărât, cu laba albă şi delicată. Ea se prăbuşi şi se trase înapoi, învinsă. El se duse după ea şi o mai lovi încet de vreo două ori, aplicându-i lovituri bruşte cu labele sale albe, fermecătoare.

— Acum de ce face asta? strigă Ursula, indignată.

— Fac schimb de intimităţi, spuse Birkin.

— Şi de asta o loveşte?

— Da, râse Birkin. Cred că vrea să îi lămurească foarte bine lucrul acesta.

— Ce oribil din partea lui! zise ea şi ieşi în grădină şi-i

strigă iar Mino: încetează, n-o mai chinui. N-o mai lovi!

Pisica vagaboandă dispăru imediat ca o umbră invizibilă. Mino se uită pe furiş la Ursula, apoi îşi întoarse privirea dispreţuitor de la ea şi o îndreptă către stăpânul său.

— Eşti un bătăuş, Mino? întrebă Birkin.

Motanul tânăr şi zvelt se uită la el, şi-şi îngustă ochii uşor. Apoi începu să privească în zare, departe, de parcă n-ar fi luat seama la cele două fiinţe umane.

— Mino, spuse Ursula, nu-mi placi. Eşti un bătăuş ca toţi masculii.

— Nu, zise Birkin, el are motive. Nu e un bătăuş. Doar îi arată bietei pisici vagaboande că trebuie să-l accepte ca pe un fel de destin, ca pe propriul ei destin; pentru că îţi dai seama că ea e ciufulită şi jigărită, ca bătută de vânt. Eu sunt întru totul de partea lui. Îşi doreşte o stabilitate superrafinată.

— Da, ştiu! strigă Ursula. Vrea să facă după cum i-e voia – ştiu unde bat cuvintele dumitale frumoase – despotism, aşa îl numesc, despotism.

Tânărul motan îi aruncă din nou o privire lui Birkin ca să-şi arate dispreţul faţă de femeia gălăgioasă.

— Sunt întru totul de acord cu tine, Miciotto[62], i se adresă Birkin motanului. Păstrează-ţi demnitatea masculină şi înţelegerea superioară.

Din nou Mino îşi îngustă ochii de parcă s-ar fi uitat la soare. Apoi, prefăcându-se brusc a nu avea nici o legătură cu cei doi, plecă păşind apăsat, cu o spontaneitate vizibilă şi voios, cu coada dreaptă şi lăbuţele albe, fermecătoare.

— Acum o s-o găsească din nou pe la *belle sauvage*[63] şi o va întreţine cu înţelepciunea lui superioară, râse Birkin.

Ursula îl privi pe bărbatul care stătea în grădină cu părul în vânt, cu ochii zâmbind ironic, şi izbucni:

— Ah, asumarea asta a superiorităţii masculine mă deranjează tare mult! Şi e o minciună gogonată! Nu i-ar păsa nimănui dacă ar fi cât de cât justificată.

— Pisicii ăsteia sălbatice nu-i pasă, spuse Birkin. Ea

---

[62] Pisicuţă (ital.).

[63] Frumoasa sălbatică (fr.).

consideră că e justificat.

— Da? izbucni Ursula. Asta să le-o spui altora!

— Da, dacă vrei.

— Este exact aceeaşi situaţie cu Gerald Crich şi iapa lui – o dorinţă de a chinui pe cineva – un adevărat *Wille zur Macht*[64], atât de primitiv şi de meschin.

— Sunt de acord că Wille zur Macht e un lucru meschin şi primitiv. Dar în ceea ce-l priveşte pe Mino, e vorba de dorinţa de a o aduce pe pisica asta într-o stare de pur echilibru, la o relaţie transcendentă şi supusă cu un singur mascul. Fără el, vezi tu, ea nu e decât o pisică vagaboandă, o fiinţă haotică şi pufoasă, aflată în voia sorţii. E vorba de o *volonté de pouvoir*[65], dacă vrei, voinţa de a fi în stare de ceva, dacă-l luăm pe *pouvoir* ca verb.

— Ah! Sofisticării! E vorba de vechiul Adam![66]

— A, da! Adam a ţinut-o pe Eva în paradisul indestructibil, atâta timp cât a fost singură, numai cu el, ca pe o stea aflată în orbita lui.

— Da! Da! strigă Ursula, arătând cu degetul spre el. Aşa e – ca o stea în orbita lui. Un satelit – un satelit al lui Marte – asta trebuia să fie menirea ei. Gata! Gata! Te-ai dat singur de gol! Ai zis-o! Singur te-ai dat de gol!

El şedea zâmbind frustrat, amuzat, iritat, admirativ şi plin de iubire. Ea era aşa de rapidă, aşa de înflăcărată, ca un foc înteţit, aşa de răzbunătoare şi plină de sensibilitate, oricând putând deveni periculoasă şi gata să se aprindă.

— Încă n-am spus tot, răspunse el, dacă-mi dai ocazia să vorbesc.

— Nu, nu! strigă ea. N-am să te las să vorbeşti. Ai spus-o, un satelit, nu mai ai cum să dai înapoi. Ai zis-o!

— Acum n-ai să mai crezi că n-am spus-o, răspunse el. Nici n-am insinuat, arătat şi nici n-am menţionat vreun satelit, precum nici n-am vrut să aduc vorba de vreunul.

---

[64] Dorinţa de putere (germ.). *Der Wille zur Macht* (1887) a fost scrisă de filosoful german Friedrich Nietzsche (1844-1900).

[65] Dorinţa de putere (fr.).

[66] „O, Doamne Atotmilostiv, fă ca vechiul Adam din acest copil să fie astfel îngropat” (din *Cartea de Rugăciuni*).

— Tu, *prevaricator*[67], strigă ea, profund indignată.

— Ceaiul e gata, domnule, zise proprietăreasa din pragul uşii.

Amândoi se uitară la ea, la fel cum se priviseră cele două pisici mai devreme.

— Mulţumesc, doamnă Daykin.

O tăcere întreruptă se aşternu peste amândoi, ca un moment de cumpănă.

— Vino să serveşti ceaiul, spuse el.

— Da, mi-ar face plăcere, răspunse ea, adunându-se.

Şedeau unul în faţa celuilalt la masa pentru servit ceaiul.

— N-am spus şi nici n-am insinuat că ar fi vorba despre un satelit. Am vrut să spun două stele unice, egale, aflate într-o relaţie echilibrată.

— Te-ai dat singur de gol, ţi-ai dezvăluit în întregime micul dumitale joc, strigă ea, începând deodată să mănânce.

El îşi dădu seama că afirmaţiile sale nu vor mai fi luate în considerare, aşa că începu să toarne ceaiul.

— Ce de *bunătăţi*! strigă ea.

— Pune-ţi singură zahăr, spuse el.

Birkin îi întinse ceaşca. Avea numai lucruri drăguţe, ceşti şi farfurioare care erau aşa de aspectuoase, pictate cu un mov sclipitor şi verde, de asemenea mai avea cupe frumoase, tăvi din sticlă şi linguri aşezate pe o faţă de masă ţesută cu un gri deschis, negru şi purpuriu. Totul era desăvârşit şi rafinat. Dar Ursula îşi dădea seama că aici fusese mâna Hermionei.

— Ai lucruri aşa de frumoase! spuse ea, aproape mânioasă.

— Îmi plac. Îmi face o adevărată plăcere să folosesc lucruri care sunt atrăgătoare prin ele însele – lucruri plăcute. Iar doamna Daykin e amabilă. Crede că totul e minunat, ca să-mi facă mie plăcere.

— Chiar aşa, zise Ursula, proprietăresele sunt de preferat soţiilor, în ziua de azi. Cu siguranţă sunt mult mai atente. Atmosfera de aici e mult mai frumoasă şi completă decât

[67] Prefăcutule (lat.).

dacă fi fost însurat.

— Dar gândeşte-te la golul interior, râse el.

— Ba nu, spuse ea. Sunt invidioasă pe bărbaţii care au proprietărese ideale şi locuinţe atât de frumoase. Nu mai au ce să-şi mai dorească.

— În ceea ce priveşte întreţinerea casei, sper că nu. E ceva dezgustător când vezi pe cineva care se însoară pentru asta.

— Totuşi, zise Ursula, un bărbat nu prea are nevoie de o femeie în ziua de azi, nu?

— Dacă te referi la rutina de zi cu zi, poate aşa e – în afară de a împărţi patul şi de a-i face copii. Dar, de fapt, aceleaşi nevoi au existat dintotdeauna. Problema e că nimeni nu se deranjează să le considere importante.

— Cât de importante? spuse ea.

— Cred cu tărie, spuse el, că lumea este unită doar datorită legăturii mistice, armoniei ideale dintre oameni – e vorba de o relaţie strânsă. Şi legătura cea mai apropiată care se creează este cea dintre bărbat şi femeie.

— Dar asta e o idee veche de când lumea, spuse Ursula. De ce-ar fi iubirea o legătură? Nu, eu n-am nici una.

— Dacă te îndrepţi spre vest, zise el, nu te mai interesează nordul, estul sau sudul. Dacă recunoşti că există o armonie, elimini orice posibilitate ca haosul să existe.

— Dar iubirea înseamnă libertate, afirmă ea.

— Să lăsăm ipocrizia, replică el. Dragostea e o destinaţie care le exclude pe toate celelalte. E o libertate în doi, dacă vrei.

— Nu, zise ea, iubirea include totul.

— Astea-s ipocrizii sentimentale, răspunse el. Îţi doreşti starea de haos, asta-i tot. E vorba de un nihilism suprem, e o chestie care presupune libertate prin iubire, libertate care înseamnă iubire şi iubire care înseamnă libertate. De fapt, dacă ajungi la o armonie perfectă, ea este irevocabilă şi nu e niciodată pură atâta timp cât e irevocabilă. Arunci când devine irevocabilă, nu cunoaşte decât un singur drum, ca acela al unui astru.

— Hai strigă ea cu amărăciune. E vorba de vechea moralitate care nu mai are ce căuta aici.

— Nu, spuse el, e legea creaţiei. Este un legământ. Trebuie să-ţi iei un angajament faţă de celălalt pentru totdeauna. Dar asta nu înseamnă că cui tău este exclus – ci îl menţii într-un echilibru mistic şi integru – aşa cum o stea se află în echilibru cu altă stea.

— N-am încredere în dumneata când aduci vorba de stele, spuse ea. Dacă ai fi cinstit, n-ar fi nevoie să exagerezi cu explicaţiile.

— Atunci, n-ai decât să nu mă crezi, spuse el, supărat. E suficient că am cu încredere în mine.

— Aici faci altă greşeală, replică ea. Nu *ai* încredere în dumneata. Nici dumneata nu crezi în întregime tot ce spui. De fapt nu-ţi doreşti această legătură, altfel n-ai mai vorbi aşa de mult despre ea, ci ai face ceva să se realizeze.

Câteva momente el tăcu, nelămurit, tensionat:

— Cum?

— Pur şi simplu iubind, replică ea sfidător.

Rămase nemişcat un moment, supărat, după care spuse:

— Îţi spun sincer, nu cred în iubire la modul ăsta. Credemă, dumneata îţi doreşti să alimentezi egoismul dumitale cu iubire care să te servească, iubirea e un act de servilism pentru dumneata, ca şi pentru toţi ceilalţi. Urăsc lucrul ăsta.

— Ba nu, strigă ea, dându-şi capul pe spate ca o cobră, cu ochii scânteind. E un act de mândrie – îmi doresc să mă mândresc cu asta.

— Să te mândreşti şi să te supui, să te lauzi şi să fii ascultătoare, te cunosc cu, replică el, sec. Mândră şi ascultătoare, sau supusă mândriei tale – te cunosc eu şi cunosc şi conceptul dumitale de iubire. Este un veşnic tictac, un dans al contrastelor.

— Eşti sigur? îl ironiză ea, răutăcioasă. Eşti sigur că ştii cum iubesc?

— Da, răspunse el.

— Eşti aşa de sigur pe dumneata! spuse ea. Cum poate cineva care e aşa de sigur de sine să aibă dreptate ? Astami demonstrează că nu ai dreptate.

El tăcu, supărat şi plictisit.

Vorbiseră şi-şi confruntaseră ideile atât de mult încât obosiseră.

— Povesteşte-mi despre dumneata şi familia dumitale, spuse el

Iar ea începu să-i povestească despre familia Brangwen, despre mama ei, despre Skrebenski, primul ei iubit, şi despre experienţele care urmaseră[68]. El stătea nemişcat, urmărind-o în timp ce vorbea. Părea că ascultă, plin de respect. Chipul ei era frumos şi luminat de un aer confuz pe măsură ce-i povestea toatei lucrurile care o răniseră sau o uimiseră profund. El părea să-şi încălzească şi să-şi aline sufletul la lumina plăcută a firii ei. „Ce bine-ar fi dacă ar putea să renunţe la ea însăşi cu adevărat”, gândi el în sinea lui, cu o insistenţă pasională, dar fără prea mari speranţe. Totuşi inima-i fu cuprinsă de un surâs curios şi nefiresc.

— Cu toţii am suferit atât de mult, vorbi el ironic.

Ea se uită în sus spre el şi chipul îi fu străbătut de o strălucire de bucurie sălbatică, iar în ochi i se aprinse un licăr auriu, ciudat.

— Da, nu-i aşa? strigă ea, slobozind un sunet înalt. E aproape absurd, nu?

— Foarte absurd, spuse el. Suferinţa mă plictiseşte cel mai mult.

— Şi pe mine.

Îi fu aproape teamă de aerul de nesăbuinţă batjocoritoare care i se citea pe chipul minunat. Iată o femeie care ar fi mers până în pânzele albe, indiferent de consecinţe. Dar el n-avea încredere în ea, îi era teamă de o femeie capabilă de atâta dăruire de sine, de caracterul ei hotărât, periculos de distructiv. Dar totuşi chicotea în sinea lui.

Ea se îndreptă spre el şi-i puse mâna pe umăr, privind în jos spre el cu ochii ciudaţi, din care răzbătea o lumină aurie, de altfel foarte tandri, dar dincolo de care se ascundea o privire curioasă, diabolică.

---

[68] Referire la romanul lui Lawrence *Curcubeul* (1915). Pentru Skrebenski, vezi nota din capitolul „Pe Continent”.

— Spune-mi că mă iubeşti, spune-mi că sunt „iubirea ta”, îl imploră ea.

El o privi în ochi şi înţelese. Chipul lui strălucea de o înţelegere sarcastică.

— Te iubesc destul de mult, spuse el sec. Dar îmi doresc cu totul altceva.

— Dar de ce? De ce? insistă ea, aplecându-şi chipul ei minunat şi luminos către el. De ce nu e îndeajuns?

— Pentru că ne poate fi mai bine decât atât, zise el, punându-şi braţele în jurul ei.

— Ba nu, nu se poate, spuse ea cu o voce puternică, voluptuoasă, ca şi cum ar fi cedat. Nu putem decât să ne iubim. Spune-mi „iubirea mea”, spune-mi.

Îşi puse braţele în jurul gâtului lui, iar el o cuprinse şi o sărută delicat, murmurând cu o voce abia perceptibilă, plină de iubire, de ironie şi de supunere:

— Da, iubirea mea – da, iubirea mea, fie ca dragostea să fie suficientă atunci. Te iubesc – te iubesc. Restul mă plictiseşte.

— Da, murmură ea, cuibărindu-se dulce şi strângându-se la pieptul lui.

Capitolul XIV

PETRECERE PE APĂ

ÎN FIECARE AN DOMNUL CRICH dădea o petrecere mai mult sau mai puţin publică la lac. Existau un vaporaş şi câteva bărci pe Willey Water, iar oaspeţii puteau servi ceaiul fie sub umbrarul care era aşezat în apropierea casei, sau puteau să stea la picnic la umbra nucului uriaş de lângă hangarul de bărci, în apropierea lacului. În acest an, era invitat şi personalul şcolii elementare, împreună cu principalii şefi ai firmei. Lui Gerald şi mai tinerilor membri ai familiei Crich nu prea le păsa de această petrecere, dar acum devenise o tradiţie, iar tatăl se bucura, întrucât era singura ocazie când putea să invite câţiva oameni din zonă să petreacă împreună cu el. Şi asta, pentru că-i făcea plăcere să le ofere câte o distracţie oamenilor din subordinea lui şi celor mai săraci decât el. Însă copiii săi preferau compania celor care erau la fel de bogaţi ca şi ei. Urau umilinţa celor inferiori lor, recunoştinţa sau stângăcia lor.

Totuşi, erau dispuşi să participe la petrecere, aşa cum făcuseră întotdeauna, aproape de când erau copii şi cu atât mai mult acum, când se simţeau cumva vinovaţi şi nu doreau să-l supere pe tatăl lor, care avea o sănătate şubredă. Drept urmare, Laura se pregătise cu mare voioşie să facă pe gazda în locul mamei ei, iar Gerald îşi luă sarcina să se ocupe de distracţiile acvatice.

Birkin îi scrisese Ursulei şi-i spusese că o aşteaptă la petrecere, iar Gudrun, deşi dispreţuia compania familiei Crich, îi va însoţi totuşi pe mama şi tatăl ei dacă vremea va fi frumoasă.

Ziua se anunţa senină şi însorită, iar vântul mai adia din când în când. Ambele surori purtau rochii din crep alb şi pălării moi din pai. Gudrun mai avea şi o eşarfă în culori strălucitoare – negru, roz, galben – legată nu prea strâns în jurul taliei, purta ciorapi din mătase roz, iar pe borul pălăriei erau ornamente de culoare neagră, roz şi galbenă, care îl lăsau puţin în jos. Pe braţ avea o pelerină din mătase galbenă, care o făcea să arate remarcabil, precum o pictură dintr-o galerie de artă. Înfăţişarea ei era o încercare dureroasă pentru tatăl ei, care spuse supărat:

— Nu crezi că ai putea foarte bine să te costumezi în pocnitoare de Crăciun şi să ne laşi pe toţi în pace?

Dar Gudrun arăta frumoasă şi strălucitoare şi-şi purta hainele într-o manieră ostentativă. Când oamenii se uitau fix la ea şi chicoteau în urma ei, ea îi spunea cu glas tare Ursulei:

— *Regarde, regarde ces gens-là! Ne sont-ils pas des hiboux incroyables*[69]!

Şi rostind cuvintele acestea în franceză, privea peste umăr la grupul de oameni care chicotea.

— Nu, zău, e imposibil, replica Ursula clar.

Şi astfel cele două fete se descotoroseau de duşmanii din jur. Dar tatăl lor devenea din ce în ce mai furios.

Ursula era îmbrăcată într-un alb imaculat, cu excepţia pălăriei care era roz şi fără bor, a pantofilor de un roşu închis şi a jachetei portocalii. Astfel îmbrăcate, se îndreptau către Shortlands, cu tatăl şi mama lor mergând în frunte.

Râdeau de mama lor care, îmbrăcată într-o rochie de vară cu dungi negre şi purpurii şi purtând o pălărie din pai purpurie, mergea înainte cu mai multă sfială şi agitaţie caracteristice unei fete tinere decât simţiseră fiicele ei vreodată, aşa cum păşea timidă la braţul soţului ei care, ca de obicei, arăta destul de şifonat în costumul său cel mai bun, de parcă ar fi fost capul unei familii tinere care ţinea copilul în timp ce soţia lui se îmbrăca.

— Uită-te la cuplul tânăr din faţă, spuse Gudrun calmă.

Ursula se uită la tatăl şi mama ei şi brusc începu să râdă

[69] Priveşte, priveşte-i pe aceşti oameni! Nu sunt nişte bufniţe! (fr.).

necontrolat. Cele două fete şedeau în drum şi râdeau până începură să le dea lacrimile când văzură cuplul timid, de modă veche, pe care-l formau părinţii lor care mergeau înainte.

— Râdem în hohote de tine, mamă, strigă Ursula în urma părinţilor ei, nemaiputându-se abţine.

Doamna Brangwen se întoarse cu o expresie uşor mirată, exasperată.

— A, nu zău! spuse ea. Aş vrea să ştiu ce-o fi aşa amuzant în legătură cu *mine*!

Nu-şi dădea seama că ar putea exista ceva în neregulă în legătură cu înfăţişarea ei. Era calmă, perfect stăpână pe sine, arbora o uşoară indiferenţă faţă de orice atitudine critică, de parcă n-ar fi avut cum să aibă vreo legătură cu aşa ceva. Hainele ei erau întotdeauna destul de ciudate şi mai tot timpul neîngrijite, dar totuşi le purta cu o perfectă uşurinţă şi satisfacţie. Indiferent de hainele pe care le purta, atâta vreme cât era îngrijită totul era în regulă, nimeni nu putea face vreun comentariu; era atât de aristocrată din instinct.

— Arăţi aşa de maiestuoasă, ca o baroneasă de provincie! spuse Ursula, râzând cu o uşoară delicateţe de aerul naiv nedumerit al mamei ei.

— *Întocmai* ca o baroneasă de provincie! se amestecă Gudrun.

În acel moment, mama lor deveni conştientă de aerul ei de semeţie naturală, ceea ce le făcu pe fete să chicotească din nou.

— Duceţi-vă acasă, neghioabelor, nu faceţi altceva decât să râdeţi ca două neghioabe! strigă tatăl, vizibil iritat.

— M-m-mamă! zise Ursula plină de dispreţ şi bătându-şi joc de supărarea lui.

Luminiţe aurii sclipeau în ochii tatălui şi se aplecă înainte, mânios peste putinţă.

— Nu fii atât de prostănac încât să le dai atenţie acestor două netoate[70], spuse doamna Brangwen, întorcându-se cu spatele.

[70] În original *gabies* (idiot), în dialect.

— Mai vedem noi dacă o să merg alături de aceste două obrăznicături care nu fac altceva decât să chicotească şi să strige în gura mare, strigă el răzbunător.

Fetele şedeau nemişcate pe cărarea care trecea pe lângă un gard viu, râzând de furia tatălui lor, fără să se poată abţine.

— În cazul ăsta, dacă le dai atenţie eşti la fel de prostănac ca şi ele, spuse doamna Brangwen, care se înfuriase şi ea, acum că tatăl lor era mânios.

— Vin nişte oameni, tată, strigă Ursula, avertizându-l pe un ton batjocoritor.

El se uită repede în jur şi i se alătură soţiei lui, mergând ţeapăn, plin de mânie. Fetele îi urmară, leşinând de râs.

După ce au trecut oamenii, Brangwen strigă cu o voce puternică, prostească:

— Mă întorc acasă dacă mai continuaţi. Să mă ia naiba dacă am să mă fac de râs aşa, în văzul lumii.

Îşi ieşise de-a dreptul din fire. Auzindu-i vocea înfundată, răzbunătoare, fetele încetară deodată să mai râdă, iar în suflet li se cuibări dispreţul. Urau cuvintele pe care le folosise, „în văzul lumii”. Ce le păsa lor de lume? Dar Gudrun părea mai conciliantă.

— Dar noi nu râdeam ca să te *supărăm*, strigă ea cu o blândeţe nelalocul ei, ceea ce-i făcu pe părinţi să se simtă jenaţi. Râdeam pentru că vă iubim.

— O s-o luăm noi înainte, dacă se supără aşa de uşor, spuse Ursula, supărată.

Şi în această formaţie ajunseră la Willey Water. Lacul era netulburat şi frumos, cu pajişti însorite care coborau pe o parte şi pădurea deasă şi întunecoasă coborând abrupt pe altă parte. Micul vapor se îndepărta de la mal, zbârnâind cu zgomotul lui caracteristic, aglomerat de oameni şi fluturându-şi zbaturile. Lângă hangarul de bărci era un grup de oameni îmbrăcaţi în culori vesele, abia vizibili la distanţă. Iar pe drum unii oameni şedeau de-a lungul gardului viu, privind la petrecerea din depărtare, invidioşi, precum nişte suflete care nu erau primite în paradis.

— Doamne! exclamă Gudrun, *sotto voce*, privind

adunarea de invitaţi, priveşte câtă lume, poftim dacă-ţi place! Imaginează-te în mijlocul lor, draga mea!

Groaza plină de teamă pe care o resimţea Gudrun la vederea unei mulţimi de oameni o deconcertă pe Ursula.

— Arată cam groaznic! spuse ea, impacientată.

— Imaginează-ţi cam ce fel de oameni sunt – închipuie-ţi! spuse Gudrun, continuând pe acelaşi ton deconcertat, supus, dar continuă să înainteze hotărâtă.

— Bănuiesc că putem să stăm departe de ei, spuse Ursula, nerăbdătoare.

— Am încurcat-o dacă nu putem, spuse Gudrun.

Teama şi ura ei violentă, ironică o puneau pe Ursula la grea încercare.

— Nu e nevoie să rămânem, zise ea.

— Cu siguranţă că n-am să stau nici cinci minute printre oamenii aceia, spuse Gudrun.

Se apropiară mai mult, până când văzură că se aflau şi poliţişti la porţi.

— Mai e şi poliţie ca să te ţină înăuntru, spuse Gudrun. Pe onoarea mea că-i frumos.

— Mai bine i-am căuta pe tata şi mama, zise Ursula, impacientată.

— Mama e *perfect* capabilă să se descurce cu o asemenea ceremonie, spuse Gudrun cu un oarecare dispreţ.

Dar Ursula ştia că tatăl ei se simţea jenat, furios şi deloc încântat, aşadar nici ea nu era deloc în apele ei. Aşteptară afară, în faţa porţilor, până când sosiră părinţii lor. Bărbatul înalt, slab, cu haine mototolite, se simţea nelalocul lui şi iritat ca un băieţel, acum că se afla atât de aproape de îndeplinirea acestei obligaţii sociale. Nu se simţea deloc ca un gentleman, nu avea nici un fel de sentiment, în afară de o exasperare profundă.

Ursula îl însoţi, le dădură biletele poliţistului şi intrară pe poartă, toţi patru pe rând. Bărbatul înalt, aprins la faţă, cu tenul arămiu închis şi sprâncenele încruntate de enervare, femeia, sigură pe ea, cu un aspect sănătos, perfect stăpână pe sine, deşi părul îi cădea într-o parte, apoi Gudrun, cu

ochii rotunzi, întunecaţi şi aţintiţi, cu chipul ei plin, moale, impasibil, aproape morocănos, astfel încât aveai impresia că se încăpăţâna s-o ia la fugă înapoi chiar şi când mergea înainte, iar la urmă venea Ursula, cu acea expresie ciudată, strălucitoare şi nedumerită întipărită pe chip pe care o afişa întotdeauna când se afla într-o situaţie falsă.

Birkin fu îngerul bun. Veni zâmbind către ele, cu graţia sa afectată, de om de lume, care, cumva, niciodată nu părea să fie *chiar* cea mai potrivită atitudine. Dar îşi scoase pălăria şi le zâmbi, un zâmbet care nu era deloc fals, aşa încât Brangwen strigă din toată inima, uşurat:

— Bună ziua! Te simţi mai bine, nu-i aşa?

— Da, mă simt mai bine. Bună ziua, doamnă Brangwen. Le cunosc pe Gudrun şi pe Ursula foarte bine.

Ochii lui fură cuprinşi de un zâmbet de o căldură firească. Se comporta tandru şi măgulitor cu femeile, mai ales cu cele care nu erau tinere.

— Da, spuse doamna Brangwen, rece, dar totuşi mulţumită. Le-am auzit vorbind despre dumneata destul de des.

Birkin râse. Gudrun îşi feri privirea, simţind că nu i se acorda importanţă. Oamenii şedeau împrejur adunaţi în grupuri, câteva femei stăteau la umbra nucului, cu ceştile de ceai în mână, iar un chelner în frac mergea agitat de colo-colo; nişte fete se prosteau cu umbreluţele lor de soare, câţiva tineri, care tocmai se întorseseră de pe lac, unde vâsliseră, şedeau turceşte pe iarbă, fără haină, cu mânecile suflecate aşa cum fac bărbaţii, iar mâinile se odihneau pe pantalonii din flanel alb; cravatele lor viu colorate fluturau în vânt în timp ce râdeau şi încercau să fie spirituali cu domnişoarele.

„Mă întreb de ce oare n-au bunul-simţ să-şi pună haina pe ei şi să nu mai fie atât de intimi, ca înfăţişare vorbind”, gândi Gudrun posacă.

Nu putea să-i sufere pe tinerii de rând, cu părul lins pe spate şi uşurinţa cu care legau prietenii.

Apăru şi Hermione Roddice, într-o rochie frumoasă cu dantelă albă, târând după ea un şal enorm din mătase,

brodat cu flori mari, iar pe cap o pălărie simplă, enormă. Arăta şocant, uimitor, aproape macabru, aşa înaltă cum era, cu franjurii şalului ei enorm, de culoare crem, cu o broderie viu colorată, târându-se pe jos, în urma ei, cu părul des acoperindu-i ochii, cu chipul ciudat, prelung şi palid şi cu florile brodate, strălucitoare în jurul ei.

— Nu-i aşa că arată *ciudat*? le auzi Gudrun pe nişte fete şoptind în spatele ei.

Îi venea să le omoare.

— Bună ziua! spuse Hermione pe un ton cântat, apropiindu-se foarte amabilă şi uitându-se îndelung la tatăl şi mama lui Gudrun.

Era un moment de încercare, de-a dreptul exasperant pentru Gudrun. Hermione părea atât de tare afectată de superioritatea ei socială încât putea să se apropie de oameni şi să îi cunoască din pură curiozitate, de parcă ar fi fost piese dintr-o expoziţie. Şi Gudrun obişnuia să facă acelaşi lucru. Dar nu-i plăcea când cineva se purta aşa cu ea.

Hermione, remarcabilă şi foarte deosebită faţă de familia Brangwen, îi conduse spre locul în care Laura Crich îşi primea oaspeţii.

— Dânsa e doamna Brangwen, spuse Hermione, iar Laura, care purta o rochie din pânză scrobită cu broderie, îi dădu mâna şi-i spuse că e încântată să o vadă.

Apoi apăru Gerald, îmbrăcat în alb, cu o bluză sport cu negru şi maro, arătând chipeş. Şi el fu prezentat părinţilor fetelor Brangwen, după care el se adresă imediat doamnei Brangwen ca unei doamne, iar domnului Brangwen, ca şi cum *n-ar* fi fost un domn. Acest lucru reieşea clar din comportarea lui. Trebuia să dea mâna cu stânga, pentru că se rănise la dreapta şi o ţinea bandajată în buzunarul hainei. Gudrun era *foarte* mulţumită că nimeni nu-l întrebă ce păţise la mână.

Vaporaşul cu aburi se apropia de mal, pufăind, răsunând de muzică, iar oamenii strigau voioşi de pe punte. Gerald se duse să se ocupe de debarcarea lor, timp în care Birkin îi aducea ceaiul doamnei Brangwen; domnul Brangwen se

alăturase grupului de la şcoala elementară şi pe când Hermione lua loc alături de mama lor, fetele se îndreptară spre debarcader să vadă vaporaşul

Acesta pufăi şi şuieră vesel, apoi zbaturile încetară să se mai mişte, frânghiile fură aruncate pe mal şi, plutind uşor, se apropie de debarcader cu o mică hurducătură. Imediat pasagerii se înghesuiră agitaţi ca să vină la mal.

— Aşteptaţi un minut, aşteptaţi un minut, porunci Gerald ascuţit.

Trebuiau să aştepte până când vaporul era prins cu frânghii şi mica pasarelă era aşezată. Apoi se înghesuiră să ajungă la mal, vociferând de parcă s-ar fi întors din America.

— O, e aşa de frumos! strigară fetele. E chiar minunat!

Chelnerii de pe vas dădură fuga până la debarcader cu coşurile, iar căpitanul rămase lenevind pe micul pod. După ce-i văzu pe toţi în siguranţă, Gerald se îndreptă către Gudrun şi Ursula.

— Nu vreţi să vă îmbarcaţi la următoarea excursie şi să luaţi ceaiul pe vas? le întrebă el.

— Nu, mulţumim, spuse Gudrun, rece.

— Nu-ţi place apa?

— Apa? Ba da, îmi place foarte mult.

El o privi, cu ochi iscoditori.

— Nu ţi-ar plăcea să vii la o plimbare cu vaporaşul?

Ezită să-i răspundă; dar după un timp îi spuse rar:

— Nu, spuse ea, nu pot să spun că mi-ar plăcea.

Se înroşise în obraji şi părea supărată.

— *Un peu trop de monde*[71], spuse Ursula, explicându-i.

— Cum? *Trop de monde*! râse el scurt. Da, sunt destul de mulţi. Gudrun se întoarse spre el strălucitoare.

— Ai călătorit vreodată de la Westminster Bridge până la Richmond cu unul dintre vapoarele de pe Tamisa? îl întrebă ea.

— Nu, zise el. Nu pot să spun că da.

— Ei bine, e una dintre cele mai neplăcute experienţe pe care le-am avut.

[71] Cam prea mulţi oameni (fr.).

Vorbea repede şi agitat, iar obrajii i se îmbujoraseră.

— N-aveam unde să stăm jos, pur şi simplu nu erau locuri; un bărbat deasupra noastră a cântat *tot* drumul *Legănat în leagănul adâncurilor*[72]; era orb şi avea o flaşnetă mică, una dintr-acelea portabile, şi cerea bani. Aşa că-ţi poţi imagina cum a fost; de dedesubt veneau tot timpul un miros de mâncare şi aburi de aer cald de la maşinile încinse, pline de ulei. Călătoria a durat ore în şir, nu se mai termina şi vreme de multe mile, fără exagerare, nişte băieţi îngrozitori alergau o dată cu noi pe mal, prin noroiul ăla *îngrozitor* al Tamisei, înfundându-se în el *până la brâu* – aveau pantalonii suflecaţi şi intrau până la mijloc în noroiul ăla de nedescris din Tamisa, cu chipurile întoarse în permanenţă către noi; arătau ca nişte stârvuri oribile şi ţipau tot timpul: *„Aci, domnule, aici, domnule, aci, domnule!”*. Arătau exact ca nişte mortăciuni dezgustătoare, de-a dreptul obscene; iar taţii de pe vas râdeau când băieţii se cufundau pur şi simplu în noroiul ăla îngrozitor şi le mai aruncau din când în când câte juma’ de penny. Şi dacă aţi fi văzut expresia încordată de pe chipurile acelor băieţi şi felul în care se aruncau în noroi atunci când mai primeau câte un ban – vă spun cinstit că nici un vultur sau şacal n-ar fi îndrăznit să se apropie de ei, atât erau de sălbatici. Nu m-aş mai urca *niciodată* pe un vaporaş – niciodată.

Gerald o urmări tot timpul cât vorbise, iar ochii îi sclipeau cu o uşoară curiozitate. Nu-l preocupa atât de mult ce spusese, ci ea însăşi era cea care-i trezea interesul şi-l răscolea ca o înţepătură mică şi usturătoare.

— Bineînţeles, spuse el, civilizaţia, ajunsă la maturitate, trebuie să aibă şi ea paraziţii ei.

— De ce? strigă Ursula. *Eu* n-am paraziţi.

— Şi nu e vorba de asta, ci de *calitatea* întregului tot – taţii care râdeau şi li se părea totul amuzant şi aruncau cu jumătate de penny, iar mamele îşi dezgoleau genunchii mici şi graşi şi mâncau, mâncau tot timpul – răspunse Gudrun.

---

[72] Cântec scris în 1832, pe versurile semnate de Emma Hart Willard (1787-1870) şi muzica lui Joseph P. Knight (1812-1887).

— Da, spuse Ursula. Băieţii nu erau într-atât nişte paraziţi, ci oamenii înşişi, ei erau paraziţii şi întregul lor comportament, cum se spune.

Gerald râse.

— Ce mai contează? N-o să veniţi la plimbare cu vaporaşul.

Gudrun se înroşi imediat la această dojană.

Urmară câteva momente de tăcere. Gerald, ca un străjer, îi urmărea din priviri pe cei care urcau pe vaporaş. Era foarte chipeş şi reţinut, dar aerul de vigilenţă soldăţească era destul de enervant.

— Atunci, vreţi să serviţi ceaiul aici sau lângă casă, unde este şi un cort pe peluză? întrebă el.

— N-am putea să găsim o barcă şi să ieşim în larg? îl întrebă Ursula, care întotdeauna se pripea.

— În larg? zâmbi Gerald.

— Vezi dumneata, spuse Gudrun, jenată de nepoliteţea făţişă a Ursulei, nu cunoaştem oamenii de aici, suntem aproape *complet* străine de locurile de aici.

— A, pot să vă fac imediat cunoştinţă cu câţiva, spuse el, degajat.

Gudrun îl privi, ca să vadă dacă o spusese cu rea intenţie. Apoi îi zâmbi.

— A, spuse ea, ştii ce vrem să spunem. Nu putem să mergem să explorăm malul de acolo?

Şi arătă spre un crâng aflat pe un dâmb pe marginea pajiştii, lângă mal, la jumătatea drumului spre lac.

— Arată minunat. Am putea chiar să ne scăldăm. Nu-i aşa că arată superb în lumina asta? Zău, parc-ar fi una dintre splendorile Nilului – exact aşa cum îţi imaginezi Nilul.

Gerald zâmbi de entuziasmul ei nefiresc pentru locul acela îndepărtat.

— Eşti sigură că e destul de departe? o întrebă el ironic, adăugând imediat: Da, v-aţi putea duce acolo, dac-am face rost de-o barcă. Se pare că sunt toate în larg.

Privi în junii lacului şi numără bărcile care vâsleau.

— Cât de minunat ar fi! strigă Ursula melancolică.

— Deci nu vreţi ceai? spuse el.

— O, spuse Gudrun, am putea să bem doar o ceaşcă şi apoi să plecăm.

Gerald îşi trecu privirea de la una la alta, zâmbind. Cumva se simţea jignit, dar se comportă ca un cavaler.

— Te descurci să manevrezi barca bine? întrebă el.

— Da, replică Gudrun, rece, destul de bine.

— O, da, spuse Ursula. Amândouă ne pricepem să vâslim ca nişte păianjeni de apă.

— Adevărat? Eu am o canoe mică, uşoară, cu care n-am ieşit în larg de teamă să nu se înece careva. Credeţi că v-aţi descurca în ea?

— O, perfect, spuse Gudrun.

— Ce înger! exclamă Ursula.

— Dar, vă rog, *de dragul meu*, nu cumva să faceţi vreun accident – pentru că eu sunt responsabil de ceea ce se întâmplă pe apă.

— Sigur, se conformă Gudrun.

— În afară de asta, amândouă înotăm foarte bine, zise Ursula.

— Păi, atunci, am să pun să vi se aranjeze un coş cu cele necesare pentru ceai şi puteţi să faceţi un picnic singure – căci cam asta ar fi ideea, nu?

— Sună foarte bine! Cât de drăguţ ar fi din partea dumitale dac-ai aranja aşa! zise Gudrun cu căldură, iar obrajii i se îmbujorară din nou.

Simţea cum sângele i se înfierbântă în vene, datorită felului subtil în care apelase la el şi-şi arătase recunoştinţa.

— Unde-i Birkin? întrebă el, cu ochii sclipind. M-ar putea ajuta să o cobor pe apă.

— Dar ce-ţi face mâna? Te mai doare? întrebă Gudrun, cu un glas stins, de parcă ar fi vrut să evite să fie prea intimă.

Asta era prima dată când se aducea vorba despre rana suferită. Felul ciudat în care ea se învârtea în jurul subiectului îl făcea să-şi simtă venele vibrând cu o mângâiere nouă, abia perceptibilă. Îşi scoase mâna din buzunar. Era bandajată. Se uită la ea, apoi o băgă din nou în buzunar. Gudrun se înfioră la vederea mâinii bandajate, ca o labă.

— A, mă descurc cu o singură mână. Canoea e uşoară ca fulgul, spuse el. Uite-l pe Rupert! Rupert!

Birkin îşi abandonă îndatoririle sociale şi se îndreptă către el.

— Ce ţi s-a întâmplat? întrebă Ursula, care tânjea să-i pună întrebarea de o jumătate de oră încoace.

— La mână? întrebă Gerald. Am prins-o într-o maşinărie.

— Puah! exclamă Ursula. Şi te-a durut tare?

— Da, spuse el. M-a durut atunci. Acum mă simt mai bine. Mi-a zdrobit degetele.

— O, strigă Ursula, de parc-ar fi durut-o. Urăsc oamenii care se rănesc. Parcă m-ar durea pe mine, zise ea şi-şi scutură mâna.

— Ce doreşti? spuse Birkin.

Cei doi bărbaţi transportară barca maronie, zveltă, şi o aduseră pe apă.

— Eşti sigură că n-ai să păţeşti nimic? întrebă Gerald.

— Foarte sigură, spuse Gudrun. N-aş fi într-atât de netoată încât s-o iau dacă aş avea cea mai mică îndoială. Dar am avut şi eu o canoe la Arundel[73] şi te asigur că mă simt în siguranţă.

Zicând acestea, după ce-şi dădu cuvântul ca un bărbat, Gudrun şi Ursula intrară în ambarcaţiunea fragilă şi o îndepărtară uşor de la mal. Cei doi bărbaţi şedeau urmărindu-le. Gudrun vâslea. Ştia că bărbaţii o urmăresc, iar asta îi încetinea mişcările şi o făcea să pară stângace. Roşeaţa i se ridică în obraji cu un steag.

— Mulţumesc foarte mult, îi strigă ea, de pe apă, în timp ce barca luneca mai departe. E minunat – ca şi cum aş sta pe o frunză.

El râse la această idee. Vocea ei era ascuţită şi bizară, aşa cum striga din depărtare. Gerald o urmărea cum vâslea mai departe. Avea un aer copilăros, plin de încredere şi respect. O privi tot timpul vâslind, iar lui Gudrun i se păru o adevărată încântare să viseze cu ochii deschişi şi să se imagineze femeia-copil care se agaţă de bărbatul ce şedea

[73] Oraş în Sussex, la zece mile est de Chichester. Castelul Arundel este lăcaşul străvechi al conţilor de Arundel şi al ducilor de Norfolk.

acolo pe chei, atât de chipeş şi de impresionant în hainele lui albe şi, mai mult decât atât, cel mai de seamă bărbat pe care-l ştia până acum. Nu-l observa pe şovăitorul, nesemnificativul şi jucăuşul Birkin, care stătea lângă el. O singură siluetă îi reţinea centrul atenţiei.

Barca luneca lin pe apă. Trecură pe lângă înotătorii ale căror corturi cu dungi se aflau între sălciile de la marginea pajiştii şi înaintară de-a lungul malului, trecură de pajiştea care se unduia aurie în lumina după-amiezei deja târzii. Alte bărci se strecurau pe sub malul împădurit de vizavi şi auzeau râsetele şi vocile oamenilor. Dar Gudrun continuă să vâslească până la pâlcul de copaci care se încadrau perfect în peisaj, în lumina aurie.

Surorile găsiră un loc unde un pârâiaş se vărsa în râu, cu trestii, lăstare de salcie cu muguri roz şi roşiatici şi un mal nisipos alături. În acest loc îndreptară încet barca fragilă până la mal, şi cele două fete îşi scoaseră pantofii şi şosetele şi, trecând prin apă, ajunseră pe iarbă. Undele mici de pe suprafaţa lacului erau curate şi calde. Ridicară barca pe nisip şi priviră în jur, pline de bucurie. Nu mai era nimeni la gura unui pârâiaş uitat de lume, iar pe dâmbul din spate se afla pâlcul de copaci.

— O să ne scăldăm doar un pic, spuse Ursula, după care o să luăm ceaiul.

Priviră în jur. Nimeni nu putea să le observe, sau să aibă timp să le vadă. În mai puţin de un minut Ursula îşi aruncă hainele şi se cufundă goală în apă, înotând. Imediat i se alătură şi Gudrun. Înotară în tăcere şi într-o stare de extaz câteva minute, făcând un ocol în jurul gurii pârâiaşului. Apoi se strecurară până la mal şi alergară până în crâng, ca nişte nimfe.

— Cât e de minunat să fii liber! spuse Ursula, alergând zglobie de colo-colo, printre copaci, goală, cu părul fluturând liber. Crângul era înconjurat de fagi uriaşi şi semeţi, ca un eşafodaj de trunchiuri şi ramuri cenuşii ca oţelul, pe ici pe colo pătaţi cu nuanţe de verde aprins, în timp ce în partea de nord era o perspectivă deschisă, sclipitoare până în zare, şi puteai privi ca printr-o fereastră.

După ce se uscară, alergând şi dansând, fetele se îmbrăcară iute şi se aşezară să ia ceaiul aromat. Şedeau în partea de nord a poienii, în lumina aurie a soarelui, cu faţa la povârnişul dealului înverzit, singure în mica lor lume sălbatică. Ceaiul era fierbinte şi parfumat, mai aveau şi sandvişuri mici, delicioase, cu castraveţi, icre negre şi fursecuri.

— Eşti fericită, Prune? întrebă Ursula încântată, privind-o pe sora ei.

— Ursula, sunt foarte fericită, răspunse Gudrun serioasă, privind soarele care apunea.

— Şi eu.

Când erau împreună şi făceau lucrurile care le plăceau, cele două surori se simţeau împlinite pe deplin în lumea lor perfectă. Şi acesta era unul dintre momentele desăvârşite de libertate şi bucurie, aşa cum numai copiii le ştiu, când totul pare o aventură perfectă şi binecuvântată.

După ce-au terminat ceaiul, cele două fete se aşezară să lenevească, tăcute şi senine. Apoi, Ursula, care avea o voce frumoasă şi puternică, începu să cânte pentru sine, încet: „*Ännchen von Tharau*”[74]. Gudrun asculta, în timp ce şedea sub copac, şi o dorinţă teribilă îi cuprinse inima. Ursula părea aşa de liniştită şi de împăcată cu sine, aşa cum stătea acolo, fără să realizeze ce se întâmpla în jurul ei, fredonându-şi cântecul, puternică şi de neclintit în centrul propriului ei univers. Iar Gudrun se simţea exclusă. Avusese tot timpul sentimentul dezolant şi deprimant că se situa în afara vieţii, ca o spectatoare, în timp ce Ursula lua parte la ea. Sentimentul propriei negaţii o tortura pe Gudrun şi asta o făcea să-i atragă în permanenţă atenţia celeilalte asupra faptului că şi ea există, să o facă să stabilească o legătură cu ea.

— Te superi dacă am să fac mişcări Dalcroze[75] pe

---

[74] Cântec popular german din secolul al XVII-lea, cu versuri scrise de Simon Dach (1605-1659) şi muzica semnată de Friedrich Silcher (1789-1860).

[75] Profesor de muzică şi compozitor elveţian, Émile Jaques-Dalcroze (1865-1950) a fondat prima şcoală de instruire euritmică în 1910.

melodia asta, Hurtler? întrebă ea, cu o voce ciudată, înfundată, abia mişcându-şi buzele.

— Ce-ai spus? întrebă Ursula, ridicându-şi privirea surprinsă, dar liniştită.

— Vrei să cânţi tu în timp ce eu fac mişcări Dalcroze? spuse Gudrun, deranjată că trebuia să repete.

Ursula se gândi un moment, adunându-şi gândurile rătăcite.

— În timp ce faci ...? întrebă ea, vag.

— Mişcări Dalcroze, spuse Gudrun, trecând prin chinurile propriei conştiinţe, chiar şi din cauza surorii ei.

— O, Dalcroze! N-am reţinut numele. Chiar te rog. Aş vrea să te văd, zise Ursula, surprinsă, cu un entuziasm vivace, ca de copil. Ce să cânt?

— Cântă ce doreşti, iar eu am să mă adaptez ritmului.

Dar Ursula n-avea nici cea mai mică inspiraţie ce anume să cânte. Totuşi, începu brusc, pe un ton amuzant, enervant:

— „Dragostea mea – e de viţă nobilă”[76]...

Gudrun, care arăta de parcă mâinile şi picioarele îi fuseseră legate cu nişte lanţuri invizibile, începu să danseze încet, în manieră euritmică, vibrând şi palpitând ritmic din picioare, făcând gesturi încete şi constante din mâini şi braţe; când deschidea braţele larg, când le ridica deasupra capului, ba le deschidea uşor şi-şi ridica chipul, iar în tot acest timp picioarele ei ţineau ritmul cântecului, de parcă ar fi fost o incantaţie ciudată, iar silueta ei albă, extaziată, se plimba de colo-colo sub impulsul unei rapsodii bizare, de parcă ar fi fost purtată pe aripile unui descântec, cutremurată de un fior ciudat. Ursula şedea pe iarbă, cântând cât o ţinea gura, iar ochii erau surâzători de parcă ar fi considerat totul o glumă imensă, dar o lumină aurie îi învăluia privirea în timp ce prindea din zbor unele dintre mişcările inconştiente care făceau parte din ritualul de gesturi complexe ale siluetei albe a surorii ei, care se

[76] Refrenul cântecului Iubita mea e o doamnă de viţă nobilă (1896); cuvintele şi muzica sunt semnate de compozitorul Barney Fagan, care a compus în anii 1890.

unduia, vibra şi plutea, parcă prinsă de ritmul pur, frenetic şi nepăsător, şi o voinţă puternică, asemenea unei influenţe hipnotice, puse stăpânire pe ea.

„Iubita mea e de viţă nobilă – ea e-e-este mai degrabă oacheşă decât negricioasă”, răsuna cântecul ironic, amuzant al Ursulei, iar Gudrun se avântă mai năvalnic, mai repede să danseze, bătând din picioare ca şi cum ar fi încercat să rupă nişte lanţuri, aruncându-şi mâinile în aer şi bătând din picioare din nou, avântându-se cu chipul ridicat şi gâtul plin, frumos, cu ochii pe jumătate închişi, fără să vadă nimic. Soarele roşiatic era aproape de asfinţit şi cobora linia orizontului, iar pe cer plutea luna subţire şi palidă.

Ursula era adânc absorbită de cântec, când, deodată, Gudrun se opri şi zise cu blândeţe, dar ironic:

— Ursula!

— Da, zise Ursula, deschizând ochii şi ieşind din transă.

Gudrun şedea nemişcată şi arăta cu degetul spre marginea poienii, cu un zâmbet ironic pe chip.

— Puah! strigă Ursula, speriată subit, sărind în picioare.

— Nu-i nici un pericol, răsună vocea sarcastică a lui Gudrun

Undeva, în stânga, se afla o cireadă mică de vite Highland, viu colorate în lumina amurgului, cu coamele conturate pe cer, adulmecând aerul cu borurile, curioase, să vadă ce se întâmpla. Ochii străluceau din spatele părului încâlcit, iar nările golaşe erau pline de umbre.

— Sunt paşnice? întrebă Ursula, cuprinsă de teamă.

Gudrun, căreia de obicei îi era teamă de vite, acum scutură din cap cu o mişcare bizară, pe jumătate plină de îndoială, pe jumătate sarcastică, cu un zâmbet abia schiţat în colţul gurii.

— Nu-i aşa că arată minunat, Ursula? zise Gudrun, pe o voce înaltă, stridentă, asemănătoare cu ţipătul unui pescăruş.

— Minunate, spuse Ursula, fremătând. Dar n-o să păţim nimic?

Din nou Gudrun o privi pe sora ei cu un zâmbet

enigmatic şi scuturǎ din cap.

— Sunt sigurǎ cǎ n-or sǎ ne facǎ nimic, spuse ea, de parcǎ trebuia sǎ se convingǎ singurǎ şi, în acelaşi timp, de parcǎ ar fi avut încredere cǎ în ea exista vreo putere secretǎ şi trebuia sǎ o scoatǎ la ivealǎ. Stai jos şi cântǎ, strigǎ ea pe tonul ei înalt, strident.

— Mi-e fricǎ, zise Ursula, pe o voce patetică, urmărind din priviri grupul de cornute masive şi scunde care şedeau proţăpite acolo şi priveau cu ochii lor întunecaţi şi răi printre firele de păr încâlcite.

Cu toate astea, Ursula se aşează la loc, luându-şi poziţia iniţială.

— Nu ne fac nici un rău, zise Gudrun pe un ton înalt. Cântă ceva, nu trebuie decât să cânţi ceva.

Era clar că era mânată de o pasiune ciudată să danseze în faţa cornutelor frumoase şi masive.

Ursula începu să cânte, cu o voce falsă, tremurată:

— „E un drum lung pân' la Tipperary[77]"...

Vocea ei răsuna plină de îngrijorare. Totuşi Gudrun, cu braţele întinse şi chipul ridicat, porni într-un dans ciudat şi trepidant către comute, unduindu-şi corpul către ele ca vrăjită, picioarele parcă erau cuprinse de o uşoară frenezie şi de senzaţii inconştiente, iar braţele, încheieturile şi mâinile ei se întindeau şi se înălţau, se ridicau şi cădeau, se ridicau şi cădeau din nou, cu sânii ridicaţi şi tremurânzi către vite, cu gâtul dezgolit ca şi cum ar fi fost cuprinsă de un extaz voluptuos, se îndrepta înspre ele. Pe măsură ce venea pe nesimţite mai aproape, ca o siluetă albă ciudată, purtată de propria stare hipnotică şi plutind în mod bizar către vitele care aşteptau şi-şi fereau capetele cu o mişcare bruscă, acestea o urmăreau tot timpul de parcă ar fi fost hipnotizate, cu coarnele golaşe profilate în lumina clară, în timp ce silueta albă a femeii se îndrepta spre ele dansând convulsiv, uşor şi hipnotic. Le simţea prezenţa chiar acum în faţa ei, era ca şi cum mâinile ei ar fi primit un impuls

[77] Scris în 1912, a fost unul dintre cele mai celebre cântece din timpul Primului Război Mondial. Harry J. Williams (1874-1924) a scris versurile şi Jack Judge (1878-1938) a semnat muzica.

electric din piepturile lor. În curând avea să le atingă, pur şi simplu să le atingă. O cuprinse un fior groaznic de teamă şi de plăcere. În tot acest timp Ursula, fermecată, îşi continuă cântecul strident, subţire şi lipsit de importanţă, care străpungea seara ce se lăsa ca un descântec.

Gudrun auzea vitele care respirau din greu, pline de o teamă de nestăpânit şi de fascinaţie. O, erau curajoase micuţele cornute, boii aceştia sălbatici scoţieni, cu părul mare. Deodată, unul dintre ei fornăi din nări, îşi înfundă capul şi se dădu înapoi.

— Hu-u-u! Hi-i-i! se auzi deodată un strigăt puternic de la marginea desişului.

Vitele se împrăştiară şi se traseră înapoi cu o mişcare spontană, alergară în susul dealului, cu părul miţos fluturându-le ca pâlpâirile focului. Gudrun rămase locului, de una singură pe iarbă, iar Ursula se ridică în picioare.

Gerald şi Birkin veniseră să le caute, iar Gerald strigase ca să sperie vitele.

— Ce vrea să însemne asta? strigă el, pe un ton ascuţit, surprins şi supărat.

— De ce ai venit? slobozi Gudrun un strigăt strident, plin de mânie.

— Ce vrea să însemne asta? repetă Gerald, mecanic.

— Un dans euritmic, râse Ursula, cu o voce tremurată.

Gudrun rămase rece, privindu-i cu ochii ei mari, întunecaţi, plini de nemulţumire, oprindu-se câteva momente. Apoi urcă dealul şi se duse după cornutele care se adunaseră într-un pâlc micuţ, ca fermecate, puţin mai sus.

— Unde te duci? strigă Gerald după ea.

Şi începu să meargă după ea până sus, la marginea dealului. Soarele apusese în spatele dealului, iar umbrele se aşterneau pe pământ, deasupra, cerul era plin de o lumină mişcătoare.

— Săracă muzică pentru un dans, i se adresă Birkin Ursulei, stând în faţa ei cu un zâmbet sarcastic fluturându-i pe chip.

Şi în secunda următoare începu să cânte încet pentru el

şi să danseze un step grotesc în faţa ei, cu membrele şi corpul bălăbănindu-se, cu chipul sclipind palid, ceea ce era o trăsătură constantă, în timp ce ţinea un ritm rapid, cadenţat şi caraghios din picioare, iar corpul părea să se bălăngăne şi să-i tremure ca o umbră.

— Cred că am înnebunit cu toţii, spuse ea, râzând, dar destul de înspăimântată.

— Ce păcat că nu suntem mai nebuni, răspunse el, în timp ce continua să danseze, zgâlţâindu-se.

Apoi, deodată, se aplecă spre ea şi-i sărută degetele uşor, lipindu-şi obrazul de al ei şi privind-o în ochi cu o grimasă abia vizibilă. Ea se dădu înapoi, supărată.

— Te-ai supărat? o întrebă el ironic, devenind brusc complet tăcut şi rezervat ca mai înainte. Credeam că-ţi place genul uşor fantastic.

— Dar nu aşa, spuse ea, derutată şi buimăcită, aproape supărată.

Totuşi, undeva, înlăuntrul ei, era fascinată de trupul lui deşucheat, vibrant, complet absorbit de propria cădere şi legănare şi de chipul lui palid, demonic şi zâmbitor. În ciuda acestui fapt, cu un gest mecanic, se închise în ea şi-l dezaprobă. Părea aproape o obscenitate la acest bărbat care de regulă vorbea atât de serios.

— De ce nu aşa? o ironiză el.

Şi imediat se cufundă iar în dansul acela incredibil de rapid şi dezlânat, privind-o răutăcios. Mişcându-se în ritmul dansului nebunesc şi static, el se apropie ceva mai mult până ce fu lângă ea, cu o sclipire incredibil de ironică şi sarcastică pe chip, şi ar fi sărutat-o din nou dacă ea nu s-ar fi dat înapoi.

— Nu, te rog! strigă ea, plină de teamă.

— De ce nu, doar eşti Cordelia[78], zise el batjocoritor.

Ea se simţi afectată, ca şi cum asta ar fi fost o insultă. Ştia că el asta şi voise şi era buimăcită.

— Iar dumneata, zise ea drept răspuns, de ce trebuie să-

[78] Cea mai mică fiică a regelui Lear din tragedia cu acelaşi nume a lui Shakespeare (jucată în 1606), care îl înfurie pe tatăl ei refuzând să cuantifice sau să declare public iubirea ce i-o poartă.

ţi ţii sufletul, atât de înspăimântător de plin, pe limbă?

— Ca să-l pot scuipa mai uşor, zise el, satisfăcut de propriul răspuns.

Gerald Crich, cu chipul redus la o expresie de hotărâre, urcă dealul cu paşi repezi, chiar în urma lui Gudrun. Vitele şedeau cu boturile apropiate una de alta pe muchea dealului, urmărind scena de mai jos, privindu-i pe bărbaţii în alb care mişunau în jurul siluetelor albe ale femeilor, urmărind-o în special pe Gudrun, care înainta încet către ei. Ea stătu pe loc un moment, uitându-se înapoi la Gerald şi apoi la vite.

Apoi, cu o mişcare bruscă, îşi ridică braţele şi alergă de-a dreptul către taurii cu coarnele lungi, cu mişcări tremurătoare, neregulate, oprindu-se o clipă să se uite la ei, apoi îşi ridica mâinile şi ţâşnea înainte, aşa încât boii încetară să mai scurme pământul şi se dădură înapoi, fornăind speriaţi, ridicându-şi capetele din pământ şi fugind, galopând în lumina slabă până ce abia se mai vedeau în zare şi tot nu se opreau.

Gudrun rămase cu privirea aţintită după ei, cu un chip sfidător, aproape ca o mască.

— De ce vrei să-i zăpăceşti? întrebă Gerald, venind spre ea.

Ea nu-l băgă în seamă, ci doar îşi întoarse faţa de la el.

— E periculos, să ştii, insistă el. Sunt răi când se întorc.

— Când se întorc unde? Ca să fugă poate? vorbi ea în batjocură, tare.

— Nu, spuse el, se întorc împotriva ta.

— Împotriva *mea*? continuă ea pe acelaşi ton.

Gerald nu mai înţelegea nimic.

— În orice caz, ieri au atacat mortal una dintre vacile fermierului, spuse el.

— Ce-mi pasă mie? zise ea.

— Mie mi-a păsat, totuşi, răspunse el, din moment ce sunt vitele mele.

— Cum adică sunt ale dumitale? Doar nu le-ai înghiţit! Dă-mi una acum, spuse ea, întinzând mâna.

— Ştii unde sunt, zise el, arătând dincolo de deal. Dacă

vrei, pot să-ţi trimit una mai târziu.

Ea-i aruncă o privire de nepătruns.

— Crezi că mi-e frică de dumneata şi de vitele dumitale? îl întrebă ea.

Ochii lui se îngustară periculos. Avea un zâmbet slab, dominator pe chip.

— De ce-aş crede asta? întrebă el.

În tot acest timp ea-l privea cu ochii ei mijiţi, întunecaţi şi dilataţi. Se aplecă, îşi roti mâna şi-i trase o lovitură în faţă cu dosul mâinii.

— Uite de-asta, spuse ea.

Simţi în suflet o dorinţă de nestăvilit să fie extrem de brutală cu el. Îşi uită teama şi repulsia care-i umpleau mintea. Voia să se comporte exact aşa, nu mai avea de gând să-i fie frică.

El se dădu înapoi când primi lovitura grea peste faţă. Deveni groaznic de palid şi o flacără ameninţătoare îi întunecă ochii. Câteva momente nu putu să vorbească, plămânii parcă-i fuseseră umpluţi cu sânge, iar inima stătea să-i explodeze sub şuvoiul de sentimente imposibil de controlat. Se simţea ca şi cum un rezervor de mânie profundă explodase înlăuntrul lui şi-l inundase.

— Dumneata ai dat prima lovitură, spuse el, în cele din urmă, chinuindu-se să vorbească, cu o voce aşa de înceată şi joasă încât ea parcă o auzea ca prin vis, fără să treacă prin aer.

— Şi am să lovesc ultima, replică ea fără să vrea, sigură pe ea.

El tăcu şi nu o contrazise.

Ea şedea neglijent, cu privirea aţintita în depărtare. În străfundul conştiinţei ei, întrebarea se ivi mecanic: „De ce te comporţi în maniera asta imposibilă şi ridicolă?” Dar era posomorâtă, aşa că întrebarea rămase nerostită. N-o putea înlătura din subconştient, aşa că rămase netulburată.

Gerald, foarte palid, o urmărea din priviri îndeaproape. Ochii îi erau luminaţi de un licăr de hotărâre, de preocupare şi strălucire. Ea se întoarse brusc spre el.

— Din cauza dumitale mă comport aşa, să ştii, spuse ea,

aproape insinuant.

— Din cauza mea? Cum aşa? spuse el.

Dar ea îi întoarse spatele şi se îndreptă către lac. Jos, pe suprafaţa apei, lampioanele se aprindeau pe rând, iar nişte umbre palide de lumină fierbinte pluteau în înserarea care se lăsa treptat. Întunericul se aşternuse pe pământ, încet, ca un strat de smalţ, deasupra era un cer palid, de culoarea primulei, iar lacul era alb ca laptele într-o parte. Departe, înspre debarcader, luminiţe infime, colorate, se înşirau în amurg. Vaporaşul era luminat. Peste tot în jur, se aşterneau umbrele copacilor.

Gerald, alb ca o fantomă în hainele lui albe de vară, mergea în urma ei pe culmea despădurită, acoperită de iarbă. Gudrun îl aşteptă să se apropie. Apoi îşi întinse mâna încet şi-l atinse, spunând domol:

— Nu fi supărat pe mine!

O flacără îl cuprinse, făcându-l să uite de sine. Totuşi se bâlbâi:

— Nu sunt supărat pe dumneata. Sunt îndrăgostit de dumneata.

Raţiunea îl părăsise; se străduia să se controleze, cu un gest mecanic care să-l salveze. Ea râse cu un hohot cristalin, ironic, totuşi extrem de mângâietor.

— E şi ăsta un fel de a zice, spuse ea.

Starea de leşin groaznic, neîndurător, senzaţia că-şi va pierde controlul, erau prea mult pentru el. O apucă de braţ cu singura lui mână, într-o strânsoare de fier.

— Atunci totul e în regulă, nu? spuse el, oprind-o în loc.

Ea-i privi chipul cu ochi ficşi, hotărâţi, iar sângele îi îngheţă în vene.

— Da, e în regulă, spuse ea domol, de parcă ar fi fost hipnotizată, iar vocea ei era ascuţită ca a unei vrăjitoare.

El mergea lângă ea, un trup rătăcitor, inconştient. Dar pe măsură ce înainta îşi mai revenea puţin. Suferea teribil. Îşi ucisese fratele când erau copii şi asta-l exilase din rândul lumii, era un Cain.

I-au găsit pe Birkin şi pe Ursula stând împreună lângă bărci, vorbind şi râzând. Birkin o tachina pe Ursula.

— Simţi mirosul mlaştinii ăsteia mici? o întrebă el, adulmecând aerul.

Era foarte sensibil la mirosuri şi le descifra repede.

– E destul de plăcut, spunea ea.

— Ba nu, răspunse el, e alarmant.

– De ce-i alarmant? râse ea.

— Pentru că bolboroseşte întruna, ca un râu al întunericului, puse el, care dă naştere la nuferi, şerpi şi *ignis fatuus*[79] şi se rostogoleşte tot timpul înainte. Asta nu luăm noi în considerare – faptul că se rostogoleşte înainte.

— Ce se rostogoleşte?

— Celălalt râu, râul întunecat. Întotdeauna avem în vedere râul argintiu al vieţii, care curge mai departe şi îndreaptă lumea către strălucire, tot timpul către rai, vărsându-se într-o mare strălucitoare şi eternă, un paradis înţesat de îngeri. Dar celălalt, el este adevărata noastră realitate.

— Care celălalt? Nu mai văd altul, zise Ursula.

— Este realitatea cotidiană, spuse el, râul întunecat al descompunerii. Vezi tu, el curge în noi aşa cum şi celălalt curge – râul întunecat al putreziciunii. Iar florile noastre cresc din asta, Afroditele[80] noastre născute din apa mării, toate florile noastre albe şi fluorescente de o perfecţiune uimitoare, întreaga realitate, din ziua de azi.

— Vrei să spui că Afrodita e de fapt o întrupare a morţii? întrebă Ursula.

— Vreau să spun că e misterul înfloririi procesului morţii, da, răspunse el. Când fluxul creaţiei sintetice încetează, ne regăsim în procesul invers, sângele creaţiei distructive. Afrodita s-a născut din primul spasm al descompunerii universale – şi apoi şerpii, lebedele şi florile de lotus – florile mlaştinilor – şi Gudrun şi Gerald – născuţi în procesul creaţiei distructive.

— Şi tu şi eu? întrebă ea.

---

[79] Flacăra nebunului (lat.).

[80] Echivalentă a zeiţei romane Venus, Afrodita era zeiţa greacă a frumuseţii, iubirii şi fertilităţii. Într-o versiune a legendei ea se naşte din spuma mării şi ajunge la ţărmul insulei Paphos din Cipru.

— Probabil, răspunse el. În mare parte, cu siguranţă. Dacă suntem asta *in toto*, nu ştiu încă.

— Vrei să spui că suntem flori ale descompunerii – *fleurs du mal*[81]? Eu nu mă simt aşa, protestă ea.

El rămase tăcut o vreme.

— Dar nu cred că suntem aşa *pe de-a-ntregul*, răspunse el. Unii oameni reprezintă florile pure ale putreziciunii întunecate – nuferii. Dar ar trebui să mai existe şi trandafiri calzi şi înflăcăraţi. Heraclit spune că „sufletul uscat e cel mai bun”[82]. Ştiu prea bine ce înseamnă asta. Dumneata ştii?

— Nu sunt sigură, replică Ursula. Dar dacă toţi oamenii sunt flori ale descompunerii – în cazul în care sunt cât de cât flori – ce mai contează?

— Nu mai contează deloc – şi în acelaşi timp contează enorm. Descompunerea înaintează, aşa cum şi construcţia face la fel, spuse el. E un proces progresiv, iar rezultatul final e un nimic universal, sfârşitul lumii, dacă vrei. Dar de ce oare nu e sfârşitul lumii la fel de bun ca începutul?

— Cred că nu e, spuse Ursula, destul de supărată.

— Ba da, în cele din urmă, spuse el. Presupune un nou ciclu al creaţiei – dar nu pentru noi. Dacă se apropie sfârşitul, atunci noi aparţinem acestui sfârşit – *fleurs du mal*, poţi s-o iei şi aşa. Dacă suntem flori ale râului, nu mai suntem trandafirii fericirii, iată ce voiam să spun.

— Dar eu cred că sunt, zise Ursula. Cred că sunt un trandafir al fericirii.

— Artificial? o întrebă el ironic.

— Nu, natural, spuse ea, jignită.

---

[81] Florile răului (fr.). Poetul simbolist francez Charles Pierro Baudelaire (1821-1867) şi-a publicat în 1857 colecţia de poezii *Les Fleurs du Mal*, care a avut un mare impact asupra publicului şi a provocat un scandal considerabil.

[82] Traducerea completă: „sufletul uscat e cel mai înţelept şi mai bun”, frază care apare în lucrarea lui John Burnett *Early Greek Philosophy* (1908), pag. 152, carte care a avut o mare influenţă asupra lui Lawrence. Herakleitos (mai cunoscut drept Heraclit) a fost un filosof grec care susţinea că toate lucrurile se află într-o curgere continuă; a trăit între 540-475 Î.Hr.

— Dacă noi suntem sfârşitul, atunci nu putem fi începutul, zise el.

— Ba da, suntem. Începutul provine din sfârşit.

— După sfârşit, nu din sfârşit. Vine după noi şi nu din noi.

— Eşti un diavol, să ştii, sincer, zise ea. Vrei să ne distrugi speranţa. Vrei să fim cu toţii nişte stârvuri.

— Ba nu, spuse el. Nu vreau decât să *ştim* ceea ce suntem.

— Ha! strigă ea, mânioasă. Nu vrei decât să cunoaştem moartea.

— Ai absolută dreptate, spuse Gerald cu o voce blândă, întrupată din amurgul care se lăsa.

Birkin se ridică. Gerald şi Gudrun se apropiară şi începură cu toţii să fumeze în momentele de linişte care se lăsară. Birkin le aprinse ţigările, pe rând. Chibritul pâlpâi în lumina scăzută a înserării şi toţi fumau liniştiţi la malul apei. Lacul era minuscul, iar lumina scădea din ce în ce, în mijlocul uscatului învăluit de întuneric. Atmosfera din jur devenise diafană, iar în aer plutea sunetul ireal al banjourilor, sau o muzică asemănătoare.

În timp ce razele de lumină aurie de deasupra se stinseră, luna deveni şi mai strălucitoare, părând că zâmbeşte în timpul propriei ascensiuni. Pădurea înneguratăde pe malul de vizavi se topi în umbra care învălui totul. Şi în mijlocul acestei umbre atotstăpânitoare, se distingeau luminiţe împrăştiate. În josul lacului, în depărtare, pâlpâiau raze palide de culoare, ca nişte sclipiri ale unui foc aproape stins, verzi, roşii şi aurii. Muzica se auzi ca o răbufnire în momentul în care vaporaşul, tot luminat se avântă în negura atotstăpânitoare, scoţând în evidenţă contururile şterse, iar muzica răbufnea în acorduri surde.

Totul era luminat. Pe ici, pe colo, aproape de suprafaţa palidă, a apei, la capătul îndepărtat al lacului, unde întinderea apei se aşternea lăptoasă sub ultimele răsfrângeri albicioase ale cerul şi unde umbrele încă nu stăpâneau, pluteau sclipirile solitare, slabe ale felinarelor agăţate de bărci nevăzute. Se auzi un plescăit de vâsle şi o barcă trecu din lumina palidă în întunecimea care învăluia

pădurea, iar felinarele ei păreau să strălucească mai tare, atârnând în minunate globuri roşiatice. Şi din nou, în lac pluteau reflexe arămii, umbrite, în jurul bărcii. Pretutindeni, aceste flăcări tăcute, roşiatice, dansau aproape de suprafaţa apei şi apăreau la cele mai mici şi abia vizibile reflexii.

Birkin aduse lampioanele din barca mai mare şi cele patru siluete albe, învăluite de umbre, se adunară împrejur să le aprindă. Ursula îl ţinea pe primul, iar Birkin coborî flăcăruia din căuşul roşiatic, strălucitor al mâinii până ajunse în adâncimea felinarului. Se aprinse şi se dădură cu toţii înapoi ca să privească luna mare şi albastră de lumină care atârna din mâna Ursulei, aruncând o scânteiere ciudată pe chipul ei. Pâlpâia, aşa că Birkin veni şi se aplecă peste izvorul de lumină. Chipul lui strălucea fantomatic, atât de inconştient şi parcă având ceva demonic. Ursula, minusculă şi învăluită în umbră, se întrezărea aplecându-se deasupra lui.

— E foarte bine, spuse el pe un ton blând.

Ursula ridică felinarul. Avea un stol de berze care zburau pe un cer turcoaz, luminat, peste pământul întunecat.

— E frumos, spuse ea.

— Minunat, zise ca un ecou Gudrun, care voia să ţină şi ea unul şi să-l ridice în toată frumuseţea sa.

— Aprinde-mi şi mie unul, spuse ea.

Gerald şedea lângă ea, incapabil să o ajute. Birkin aprinse felinarul pe care ea-l ţinea în sus. Inima-i bătea de nerăbdare să vadă cât de frumos va fi. Era un roşu-gălbui, cu fiori înalte şi drepte desfăcându-se misterios din frunzele întunecate şi ridicându-şi capetele către lumina trandafirie a zilei, în timp ce fluturii zburau în jurul lor, în lumina pură şi clară.

Gudrun scoase un mic strigăt de entuziasm, ca şi cum ar fi fost străbătută de un sentiment de plăcere.

— Vai, cât e de frumos, cât e de frumos!

Sufletul ei era într-adevăr pătruns de frumuseţe, era cu totul transpusă. Gerald se aplecă spre ea, înspre locul luminat, ca şi cum ar fi vrut să vadă mai bine. Veni aproape

de ea şi şedea atingând-o, privind împreună cu ea globul strălucitor trandafiriu. Iar ea-şi întoarse chipul către al lui, care lucea uşor în lumina felinarului, şi şedeau împreună într-o uniune luminoasă, aproape unul de celălalt, înconjuraţi de lumină, fără ca altceva în jur să mai existe.

Birkin îşi întoarse privirea şi se duse să-i aprindă Ursulei cel de-al doilea felinar. Avea un fund de mare de un arămiu palid, cu crabi negri şi alge care se mişcau unduios pe sub apa transparentă, şi care deasupra căpăta o nuanţă roşiatică aprinsă.

— Ai cerul deasupra pământului şi apele dedesubt, îi spuse Birkin.

— Orice în afară de pământul însuşi, râse ea, urmărindu-i mâinile vii care se strângeau în jurul luminii să nu se stingă.

— Mor de nerăbdare să văd care este cel de-al doilea felinar, strigă Gudrun, pe o voce vibrantă, destul de stridentă, care părea să-i îndepărteze pe ceilalţi din preajma ei.

Birkin merse şi-l aprinse. Avea o culoare albastră închisă, minunată, cu partea de jos roşie, iar pe ea o sepie mare plutea în valurile albe, diafane. Faţa sepiei te privea direct chiar din centrul luminii, fix şi distant.

— Cât e de oribil! exclamă Gudrun, cu o voce plină de groază.

Gerald, care şedea lângă ea, scoase un râs înăbuşit.

— Dar nu-i aşa că e într-adevăr groaznic? zise ea, panicată.

El râse din nou şi spuse:

— Fă schimb cu Ursula, să ţi-l dea pe cel cu crabi.

Gudrun tăcu câteva momente.

— Ursula, zise ea, ai putea suporta să ai lucrul acesta îngrozitor?

— Culorile sunt *minunate*, spuse Ursula.

— Şi eu cred la fel, răspunse Gudrun. Dar ai putea suporta să-l vezi atârnat de barca ta? Nu vrei să-l distrugi *imediat*?

— A, nu, zise Ursula. Nu vreau să-l distrug.

— Păi, atunci, te deranjează dacă îl ţii tu în locul celui cu

crabi? Eşti sigură că nu te superi?

Gudrun înaintă ca să facă schimb de felinare.

— Nu, răspunse Ursula, dând crabii şi primind în schimb sepia.

Totuşi, nu putea să nu se simtă nemulţumită de felul în care Gudrun şi Gerald îşi arogau un drept asupra ei, o prioritate.

— Vino, o chemă Birkin. O să le agăţ de bărci.

El şi Ursula se îndreptau către barca cea mare.

— Presupun că n-ai de gând să mă laşi aici, Rupert, spuse Gerald, înconjurat de umbra deasă a înserării.

— Nu vrei să stai cu Gudrun în canoe? îl întrebă Birkin. O să fie mai interesant.

Urmă un moment de pauză. Birkin şi Ursula şedeau minusculi, cu felinarele atârnate, lângă marginea apei. Totul era o himeră.

— E totul în regulă? i se adresă Gudrun.

— Îmi convine de minune, spuse el. Dar dumneata cum o să te descurci cu vâslitul? Nu văd de ce ar trebui să mă cari şi pe mine.

— De ce nu? zise ea. Pot să te duc la fel de bine cum pot s-o duc şi pe Ursula.

După tonul ei îşi dădea seama că voia să stea cu ea în barcă, doar pentru ea şi se simţea cumva recunoscătoare că-l avea sub controlul ei. El cedă cu o supunere bizară, asemenea unui şoc electric.

Ea-i dădu felinarele, moment în care se duse să aranjeze vâsla din capătul canoei. El se duse după ea şi şedea cu felinarele bălăbănindu-se, iar lumina lor, căzând pe pantalonii din flanel alb, accentua întunericul din jur.

— Sărută-mă înainte să plecăm, se auzi vocea lui, venind încet din întunericul din jur.

Ea se opri, fiind pe moment surprinsă cu adevărat.

— Dar de ce! exclamă ea, vizibil surprinsă.

— De ce? repetă el, ironic.

Iar ea-l privi fix câteva clipe. Apoi se aplecă şi-i dădu un sărut încet, apăsat şi stăruitor. Apoi ti luă felinarele, pe când el rămase buimac din cauza focului intens care-i ardea

în toate încheieturile.

Duseră canoea spre apă, Gudrun se aşează, iar Gerald împinse barca în larg.

— Eşti sigur că nu te doare mâna când ai făcut asta? îl întrebă eu, grijulie. Pentru că aş fi putut să o fac şi eu *foarte bine*.

— Nu mă doare, spuse el, pe un ton încet, blând, care-i mângâia fiinţa cu o nespusă frumuseţe.

Ea-l urmărea aşa cum şedea aproape de ea, chiar foarte aproape, la pupă, cu picioarele în direcţia ei, atingându-le pe ale ei.

Iar ea vâslea încet, zăbovind, tânjind ca el să-i spună ceva frumos. Dar el tăcea.

— Îţi place, nu? întrebă ea, cu o voce dulce, grijulie.

El râse scurt.

— Există o distanţă între noi, îi spuse el, cu aceeaşi voce joasă, inconştientă, de parcă ceva dinlăuntrul fiinţei sale o forţa să iasă afară.

Iar ea era conştientă, ca sub imperiul unei vrăji, de faptul că între ei se căsca o distanţă, acolo în barcă. O cuprinse o senzaţie acută de plăcere şi înţelegere.

— Dar sunt foarte aproape, spuse ea, gingaş şi voioasă.

— Totuşi aşa de departe, zise el.

Din nou ea tăcu încântată, înainte să răspundă cu o voce melodioasă şi înfiorată:

— Totuşi nu putem schimba nimic, câtă vreme suntem pe apă.

Îl mângâia într-un fel subtil şi straniu, acum că se afla cu totul sub controlul ei.

O duzină de bărci, sau chiar mai multe, îşi legănau felinarele roşiatice sau albăstrii pe lac, aproape de suprafaţa apei, de unde se reflectau ca nişte focuri. În depărtare, vaporul zumzăia, pufăia şi bătea apa cu zbaturile sale care stropeau uşor, lăsând în urmă o salbă de lumini colorate şi, din când în când, lumina slab întregul peisaj cu o explozie de artificii, torţe romane, mănunchiuri de stele şi alte asemenea efecte simple, iluminând suprafaţa apei şi dezvăluind bărcile care se strecurau

scunde împrejur. Apoi întunericul maiestuos se lăsa din nou, felinarele şi luminiţele înşirate sclipeau slab, se auzea un zgomot înăbuşit de vâsle şi valuri de muzică.

Gudrun vâslea aproape imperceptibil. Gerald vedea, la o distanţă nu prea mare în faţă, globurile de un albastru intens şi trandafiriu ale lampioanelor Ursulei, clătinându-se uşor unul de altul pe măsură ce Birkin vâslea, aruncând sclipiri irizate, efemere în urma bărcii. Şi el îşi dădea seama de luminile colorate delicat care se răspândeau blând în urma bărcii lor.

Gudrun se opri din vâslit şi privi în jur. Canoea se ridica la cea mai mică unduire a apei. Genunchii albi ai lui Gerald erau foarte aproape de ea.

— Nu-i aşa că-i foarte frumos? spuse ea încet, aproape cu veneraţie.

Îl privi în timp ce se dădea pe spate peste lumina ce venea din cristalul slab al felinarului. Îi vedea chipul, deşi era doar o umbră desprinsă din ultimele sclipiri ale amurgului. Iar pieptul îi tresălta de pasiunea pe care o simţea pentru el, căci arăta aşa de chipeş în încremenirea sa masculină, plină de mister. Silueta sa ferm conturată, cu linii delicate, emana un oarecare aer pur masculin, ca o savoare, iar prezenţa sa era desăvârşită şi părea întruchiparea perfecţiunii care o făcea să vibreze de extaz, de emoţia unei beatitudini pure. Îi plăcea să-l privească. Pe moment nu voia să-l atingă, să-i cunoască substratul profund şi plăcut al trupului său plin de viaţă. Era pur şi simplu intangibil, şi totuşi aşa de aproape. Mâinile ei zăceau pe vâsle ca într-un vis, nu voia decât să-l vadă, ca o umbră de cristal, să-i simtă prezenţa covârşitoare.

— Da, spuse el distrat. E foarte frumos.

Asculta sunetele vagi din apropiere, felul în care cădeau picăturile de apă de pe marginea vâslelor, zgomotul uşor al lampioanelor în spatele lui în timp ce se atingeau unul de altul, rochia umflată a lui Gudrun care foşnea din când în când, un zumzet străin care venea de pe mal. Mintea sa era aproape inertă, se simţea aproape transpus în altă lume, se lăsa în voia pasiunii şi se contopea cu lucrurile din jurul său.

Întotdeauna îşi păstrase atenţia trează, fusese concentrat şi de neclintit în sine. Acum uitase de toate, în mod imperceptibil se contopea cu o fiinţă unică pe de-a-ntregul. Era ca un somn pur, perfect, primul său somn cu adevărat important din viaţă. Toată viaţa fusese atât de insistent, de atent. Dar acum putea să doarmă în pace şi să uite de tot şi toate.

— Ce zici, să vâslesc până la debarcader? întrebă Gudrun melancolică.

— Oriunde, răspunse el. Las-o să plutească.

— Atunci să-mi spui dacă ne ciocnim de ceva, replică ea, cu vocea aceea a ei înceată, ştearsă, de pură intimitate.

— Luminile or să ne arate, spuse el.

Aşa că pluteau aproape fără să se mişte, în tăcere. El îşi dorea tăcerea, pură şi întreagă. Ea era însă neliniştită, aşteptând un cuvânt, o vorbă de îmbărbătare.

— N-o să-ţi simtă nimeni lipsa? întrebă ea, nerăbdătoare să vorbească.

— Să-mi simtă lipsa? repetă el, ca un ecou. Nu! De ce?

— Mă întrebam dacă n-o să te caute cineva.

— De ce m-ar căuta? Apoi însă îşi aduse aminte că trebuie să fie manierat. Dar poate dumneata vrei să te întorci, spuse el, cu o voce schimbată.

— Nu, nu vreau să mă întorc, răspunse ea. Nu, te asigur că nu.

— Eşti sigură că asta vrei?

— Perfect sigură.

Şi din nou tăcură. Vaporaşul zumzăia şi pufăia, iar cineva cânta. Apoi, ca şi cum noaptea s-ar fi sfărâmat, se auzi brusc un strigăt puternic, ţipete amestecate, care tulburau suprafaţa apei, şi zgomotul infernal al zbaturilor care se roteau invers, agitându-se violent.

Gerald se ridică, iar Gudrun îl privi temătoare.

— E cineva în apă, spuse el supărat şi disperat, străduindu-se să vadă dincolo de întuneric. Poţi să vâsleşti până acolo?

— Unde, până la vaporaş? întrebă Gudrun, cuprinsă de panică şi nervozitate.

— Da.

— Să-mi spui dacă nu mă îndrept unde trebuie, zise ea, agitându-se febril.

— Mergi foarte bine, zise el, iar canoea se îndreptă repede înainte.

Ţipetele şi zgomotele continuară, răsunând teribil în întuneric, deasupra apei.

— Oare nu aşa trebuia să se întâmple? întrebă Gudrun cu o ironie profundă, plină de nemulţumire.

Dar el nici nu auzea, iar ea întoarse capul şi privi peste umăr ca să vadă încotro merge. Deasupra apei pe jumătate întunecate se răspândea o salbă încântătoare de lumini legănate, deci vaporaşul nu părea să fie prea departe, căci îşi balansa luminile în noaptea care se lăsa. Gudrun vâslea cât de tare putea, dar acum, că era vorba de o chestiune serioasă, părea nesigură şi neîndemânatică atunci când lovea apa şi îi era greu să vâslească repede. Se uită la chipul lui. Gerald stătea cu privirea aţintită în întuneric, foarte concentrat, alert, distant şi impasibil. Gudrun îşi simţea inima cât un purice şi simţea că moare. „Bineînţeles că nimeni nu s-a înecat”, îşi spuse ea. „Desigur că asta nu se va întâmpla. Ar fi prea extravagant şi senzaţional.” Dar inima i se împietrise din cauza chipului lui impersonal şi dur. Părea că trebuia să fie prezent, în mod firesc, acolo unde se întâmpla vreo nenorocire; devenise din nou el însuşi.

Apoi se auzi vocea unui copil, ţipătul ascuţit şi pătrunzător al unei fete:

— Di – Di – Di – Di – Oh, Di – Oh, Di – Oh, Di!

Gudrun simţi că-i îngheaţă sângele în vene.

— E Diana, ea este sigur, mormăi Gerald. Maimuţica asta mică trebuia să pună ea la cale nişte şotii.

Şi se uită din nou la vâsle, căci i se părea că barca nu înaintează destul de repede. Tensiunea asta nervoasă o făcea pe Gudrun şi mai neîndemânatică la vâslit. Se străduia din răsputeri. Totuşi, vocile se mai auzeau chemând şi răspunzând.

— Unde? Unde? Aici – ăsta-i locul. Care? Nu – Nu-u-u, fir-

ar să fie! Aici, *aici*!

Bărcile se îndreptau repede din toate direcţiile către acel loc; felinarele colorate se vedeau clătinându-se aproape de suprafaţa lacului şi dârele de lumină se legănau în urma lor, într-o mişcare rapidă şi neregulată. Vaporul pufăi din nou dintr-un motiv neştiut. Barca lui Gudrun înainta repede, cu felinarele clătinându-se în spatele lui Gerald.

Şi din nou se auzi vocea ascuţită şi disperată a copilului, cu o notă de plâns şi de nerăbdare:

— Di – Oh, Di – Oh, Di – Di!

Era un zgomot îngrozitor, care străpungea aerul obscur al înserării.

— Ar fi fost mai bine dacă erai în pat, Winnie, mormăi Gerald pentru sine.

Se aplecă, îşi desfăcu şireturile şi-şi scoase pantofii, după care îşi aruncă pălăria moale în fundul bărcii.

— Nu poţi să sari în apă cu mâna rănită, zise Gudrun gâfâind, cu o voce joasă, plină de groază.

— Cum? N-o să mă doară.

Reuşi să se debaraseze de haină şi îi dădu drumul să cadă între picioare. Şedea cu capul descoperit, alb din cap până în picioare. Îşi pipăi cureaua. Se apropiau de vaporaşul care şedea nemişcat şi impunător deasupra lor, cu zecile de felinare ca nişte puncte minuscule minunate, ce aruncau limbi de lumină sinuoase, de un roşu urât, verde şi auriu pe luciul întunecat al apei, în umbra lui.

— O, trageţi-o afară! O, Di, scumpo! Trageţi-o afară! O, tată! O, tată! se tânguia vocea disperată a copilului.

Cineva se aruncase în apă cu un colac de salvare. Două bărci se apropiau vâslind, cu felinarele clătinându-se şi cu luminile lor slabe, bâjbâind să ajungă la locul indicat.

— Hei, voi de acolo – Rockley! – Hei, voi de acolo!

— Domnule Gerald, se auzi vocea îngrozită a căpitanului domnişoara Diana a căzut în apă.

— S-a dus cineva după ea? întrebă Gerald pe o voce ascuţită.

— Tânărul doctor Brindell, domnule.

— Unde?

— Nu-i văd deloc, domnule. Toţi îi căutăm, dar nimic până acum.

Se lăsă o tăcere deplină pentru o clipă.

— Unde a căzut?

— Cred – cam pe acolo, pe unde se află barca, veni răspunsul nesigur, aceea cu lumini roşii şi verzi.

— Vâsleşte până acolo, îi spuse Gerald încet lui Gudrun.

— Salveaz-o, Gerald, salveaz-o! striga vocea de copil, neliniştită.

El n-o băgă în seamă.

— Apleacă-te pe spate într-acolo, îi spuse Gerald lui Gudrun, pe când se ridica în picioare în barca fragilă, n-o să se întâmple nimic.

În clipa următoare îşi dădu drumul uşor drept în apă, ca un fir cu plumb. Gudrun se clătina violent în barcă, iar pe apa agitată tremurau lumini efemere. Îşi dădu seama de lumina palidă a lunii şi de faptul că el dispăruse. Un sentiment teribil, de fatalitate îi cotropi toate celelalte simţăminte şi gânduri. Aşadar, el dispăruse şi nu mai exista decât aceeaşi lume şi o absenţă, aceea a lui. Noaptea părea imensă şi pustie. Ici şi colo se clătinau felinarele. Oamenii vorbeau cu o voce joasă în vaporaş şi în bărci. O auzea pe Winifred tânguindu-se: „*O, găseşte-o, Gerald, găseşte-o*”, şi pe cineva încercând să consoleze copilul. Gudrun vâslea fără ţintă împrejur. Suprafaţa groaznică, imensă, rece, infinită a apei o îngrozea nespus. Oare Gerald nu se va mai întoarce? Simţea că trebuie să sară şi ea în apă ca să cunoască şi ea oroarea.

Tresări când auzi pe cineva spunând: „Iată-l!” Îi văzu mişcările în timp ce înota ca un şobolan de apă. Involuntar vâsli în direcţia lui, dar el se afla aproape de altă barcă, una mai mare. Totuşi, ea vâsli către el. Simţea nevoia să fie foarte aproape. Îl văzu – arăta ca o focă. Arăta ca o focă, aşa cum încerca să se agaţe de marginea bărcii. Părul său blond, ud se lipise de capul lui rotund, iar faţa părea că-i străluceşte delicat. Îl auzea cum respiră greoi.

Apoi se căţără în barcă. O, şi frumuseţea liniilor spatelui său alb şi uşor luminat în timp ce se agăţa de marginea

bărcii o făcea să-şi dorească să moară, să moară pur şi simplu. Frumuseţea muşchilor săi slab luminaţi în timp se căţăra în barcă şi a spatelui său rotunjit şi moale, o, era prea mult pentru ea, era o imagine mult prea desăvârşită. O ştia, iar asta îi fu fatal. Deznădejdea teribilă a sorţii şi a frumuseţii, a unei asemenea frumuseţi!

Pentru ea, el nu era un bărbat ci o încarnare, o măreaţă ipostază a vieţii. Îl văzu ştergându-şi apa de pe chip şi uitându-se la bandajul mâinii şi înţelese că totul era în zadar şi că nu va trece niciodată dincolo de el, căci el era tot ceea ce putea fi mai aproape de perfecţiune în viaţă.

— Stinge felinarele, o să vedem mai bine, se auzi vocea lui brusc şi mecanic, venind dintr-o lume masculină.

Ei nu prea-i venea să creadă că exista o lume a bărbaţilor. Se aplecă şi stinse felinarele. Erau greu de stins. Nu mai era nici o lumină în jur, cu excepţia punctelor multicolore de pe marginea vaporaşului. Noaptea de un albastru-cenuşiu se lăsa încet peste împrejurimi, luna se înălţase şi se mai vedeau umbrele câte unei bărci ici şi colo.

Din nou se auzi un plescăit, iar Gerald plonjă în apă. Gudrun şedea acolo, cu inima cât un purice, înspăimântată de întinderea uriaşă, uniformă a apei, atât de apăsătoare şi fatală. Rămase singură să se uite la întinderea uniformă şi amorfă de apă care se arăta sub ea. Nu era o singurătate de bun augur, ci o atmosferă tensionată, teribilă şi rece. Şedea izolată pe această întindere a realităţii insidioase până când şi ea va dispărea până la urmă sub ea.

Apoi îşi dădu seama, auzind nişte voci agitate, că el se suise din nou într-o barcă. Stătea acolo, dorindu-şi să ia legătura cu el. În acea stare de tensiune, îşi dorea să stabilească o legătură cu el, peste suprafaţa invizibilă a apei. Dar inima ei era înconjurată de o singurătate de nesuportat, pe care nimic nu o putea străpunge.

— Trage vaporul la mal. N-are rost să-l ţinem acolo. Pregăteşte frânghiile ca să-l tragem, veni vocea hotărâtă, metalică, ce se îngemăna cu sunetele din jur.

Vaporaşul începu să bată apa treptat.

— Gerald! Gerald! se auzi vocea plângăreaţă şi sălbatică

a lui Winifred.

El nu răspunse. Vaporaşul începu să plutească încet în cercuri patetice, stângace şi se furişă pe nesimţite pe mal, cufundându-se în beznă. Plescăitul zbaturilor se auzea din ce în ce mai slab. Gudrun se clătină în barca ei uşoară şi, cu o mişcare mecanică, scufundă vâslele ca să o echilibreze.

— Gudrun! strigă Ursula.

— Ursula!

Bărcile celor două surori se apropiară una de alta.

— Unde-i Gerald? întrebă Gudrun.

— E în apă din nou, spuse Ursula, tânguindu-se. Şi ştiu că n-ar fi trebuit să facă asta, din moment ce are mâna rănită.

— De data asta am să-l duc acasă, spuse Birkin.

Bărcile se legănară din nou din cauza valurilor stârnite de vaporaş. Gudrun şi Ursula şedeau cu privirea aţintită după Gerald.

— Uite-l! strigă Ursula, care avea privirea mai ageră.

Gerald nu stătuse mult în apă. Birkin îndreptă barca în direcţia lui şi Gudrun îl urmă. Gerald înota încet şi se prinse de barcă cu mâna rănită. Mâna îi alunecă şi el căzu înapoi în apă.

— De ce nu-l ajuţi? strigă Ursula ascuţit.

El se apropie din nou, iar Birkin se aplecă să-l ajute ca să urce în barcă. Gudrun îl urmări din nou pe Gerald care ieşea din apă, dar de data asta încet, greoi, bâjbâind, cu mişcări nesigure, stângace, ca ale unei amfibii. Luna îşi aruncă din nou lumina slabă asupra siluetei sale albe şi ude, pe spatele încovoiat şi pe coapsele rotunjite. Dar corpul său părea învins acum, se bălăbăni şi căzu cu o mişcare stângace, înceată. Respira greoi, ca un animal în suferinţă. Se aşeză moale şi nemişcat în barcă, cu capul rotund şi orb ca al unei foci, şi întreaga sa înfăţişare avea ceva inuman şi neştiut. Gudrun se cutremură în timp ce se ţinea automat după barca lui. Birkin vâslea în tăcere către debarcader.

— Unde te duci? întrebă Gerald deodată, de parcă tocmai s-ar fi trezit.

— Acasă, zise Birkin.

— A, nu! spuse Gerald imperios. Nu putem să ne ducem

acasă cât timp ei sunt în apă. Întoarce din nou. O să-i găsesc.

Femeile erau înfricoşate, vocea sa suna aşa de imperios şi ameninţător, aproape nebuneşte, şi nu puteai să i te împotriveşti.

— Nu, spuse Birkin. Nu poţi.

În glasul lui se simţea o hotărâre stranie, fluidă. Gerald tăcu în această confruntare de personalităţi. Părea gata să-l ucidă pe celălalt. Dar Birkin vâslea constant şi drept, cu o voinţă inumană inevitabilă.

— De ce trebuie să te amesteci? îl întrebă Gerald, cu ură.

Birkin nu răspunse, ci vâslea către mal. Iar Gerald şedea tăcut, ca un animal redus la tăcere, suflând greu, cu dinţii clănţănindu-i, cu braţele inerte, iar capul era asemănător cu al unei foci.

Ajunseră la debarcader, iar Gerald, ud, cu hainele lipite de corp, urcă cele câteva trepte. În capul lor şedea tatăl său, în întuneric.

— Tată! spuse el.

— Da, băiete? – Du-te acasă şi scoate astea de pe tine.

— Nu-i putem salva, tată, zise Gerald.

— Mai e o speranţă, băiete.

— Mă tem că nu. Nu se ştie unde sunt. N-ai cum să-i găseşti. Şi mai e şi un curent, ai naibii de rece.

— Vom da drumul la apă, spuse tatăl. Tu du-te acasă şi îngrijeşte-te. Vezi să fie îngrijit, Rupert, adăugă el pe un ton sec.

— Tată, îmi pare rău, îmi pare rău. Mă tem că e vina mea. Dar n-am ce face; am făcut tot ce-am putut până acum. Aş putea să mă mai duc în apă o dată, bineînţeles – dar nu prea mult— şi fără prea mare folos.

Păşea desculţ pe scândurile pontonului, apoi la un moment dat călcă pe ceva ascuţit.

— Bineînţeles, eşti desculţ, spuse Birkin.

— Pantofii lui sunt aici! strigă Gudrun de jos, vâslind repede să se apropie.

Gerald aşteptă până îi aduse pantofii şi îi trase în picioare.

— Dacă mori odată şi-odată, spuse el, atunci s-a terminat, s-a sfârşit. De ce să mai reînvii? E loc pentru mii de fiinţe sub apă.

— Doi sunt de-ajuns, murmură Gudrun.

Gerald îşi trase al doilea pantof. Tremura violent, iar maxilarul i se zgâlţâia în timp ce vorbea.

— Aşa e, spuse el, poate. Dar e ciudat cât de mult loc pare să fie, e un întreg univers acolo dedesubt şi mai e şi rece ca naiba, eşti la fel de neajutorat ca atunci când ţi se taie capul. Abia putea să vorbească, aşa de tare tremura. Şi să-ţi mai spun ceva, continuă el. În familia noastră, dacă ceva e în neregulă, niciodată nu mai poate fi îndreptat – nu în familia noastră. Am observat asta de-a lungul vieţii – nu poţi să îndrepţi un lucru, o dată ce a început să meargă prost.

Mergeau de-a-lungul şoselei şi se îndreptau spre casă.

— Şi ştii, când eşti acolo, jos, e aşa de frig, de fapt, e o întindere nesfârşită, atât de diferită de ceea ce e deasupra, atât de imensă – încât te întrebi cum se face că suntem atât de mulţi în viaţă ... de ce suntem noi aici sus. Plecaţi? Ne mai vedem, nu? Noapte bună şi vă mulţumesc. Vă mulţumesc foarte mult!

Cele două fete aşteptară o vreme, ca să vadă dacă mai era vreo speranţă. Luna îşi aruncă razele luminoase pe pământ, cu o strălucire aproape impertinentă, iar bărcile mici şi întunecate se adunară ciorchine pe suprafaţa apei; se auzeau voci şi strigăte înăbuşite. Dar totul era în zadar. Gudrun se duse acasă în momentul în care se întoarse Birkin.

Fusese însărcinat să deschidă stăvilarul care golea lacul şi care avea un loc de scurgere la un capăt, lângă şosea; în acest fel servea drept rezervor ca să alimenteze cu apă minele de la distanţă, în caz de nevoie.

— Vino cu mine, îi spuse el Ursulei, şi apoi te duc acasă după ce termin treaba.

Se duse la casa paznicului şi luă cheia de la stăvilar. Trecură printr-o portiţă care dădea în şosea, spre capătul lacului, unde se afla un bazin mare din piatră în care se

scurgea surplusul de apă, iar un şir de trepte de piatră duceau chiar până în adâncul lacului. La capătul treptelor era încuietoarea portiţei stăvilarului.

Noaptea era de un argintiu-cenuşiu şi perfectă, cu excepţia vocilor răzleţe, agitate care se auzeau din toate părţile. Luciul cenuşiu al lunii se reflecta în întinderea apei, iar bărcile învăluite în întuneric plescăiau şi se mişcau încolo şi încoace. Dar mintea Ursulei încetă să mai fie trează, căci totul i se părea neimportant şi ireal.

Birkin fixă mânerul de fier al stăvilarului şi îl strânse cu o cheie. Zimţii începură să se ridice încet. Continuă să răsucească, precum un sclav, iar silueta sa albă prinse contur. Ursula îşi întoarse privirea. Nu putea să suporte să-l vadă răsucind din greu, asudând, aplecându-se şi ridicându-se cu mişcări mecanice, ca un sclav, învârtind mânerul.

Apoi, suferi un adevărat şoc în momentul în care auzi un şuvoi de apă care venea din văgăuna întunecată, plină de copaci de dincolo de drum, un plescăit care se transformă repede într-un muget aspru şi apoi deveni un zgomot apăsător, exploziv, tipic pentru căderile masive de apă. Vuietul acesta imens şi constant al apei acoperi întreaga noapte, totul fu inundat, purtat de ape şi distrus. Ursula părea că e nevoită să se lupte pentru propria viaţă. Îşi astupă urechile cu mâinile şi se uită în sus la luna blândă.

— Nu putem să mergem acum? i se adresă ea lui Birkin.

El urmărea nivelul apei pe trepte, ca să vadă dacă nu scădea. Părea să fie fascinat. O privi şi dădu aprobator din cap.

Bărcile mici şi întunecate se apropiaseră, iar oamenii se adunau curioşi de-a lungul gardului viu de lângă şosea, ca să vadă ce era de văzut. Birkin şi Ursula duseră cheia înapoi la căsuţă, apoi se întoarseră cu spatele spre lac. Ursula se grăbea tare, căci nu putea să suporte vuietul teribil şi distrugător al apei ce se evacua.

— Crezi că sunt morţi? strigă ea tare, ca să se facă auzită.

— Da, răspunse el.

— Ce groaznic!

El nu-i dădu atenţie. Urcară până în vârful dealului, îndepărtându-se din ce în ce mai mult de zgomot.

— Te deranjează foarte tare? îl întrebă ea.

— Nu-mi pasă de morţi, spuse el, o dată ce-s morţi. Cel mai rău este că se agaţă de cei vii şi nu vor să le mai dea drumul.

Ea meditä o clipă.

— Da, spuse ea, actul morţii în sine nu pare să conteze prea mult, nu?

— Nu, zise el. Ce contează dacă Diana Crich e în viaţă sau nu?

— Nu contează? spuse ea, şocată.

— Nu, de ce-ar conta? E mai bine să fie moartă – e mult mai reală. Moartea e pentru ea ceva pozitiv, când era în viaţă era o prezenţă enervantă şi negativă.

— Eşti de groază, murmură Ursula.

— Ba nu sunt! Ar fi mai bine dacă Diana Crich ar fi moartă. Cât a fost în viaţă, a trăit total greşit. În ceea ce-l priveşte pe tânăr – bietul de el – îşi va găsi repede drumul afară, în loc să şi-l găsească cu încetul. Moartea e bună – nu există nimic mai bun.

— Totuşi, nu vrei să mori, îl provocă ea.

El rămase tăcut o vreme, apoi spuse pe o voce schimbată care ei i se păru înfricoşătoare:

— Aş vrea să se termine odată cu asta – aş vrea să trec o dată prin experienţa morţii.

— Şi n-ai trecut? întrebă Ursula nervoasă.

Merseră o bună bucată de drum în tăcere, trecând pe sub copaci. Apoi, el spuse încet, ca şi cum s-ar fi temut:

— Există viaţă care aparţine morţii şi există viaţă care nu înseamnă moarte. Eşti sătul de viaţa care aparţine morţii – genul nostru de viaţă. Dar dacă ea s-a terminat sau nu, numai Dumnezeu ştie. Eu îmi doresc iubirea care e ca somnul, ca şi cum te-ai naşte din nou şi eşti vulnerabil ca un copil care tocmai vine pe lume.

Ursula ascultă, pe jumătate atentă, pe jumătate evitând să-l înţeleagă. Părea să prindă sensul spuselor lui, după

care bătea în retragere. Voia să audă, dar nu voia să fie implicată. Nu voia să renunţe acolo unde voia el, adică la propria ei identitate.

— De ce trebuie să fie iubirea ca somnul? întrebă ea tristă.

— Nu ştiu. Ca să fie asemănătoare cu moartea – *chiar* îmi doresc să sfârşesc cu viaţa asta care înseamnă, totuşi, mai mult decât viaţa însăşi. Venim cu toţii pe lume ca nişte copii golaşi, ieşiţi din pântecele matern, cu un corp nou şi lipsiţi de apărare, iar în jurul nostru e un aer proaspăt pe care nu l-a mai respirat nimeni până atunci.

Ea asculta, încercând să înţeleagă ce spunea. Ştia, aşa cum ştia şi el, că, luate ca atare, cuvintele n-au sens, că nu sunt altceva decât un mod de exprimare, o pantomimă ca oricare alta. Iar ea părea să-i simtă felul lui de a se exprima trecându-i direct prin vene, şi ezită, chiar dacă dorinţa o mâna înainte.

— Dar, spuse ea grav, n-ai spus că-ţi doreşti ceva care nu înseamnă iubire – ceva ce se situează dincolo de iubire?

El se întoarse nedumerit. Cuvintele te derutează întotdeauna. Totuşi, trebuie rostite. Indiferent de calea pe care-o apuci, dacă vrei să mergi înainte, trebuie să-ţi croieşti un drum nou. Şi a şti, a te exprima, însemna să-ţi croieşti drum dincolo de zidurile închisorii, aşa cum în timpul naşterii copilul se străduieşte să iasă din pântece. Nici o nouă mişcare nu e posibilă acum, fără ruperea de vechiul corp, în mod deliberat, conştient, în efortul de a răzbate afară.

— Nu vreau iubire, spuse el. Nu vreau să te cunosc. Vreau să ies din mine însumi, iar tu să te detaşezi de tine însăţi, în aşa fel încât să ne regăsim schimbaţi. N-ar trebui să vorbim când suntem obosiţi şi nefericiţi, pentru că hamletizăm[83], iar asta pare o minciună. Să mă crezi numai când îţi arăt puţină mândrie sănătoasă şi indiferenţă. Mi-e

[83] Adică a te comporta în maniera interiorizată, capricioasă şi monologată a protagonistului din piesa tragică a lui Shakespeare. Pentru ideile lui Lawrence despre Hamlet, vezi eseul „The Theatre” din *Twilight in Italy*.

silă când sunt serios.

— De ce n-ai fi serios? întrebă ea.

Birkin se gândi o clipă, apoi spuse, posomorât:

— Nu ştiu.

Apoi îşi continuară drumul, despărţiţi. El era distant şi pierdut în gânduri.

— Nu e ciudat, zise ea, punându-şi brusc mâna pe braţul lui, cu un impuls de iubire, felul în care vorbim tot timpul! Cred că ne iubim cu adevărat, într-un anume fel.

— O, da, spuse el, prea mult.

Ea râse aproape veselă.

— Dar lucrurile trebuie să meargă după bunul dumitale plac, nu? îl tachină ea. Nu iei nimic pe garanţie.

Purtarea lui se schimbă, râse blând, se întoarse şi o luă în braţe, în mijlocul drumului.

— Da, zise el blând.

Şi-i sărută obrajii şi fruntea, încet, tandru, cu un fel de fericire delicată care-o surprinse teribil şi căreia nu-i putu răspunde. Erau sărutări blânde, oarbe, perfecte în liniştea lor. Totuşi, se feri de ele. Erau ca nişte fluturi de noapte ciudaţi, foarte moi şi tăcuţi, potopind-o din întunecimea propriului ei suflet. Se simţea nelalocul ei şi se dădu înapoi.

— Vine cineva? întrebă ea.

Se uitară în josul şoselei întunecate, apoi îşi continuară drumul pe jos până la Beldover. Apoi, brusc, ca să-i arate că nu-i vreo mironosiţă, se opri şi-l strânse cu putere la pieptul ei şi-i acoperi faţa de sărutări apăsate, fierbinţi şi pline de pasiune. În ciuda personalităţii lui diferite, sângele bătrân îi fierbea din nou în vene.

— Nu asta, nu asta, scânci el, în timp ce primul val de gingăşie perfectă şi duioşie visătoare se retrase din faţa şuvoiului pasional care-i urcă până-n membre şi-i ajunse până în obraji în timp ce ea-l strângea la piept.

Şi curând el se transformă într-o flacără perfectă, năvalnică, plină de dorinţă pasională pentru ea. Totuşi, în centrul mic al flăcării exista un chin nedomolit pentru un lucru total diferit. Dar nici asta nu mai conta; nu o voia decât pe ea, cu o dorinţă aprinsă care părea la fel de

inevitabilă ca moartea, de netăgăduit.

Apoi, mulţumit, dar distrus, împlinit şi zdrobit, se despărţi de ea, luând-o spre casă, rătăcind fără ţintă prin întuneric, cufundat în vechiul foc al pasiunii arzătoare. Departe, departe, în întuneric părea să se audă o uşoară tânguire. Dar ce importanţă mai avea? Ce conta, ce mai conta, în afară de această experienţă sublimă şi triumfătoare a pasiunii fizice, care se revărsa mistuitoare din nou, ca o nouă vrajă a vieţii. „Eram pe punctul de a deveni un cadavru ambulant, nimic mai mult decât un sac de vorbe”, spuse el triumfător, dojenindu-şi eul celălalt. Totuşi, undeva, departe, celălalt eu plutea, infim.

Când se întoarse el, operaţia de dragare a lacului nu se sfârşise. Se aşeză pe mal şi-l auzi pe Gerald. Apa încă mai vuia în noapte, luna strălucea pe cer, iar dealurile de dincolo de lac abia se distingeau. Lacul se micşora şi în aerul nopţii se simţea mirosul puternic al mâlului de pe maluri.

Sus, la Shortlands, ferestrele erau luminate, de parcă nimeni nu se dusese la culcare. La debarcader se afla bătrânul doctor, tatăl tânărului care era dispărut. Şedea destul de tăcut, aşteptând. Birkin stătea şi el şi urmărea totul, iar Gerald îşi făcu apariţia într-o barcă.

— Tot aici eşti, Rupert? îl întrebă el. Nu putem să-i găsim. Fundul coboară foarte brusc, ştii. Apa se adună între două maluri foarte abrupte, cu mici ramificaţii între văi şi Dumnezeu ştie unde te duce curentul. Situaţia ar fi fost alta dacă fundul era drept. Nu-ţi dai seama niciodată unde ai ajuns cu dragarea.

— E nevoie să lucrezi şi tu? spuse Birkin. N-ar fi mai bine dacă te-ai duce la culcare?

— La culcare! Doamne Dumnezeule, crezi că aş putea să dorm? O să-i găsim înainte să plec de aici.

— Dar oamenii se descurcă la fel de bine şi fără tine.

— De ce te încăpăţânezi?

Gerald se uită în sus la el. Apoi îşi puse mâna afectuos pe umărul lui Birkin, spunând:

— Nu-ţi bate capul cu mine, Rupert. Dacă trebuie să te

gândeşti la sănătatea cuiva, la a ta trebuie să te gândeşti, nu la a mea. Tu cum te simţi?

— Foarte bine. Dar tu, tu îţi distrugi viaţa – iroseşti ce-i mai bun în tine.

Gerald tăcu un moment. Apoi spuse:

— Să o irosesc? La ce altceva mai e bună?

— Dar lasă asta, te rog. Te bagi în tot felul de orori şi-ţi atârni de gât o povară de amintiri neplăcute. Haide, vino.

— O povară de amintiri neplăcute! repetă Gerald. Apoi îşi puse mâna din nou, afectuos, pe umărul lui Birkin. Doamne, ai un fel atât de pitoresc de a te exprima, Rupert!

Birkin se posomorî. Era iritat şi plictisit să se mai exprime pitoresc.

— Nu vrei să pleci? Vino până la mine – îl îndemnă el, aşa cum îndemni un om beat.

— Nu, spuse Gerald domol, cu braţul pe după umărul celuilalt. Mersi foarte mult, Rupert – m-aş bucura dac-aş veni mâine, dacă se poate. Înţelegi, nu-i aşa? Trebuie să termin cu treaba asta. Dar am să vin mâine de îndată. O, aş prefera să vin şi să stau la taclale cu tine decât – să fac orice altceva, sunt sigur. Da, mi-ar plăcea. Însemni foarte mult pentru mine, Rupert, mai mult decât ştii.

— Ce vrei să spui cu asta? îl întrebă Birkin, iritat.

Mâna lui Gerald pe umărul său îl deranja. Nu-şi dorea această discuţie. Voia să-l scoată pe celălalt din nenorocirea asta urâtă.

— Am să-ţi spun altă dată, spuse Gerald blând.

— Vino cu mine acum – vreau să vii, spuse Birkin.

Urmă o pauză intensă şi materială. Birkin se întrebă de ce oare inima îi bă tea aşa de tare. Apoi degetele lui Gerald se înfipseră tare şi cu subînţeles în umărul lui Birkin şi-i spuse:

— Nu, am să mă ocup până la capăt de treaba asta, Rupert. Mulţumesc – ştiu ce vrei să spui. Totul e în regulă, între noi doi.

— Sunt sigur că totul e în regulă cu mine, dar nu cu tine, care tai frunză la câini, spuse Birkin, după care plecă.

Corpurile celor morţi nu fură găsite până la ziuă. Diana

avea braţele strânse în jurul gâtului tânărului, sufocându-l.

— Ea l-a ucis, spuse Gerald.

Luna coborî pe cer şi în cele din urmă dispăru. Lacul se redusese la un sfert din debit şi i se vedeau malurile oribile mâloase, de argilă, care miroseau a apă mocirloasă, stătută. Zorile se iveau palide de după dealul estic. Apa tot mai vuia prin stăvilar.

În timp ce păsările ciripeau şi întâmpinau răsăritul, iar dealurile din spatele lacului pustiit se conturau învăluite în negura proaspătă, o procesiune dezolantă se îndrepta spre Shortlands, cu bărbaţi cărând trupurile neînsufleţite pe o targă, Iar Gerald mergea lângă ei; cei doi taţi cu bărbile sure îi urmau în tăcere. În casă, toată familia era în picioare, aşteptându-i. Cineva trebuia să meargă să o anunţe pe mamă, în camera ei. Doctorul se străduia în taină să-l readucă înapoi pe fiul său, până când el însuşi fu epuizat.

Peste tot în ţinut, în acea dimineaţă de duminică, plutea un zumzet, o stare de agitaţie teribilă. Minerii se simţeau de parcă această catastrofă li se întâmplase în mod direct lor şi într-adevăr erau mai şocaţi şi speriaţi decât dacă propriii lor tovarăşi ar fi fost ucişi. Ce tragedie în Shortlands, familia cea mai de vază din tot ţinutul! Una dintre tinerele domnişoare – o tânără încăpăţânată –, insistând să danseze pe acoperişul cabinei vaporaşului, se înecase în mijlocul petrecerii, împreună cu tânărul doctor. În acea dimineaţă de duminică minerii umblau de colo-colo, discutând despre acea calamitate, şi la toate mesele duminicale se simţea o prezenţă ciudată. Era ca şi cum îngerul morţii ar fi fost foarte aproape, parcă plutea ceva supranatural în aer. Bărbaţii aveau feţele aprinse, uimite, femeile păreau sobre, iar unele din ele plânseseră. Copiilor le plăcu starea de agitaţie la început; în aer se simţea o tensiune, ceva aproape magic. Oare le plăcea tuturor? Le plăcea tuturor emoţia?

Gudrun se gândea cu nesăbuinţă să alerge să-l liniştească pe Gerald. Se gândea tot timpul la felul perfect în care ar putea să-l aline, la lucrurile încurajatoare pe care

i le-ar spune. Era şocată şi înfricoşată, dar se stăpânea, gândindu-se cum să se comporte cu Gerald, cum să-şi joace rolul. Acesta era adevăratul fior – felul în care-şi va juca rolul.

Ursula era profund şi pătimaş îndrăgostită de Birkin şi nu mai era în stare de nimic altceva. Era pur şi simplu dezgustată de întreaga discuţie în legătură cu accidentul, dar aerul ei indiferent dădea impresia de suferinţă. Stătea pur şi simplu de una singură, ori de câte ori putea, şi tânjea să-l mai vadă o dată. Voia să vină la ei acasă, nici nu concepea altfel, trebuia să vină de îndată. Îl aştepta. Şedea în casă toată ziua, aşteptându-l să bată la uşă. Din minut în minut se uita spre fereastră, cu un gest automat. El ar trebui să fie acolo.

Capitolul XV

SEARA DE DUMINICĂ

PE MĂSURĂ CE ZIUA SE APROPIA DE SFÂRŞIT, viaţa părea să se scurgă încet din trupul Ursulei şi în locul rămas gol o disperare apăsătoare începu să-şi facă loc. Pasiunea ei părea să sângereze până la moarte şi totul dispăruse în preajma ei. Şedea absentă, într-o stare de totală inutilitate, care era mai greu de suportat decât moartea.

„Dacă nu se întâmplă ceva”, îşi spunea ea, cu luciditatea perfectă a suferinţei extreme, „am să mor. Sunt la capătul ultimului crâmpei de viaţă.”

Stătea distrusă şi ascunsă într-o întunecime vecină cu moartea. Îşi dădu seama cum toată viaţa ei se apropiase din ce în ce mai mult de această limită, dincolo de care nu se mai afla nimic şi din care trebuia să sari precum Sappho[84] în necunoscut. Cunoaşterea iminentă a morţii era ca un drog. În mod misterios, fără să se gândească deloc, ştia că se află aproape de moarte. Toată viaţa ei călătorise de-a lungul drumului împlinirii, iar acum ajunsese la capăt. Ştia tot ce trebuia să ştie, experimentase tot ce trebuia să experimenteze, se simţea împlinită printr-un fel de maturitate cu gust amar, nu-i mai rămânea decât să cadă ca un fruct copt din copac şi să moară. Dar trebuie să ne urmăm toţi drumul până la capăt, trebuie să ducem aventura la bun sfârşit. Iar următorul pas era în gol, în regatul morţii. Aşadar asta era! Faptul că-şi dădea seama de această situaţie era o oarecare alinare.

---

[84] Născută în 612 î.Hr. În insula Lesbos, Sappho a fost o poetă lirică greacă despre care se spune că ar fi sărit de pe o stâncă din insula Leucas, disperată fiind de iubirea sa neîmpărtăşită pentru Phaon.

La urma urmei, când cineva se simte împlinit, e cel mai fericit să treacă pragul morţii, precum un fruct amar care cade după ce s-a copt. Moartea e o mare realizare, o experienţă desăvârşită. E urmarea vieţii. Asta o ştim încă de când suntem în viaţă. Atunci ce nevoie mai avem să ne gândim mai departe? Nu poţi niciodată să răzbaţi dincolo de această realizare. E suficient faptul că moartea e o experienţă măreaţă şi definitorie. De ce să ne întrebăm ce urmează după această experienţă, când experienţa ne e încă necunoscută? Să murim, de vreme ce marea experienţă vine acum, după toate celelalte, din moment ce moartea este următorul pas important pe care trebuie să-l facem. Dacă aşteptăm, dacă ne sustragem din faţa ei, nu facem altceva decât să stăm neputincioşi în faţa porţilor într-o nelinişte nedemnă. În faţa noastră, ca şi în faţa lui Sappho, se întinde spaţiul nelimitat. De acolo începe drumul. De ce oare nu avem curajul să ne continuăm călătoria şi trebuie să strigăm „nu îndrăznesc”? Vom merge tot înainte, îndreptându-ne spre moarte, indiferent ce-o însemna moartea. Dacă un om înţelege care e pasul următor pe care trebuie să-l facă, de ce să-i fie frică de cel dinaintea acestuia? De ce să ne punem întrebări în legătură cu el? Suntem siguri care e următorul pas. E acela către moarte.

„Am să mor, am să mor repede”, îşi spuse Ursula, clar, ca în transă, tare, calm şi cu o siguranţă mai presus de certitudinea omenească. Dar undeva, în urmă, în lumina înserării, se auzea un plâns amar şi plutea deznădejdea. Însă nu trebuia să le ia în seamă. Trebuie să mergi pe calea bătută de spiritul neşovăielnic, fără pic de ezitare, chiar dacă ţi-e frică. Să nu ezităm, să nu dăm atenţie vocilor neimportante. Dacă dorinţa cea mai arzătoare ar fi acum aceea de a ne îndrepta către necunoscut, înspre moarte, ar trebui atunci să renunţăm la adevărul cel mai profund în schimbul unuia superficial?

„Atunci să se termine odată”, îşi spuse în sinea ei. Asta era, hotărârea. Nu se punea problema să ia viaţa cuiva – n-ar fi în stare să se *sinucidă*, asta era dezgustător şi violent.

Se punea problema de a cunoaşte care e următorul pas. Iar acesta te conducea direct în regatul morţii. Adevărat? Sau era...?

Gândurile ei se învălmăşeau în subconştient şi stătea pe jumătate adormită lângă foc. Apoi, gândul acela reveni. Regatul morţii! Ar putea să i se încredinţeze lui? O, da, era un somn. Suportase îndeajuns. Până acum suferise destul şi rezistase. Acum venise vremea să cedeze, să nu mai suporte nimic.

Ca într-un fel de transă spirituală cedă, renunţă, şi totul se întunecă. Simţea, fiind învăluită în întuneric, teribilul strigăt al trupului ei, spaima de nedescris a descompunerii, singura spaimă pe care n-o mai poţi suporta, chinul îndepărtat şi îngrozitor al descompunerii care ţi se instalează în trup.

„Oare corpul stabileşte o legătură imediată cu spiritul?" se întrebă ea. Şi îşi dădu seama, datorită clarităţii înţelegerii superioare, că trupul e doar una dintre manifestările spiritului, iar descompunerea întregului spirit însemna de asemenea descompunerea fizică a corpului. Asta dacă nu îmi impun voinţa, dacă nu mă sustrag ritmului vieţii, nu mă retrag în cochilie şi rămân statică, izolată de viaţă şi pradă propriei mele voinţe. Dar mai bine să mor decât să trăiesc mecanic o viaţă care e o repetiţie a repetiţiilor. Să mori înseamnă să continui invizibil. A muri e de asemenea o bucurie, o bucurie de a te supune unui fapt care e mai măreţ decât cunoscutul, şi anume, necunoscutului pur. Asta e o bucurie. Dar să trăieşti mecanic şi izolat în mişcarea propriei voinţe, să trăieşti ca o entitate care s-a sustras necunoscutului, asta e ruşinos şi degradant. Nu există nici un fel de înjosire în actul morţii. Dar există o umilinţă extremă într-o viaţă incompletă şi mecanică. Viaţa într-adevăr poate fi umilitoare, ruşinoasă pentru suflet. Dar moartea nu e niciodată o ruşine. Moartea însăşi, precum spaţiul nemărginit, nu poate fi murdărită de noi.

Mâine e luni, începutul unei noi săptămâni de şcoală. Altă săptămână de şcoală patetică, stearpă, o simplă rutină şi

activităţi mecanice. Oare aventura morţii nu era infinit preferabilă? Oare moartea nu era infinit mai frumoasă şi nobilă decât o astfel de viaţă? O viaţă de o rutină stearpă, fără o semnificaţie profundă, fără vreun sens anume. Cât de sordidă era viaţa, cât de ruşinos era pentru suflet să trăiască aşa! Mult mai curat şi demn să fii mort! Nu mai puteai suporta ruşinea rutinei sordide şi a nulităţii mecanice. Am putea să ne fructificăm existenţa prin moarte. Suferise îndeajuns. Căci unde era de găsit viaţa? Nici o floare nu creşte pe o maşinărie care funcţionează tor timpul, rutina n-are nici o perspectivă, nu există loc pentru mişcare circulară. Căci întreaga viaţă era o mişcare circulară, mecanică, izolată de realitate. N-aveai la ce să te aştepţi de la viaţă. Era la fel în toate ţările şi la toate popoarele. Singura fereastră era moartea. Am putea să privim înspre cerul imens şi întunecat al morţii, plini de extaz, aşa cum ne uitam afară pe fereastra clasei când eram copii şi vedeam libertatea perfectă de afară. Acum nu mai suntem copii şi se ştie că sufletul e prizonier în acest edificiu vast şi sordid al vieţii şi nu mai avem nici o săpare, decât în moarte.

Dar ce bucurie! Ce fericire când ne gândim că orice ar face omenirea, nu va putea să fie stăpână peste regatul morţii, n-o va anula niciodată. Omenirea a transformat mările într-o cale ucigătoare şi un drum murdar de negoţ pe care şi l-au disputat, metru cu metru, ca pe o bucată de pământ întinat dintr-un oraş. Aerul, pe care oamenii şi-l dispută, l-au împărţit şi parcelat între anumiţi proprietari, s-au înălţat până în văzduh ca să lupte pentru el. Totul a fost distrus, zidit, înconjurat de ţepi, aşa că trebuie să te strecori umil printre zidurile pline de ţepi ca să treci prin labirintul vieţii.

Dar în regatul măreţ, întunecat şi nemărginit al morţii, omenirea a fost pusă la zid. Doar de asta au fost în stare pe pământ, zeităţi neînsemnate ce erau! Dar regatul morţii i-a pus pe toţi la zid şi în faţa lui se micşorau în adevărata, vulgara lor prostie.

Cât de frumoasă, cât de măreaţă şi perfectă era

moartea, ce plăcut e s-o aştepţi! Acolo te speli de toate minciunile, umilinţele şi murdăria cu care ai fost împovărat aici, o baie perfectă de purificare şi o revigorare binefăcătoare, apoi pleci neştiut, netulburat, neîntinat. La urma urmei, omul e bogat, chiar dacă are doar promisiunea unei morţi perfecte. Mai presus de orice e bucuria de a şti că asta aştepţi: acel ceva pur, inuman al morţii. Oricum ar fi viaţa, ea nu poate înlătura moartea. Moartea inumană şi transcendentă. O, să nu ne mai întrebăm ce înseamnă sau ce nu înseamnă. A şti este omeneşte, pe când despre moarte nu ştim nimic, pentru că nu mai suntem oameni. Şi bucuria acestui lucru compensează toată amărăciunea cunoaşterii şi umilinţa umanităţii noastre. În moarte nu mai suntem oameni şi nu mai ştim nimic. Promisiunea acestui lucru e moştenirea noastră, o aşteptăm cum moştenitorii îşi aşteaptă partea.

Ursula şedea destul de liniştită şi absentă, singură lângă focul din salon. Copiii se jucau în bucătărie şi toţi ceilalţi plecaseră la biserică. Ea se cufundase într-o întunecime supremă a sufletul ei.

Tresări când auzi soneria departe, în bucătărie, iar copiii veniră în mare grabă, alergând pe culoar, într-o zarvă delicioasă

— Ursula, a venit cineva!

— Ştiu. Nu fiţi prostuţi, răspunse ea.

Era prea surprinsă, aproape speriată. Abia îndrăznea să se ducă la uşă.

Birkin stătea în prag, cu haina de ploaie ridicată până la urechi. Venise acum, acum când ea era atât de departe cu gândul. Îşi dădea seama de noaptea ploioasă din spatele lui.

— A, tu erai? întrebă ea.

— Mă bucur că eşti acasă, spuse el cu voce joasă, intrând în casă.

— Toţi sunt la biserică.

Birkin îşi scoase haina şi o agăţă în cuier. Copiii îi aruncau priviri pe furiş, de după colţ.

— Mergeţi să vă dezbrăcaţi acum, Billy şi Dora, spuse

Ursula. Mama o să se întoarcă în curând şi o să se supere dacă nu sunteţi în pat.

Copiii, într-o neaşteptată dispoziţie angelică, se retraseră fără nici un cuvânt. Birkin şi Ursula intrară în salon. Focul ardea mocnit. El o privi şi se minună de delicateţea luminoasă a frumuseţii ei şi de ochii ei mari şi strălucitori. O privea de la distanţă, uimit în sinea lui, căci părea transfigurată în acea lumină.

— Ce-ai făcut toată ziua? o întrebă el.

— Am stat prin casă, zise ea.

Birkin o privi. Observă o schimbare la ea, dar părea distantă faţă de el. Rămase izolată, înconjurată de un fel de strălucire. Amândoi stăteau tăcuţi în lumina blândă a lămpii. El simţi că ar trebui să plece, că n-ar fi trebuit să vină. Totuşi, nu se hotărâse să plece, deşi ştia că e de *trop*[85] din moment ce era absentă şi distantă.

Apoi se auziră vocile celor doi copii strigând-o timid din spatele uşii, pe un ton domol, cu o timiditate exagerată:

— Ursula! Ursula!

Ea se ridică şi deschise uşa. Cei doi copii stăteau în prag, cu cămăşile de noapte lungi şi chipuri angelice cu ochi mari. Pe moment, erau foarte cuminţi, jucând rolul perfect al celor doi copii ascultători.

— Nu ne duci la culcare? zise Billy şoptind tare.

— Vai, sunteţi chiar ca nişte îngeri în seara asta, spuse ea blând. Nu vreţi să veniţi şi să-i spuneţi noapte bună domnului Birkin?

Copiii intrară timizi în cameră, în picioarele goale. Chipul lui Billy era lărgit de un rânjet, dar în ochii lui mari, albaştri, se vedea strădania de a fi ascultător. Dora, aruncând priviri pe furiş din spatele părului ei blond ca de borangic, rămase în urmă ca o micuţă driadă fără suflet.

— Nu vreţi să-mi spuneţi noapte bună? întrebă Birkin, pe o voce care era straniu de blândă şi catifelată.

Dora se îndepărtă imediat, plutind ca o frunză ridicată de o boare de vânt. Dar Billy înaintă domol, încet şi hotărât, ridicându-şi gura strânsă, dând de înţeles că trebuie să fie

[85] De prisos (fr.).

sărutat. Ursula urmări buzele pline şi strânse ale bărbatului care le atinseră uşor pe cele ale băiatului. Apoi Birkin îşi ridică degetele şi atinse obrazul rotund şi încrezător al băiatului cu o mişcare uşoară, plină de iubire. Nici unul dintre ei nu vorbea. Billy părea angelic ca un heruvim sau ca un copil care făcea parte din corul bisericii. Birkin era ca un înger înalt şi serios care privea în jos, spre el.

— Nu vii să te sărute? interveni Ursula, adresându-i-se fetiţei.

Dar Dora se trase înapoi ca o micuţă driadă care nu vrea să fie atinsă.

— Nu-i spui noapte bună domnului Birkin? Du-te, te aşteaptă, zise Ursula.

Fetiţa nu făcu decât să se îndepărteze de el.

— Eşti o prostuţă, Dora, eşti o prostuţă! o dojeni Ursula.

Birkin simţea o oarecare neîncredere şi o antipatie în acest copil. Nu putea să înţeleagă.

— Haide, atunci, spuse Ursula. Hai să mergem înainte să vină mama voastră.

— Cine ne ascultă când ne spunem rugăciunile? întrebă Billy nerăbdător.

— Pe cine preferi?

— Nu vrei tu?

— Ba da.

— Ursula!

— Ce-i, Billy?

— Asta-nseamnă *pe cine preferi*?

— Da, aşa e.

— Dar ce este *pe cine*?

— Este acuzativul lui *cine*.

Urmă o tăcere meditativă, de o clipă, apoi răspunsul încrezător:

Birkin zâmbea în sinea lui, aşa cum stătea acolo, lângă foc. Când Ursula coborî, el şedea nemişcat, cu mâinile pe genunchi. Ea-l observă şi i se păru, aşa cum stătea nemişcat, parcă fără vârstă, că e un idol ghemuit, o întruchipare a vreunui cult al morţilor. El o privi şi chipul său foarte palid şi ireal părea să strălucească de un alb

aproape fosforescent.

— Nu te simţi bine? întrebă ea cu o repulsie nedefinită.

— Nu m-am gândit la asta.

— Dar nu ştii fără să te gândeşti la asta?

El o privi cu ochii săi întunecaţi şi ageri. Văzu repulsia din ochii ei şi nu-i răspunse la întrebare.

— Nu ştii dacă te simţi bine sau nu fără să te gândeşti la asta? insistă ea.

— Nu întotdeauna, zise el rece.

— Dar nu crezi că asta-i ceva rău?

— Rău?

— Da. Cred că e o *crimă* să ai atât de puţină legătură cu propriul tău corp încât să nici nu ştii când te simţi rău.

El o privi întunecat.

— Ba da, zise el.

— De ce nu stai în pat când te simţi râu? Arăţi pur şi simplu îngrozitor.

— E chiar atât de neplăcut? o întrebă el ironic.

— Da, destul de neplăcut. De-a dreptul respingător.

— A! Ce ghinion!

— Şi mai şi plouă, e o noapte oribilă. Chiar că n-ar trebui să fii iertat pentru felul în care îţi supui trupul la un astfel de tratament – *ar trebui* să suferi, pentru lipsa de atenţie de care dai dovadă.

— ...Lipsa de atenţie de care dai dovadă, repetă el melancolic.

Asta o reduse la tăcere pe Ursula şi rămaseră fără să mai spună nimic.

Se întoarse şi restul familiei de la biserică şi cei doi avură de înfruntat fetele mai întâi, apoi pe mamă şi pe Gudrun, iar în cele din urmă pe tată şi pe fiul său.

— Bună seara, spuse Brangwen, uşor surprins. Aţi venit să discutaţi cu mine, nu?

— Nu, spuse Birkin, nu în mod deosebit. Doar că ziua a fost întunecată şi m-am gândit că nu vă deranjez dacă trec pe aici.

— A fost o zi deprimantă, zise doamna Brangwen, cu compasiune.

În acel moment se auziră copiii strigând de la etaj:

— Mamă! Mamă!

Ea-şi ridică faţa şi răspunse blând:

— Vin imediat la tine, Doysie. Apoi i se adresă lui Birkin. Nici o noutate de la Shortlands, nu? Oh, suspină ea, nu, bieţii de ei, cred că nu.

— Ai trecut pe acolo azi, nu? întrebă tatăl.

— Gerald a venit cu mine la ceai şi m-am întors cu el. Toată lumea era agitată şi tulburată, aşa am avut impresia.

— Eu aş zice că sunt genul de oameni care nu prea au reţineri, spuse Gudrun.

— Sau au prea multe, răspunse Birkin.

— O, da, sunt sigură, zise Gudrun, aproape răzbunătoare, una din două.

— Toţi cred că ar trebui să se comporte într-o manieră nefirească, zise Birkin. Când oamenii suferă, ar fi mai bine dacă şi-ar acoperi feţele şi ar sta retraşi, ca pe vremuri.

— Desigur! strigă Gudrun, îmbujorată şi înfierbântată. Ce poate fi mai rău decât acest doliu public – ce poate fi mai groaznic, mai fals? Dacă nici durerea nu e personală şi ascunsă, atunci ce mai poate fi?

— Exact, spuse el. M-am simţit ruşinat când am fost acolo şi toţi umblau de colo-colo într-un mod lugubru şi fals, având impresia că nu trebuie să se comporte firesc, aşa cum fac oamenii obişnuiţi.

— Ei bine, spuse doamna Brangwen, jignită de această remarcă critică, nu e aşa de uşor să suporţi un asemenea necaz.

Apoi urcă la etaj să-i vadă pe copii.

El mai rămase câteva momente, după care îşi luă rămas-bun. După ce plecă, Ursula simţi o asemenea ură profundă faţă de el, încât întreaga ei minte părea transformată într-un cristal ascuţit de ură pură. Toată fiinţa ei părea să se fi ascuţit şi intensificat de un sentiment acut de ură. Nu putea să-şi dea seama despre ce anume era vorba. Pur şi simplu o stăpânea acest sentiment profund şi intens de ură, pur şi clar, dincolo de orice înţelegere. Nu se putea gândi deloc, se simţea în afara ei însăşi. Era ca şi cum ar fi fost posedată

de ceva. Şi timp de câteva zile merse de colo-colo, posedată de acest sentiment puternic de ură împotriva lui. Aceasta trăire depăşea tot ceea ce cunoscuse mai înainte şi părea să o propulseze din lumea cotidiană într-o zonă groaznică unde nimic din fosta ei viaţă nu mai avea valoare. Era pierdută şi uimită, murise pentru propria ei viaţă.

Totul era pur şi simplu de neînţeles şi iraţional. Nu ştia *de ce*-l urăşte, căci ura ei era ceva abstract. Doar îşi dăduse seama, într-un fel şocant care şi pe ea o uimise, că era stăpânită de această stare de transă. El era duşmanul, tare ca un diamant, la fel de dur şi strălucitor, chintesenţa a tot ceea ce era ostil.

Se gândi la chipul lui alb, cu trăsături fine, şi la ochii săi în care se reflecta o voinţă de afirmare întunecată şi constantă, şi se atinse pe frunte ca să vadă dacă nu înnebunise, într-atât de mult se preschimbase într-o flacără albă, de ură intensă.

Ura ei nu era ceva temporal, căci nu-l ura dintr-un motiv sau altul, nu voia să-i facă nimic şi nu dorea să aibă nici o legătură cu el. Relaţia ei cu el era ceva suprem şi nu putea fi exprimat în cuvinte. Ura ei era atât de intensă, asemenea unui giuvaier. I se părea că el este o rază de duşmănie pură, o rază de lumină care nu numai că o distrugea, dar o şi anihila pe de-a-ntregul şi îi suprima întregul univers. Îl vedea ca pe o îngemănare clară de contradicţii definitorii, ca pe o fiinţă ciudată, ca un giuvaier a cărui existenţă îi definea nonexistenţa ei. Când află că e din nou bolnav, ura ei se intensifică şi mai mult, dacă asta era posibil. Acest fapt o uimea şi o anihila, dar nu putea să se sustragă. Nu putea să scape de ura copleşitoare care pusese stăpânire pe ea.

Capitolul XVI

CA DE LA BĂRBAT LA BĂRBAT

BIRKIN ZĂCEA BOLNAV ŞI NEMIŞCAT, respingând pur şi simplu totul. Ştia cât de subţire era firul de care-i atârna viaţa. Dar în acelaşi timp ştia cât de trainic este şi nu-i păsa. Era mai bine de o mie de ori să fii în pericol de moarte decât să accepţi o viaţă pe care nu o doreşti. Dar cel mai bine este să insişti, să perseverezi mereu, până când obţii satisfacţii în viaţă. Ştia că Ursula e menită să fie a lui şi mai ştia că viaţa lui îi aparţine ei. Dar prefera să moară decât să accepte iubirea pe care i-o oferea. Vechiul mod de a iubi părea o sclavie îngrozitoare, un fel de recrutare pentru armată. Ce semnificaţie avea asta pentru el nu ştia, dar gândul iubirii, al căsătoriei, al copiilor şi al vieţii trăite împreună, în intimitatea groaznică a satisfacţiei casnice şi conjugale, îl umplea de repulsie. Îşi dorea ceva mai clar, mai deschis, mai aerisit adică. Intimitatea fierbinte şi strânsă dintre soţ şi soţie era ceva înspăimântător. Felul în care aceşti oameni căsătoriţi se izolează în casă şi se închid în alianţa lor exclusivă unul cu celălalt, chiar şi în iubire, îl dezgusta. Exista o întreagă comunitate de cupluri neîncrezătoare, izolate în casele sau camerele lor, veşnic în doi, trăind o viaţă ruptă de realitate, fără nici un fel de perspectivă sau vreo relaţie dezinteresată; un caleidoscop de cupluri, de perechi căsătorite, rupte de restul lumii, separate, lipsite de importanţă. Era adevărat, detesta promiscuitatea chiar mai mult decât căsătoria şi o legătură amoroasă era doar un alt gen de relaţie de cuplu, aflată la polul opus faţă de căsnicia legală. Reacţiunea este mult mai neplăcută decât acţiunea.

În ansamblu, ura relaţiile sexuale, care nu erau decât o limitare. Acestea îl transformau pe bărbat într-o jumătate ruptă dintr-un cuplu, iar pe femeie în cealaltă jumătate ruptă, iar el îşi dorea ca atât el cât şi femeia să fie nişte fiinţe unitare. Îşi dorea ca relaţiile sexuale să fie situate în rândul celorlalte dorinţe, să fie privite ca un proces funcţional, nu ca o împlinire. Credea în unirea sexelor prin căsătorie. Dar mai mult decât atât, îşi dorea o legătură profundă în care bărbatul să rămână un întreg şi femeia la fel, două fiinţe pure, fiecare constituind libertatea celeilalte, echilibrându-se una pe alta ca doi poli ai unei singure forţe, ca doi îngeri sau ca doi demoni.

Îşi dorea atât de mult să fie liber, să nu fie constrâns de nici o nevoie de unire sau torturat de o dorinţă nesatisfăcută. Dorinţa şi aspiraţia ar trebui să-şi găsească scopul fără toată această tortură, din moment ce acum, într-o lume cu apă din belşug, setea nu se ia în calcul căci e potolită aproape inconştient. Iar el îşi dorea să fie cu Ursula, tot atât de liber pe cât era cu el însuşi, independent, distinct şi rece, totuşi în echilibru şi polarizat de ea. Felul în care iubirea încearcă să fuzioneze, să se amestece şi să înlănţuie doi oameni devenise îngrozitor de dezgustător pentru el.

I se părea că femeia era întotdeauna predispusă într-un mod îngrozitor să te prindă în mreje, având un asemenea apetit pentru posesie, o lăcomie de a-şi da importanţă în iubire. Îşi dorea în continuare să aibă, să posede, să controleze, să fie dominatoare. Totul trebuie să se reducă la ea, la Femeie, Mama tuturor lucrurilor, din care purcede totul şi către care trebuie să se întoarcă totul în cele din urmă.

Era plin de o furie aproape nebună din cauza acestei seninătăţi cu care *Magna Mater* pretindea că totul îi aparţine pentru că ea îi dăduse naştere. Bărbatul era al ei pentru că-i dăduse viaţă. La fel ca *Mater Dolorosa*, îl născuse şi acum îi revendica din nou, ca şi *Magna Mater*[86],

[86] Mama îndurerată – referire mai ales la agonia Mariei faţă de suferinţele lui Iisus Hristos – şi respectiv, Marea Mamă, principiul feminin.

trupul şi sufletul, sexul, înţelesul şi toate celelalte. Avea oroare de *Magna Mater*, căci era detestabilă. Era foarte ţanţoşă când devenea din nou femeie, această *Magna Mater*. O recunoscuse prea bine în persoana Hermionei. Hermione, cea modestă, umilă, în tot acest timp nu fusese altceva decât *Mater Dolorosa*, prin umilinţa ei, pretinzând cu o aroganţă îngrozitoare şi demonică şi cu o tiranie feminină bunul ei, cerându-şi drepturile asupra bărbatului pe care îl purtase în pântece cu suferinţă. Prin această suferinţă şi umilinţă îşi înlănţuise fiul şi-l făcuse prizonierul ei pe veci.

Iar Ursula – Ursula era la fel, sau poate opusul. Şi ea era teribila, aroganta regină a vieţii, de parcă ar fi fost matca unui stup de albine de care depindeau toate celelalte. El îi văzu sclipirea aurie din ochi şi îi cunoştea pretenţia inimaginabilă şi arogantă de întâietate, dar ea nu era conştientă de acest lucru. Era doar gata să-şi plece capul în pământ în faţa unui bărbat. Dar asta se întâmpla doar când era sigură de acel bărbat, când ştia că poate să-l adore aşa cum o femeie îşi adoră primul născut, cu veneraţia posesiunii perfecte.

Această posesie aflată la îndemâna femeii era intolerabilă. Întotdeauna un bărbat trebuie să fie considerat fragmentul lipsă al femeii, iar sexul era cicatricea încă nevindecată a rupturii. Bărbatul trebuie să fie parte integrantă a femeii, înainte de a avea un loc al său sau plenitudine.

Şi de ce? De ce să ne considerăm noi, bărbaţii şi femeile, drept fragmente rupte dintr-un întreg? Nu e adevărat. Nu suntem fragmente rupte dintr-un întreg. Mai degrabă suntem separaţi în fiinţe pure, separate de lucrurile care au fost amestecate. Mai curând sexul e ceea ce rămâne în noi din lucrurile amestecate şi nerezolvate. Iar pasiunea nu face decât să separe şi mai mult acest amestec, astfel încât ceea ce este bărbătesc revine bărbatului, iar ceea ce este femeiesc revine femeii, până când cele două entităţi sunt distincte şi unitare ca îngerii, iar amestecul sexelor e depăşit în cel mai înalt sens, lăsând în urmă două fiinţe

individuale, reunite într-o constelaţie, la fel ca două stele.

În vremuri de mult apuse, înainte să existe sexul, eram amestecaţi, fiecare dintre noi era un amestec. Procesul individualizării fiinţelor în toturi unitare a avut ca rezultat marea polarizare a sexelor. Femininul a trecut de-o parte, iar masculinul de alta. Dar separarea a fost imperfectă chiar şi atunci. Şi astfel se desfăşoară ciclul evolutiv în lume. Acum va să vină o nouă epocă în urma căreia fiecare dintre noi este o fiinţă, împlinită prin diferenţa una faţă de cealaltă. Bărbatul este bărbat pur, femeia, femeie pură, şi sunt perfect polarizaţi. Dar nu mai există defel fuziunea aceea oribilă, abnegaţia de a iubi. Nu mai există decât dualitatea pură a polarizării, fiecare fiinţă nemaiavând legătură cu cealaltă. În fiecare, individul e primordial, iar sexul e subordonat, dar perfect polarizat. Fiecare are o fiinţă individuală, separată, cu propriile sale legi. Bărbatul are libertatea sa pură, iar femeia pe a ei. Fiecare dintre ei recunoaşte perfecţiunea circuitului sexual polarizat. Fiecare admite natura diferită a celuilalt.

Astfel medita Birkin în timp ce era bolnav. Câteodată îi plăcea să fie destul de bolnav ca să fie nevoit să stea în pat. Căci atunci se înzdrăvenea foarte rapid, iar lucrurile i se păreau clare şi sigure.

În timp ce era ţintuit la pat, Gerald veni să-l vadă. Cei doi bărbaţi nutreau un sentiment profund, de stânjenire unul faţă de celălalt. Ochii lui Gerald erau ageri şi jucăuşi, întreaga sa conduită era tensionată şi nerăbdătoare. Părea absorbit de cine ştie ce gânduri. După cum cerea eticheta, purta haine negre, se comporta formal, era chipeş şi *comme il faut*[87]. Părul îi era blond aproape de alb, cu fire subţiri ca nişte raze de lumină, trăsăturile feţei sale bronzate erau accentuate, iar trupul îi era plin de o energie tipică nordicilor.

Gerald chiar îi purta o afecţiune adevărată lui Birkin, deşi nu prea credea în el. Birkin era prea nerealist; era deştept, capricios, plăcut, dar nu suficient de practic. Gerald simţea că propria sa înţelegere era mult mai profundă şi mai

[87] Cuviincios (fr.).

sigură. Birkin era încântător, o persoană minunată, dar la urma urmelor nu puteai să-l iei în serios şi nu prea era de considerat un bărbat în rândul bărbaţilor.

— Ce ţi s-a mai întâmplat de data asta? întrebă Gerald amabil, luându-l pe bolnav de mână.

Gerald era cel care întotdeauna fusese protector, oferind adăpostul călduros al tăriei sale fizice.

— Cred că păcatele mele m-au ajuns, zise Birkin, zâmbind uşor ironic.

— Păcatele tale? Da, probabil că asta e. Ar trebui să păcătuieşti mai puţin şi să ai mai multă grijă de sănătate.

— Ai face bine să mă-nveţi.

Îi aruncă lui Gerald o privire ironică.

— Cum îţi merge? întrebă Birkin.

— Mie? Gerald se uită la Birkin, văzu că e serios şi o lumină caldă îi învălui ochii. Nu cred că s-a schimbat ceva; nici nu văd cum ar putea. Nu-i nimic schimbat.

— Presupun că-ţi conduci afacerile la fel de profitabil ca întotdeauna şi ignori cerinţele spirituale.

— Aşa e, zise Gerald. Cel puţin, în ceea ce priveşte afacerile. N-aş putea spune acelaşi lucru despre spirit, sunt convins.

— Desigur.

— Eşti sigur că nu te aşteptai la asta din partea mea? râse Gerald.

— Nu. Cum îţi merg celelalte treburi în afară de afaceri?

— Celelalte treburi? Care? Nu-mi dau seama; nu ştiu la ce te referi.

— Ba da, ştii, zise Birkin. Eşti trist sau vesel? Şi ce se mai aude de Gudrun Brangwen?

— Ce-i cu ea? zise Gerald, cu o privire nedumerită. Ei bine, adăugă el, nu ştiu. Nu pot decât să spun că m-a plesnit peste faţă ultima dată când am văzut-o.

— Te-a plesnit peste faţă? De ce?

— Nici asta n-aş putea să-ţi spun.

— Chiar aşa? Dar când?

— În seara în care a fost petrecerea...când s-a înecat Diana. Mâna vitele pe deal şi eu m-am dus după ea, dacă-ţi

aduci aminte.

— Da, îmi amintesc. Dar ce a făcut-o să se comporte aşa? Presupun că nu tu ai provocat-o.

— Eu? Nu, nu din câte ştiu eu. I-am spus pur şi simplu că e periculos să fugărească taurii aceia Highland – şi aşa şi este. S-a întors către mine şi mi-a spus: „Cred că ai impresia că mi-e teamă de tine şi de vitele tale, nu?” Aşa că am întrebat-o: „De ce?” şi drept răspuns mi-a dat una cu dosul palmei peste faţă.

Birkin râse scurt, ca şi cum toate astea l-ar fi amuzat. Gerald îl privi întrebător şi începu şi el să râdă, spunând:

— N-am râs atunci, te asigur. N-am fost niciodată mai surprins în toată viaţa mea.

— Dar nu te-ai înfuriat?

— Înfuriat?! Cred că da. Aş fi omorât-o acolo pe loc!

— Hm! exclamă Birkin. Biata Gudrun! Cât de mult trebuie să fi suferit după aceea că nu s-a putut controla.

Birkin se amuza pe cinste.

— Să sufere? întrebă Gerald, de asemenea amuzat.

Ambii bărbaţi zâmbeau maliţios şi amuzaţi.

— Mult, cred, având în vedere cât e de timidă.

— E timidă, nu? Atunci de ce a făcut asta? Pentru că eu cred cu siguranţă că n-a avut nici un motiv, nici o justificare.

— Presupun că a fost un impuls de moment.

— Da, dar cum explici faptul că a avut un asemenea impuls? Nu i-am făcut nici un rău.

Birkin dădu din cap, dezaprobator.

— Cred că amazoana din ea şi-a spus cuvântul, zise el.

— Ei bine, răspunse Gerald, aş fi preferat să ne aflăm pe Orinoco[88].

Amândoi râseră uşor de această glumă slabă. Gerald se gândea la spusele lui Gudrun, că tot ea va lovi ultima. Dar

[88] În textul original, *Amazon*; aici se face referire la amazoane, o rasă mitică de femei războinic despre care se spune că şi-ar fi amputat sânul drept ca să le fie mai uşor să-şi folosească arcurile în luptă. Prin analogie, o amazoană este o femeie puternică, atletică sau aprigă. Fluviul Amazon este al doilea ca lungime din lume. Orinoco este următorul fluviu ca lungime din America de Sud după Amazon.

avu oarece reţineri şi nu-i spuse asta lui Birkin.

— Şi îi porţi pică? întrebă Birkin.

— Nu-i port pică. Nu-mi pasă câtuşi de puţin. Rămase tăcut un moment, apoi adăugă râzând: Nu, am să merg până la capăt, asta-i tot! Părea să regrete după aceea.

— Da? N-ai mai întâlnit-o din acea seară?

Chipul lui Gerald se întunecă.

— Nu, spuse el. Am fost – îţi imaginezi cum am fost de la accident.

— Da. S-au mai liniştit lucrurile?

— Nu ştiu. E un şoc, desigur. Dar nu cred că mamei îi pasă. Chiar nu cred că dă atenţie. Şi ce e mai ciudat, e faptul că ea era toată pentru copii – nimic nu conta, nimic altceva nu conta în afară de copii. Iar acum nu-i pasă mai mult decât dacă ar fi fost vorba de unul dintre servitori.

— Nu? Dar pe *tine* te-a supărat foarte tare?

— A fost un şoc, dar sincer vorbind nu-l resimt foarte tare. Nu mă simt altfel. Toţi trebuie să murim şi nu prea pare să conteze oricum dacă mori sau nu. Nu simt nici un fel de durere, înţelegi? Mă lasă rece. Nu pot să-ţi explic de ce.

— Nu-ţi pasă dacă mori sau nu? întrebă Birkin.

Gerald îl privi cu ochi de un albastru ca oţelul unei arme. Se simţea ciudat, dar indiferent. De fapt, chiar îi păsa foarte mult, îi era teribil de teamă.

— O, spuse el. Nu vreau să mor, de ce-aş dori? Dar nu-mi bat capul niciodată cu asta. Problema nu pare să fie deloc la ordinea zilei pentru mine. Nu mă interesează, înţelegi?

— *Timor mortis conturbat me*[89], cită Birkin, adăugând: Nu, moartea nu prea pare să mai aibă importanţă. În mod curios, nu mai priveşte pe nimeni. E ca o zi de mâine obişnuită.

Gerald îl privi îndeaproape pe prietenul său. Ochii celor doi bărbaţi se întâlniră şi între ei se stabili o înţelegere tacită.

---

[89] Teama de moarte mă tulbură (lat.). Refrenul din *Jelanie pentru Makaris* (1507) scris de poetul preot scoţian William Dunbar (?1460-?1520).

Gerald îşi îngustă ochii, iar faţa lui era rece şi lipsită de scrupule în timp ce-l privea pe Birkin distant, cu o expresie care se termina într-un punct în spaţiu, cu ochii ciudat de pătrunzători şi totuşi orbi.

— Dacă moartea nu mai are importanţă, zise el cu o voce ciudat de distantă, rece dar atrăgătoare, atunci ce are?

Întrebarea suna ca şi cum el ar fi fost dat în vileag.

— Ce are? reluă Birkin ca un ecou, după care urmă o tăcere ironică.

— Mai e un drum lung de străbătut după momentul morţii intrinseci, după momentul morţii ca atare şi până când dispărem, spuse Birkin.

— Aşa e, zise Gerald, dar ce fel de drum?

Părea că vrea să afle de la celălalt informaţii pe care el însuşi le ştia mult mai bine decât Birkin.

— Coborârea pe pantele degenerării – degenerarea mistică, universală. Există multe etape ale degradării pure prin care trebuie să trecem, secole întregi. Continuăm să trăim mult timp după moarte, în mod progresiv – ere întregi de degradare progresivă.

Gerald asculta tot timpul cu un zâmbet uşor schiţat pe chip, de parcă ar fi ştiut toate acestea mult mai bine decât Birkin, ca şi cum propriile sale cunoştinţe ar fi fast acumulate direct şi personal, în timp ce ale lui Birkin erau rezultatul observaţiilor şi deducţiilor nu tocmai precise, deşi era aproape pe calea cea bună. Dar nu avea de gând să se trădeze. Dacă Birkin putea descifra tainele, n-avea decât. Gerald nu-l va ajuta niciodată. Va rămâne oaia neagră până la capăt.

— Bineînţeles, zicea el, schimbând într-un mod uimitor subiectul, tata e cel care simte durerea. Asta îl va da gata. Pentru el lumea se prăbuşeşte. Toată atenţia lui se îndreaptă acum către Winnie – trebuie să o salveze pe Winnie. Spune că ar trebui trimisă la şcoală, dar ea nici nu vrea să audă de aşa ceva şi nici n-are s-o facă vreodată. Desigur că ea e într-o dispoziţie destul de bizară. Cu toţii suntem teribili de nepricepuţi să ne trăim viaţa. Suntem în stare de multe lucruri – dar nu ne descurcăm deloc în viaţă.

E ciudat – e un eşec al familiei noastre.

— N-ar trebui trimisă la altă şcoală, zise Birkin, care se gândea la o nouă propunere.

— N-ar trebui? De ce?

— E un copil ciudat, un copil mai deosebit, chiar mai deosebit decât tine. Şi, după părerea mea, copiii deosebiţi n-ar trebui trimişi la şcoală niciodată. Doar copiii obişnuiţi ar trebui trimişi la şcoală – cel puţin mie aşa mi se pare.

— Eu tind să cred exact contrariul. Cred că ar transforma-o probabil într-un copil mai normal dacă ar pleca de acasă şi s-ar amesteca printre ceilalţi copii.

— Nu s-ar amesteca, înţelegi tu? Nici tu nu te-ai amestecat cu adevărat printre ceilalţi, nu? Iar ea nici măcar nu s-ar deranja să se prefacă. E mândră, singuratică şi distantă din fire. Dacă e o singuratică, de ce ţii neapărat s-o faci sociabilă?

— Nu, nu vreau să o fac în nici un fel. Dar cred că şcoala i-ar face bine.

— Ţie ţi-a făcut bine?

Ochii lui Gerald se îngustară dezgustător. Şcoala fusese o tortură pentru el. Totuşi nu pusese la îndoială faptul că cineva trebuia să treacă prin asta. Părea să creadă în educaţie prin intermediul supunerii şi al chinului.

— Pe atunci am urât-o, dar îmi dau seama că era necesară, spuse el. M-a adus cumva pe linia de plutire, iar fără asta nu poţi trăi.

— Ei bine, zise Birkin, încep să cred că nu poţi trăi decât dacă te faci cu totul remarcat. N-are rost să încerci să mergi pe marginea liniei când singurul tău impuls este să o zdrobeşti. Winnie are o fire deosebită şi firile deosebite au nevoie de o lume deosebită.

— Da, dar unde găseşti lumea asta deosebită? întrebă Gerald.

— Construieşte-o. În loc să te ciopârţeşti ca să te integrezi în lume, ciopârţeşte lumea ca să ţi se potrivească ţie. De fapt, doi oameni excepţionali pot construi o altă lume. Tu şi eu putem construi o altă lume, diferită. Tu nu-ţi *doreşti* o lume asemănătoare cu cea în care trăiesc

cumnaţii tăi. Ceea ce preţuieşti e tocmai calitatea deosebită pe care o are. *Vrei* să fii normal sau banal? E o minciună. Vrei să fii liber şi ieşit din comun, într-o lume a libertăţii ieşită din comun.

Gerald îi aruncă lui Birkin o privire subtilă, plină de înţelegere. Dar n-ar fi recunoscut niciodată deschis ceea ce simţea; ştia mai multe decât Birkin, într-o anume privinţă, mult mai multe. Iar acest lucru îl făcea să simtă o afecţiune plină de duioşie faţă de celălalt bărbat, ca şi cum Birkin ar fi fost cumva tânăr, neexperimentat, copilăros, atât de uimitor de inteligent, dur şi iremediabil de inocent.

— Totuşi, eşti destul de credul încât să mă consideri o ciudăţenie pur şi simplu, spuse Birkin apăsat.

— O ciudăţenie? exclamă Gerald uimit. Iar chipul i se luminã brusc, strălucind de naturaleţe, aşa cum se deschide o floare din mugurele înşelător. Nu, niciodată nu te-am considerat o ciudăţenie. Şi îl privi pe celălalt, aruncându-i priviri stranii, pe care Birkin nu le putu înţelege. Cred, continuă Gerald, că există întotdeauna un element de nesiguranţă în ceea ce te priveşte – poate că nu eşti sigur de tine însuţi. Eu, unul, nu sunt niciodată sigur de tine. Te schimbi cu atâta uşurinţă de parcă nici n-ai avea suflet

Gerald îl privea pe Birkin cu ochi pătrunzători. Birkin era uluit. Credea că nimeni n-are mai mult suflet decât el. Continua să-l fixeze pe celălalt cu privirea, uluit. Iar Gerald, în timp ce-l privea, observă bunătatea uimitoare şi infinită din ochii lui Birkin, o bunătate tinerească, spontană, care-l atrăgea pe celălalt nespus şi totuşi îl umplea de o amărăciune cruntă, pentru că nu avea deloc încredere în bunătatea lui. Ştia că Birkin se putea lipsi de el – ar putea să uite şi să nu sufere. Acest gând era veşnic prezent în conştiinţa lui Gerald, făcându-l să simtă o neîncredere groaznică; era vorba de acea conştiinţă a spontaneităţii tinereşti, indiferentă şi animalică. Părea aproape similară cu ipocrizia şi minciuna câteodată, dar venea destul de des din partea lui Birkin care discuta despre lucruri atât de profunde şi importante.

Birkin se gândea însă la cu totul altceva. Brusc, se văzu întâmpinând altă problemă – cea a afecţiunii şi a relaţiei eterne care se stabileşte între doi bărbaţi. Bineînţeles că acest lucru era necesar – fusese o necesitate lăuntrică pe care o resimţise toată viaţa – aceea de a se ataşa de un prieten sincer şi pe de-a-ntregul. Desigur că simţise afecţiune pentru Gerald tot timpul, dar negase acest lucru mereu.

Zăcea în pat şi medita, în timp ce prietenul său şedea lângă el, pierdut în gânduri. Fiecare era absorbit de propriile sale gânduri.

— Ştii cum obişnuiau să-şi jure o *Bhabruderschaft*[90] cavalerii germani din vechime? îl întrebă pe Gerald, iar ochii îi sclipeau de o nouă bucurie.

— Îşi făceau o mică tăietură în braţ şi-şi frecau apoi rănile unul de sângele celuilalt? spuse Gerald.

— Da, şi-şi jurau credinţă unul altuia şi să rămână înfrăţiţi până la moarte. Asta ar trebui să facem şi noi. Fără răni, asta e ceva învechit. Dar ar trebui să ne jurăm credinţă veşnică, tu şi eu, implicit, perfect şi definitiv, fără vreo posibilitate de a mai da înapoi.

Îi aruncă lui Gerald o privire clară, fericit de descoperire. Gerald privi în jos spre el, atras, atât de profund înlănţuit de atracţia fascinantă pe care o simţea, dar totuşi era neîncrezător, ceva din el respingea, mai mult, ura acea legătură de afecţiune.

— O să facem un jurământ unul faţă de celălalt cândva, vrei? îl rugă Birkin. O să ne jurăm sprijin reciproc – sinceritate – supremă – de necontestat – fără rezerve – fără posibilitatea de a ne răzgândi.

Birkin îşi căută îndelung cuvintele. Dar Gerald abia dacă-l asculta. Chipul său strălucea de o anume plăcere luminoasă. Era mulţumit, dar rezervat. Se controla.

— Ce zici, facem schimb de jurăminte cândva? îl întrebă Birkin, întinzând mâna către Gerald.

Gerald se mulţumi doar să atingă mâna întinsă, fină,

---

[90] Frăţie de sânge (germ.). Era vorba despre un pact care implica pecetluirea cu sânge a frăţiei între bărbaţi care nu erau rude.

caldă, ca şi cum s-ar fi abţinut sau i-ar fi fost frică.

— Să amânăm până când înţeleg şi eu mai bine toată treaba, spuse el, pe un ton de scuză.

Birkin îl urmărea din priviri. O umbră de dezamăgire acută, poate o undă de dispreţ îi învălui inima.

— Da, spuse el. Trebuie să-mi spui ce părere ai mai târziu. Ştii ce înţeleg eu prin asta? Nu un sentimentalism banal. E vorba de o legătură distantă care-ţi lasă libertate deplină.

Amândoi se învăluiră în tăcere. Birkin se uita la Gerald tot timpul. Părea să observe acum nu omul fizic, primar, pe care-l desluşea adesea în persoana lui Gerald şi pe care de obicei îl plăcea foarte mult, ci omul însuşi, întreg, ca şi cum ar fi avut destinul său, damnat, limitat. Acest sentiment ciudat al fatalităţii care-l stăpânea pe Gerald, de parcă ar fi fost limitat la o singură formă de existenţă, de cunoaştere, de activitate, la un fel de înjumătăţire fatală, căruia lui i se părea totul, îl copleşea întotdeauna pe Birkin după momentele de apropiere caldă dintre ei şi-l umplea cu un fel de dispreţ sau plictiseala. Ceea ce-l plictisea pe Birkin când era vorba de Gerald era insistenţa acestuia asupra limitării. Gerald nu s-ar fi putut niciodată detaşa de sine însuşi într-o veselie cu adevărat nepăsătoare. Ceva îi stătea în cale, un fel de monomanie.

O vreme domni tăcerea, apoi Birkin spuse, pe un ton mai degajat, lăsând să treacă momentul de tensiune:

— Nu poţi să găseşti o guvernantă bună pentru Winifred? – Cineva deosebit?

— Hermione Roddice ne-a sugerat să o rugăm pe Gudrun să o înveţe să facă schiţe şi modele din lut. Ştii că Winnie e incredibil de îndemânatică atunci când lucrează cu plastilină. Hermione spune că e o artistă.

Gerald vorbea în stilul lui obişnuit, însufleţit, degajat, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic neobişnuit. Dar vocea lui Birkin încă mai păstra ceva din tonul cu care vorbise înainte.

— Chiar aşa? N-am ştiut asta. – O, păi bine, atunci, dacă Gudrun i-*ar da* lecţii, ar fi perfect – nici că s-ar putea mai

bine – din moment ce Winifred e o artistă. Pentru că, pe undeva, şi Gudrun e artistă. Şi orice artist adevărat este salvarea oricărui altuia.

— Eu credeam că artiştii nu se prea înţeleg de regulă.

— Poate. Dar numai artiştii pot înălţa, unii pentru alţii, lumea în care se cuvine să trăiască. Dacă poţi să faci aranjamentul acesta pentru Winifred, e perfect.

— Dar crezi că n-o să fie de acord?

— Nu ştiu. Gudrun e o fire cam independentă. Nu se lasă uşor atrasă. Sau dacă ar face-o, e posibil să se răzgândească foarte repede. Aşa că nu ştiu dacă va fi de acord să dea lecţii în particular aici, sau în Beldover. Dar ar fi chiar ceea ce-ţi trebuie Winifred are o fire aparte şi dacă poţi să-i pui la dispoziţie mijloacele prin care se poate realiza, ar fi cel mai bun lucru cu putinţă. N-o să se obişnuiască niciodată cu un mod de viaţă banal. Şi ţie ţi se pare destul de dificil, iar ea e de zece ori mai sensibilă decât tine. E groaznic să te gândeşti ce viaţă va duce dacă nu va găsi un mijloc de exprimare, un fel de a se realiza. Ai văzut ce înseamnă să laşi lucrurile în voia sorţii şi cât de mult te poţi baza pe o căsnicie – uită-te la mama ta.

— Crezi că mama e anormală?

— Nu, cred că n-a vrut decât ceva mai mult sau diferit de rutina obişnuită a vieţii şi, neputându-l obţine, poate că asta a zdruncinat-o.

— După ce a dat viaţă unei liote de copii anormali, spuse Gerald ursuz.

— Nu mai anormali decât suntem noi, răspunse Birkin. Cel mai rău fond se află înlăuntrul majorităţii oamenilor normali.

— Câteodată cred că este un blestem să trăieşti, spuse Gerald, cu o bruscă mânie neputincioasă.

— La urma urmei, zise Birkin, de ce nu? Uneori e chiar un blestem să trăieşti, alteori blestemul nu are nici o legătură cu viaţa. E o adevărată bucurie, zău aşa.

— Mai puţin decât crezi, răspunse Gerald, dezvăluind o ciudată suferinţă în privirea pe care i-o aruncă celuilalt bărbat.

Se aşternu tăcerea şi fiecare îşi urmă şirul propriu al gândurilor.

— Nu înţeleg de ce ar face vreo deosebire între a fi profesoară la şcoala elementară şi a-i da lecţii lui Win, spuse Gerald.

— E deosebirea între un funcţionar public şi unul particular. Singurul nobil din ziua de azi, singurul rege şi aristocrat este publicul şi numai publicul. Eşti chiar dispus să serveşti publicul, dar să fii profesor particular...

— Eu nu vreau să slujesc pe nimeni...

— Nu, iar Gudrun probabil că va crede acelaşi lucru.

Gerald se gândi câteva minute, apoi spuse:

— În orice caz, tata n-o s-o facă să se simtă ca un funcţionar particular. O să fie mofturos, dar destul de recunoscător.

— Aşa şi trebuie! Aşa trebuie să faceţi toţi. Crezi că poţi să angajezi o femeie ca Gudrun Brangwen cu bani? Vă este egală în toate privinţele, poate chiar superioară.

— Da?

— Da. Şi dacă nu ai curajul să recunoşti asta, cred că o să vă lase de izbelişte.

— Totuşi, spuse Gerald, dacă este egala mea, aş fi vrut să nu fie profesoară pentru că, în general, nu cred că profesorii sunt egali cu mine.

— Nici eu. Să-i ia naiba! Dar oare sunt profesor pentru că predau sau preot pentru că ţin predici?

Gerald râse. Întotdeauna se simţea stânjenit când venea vorba de asta. Nu voia să invoce superioritatea socială, dar totuşi nu *dorea* s-o ia în discuţie nici pe cea intrinsecă, personală, pentru că niciodată nu-şi va crea scara de valori bazându-se pe fiinţa pură. Aşa că ezita asupra unei acceptări tacite a statutului social. Acum Birkin voia să îl facă să accepte diferenţa intrinsecă între oameni cu care el nu avea de gând să fie de acord. Contravenea cu onoarea sa socială şi cu principiile sale. Se ridică să plece.

— Mi-am neglijat afacerile în tot acest timp, zise el zâmbind.

— Ar fi trebuit să-ţi aduc aminte mai înainte, îi răspunse

Birkin, râzând ironic.

— Ştiam că vei spune ceva de genul acesta, râse Gerald destul de stingherit.

— Da?

— Da, Rupert. Nu putem să fim toţi ca tine. Curând ne-am duce toţi de râpă. Când o să fiu mai presus de toţi, o să-mi ignor toate treburile.

— Bineînţeles că deocamdată nu ne-am dus de râpă, zise Birkin ironic.

— Nu chiar atât de mult pe cât îţi imaginezi, în orice caz avem ce mânca şi ce bea.

— Şi putem să ne mulţumim cu asta, adăugă Birkin.

Gerald se apropie de pat şi stătu privind în jos la Birkin, al cărui gât era dezgolit şi al cărui păr răvăşit cădea într-un mod atrăgător pe fruntea luminoasă până deasupra ochilor, care aveau o privire atât de calmă şi neclintită întipărită pe chipul său ironic. Gerald, sănătos şi plin de energie, stătea acolo fără nici un chef să plece, reţinut de prezenţa celuilalt bărbat. N-avea puterea să plece.

— Deci, la revedere! zise Birkin, şi îşi scoase mâna de sub aşternut, zâmbind cu ochi sclipitori.

— La revedere, spuse Gerald, prinzând mâna caldă prietenului său şi strângându-i-o ferm. Am să mai vin. Îţi simt lipsa acolo, la moară.

— O să vin în câteva zile, zise Birkin.

Cei doi bărbaţi făcură schimb de priviri. Ochii lui Gerald, care erau ageri ca ai unui şoim, erau plini acum de o lumină caldă şi de o afecţiune neîmpărtăşită, iar Birkin îl privea ca din întuneric, tăcut şi neştiut, totuşi cu un fel de căldură care părea să-i învăluie mintea lui Gerald ca un somn binefăcător.

— La revedere, atunci. Nu mai pot face nimic pentru tine?

— Nu, mulţumesc.

Birkin urmări silueta înveşmântată în negru a celuilalt bărbat ieşind pe uşă şi capul bălai care dispăru, după care se întoarse şi adormi.

Capitolul XVII

MAGNATUL INDUSTRIEI

ÎN BELDOVER, ATÂT PENTRU URSULA, cât şi pentru Gudrun, urmă o perioadă de acalmie. Ursulei i se părea că Birkin ieşise din viaţa ei momentan şi-şi pierduse importanţa, nu mai însemna absolut nimic pentru ea. Avea propriii ei prieteni, îşi vedea de îndeletnicirile şi de viaţa ei. Se întoarse la vechiul stil de viaţă cu bucurie, departe de el.

Iar Gudrun, după ce trăise fiecare clipă intens cu imaginea lui Gerald Crich, conştient absorbită în toată fiinţa ei, legată chiar şi fizic de el, era aproape indiferentă când se gândea la el. Făcea planuri noi să plece departe şi să încerce o altfel de viaţă. Tot timpul existase ceva în nerăbdarea ei de a evita, în ultimă instanţă, stabilirea unei legături cu Gerald. Credea că e mai înţelept şi mai bine să nu rămână decât simple cunoştinţe.

Îşi făcuse un plan de plecare la Sankt Petersburg, unde avea o prietenă, sculptoriţă ca şi ea şi care trăia cu un rus bogat a cărui pasiune era meşteşugul bijuteriilor. Viaţa pasională, destul de dezrădăcinată a ruşilor o atrăgea. Nu voia să meargă la Paris. Parisul era anost şi, în mare, plicticos. Ar vrea să meargă în Roma, München, Viena, Sankt Petersburg sau Moscova. Avea o prietenă la Sankt Petersburg şi alta la München. Le scria fiecăreia, cerând informaţii despre o locuinţă.

Dispunea de o anume sumă de bani. Se întorsese acasă pe de o parte ca să economisească bani, iar acum vânduse mai multe lucrări şi fusese elogiată la mai multe expoziţii. Ştia că ar putea să aibă succes dacă s-ar duce în Londra. Dar cunoştea cum e în Londra şi-şi dorea altceva. Avea

şaptezeci de lire, de care nimeni nu ştia. Avea să se mute în curând, de îndată ce va primi veşti de la prietenele ei. Prin natura ei era profund nestatornică, în ciuda placidităţii şi a calmului aparent.

Întâmplarea făcu într-o zi ca cele două surori să intre într-o căsuţă din Willey Green ca să cumpere miere. Doamna Kirk, o femeie masivă, palidă, cu un nas ascuţit, fire vicleană şi mieroasă în acelaşi timp, având în ea ceva de scorpie şi de felină, le pofti pe fete în bucătăria ei atât de intimă şi ordonată. Se resimţeau un confort şi o curăţenie proprii felinelor.

— Ei bine, domnişoară Brangwen, spuse ea pe un ton plângăreţ şi uşor insinuant, cum vă simţiţi din nou acasă?

Gudrun, căreia i se adresase, o urî instantaneu.

— Mi-e indiferent, replică ea tăios.

— Da? Păi bine, totuşi, cred că se simte diferenţa faţă de Londra. Vă place viaţa, şi oraşele mari şi impunătoare. Unii din noi trebuie să se mulţumească cu Willey Green şi Beldover. Ce părere aveţi de şcoala noastră elementară, despre care se vorbeşte atât?

— Ce părere am? Gudrun se întoarse şi o privi încet. Adică vă interesează dacă eu cred că e o şcoală bună?

— Da. Ce părere aveţi?

— *Chiar* cred că e o şcoală bună.

Gudrun era foarte rece şi tăioasă. Ştia că oamenii de rând urau şcoala.

— Zău, aşa credeţi? Am auzit aşa de multe, ba una, ba alta. E plăcut să ştii care-i părerea celor care predau acolo. Dar opiniile diferă, nu? Domnul Crich de la Highclose e cu totul în favoarea ei. Zău, mă tem că bietul om n-o s-o mai ducă mult. Îi tare slăbit!

— Se simte mai rău? întrebă Ursula.

— Păi, da, de când au pierdut-o pe domnişoara Diana. E ca o umbră pe două picioare. Bietul de el! Toată viaţa a avut numai necazuri.

— Da? întrebă Gudrun, uşor ironic.

— Da, chiar aşa, toată viaţa – numai necazuri. Şi e un domn tare amabil şi cumsecade, aşa cum rar întâlneşti.

Copiii săi nu-i seamănă.

— Bănuiesc că seamănă cu mama lor, nu? întrebă Ursula.

— În multe privinţe. Doamna Kirk coborî puţin vocea. Era o doamnă tare mândră şi arogantă când a venit prin locurile noastre, zău, aşa era! Nici nu puteai să te uiţi la ea. Ca să vorbeşti cu ea valora o viaţă de om.

Chipul femeii deveni aspru şi viclean.

— O cunoşti de când s-a căsătorit?

— Da, de atunci. I-am alăptat trei dintre copii. Şi erau chiar nişte draci împieliţaţi, o bătaie de cap. Gerald era un diavol, dacă pot să-i zic aşa, un diavol în toată puterea cuvântului, zău aşa, de la vârsta de şase luni.

Vocea femeii fu învăluită de un ton ciudat, maliţios şi viclean.

— Chiar aşa? zise Gudrun.

— Ambiţios şi autoritar – îşi domina bona de la şase luni. Dădea din picioare şi ţipa şi se zbătea ca un diavol. De multe ori l-am ciupit de fund, când îl ţineam în braţe. Zău că i-ar fi prins tare bine să-l fi ciupit mai des. Dar mama lor nu suporta să vadă că sunt bătuţi – nu-u-u, nici nu voia să audă aşa ceva. Îmi aduc aminte certurile pe care le avea cu domnul Crich, pe onoarea mea. Când dânsul îşi ieşea cu totul şi cu totul din fire şi nu mai putea suporta, încuia uşa biroului şi-i biciuia. Iar ea se plimba încoace şi încolo tot timpul prin faţa uşii, ca un tigru cu privire de ucigaş. Avea un chip care îţi băga frica în oase. Şi când se deschidea uşa, ea intra cu mâinile ridicate, zicând: „Ce le-ai făcut copiilor *mei*, laşule”? Se comporta ca un om ieşit din minţi. Cred că domnului îi era teamă de ea. Doar când ajungea la disperare ridica mâna. Ce mai viaţă pentru servitori! Şi ce mulţumiţi eram când unul dintre copii o încasa! Erau cel mai mare chin al vieţii noastre!

— Zău? spuse Gudrun.

— În mai multe privinţe. Dacă nu-i lăsai să-şi spargă cănile pe masă, dacă nu-i lăsai să tragă pisica după ei cu o sfoară în jurul gâtului, dacă nu primeau ce cereau, nu contează ce anume, atunci făceau hărmălaie, iar mama lor venea şi întreba: „ Ce s-a întâmplat cu copilul? Ce i-aţi

făcut? Ce-i, dragul meu”? Şi apoi se întorcea către tine, gata să te calce în picioare. Dar cu mine nu s-a întâmplat asta. Am fost singura care puteam să fac ce voiam cu diavolii ăia; pentru că nici ea însăşi n-avea de gând să-şi bată capul cu ei. Nu, *ea* nu se îngrijea prea tare de ei. Dar ei trebuiau să facă aşa cum voiau ei, nu puteai să le spui nimic. Iar conaşul Gerald era mai rău ca toţi. Eu am plecat când el avea un an şi jumătate, căci nu mai puteam să suport. Dar l-am ciupit de funduleţ când îl ţineam în braţe, aşa am făcut, când nu-l mai puteam controla, şi nu-mi pare rău.

Gudrun plecă furioasă şi dezgustată. Expresia „l-am ciupit de funduleţ” o făcu să aibă un acces de furie teribilă. Nu putea să suporte aşa ceva. Ar fi târât-o afară pe femeia aia şi-ar fi strâns-o de gât. Şi totuşi expresia aceea îi rămase întipărită în minte pentru totdeauna, nu mai putea fi ştearsă. Simţea că într-o zi, va *trebui* să-i spună lui Gerald, să vadă cum va reacţiona. Şi gândul acesta o făcea să-i fie silă de propria persoană.

Dar la Shortlands lupta cu viaţa luase sfârşit. Tatăl era bolnav şi pe moarte. Avea dureri mari interne care-i absorbeau ultima fărâmă de viaţă şi-i lăsau numai o rămăşiţă de conştiinţă. Din în ce mai des, o tăcere se aşternea asupra lui, ceea ce-l făcu să fie din ce în ce mai puţin conştient de lucrurile din jurul său. Durerea părea să-l acapareze întru totul. Ştia că se află acolo. Ştia că va veni din nou. Era ca ceva care se furişa către el în întuneric. Iar el nu avea puterea sau voinţa să o descopere şi să afle ce este. Durerea rămase acolo în întuneric, o durere insuportabilă, sfâşiindu-l din când în când şi apoi încetând. Şi când îl sfâşia, se ghemuia într-o supunere tăcută, iar când îl părăsea din nou, el refuza să se mai gândească la ea. Era învăluită de întuneric, rămânea în necunoscut. Deci, niciodată nu-i recunoştea existenţa, o aşeza doar într-un colţ al sufletului său, unde se strânseseră toate temerile neexprimate vreodată şi toate secretele. În rest avea dureri, îi treceau, nu mai conta. Chiar îl stimulau, îl incitau.

Dar, treptat, îi puseră stăpânire pe viaţă. Încetul cu

încetul, îi scurseră toate puterile, îl făcură să sângereze în întuneric, îl stoarseră de vlagă şi-l atraseră înspre întunecime. Şi în acest amurg al vieţii, puţine lucruri mai erau vizibile pentru el. Afacerile, slujba pe care-o avea, toate dispăruseră cu totul. Interesele sociale se disipaseră ca şi cum nici nu existaseră vreodată. Chiar şi familia sa îi devenise străină. Nu-şi mai aducea aminte decât vag, într-un ungher uitat al sufletului, că acesta sau celălalt era copilul lui. Dar asta era de domeniul trecutului şi nu avea o importanţă esenţială. Trebuia să facă un efort ca să-şi aducă aminte care e legătura lor cu el. Chiar şi soţia sa încetase să mai existe pentru el. Ea era chiar ca o negură, ca durerea dinlăuntrul lui. Printr-o asociere ciudată, întunecimea care includea durerea şi întunecimea care-o învăluia pe soţia sa erau identice. Toate gândurile şi ideile lui deveniseră vagi şi înceţoşate, căci acum soţia sa şi durerea epuizantă constituiau aceeaşi putere întunecată şi secretă de care se lovea şi pe care o evita tot timpul. Nu gonea niciodată groaza afară din vizuina aflată înlăuntrul său. Ştia numai că e un loc întunecos şi ceva anume sălăşluia în acel întuneric care din când în când ieşea la iveală şi-l frământa. Dar nu îndrăznea să pătrundă până acolo şi să scoată bestia la lumină. Prefera mai degrabă să-i ignore prezenţa. Numai că, într-un fel abia ştiut, groaza era una şi aceeaşi cu soţia lui, ea era cea care-l nimicea, era durerea, distrugerea, o întunecime care le unifica pe amândouă.

Îşi vedea doar rar soţia. Stătea în camera ei. Doar din când în când trecea pe la el, cu capul întins înainte şi, cu o voce joasă şi autoritară, îl întreba cum se simte. Iar el îi răspundea aşa cum obişnuise timp de mai bine de treizeci de ani: „Ei bine, nu cred că mă simt mai rău, dragă”. Dar era înfricoşat de ea, în ciuda obiceiului acestuia sub care se ascundea, era înspăimântat până aproape de graniţa morţii.

Dar toată viaţa fusese la fel de constant în comportarea sa şi nu cedase niciodată. Chiar şi acum când era pe moarte, nu avea de gând să cedeze, însă nu ştia ce

sentimente nutreşte faţă de ea. Toată viaţa spusese: „Biata Christiana, are o fire atât de dură!” Cu o voinţă de nezdruncinat îşi menţinuse această poziţie faţă de ea, mila luase locul ostilităţii sale, mila fusese scutul şi refugiul său, o armă care nu dădea greş. Şi totuşi în conştiinţa lui o compătimea, căci avea o fire atât de violentă şi de nestatornică.

Dar acum mila pe care o simţea, la fel ca şi viaţa, se subţia, iar teama, aproape de limita groazei, prindea contur. Dar înainte ca scutul milei sale să fie sfărâmat, el va muri ca o insectă cu carapacea spartă. Aceasta era resursa lui finală. Ceilalţi vor continua să trăiască şi să cunoască moartea vie şi haosul de deznădejde care urmează. Dar nu el. Nu recunoştea că moartea e victorioasă.

Fusese atât de constant în comportament, atât de constant în mila lui şi în iubirea faţă de aproapele său. Poate că îşi iubise aproapele chiar mai mult decât pe el însuşi – ceea ce este mai presus decât porunca biblică. Întotdeauna această flacără îi arsese în suflet, susţinându-l în tot ceea ce făcuse şi ajutând la bunăstarea oamenilor. Avea mulţi muncitori în subordine, era un mare proprietar de mine şi niciodată nu uitase în sufletul său că în faţa lui Hristos era totuna cu angajaţii săi. Ba mai mult chiar, se simţise inferior faţă de ei, ca şi cum, prin sărăcie şi muncă, ei erau mai aproape de Dumnezeu decât el. Întotdeauna avusese credinţa neîmpărtăşită că muncitorii săi, minerii, erau cei care ţineau în mâinile lor cheia izbăvirii. Ca să ajungă mai aproape Dumnezeu, trebuia să fie mai aproape de mineri, iar viaţa sa trebuia să graviteze în jurul lor. Fără s-o ştie, ei erau idolii săi, manifestarea lui Dumnezeu. Prin ei, el venera divinitatea superioară, măreaţă, plină de compasiune şi iraţională din oameni.

Şi în tot acest timp, soţia lui i se opusese ca unul dintre marii demoni din iad. Într-un fel ciudat, ca o pasăre de pradă, cu frumuseţea fascinantă şi indiferenţa unui şoim, se izbise de gratiile bunătăţii sale şi, ca un vultur în colivie, se cufundase în tăcere. Prin forţa împrejurărilor şi deoarece toată lumea se unise în aşa fel încât colivia să nu poată fi

distrusă şi pentru că el fusese mai puternic decât ea, o ţinuse prizonieră. Iar faptul că era prizoniera lui, pasiunea pe care o simţea pentru ea întotdeauna rămăsese la fel de profundă ca şi moartea. O iubise dintotdeauna, o iubise profund. În colivie nu i se refuza nimic, i se permitea orice.

Dar ea aproape că înnebunise. Datorită firii ei nesupuse şi arogante, nu suporta umilinţa bunătăţii blânde, aproape înduioşătoare cu care soţul ei îi trata pe toţi. Nu fusese dezamăgit de cei săraci. Ştia că cei mai răi dintre ei veneau şi-l linguşeau, plângându-i pe umăr; din fericire, majoritatea erau mult prea orgolioşi ca să-i ceară ceva, mult prea independenţi ca să-i bată la uşă. Dar în Beldover, ca şi peste tot, existau oameni plângăreţi, de soi rău, ca nişte paraziţi, care veneau în genunchi să cerşească pomană şi să se hrănească din trupul viu al gloatei ca nişte păduchi. Creierul Christianei Crich era învăluit de un fel de foc când vedea alte femei cu chip palid, în nişte haine negre şi sărăcăcioase, venind pe furiş şi înaintând lugubru pe alee până ajungeau în faţa uşii. Voia să asmuţă câinii pe ele. „Rip! Ring! Ranger! Pe ele! Alungaţi-le!" Dar Crowther, majordomul, ca şi restul servitorilor, era omul domnului Crich. Totuşi, când soţul ei era plecat, se năpustea ca o lupoaică asupra cerşetorilor care se târau în faţa ei: „Ce mai vreţi? N-aveţi ce căuta aici. Plecaţi de pe alee. Simpson, goneşte-le şi nu mai lăsa şi alţii să treacă de poartă!”

Servitorii trebuiau să-i dea ascultare. Iar ea stătea şi se uita cu o privire ca a unui uliu, în timp ce portarul, încurcat şi stângaci, îi alunga pe oamenii aceia lugubri de pe alee, ca pe nişte păsări de curte care o luau la goană în faţa lui.

Dar aflaseră de la portar când îl puteau găsi pe domnul Crich şi veneau atunci. De câte ori, în primii ani, nu bătuse Crowther uşor la uşă:

— E o persoană care vrea să vă vadă, domnule.

— Cum se numeşte?

— Grocock, domnule.

— Ce vrea?

Întrebarea era pe jumătate plină de nerăbdare, pe

jumătate mulţumită. Îi plăcea să audă că lumea apela la generozitatea lui.

— În legătură cu un copil, domnule.

— Condu-i în bibliotecă şi spune-le că n-ar trebui să vină după ora unsprezece dimineaţa.

— De ce-ţi întrerupi masa? Alungă-i, zicea soţia lui tăios.

— O, nu pot să fac asta. Nu mă deranjează deloc doar să ascult ce au de spus.

— Câţi au mai venit astăzi? De ce nu le laşi uşa deschisă tot timpul? Curând m-ar da afară şi pe mine şi pe copii.

— Ştii, draga mea, nu mă supără să ascult ce au de spus. Şi dacă au necazuri serioase – păi atunci, e de datoria mea să-i ajut să iasă din necaz.

— Da, e de datoria ta să inviţi toţi şobolanii din lume să roadă oasele tale.

— Hai, Christiana, nu-i aşa. Nu fi neînţelegătoare.

Dar, deodată, ea ieşi furtunos din cameră şi se îndreptă spre bibliotecă. Acolo se aflau săracii care cereau milostenie, arătând de parcă ar fi fost la doctor.

— Domnul Crich nu poate să vă primească. Nu vă poate primi la ora asta. Credeţi că e la dispoziţia voastră, să veniţi când poftiţi? Trebuie să plecaţi, n-aveţi ce căuta aici.

Săracii se ridicau nedumeriţi. Dar domnul Crich, palid, cu barba neagră şi un aer critic, veni în spatele ei, zicând:

— Da, nu-mi place să veniţi aşa de târziu. Vă primesc pe oricare dintre voi dimineaţa, dar nu pot să mă ocup de voi mai târziu. Care-i necazul, Gittens? Ce-ţi mai face nevasta?

— Păi, e foarte rău, dom’le Crich, e pe moarte, e...

Câteodată, doamnei Crich i se părea că soţul ei e un fel de pasăre funebră, care se hrăneşte cu nenorocirile oamenilor. Avea impresia că el nu e mulţumit dacă nu venea nimeni cu vreo poveste sordidă pe care o sorbea cu un fel de satisfacţie funerară, plină de compasiune. N-avea un *raison d’être*[91] dacă nu existau nenorociri pe lume, precum un antreprenor de pompe funebre n-ar avea nici un rost dacă n-ar exista înmormântări.

Doamna Crich se retrăgea în sine, se izola de această

[91] Motiv de a exista (fr.).

lume îngrozitoare. O legătură strânsă, de izolare dureroasă îi încorseta inima, sentimentul izolării era puternic şi nemilos; antagonismul ei era pasiv dar teribil de pur, precum al unui şoim într-o colivie. Pe măsură ce treceau anii, pierdea din ce în ce mai mult legătura cu lumea, părea învăluită de o nepăsare strălucitoare, aproape cu totul inconştientă. Obişnuia să umble fără noimă prin casă şi prin împrejurimi, cu ochii ţintă, dar fără să vadă nimic. Vorbea foarte rar şi n-avea nici o legătură cu lumea din jur. Nici măcar nu gândea. Era absorbită de o tensiune aprigă, de opoziţie, ca polul negativ al unui magnet.

Dăduse naştere multor copii, căci, de-a lungul anilor, nu-l contrazisese niciodată pe soţul ei cu vorba sau cu fapta. Nu-l băga în seamă, căci el era situat în afara sferei ei. I se supunea, îl lăsa să-şi facă mendrele; n-avea decât să ia ce voia. Era ca un şoim care se supune posomorât la toate. Relaţia dintre ea şi soţul ei era tacită şi obscură, dar profundă, teribilă, o relaţie de pură distrugere reciprocă. Iar el, care triumfase în lume, devenea din ce în ce mai slăbit; vitalitatea parcă i se scursese din vine, de parcă suferise o hemoragie. Ea se simţea prizonieră, ca un şoim în colivie, dar sufletul îi era încă aprig şi de neclintit, deşi mental era distrusă.

În ultimul timp, se ducea la ea şi o strângea în braţe, înainte ca toată puterea să-i dispară. Lumina albă, îngrozitoare, distrugătoare care-i ardea în ochi îl incita şi-l stârnea până când sângera de moarte. Şi atunci groaza lui sporea din ce în ce. Dar întotdeauna îşi spunea că fusese fericit, că o iubise pur şi înflăcărat de când o cunoscuse. Şi se gândea că e pură, imaculată; flacăra albă pe care numai el o cunoştea, flacăra dorinţei ei carnale era în ochii lui o floare albă a zăpezii. Era o floare minunată a zăpezii, pe care el o dorise nespus. Şi acum era pe moarte, împreună cu toate ideile şi concluziile sale rămase intacte. Urmau să dispară atunci când el n-ar mai fi în viaţă. Până atunci ele continuau să fie adevăruri pure pentru el. Doar moartea va dezvălui întreaga minciună; până în clipa morţii, ea va rămâne floarea lui albă a zăpezii. O subjugase, iar

supunerea ei i se părea o neţărmurită castitate, o virginitate pe care el nu putuse să o sfarme niciodată şi care-l domina ca o vrajă.

Ea renunţase la lumea de afară, dar în sufletul ei era neînfrântă şi neafectată. Pur şi simplu stătea în camera ei ca un şoim abătut şi ciufulit, nemişcată, nepăsătoare. Copiii ei, pentru care se luptase cu atâta înverşunare în tinereţe, acum nu prea mai însemnau mare lucru pentru ea. Pierduse toate aceste lucruri, era pur şi simplu de una singură. Doar de Gerald, strălucitor cum era, îi mai păsa. Dar în ultimii ani, de când preluase afacerile, şi el devenise uitat. Tatăl, însă, aflat pe moarte, îşi îndrepta înţelegerea către Gerald.

Întotdeauna existaseră neînţelegeri între tată şi fiu. Gerald avusese sentimente de teamă şi dispreţ faţă de tatăl său şi, în mare parte, îl evitase de-a lungul copilăriei şi adolescenţei sale. Iar tatăl, la rândul său, simţise adesea un adevărat dezgust faţă de fiul mai mare, sentiment pe care, nedorind niciodată să şi-l descătuşeze, refuzase să-l admită. Îl ignorase pe Gerald cât de mult putuse, nebăgându-l în seamă.

Totuşi, de când Gerald se întorsese acasă şi-şi asumase responsabilităţi în firmă, dovedindu-se un director strălucit, tatăl, obosit şi plictisit de toate problemele cotidiene, lăsase toate aceste lucruri în grija fiului său şi implicit toate celelalte responsabilităţi, asumându-şi într-un fel destul de înduioşător o dependenţă faţă de tânărul duşman. Acest lucru provocă imediat în sufletul lui Gerald o milă profundă şi o supunere, întotdeauna umbrite de dispreţ şi de duşmănie nerecunoscută. Căci Gerald era împotriva carităţii; şi totuşi era dominat de ea, întrucât pusese stăpânire pe viaţa lui interioară şi nu o putea respinge. Aşa că o parte din el respecta idealurile tatălui său, iar cealaltă era împotriva lor. Acum nu se mai putea feri. Îl copleşi un anumit sentiment de milă, jale şi duioşie faţă de tatăl său, în ciuda ostilităţii mai profunde şi mai apăsătoare.

Tatăl câştigase protecţia lui Gerald prin înţelegere, dar dragostea lui se îndrepta către Winifred. Era fiica lui cea

mai mică şi singurul dintre copii pe care îl iubise profund. Ea era cea căreia îi oferea toată iubirea protectoare a unui om muribund. Voia să o protejeze la nesfârşit, pentru totdeauna, să o învăluie în căldură, iubire şi protecţie de-a pururi. Dacă ar putea să o apere, să nu cunoască niciodată durerea, suferinţa, tristeţea! Toată viaţa fusese atât de drept, atât de constant în bunătate şi amabilitate. Şi asta era ultima sa virtute pasională, acea iubire pentru Winifred. Totuşi, îl deranjau unele lucruri. Lumea se îndepărtase de el pe măsură ce-l slăbeau puterile. Nu mai erau oameni săraci, răniţi şi umili pe care să-i protejeze şi să-i aline. Toate aceste lucruri dispăruseră pentru el. Nu mai avea nici fii sau fiice care să-l deranjeze şi care să-l încarce cu o responsabilitate nefirească. Toate acestea ieşiseră din cotidian. Nu îl mai priveau pe el, îl eliberaseră.

Rămânea doar frica lui ascunsă şi groaza faţă de soţie, sentimente care îl încercau când ea stătea izolată şi absentă în camera ei sau când venea la el cu paşi uşori, cu capul înclinat înainte. Dar încerca să nu ia în seamă nimic, chiar şi faptul că toată viaţa fusese un om corect nu-l făcea să se simtă deloc liniştit, iar groaza pe care o simţea în suflet nu-i dădea pace. Totuşi, putea să o ţină la suficientă distanţă, căci nu-i va permite niciodată să izbucnească. Moartea va veni întâi.

Şi apoi mai era şi Winifred! Ce bine dacă ar putea să fie asigurat în privinţa ei, dacă măcar ar putea fi sigur! De la moartea Dianei şi de când i se agravase boala, dorinţa sa de a o vedea în siguranţă pe Winifred devenise aproape o obsesie. Simţea că, deşi era pe patul de moarte, trebuie să aibă o preocupare, o responsabilitate din dragoste şi caritate.

Era un copil ciudat, sensibil şi înflăcărat, moştenind de la tatăl ei părul brunet şi comportamentul taciturn, dar având o oarecare detaşare şi nestatornicie. Era o fire destul de schimbătoare, de parcă sentimentele ei n-aveau nici o importanţă pentru ea. Adesea părea că vorbeşte şi se joacă ca majoritatea copiilor veseli şi inocenţi; simţea o afecţiune caldă şi profundă faţă de câteva lucruri: pentru tatăl ei şi

pentru animale, în special. Dar dacă auzea că motanul ei preferat, Leo, a fost călcat de o maşină, îşi dădea capul într-o parte şi răspundea cu o uşoară crispare de dezgust pe chip: „Da?”, după care nu mai acorda importanţă evenimentului. Îl displăcea pe servitorul care îi aducea veşti proaste, vrând să o întristeze. Nu voia să ştie, şi asta părea preocuparea ei principală. O evita pe mama ei şi pe majoritatea membrilor familiei. Îl *iubea* pe tăticul ei pentru că voia ca ea să fie întotdeauna fericită şi pentru că în prezenţa ei părea să întinerească din nou şi să nu aibă nici un fel de griji. Îl plăcea pe Gerald fiindcă era atât de independent, îi adora pe oamenii care făceau ca viaţa să pară un joc pentru ea. Avea un uimitor simţ critic instinctiv şi era o anarhistă în toată puterea cuvântului, dar în acelaşi timp o aristocrată pură. Căci îi accepta pe egalii săi oriunde îi întâlnea şi îi ignora cu o indiferenţă veselă pe cei care îi erau inferiori, fie că erau fraţii sau surorile ei, fie că erau musafiri de vază ai casei, oameni simpli sau servitori. Era destul de independentă şi singuratică şi părea că nu avea pe nimeni pe lume. Părea să fie izolată, că n-are nici un scop şi nici o continuitate şi-şi ducea viaţa pur şi simplu de la un moment la altul.

Tatăl, ca printr-o ultimă iluzie ciudată, avea sentimentul că tot destinul său depindea de faptul că trebuie să-i asigure fericirea fiicei sale. Ea care nu suferea niciodată, pentru că nu stabilise niciodată legături importante, ea care era în stare să piardă fiinţele cele mai dragi din viaţa ei şi să rămână neschimbată a doua zi, uitând totul, ca şi cum ar fi făcut-o intenţionat, ea a cărei voinţă era liberă într-un mod atât de ciudat şi facil, anarhică, aproape nihilistă, asemenea unei păsări fără suflet care migrează unde îi e voia, fără să se ataşeze sau să-şi asume vreo responsabilitate de durată, care prin fiecare gest rupea firele unei relaţii serioase cu uşurinţă şi nepăsare, aproape într-un mod nihilist pentru că nu voia niciodată să fie deranjată, trebuia să fie obiectul solicitudinii supreme şi pasionale a tatălui său.

Când domnul Crich află că Gudrun Brangwen ar fi de

acord să o ajute pe Winifred la schiţe şi modelaj, văzu o cale de salvare pentru fiica sa. Credea că Winifred are talent, o văzuse şi pe Gudrun şi ştia că e o persoană excepţională. Putea să o încredinţeze pe Winifred în mâinile ei ca unei persoane de încredere. Iată o direcţie şi o forţă pozitivă care trebuia să o însufleţească pe fiica sa; nu trebuia să o lase fără nici o direcţie şi fără apărare. Dacă ar putea grefa copilul pe un copac viguros înainte să moară ar simţi că şi-a îndeplinit datoria. Şi iată că momentul sosise. Nu ezită să apeleze la Gudrun.

Între timp, pe măsură ce tatăl se stingea din ce în ce, Gerald avea din ce în ce mai des sentimentul omului părăsit. La urma urmei, tatăl său reprezentase pentru el lumea vie. Câtă vreme tatăl său trăia, Gerald nu era responsabil de ceea ce se întâmplă în jurul său. Dar acum, când tatăl îi era pe moarte, Gerald se simţea părăsit şi nepregătit în faţa furtunii vieţii, precum secundul răzvrătit de pe un vas care şi-a pierdut căpitanul şi care nu vede decât un haos teribil în faţă. Nu moştenise o ordine stabilită şi o idee profundă. Întreaga idee care unea omenirea părea să moară o dată cu tatăl său; forţa centralizatoare care menţinuse întregul laolaltă părea să se prăbuşească împreună cu tatăl său, iar părţile păreau gata să se desprindă într-o descompunere groaznică. Gerald se simţea de parcă ar fi fost părăsit la bordul unui vas care se scufunda sub picioarele lui, că era responsabil de o navă care era pe punctul de a se dezmembra.

Ştia că tot timpul se luptase să smulgă cadrul care înrăma viaţa şi să-l facă bucăţi. Iar acum, având în suflet ceva din groaza unui copil stricător, se văzu pe punctul de a fi martor la propria sa distrugere. Şi în timpul ultimelor luni, sub influenţa morţii, în urma discuţiilor cu Birkin şi dominat de fiinţa pătrunzătoare a lui Gudrun, îşi pierduse complet acea certitudine mecanică care îl ajutase să iasă victorios. Câteodată era cuprins de valuri de ură împotriva lui Birkin, a lui Gudrun şi a tuturor celorlalţi. Voia să se întoarcă la conservatorismul cel mai consecvent, către cei mai plictisitori dintre oamenii convenţionali. Voia să se întoarcă

la torysmul cel mai strict, dar dorinţa nu dura suficient cât să-l facă să treacă la fapte.

În timpul copilăriei şi al adolescenţei, îşi dorise un fel de sălbăticie. Idealul său în viaţă era epoca lui Homer, când un bărbat era conducătorul unei armate de eroi sau îşi petrecea anii într-o minunată Odisee[92]. Detesta fără remuşcări împrejurările propriei sale vieţi într-atât de mult încât nu observase niciodată cu adevărat oraşul Beldover şi valea minieră. Îşi întorsese cu totul faţa de la regiunea minieră înnegrită care se întindea departe, dincolo de Shortlands, şi se întoarse cu totul către câmpia şi pădurea aflată dincolo de Willey Water. Era adevărat că fornăitul şi zumzăitul minelor de cărbune putea fi întotdeauna auzit la Shortlands. Dar din cea mai fragedă pruncie, Gerald nu acordase deloc atenţie acestui fapt. Ignorase întreaga mare industrială care se avânta în valuri înnegrite de cărbune ce se spărgeau de împrejurimile casei sale. Lumea era o adevărată junglă unde vânai, înnoptai şi călăreai. Gerald se revoltă împotriva oricărei autorităţi. Viaţa era o stare în care libertatea sălbatică domina.

Apoi fusese trimis la şcoală, ceea ce pentru el era echivalent cu moartea. Refuză să meargă la Oxford, alegând o universitate germană. Petrecuse ceva timp în Bonn, Berlin şi Frankfurt. Acolo mintea îi fu stârnită de o curiozitate. Voia să vadă şi să cunoască, într-o manieră ciudată şi obiectivă, de parcă totul ar fi fost un amuzament. Apoi avusese dorinţa să treacă prin experienţa războiului, după care călătorise în regiunile sălbatice care îl atrăseseră atât de mult.

Rezultatul a fost că a descoperit că omenirea era la fel pretutindeni, iar pentru o minte ca a lui, curioasă şi rece, sălbaticul era mai plictisitor, mai puţin interesant decât un european. Aşa că deveni interesat de diverse teorii sociologice şi idei reformatoare. Dar niciodată nu fuseseră mai mult decât nişte concepte superficiale sau un

[92] Poemele antice greceşti Iliada şi Odiseea se presupune că au fost scrise de către poetul orb Homer, deşi există puţine dovezi care susţin această teorie.

amuzament mental. Interesul lor stătea în principal în reacţia împotriva ordinii pozitive, o reacţie distrugătoare.

În cele din urmă, descoperi adevărata aventură în minele de cărbuni. Tatăl său îl rugă să-l ajute la firmă. Gerald studiase ştiinţa minelor, dar nu-l interesase niciodată. Acum, brusc, cu un fel de exaltare, devenea stăpânul lumii.

În conştiinţa lui se imprimase în mod fotografic marea industrie. Deodată era ceva real, iar el deveni o parte din ea. De-a lungul văii se întindea calea ferată minieră care lega minele între ele. Pe şina căii ferate alergau trenurile, trenuri scurte cu vagoane ticsite, altele lungi, cu vagoane goale, fiecare purtând literele mari şi albe: „C.B.& Co”[93].

Aceste litere albe de pe vagoane pe care le văzuse din fragedă pruncie, dar pe care avea impresia că nu le-ar fi văzut niciodată, erau atât de familiare şi le ignora atât de mult. Acum, în sfârşit, îşi vedea propriul nume scris pe perete. Acum avea viziunea puterii.

Atât de multe vagoane care-i purtau numele străbăteau întreaga ţară. Le văzu când intra în Londra cu trenul, le vedea în Dover. Într-atât de mult se extinsese puterea sa. Se uita la Beldover, la Selby, la Whatmore, la Lethley Bank, la marile sate miniere care erau cu totul dependente de minele sale. Erau hidoase şi sordide şi pe tot parcursul copilăriei sale fuseseră ca nişte răni ale conştiinţei sale. Iar acum le observa cu mândrie. Patru oraşe noi, vulgare, precum şi multe alte cătune industriale, urâte, depindeau acum de el. Vedea şuvoiul de mineri care curgea dinspre mine de-a lungul şoselelor la sfârşitul amiezei, mii de oameni negricioşi, cumva diformi, cu guri roşii, mişcându-se toţi, supuşi voinţei lui. Vineri seara trecea încet cu maşina prin mica piaţă din Beldover, printr-o masă compactă de oameni care-şi făceau cumpărăturile şi plăţile săptămânale. Erau toţi în subordinea lui. Erau urâţi şi necivilizaţi, dar erau instrumentele lui. El era dumnezeul maşinii. Îi făceau loc să treacă cu maşina în mod automat şi încet.

---

[93] Probabil Crich Barber şi Compania. Minele de cărbune locale din Eastwood, în Nottinghamshire, locul natal al lui Lawrence, erau în proprietatea lui Barber Walker şi Compania.

Lui nu-i păsa dacă-i făceau loc cu entuziasm sau plini de ură. Nu-i păsa ce gândeau despre el. Viziunea sa se cristalizase subit. Deodată percepea omenirea ca pe un instrument. Se discutase prea mult de umanitarism, despre suferinţe şi sentimente. Era ridicol. Suferinţele şi sentimentele oamenilor nu contau câtuşi de puţin. Erau simple aspecte, ca vremea. Ceea ce conta era faptul că indivizii puteau fi percepuţi ca nişte instrumente. Te gândeşti la un om ca la un cuţit: taie bine? Nimic altceva nu mai conta.

Orice lucru din lumea asta are o funcţie şi e considerat bun sau prost în măsura în care o îndeplineşte mai mult sau mai puţin perfect. Era vorba de un miner bun? Atunci era asigurat. Era vorba de un director bun? Asta era suficient. Gerald însuşi, care era responsabil de toată această industrie, era oare un director bun? Dacă era aşa, îşi împlinise viaţa. Restul era secundar.

Minele se aflau acolo; erau vechi. Resursele erau pe sfârşite, aşa că nu mai merita să exploateze filoanele. Se discuta despre închiderea a două mine. În acest moment îşi făcu Gerald apariţia la locul faptei.

Privise în jur. În faţa lui se aşterneau minele. Erau vechi, primitive. Erau ca nişte lei bătrâni care nu mai sunt buni de nimic. Se uită din nou. Puah! Minele nu erau altceva decât eforturile stângace ale unor minţi decăzute. Iată-le acolo, zăcând ca nişte opere eşuate ale unor minţi slab pregătite. Imaginea lor trebuia ştearsă. Îşi purifică mintea de acea imagine şi se gândi doar la cărbunele din subteran. Oare cât se afla acolo?

Era destul cărbune. Vechile utilaje nu-l puteau extrage, atâta tot. Atunci acestea ar trebui să fie eliminate. Cărbunele zăcea acolo în filoane, chiar dacă acestea erau subţiate. Zăcea acolo ca o materie inertă, aşa cum zăcuse dintotdeauna, de la începutul timpului, supusă voinţei omului. Voinţa era factorul determinant. Omul era zeul-zeilor pe pământ. Mintea sa era aservită voinţei. Voinţa omului era unicul absolut.

Şi menirea voinţei sale era să subjuge Materia în folosul

omului. Subjugarea însăşi era scopul, iar lupta însemna totul, pe când roadele victoriei erau pur şi simplu nişte rezultate. Nu de dragul banilor preluase Gerald minele. Nu-i păsa de bani în primul rând. Nu era nici ostentativ şi nici nu afişa lux, aşa cum nici nu-i păsa de poziţia socială care nu era principala sa grijă. Ceea ce-şi dorea era împlinirea pură a propriei sale voinţe în lupta cu natura. Iar voinţa sa acum era să scoată cărbunele din subteran într-un mod profitabil. Profitul era doar condiţia victoriei, dar victoria în sine consta în fapta măreaţă pe care urma să o săvârşească. Vibra de entuziasm înaintea provocării. Se ducea în fiecare zi în mine, le examina, făcea teste, consulta experţi şi treptat luă totul sub control, precum un general care îşi întocmeşte planul de bătălie.

Apoi mai exista şi necesitatea unei idei inovatoare. Minele erau conduse după un sistem vechi, după o idee primitivă. Planul iniţial fusese să obţină pe atât de mulţi bani din subteran încât să-i facă pe proprietari îndeajuns de bogaţi, să le asigure muncitorilor salarii îndestulătoare şi condiţii bune, precum şi să contribuie la bunăstarea ţării în ansamblu. Tatăl lui Gerald, care reprezenta cea de-a doua generaţie, beneficiind de o avere frumuşică, se gândise numai la oameni. Pentru el, minele erau în special nişte câmpii uriaşe care produc pâine şi asigură suficient belşug pentru sutele de oameni care trăiau de pe urma lor. Trăise şi muncise din greu împreună cu ceilalţi coproprietari ca să le asigure oamenilor un trai decent. Iar oamenii beneficiaseră şi ei în stilul lor. Erau puţini săraci, ca şi puţini nevoiaşi. Era belşug pentru că minele erau profitabile şi uşor de exploatat. Pe atunci, minerii, descoperind că sunt mai bogaţi decât s-ar fi aşteptat, s-au simţit bucuroşi şi triumfători. S-au văzut înstăriţi şi s-au felicitat pentru bunăstarea lor; îşi aminteau cum taţii lor suferiseră de foame şi li se părea că veniseră timpuri mai bune. Le erau îndatoraţi celorlalţi, deschizătorilor de drumuri, noilor proprietari care deschiseseră minele şi dăduseră curs acestui şuvoi de bogăţie.

Dar omul nu e niciodată mulţumit şi astfel minerii, de la

recunoştinţa faţă de proprietari, trecuseră la o atitudine refractară. Prosperitatea lor scăzuse pe măsură ce cunoştinţele avansau şi voiau mai mult. De ce trebuiau să fie stăpânii peste măsură de bogaţi?

Pe când Gerald era copil, avusese loc o criză în urma căreia Federaţia Patronilor închise minele pentru că muncitorii nu voiau să accepte reducerile de salarii. Această închidere a minelor îi fusese impusă şi lui Thomas Crich. Pentru că era membru al Federaţiei, onoarea îl obligase să închidă minele împotriva voinţei oamenilor săi. El, tatăl, patriarhul, era obligat să îi lipsească pe fiii şi pe oamenii săi de mijloacele de existenţă. El, omul bogat care avea slabe şanse să intre în Rai din cauza averii sale, trebuia să se întoarcă acum împotriva celor săraci, împotriva celor care erau mai aproape de Hristos decât el însuşi, cei care erau umili, dispreţuiţi şi mai aproape de perfecţiune, cei care erau viteji şi nobili prin munca lor, deci lor trebuia să le spună: „Nu veţi mai munci, deci nu veţi mai mânca pâine!”[94]

Această recunoaştere a stării de război îi frânse într-adevăr inima. Voia ca afacerea sa să fie condusă cu dragoste. O! Voia ca iubirea să fie puterea conducătoare, chiar şi a minelor. Şi acum, de sub veşmântul iubirii ieşise în mod cinic sabia necesităţii fără discernământ.

Acest fapt îi frânse într-adevăr inima. Trebuia să aibă o iluzie, iar aceasta era acum distrusă. Oamenii nu erau împotriva *lui*, ci împotriva patronilor. Era război şi vrând-nevrând nimerise în tăbăra adversă, care era opusă conştiinţei sale. Mase de mineri clocotind de mânie se întâlneau în fiecare zi, lăsându-se purtaţi de un nou impuls religios. Erau dominaţi de o idee: „Toţi oamenii sunt egali pe pământ!” şi acum voiau ca ideea să se materializeze. La urma urmei, nu e asta învăţătura lui Hristos? Şi ce este o idee dacă nu germenele acţiunii în lumea materială? „Toţi oamenii sunt egali spiritual, sunt cu toţii fiii lui Dumnezeu. Atunci de unde acesta *inegalitate* evidentă?” Era un crez religios care se dorea materializat. Cel puţin, Thomas Crich

[94] *Leviticul*, 23:14: „Să nu mâncaţi nici pâine, nici spice prăjite...”

nu avea nici un răspuns. Nu putea decât să admită, conform intenţiilor sale sincere, că inegalitatea era nedreaptă. Dar nu putea să renunţe la bunurile sale, care constituiau baza inegalităţii. Aşa că oamenii luptară pentru drepturile lor. Îi inspirau ultimele sclipiri ale unui elan religios, propovăduit pe pământ, ca şi entuziasmul faţă de egalitatea între oameni.

Gloate agitate de oameni mărşăluiau cu chipurile luminate ca pentru un război sfânt, învăluite de un nor de lăcomie. Cum poţi să separi entuziasmul faţă de egalitatea între oameni de setea de înavuţire atunci când începe lupta pentru egalitatea averilor? Dar Divinitatea era maşina. Fiecare om invoca egalitatea cu Divinitatea în cadrul marelui proces de producţie. Fiecare om era în mod egal o parte din Divinitate. Dar pe undeva Thomas Crich ştia că acest lucru e fals. Dacă maşina însemna Divinitatea, iar procesul de producţie sau munca este modul de a o venera, atunci mintea cea mai tehnică este cea mai pură şi mai preţioasă, este reprezentantul lui Dumnezeu pe pământ. Iar toţi ceilalţi sunt subordonaţi ei, fiecare în funcţie de nivelul său.

Izbucniră revolte, iar poarta puţului din Whatmore fu incendiată. Aceasta era mina cea mai îndepărtată din ţară, aproape de pădure. Apărură soldaţi. De la ferestrele proprietăţii din Shortlands, în acea zi fatală, puteau fi văzute flăcările care jucau pe cer, nu departe, iar micuţul tren minier ale cărui vagoane erau folosite să transporte minerii înspre mina îndepărtată din Whatmore traversa valea plină de soldaţi, înţesată de tunici roşii. Apoi se mai auzea şi sunetul îndepărtat al puştilor şi în cele din urmă sosi vestea că mulţimea a fost dispersată, un om fusese împuşcat mortal, iar incendiul stins.

Gerald, care era copil, se simţea plin de un entuziasm debordant şi de încântare. Ardea de dorinţa să îi însoţească pe soldaţi şi să împuşte oameni. Dar nu a fost lăsat să iasă pe porţile conacului, unde fuseseră postate santinele cu puşti. Gerald stătea lângă ei încântat, în timp ce cete de mineri batjocoritori treceau în sus şi în jos pe străzi,

strigând în bătaie de joc:

— Hei, voi, sticleţilor de doi bani, hai să vedem dacă sunteţi în stare să trageţi cu puştile alea!

Scriau cu creta injurii pe ziduri şi pe garduri; servitorii îşi părăsiseră slujbele.

Şi în tot acest timp, Thomas Crich, cu sufletul frânt, împărţea încoace şi-ncolo sute de lire, în semn de caritate. Peste tot era mâncare pe gratis, în exces. Oricine putea să obţină o bucată de pâine dacă cerea asta, căci o pâine costa trei penny şi jumătate. În fiecare zi se servea ceai pe gratis, iar copiii nu mai avuseseră parte de atâtea dulciuri gratis în viaţa lor. Vineri după-amiaza, în şcoli, se aduceau coşuri mari cu chifle, prăjituri şi ulcioare mari cu lapte, iar copiii aveau ce-şi doreau. Le era greaţă de cât mâncaseră prăjituri şi lapte.

Şi apoi totul se sfârşi, iar bărbaţii se întoarseră înapoi la lucru. Dar niciodată nu a mai fost la fel ca înainte. Se crease o nouă situaţie şi guverna o nouă idee. Chiar în cadrul maşinăriei trebuia să existe egalitate. Nici o parte nu trebuia să fie subordonată altei părţi; toate trebuiau să fie egale. Apăruse instinctul haosului. Egalitatea mistică se află în interiorul fiinţei, nu însemna a avea sau a face, ceea ce constituie un proces. În ceea ce priveşte funcţia sau procesul, un om, o parte trebuie obligatoriu să fie subordonată alteia. Este o condiţie vitală. Dar acum apăruse dorinţa de haos, iar ideea egalităţii mecanice era arma dezbinării care va pune în aplicare voinţa omului, o voinţă de a crea haos.

Gerald era copil când izbucnise greva, dar îşi dorea să fie bărbat şi să se lupte cu minerii. Totuşi, tatăl se afla prins şi sfâşiat între două jumătăţi de adevăr. Voia să fie un creştin adevărat, egal şi una cu toţi oamenii. Îşi dorea chiar să dea tot ce are săracilor. Cu toate astea, era un mare promotor al industriei şi ştia perfect de bine că trebuie să-şi păstreze bunurile şi autoritatea. Aceasta era o necesitate la fel de sfântă ca şi nevoia de a renunţa la tot ceea ce avea – mai sfântă chiar din moment ce aceasta era necesitatea conform căreia el acţiona. Dar pentru că nu acţiona

conform cu celălalt ideal, era obsedat de el şi încrâncenat de durere că trebuie să renunţe la el. Îşi dorea să fie un părinte plin de afecţiune şi de o bunăvoinţă dusă până la sacrificiu. Minerii îl acuzau de veniturile sale de mii de lire pe an; n-aveau de gând să mai fie înşelaţi.

Când Gerald ajunse să cunoască mersul vieţii, îşi schimbă poziţia. Nu-i mai păsa de egalitate. Întreaga atitudine creştină bazată pe dragoste şi sacrificiu de sine era un concept învechit. Ştia că statutul social şi autoritatea erau ceea ce conta în ochii lumii şi era inutil să fii ipocrit. Aceste lucruri contau pentru simplul motiv că, funcţional, erau necesare. Ele nu reprezentau totul. Era ca şi cum ai fi făcut parte dintr-o maşinărie. El însuşi se întâmplase să fie partea centrală, coordonatoare, iar masele de oameni erau părţile subordonate în diverse moduri. Pur şi simplu aşa s-a întâmplat. E inutil să te entuziasmezi pentru că un as central învârte o sută de roţi sau din cauză că întreg universul se roteşte în jurul soarelui. La urma urmei, ar fi pur şi simplu o prostie să spunem că Luna, Pământul, Saturn, Jupiter şi Venus au tot atâtea drepturi să fie centrul universului ca şi soarele. O astfel de afirmaţie este făcută doar din dorinţa de haos.

Fără să se străduiască să *ajungă* la o concluzie, Gerald trase una. Renunţă la întregul concept de egalitate democratică, considerându-l o problemă stupidă. Ceea ce conta era măreaţa maşinărie socială a producţiei. Fie ca ea să funcţioneze perfect, să producă îndeajuns, fie ca tuturor să li se ofere o parte mai mare sau mai mică, în funcţie de gradul sau de importanţa funcţiei sale şi atunci, când toate astea vor fi îndeplinite, diavolul poate să-şi bage coada, fiecare fiind liber să se amuze şi să-şi satisfacă poftele după bunul plac, atâta vreme cât nu deranjează pe nimeni.

Aşa că Gerald se apucă de treabă pentru a pune întreprinderea pe picioare. Prin călătoriile şi lecturile sale ajunsese la concluzia că secretul de bază al vieţii e armonia. Nu găsise o definiţie proprie, prea clară a armoniei. Cuvântul îl încânta şi simţea că ajunsese la propriile concluzii. Aşa că purcese să-şi pună ideile

filosofice în practică, impunând ordinea în lumea înconjurătoare şi transpunând noţiunea mistică de armonie în domeniul lumii reale.

De îndată ce văzu firma, înţelese ce avea de făcut. Avea de dus o luptă cu Materia, cu pământul şi cu cărbunele pe care îl conţinea. Aceasta era unica idee, şi anume aceea de a supune materia neînsufleţită din subteran şi să o subjuge voinţei sale. Iar pentru această luptă cu materia trebuia să ai instrumentele perfecte într-o organizare perfectă, un mecanism atât de subtil şi armonios aflat în funcţionare încât reprezintă singura grijă a omului şi, prin repetarea nesfârşită a unei mişcări date, să ducă la îndeplinirea unui scop, în mod negreşit inuman. Acest principiu inuman, al mecanismului pe care voia să-l construiască, îi insuflă lui Gerald o exaltare aproape religioasă. El, omul, era în stare să interpună un mediu perfect, neschimbat, divin, între el şi Materia pe care trebuia să o supună. Acestea erau cele două forţe opuse: voinţa sa şi Materia dură a pământului. Iar între acestea putea plasa expresia însăşi a voinţei sale, încarnarea puterii sale, o maşină imensă şi perfectă, un sistem, o activitate cât se poate de ordonată, o permanentă repetiţie mecanică, o repetare *ad infinitum*, aşadar eternă. Îşi găsi eternul şi infinitul în principiul pur mecanic al coordonării perfecte, într-o mişcare desăvârşită, complexă şi repetată la nesfârşit, ca învârtirea unei roţi; dar o învârtire productivă, aşa cum rotirea universului poate fi numită o învârtire productivă, o repetare utilă trecând prin eternitate, către infinit. Iar aceasta este mişcarea divină, această repetare utilă *ad infinitum*. Iar Gerald era zeul maşinii, *deus ex machina*[95]. Şi întreaga voinţă productivă a omului era divinitatea.

Îşi găsise un scop în viaţă acum, acela de a propovădui pe pământ un sistem măreţ şi perfect în care voinţa omului se manifesta firesc şi netulburată, eternă, o fiinţă dumnezeiască în devenire. Trebuia să înceapă cu minele. Condiţiile erau stabilite: întâi Materia rezistentă din subteran, apoi instrumentele necesare supunerii ei,

[95] Zeul din maşinărie (lat.).

instrumente umane şi metalice; şi în cele din urmă, propria sa voinţă desăvârşită şi propria lui minte. Era nevoie de o coordonare excelentă a nenumăratelor instrumente umane, animale, metalice, cinetice, dinamice, o îmbinare superbă de miliarde de unităţi micuţe într-o singură entitate perfectă şi măreaţă. Şi atunci, căci în acest caz se atingea perfecţiunea, voinţa celui superior era îndeplinită perfect, iar voinţa omenirii îşi juca perfect rolul; căci oare nu omenirea era în opoziţie mistică cu Materia neînsufleţită, oare nu era istoria umanităţii doar istoria cuceririi uneia de către cealaltă?

Minerii erau depăşiţi. În timp ce se aflau încă în capcana egalităţii divine a omului, Gerald trecuse mai departe, preluase destinele lor şi purcese în calitatea lui de fiinţă umană să îndeplinească voinţa omenirii în întregul ei. Îi reprezenta pe mineri doar într-un mod superior, în clipa în care observă că singura modalitate de a îndeplini perfect voinţa omului era aceea de a stabili maşina perfectă, inumană. Dar el îi reprezenta pe mineri doar în esenţă, căci erau cu mult în urmă, primitivi, disputându-şi egalitatea materială. Dorinţa se preschimbase în această râvnă nouă, mai măreaţă, pentru un mecanism perfect care să intervină între om şi Materie, dorinţa de a preschimba divinitatea într-un mecanism pur.

De îndată ce Gerald se ocupă de firmă, vechiul sistem fu zguduit de fiorul morţii. Toată viaţa fusese chinuit de un demon furios şi distrugător care îl poseda uneori, ca o stare de nebunie. Acum acest temperament pătrunsese ca un virus în firmă şi erupea violent. Teribile şi inumane au fost investigaţiile sale până în cel mai mic amănunt! Nu precupeţi nici un efort, nici un sentiment vechi, ci din contră renunţă la tot. Îi privea pe bătrânii directori, pe funcţionarii încărunţiţi, pe pensionarii tremurânzi şi apoi îi înlocuia ca pe nişte vechituri. Întregul concern părea un spital de angajaţi invalizi. N-avea nici o remuşcare. Aranjă pensiile necesare, căută înlocuitori eficienţi şi când aceştia fură găsiţi, îi înlocui pe funcţionarii bătrâni.

— Am primit o scrisoare înduioşătoare de la Letherinton,

spunea tatăl lui pe un ton dezaprobator, dar preocupat. Nu crezi că bietul om ar mai putea fi ţinut puţin? Întotdeauna am crezut că se descurcă foarte bine.

— I-am găsit un înlocuitor, tată. O să fie mai fericit aşa, crede-mă. Nu crezi că indemnizaţia e suficientă?

— Bietul om nu e interesat de indemnizaţie. Îl deranjează foarte tare că e scos la pensie forţat. Zice că poate să mai muncească încă douăzeci de ani!

— Da, dar nu genul acesta de muncă îmi trebuie mie. El nu înţelege!

Tatăl oftă. Nu voia să afle mai multe. Credea că minele vor trebui să fie revizuite dacă exploatarea lor continua. Şi în definitiv, ar fi rău pentru toţi dacă trebuie să fie închise. Aşa că nu putu răspunde cerinţelor adresate de vechii săi oameni de încredere şi nu repeta decât: „Aşa spune Gerald!”

Astfel tatăl ieşi din ce în ce mai mult din centrul atenţiei. Pentru el întregul cadru al vieţii reale se spărsese. După părerea lui, fusese un om corect, iar comportamentul lui se ghida după acela al unei religii măreţe. Dar aceasta părea să se fi învechit, devenise nefolositoare în lume. Nu înţelegea. Nu făcea decât să se retragă cu principiile sale într-un colţ neştiut, în tăcere. Luminile minunate ale credinţei, care nu mai puteau acum să lumineze lumea, încă mai ardeau blând şi îndeajuns în colţul neştiut al sufletului său şi în tăcerea locului său de retragere.

Gerald se avântă să reformeze firma începând cu birourile, Era necesar să facă economii severe pentru a putea pune în practică marile schimbări pe care le avea de făcut.

— Ce-i cu acest cărbune pentru văduve? întrebă el.

— Văduvelor celor care au lucrat în firmă li s-a alocat întotdeauna o cantitate de cărbuni la fiecare trei luni.

— De acum înainte vor trebui să-l plătească. Compania nu e o instituţie caritabilă, aşa cum toată lumea se pare că gândeşte.

Văduvele, aceste rămăşiţe ale umanitarismului sentimental! Avea un sentiment de antipatie când se

gândea la ele. Erau cumva respingătoare. De ce oare nu erau jertfite pe rugul unde ardea soţul lor, ca *Sati*[96] în India? În orice caz, trebuiau să plătească pentru cărbune.

Cheltuielile erau reduse în mii de feluri, prin metode atât de subtile încât treceau neobservate de muncitori. Minerii trebuiau să plătească pentru transportul cărbunelui lor, şi încă destul de mult; trebuiau să plătească pentru unelte, pentru ascuţit, pentru îngrijirea lămpaşelor şi pentru multe alte mărunţişuri care făcea ca lista de cheltuieli suportate de fiecare muncitor să ajungă până la aproximativ un şiling pe săptămână. Minerii nu erau prea bine lămuriţi, dar erau destul de supăraţi. În schimb, acest lucru aducea companiei economii de sute de lire pe săptămână.

Treptat, Gerald deveni stăpânul atotputernic. Şi atunci începu marea reformă. Au fost angajaţi ingineri experţi în toate sectoarele. Se instală şi o uriaşă centrală electrică, atât pentru iluminat, transport subteran, cât şi pentru a alimenta instalaţiile cu curent. Fiecare mină avea electricitate. Utilaje noi fură aduse din America, utilaje cum nu mai văzuseră minerii niciodată, adevăraţi uriaşi de oţel, aşa cum erau denumite maşinile de tăiat, împreună cu alte utilaje mai neobişnuite. Exploatarea minelor fu schimbată în totalitate; controlul fu preluat în întregime din mâinile minerilor şi se renunţă la conducerea contramaiştrilor. Totul era dirijat după cea mai precisă şi subtilă metodă tehnică, oameni şcoliţi şi experţi preluau controlul pretutindeni, iar minerii fură reduşi la simple instrumente mecanice. Trebuiau să muncească din greu, mult mai sârguincios decât până atunci, căci munca era groaznică şi descurajantă, tocmai pentru că li se părea absurdă.

Dar se supuneau în întregime. Bucuria dispăru din viaţa lor, speranţa părea să piară pe măsură ce minele se mecanizau tot mai mult. Şi totuşi acceptară noile condiţii. Chiar avură o satisfacţie mai mare în urma acestei situaţii. La început îl uram pe Gerald Crich şi jurară să se răzbune pe el, chiar să-l ucidă. Dar cu trecerea timpului, acceptară

[96] Nume dat în religia brahmană văduvelor care erau arse pe rugul funerar al soţilor lor.

totul cu o satisfacţie cumva fatalistă. Gerald era pentru ei marele preot, reprezenta noul crez pe care şi-l însuşiseră cu adevărat. Tatăl său era deja dat uitării. Se crease o nouă lume, o nouă ordine, strictă, oribilă, inumană, dar satisfăcătoare prin însuşi caracterul ei distrugător. Muncitorii erau mulţumiţi că aparţineau unei epoci măreţe şi minunate a maşinăriilor, chiar dacă asta ducea la distrugerea lor. Era ceea ce-şi doreau. Era cel mai măreţ lucru pe care-l produsese omul vreodată, cel mai minunat şi cu adevărat supraomenesc. Erau entuziasmaţi că făceau parte din acest sistem măreţ şi supraomenesc care depăşea sentimentele sau raţiunea, deci era ceva cu adevărat dumnezeiesc. Inimile lor mureau, dar sufletele erau împăcate. Era ceea ce-şi doreau. Altminteri, Gerald n-ar fi putut face niciodată ceea ce făcuse. Le anticipa dorinţele, oferindu-le ceea ce-şi doreau, făcându-i părtaşi la un sistem măreţ şi perfect care reducea viaţa la principii pur matematice. Aceasta era un soi de libertate, genul de libertate pe care şi-o doreau cu adevărat. Era primul pas către distrugere, prima mare etapă a haosului, substituirea principiului mecanic cu cel organic, distrugerea scopului organic, a unităţii organice şi subordonarea fiecărei unităţi organice măreţului scop mecanic. Era o pură descompunere organică şi o adevărată organizare mecanică. Acesta este prima şi cea mai subtilă stare de haos.

Gerald era mulţumit. Ştia că minerii spuneau că-l urăsc. Dar el încetase de mult să-i urască. Când curgeau în valuri pe lângă el seara, târşâindu-şi plictisiţi cizmele lor butucănoase pe trotuar, cu umerii uşor încovoiaţi, nu-l băgau în seamă, nu-l salutau deloc, ci continuau să treacă mai departe ca un şuvoi de un cenuşiu închis, acceptându-l indiferenţi. Pentru el, ei nu prezentau nici un fel de importanţă, ci erau doar nişte instrumente şi nici el nu conta în ochii lor, decât ca instrumentul suprem, de control. Ca mineri, ei aveau propria fiinţă, iar el ca director pe a sa. Le admira calităţile. Dar ca oameni, ca personalităţi, minerii era simple accidente, fenomene sporadice, mici şi insignifiante. Şi, în mod tacit, oamenii erau de acord cu

asta. Iar Gerald era şi el de acord în sinea lui.

Reuşise. Transformase întreprinderea într-o puritate nouă, teribilă. Se scotea mai mult cărbune decât niciodată, iar sistemul minunat şi subtil funcţiona aproape perfect. Avea un grup de ingineri cu adevărat pricepuţi, atât în exploatarea minei, cât şi în problemele de electricitate, şi nu-l costau prea mult. Un om foarte bine instruit costă puţin mai mult decât un muncitor. Directorii săi, care erau toţi persoane deosebite, nu erau mai costisitori decât cârpacii bătrâni şi neghiobi de pe vremea tatălui său, care nu erau promovaţi mai sus de mineri. Noul director general, care avea o mie două sute de lire pe an, făcu economii de cel puţin cinci mii în firmă. Întregul sistem era acum atât de perfect încât Gerald deveni aproape dispensabil.

Funcţiona atât de bine, încât uneori îl copleşea o teamă ciudată şi nu mai ştia ce să facă. Câţiva ani la rând continuă să-şi facă treaba ca într-un fel de transă. Ceea ce făcea părea nemaiîntâlnit, era aproape asemenea unei divinităţi. Devenise o activitate pură şi exaltată.

Dar acum reuşise – în cele din urmă reuşise. Şi în ultima vreme, de vreo câteva ori, atunci când era singur seara şi n-avea nimic de făcut, se ridicase brusc în picioare îngrozit, pentru că nu ştia cine era el ca persoană. Şi se duse spre oglindă, privi îndelung şi atent la propriul său chip şi la ochi, căutând ceva anume. Se temea, era cuprins de o frică de moarte, dar nu ştia din ce cauză. Îşi privi propriul chip. Era acelaşi, rumen şi sănătos, neschimbat, dar, totuşi, pe undeva, i se părea ireal, ca o mască. Nu îndrăznea să-l atingă, de teamă să nu descopere că e doar o mască de carton. Ochii îi erau albaştri, aprigi ca întotdeauna şi cu o căutătură la fel de fermă. Dar nu era sigur dacă nu cumva erau nişte bule albastre, artificiale, care urmau să se spargă imediat, lăsând în urma lor un gol imens. Putea să descifreze o întunecime în ei, ca şi cum n-ar fi fost altceva decât nişte bule de întuneric. Se temea că într-o zi se va prăbuşi şi nu va mai fi decât o bulă fără importanţă, rotindu-se în jurul unui întuneric adânc.

Dar voinţa îi rămăsese la fel de puternică, aşa că era în

stare să se îndepărteze de acea imagine, să citească şi să se gândească la diverse lucruri. Îi plăcea să citească lucrări despre omul primitiv, cărţi de antropologie şi de asemenea opere de filosofic speculativă. Mintea sa era foarte perspicace. Dar era ca un balonaş ce plutea în întuneric. În orice moment stătea gata să plesnească şi să-l lase pradă haosului. N-avea să moară. Ştia asta. Avea să trăiască, dar mintea lui ar fi fost golită, iar raţiunea divină îl va fi părăsit. Îi era teamă, într-un fel ciudat de indiferent şi detaşat. Dar nu era în stare să reacţioneze nici măcar în faţa fricii. Se simţea de parcă punctele sale sensibile, sentimentale ar fi secat. Rămase calm, calculat şi sănătos, cu o gândire destul de limpede, chiar simţind cu o groază abia perceptibilă, neînsemnată, dar definitivă şi sterilă, că raţiunea sa mistică se prăbuşea, ceda acum, în acest moment de criză.

Iar acest fapt reprezenta o tensiune. Ştia că nu există echilibru. Trebuia să meargă într-o direcţie, cât de curând, ca să-şi găsească alinarea. Doar Birkin mai era în stare să-i îndepărteze frica definitiv, să-i redea încrederea în viaţă printr-o ciudată mobilitate şi nestatornicie care părea să includă chintesenţa credinţei. După aceea însă, Gerald trebuia să se îndepărteze de Birkin, ca de la o slujbă religioasă şi să revină la lumea reală, de afară, care însemna muncă şi trăire, lat-o acolo, neschimbată, în vreme ce cuvintele erau inutile. Trebuia să păstreze contactul cu lumea laborioasă şi cu viaţa materială. Iar acest fapt devenea din ce în ce mai greu, căci asupra lui se exercita o presiune ciudată, ca şi cum interiorul lui ar fi fost un vid, iar în exterior o tensiune îngrozitoare.

Îşi găsise alinarea cea mai confortabilă în femei. După o aventură neonorabilă cu o femeie, continua destul de uşor şi indiferent cu alta. Nenorocirea era că acum era destul de greu să-şi menţină treaz interesul faţă de femei. Nu-i mai păsa de ele. O femeie ca Mussette era destul de interesantă în felul ei, dar acesta era un caz excepţional, căci ea conta extrem de puţin. Nu, femeile, în sensul acesta, nu mai prezentau interes. Simţea că *mintea* avea

nevoie de o stimulare acerbă înainte de a putea fi aţâţat fizic.

Capitolul XVIII

IEPURELE

GUDRON ŞTIA CĂ PENTRU EA era un lucru hotărâtor dacă se ducea la Shortlands. Ştia că asta era echivalent cu a-l accepta pe Gerald Crich ca amant. Şi, deşi oscila, pentru că nu-i plăcea situaţia, totuşi era conştientă că va merge mai departe. Ezita. Îşi spunea, chinuită de amintirea palmei şi a sărutului, „La urma urmelor, ce însemnătate are? Ce înseamnă un sărut? Ce contează chiar şi o palmă? E ca o clipă care trece fugitiv. Pot să mă duc la Shortlands pentru un timp, înainte să plec de aici, chiar şi numai ca să văd cum e acolo.” Căci avea o curiozitate nepotolită să vadă şi să cunoască totul.

Mai voia să ştie cum era Winifred ca persoană. Când o auzise pe copilă strigând de pe vapor în noapte, simţise că exista un fel de legătură misterioasă între ele.

Gudrun discută cu domnul Crich în bibliotecă. Apoi el trimise după fiica lui, care veni însoţită de *Mademoiselle*.

— Winnie, aceasta e domnişoara Brangwen, care o să aibă amabilitatea să te ajute să faci schiţe şi să modelezi animalele tale, spuse tatăl.

Copila o privi pe Gudrun o clipă cu interes înainte de a veni mai aproape, cu capul în jos, ca să dea mâna cu ea. Sub reţinerea copilăroasă a lui Winifred existau un sânge rece şi o indiferenţă totală, un fel de duritate necontrolată.

— Bună ziua, spuse fata, fără să-şi ridice chipul.

— Bună ziua, zise Gudrun.

Apoi Winnifred se dădu la o parte şi Gudrun îi fu prezentată lui *Mademoiselle*.

— Aţi prins o zi minunată pentru plimbare, spuse

Mademoiselle, cu entuziasm.

— Foarte frumoasă, zise Gudrun.

Winifred urmărea scena de la distanţă. Era parcă amuzată, dar destul de nesigură în ceea ce-o privea pe această nouă persoană. Vedea atât de multe persoane noi şi atât de puţine care deveneau reale pentru ea. *Mademoiselle* nu intra la socoteală, copila nu făcea decât să o tolereze, cu calm şi uşurinţă, acceptându-i autoritatea slabă cu un uşor dispreţ, ascultătoare, cu o aroganţă copilăroasă, plină de indiferenţă.

— Ei bine, Winifred, spuse tatăl, nu te bucuri de venirea domnişoarei Brangwen? Sculptează animale şi păsări în lemn şi lut, despre care scriu londonezii în ziare şi le laudă în modul cel mai frumos cu putinţă.

Winifred zâmbi uşor.

— Cine ţi-a spus, tăticule? întrebă ea.

— Cine mi-a spus? Hermione mi-a spus, şi Rupert Birkin.

— Îi cunoaşteţi? o întrebă Winifred pe Gudrun, întorcându-se către ea, uşor provocator.

— Da, răspunse Gudrun.

Winifred îşi schimbă puţin atitudinea. Fusese gata să o accepte pe Gudrun ca pe un fel de servitoare. Acum îşi dădea seama că erau menite să se întâlnească în calitate de prietene. Era destul de bucuroasă. Erau atât de mulţi subalterni în jurul ei pe care-i tolera cu o absolută bună dispoziţie.

Gudrun era foarte calmă. Nici ea nu prea lua aceste lucruri în serios. O persoană nouă trezea în ea un interes de-a dreptul impresionant. Totuşi, Winifred era un copil detaşat, ironic, care nu se ataşa de nimeni niciodată. Gudrun o plăcea şi era incitată de prezenţa ei. Primele întâlniri se desfăşurară cu un fel de stângăcie umilitoare. Nici Winifred şi nici profesoara ei nu aveau acea amabilitate mondenă.

Dar destul de curând se întâlniră într-un fel de lume iluzorie. Winifred nu-i lua în seamă pe oameni dacă nu erau asemeni ei, jucăuşi şi uşor ironici. Nu accepta altceva în afară de o lume amuzantă, iar persoanele serioase din viaţa

ei erau înlocuite de animalele de companie pe care le avea. Asupra lor îşi revărsa, aproape ironic, afecţiunea şi spiritul de tovărăşie. Restul oamenilor era acceptat cu o uşoară indiferenţă şi plictiseală.

Avea un câine pechinez pe care-l chema Looloo şi pe care-l iubea.

— Hai să-l desenăm pe Looloo, zise Gudrun, să vedem dacă putem să-i redăm înfăţişarea lui tipică, vrei?

— Drăguţule! strigă Winifred, repezindu-se la câinele care stătea cu o tristeţe contemplativă în faţa şemineului şi-i sărută fruntea proeminentă. Drăguţul meu, nu vrei să te desenăm? Nu vrea să-i deseneze mămica lui portretul? După care chicoti bucuroasă şi, întorcându-se către Gudrun, spuse: O, hai să-l desenăm!

Merseră să facă rost de creioane şi hârtie şi se pregătiră.

— Frumosule, strigă Winifred îmbrăţişându-şi câinele, stai cuminte până când mămica îţi face portretul.

Câinele se uită în sus la ea cu resemnare tristă, cu ochii mari, proeminenţi. Fata îl sărută cu patos şi spuse:

— Mă întreb cum va arăta desenul meu. Sigur o să fie groaznic!

În timp ce desena, chicotea în sinea ei şi uneori izbucnea într-o exclamaţie.

— O, drăguţule, eşti atât de frumos!

Şi din nou chicotea şi se repezea să-şi îmbrăţişeze câinele, cerându-i iertare ca şi când i-ar fi adus vreo jignire subtilă. Acesta stătea tot timpul cu o atitudine de resemnare şi irascibilitate de secole pe chipul său întunecat, moale ca o catifea. Ea desena încet, cu o concentrare în privire, cu capul într-o parte şi într-o linişte desăvârşită. Părea că pune în aplicare vraja vreunui descântec. Deodată termină. Se uită la câine şi apoi la desen, după care strigă cu o adevărată durere faţă de câine şi în acelaşi timp cu o exaltare răutăcioasă:

— Frumosule, ce ţi-am făcut!

Duse hârtia până aproape de câine şi i-o puse sub nas. Acesta îşi întoarse capul supărat şi chinuit, iar fata îi sărută impulsiv fruntea proeminentă ca de catifea.

— E un prostănac drăgăstos! Uitaţi-vă la portretul lui, drăguţul, uitaţi-vă la portretul pe care i l-a făcut mămica lui.

Fata se uită la desen şi chicoti. Apoi, sărutând încă o dată câinele, se ridică şi se îndreptă serioasă către Gudrun, oferindu-i desenul.

Era o mică schiţă grotescă a unui animăluţ grotesc, atât de răutăcios şi comic, încât un zâmbet mic şi involuntar apăru pe chipul lui Gudrun. Lângă ea, Winifred chicotea de bucurie şi spuse:

— Nu seamănă cu el, nu? E mult mai drăguţ. Este atât de frumos... mmm, Looloo, dragul meu scump!

Se avântă să îmbrăţişeze căţelul întristat. Acesta se uită în sus la ea cu nişte ochi taciturni, plini de reproş, cu o privire pierdută în nesfârşita bătrâneţe a fiinţei sale. Apoi se întoarse repede la desenul ei şi chicoti de satisfacţie.

— Nu seamănă cu el, nu? o întrebă pe Gudrun.

— Ba da, seamănă foarte bine, răspunse Gudrun.

Fata purtă desenul cu ea ca pe o comoară şi-l arătă tuturor cu o jenă tăcută.

— Uite, spuse ea, aruncând desenul în mâinile tatălui ei.

— Vai, e Looloo! exclamă el şi privi în jos surprins, auzind chicotul aproape inuman al fetei lângă el.

Gerald nu era acasă când Gudrun veni prima oară la Shortlands, dar în prima dimineaţă după ce se întoarse o căută. Era o dimineaţă însorită şi blândă, iar el zăbovea pe aleile grădinii, privind florile care răsăriseră în timpul absenţei sale. Arăta îngrijit şi pus la punct ca întotdeauna, proaspăt bărbierit, cu părul său blond cu cărare pe o parte, minuţios aranjată, strălucind în lumina soarelui, cu mustaţa scurtă, blondă, tăiată scurt, cu ochii care sclipeau, aruncând priviri de bună dispoziţie, dar atât de înşelătoare. Era îmbrăcat în negru, iar hainele îi veneau bine pe trupul bine hrănit. Totuşi, în timp ce zăbovea în faţa straturilor de flori, în lumina matinală a soarelui, avea un aer singuratic şi părea înfricoşat, ca şi când şi-ar fi dorit ceva.

Gudrun se apropie de el repede, pe nevăzute. Era îmbrăcată în albastru, cu ciorapi galbeni de lână, ca

uniforma unui băiat dintr-un spital de caritate[97]. El privi în sus surprins. Culoarea ciorapilor ei îl deconcerta întotdeauna, ciorapii ei de un galben pai şi pantofii grei de culoare neagră. Winifred, care se juca în grădină cu *Mademoiselle* şi câinii, veni în grabă către Gudrun. Fata purta o rochie cu dungi albe şi negre. Părul îi era destul de scurt, tăiat rotund şi căzându-i drept pe ceafă.

— O să-l desenăm pe Bismarck[98], nu-i aşa? spuse ea trecându-şi mâna sub braţul lui Gudrun.

— Da, o să-l desenăm pe Bismarck. Nu vrei?

— O, ba da, ba da! Îmi doresc nespus să-l desenez pe Bismarck. Arată *atât* de splendid în dimineaţa asta, atât de fioros! E aproape la fel de mare ca un leu. Şi fata chicoti răutăcios de propria ei hiperbolă. E un adevărat rege, zău că aşa e!

— *Bonjour, Mademoiselle*[99]! zise micuţa guvernantă franţuzoaică, venind să o salute cu o uşoară plecăciune, o plecăciune insolentă pe care Gudrun nu putea să o suporte.

— *Winifred veut tant faire le portrait de Bismarck! Oh, mais toute la matinée*[100]. În dimineaţa asta îl desenăm pe Bismarck! *Bismarck, Bismarck, toujours Bismarck! C'est un lapin, n'est-ce pas, mademoiselle?*[101]

— *Oui, c'est un grand lapin, blanc et noir. Vous ne l'avez pas vu?*[102] spuse Gudrun în franceza ei destul de bună, dar greoaie.

— *Non, mademoiselle Winifred n'a jamais voulu me le*

---

[97] Băieţii din şcolile Christ's Hospital (din Nottingham şi Horsham în Sussex) încă mai poartă o uniformă aparte, alcătuită dintr-o sutană albastră şi ciorapi galbeni. Coleridge şi eseistul romantic Charles Lamb (1775-1834) au fost amândoi „băieţi cu haine albastre", cum a fost şi prietenul lui Lawrence, criticul John Middleton Murry (1889-1957).

[98] Primul Cancelar Imperial al statului german unificat a fost prinţul Otto Eduard Leopold von Bismarck (1815-1898), care a deţinut acest titlu din 1871 până în 1890.

[99] Bună ziua, domnişoară (fr.).

[100] Winifred vrea atât de mult să-i facă portretul lui Bismarck! O, dar toată dimineaţa! (fr.)

[101] Bismarck, Bismarck, întotdeauna Bismarck! E un iepure, nu-i aşa, domnişoară? (fr.)

[102] Da, e un iepure mare, alb cu negru. Nu l-ai văzut? (fr.)

faire voir! Tant de fois je l'ai lui ai demandé: „Qu'est-ce donc que ce Bismarck, Winifred?" Mais elle n'a pas voulu me le dire. Son Bismarck, c'était un mystère.[103]

— *Oui, c'est un mystère, vraiment un mystère!*[104] Domnişoară Brangwen, spuneţi-i că Bismarck e un mister!

— Bismarck e un mister, *Bismarck c'est un mystère, der Bismarck, er ist ein Wunder*[105], spuse Gudrun, cu o incantaţie batjocoritoare.

— *Ja, er ist ein Wunder*[106], repetă Winifred cu o seriozitate ciudată, care ascundea un chicot răutăcios.

— *Ist er auch ein Wunder?*[107] se auzi râsul uşor insolent al lui Mademoiselle.

— *Doch!*[108] spuse Winifred scurt şi cu indiferenţă.

— *Doch ist er nicht ein König*[109]. Bismarck nu a fost un rege, Winifred, aşa cum ai spus tu. El a fost numai... *il n'était que chancelier*[110].

— *Qu'est-ce qu'un chancelier*[111]? întrebă Winifred cu o indiferenţă uşor dispreţuitoare.

— Un *chancelier* este un cancelar, iar un cancelar este un fel de magistrat, după părerea mea, spuse Gerald apropiindu-se şi strângându-i mâna lui Gudrun. Curând aţi fi făcut din Bismarck un cântec, spuse el.

Mademoiselle aşteptă şi apoi se înclină şi salută discret.

— Aşadar, nu vă lasă să-l vedeţi pe Bismarck, *Mademoiselle*? întrebă el.

— *Non, Monsieur*[112].

— Vai, tare urât din partea lor. Ce aveţi de gând în privinţa iepurelui, domnişoară Brangwen? Eu l-aş trimite la

---

[103] Nu, domnişoara Winifred nu a vrut niciodată să mi-1 arate! Am întrebat-o de atâtea ori: „Ce este acest Bismarck, Winifred?" Dar nu a vrut să-mi spună. Bismarck al ei era un mister (fr.).

[104] Da, e un mister, un adevărat mister! (fr.)

[105] Bismarck e un mister, Bismarck e o minune. (fr., germ.)

[106] Da, e o minune (germ.).

[107] Şi el e o minune? (germ.)

[108] Desigur (germ.).

[109] Cu siguranţă, nu e un rege. (germ.)

[110] Nu era decât un cancelar (fr.).

[111] Ce este un cancelar? (fr.)

[112] Nu, domnule. (fr.)

bucătărie şi l-aş găti.

— Vai, nu, strigă Winifred.

— O să-i facem o schiţă, zise Gudrun.

— Tăiaţi-l, tranşaţi-l şi gătiţi-l, zise el, făcând intenţionat pe prostul.

— O, nu, strigă Winifred cu avânt, chicotind.

Gudrun simţi unda de ironie în vocea lui, îşi ridică privirile şi-i zâmbi. Aceasta păru o mângâiere pentru nervii lui Gerald. Ochii lor se întâlniră cu subînţeles.

— Cum vă place la Shortlands? întrebă el.

— O, foarte mult, zise ea, nonşalant.

— Mă bucur. Aţi observat florile acestea?

O conduse de-a lungul aleii, iar ea-l urmă supusă. Winifred veni şi ea, iar guvernanta zăbovi în spate. Se opriră în faţa unor flori de salpiglossis stufoase.

— Nu-i aşa că sunt minunate? exclamă ea, privindu-le cu interes.

Era ciudat felul în care admiraţia ei reverenţioasă, aproape extatică îi mângâia nervii. Se aplecă şi atinse florile ca nişte trompete, cu un gest extrem de fin şi delicat. Asta îl umplea de bucurie. Când se ridică, ochii ei, tulburaţi de frumuseţea florilor, se întâlniră cu ai lui.

— Ce flori sunt? întrebă ea.

— Un fel de petunii, mi se pare, răspunse el. Nu prea le cunosc.

— Pentru mine sunt total străine, zise ea.

Stăteau împreună, apropiaţi, într-o falsă intimitate, sub imperiul nervozităţii. Iar Gerald era îndrăgostit de ea.

Era conştientă de prezenţa lui *Mademoiselle* din apropiere, ca un cărăbuş, atentă şi cercetătoare. O luă pe Winifred şi le spuse că merg să-l găsească pe Bismarck.

Gerald le urmări din priviri, uitându-se tot timpul la trupul molatic, împlinit şi nemişcat al lui Gudrun, înfăşurat în caşmirul mătăsos. Cât de mătăsos, desăvârşit, cât de moale trebuie să fie trupul ei! Îl cuprinse un exces de admiraţie, căci ea era întrutotul apetisantă, de-a dreptul frumoasă. Nu voia decât să vină spre ea, nimic altceva. Nu mai era decât o fiinţă care-şi dorea să vină spre ea şi să i se

dăruiască.

În acelaşi timp, era în mod subtil şi acut conştient de silueta îngrijită şi delicateţea formelor lui Mademoiselle. Era precum un cărăbuş gingaş cu glezne subţiri, cocoţată pe tocurile ei înalte, cu rochia ei neagră, lucioasă, pur şi simplu impecabilă, cu părul negru aranjat într-un coc, o coafură admirabilă. Cât de respingător era aspectul ei desăvârşit şi elegant! O ura.

Totuşi o admira cu adevărat. Era extrem de corectă şi-l de deranja destul de mult faptul că Gudrun venise îmbrăcată în culori ţipătoare, ca un papagal, când familia era în doliu. Era exact ca un papagal! Urmărea din priviri felul încet cu care-şi ridica picioarele. Iar gleznele ei erau de un galben-pai şi rochia un albastru închis. Totuşi asta îl încânta. Îi făcea o mare plăcere. Simţea provocarea adresată de înfăţişarea ei, o provocare adresată lumii întregi. Şi zâmbi ca la sunetul unei trompete.

Gudrun şi Winifred intrară în casă şi se duseră în spate, unde se aflau grajdurile şi acareturile. Totul era liniştit şi părăsit. Domnul Crich ieşise la o plimbare cu maşina, iar grăjdarul tocmai plecase să plimbe calul lui Gerald. Cele două fete se îndreptară către cuşca ce se afla într-un colţ şi se uitară la iepurele mare, alb cu negru.

— Nu-i aşa că-i frumos? O, priveşte cum ascultă! Nu-i aşa că arată caraghios? râse ea repede, după care adăugă: O, hai să-l desenăm cum ascultă, te rog, ne ascultă cu toată fiinţa lui. Nu-i aşa, drăguţule Bismarck?

— Putem să-l scoatem afară? întrebă Gudrun.

— E foarte voinic. E chiar foarte voinic.

O privi pe Gudrun, cu capul înclinat într-o parte, plină de o neîncredere ciudată şi calculată.

— Dar o să încercăm, nu?

— Da, dacă vrei. Dar dă din picioare îngrozitor!

Luară cheia să descuie uşiţa. Iepurele ţâşni într-o agitaţie sălbatică, alergând prin cuşcă.

— Uneori te zgârie groaznic, zise Winifred, cu însufleţire. Vai, uită-te la el, nu-i aşa că-i minunat? Iepurele se agita teribil în cuşcă. Bismarck! strigă fata, cu o însufleţire

extraordinară. Eşti *groaznic*! Eşti sălbatic. Winifred îşi ridică privirile către Gudrun cu oarece presimţire în însufleţirea ei debordantă. Gudrun zâmbi răutăcios. Winifred scoase un sunet ciudat, uşor, de un entuziasm inexplicabil. Acum s-a potolit! strigă ea, văzând iepurele stând cuminte într-un colţ îndepărtat al cuştii. Îl scoatem acum? şopti ea emoţionată, misterioasă, privind în sus spre Gudrun şi apropiindu-se foarte mult. Îl scoatem acum? chicoti ea răutăcios în sinea ei.

Deschiseră cuşca. Gudrun băgă mâna şi prinse iepurele mare şi voinic care şedea ghemuit liniştit şi-l apucă de urechile lungi. Acesta se propti pe toate picioarele şi se dădu înapoi. Se auzi un hârşâit prelung în timp ce iepurele era tras afară şi într-o clipă se afla în aer, zbătându-se furios, iar trupul i se întindea ca un resort care se strânge şi se desface, aşa cum se agita în aer, atârnând de urechi. Gudrun ţinu vârtejul acela agitat, alb şi negru, la distanţă, ferindu-şi faţa. Dar iepurele era extrem de puternic şi mai mult nu putea face ca să-l ţină strâns. Aproape îşi pierdu prezenţa de spirit.

— Bismarck, Bismarck! Te comporţi îngrozitor, spuse Winifred cu o voce destul de speriată. O, lăsaţi-l jos, e sălbatic!

Gudrun stătu o clipă uimită de vijelia care se pornise în mâna ei. Apoi se îmbujoră şi o cuprinse o mânie teribilă ca un nor de furtună. Şedea zguduită ca o casă pe timp de furtună şi de-a dreptul copleşită. Inima îi era inundată de furie din cauza inutilităţii şi stupidităţii sălbatice a acestei lupte, iar încheieturile mâinilor erau adânc zgâriate de ghearele sălbăticiunii. O cruzime teribilă o năvăli.

Veni şi Gerald în timp ce ea se străduia să prindă sub braţ iepurele care se zbătea. Observă, cu o apreciere subtilă, pasiunea ei enervantă pentru cruzime.

— Ar trebui să-i laşi pe alţii să facă asta în locul tău, spuse el grăbind pasul.

— O, e *aşa* de groaznic! exclamă Winifred, aproape frenetic.

El întinse mâna nervoasă şi musculoasă şi prinse iepurele

de urechi, îndepărtându-l de Gudrun.

— E *teribil* de puternic! zise ea, pe un ton înalt, ascuţit ca pescăruş, ciudat şi răzbunător.

Iepurele se ghemui în aer şi se destinse ca un arc. Chiar era privelişte infernală. Gudrun văzu cum trupul lui Gerald se încordează şi ochii îi sunt orbiţi de furie.

— Îi cunosc eu pe de-alde ăştia mai de mult, spuse el.

Animalul lung şi demonic se avântă din nou şi se întinse în aer de parcă ar fi vrut să zboare, părând un dragon, apoi se strânse din nou, incredibil de puternic şi de exploziv. Corpul lui Gerald, concentrat de efort, vibra puternic. Apoi o furie subită, ascuţită ca un pumnal, se înfipse în el. Iute ca fulgerul se dădu înapoi şi, ca un şoim, cu mâna care-i era liberă lovi iepurele în ceafă. În acelaşi timp se auzi ţipătul teribil şi nepământean al iepurelui, ca o teamă de moarte. Se mai zvârcoli o dată puternic, îi sfâşie lui Gerald încheieturile şi mânecile într-un zbucium final, cu burta strălucind albă de vârtejul labelor agitate, apoi Gerald îl învârti şi-l băgă, în cele din urmă, repede sub braţ, unde se ascunse, tremurând tot. Chipul lui Gerald era luminat de un zâmbet.

— Nici nu te-ai gândi că un iepure are o asemenea putere, spuse el, privind-o pe Gudrun.

Şi îi văzu ochii negri ca noaptea pe chipul ei palid, având o înfăţişare ca de pe altă lume. După agitaţia violentă, ţipătul iepurelui părea să-i fi sfâşiat vălul conştiinţei. El o privi, iar strălucirea albă, electrică a feţei sale spori.

— Nu prea-mi place de el, murmură Winifred. Nu-mi place la fel de mult cum îmi place de Loozie. E de-a dreptul îngrozitor.

Chipul lui Gudrun se lumină de un zâmbet, pe măsură ce-şi revenea. Ştia că se dăduse de gol.

— Nu-i aşa că fac un zgomot îngrozitor atunci când ţipă? spuse ea, cu o voce ascuţită, precum ţipătul unui pescăruş.

— Teribil, adăugă el.

— N-ar trebui să se zbată aşa când e scos afară, zise Winifred, întinzând mâna şi atingând fricoasă iepurele care se ascundea sub braţul lui Gerald, stând nemişcat ca şi cum

ar fi fost mort.

— Nu e mort, nu, Gerald? întrebă ea.

— Nu, n-ar trebui să fie, zise el.

— Ba da, ar trebui! strigă fata, cu o notă subtilă de amuzament. Apoi atinse iepurele cu mai multă încredere. Inima îi bate *aşa* de tare. Nu-i aşa că-i caraghios? Zău că e.

— Unde vrei să-l duc? întrebă Gerald.

— În curticica verde, răspunse ea.

Gudrun îl privi pe Gerald cu nişte ochi ciudaţi, întunecaţi, dilataţi de o înţelegere neomenească, aproape rugători, ca aceia ai unei fiinţe care se află la mila lui şi care totuşi, nu în ultimul rând, îi este egală. Nu ştia ce să-i spună. Simţea şi el aceeaşi înţelegere diabolică. Şi avea sentimentul că trebuie să spună ceva ca să o ascundă. Nervii săi erau pătrunşi de energia unui fulger, iar ea părea un recipient maleabil al focului său magic, alb şi hidos. Gerald nu era prea sigur şi îl încerca un sentiment de teamă.

— Te-a rănit? întrebă el.

— Nu, răspunse ea.

— E o sălbăticiune fără suflet, zise el, întorcându-şi faţa.

Ajunseră în curticica închisă de ziduri vechi din cărămidă, în crăpăturile cărora crescuseră flori agăţătoare. Iarba moale, subţire şi îmbătrânită acoperea curtea ca un covor neted, iar cerul era senin. Iepurele stătea ghemuit fără să se mişte, iar Gudrun îl urmărea cu o uşoară groază.

— De ce nu se mişcă? zise ea.

— E speriat, răspunse Gerald.

Gudrun îşi înălţă privirea spre el şi faţa albă se contractă într-un zâmbet uşor sinistru.

— Nu-i aşa că e un *prostuţ*? exclamă ea. E un mare *prostănac*.

Ironia răzbunătoare din vocea ei îl făcu pe Gerald să se înfioare. Aruncându-i o privire drept în ochi, ca-şi dezvălui din nu înţelegerea aceea sarcastică şi teribilă. Erau parcă aliaţi, fapt care îi dezgusta pe amândoi, căci erau implicaţi într-un mister neplăcut.

— Câte zgârieturi ai? o întrebă el, arătându-i antebraţul puternic, cu pielea albă şi sfâşiat de răni sângerânde.

— Ce groaznic! exclamă ea, îmbujorându-se la priveliştea aceea sinistră. Ale mele nici nu se compară cu astea.

Îşi ridică braţul şi-i arătă o tăietură adâncă, roşie, de-a lungul cărnii albe, mătăsoase.

— Ce împeliţat! exclamă el.

Dar i se părea că o cunoscuse datorită crestăturii lungi şi roşii de-a lungul antebraţului ei, atât de mătăsos şi de moale. Nu voia să o atingă. Ar fi trebuit să-şi impună acest lucru, în mod deliberat. Tăietura lungă, roşie şi superficială părea crestată în propriul lui creier, sfâşiindu-i suprafaţa conştiinţei sale supreme şi făcând loc subconştientului etern, un eter roşu şi de neînţeles aflat dincolo de orice înţelegere, în inconştientul de nepătruns.

— Nu te doare foarte tare, nu? o întrebă el cu solicitudine.

— Deloc, răspunse ea.

Şi, deodată, iepurele, care stătuse ghemuit de parcă era o floare, atât de nemişcat şi moale, se trezi la viaţă. Începu să dea roată curţii, ca un glonţ slobozit dintr-o puşcă, învârtindu-se ca un meteorit cu blană, într-un cerc ameţitor ce părea să le învăluie minţile. Şedeau cu toţii uimiţi, zâmbind straniu, căci iepurele părea să asculte de vreo incantaţie necunoscută. Se rotea încontinuu pe iarbă, în jurul pereţilor vechi, din cărămidă, ca o vijelie.

Şi apoi, brusc, se potoli şi se tupilă în iarbă, rămânând gânditor, cu nasul fremătând ca un fulg în bătaia vântului. După ce stătu aşa câteva momente, un ghemotoc moale cu ochi negri, deschişi, care poate că se uitau la ei, poate că nu, se apropie ţopăind liniştit şi începu să adulmece iarba cu acea mişcare tipică a unui iepure care mănâncă repede.

— E nebun, zise Gudrun. E cu siguranţă nebun.

Gerald râse.

— Întrebarea e, spuse el, ce înseamnă nebunia? Nu-mi închipui că există şi o nebunie a iepurilor.

— Nu crezi că există? întrebă ea.

— Nu. Aşa sunt iepurii.

Pe chipul lui apăru un zâmbet, uşor, ciudat şi obscen. Gudrun îl privi şi înţelese, îşi dădu seama că şi el ştia tot

atât de mult ca şi ea. Asta o puse în dificultate şi o contrarie pe moment.

— Slavă Domnului că nu suntem iepuri, zise ea, cu o voce ascuţită şi stridentă.

Zâmbetul de pe chipul lui Gerald se intensifică puţin.

— Că nu suntem iepuri? zise el, privind-o insistent.

Treptat, faţa ei se destinse într-un zâmbet de înţelegere complice.

— A, Gerald, spuse ea puternic, uşor, aproape bărbătesc, suntem tot ce vrei şi chiar mai mult.

Ochii ei îl priveau cu o nonşalanţă şocantă.

Din nou i se păru că îl lovise peste faţă sau, mai degrabă, de parcă o durere surdă şi ultimă i-ar fi sfâşiat pieptul. Se întoarse cu spatele.

— Mănâncă, mănâncă, drăguţule! îl îndemna Winifred domol, furişându-se încet ca să-l atingă. Iepurele ţopăi şi se îndepărtă de ea. Las-o pe mămica să-ţi mângâie blana, drăguţule, pentru că eşti aşa de misterios...

Capitolul XIX

CLAR DE LUNĂ

DUPĂ BOALĂ, Birkin se duse un timp în sudul Franţei. Nu scrise şi nimeni nu află nici o veste de la el. Ursula, fiind părăsită, avea sentimentul că totul decade în jur. Părea că nu mai exista nici o speranţă. Era ca o mică stâncă de care se lovea un val de nimicnicie din ce în ce mai tare. Ea şi numai ea însăşi era reală, exact ca o stâncă spălată de un torent de apă. Restul era deşertăciune. Era dură şi indiferentă, izolată în sine.

Acum nu mai rămăsese nimic, decât o indiferenţă dispreţuitoare şi persistentă. Toată lumea se prăbuşea într-un vârtej cenuşiu, într-un neant, iar ea era izolată de toţi şi toate. Dispreţuia şi ura totul. Din adâncul inimii şi al sufletului ei dispreţuia şi ura omenirea şi oamenii adulţi. Iubea doar copiii şi animalele; pe copii îi iubea cu pasiune, dar distant. O făceau să îşi dorească să-i îmbrăţişeze, să-i protejeze, să le dea viaţă. Dar chiar acest gen de iubire, bazat pe milă şi disperare, nu era mai mult decât o constrângere dureroasă pentru ea. Cel mai mult iubea animalele, care erau independente şi nesociabile ca şi ea. Iubea caii şi vacile de pe câmp. Fiecare era unic şi, în sine, magic. Nu trebuiau să asculte de vreun principiu social detestabil. Erau incapabile de emoţii şi de tragedii, pe care ea le detesta atât de profund.

Putea să fie foarte plăcută şi măgulitoare, aproape supusă faţă de oamenii cu care făcea cunoştinţă. Dar nimeni nu se lăsa înşelat. Într-un mod instinctiv simţeau ironia şi dispreţul ei faţă de orice fiinţă umană, bărbat sau femeie. Era adânc revoltată împotriva fiinţelor omeneşti.

Semnificaţia cuvântului „uman” era dezgustătoare şi respingătoare pentru ea.

Mai tot timpul inima ei era încorsetată de această tendinţă ascunsă şi inconştientă de a ridiculiza într-un mod dispreţuitor. Credea că iubeşte, credea că e plină de iubire. Aşa gândea despre ea. Dar ciudata strălucire a prezenţei ei, o aureolă minunată de vitalitate firească, nu era decât strălucirea unui dispreţ suprem, nimic altceva decât dispreţ.

Totuşi, uneori, ceda, se îmbuna şi-şi dorea iubire pură, doar atât. Celălalt sentiment, acea stare de dispreţ permanent, era o constrângere, o suferinţă. O copleşi din nou o dorinţă teribilă de iubire pură.

Într-o seară ieşi din casă, năucită de această suferinţă constantă şi profundă. Cei cărora le venise sorocul trebuiau să moară acum. Înţelegerea acestui fapt atinsese o finalitate, prinsese un contur definit în mintea ei. Iar acest lucru o elibera. Dacă soarta îi va duce către moarte sau decădere pe toţi cei cărora le venise sorocul, ea de ce şi-ar mai face griji, ce rost mai avea dispreţul? Se eliberase de toate şi putea să caute o nouă legătură altundeva.

Ursula se îndreptă către Willey Green, spre moară. Ajunse la lac, care era aproape plin cu apă, după ce fusese golit. Apoi o luă prin pădure. Se lăsase noaptea şi era întuneric. Dar ea uită de teamă, ea, care avea atâtea resurse de teamă. Printre copaci, departe de orice fiinţă omenească, exista un fel de linişte magică. Cu cât puteai găsi o singurătate pură, fără picior de om, cu atât mai bine te simţeai. În realitate era îngrozită, se cutremura de groaza ei faţă de oameni.

Tresări, observând ceva la dreapta ei, printre trunchiurile copacilor. Era un fel de fiinţă imensă, care o urmărea, evitând-o. Tresări violent. Era doar luna, ridicându-se printre copacii subţiri. Dar părea atât de misterioasă, cu zâmbetul ei alb şi mortuar. Şi n-avea cum s-o evite. Zi sau noapte, nu puteai să scapi de chipul sinistru, triumfător şi radios al lunii şi de zâmbetul ei larg. Grăbi pasul, ascunzându-se de astrul alb. Nu voia decât să arunce o

privire spre iaz şi moară înainte să plece acasă.

Pentru că nu voia să treacă prin curte, de teama câinilor, o luă pe culmea dealului ca să coboare înspre lac. Luna se ridicase deasupra întinderii pustii, fără copaci, şi suferea că îşi dezvăluia prezenţa. Pe câmpuri, iepurii săreau în lumina nocturnă. Noaptea era clară ca un cristal şi foarte liniştită. Auzea în depărtare behăitul unei oi.

Coti spre malul abrupt, ascuns de copaci deasupra iazului, unde se vedeau rădăcinile răsucite ale aninilor. Era bucuroasă că intră din nou în umbră, ascunsă de privirile lunii. Stătea acolo, pe vârful abrupt al malului, cu mâna pe trunchiul zgrunţuros al unui copac, privind apa care era perfectă în liniştea ei, cu luna oglindindu-se în ea. Dar, dintr-un oarecare motiv, atmosfera îi displăcea. Nu-i oferea nimic. Asculta zgomotul răguşit al stăvilarului şi-şi dorea ca din întunericul nopţii să apară altceva, îşi dorea o altfel de noapte, nu această privelişte rece, scăldată de razele lunii. Simţea cum sufletul îi plânge, tânguindu-se sfâşietor.

Văzu o umbra care se mişca lângă apă. Trebuie că era Birkin. Deci se întorsese pe neştiute. Acceptă situaţia fără să se mai gândească, căci nimic nu mai conta pentru ea. Se aşeză între rădăcinile aninului, mică şi neştiută, ascultând zgomotul stăvilarului care semăna cu rouă care se condensează sonor în noapte. Insulele erau întunecate şi se distingeau pe jumătate, trestiile erau învăluite de întuneric, doar câteva mai păstrau nişte reflexii ca sclipirile unui foc slab. Un peşte sări undeva, făcând să lucească întinderea apei. Această sclipire a nopţii răcoroase revărsându-se permanent asupra întunericului desăvârşit îi provoca Ursulei dezgust. Voia să fie un întuneric perfect, total, să nu fie nici un zgomot şi nici o mişcare. Birkin, minuscul şi învăluit de întuneric şi el, cu părul strălucind în lumina lunii, rătăcea în apropiere. Era destul de aproape şi totuşi nu exista în fiinţa ei. Nu ştia că ea se află acolo. Dacă face ceva, ceva ce n-ar vrea să fie văzut de alţii, crezând este singur? Dar ce mai conta? Ce importanţă mai aveau micile intimităţi? Cum ar mai putea conta ceea ce făcea el? Cum mai put exista secrete de vreme ce avem cu toţii acelaşi

organism? Cum mai poate exista intimitate, când nimic nu ne este necunoscut?

În timp ce trecea, el atingea lujerele uscate ale florilor, fără să-şi dea seama, şi vorbea singur, fără noimă: „Nu poţi să pleci”, spunea „Nu *există* nici o plecare. Nu faci decât să te retragi în tine însuţi.”

Aruncă tulpina uscată a unei flori în apă. „Un cor dialogat, ei mint şi tu le răspunzi. N-ar mai trebui să existe nici un adevăr dacă nu ar fi minciuni. Atunci nimeni n-ar mai pretinde nimic.”

Birkin stătea nemişcat, uitându-se la apă şi aruncând în ea tulpinile florilor. „Cibele, s-o ia naiba! Blestemata de Siria Dea[113]! O invidiază cineva? Ce altceva mai există?”

Ursula voia să râdă tare, isteric, auzind în depărtare vocea omului care vorbea singur. Era atât de ridicol.

El stătea uitându-se îndelung la apă. Apoi se aplecă şi luă o piatră pe care o aruncă brusc în apa iazului. Ursula zări luna strălucitoare sărind şi clătinându-se, o imagine total deformată. Părea să-şi întindă tentaculele de foc ca o sepie, ca un polip luminos, palpitând puternic în faţa ei.

Umbra lui de pe malul iazului stătu nemişcată câteva clipe, după care se aplecă şi bâjbâi pe jos. Apoi din nou se auzi un sunet puternic şi o explozie de lumină strălucitoare, căci luna lucea din plin pe întinderea apei, trimiţând în toate părţile limbi de foc alb şi periculos. Iute, ca nişte păsări albe, limbile de foc se împrăştiară roşiatice pe suprafaţa iazului, agitându-se într-o învălmăşeală zgomotoasă şi luptându-se cu valurile întunecate care căutau din răsputeri să-şi facă loc. Undele îndepărtate de lumină care se retrăgeau păreau că se învălmăşesc la mal ca să-şi caute ieşirea, iar valurile de întuneric pătrundeau greoi, alergând pe dedesubt către mijloc. Dar în centru, în inima întregii mişcări, mai exista încă tremurul viu, incandescent, al lunii albe care încă nu fusese înfrântă, ca un corp alb de foc zvârcolindu-se, luptând, rămânând

[113] Cibele a fost zeiţa-mamă a regatului asiatic Frigia, iar Siria Dea este un alt nume pentru Astarte, o zeitate semitică a lunii. Ambele zeiţe întruchipează esenţa feminină şi fertilitatea.

întreagă, neviolată. Părea că se reface cu o durere ciudată, violentă, şi într-un efort orb. Luna inviolabilă prindea puteri noi, reafirmându-se. Iar razele năvăleau ca nişte unde subţiri de lumină şi se reîntorceau către luna puternică ce tremura deasupra apei, lucind din nou triumfătoare.

Birkin stătea şi privea nemişcat până când iazul deveni aproape calm, iar luna fu aproape senină. Apoi, încântat de cele ce făcuse, căută alte pietre. Ursula îi simţi tenacitatea invizibilă. Şi, în clipa următoare, fragmentele de lumină răspândite în urma exploziei îi acoperiră din nou chipul, orbind-o, după care, aproape imediat, urmă o altă lovitură. Luna sări albă şi explodă în aer. Săgeţi de lumină strălucitoare se răspândiră pretutindeni şi întunericul se furişă către centrul apei. Luna se ascunsese şi nu mai rămăsese decât un câmp de lumini şi umbre împrăştiate care alergau unele spre altele. Umbre negre şi grele se întinseră peste locul unde se aflase inima lunii, acoperind-o în totalitate. Fragmentele albe tremurau în sus şi în jos, neştiind încotro s-o apuce, răsfirate şi strălucitoare pe întinderea apei, ca petalele unui trandafir pe care vântul le-a împrăştiat departe.

Şi din nou se întorceau tremurând către centru, căutându-şi calea, bâjbâind invidioase. Şi din nou totul fu redus la tăcere, în timp ce Birkin şi Ursula priveau. Apele loveau malul zgomotos. Birkin văzu luna recăpătându-şi puterile pe furiş; zări inima trandafirului care se închega viguros şi orb, chemându-şi înapoi fragmentele risipite, ademenindu-le acasă, pulsând într-un efort de a le aduna.

Dar el nu era mulţumit. Trebuia să continue, simţind o dorinţă nebunească. Luă pietre mari şi le aruncă una după alta înspre centrul alb şi aprins al lunii, până când nu se mai auzea nimic decât legănarea unui zgomot înfundat şi a unui iaz răscolit, fără lună, doar cu câteva fulguiri răsfirate de lumină învălmăşite şi sclipind în întuneric fără nici o ţintă sau înţeles, într-un amalgam de umbre, ca un caleidoscop în alb şi negru aruncat la întâmplare. Noaptea întunecată ca o văgăună se legăna şi se prăbuşea cu zgomot, iar dinspre stăvilar veneau constant sunete ascuţite şi

disparate. Unde de lumină apăreau ici şi acolo, lucind chinuit printre umbre în depărtare, în locuri stranii, prin întunericul care picura din sălciile de pe insulă. Birkin stătea, asculta şi era mulţumit.

Ursula era ameţită şi incapabilă să mai gândească. Se simţi de parcă ar fi fost aruncată la pământ şi se răspândea ca apa. Rămase în întuneric nemişcată şi istovită. Chiar şi acum era conştientă, fără să vadă, că în întuneric exista un mic tumult de lumini în reflux, un şuvoi care dansa tainic în cerc, sporind şi înaintând încontinuu. Formau o inimă din nou şi încă o dată începeau să prindă contur. Treptat, fragmentele se reuneau, se împingeau, se clătinau, dansau, dându-se înapoi cuprinse de panică, dar croindu-şi drum înapoi insistent, dând impresia că se îndepărtează după ce înaintau, dar strălucind tot timpul mai aproape, din ce în ce mai aproape de ţintă, în vreme ce şuvoiul de lumină creştea misterios, tot mai mare şi mai strălucitor pe măsură ce fiecare licăr se contopea cu întregul, până când un trandafir zdrenţuit, lună deformată şi destrămată, tremura din nou peste ape, reîntrupată, reînnoită, încercând să-şi potolească în cele din urmă convulsiile şi să-şi revină în urma desfigurării şi a stării de agitaţie, şi să fie din nou întreagă, liniştită şi paşnică.

Birkin păru că ezită puţin, stând lângă apă. Ursula se temea că va arunca din nou cu pietre în lună. Se strecură din locul ei, spunând:

— Nu mai da cu pietre în ea, te rog.

— De cât timp stai acolo?

— Am văzut tot. Te rog să nu mai arunci cu pietre.

— Am vrut să văd dacă pot s-o alung de tot de pe iaz, spuse el.

— Da, zău că a fost groaznic. De ce urăşti luna? Nu ţi-a făcut nici un rău, nu?

— Oare a fost vorba de ură? zise el.

Apoi ei păstrară tăcerea câteva minute.

— Când te-ai întors? întrebă ea.

— Azi.

— De ce n-ai scris deloc?

— N-am găsit nimic de spus.

— De ce n-ai găsit nimic de spus?

— Nu ştiu. De ce nu sunt narcise acum?

— Nu ştiu.

Şi iarăşi urmă un nou val de tăcere. Ursula privi luna. Se formase din nou, rotundă, şi tremura uşor.

— Ţi-a făcut bine dacă ai stat singur? îl întrebă ea.

— Poate. Nu-mi dau seama prea bine. Dar mi-a prins foarte bine. Tu ai făcut ceva important?

— Nu. Am privit Anglia şi mi-am zis că am terminat-o cu ea.

— De ce Anglia? o întrebă el surprins.

— Nu ştiu, aşa s-a întâmplat.

— Nu se pune problema naţiunilor. Franţa e mult mai rău.

— Da, ştiu. Mă săturasem de toate.

Merseră să se aşeze pe rădăcinile copacilor, în întuneric. Şi, în tăcere, el îşi aminti de frumuseţea ochilor ei care uneori se umpleau de lumină, ca primăvara, inundaţi de promisiuni minunate. Aşadar el îi spuse, încet şi cu greutate:

— Există o lumină aurie în tine, pe care-aş vrea să mi-o oferi şi mie.

Părea că se gândise la asta ceva timp.

Ea rămase surprinsă şi parcă voia să se îndepărteze de el. Dar, totuşi, era încântată.

— Ce fel de lumină? întrebă ea.

Dar el era timid şi nu mai spuse nimic. Ocazia fu trecută cu vederea pe moment. Şi treptat un sentiment de tristeţe o copleşi.

— Viaţa mea e neîmplinită, spuse ea.

— Da, răspunse el scurt, nedorind să audă asta.

— Şi mă simt de parcă nimeni n-o să mă iubească vreodată cu adevărat, adăugă ea.

— Crezi, nu-i aşa, zise ea încet, că nu vreau decât satisfacţii fizice? Nu e adevărat. Vreau să te pui în slujba spiritului meu.

— Ştiu că asta vrei. Ştiu că nu-ţi doreşti doar satisfacţii fizice. Dar vreau să-mi oferi spiritul tău – acea lumină aurie

care e în tine, de care tu nu-ţi dai seama – oferă-mi-o mie.

După un moment de tăcere, ea răspunse:

— Dar cum pot să fac asta, din moment ce nu mă iubeşti? Nu-ţi doreşti decât propriile scopuri. Nu-ţi doreşti să mă ajuţi, şi totuşi vrei ca eu să te ajut. Nu e echitabil.

El făcea un mare efort să întreţină conversaţia şi să insiste asupra lucrului pe care-l dorea de la ea, şi anume capitularea spiritului ei.

— Nu-i acelaşi lucru, spuse el. Cele două moduri de a sluji sunt atât de diferite. Eu te servesc într-un alt fel – nu prin intermediul tău – ci în alt fel. Dar îmi doresc să fim împreună fără să ne mai facem griji despre noi înşine, să fim cu adevărat împreună pentru că suntem împreună, ca şi cum ar fi un fenomen şi un lucru pe care trebuie să-l menţinem prin propriul nostru efort.

— Nu, spuse ea, gânditoare. Nu eşti decât egoist. N-ai avut niciodată nici o bucurie, nu există în tine nici un impuls care să te îndemne spre mine. Nu te vrei decât pe tine însuţi şi afacerile tale. Şi nu-ţi doreşti altceva decât ca eu să fiu prezentă şi să te slujesc.

Dar acest lucru nu-l făcu decât să se închidă în sine.

— În sfârşit, cuvintele nu contează nicicum. Fie *există* ceva între noi, fie nu.

— Nici măcar nu mă iubeşti, exclamă ea.

— Ba da, spuse el supărat. Dar vreau...

Mintea lui zări din nou încântătoarea lumină aurie primăvăratică ce-i străbătea privirea, ca printr-o fereastră fermecată. Şi voia ca ea să fie cu el acolo, în această lume a indiferenţei vanitoase. Dar ce rost mai avea să-i spună că el îşi dorea tovărăşia ei în lumea aceea a indiferenţelor vanitoase? Ce rost mai avea să discute, la urma urmelor? Totul trebuie să se întâmple dincolo de mijlocirea cuvintelor. Era pur şi simplu un eşec să încerce s-o convingă prin cuvinte. Era ceva asemănător păsării paradisului care nu se dă prinsă în laţ, ci trebuie să zboare singură către inimă.

— Întotdeauna cred că sunt pe punctul de a fi iubită, după care sunt dezamăgită. Nu mă iubeşti şi ştii asta. Nu

vrei să mă slujeşti. Nu doreşti pe nimeni altcineva decât pe tine însuţi.

Un fior de furie îi străbătu venele la această propoziţie pe care ea o repetă: „Nu vrei să mă slujeşti”. Întregul paradis din el dispăru.

— Nu, zise el iritat, nu vreau să te slujesc, pentru că n-am ce sluji. Ceea ce vrei tu să slujesc nu înseamnă nimic, absolut nimic. Nu e vorba de tine, ci de calitatea ta feminină. Iar mie nu-mi pasă câtuşi de puţin de eul tău feminin, e o păpuşă de cârpă.

— Ha! râse ea batjocoritor. Asta-i tot ce crezi despre mine, nu? Şi apoi ai neruşinarea să-mi spui că mă iubeşti.

Ursula se ridică mânioasă ca să plece acasă.

— Îţi doreşti necunoaşterea paradisiacă, spuse ea, întorcându-se spre el aşa cum continua să stea în întuneric, invizibil. Ştiu ce înseamnă, mulţumesc. Vrei ca eu să fiu proprietatea ta, să nu te critic niciodată sau să-mi exprim propriile păreri. Nu vrei decât să fiu un simplu *obiect*! Nu, mulţumesc! Dacă-ţi doreşti asta, sunt destule femei care să ţi-l ofere. Sunt destule femei care s-ar întinde pe jos ca tu să calci peste ele, deci du-te la ele, dacă asta-ţi doreşti, du-te la ele.

— Ba nu, spuse el, izbucnind de furie. Vreau să renunţi la *dorinţa* ta de aservire, la insistenţa ta temătoare şi speriată, asta-i ce-mi doresc. Vreau să ai încredere în tine într-un mod atât de firesc, încât să renunţi la tine însăţi.

— Să renunţ la mine însămi! zise ea cu ecou, ironic. Pot renunţa la mine cu destulă uşurinţă. Tu eşti cel care nu poate renunţa la propria persoană, tu eşti cel care te agăţi de propria persoană de parcă ar fi singura comoară. *Tu*, tu eşti profesorul de şcoală duminicală... tu... predicatorule!

Dramul de adevăr inclus în spusele ei îl făcu să devină rigid şi să nu-i mai acorde nici un fel de atenţie.

— Nu vreau să spun să te laşi în voia sorţii într-un l« i extatic, dionisiac[114], spuse el. Ştiu că poţi face asta. Dar

[114] Referire la comportamentul extrem de senzual şi dezmăţat al lui Dionysos (zeul grec al vinului) şi al adepţilor săi. Echivalentul său roman este Bacchus.

urăsc extazul dionisiac sau de altă natură. E ca şi cum te-ai învârti într-o cuşcă de veveriţă. Vreau să nu-ţi mai pese de propria persoană; pur şi simplu să exişti şi să nu te intereseze de tine, să nu insişti, să fii bucuroasă, sigură şi indiferentă.

— Cine insistă? zise ea ironic. Cine e cel care continuă să insiste? Nu *eu*.

În vocea ei obosită era o amărăciune batjocoritoare. El tăcu o vreme.

— Ştiu, spuse el. Câtă vreme unul dintre noi insistă pe lângă celălalt, greşim în totalitate. Dar, asta e, nu putem ajunge la un acord.

Stătură nemişcaţi în umbra copacilor lângă malul apei. Noaptea era luminoasă în jurul lor, iar ei erau învăluiţi de întuneric, aproape inconştienţi de lucrurile exterioare.

Treptat, fură cuprinşi de linişte şi pace. Ea-şi puse nesigură mâna peste a lui. Mâinile lor se strânseră uşor, tăcute, împăcate.

— Chiar mă iubeşti? zise ea.

El râse.

— Asta-i ceea ce eu numesc strigătul tău de luptă, răspunse el, amuzat.

— De ce? exclamă ea, amuzată şi cu adevărat surprinsă.

— Insistenţa ta, strigătul tău de luptă... „Un Brangwen! Un Brangwen!”, un vechi strigăt de luptă. Al tău e: „Mă iubeşti? Supune-te, sclavule, sau mori!”

— Nu, spuse ea apărându-se, nu-i aşa. Nu-i deloc aşa. Dar trebuie să ştiu că mă iubeşti, nu?

— Ei bine, atunci află, şi cu asta basta!

— Dar mă iubeşti?

— Da, te iubesc. Te iubesc şi ştiu că nimic nu mai poate fi schimbat. E pentru totdeauna, aşa că de ce să mai vorbim?

Ea tăcu câteva momente, încântată şi plină de îndoială.

— Eşti sigur? îl întrebă ea, cuibărindu-se fericită la pieptul lui.

— Foarte sigur, aşa că termină, accept-o şi încetează.

Ea era ghemuită foarte aproape de el.

— Să termin cu ce? murmură ea, fericită.

— Cu insistenţa, spuse el.

Ea se agăţă şi mai mult de el. Birkin o ţinu strâns şi o sărută uşor, tandru. Însemna atâta pace şi libertate supremă doar să o îmbrăţişeze şi să o sărute tandru, să nu aibă nici un fel de gânduri, dorinţe sau intenţii, ci pur şi simplu să stea liniştit cu ea, să fie amândoi perfect de liniştiţi împreună într-o pace care nu era somn ci binecuvântarea fericirii. Să fii binecuvântat de fericire, fără vreo dorinţă sau insistenţă, era ceva divin! Erau uniţi într-o linişte fericită.

Mult timp ea stătu cuibărită la pieptul lui, iar el îi sărută uşor părul, faţa, urechile, uşor şi tandru ca picăturile de rouă. Dar răsuflarea lui caldă în urechile ei o tulbură din nou şi îi aprinse vechea flacără distrugătoare. Îl strânse mai aproape, iar el îşi simţea sângele curgându-i repede prin vene ca argintul viu.

— Dar o să stăm cuminţi, nu?

— Da, zise ea pe un ton de supunere.

Şi continuă să se cuibărească la pieptul lui.

Dar în scurt timp se desprinse şi-l privi.

— Trebuie să mă duc acasă, zise ea.

— Chiar trebuie? Ce păcat!

Ea se aplecă şi-şi întinse buzele să i le sărute.

— Chiar eşti supărat? murmură ea, zâmbind.

— Da, spuse el. Aş fi vrut să rămânem aşa ca acum, pentru totdeauna.

— Pentru totdeauna? Vorbeşti serios? murmură ea, în timp ce el o săruta.

Şi apoi, cu o voce plină, strigă: „Sărută-mă! Sărută-mă!” şi se strânse mai tare la pieptul lui.

Birkin o sărută de nenumărate ori. Dar şi el, la rândul lui, avea ideile şi propria voinţă. Nu-şi dorea în acel moment decât o îmbrăţişare duioasă şi nu pătimaşă. Aşa că în curând ea se desprinse, îşi luă pălăria şi se duse acasă.

A doua zi, totuşi, Birkin se simţi melancolic şi plin de dorinţă. Credea că poate greşise. Poate că nu procedase corect să se ducă la ea şi să-i împărtăşească dorinţele lui. Era oare vorba doar de o idee, sau era expresia unei

dorinţe arzătoare? Dacă era vorba de ultima, cum se făcea că întotdeauna vorbea despre satisfacţia senzuală? Cele două lucruri nu se potriveau prea bine.

Deodată se găsi pus faţă în faţă cu o dilemă. Era foarte simplu, chiar groaznic de simplu. Pe de o parte, ştia că nu-şi doreşte o experienţă senzuală absolută, ci altceva mai profund, mai misterios decât ar putea să-i ofere o viaţă obişnuită. Îşi aduse aminte de fetişurile africane pe care le văzuse în casa lui Halliday atât de des. Unul îi rămase în minte, o statuetă de aproximativ două picioare înălţime, o figurină înaltă, subţire şi elegantă din Africa de Vest, cioplită într-un lemn închis la culoare, lucios şi suav. Reprezenta o femeie, cu părul strâns într-o pieptănătură înaltă, ca un dom în formă de pepene. Îşi aducea aminte de ea foarte bine; era una dintre preferatele sufletului său. Corpul ei era prelung şi elegant, faţa îi era tăiată scurt, ca a unui gândac, şi avea şiruri de mărgele grele, ca o columnă de cercuri în jurul gâtului. Îşi aducea aminte de ea: de eleganţa ei uluitoare, cultivată, de chipul ei micşorat, ca al unui gândac, de trupul extraordinar de lung şi elegant înfipt pe picioarele scurte şi urâte, cu coapse atât de proeminente, atât de grele şi neaşteptate sub talia subţire şi prelungă. Ea ştia ceea ce el însuşi nu ştia. Ducea cu ea mii de ani de experienţe pur senzuale, pur nespirituale în spate. Trebuie să fi fost mii de ani de când rasa ei se stinsese, într-un mod mistic, adică, din momentul în care relaţia dintre simţuri şi exprimarea gândirii se rupsese, lăsându-i o experienţă de un singur fel, şi anume mistic senzuală. Cu mii de ani în urmă, ceea ce era iminent să se întâmple în interiorul său trebuie să se fi manifestat în aceşti africani; bunătatea, sacralitatea, dorinţa de creaţie şi de fericire prosperă trebuie că au dispărut, lăsând loc unui singur imbold de a experimenta într-un singur fel: inconştient, intuitiv, prin intermediul simţurilor, experienţă care începe şi se încheie senzorial, un fel de cunoaştere mistică prin descompunere şi dizolvare, o cunoaştere asemănătoare cu cea a cărăbuşilor care rezidă doar într-un univers de corupţie şi descompunere rece. De aceea chipul

ei semăna cu al unui gândac; de aceea egiptenii venerau scarabeul rotund ca o minge, datorită principiului cunoaşterii prin descompunere.

Avem un drum lung de parcurs după moarte, după acel moment în care sufletul chinuit de o suferinţă profundă se desprinde de învelişul organic, precum o frunză în cădere. Ne desprindem de legătura cu viaţa şi speranţa, decădem din fiinţa pură şi integră ce suntem, din creaţie şi libertate, şi intrăm în lungul proces african al înţelegerii pur senzoriale, al cunoaşterii întru misterul descompunerii.

Acum îşi dădu seama că acesta e un proces lung, care durează mii de ani, după ce moare spiritul creator. Îşi dădu seama că existau mari mistere de dezlegat, de natură senzorială, inconştientă, mistere îngrozitoare, aflate dincolo de un cult falie. Cât de departe trecuseră aceşti oameni din Africa de Vest dincolo de cunoaşterea falică, prin intermediul culturii lor răsturnate? Foarte, foarte departe. Birkin îşi aduse din nou aminte de statueta feminină, de trupul prelung, extrem de lung, de fesele ciudate, neaşteptate şi grele, de gâtul lung şi captiv, de chipul cu trăsături minione ca ale unui gândac. Acestea se situau cu mult dincolo de orice cunoaştere falică, erau nişte adevăruri senzoriale subtile, extrem de îndepărtate de domeniul analizei falice.

Rămânea această modalitate, acest proces african îngrozitor care trebuia dus la împlinire. Avea să fie realizat în mod diferit de către rasele albe. Acestea, având nordul arctic în spatele lor, întinderea largă de gheaţă şi zăpadă, vor duce la îndeplinire un mister al cunoaşterii destructive a gheţii, o anihilare a zăpezii absconse, pe câtă vreme oamenii din Africa de Vest, dominaţi de moartea arzătoare din Sahara, au cunoscut împlinirea prin intermediul soarelui distrugător, prin misterul putregăios ale razelor solare.

Deci asta era tot ceea ce mai rămânea? Acum nu mai era nimic de făcut decât să te desprinzi de fericita fiinţă creatoare, oare timpul expirase? Ziua vieţii noastre creative s-a încheiat? Nu ne mai rămân decât consecinţele ciudate şi îngrozitoare ale cunoaşterii în descompunere, ale

cunoaşterii africane, dar care sunt de o altă natură în noi, care suntem nordici blonzi, cu ochii albaştri?

Birkin se gândea la Gerald. Era unul dintre aceşti demoni ciudaţi, albi şi minunaţi ai nordului, desăvârşit prin misterul înghеţului distrugător. Şi era oare menit să piară în acest proces de cunoaştere, acest proces al cunoaşterii înghеţului, al morţii prin intermediul frigului perfect? Era el oare un mesager, un spirit rău al descompunerii universale în întinderea albă a zăpezilor?

Birkin era înfricoşat. Şi el era obosit, atunci când ajunse la acest nivel al speculaţiilor. Deodată, încordarea lui ciudată se destinse şi nu mai putu să reflecteze la aceste mistere. Mai exista altă cale, cea a libertăţii. Exista transformarea într-o fiinţă pură, individuală şi paradisiacă, sufletul unitar având întâietatea în faţa iubirii şi a dorinţei de unire, mai puternic decât orice fior emoţional, o stare minunată de individualitate lipsită de mândrie, care accepta obligaţia unei permanente legături cu ceilalţi, cu un altul, se supune jugului şi corvoadei iubirii, dar nu renunţă niciodată la propria singurătate individuală şi mândră, chiar atunci când iubeşte şi cedează.

Aceasta era cealaltă cale, singura care mai rămăsese. Şi el trebuia să alerge ca s-o urmeze. Se gândi la Ursula, cât de sensibilă şi delicată era într-adevăr, cu pielea extrem de fină, de parcă îi lipsea un strat. Era cu adevărat atât de minunat de delicată şi sensibilă. De ce oare uitase? Trebuie să meargă de îndată până la ea. Trebuie să-i ceară să se mărite cu el. Trebuie să se căsătorească de îndată şi astfel să facă un jurământ definitiv şi să se unească pentru totdeauna. Trebuie să pornească imediat şi să-i ceară mâna, chiar acum. Nu mai era timp de pierdut.

Porni grăbit înspre Beldover, pe jumătate inconştient de propriile mişcări. Văzu oraşul la poalele dealului, liniştit, dar părea îngrădit de străzile drepte, tăiate ferm, în care se aflau locuinţele minerilor, alcătuind un pătrat mare, şi în închipuirea lui i se părea că seamănă cu Ierusalimul. Lumea era în întregime ciudată şi transcendentală.

Rosalind îi deschise uşa. Tresări uşor, ca orice fată

tânără, şi spuse:

— O! Am să-l anunţ pe tata.

După ce spuse acestea dispăru, lăsându-l pe Birkin în hol să se uite la nişte reproduceri după Picasso[115], aduse recent de Gudrun. Tocmai admira capacitatea sa de cunoaştere senzorială, aproape magică a pământului, când Will Brangwen apăru, lăsându-şi în jos mânecile cămăşii.

— Un moment, spuse Brangwen, să-mi iau haina.

Şi dispăru o clipă. Apoi se întoarse şi deschise uşa salonului, spunând:

— Te rog să mă scuzi. Aveam puţină treabă în şopron. Intră, te rog!

Birkin intră şi se aşează. Se uită la chipul strălucitor şi roşu al celuilalt bărbat, la fruntea îngustă şi ochii foarte luminoşi, la buzele destul de senzuale care se răsfrângeau larg şi expansiv, late şi groase, de sub mustaţa negricioasă şi deasă. Ce ciudat era ca aceasta să fie o fiinţă umană! Ceea ce credea Brangwen despre el însuşi era atât de neînsemnat faţă de felul în care era în realitate. Birkin vedea doar un mănunchi ciudat, inexplicabil şi aproape nedefinit, de pasiuni, dorinţe, renunţări, tradiţii şi idei mecanice, aruncate toate separat şi la întâmplare în acest bărbat zvelt cu chipul strălucitor, în vârstă de aproximativ 50 de ani şi care era la fel de nehotărât acum pe cât era la 20 şi tot atât de neîmplinit. Cum ar putea el să fie tatăl Ursulei, când el însuşi nu era un om împlinit? Nu era un părinte. O fărâmă de carne vie fusese transmisă prin el, dar spiritul nu venise de la el. Spiritul nu venise de la nici un strămoş, ci prinsese contur din necunoscut. Un copil este copilul misterului său, sau este necreat.

— Vremea nu e chiar atât de rea ca înainte, zise Brangwen, după ce aşteptă un moment.

Cei doi bărbaţi nu aveau nimic în comun unul cu celălalt.

— Nu, spuse Birkin. A fost lună plină acum două zile.

— O! Atunci crezi că luna are influenţă asupra vremii?

— Nu, cred că nu. Nu prea ştiu multe despre asta.

---

[115] Sculptor şi pictor spaniol (1881-1973), probabil cel mai important artist al secolului al XX-lea.

— Ştii ce se spune? Luna şi vremea se pot schimba împreună, dar schimbarea lunii nu implică schimbarea vremii.

— Zău? întrebă Birkin. Nu ştiam asta.

Urmă o pauză, după care Birkin spuse:

— Vă reţin? Am venit s-o văd pe Ursula, de fapt. E acasă?

— Nu cred că e. Mi se pare că s-a dus la bibliotecă. Mă duc să văd.

Birkin îl auzi punând întrebări în sufragerie.

— Nu, spuse el când se întoarse. Dar nu o să stea mult. Voiai să vorbeşti cu ea?

Birkin se uită spre celălalt bărbat cu ochi ciudat de calmi şi limpezi.

— De fapt, zise el, voiam să-i cer mâna.

Un punct de lumină se ivi în ochii căprui ai bărbatului mai în vârstă.

— Oh! exclamă acesta, privindu-l pe Birkin, după care îşi coborî ochii în faţa privirii calme şi fixe a celuilalt. Care va să zică, te aştepta?

— Nu, spuse Birkin.

— Nu? N-am ştiut că se pune la cale ceva de genul acesta, zâmbi Brangwen stângaci.

Birkin îl privi din nou şi-şi spuse: „Mă întreb de ce ar trebui să «se pună la cale»?”, după care spuse cu voce tare:

— Nu, poate că e destul de brusc – moment în care, gândindu-se la relaţia sa cu Ursula, adăugă: Dar nu ştiu…

— E destul de subit, nu? Oh! zise Brangwen, destul de surprins şi iritat.

— Într-un fel, răspunse Birkin, într-altul nu…

Urmă un moment de pauză, după care Brangwen spuse:

— Dar Ursula ştie?

— O, da! răspunse Birkin calm.

Vocea puternică a lui Brangwen fu străbătută de un fior în timp ce răspunse:

— Totuşi nici n-aş vrea să se pripească. Nici n-are rost să începi să deschizi ochii şi să priveşti în jur când e prea târziu.

— O, niciodată nu e prea târziu când e vorba de astfel de lucruri, spuse Birkin.

— Ce vrei să spui? îl întrebă domnul Brangwen.

— Dacă regreţi că te-ai căsătorit, căsnicia ia sfârşit, zise Birkin.

— Crezi?

— Da.

— Păi, da, acesta poate fi felul dumitale de a vedea lucrurile.

Birkin gândi în sinea lui, în tăcere: „Poate. Cât priveşte felul *dumitale* de a vedea lucrurile, domnule William Brangwen, ar fi nevoie de ceva explicaţii.”

— Bănuiesc, zise Brangwen, că ştii ce fel de oameni suntem, şi ce fel de educaţie a primit Ursula?

„Ea”, îşi spuse Birkin în gând, aducându-şi aminte de pedepsele din copilărie, „este mama pisicii”.

— Dacă ştiu ce fel de educaţie a primit? zise el tare.

Părea să-l enerveze pe Brangwen intenţionat.

— Păi, spuse el, a avut parte de tot ceea ce se cuvenea să aibă o fată – pe cât s-a putut şi în măsura posibilităţilor.

— Sunt convins că aşa a fost, spuse Birkin, ceea ce aduse conversaţia într-un punct periculos.

Tatăl devenea exasperat. Simpla prezenţă a lui Birkin i se părea ceva iritant în sine.

— Şi n-aş vrea să o văd că renunţă la toate aceste lucruri, spuse el, pe un ton răsunător.

— De ce? întrebă Birkin.

Aceste două silabe explodară în mintea lui Brangwen ca un foc de armă.

— De ce? Pentru că nu cred în comportamentul vostru modern şi în ideile voastre radicale aflate într-o permanentă schimbare, ca o broască într-un borcan cu terebentină. Asta nu mi-ar conveni.

Birkin îl urmărea cu o privire constantă şi indiferentă. Antagonismul radical dintre cei doi bărbaţi sporea.

— Da, dar oare ideile şi comportamentul meu sunt radicale? întrebă Birkin.

— Sunt? reluă Brangwen. Nu mă refer la dumneata în

mod special. Ceea ce vreau să spun e că ei, copiii mei, au fost învăţaţi să creadă şi să acţioneze în conformitate cu religia în care şi eu am fost crescut, şi nu vreau să-i văd că se îndepărtează de la ea.

Urmă o pauză periculoasă.

— Şi în afară de asta? întrebă Birkin.

Tatăl ezită, căci se afla într-o situaţie neplăcută.

— Poftim? Ce vrei să spui? Nu vreau decât să spun că fiica mea...

Şi se cufundă în tăcere, cuprins de un sentiment al inutilităţii. Ştia că într-un fel era deplasat.

— Desigur, spuse Birkin, nu vreau să rănesc sau să influenţez pe nimeni. Ursula face exact aşa cum doreşte.

Urmă o pauză totală, datorată unei lipse de a se face înţeleşi unul pe celălalt. Birkin simţea că se plictiseşte. Tatăl Ursulei nu era o persoană coerentă, ci părea o cameră plină de ecouri vechi. Ochii tânărului zăboviră asupra chipului bărbatului mai în vârstă. Brangwen îşi ridică privirile şi-l văzu pe Birkin urmărindu-l. Faţa sa era întipărită de o mânie nedesluşită, de umilinţă şi de o senzaţie de inferioritate.

— Iar în ceea ce priveşte credinţa, ăsta-i un aspect, spuse el. Dar mai degrabă-mi văd fetele moarte mâine decât să fie la cheremul primului bărbat căruia-i place să vină şi să le fluiere.

Ochii lui Birkin fură cuprinşi de o lumină stranie, dureroasă

— În privinţa asta, spuse el, nu pot să afirm decât că mai degrabă eu sunt cel care se află la cheremul unei femei, decât invers.

Din nou urmă o pauză. Tatăl era cumva confuz.

— Ştiu, zise el, o să facă aşa cum crede de cuviinţă, aşa cum a făcut mereu. Mi-am dat silinţa în privinţa copiilor, dar asta nu contează. Ele fac cum le place şi dacă pot, nu fac pe placul nimănui, decât pe al lor. Dar e normal să ţină cont de mama ei şi de mine...

Brangwen îşi urma propriul şir al gândurilor.

— Şi nu-ţi spun decât atât : mai degrabă le îngrop, decât

să le văd că au apucat-o pe căi greşite aşa cum se întâmplă în ziua de azi... Mai degrabă le îngrop.

— Da, dar vedeţi dumneavoastră, spuse Birkin, încet, cam plictisit şi obosit din nou de această nouă întorsătură, ele nu-ţi vor da nici dumitale, nici mie şansa să le îngropăm, pentru că n-au de ce să fie îngropate.

Brangwen se uită la el cu o sclipire bruscă, de mânie neputincioasă.

— Deci, domnule Birkin, spuse el, nu ştiu de ce ai venit aici şi nu ştiu ce vrei. Dar fiicele mele sunt fiicele melc şi e treaba *mea* să am grijă de ele cât mai pot.

Birkin îşi încruntă sprâncenele deodată, iar ochii aveau o privire care emana batjocură. Dar rămase complet rigid şi nemişcat. Urmă o pauză.

— Nu am nimic împotrivă să te căsătoreşti cu Ursula, începu Brangwen, în cele din urmă, n-are nici o legătură cu mine, o să facă aşa cum doreşte, cu mine sau fără mine.

Birkin se îndepărtă şi privea afară pe fereastră, dând frâu liber conştiinţei sale. La urma urmelor, ce rost mai aveau toate astea? Era inutil să mai continue aşa. Avea să aştepte până când Ursula va veni acasă, apoi va vorbi cu ea şi va pleca după aceea. N-avea chef de discuţii cu tatăl ei. Toate acestea erau inutile, iar el n-ar fi trebuit să declanşeze toate astea.

Cei doi bărbaţi stăteau într-o tăcere absolută, iar Birkin era aproape inconştient de locul în care se afla. Venise să-i ceară Ursulei să se căsătorească cu el, păi bine, atunci avea de gând să o aştepte şi să-i ceară mâna. Cât priveşte răspunsul ei, dacă ar accepta sau nu, asta nu intra în gândurile sale. Avea să-i spună ceea ce venise să-i spună şi ăsta era singurul fapt de care era conştient. Pentru el, restul familiei era total nesemnificativă. Dar totul arăta acum ca şi cum fusese menit aşa. Nu vedea decât un lucru în faţa ochilor şi nimic mai mult. Pentru moment, toate celelalte lucruri nu mai prezentau absolut nici o importanţă. Trebuia să lase totul în seama sorţii şi a întâmplării pentru ca lucrurile să se rezolve.

Într-un final auziră poarta. O văzură urcând treptele cu o

legătură de cărţi sub braţ. Chipul ei era strălucitor, distant, ca de obicei, părea absentă, de parcă gândul i-ar fi fost în *altă* parte, departe de faptele reale, ceea ce-l enerva pe tatăl ei la culme. Avea o trăsătură exasperantă de a se învălui într-o lumină proprie, care excludea realitatea, şi în interiorul căreia ea părea radioasă ca şi cum ar fi fost înconjurată de o lumină solară.

Au auzit-o intrând în sufragerie şi punând braţul de cărţi pe masă.

— Mi-ai adus *Jurnalul unei fete*[116]? o întrebă Rosalind.

— Da, l-am adus. Dar am uitat pe care-l voiai.

— Ca de obicei! strigă Rosalind supărată. Nici nu-i de mirare.

Apoi o auziră spunând ceva pe un ton mai jos.

— Unde? strigă Ursula.

Din nou vocea surorii ei era înăbuşită.

Brangwen deschise uşa şi o strigă cu vocea lui puternică şi sonoră:

— Ursula!

Ea apăru imediat, cu pălăria pe cap.

— O, bună seara, zise ea, văzându-l pe Birkin, şi profund uimită de parcă ar fi fost luată prin surprindere.

El o privea mirat, ştiind că fusese încunoştiinţată de prezenţa lui. Se comporta în acelaşi stil ciudat, luminos, mirat, de parcă ar fi fost nedumerită de lumea reală, părând detaşată de ea, având o lume proprie, desăvârşită şi strălucitoare.

— Am întrerupt o conversaţie? întrebă ea.

— Nu, doar o tăcere totală, zise Birkin.

— Oh, spuse Ursula vag, absentă.

Prezenţa lor nu însemna mare lucru pentru ea, se simţea reţinută şi nu-i băga în seamă. Era o insultă subtilă care nu înceta să-l exaspereze pe tatăl ei.

— Domnul Birkin a venit să vorbească cu tine, nu cu mine, îi spuse tatăl ei.

---

[116] Creat în 1880 ca *Jurnalul personal al unei fete*, iar din 1908 până în 1927 a fost cunoscut ca *Jurnalul personal al unei fete si Revista Femeilor*.

— O, da? exclamă ea, vag, ca şi cum asta n-ar fi privit-o. După care, adunându-se, se întoarse către el cu un aer destul de vesel, dar superficial, şi întrebă: Era vorba de ceva anume?

— Sper că da, spuse el ironic.

— Vrea să te ceară în căsătorie, după cum cere tradiţia, spuse tatăl ei.

— Oh, zise Ursula.

— Oh, zise tatăl ei batjocoritor, imitând-o. Nu mai ai nimic altceva de spus?

Ea tresări ca şi când ar fi fost bruscată.

— Chiar ai venit ca să-mi ceri mâna? îl întrebă pe Birkin, de parcă totul ar fi fost o glumă.

— Da, spuse el, cred că am venit ca să te cer de soţie.

Birkin părea că rosteşte ultimul cuvânt cu timiditate.

— Da? exclamă ea, cu strălucirea ei distantă.

Birkin ar fi putut spune orice altceva. Părea încântată.

— Da, răspunse el. Doream... doream să te rog să te căsătoreşti cu mine.

Ursula îl privi. Ochii lui sclipeau de un amalgam de lumini, de parcă voia sau nu voia ceva din partea ei. Ea se făcu mică, de parcă privirea lui ar fi demascat-o şi totul ar fi fost dureros pentru ea. Se întunecă, şi cu sufletul învăluit de neguri, se îndepărtă. Fusese izolată de propria ei lume luminoasă şi unică. Iar contactul cu alţii o îngrozea, căci i se părea aproape nefiresc în acele momente.

— Da, spuse ea vag, cu o voce plină de îndoială şi absentă.

Inima lui Birkin se strânse într-o clipă, mistuită subit de amărăciune. Toate astea n-aveau nici un fel de importanţă pentru ea. El greşise din nou. Ursula se găsea într-un fel de lume a ei care o mulţumea. El şi speranţele lui erau accidentale, nişte lucruri care o răscoleau. Această atitudine îl exaspera pe tatăl ei, până la nebunie. Fusese nevoit să suporte astfel de lucruri din partea ei toată viaţa.

— Ei bine, ce zici? exclamă el.

Ursula tresări. Apoi îi aruncă o privire în jos tatălui ei, pe jumătate speriată, după care spuse:

— N-am spus nimic, nu? – de parcă s-ar fi temut că şi-ar fi putut lua un angajament.

— Nu, spuse tatăl ei, exasperat. Dar nu-i nevoie să te uiţi la mine ca o proastă. Doar ai minte, nu?

Ea se închise în sine într-o tăcere ostilă.

— Da, am minte, şi ce-i cu asta? repetă ea, cu o voce posomorâtă, opunându-se.

— Ai auzit ce ai fost întrebată, nu? strigă tatăl ei mânios.

— Bineînţeles că am auzit.

— Păi bine, atunci, nu poţi să răspunzi? tună tatăl ei.

— De ce-aş face-o?

Tatăl ei încremeni la impertinenţa acestei replici. Dar nu spuse nimic.

— Nu, zise Birkin, ca să salveze situaţia, nu trebuie să răspunzi imediat. Poţi să-mi spui când doreşti.

Ochii ei fură străfulgeraţi de o lumină puternică.

— De ce-aş spune ceva? exclamă ea. Aţi aranjat asta între *voi*, n-are nimic de-a face cu mine. De ce vreţi amândoi să mă enervaţi?

— Să te enervăm? strigă tatăl ei, cu o mânie amară, plină de ranchiună. Să te enervăm! Păi, e păcat că nu te poate enerva cineva într-atât încât să ai destulă minte şi decenţă. Să te enervăm! O să *ai tu* grijă de asta, încăpăţânato!

Ursula stătea nemişcată în mijlocul camerei, cu chipul sclipitor şi ameninţător. Avea o expresie de sfidare satisfăcută întipărită pe chip. Birkin îşi înălţă privirile către ea. Şi el, la rândul său, era supărat.

— Dar nu te enervează nimeni, spuse el, cu o voce extrem de blândă, dar şi ameninţătoare.

— Ba da, strigă ea. Amândoi vreţi să mă obligaţi să fac ceva anume.

— Asta e o închipuire de-a ta, spuse el ironic.

— Închipuire! exclamă tatăl. E o prostănacă încrezută, asta e.

Birkin se ridică şi spuse:

— Totuşi, o să mai aşteptăm ceva timp.

Şi, fără să mai spună nimic, ieşi din casă.

— Proasto! Proasto! strigă tatăl ei, cu o amărăciune

teribilă.

Ursula părăsi camera şi se duse sus, fredonând în sinea ei. Dar era extrem de agitată, ca după o luptă îngrozitoare. De la fereastra camerei ei îl vedea pe Birkin înaintând pe şosea. Mergea cuprins de un val de furie atât de aprig, încât se minuna în sinea ei. Era ridicol, dar se temea de el. Se simţea de parcă scăpase de un pericol.

Tatăl ei rămase locului, neputincios, umilit şi mânios. Părea că toţi diavolii puseseră stăpânire asupra lui, în urma uneia dintre aceste inexplicabile dispute cu Ursula. O ura ca şi cum singura sa raţiune de a fi era să o urască până în străfundul sufletului. Tot iadul se strânsese în inima sa. În astfel de împrejurări pleca de acasă ca să scape de el însuşi. Ştia că trebuie să dispere, să renunţe, să cedeze în faţa disperării şi în cele din urmă să-şi revină.

Chipul Ursulei deveni dur, fiinţa ei le ţinuse piept lor, tuturor. Retrăgându-se în sine, deveni dură şi desăvârşită, ca un giuvaier. Era strălucitoare şi invulnerabilă, cât se poate de liberă şi fericită, total eliberată prin stăpânirea ei de sine. Tatăl ei trebuia să înveţe să treacă cu vederea indiferenţa ei satisfăcută, altfel ar fi înnebunit. Era atât de radioasă în tot ceea ce făcea şi în atitudinea ei de ostilitate perfectă.

Era în stare să continue aşa zile în şir, cu această stare neprefăcută de o spontaneitate aparent pură, atât de indiferentă faţă de orice altceva în afară de persoana ei, dar atât de categorică şi atentă faţă de ceea ce o interesa. O! Era un chin pentru un bărbat să se afle în preajma ei, iar tatăl ei blestema ziua în care devenise părinte. Dar trebuia să înveţe să nu o bage în seamă, să se prefacă a nu şti nimic.

Ursula era perfect de constantă în încăpăţânarea ei când se afla într-o astfel de stare: atât de strălucitoare, radioasă şi atrăgătoare prin această stare pură de antagonism, atât de castă şi totuşi, privită cu neîncredere de toţi, nesimpatizată de nimeni. Vocea ei, ciudat de clară şi respingătoare, era cea care o trăda. Doar Gudrun o înţelegea. În aceste momente intimitatea dintre cele două

surori era absolută, ca şi cum inteligenţa lor ar fi fost una singură. Simţeau că între ele există o legătură puternică, o înţelegere calmă, care depăşea orice altceva. Şi pe tot parcursul acestor zile de detaşare oarbă, strălucitoare, şi de intimitate între cele două fiice ale sale, tatăl părea că respiră aerul morţii, de parcă însăşi fiinţa lui ar fi fost distrusă. Era enervat la culme, nu-şi găsea liniştea, iar fiicele sale păreau că-l distrug. Dar era neputincios şi rămânea fără cuvinte în faţa lor. Era obligat să respire aerul propriei sale morţi. Le blestema în sinea lui şi nu-şi dorea decât să plece cât mai departe de el.

Ele continuară să radieze în uşoara lor atitudine feminină, de superioritate, o încântare să te uiţi la ele. Făceau schimb de confidenţe, confesiunile lor erau sincere în cel mai înalt grad, în cele din urmă încredinţându-şi una alteia orice secret. Nu ascundeau nimic, îşi spuneau totul, până când treceau graniţa răului. Se înarmau una pe alta cu cunoştinţe şi extrăgeau cele mai tainice arome din mărul cunoaşterii. Era ciudat felul în care cunoştinţele lor erau complementare, se completau reciproc.

Ursula îi privea pe bărbaţi ca pe fiii ei, îi compătimea pentru dorinţele lor şi le admira curajul, se minuna de ei, aşa cum o mamă se minunează de copilul ei, cu o oarecare bucurie de noutatea pe care o reprezintă. Dar pentru Gudrun, ci se aflau în tabăra adversă. Se temea de ei şi-i dispreţuia, respectându-le activitatea chiar prea mult.

— Bineînţeles, spunea ea degajată, există în Birkin o vitalitate remarcabilă. Există un şuvoi de viaţă extraordinar de bogat în el, cu adevărat uimitor prin felul în care se dăruieşte unei activităţi. Dar sunt atât de multe lucruri în viaţă pe care pur şi simplu nu le ştie. Fie că nu e conştient de existenţa lor deloc, sau nu le ia în seamă, considerându-le neimportante, lucruri care pentru alţii sunt vitale. Într-un fel, nu e destul de inteligent, e prea interesat de detalii.

— Da, exclamă Ursula, prea seamănă cu un predicator. E un adevărat preot.

— Exact! Nu poate auzi ce au de spus ceilalţi – pur şi simplu nu poate auzi. Propria sa voce e prea tare.

— Da. Te reduce la tăcere.

— Te acoperă cu vocea, repetă Gudrun. Şi asta prin simpla forţă a violenţei lui. Şi, desigur, este în zadar. Nimeni nu e convins prin violenţă. Să discuţi cu el devine imposibil, şi să trăieşti cu el cred că ar fi mai mult decât imposibil.

— Nu crezi că cineva poate trăi cu el? întrebă Ursula.

— Cred că ar fi prea extenuant, prea obositor. Persoana aceea ar fi redusă la tăcere de fiecare dată şi obligată să facă aşa cum dictează el, fără să aibă de ales. Ar dori să te controleze în întregime. Nu poate îngădui să existe şi alte opinii în afară de ale sale. Şi apoi, adevărata stângăcie a minţii sale constă în lipsa simţului autocritic. Nu, cred că ar fi de-a dreptul intolerabil.

— Da, consimţi Ursula, vag. Era de acord doar pe jumătate cu Gudrun. Nenorocirea este, spuse ea, că aproape orice bărbat ţi s-ar părea de nesuportat după două săptămâni.

— E de-a dreptul îngrozitor, spuse Gudrun. Dar Birkin e prea categoric. N-ar putea suporta dacă te-aude spunând că sufletul tău e numai al tău. În ceea ce-l priveşte, asta-i perfect adevărat.

— Da, spuse Ursula. Trebuie să ai un suflet ca al *lui*.

— Exact. Ce poate fi mai rău decât asta?

Toate astea erau atât de adevărate încât Ursula se simţi plină de un dezgust oribil, până în străfundul sufletului ei. Continuă să trăiască cu acest dezacord puternic care îi străbătea întreaga fiinţă, într-o stare de nefericire searbădă.

Apoi avu loc o reacţie faţă de Gudrun. Aceasta dădea verdicte atât de stricte şi făcea lucrurile să pară atât de urâte şi definitive. De fapt, chiar dacă ar fi fost aşa cum spunea Gudrun când se referea la Birkin, şi alte lucruri erau la fel de adevărate. Dar Gudrun trăgea multe linii dedesubtul lui, de parcă ar fi fost un cont închis. Iată-l: evaluat, facturat, plătit şi încheiat. Dar asta era o minciună. Acest fel tranşant al lui Gudrun, această expediere a oamenilor şi a lucrurilor într-o propoziţie era o minciună.

Ursula începu să se distanţeze de sora ei.

Într-o zi, în timp ce mergeau pe uliţă, văzură un prigor stând pe crenguţa din vârf a unui arbust, cântând ascuţit. Surorile rămaseră să-l privească. Un zâmbet ironic străluci pe chipul lui Gudrun.

— Nu-i aşa că se simte important? zâmbi Gudrun.

— Crezi? exclamă Ursula cu o mică grimasă ironică. Nu-i aşa că e ca un mic Lloyd George[117] al aerului?

— Chiar aşa! Un mic Lloyd George al aerului, chiar asta e, exclamă Gudrun încântată.

Apoi zile în şir Ursula percepu păsările insistente şi plictisitoare ca pe nişte politicieni scunzi şi îndesaţi care-şi ridică vocile de pe podium, nişte omuleţi care trebuie să se facă auziţi cu orice preţ.

Chiar din acest fapt se declanşa reacţia de respingere faţă de Gudrun. Într-o zi nişte prigori ţâşniră în zbor de pe drum prin faţa ei. Şi păsările i se părură atât de ciudate şi inumane, ca nişte săgeţi aurii, scânteietoare, zburând priit aer ca o solie neobişnuită a vieţii, încât îşi spuse: „La urma urmei, este o obrăznicie să le numeşti mici Lloyd George. Ne sunt total necunoscute, sunt ca nişte forţe necunoscute. E o neruşinare să le privim de parcă ar fi la fel ca fiinţele umane. Sunt ale altei lumi. Ce antropomorfism stupid! Gudrun e chiar neruşinată şi insolentă dacă devine măsura tuturor lucrurilor, dacă reduce totul la standardele umane. Rupert are mare dreptate, oamenii sunt plictisitori când zugrăvesc universul după propria lor imagine. Universul e non-uman, slavă Domnului.” I se părea o lipsă de respect, o distrugere a întregii vieţi adevărate să asociezi păsările cu nişte micuţi Lloyd George. Era atât de fals în ceea ce-i privea pe prigori, o asemenea defăimare. Totuşi, şi ea însăşi făcuse acest lucru, dar sub influenţa lui Gudrun; asta era scuza ei.

Aşa că se îndepărtă de Gudrun şi de lucrurile pe care ea le susţinea şi se întoarse din nou spiritualiceşte către Birkin. Nu-l mai văzuse de la eşecul cererii în căsătorie. Nu voia să-

[117] Parlamentar liberal, galezul David Lloyd George (1863-1945) fost prim-ministru din decembrie 1916 până în octombrie 1922.

l mai vadă, căci nu-şi dorea să fie obligată să răspundă la întrebare. Ştia ce voia să însemne cererea în căsătorie a lui Birkin; ştia, într-un fel nedefinit, fără să se exprime în cuvinte. Ştia ce fel de iubire şi ce fel de capitulare îşi dorea el. Şi nu era deloc sigură că acesta era genul de iubire pe care-l dorea. Nu era deloc convinsă că îşi dorea această armonie reciprocă a izolării. Îşi dorea intimitatea absolută. Voia să fie al ei pe de-a-ntregul, să fie în sfârşit doar al ei. O! Îl dorea nespus, în intimitate. Să-l soarbă ca pe un elixir al vieţii. Îşi făcea mărturisiri importante în sinea ei, despre felul în care ar fi dispusă să-i încălzească tălpile picioarelor între sâni, în stilul descris în dezgustătorul poem al lui Meredith[118]. Dar asta numai cu condiţia ca el, iubitul ei, să o iubească nespus, într-o completă uitare de sine. Şi în sufletul ei ştia că el nu se va lăsa niciodată definitiv în voia ei. Nu credea în renunţarea de sine definitivă. O spunea deschis. Asta era provocarea lui, iar ea era pregătită să se lupte pentru asta. Căci ea credea într-o absolută capitulare în faţa iubirii. Credea că iubirea depăşea cu mult individul. El susţinea că individul era mai *presus* decât iubirea, sau orice alt gen de relaţie. Pentru el, sufletul strălucitor şi unic accepta iubirea ca pe una dintre condiţiile sale, o condiţie a propriului său echilibru. Ea credea că iubirea e *totul*. Omul trebuie să se lase în voia ei. Trebuie să fie sorbit de ea până la drojdie. Fie ca el să fie *bărbatul ei* în întregime, iar ea, la rândul ei, va fi sclava lui umilă, fie că el voia sau nu.

[118] Versurile 33-36 din poemul *O învăţătură dintr-o balada spaniolă* (1886) de George Meredith: „Cu sânii mei îţi răcoresc tălpile/Torn vin şi-ţi pregătesc mâncarea/ Umilă, atunci când i-e voia stăpânului meu/ Şi mă aşez lângă el în aşternuturi parfumate”.

Capitolul XX

GLADIATORII

DUPĂ EŞECUL CERERII ÎN CĂSĂTORIE, Birkin plecase în grabă din Beldover, cuprins de un val de furie. Se simţea ca un prostănac în toată regula şi credea că toată scena fusese o farsă de primă clasă. Dar asta nu-l deranja absolut deloc. Era copleşit de o mânie profundă, batjocoritoare pentru că Ursula continua să exclame tot timpul: „De ce vreţi să mă obligaţi?”, cu indiferenţa ei strălucitoare şi insolentă.

Birkin se duse direct la Shortlands. Acolo îl găsi pe Gerald stând cu spatele la foc în bibliotecă, la fel de nemişcat pe cât poate să fie un om care e totalmente lipsit de astâmpăr, cu mintea golită. Terminase toată treaba pe care o avea de făcut şi acum nu-i mai rămăsese nimic. Putea să iasă cu maşina şi să dea o fugă până în oraş. Dar nu voia să plece cu maşina, nici nu voia să dea o fugă până în oraş şi nici să treacă pe la familia Thirlby. Stătea indiferent şi nemişcat, într-o agonie a inerţiei, ca o maşină care nu mai are curent.

Acest fapt era foarte trist pentru Gerald, care nu ştiuse niciodată ce e plictiseala, care trecuse de la o activitate la alta, ştiind tot timpul ce să facă. Acum i se părea că, treptat, totul se opreşte în el. Nu mai voia să se ocupe de treburile cotidiene. Ceva inert înăuntrul lui pur şi simplu refuza să răspundă vreunei sugestii. Cântărea în sinea lui ce posibilităţi avea să scape de această nenorocire a neantului şi să se uşureze de stresul goliciunii interioare. Dar nu mai rămăseseră decât trei lucruri care l-ar incita şi l-ar trezi la viaţă. Unul era să bea sau să fumeze haşiş, al doilea era să-şi caute alinarea la Birkin, iar cel de-al treilea, femeile. De băut, n-avea pe nimeni cu care să bea în

momentul de faţă. Femei, nici atât. Iar în ce-l priveşte pe Birkin, ştia că e plecat. Aşa că n-avea nimic de făcut decât să îndure tensiunea propriului suflet pustiu.

Când îl văzu pe Birkin chipul său se lumină brusc, într-un zâmbet minunat.

— Pe Dumnezeul meu, Rupert, spuse el, tocmai ajunsesem la concluzia că nu contează nimic pe lume decât o persoană care să tocească ascuţişul singurătăţii noastre, o persoană potrivită.

Zâmbetul din ochii săi era de-a dreptul uimitor în timp ce-l privea pe celălalt bărbat. Era o lucire pură, de uşurare. Faţa sa era palidă şi chiar rătăcită.

— Femeia potrivită, cred că vrei să spui, spuse Birkin, cu ciudă.

— Desigur, e preferabil. Dacă nu reuşeşti cu asta, atunci un bărbat amuzant.

Râse în timp ce spuse asta. Birkin se aşeză lângă foc.

— Ce făceai? întrebă el.

— Eu? Nimic. Sunt cam prost dispus acum, totul îmi iese pe dos, nici nu pot să mă distrez, nici să muncesc. Nu ştiu dacă nu cumva e un semn de bătrâneţe.

— Vrei să spui că te-ai plictisit?

— Plictisit? Nu ştiu. Nu mă pot aduna. Şi simt că diavolul ori îşi face simţită prezenţa prea mult în mine, ori e mort.

Birkin privi în sus şi se uită în ochii lui.

— Ar trebui să încerci să dai cu pumnul în ceva, spuse el.

Gerald zâmbi.

— Poate, zise el. Atâta vreme cât e ceva în care merită să dai cu pumnul.

— Chiar aşa! spuse Birkin, domol.

Urmă o pauză lungă, în timpul căreia amândoi erau conştienţi de prezenţa celuilalt.

— Trebuie să aştepţi, adăugă Birkin.

— O, Doamne! Să aştepţi! Ce să mai aştepţi?

— Se zice din bătrâni că sunt trei leacuri pentru *ennui*[119]: somnul, băutura şi călătoriile, zise Birkin.

— Toate astea sunt depăşite, zise Gerald. În somn visezi,

[119] Sentiment de plictiseală şi nemulţumire.

când bei înjuri şi când călătoreşti ţipi la un hamal. Nu, munca şi iubirea sunt leacurile. Când nu munceşti, ar trebui să fii preocupat de iubire.

— Atunci îndrăgosteşte-te, spuse Birkin.

— Arată-mi persoana, spuse Gerald. Şansele să găseşti iubirea se împuţinează.

— Da? Şi atunci ce-i de făcut?

— Să mori, zise Gerald.

— Atunci mori!

— Nu văd ce rost are, replică Gerald.

Îşi scoase mâinile din buzunarele pantalonilor şi luă o ţigară. Era tensionat şi nervos. Îşi aprinse ţigara la lampă, aplecându-se înainte şi trăgând din ea încontinuu. Era îmbrăcat pentru cină, cum îi era obiceiul seara, deşi era singur.

— Există şi o a treia calc pe lângă celelalte două, spuse Birkin. Muncă, iubire şi luptă. Uiţi de luptă.

— Cred că da, spuse Gerald. Ai practicat vreodată boxul?

— Nu.

— Ah!

Gerald îşi ridică privirea şi suflă fumul încet în aer.

— De ce? întrebă Birkin.

— Aşa. Mă gândeam să facem o rundă. Poate că e adevărat – vreau să lovesc ceva. E o sugestie.

— Deci crezi că ai putea tot atât de bine să mă loveşti? întrebă Birkin.

— Pe tine? Păi... poate. Prieteneşte, bineînţeles.

— Desigur! spuse Birkin, muşcător.

Gerald stătea sprijinit de poliţa şemineului. Privi în jos spre Birkin şi ochii îi fură străfulgeraţi de un fel de teroare ca ochii unui armăsar care sunt injectaţi şi ieşiţi din orbite, întorşi să privească înapoi, încremeniţi de groază.

— Simt că dacă nu sunt atent, o să ajung să fac ceva stupid, spuse el.

— Nu văd de ce n-ai face-o, zise Birkin, rece.

Gerald asculta cu nerăbdare. Continua să privească în jos la Birkin, de parcă ar fi vrut să descopere ceva la celălalt bărbat.

— Am practicat cândva luptele corp la corp, spuse Birkin, Am locuit în aceeaşi casă cu un japonez la Heidelberg[120] şi m-a învăţat câte ceva. Dar nu prea am avut talent niciodată.

— Nu mai spune! exclamă Gerald. E unul dintre lucrurile pe care nu le-am văzut niciodată pe viu. Te referi la jiu-jitsu, bănuiesc?

— Da, dar nu am talent la chestiile astea, nu mă interesează.

— Nu? Pe mine, da. Care-i prima figură?

— Am să-ţi arăt ce ştiu, dacă vrei, spuse Birkin.

— Vrei? Chipul lui Gerald se crispă o clipă într-o expresie ciudată, zâmbitoare, în timp ce spuse: Păi, mi-ar plăcea tare mult.

— Atunci o să încercăm jiu-jitsu. Doar că nu prea o să fii în stare de mare lucru în cămaşa asta scrobită.

— Atunci hai să ne dezbrăcăm şi să o facem cum trebuie. Stai puţin.

Sună clopoţelul şi-l aşteptă pe majordom.

— Adu câteva sandvişuri şi nişte sifon, îi spuse el omului, şi apoi să nu mai fiu deranjat în seara asta.

Majordomul ieşi. Gerald se întoarse către Birkin, cu ochii aprinşi.

— Şi te-ai luptat cu un japonez? îl întrebă el. Dezbrăcaţi?

— Uneori.

— Zău! Şi deci, cum era ca luptător?

— Cred că bun, nu mă pricep. Era foarte rapid, alunecos şi plin de scântei electrice. E remarcabil ce forţă fluidă şi ciudată pare să existe în acei oameni... nu-i o strânsoare omenească... e ca aceea a unui polip.

Gerald dădu din cap afirmativ.

— Aşa am bănuit şi eu, zise el, numai uitându-mă la ei. Mă cam dezgustă.

— Te dezgustă şi te atrag în acelaşi timp. Sunt foarte respingători atunci când sunt reci şi au o culoare cenuşie. Dar atunci când sunt încinşi şi incitaţi există o atracţie

[120] Oraş german, cu cea mai veche universitate din Germania, fondată în 1386.

supremă, emană un fluid electric ciudat, precum ţiparii.

— Mda, probabil.

Servitorul aduse tava şi o puse pe masă.

— Să nu mai fiu deranjat, spuse Gerald.

Uşa se închise.

— Ei bine, zise Gerald. Ne dezbrăcăm şi începem? Vrei să bei ceva mai întâi?

— Nu.

— Nici eu.

Gerald închise bine uşa şi împinse mobila deoparte. Camera arăta spaţioasă, acum că se făcuse loc, şi podeaua era acoperită cu un covor gros. Apoi îşi scoase repede hainele şi-l aşteptă pe Birkin. Acesta, alb şi subţire, se îndreptă către el. Birkin era mai degrabă o prezenţă fizică decât un obiect vizibil; Gerald era în întregime conştient de prezenţa sa materială, dar nu vizuală. El era o prezenţă concretă şi uşor de observat, un strop de substanţă pură şi bine definită.

— Acum, zise Birkin, am să-ţi arăt ceea ce-am învăţat şi ceea ce-mi aduc aminte. Lasă-mă să te apuc aşa...

Şi mâinile lui se încleştară pe trupul gol al celuilalt bărbat. Într-o clipă îl răsuci uşor pe Gerald pe deasupra capului, iar acesta se trezi clătinându-se pe genunchiul lui Birkin cu capul în jos. După ce-i dădu drumul, Gerald sări în picioare, cu ochii sclipind.

— E o mişcare inteligentă, spuse el. Acum încearcă din nou.

Aşadar, cei doi bărbaţi începură să se lupte. Erau foarte diferiţi: Birkin era înalt şi slab, cu oasele fine şi subţiri, iar Gerald era mult mai masiv şi mai maleabil. Oasele sale erau puternice şi rotunde, membrele rotunjite, iar trăsăturile erau frumoase şi bine articulate. Părea să stea bine şi zdravăn înţepenit pe picioare, în timp ce Birkin avea centrul de greutate în mijloc. Gerald avea o putere covârşitoare care te făcea să dai înapoi, oarecum mecanică, dar bruscă şi invincibilă, în timp ce Birkin mai mult se eschiva, până la a deveni aproape de neatins. Se îndrepta invizibil către celălalt bărbat, lăsând vag impresia

că-l atinge, ca un veşmânt, iar apoi deodată îl înhăţa cu o mişcare tensionată şi fină, care părea să pătrundă până în străfundul fiinţei lui Gerald.

Se opriră, discutară metode, exersară strânsori şi aruncări şi începură să se obişnuiască unul cu celălalt, cu ritmul celuilalt, ajungând la un fel de înţelegere fizică reciprocă. După care, din nou, se angajară într-o luptă de-a binelea. Păreau să se înfigă din ce în ce mai adânc în carnea albă a celuilalt, de parcă ar fi vrut să devină o singură fiinţă. Birkin avea o uriaşă energic ascunsă, pe care şi-o exercita asupra celuilalt bărbat cu o forţă ciudată şi apăsându-l ca o vrajă aruncată asupra lui. Apoi îl slăbea şi Gerald respira uşurat, cu mişcări ameţite, gâfâind şi alb.

Aşadar, cei doi bărbaţi se încolăceau şi se luptau înşfăcându-se din ce în ce mai strâns. Amândoi aveau pielea albă şi întinsă, dar Gerald se înroşea în locurile în care era atins, iar Birkin rămânea alb şi tensionat. Părea să se înfigă în trupul lui Gerald, care era mai solid, mai masiv; îşi contopea trupul cu al celuilalt de parcă ar fi vrut să-l supună subtil, întotdeauna încercând să anticipeze rapid, ca un vrăjitor, fiecare mişcare a trupului celuilalt, însuşindu-şi-o şi contracarând-o, năpustindu-se asupra membrelor şi trupului lui Gerald ca un vânt puternic. Se părea că întreaga inteligenţă fizică a lui Birkin pătrundea în trupul lui Gerald, ca şi cum energia sa fină sublimată intra adânc în carnea împlinită a acestuia, aruncând o plasă delicată care îi anihila muşchii şi penetra până în străfundurile fiinţei lui Gerald.

Astfel se luptară rapid, absorbiţi, concentraţi şi fără să se mai gândească la nimic altceva, ca două siluete extrem de albe care se contopeau prin luptă într-un tot, din ce în ce mai strâns, din ce în ce mai aproape, cu mişcări ciudate şi încleştate ca ale unei caracatiţe, cu braţele sclipind în lumina difuză din cameră, formând un nod tensionat şi alb, un nod strâns, încleştat în tăcere, între pereţii plini cu cărţi vechi şi maronii. Din când în când, se mai auzea câte un răsuflu ascuţit sau un sunet ca un oftat, după care o bufnitură rapidă pe podeaua acoperită de un covor gros şi

în cele din urmă sunetul ciudat al trupului care scăpa de sub celălalt trup. Adesea, din încleştarea acerbă a acestei fiinţe violente fără cap, doar cu membre rapide şi încleştate, cu spatele solid şi alb, şi prin contopirea fizică a celor două trupuri se forma o singură fiinţă. După care apărea capul strălucitor şi ciufulit al lui Gerald, în clipa în care lupta lua o nouă întorsătură, apoi pentru o clipă capul cenuşiu ca o umbră al celuilalt bărbat se ivea din încleştare cu ochii largi, îngrozitori şi orbi.

În cele din urmă, Gerald se prăbuşi inert pe covor, cu pieptul ridicându-i-se convulsiv în timp ce îşi trăgea cu greu răsuflarea, pe când Birkin îngenunchie deasupra lui, aproape fără cunoştinţă. Birkin era mult mai epuizat. Trăgea acrul în piept încet şi scurt, de parcă s-ar fi înecat. Pământul părea să se încline şi să se clatine şi un întuneric total îi învăluia mintea. Nu ştia ce se întâmplă. Se prăbuşi înainte peste Gerald, fără cunoştinţă, dar acesta nu observă. Apoi îşi reveni oarecum, conştientizând numai faptul că lumea se înclina şi aluneca. Lumea aluneca şi totul se cufunda în întuneric. El însuşi aluneca la nesfârşit, fără oprire.

Îşi recapătă cunoştinţa şi auzi un zgomot imens la uşă. Ce se putea întâmpla, ce era cu zgomotul acela de ciocan care răsuna în casă? Nu ştia. Şi apoi îşi dădu seama că era bătaia propriei sale inimi. Dar asta părea imposibil, căci zgomotul venea de afară. Ba nu, era în interiorul său, era inima sa. Iar bătaia era dureroasă, atât de puternică şi de amplă. Se întreba dacă Gerald o auzea. Nu ştia dacă stătea în picioare, dacă stătea întins sau era în cădere.

Când îşi dădu seama că zăcea inert deasupra lui Gerald, fu surprins şi nedumerit. Dar se ridică ajutându-se cu mâna şi aşteptând ca bătăile inimii să i se mai liniştească şi să nu mai fie atât de dureroase. Îl durea foarte tare şi îi absorbea întreaga cunoştinţă.

Totuşi, Gerald era mai puţin conştient decât Birkin. Amândoi rămaseră într-o vagă aşteptare, într-un soi de non-existenţă, minute în şir, fără să-şi dea seama.

— Desigur, gâfâi Gerald, nu trebuia să fiu dur... cu tine...

trebuia să-mi înfrânez... forţa...

Birkin îl auzi vorbind de parcă propriul lui spirit stătea în spatele lui, în afara lui, ascultând. Trupul său era ca-ntr-o transă de epuizare, iar spiritul auzea slab. Trupul său nu putea să răspundă. Ştia doar că bătăile inimii încetineau. Era împărţit între spiritul său, care se afla în exterior şi era conştient, şi corpul, ca o pulsaţie inconştientă şi constantă a sângelui.

— Te-aş fi putut arunca la pământ... dacă mă foloseam de violenţă, gâfâi Gerald. Dar m-ai bătut, recunosc.

— Da, spuse Birkin, pronunţând cuvintele cu greutate în atmosfera tensionată de acolo, eşti mult mai puternic decât mine... m-ai putea doborî... cu destulă uşurinţă.

Apoi căzu din nou pradă teribilelor pulsaţii ale inimii şi sângelui.

— M-a surprins, gâfâi Gerald, puterea pe care o ai. E aproape supranaturală.

— Dar de scurtă durată, spuse Birkin.

Încă mai avea sentimentul că-şi aude propriul spirit despărţit de trup, care se afla la oarece distanţă de el. Totuşi acum părea mai aproape. Şi zvâcnirea ciudată a sângelui în piept se mai potolise, lăsându-l să-şi mai vină în simţiri. Îşi dădu seama că se sprijinea cu toată greutatea pe trupul celuilalt. Asta-l surprinse, pentru că avea impresia că se retrăsese. Îşi reveni şi se ridică în capul oaselor. Dar era încă zdruncinat şi ameţit. Îşi întinse mâna ca să se sprijine şi-i atinse mâna lui Gerald care zăcea pe jos. Mâna lui Gerald o strânse cald şi subit pe cea a lui Birkin, iar cei doi bărbaţi rămaseră epuizaţi şi gâfâind, cu mâinile strâns încleştate una peste a celuilalt. Mâna lui Birkin o strânse repede cu o mişcare puternică şi caldă pe a lui Gerald, pe când strânsoarea lui Gerald fusese bruscă şi momentană.

Totuşi, începură să-şi revină în simţiri, iar conştiinţa se reîntorcea ca un val în reflux. Birkin putea să respire aproape la fel de normal ca înainte. Mâna lui Gerald se retrase încet, iar Birkin se ridică şi el în picioare uşor şi ameţit, se îndreptă spre masă şi îşi turnă un pahar de whisky cu sifon. Gerald veni şi el să bea ceva.

— A fost chiar o luptă pe cinste, nu? spuse Birkin, privindu-l pe Gerald cu ochii întunecaţi.

— Pe Dumnezeul meu că da, spuse Gerald. Se uită la trupul delicat al celuilalt bărbat şi adăugă: Nu te-a solicitat prea tare, nu?

— Nu. Trebuie să practici luptele, să te străduieşti şi să te menţii în formă fizică. Aşa eşti sănătos.

— Chiar crezi asta?

— Da. Tu nu?

— Ba da, spuse Gerald.

Se formară intervale lungi de tăcere între cuvintele pe care le rosteau. Lupta avea o semnificaţie profundă pentru ei... o semnificaţie nefinalizată.

— Împărtăşim afinităţi de ordin mintal şi spiritual, deci şi din punct de vedere fizic ar trebui să avem nişte afinităţi, mai mult sau mai puţin... este mult mai complex aşa.

— Desigur că aşa e, spuse Gerald. După care râse cu poftă, adăugând: Mie mi se pare destul de încântător.

Îşi întinse braţele maiestuos.

— Da, zise Birkin, nu ştiu de ce trebuie să ne justificăm.

— Bineînţeles că nu.

Cei doi bărbaţi începură să se îmbrace.

— Mai cred de asemenea că arăţi bine, îi spuse Birkin lui Gerald, şi asta e la fel un lucru minunat. Ar trebui să ne bucurăm de lucrurile care ni se oferă.

— Crezi că arăt bine... cum adică? Din punct de vedere fizic? întrebă Gerald cu ochii scânteind.

— Da. Ai un gen de frumuseţe nordică, precum lumina care se reflectă din zăpadă, şi nişte forme frumoase şi bine conturate. Da, şi de asta trebuie să ne bucurăm. Ar trebui să ne delectăm cu orice.

Gerald râse, scoţând un sunet ciudat din gât, şi spuse:

— Cu siguranţă, e un fel de a aborda lucrurile. Nu pot decât să-ţi spun atât: că mă simt mai bine. Cu siguranţă că m-a ajutat. Acesta e genul de *Brüderschaft* pe care-l doreai?

— Poate. Crezi că asta ne angajează cu ceva?

— Nu ştiu, râse Gerald.

— În orice caz, te simţi mai liber şi mai degajat acum – şi asta e ceea ce ne dorim.

— Desigur, zise Gerald.

Se apropiará de foc cu sticla, paharele şi mâncarea.

— Întotdeauna mănânc ceva înainte să mă culc, spuse Gerald, dorm mai bine.

— Eu n-aş putea dormi aşa de bine, răspunse Birkin.

— Nu? Ei, poftim, nu suntem la fel. Mă duc să-mi pun o haină de casă.

Birkin rămase singur, uitându-se la foc. Gândurile i se întorseseră către Ursula, care părea că îşi regăseşte locul în conştiinţa lui. Gerald coborî purtând un halat din mătase gros, de culoare neagră cu verde, cu dungi late, strălucitor şi bătător la ochi.

— Arăţi foarte bine, spuse Birkin, uitându-se la halatul lung.

— A fost un caftan de Buhara[121], spuse Gerald. Îmi place.

— Şi mie.

Birkin rămase tăcut, gândindu-se cât de pedant arăta Gerald în costumaţia sa, cât de costisitor trebuie să fi fost, de asemenea! Purta şosete de mătase, avea butoni cu o montură fină, lenjerie şi bretele de mătase. Era ciudat. Asta era o altă diferenţă între ei. Birkin era neglijent şi lipsit de imaginaţie în legătură cu propria înfăţişare.

— Desigur, spuse Gerald reflectând, există ceva ciudat la tine. Eşti neobişnuit de puternic. Nimeni nu s-ar aştepta, e destul de surprinzător.

Birkin râse. Se uita la înfăţişarea frumoasă a celuilalt, blond şi atrăgător în halatul bogat, şi se gândea cumva la diferenţa dintre ei: erau atât de deosebiţi; la fel de îndepărtaţi, poate, pe cât sunt femeile de bărbaţi, totuşi în alt sens. Dar, într-adevăr, Ursula era cea care punea stăpânire pe fiinţa lui Birkin, în acest moment. Gerald devenea minuscul din nou, intra într-un con de umbră.

— Ştii, spuse el deodată, m-am dus şi i-am cerut mâna Ursulei Brangwen în seara asta.

---

[121] Cândva un renumit centru comercial, iar acum un important centru unde se produce gazul natural în Uzbekistan, în Asia.

Văzu uimirea neţărmurită strălucind pe chipul inexpresiv al lui Gerald.

— Zău?

— Da. Aproape în mod oficial, adică am vorbit întâi cu tatăl ei, aşa cum se cuvine să fie, deşi a fost din întâmplare sau din prostie.

Gerald continua să se uite mirat, de parcă n-ar fi înţeles.

— Doar nu vorbeşti serios? Adică chiar te-ai dus şi i-ai cerut tatălui ei permisiunea să te căsătoreşti cu ea?

— Da, spuse Birkin, aşa am făcut.

— Deci ai vorbit cu ea mai înainte, nu?

— Nu, nu i-am spus nimic. Mi-a venit aşa, deodată, să mă duc acolo şi să-i cer mâna, dar în locul Ursulei s-a întâmplat să fie tatăl ei, aşa că l-am întrebat pe el mai întâi.

— Dacă poţi să te însori cu ea? concluziona Gerald.

— Mda, cam aşa ceva.

— Şi n-ai vorbit cu ea?

— Ba da. A venit mai târziu. Aşa că i-am pus întrebarea şi ei.

— Da? Şi ce-a zis apoi? Te-ai logodit cu ea?

— Nu, a spus doar că nu vrea să fie forţată să răspundă.

— Ce-a zis?

— A zis că nu vrea să fie forţată să răspundă.

— „A zis că nu vrea să fie forţată să răspundă”. Dar ce voia să spună cu asta?

Birkin ridică din umeri.

— N-aş putea să-ţi spun, răspunse el. Cred că nu voia să fie presată în clipa aceea.

— Dar chiar aşa s-a întâmplat? Şi ce-ai făcut apoi?

— Am plecat de acolo şi am venit aici.

— Ai venit direct aici?

— Da.

Gerald se uita fix, plin de uimire şi amuzament. Nu-i venea creadă.

— Dar chiar e adevărat, aşa cum zici?

— Cuvânt cu cuvânt.

— Da?

Se lăsă pe spate în scaun, plin de încântare şi

amuzament.

— Asta-i chiar bună. Aşadar, ai venit aici să te lupţi cu îngerul[122] tău cel bun, nu?

— Da? întrebă Birkin.

— Păi, aşa se pare. Nu asta ai făcut?

Acum Birkin nu mai putea înţelege ce voia să spună Gerald.

— Şi ce-o să se întâmple? întrebă Gerald. Ai de gând să laşi cererea în căsătorie deschisă, ca să zic aşa?

— Cred că da. Mi-am jurat să-i trimit pe toţi la dracu'. Dar cred că am să o cer iar în căsătorie, peste puţin timp.

Gerald îl urmărea atent.

— Deci ţii la ea, nu? întrebă el.

— Cred că o iubesc, spuse Birkin, cu un chip care căpăta o expresie imobilă şi fixă.

Gerald tresăltă o clipă de încântare, de parcă acest lucru ar fi fost special făcut ca să-i facă plăcere. Apoi faţa lui arboră un aer grav şi dădu din cap încet:

— Ştii, spuse el, întotdeauna am crezut în iubire, în iubirea adevărată. Dar unde o mai găseşti în ziua de azi?

— Nu ştiu, spuse Birkin.

— E foarte rară, zise Gerald. Apoi, după o pauză, spuse: niciodată nu am simţit-o pe propria piele, nu ceea ce eu numesc iubire. Am umblat după femei, de unele chiar m-am amorezat pătimaş. Dar niciodată n-am simţit *iubirea*. Nu cred că am simţit vreodată la fel de multă *iubire* pentru o femeie, aşa cum simt pentru tine – nu *iubire*. Înţelegi ce vreau să spun?

— Da. Sunt sigur că n-ai iubit niciodată o femeie.

— Se simte asta, nu? Şi crezi că am să iubesc vreodată? Înţelegi ce vreau să spun? Îşi puse mâna pe piept, strângându-şi pumnul acolo, de parcă avea să scoată ceva. Vreau să spun că – nu pot să mă exprim, dar ştiu ce este.

— Ce este atunci? întrebă Birkin.

— Vezi tu, nu pot să mă exprim în cuvinte. În orice caz, mă refer la ceva puternic, ceva ce nu se poate schimba.

Ochii săi erau strălucitori şi nedumeriţi.

---

[122] Vezi Geneza, 32: 24-30.

— Ei bine, crezi că am să simt vreodată asta pentru o femeie? spuse el, nerăbdător.

Birkin îl privi şi scutură din cap.

— Nu ştiu, spuse el, n-am de unde să ştiu.

Gerald stătea cu sufletul la gură, ca şi cum şi-ar fi aşteptat soarta. Apoi se trase înapoi în fotoliu.

— Nu, spuse el. Şi nici eu – nici măcar eu nu ştiu.

— Tu şi eu suntem diferiţi, spuse Birkin. Nu pot să-ţi spun ce întorsătură va lua viaţa ta.

— Nu poţi, spuse Gerald, nu mai mult decât pot eu. Dar ştii, încep să mă îndoiesc.

— Că ai să iubeşti vreodată o femeie?

— Păi, da, adică ceea ce tu numeşti adevărata iubire.

— Te îndoieşti?

— Ei bine, încep să mă îndoiesc.

Urmă o pauză lungă.

— Viaţa e plină de diverse lucruri, spuse Birkin. Nu există doar un singur drum.

— Da, şi eu cred asta. Sunt convins. Şi, fii atent, nu-mi pasă cum va fi.... nu-mi pasă atâta timp cât simt – făcu o pauză şi o expresie nedefinită şi plictisită îi apăru pe chip, reflectându-i sentimentele – atâta vreme cât simt că *am trăit* cumva... nu-mi pasă în ce fel... dar aş dori să simt asta.

— Să te realizezi, spuse Birkin.

— M-da, poate că asta este, să mă realizez; eu nu folosesc aceleaşi cuvinte ca tine.

— E acelaşi lucru.

Capitolul XXI

ÎNCEPUTUL

GUDRUN ERA PLECATĂ LA LONDRA, unde organiza o mică expoziţie cu lucrările ei, împreună cu o prietenă, cercetă împrejurimile şi căuta o cale să plece din Beldover. Fie ce-o fi, cât de curând avea să-şi ia zborul. Primi o scrisoare de la Winifred Crich, decorată cu desene, care spunea aşa:

„Tata a fost şi el la Londra ca să fie consultat de medici. Asta l-a obosit foarte tare. Doctorii spun că trebuie să se odihnească mult, aşa că stă mai mult în pat. Mi-a adus un papagal tropical minunat de faianţă, făcut la Dresda, un plugar şi doi şoricei care se caţără pe o tulpină, tot din faianţă. Şoriceii sunt făcuţi la Copenhaga, deci sunt cei mai buni, dar nu sunt atât de strălucitori, altminteri sunt foarte reuşiţi, cu cozile lor subţiri şi lungi. Toate lucesc aproape ca sticla. Fireşte, de vină e lacul, dar mie nu-mi place. Lui Gerald îi place cel mai mult plugarul, cu pantalonii sfâşiaţi, arând cu un bou, §i cred că reprezintă un ţăran german. E tot numai gri şi alb, cu o cămaşă albă şi pantaloni gri, dar foarte strălucitor şi curat. Domnului Birkin îi place cel mai mult fetiţa din salon care stă sub o creangă de măceş înflorită, cu un mieluşel, şi are narcise galbene pictate pe fustă. Dar nu e aşa de reuşită, pentru că mielul nu e unul adevărat şi fata arată ca o prostuţă.

Dragă domnişoară Brangwen, vă întoarceţi curând? Aici vi se duce lipsa tare mult. Vă trimit alăturat un desen cu tata stând în pat. Speră că nu aveţi de gând să ne părăsiţi. O, dragă domnişoară Brangwen, sunt sigură că nu veţi face asta. Vă rog să vă înapoiaţi şi să desenăm dihorii, care sunt cele mai drăguţe şi mai nobile creaturi de pe pământ. Am

putea să-i sculptăm în lemn de ilice, jucându-se pe un fundal de frunze verzi. O, vă rog, sunt aşa de frumoşi!

Tata spune că s-ar putea să avem un atelier. Gerald zice că am putea să ne încropim cu uşurinţă unul frumos deasupra grajdurilor; e nevoie doar de nişte ferestre în acoperişul înclinat, ceea ce e o treabă uşoară. Atunci aţi putea sta aici toată ziua să lucraţi şi să locuim în atelier, ca două artiste adevărate, precum bărbatul din tabloul de pe hol, cu tigaia şi cu pereţii acoperiţi în întregime de desene. Doresc să fiu liberă, să duc o viaţă liberă, de artist. Chiar şi Gerald i-a spus tatei că doar un artist e liber, pentru că trăieşte într-o lume creatoare, a lui însuşi...”

Gudrun înţelese din scrisoare care erau intenţiile familiei. Gerald dorea ca ea să rămână legată de Shortlands şi o folosea pe Winifred drept pretext. Tatăl se gândea doar la copilul său şi vedea un colac de salvare în persoana lui Gudrun. Iar Gudrun îl admira pentru perspicacitatea sa. Mai mult decât atât, fata era un copil deosebit. Gudrun era de-a dreptul încântată. Era chiar dispusă, dacă i se oferea un atelier, să-şi petreacă timpul la Shortlands. Deja îi displăcea şcoala elementară şi voia să fie liberă. Dacă i s-ar asigura un atelier, ar fi liberă să-şi continue lucrul şi va aştepta cu seninătate desfăşurarea evenimentelor. Era chiar interesată de Winifred şi ar fi fost pur şi simplu bucuroasă să o poată înţelege mai bine.

Deci, în ziua în care Gudrun se întoarse la Shortlands, la cererea lui Winifred se organiză o mică festivitate.

— Ar trebui să faci un buchet de flori ca să i-l dai domnişoarei Brangwen când soseşte, îi spuse Gerald surorii sale, zâmbind.

— O, nu, exclamă Winifred, e o prostie.

— Ba deloc. E o atenţie extrem de încântătoare şi obişnuită.

— O, este o prostie, protestă Winifred, cu toată acea *mauvaise honte*[123] caracteristică vârstei.

[123] Un cuvânt compus, relativ rar, folosit în franceza din a doua jumătate a secolului al XVII-lea. Înseamnă acelaşi lucru ca şi termenul francez mai des întâlnit *fausse honte*, care poate fi tradus prin „timi-

Totuşi, ideea o încântă. Ţinea foarte mult să o ducă la îndeplinire. Se învârti în jurul serelor şi a răsadniţelor, privind cu jind florile. Şi cu cât se uita mai mult, cu atât mai mult îşi *dorea* să culeagă un buchet din florile pe care le vedea, cu atât mai fascinată devenea când îşi imagina întreaga ceremonie, devenind din ce în ce mai fâstâcită şi mai conştientă până când aproape că-şi ieşi din fire. Nu putea să-şi scoată ideea din minte. Era ca şi cum un impuls obsedant o împingea de la spate şi nu avea suficient curaj să-l urmeze. Aşa că se plimbă din nou prin sere, uitându-se la trandafirii minunaţi din ghivece şi la imaculatele ciclame, la buchetele de un alb mistic ale plantelor agăţătoare. Ce frumuseţe! O, ce minunate erau! Ce încântare ar fi dacă ar avea un buchet perfect şi i l-ar putea oferi lui Gudrun a doua zi. Pasiunea şi nehotărârea ei absolută aproape că o îmbolnăveau. Până la urmă se strecură la căpătâiul tatălui ei.

— Tăticule, spuse ea.

— Ce-i, comoara mea?

Dar ea se retrase, cu ochii aproape plini de lacrimi, nedumerită. Tatăl ei o privi şi inima i se încălzi de tandreţe, de un val chinuitor de iubire aprinsă.

— Ce vrei să-mi spui, iubita mea?

— Tăticule! zise ea, cu ochii zâmbind laconic, nu-i aşa că-i o prostie să-i ofer domnişoarei Brangwen un buchet de flori când soseşte?

Bolnavul se uită în ochii strălucitori şi inteligenţi ai fetei, iar inima i se aprinse de iubire.

— Nu, draga mea, nu e prostie. Şi reginele primesc flori.

Acest lucru nu o calmă pe Winifred. Bănuia cumva că reginele însele nu erau decât o prostie. Totuşi, îşi dorea atât de tare să aibă parte de o atmosferă romantică.

— Atunci, să i le ofer? întrebă ea.

— Să-i oferi domnişoarei Brangwen flori? Chiar te rog, micuţa mea. Spune-i lui Wilson că am zis să-ţi dea ce vrei tu.

Copila zâmbi uşor, pe ascuns, în mod inconştient în sinea

---

ditate exagerată”.

ei, anticipând ceea ce avea să facă.

— Dar nu le iau până mâine, spuse ea.

— Până mâine nu, micuţa mea. Dă-mi un sărut atunci...

Winifred îl sărută în tăcere pe bolnav şi se furişă afară din cameră. Se duse din nou să dea înconjur serelor şi răsadniţelor, înştiinţându-l pe grădinar, în stilul ei simplu, categoric, pe un ton înalt, în legătură cu ceea ce voia, arătându-i toate florile pe care le alesese.

— Pentru ce vă trebuie? întrebă Wilson.

— Îmi trebuie mie, spuse ea.

Ar fi vrut ca servitorii să nu pună întrebări.

— Asta mi-aţi mai spus. Dar la ce vă trebuie? Vreţi să împodobiţi ceva, să le oferiţi, sau la ce?

— Vreau să fac un buchet de bun-venit.

— Un buchet de bun-venit? Cine vine, deci? Ducesa de Portland[124]?

— Nu.

— O, nu ea? Păi, atunci, o să fie o privelişte deosebită dacă puneţi toate florile de care mi-aţi spus în buchet.

— Da, vreau ceva deosebit.

— Da? Atunci nu mai avem ce discuta.

A doua zi, Winifred, îmbrăcată cu o rochie de catifea argintie şi cu un buchet de flori de diferite culori, aştepta în sala de studiu, cu o nerăbdare aprinsă, momentul în care Gudrun îşi va face apariţia pe alee. Era o dimineaţă umedă. Simţea în nări parfumul ciudat al florilor de seră, buchetul părea o mică vâlvătaie, iar inima parcă îi era cuprinsă de o flacără nouă, ciudată. Senzaţia slabă a unei aventuri o incita ca un drog.

În cele din urmă o văzu pe Gudrun venind şi alergă pe scări să-i anunţe pe tatăl ei şi pe Gerald. Râzând de nerăbdarea şi de seriozitatea ei, aceştia veniră cu ca în hol. Servitorul se grăbi să deschidă uşa şi iată-l luându-i lui Gudrun umbrela şi apoi impermeabilul. Grupul care venise să o întâmpine stătu retras până când musafira intră în hol.

---

[124] Familia Portland a fost una dintre familiile de vază din comitatul Nottinghamshire. Fratele vitreg al lui Lady Ottoline Morrell a fost ducele de Portland.

Gudrun arăta îmbujorată din cauza ploii, părul îi era răvăşit în şuviţe mici, rebele şi era asemenea unei flori care tocmai se deschisese în ploaie, iar miezul tocmai se desfăcea, părând să emită o căldură pe care o acumulase de la soare. Sufletul lui Gerald tresări, văzând-o atât de frumoasă şi misterioasă. Purta o rochie de un albastru deschis, iar ciorapii erau un roşu închis.

Winifred înaintă cu o solemnitate ciudată şi maiestuoasă.

— Suntem foarte bucuroşi că v-aţi întors, spuse ea. Aceşti; sunt pentru dumneavoastră – şi îi oferi buchetul.

— Sunt ale mele? exclamă Gudrun.

O clipă rămase nedumerită, apoi o roşeaţă puternică îi cuprinse obrajii şi preţ de câteva momente parcă fu orbită de o flacără a plăcerii. Apoi, îşi ridică privirea ciudată şi înflăcărată şi-l privi pe tată, apoi pe Gerald. Şi din nou Gerald simţi un fior în suflet, de parcă era prea mult decât putea suporta, în timp ce ochii ei arzători stăruiau asupra lui. Era în ei ceva atât de semnificativ, iar ea se dădea de gol atât de vizibil încât el nu mai putu suporta şi-şi întoarse faţa. Simţea că nu e în stare să-şi ferească privirea. Şi se agita ca într-o cuşcă.

Gudrun îşi îngropă faţa în flori.

— Dar cât sunt de frumoase! spuse ea, cu o voce înăbuşită.

Apoi, plină de o pasiune ciudată, pe care şi-o dezvălui brusc, se aplecă şi o sărută pe Winifred.

Domnul Crich înaintă cu mâna întinsă către ea.

— Mi-era teamă că ai de gând să pleci de lângă noi, spuse el, jovial.

Gudrun îşi ridică privirea către el cu un chip luminos, zglobiu şi misterios.

— Chiar aşa? răspunse ea. Nu, n-am vrut să rămân în Londra.

Vocea ei părea să insinueze că se bucura să se întoarcă la Shortlands, iar tonul ei era cald şi plin de o mângâiere subtilă.

— Acesta-i un lucru bun, zâmbi tatăl. Vezi dumneata, eşti foarte binevenită printre noi.

Gudrun îi aruncă o privire cu ochii de un albastru-închis, calzi şi timizi. În mod inconştient se lăsa purtată de către propria ei putere.

— Arăţi de parcă ai fi venit acasă întru totul triumfătoare, continuă domnul Crich, ţinând-o de mână.

— Nu, spuse ea, cu o strălucire bizară. Nu am avut parte de nici o victorie până să vin aici.

— Haide, haide! N-avem de gând să ascultăm poveşti de-astea. Oare nu am citit rubricile din ziare, Gerald?

— Te-ai descurcat destul de bine, îi spuse Gerald, dând mâna cu ea. Ai vândut ceva?

— Nu, răspunse ea, nu cine ştie ce.

— Cu atât mai bine, spuse el.

Ea se întreba ce voise să spună. Dar era atât de copleşită de primirea făcută încât se lăsă purtată de această mică ceremonie măgulitoare care avea loc în cinstea ei.

— Winifred, spuse tatăl, n-ai o pereche de pantofi pentru domnişoara Brangwen? Ar fi bine să te schimbi imediat.

Gudrun ieşi cu buchetul în mână.

— E o tânără cu totul remarcabilă, îi spuse tatăl lui Gerald după ce Gudrun ieşi.

— Da, răspunse Gerald scurt, ca şi cum nu i-ar fi plăcut remarca.

Domnului Crich îi făcea plăcere când Gudrun venea şi stătea cu el o jumătate de oră. De obicei arăta cenuşiu şi deprimant, părând că viaţa se scurge din el. Dar de îndată ce-şi revenea, îi plăcea să-şi închipuie că era la fel ca înainte, că se simţea perfect şi era în floarea vârstei, nu un spectator din afară, ci un actor în mijlocul adevăratului tumult al vieţii. Iar Gudrun contribuia într-o mare măsură la această impresie. În prezenţa ei, era stimulat să trăiască acele preţioase jumătăţi de oră de putere, exaltare şi pură libertate, când i se părea că e mai viu decât oricând.

Gudrun veni la el în bibliotecă. Faţa îi era galbenă ca ceara, ochii întunecaţi, de parcă ar fi fost orbi. Barba negricioasă, acum spicată cu fire cărunte, părea să crească din carnea palidă a unui cadavru. Totuşi, emana un aer plin de energie şi jovialitate. Gudrun intra cu totul în joc. După

părerea ei, el era doar un om obişnuit. Doar înfăţişarea lui teribilă era imprimată ca o fotografie în sufletul ei, adânc profilată în conştiinţa ei. Ştia că, în ciuda jovialităţii sale, ochii nu-şi puteau schimba expresia de întunecime şi goliciune, părând ochii unui om mort.

— A, iat-o pe domnişoara Brangwen, spuse el, ridicându-se brusc din pat în timp ce ea-şi făcu apariţia, anunţată de servitor. Thomas, adu-i un scaun aici domnişoarei Brangwen, aşa, e bine. Se uită cu plăcere la chipul ei molatic şi proaspăt. Acest lucru îi dădea iluzia că mai există un strop de viaţă rămas în el. Acum, ai să iei un pahar de sherry şi o prăjitură. Thomas...

— Nu, vă mulţumesc, spuse Gudrun.

Şi imediat după ce spuse asta, îşi simţi inima cotropită de tristeţe. Bolnavul părea să se cufunde într-o prăpastie a morţii auzindu-i refuzul. Ar trebui să-i cânte în strună, nu să-l contrazică. În clipa următoare îşi afişă zâmbetul ei cam viclean.

— Nu prea îmi place să beau sherry, spuse ea. Dar orice altceva mi-ar face plăcere.

Bolnavul se agăţă de acest răspuns ca de un pai.

— Nu sherry! Nu! Altceva! Ce, atunci? Ce ne poţi oferi, Thomas?

— Vin de Porto, curaçao...

— Mi-ar plăcea nişte curaçao, spuse Gudrun, privindu-l încrezătoare pe bolnav.

— Da? Atunci, Thomas, curaçao să fie şi... o prăjiturică sau un biscuit?

— Un biscuit, răspunse Gudrun.

Nu voia nimic, dar se prefăcea destul de bine.

— Da.

Aşteptă până când o văzu instalată cu paharul micuţ şi cu biscuitul în faţă. Apoi fu satisfăcut.

— Ai auzit despre planul pe care-l facem? o întrebă el cu oarecare entuziasm. Vrem să aranjăm un atelier pentru Winifred deasupra grajdurilor.

— Nu! exclamă Gudrun, cu o surprindere bine ascunsă.

— O! Am crezut că Winnie ţi-a scris în scrisoarea ei!

— O, da, bineînţeles. Dar am crezut că a fost doar ideea ei.

Gudrun zâmbi subtil, cu indulgenţă. Bolnavul zâmbi şi el, entuziasmat.

— O, nu! E un adevărat proiect. Există o cameră potrivită sub acoperişul grajdurilor, cu grinzi înclinate. Ne-am gândit să o transformăm într-un atelier.

— Cât de frumos ar fi! exclamă Gudrun, cu o căldură emoţionantă.

Imaginea grinzilor înclinate o încânta.

— Crezi? Păi, atunci, putem s-o facem.

— Dar ce minunat ar fi pentru Winifred! Desigur este tocmai ceea ce ne trebuie, dacă vreţi ca Winifred să se ocupe serios de pictură. Trebuie să ai propriul atelier, altminteri niciodată n-ai să fii mai mult decât un amator.

— Da? Bineînţeles, aş dori să împărţi atelierul cu Winifred.

— Mulţumesc *foarte* mult.

Gudrun ştia deja aceste lucruri, dar trebuia să-şi ia un aspect timid şi extrem de îndatoritor, ca şi cum ar fi fost copleşită.

— Desigur, ceea ce mi-ar plăcea cel mai mult ar fi să renunţi la munca pe care o faci la şcoală, să profiţi de atelier şi să lucrezi aici, mă rog, în măsura în care doreşti să faci asta.

Îi aruncă lui Gudrun o privire întunecată, lipsită de expresie, iar ea-l privi ca şi cum ar fi fost plină de recunoştinţă. Aceste cuvinte ale unui muribund erau atât de coerente şi fireşti, răsunând ca nişte ecouri prin gura lui nemişcată.

— Iar în ceea ce priveşte câştigul, nu te jena să iei de la mine ceea ce luai de la Comitetul Educaţiei Publice, da? Nu vreau să ieşi în pierdere.

— O, spuse Gudrun, dacă pot să beneficiez de atelier şi să lucrez aici, pot să câştig bani îndeajuns. Sincer.

— Ei bine, spuse el, mă bucur să te ajut, ne putem ocupa de tot. Nu te-ar deranja să-ţi petreci timpul aici?

— Dacă ar exista un atelier în care să lucrez, zise

Gudrun, n-aş putea pretinde ceva mai bun.

— Chiar aşa?

Domnul Crich era foarte încântat. Dar deja se simţea obosit. Gudrun putea distinge cum aspectul cenuşiu, îngrozitor al durerii şi al descompunerii îl copleşea din nou, iar chinul i se citea în ochii întunecaţi şi lipsiţi de expresie. Procesul acesta al morţii nu se încheiase încă. Gudrun se ridică încet, spunând:

— Poate vreţi să dormiţi. Trebuie să o caut pe Winifred.

Ieşi, înştiinţând-o pe infirmieră că plecase din cameră. Cu fiecare zi care trecea ţesuturile bolnavului se reduceau din ce în ce mai mult, iar procesul morţii era din ce în ce mai aproape de ultimul nod care mai păstra fiinţa umană într-o unitate închegată. Dar acest nod era dur şi strâns, iar voinţa muribundului nu voia să cedeze. Putea să fie mort nouăzeci la sută, totuşi acel procent de zece la sută rezista până când avea să cedeze. Voinţa sa îl ajuta să-şi menţină fiinţa ca un tot unitar, dar cercul puterii sale era din ce în ce mai limitat, până când în cele din urmă urma să devină un punct minuscul şi apoi să dispară în întregime.

Ca să rămână în viaţă, trebuia să-şi păstreze relaţiile cu oamenii şi de aceea se agăţa de orice pai. Winifred, majordomul, infirmiera, Gudrun, aceştia erau oamenii care pentru el însemnau totul, în aceste ultime clipe. În prezenţa tatălui său, Gerald era zguduit de repulsie. La fel era şi în cazul celorlalţi copii, dar într-o mai mică măsură, cu excepţia lui Winnie. Nu vedeau nimic altceva decât moarte atunci când îl priveau pe tatăl lor. Era ca şi cum o antipatie ascunsă i-ar fi copleşit. Nu putea distinge chipul şi vocea familiară. Erau pătrunşi de un sentiment de antipatie în faţa acestei morţi vizibile şi audibile. Gerald nu putea respira în prezenţa tatălui său. Trebuia să iasă de îndată. Dar nici tatăl, la rândul său, nu putea suporta prezenţa fiului. O stare de nervozitate ultimă îi cuprinse sufletul muribund.

Atelierul era pregătit, iar Gudrun şi Winifred se mutară acolo. Le plăcea atât de mult acest proiect şi punerea lui în practică. Iar acum nici nu mai trebuiau să stea în casă prea mult. Îşi luau masa în atelier şi locuiau acolo fără nici o

grijă. Căci casa începea să devină un loc îngrozitor. Două infirmiere în alb mişunau primprejur, ca nişte vestitori ai morţii. Tatăl era ţintuit la pat, era un du-te-vino permanent de copii, fraţi şi surori care vorbeau *sotto voce*.

Winifred îl vizita pe tatăl ei în mod frecvent. În fiecare dimineaţă, după micul dejun, intra în camera lui după ce-l spălau şi-l propteau între perne, ca să petreacă o jumătate de oră cu el.

— Te simţi mai bine, tăticule? îl întreba ea invariabil.

Iar el răspundea în mod invariabil:

— Da, cred că mă simt un pic mai bine, drăguţa mea.

Ea-i ţinea mâna între ale ei, plină de iubire şi ocrotire. Iar acest lucru îi era tare drag bătrânului.

De regulă, la ora prânzului, dădea din nou fuga la el, ca să-l informeze despre mersul lucrurilor şi, în fiecare seară, după ce se trăgeau perdelele, iar camera lui devenea plăcută, petrecea mult timp alături de el. Gudrun era plecată acasă, Winifred era singură în casă şi cel mai mult îi plăcea să stea cu tatăl ei. Discutau şi sporovăiau la întâmplare, iar el se comporta întotdeauna ca şi cum s-ar fi simţit bine, la fel ca în vremurile când putea să umble. Aşa că Winifred, cu instinctul subtil al unui copil de a evita lucrurile dureroase, se comporta ca şi cum nu se petrecea nimic grav. În mod instinctiv îşi suprima atenţia şi era fericită. Totuşi, în străfundul sufletului ei, ştia totul la fel de bine ca şi adulţii, poate chiar mai bine.

Tatăl ei se simţea destul de bine atunci când se prefăcea în faţa ei. Dar când pleca, se cufunda din nou în nefericirea descompunerii sale. Dar totuşi, existau aceste momente vii, deşi, pe măsură ce puterile îi slăbeau, capacitatea sa de a asculta devenea mai slabă, iar infirmiera era nevoită să o roage pe Winifred să plece ca să nu-l epuizeze.

Bătrânul nu recunoştea niciodată că avea să moară. Ştia că acesta era adevărul, ştia că era sfârşitul. Totuşi, nici măcar în sinea lui nu recunoştea acest lucru. Ura nespus acest fapt. Voinţa sa era de neclintit. Nu putea să suporte să fie copleşit de moarte. Pentru el moartea nu exista. Şi, totuşi, uneori, simţea o nevoie mare să strige, să se

văicărească şi să plângă. I-ar fi plăcut să strige în gura mare în faţa lui Gerald, astfel încât fiul său să fie îngrozit şi scos din fire. În mod instinctiv, Gerald era conştient de acest fapt şi se abţinea în faţa lui ca să evite acest lucru. Această murdărie a morţii îi provoca un dezgust enorm. Ar trebui să murim repede, ca romanii, ar trebui să fim stăpânii propriei noastre sorţi în moarte ca şi în viaţă. Se simţea prins în gheara morţii tatălui său, ca în strânsoarea marelui şarpe al lui Laocoon[125]. Marele şarpe îl încolăcise pe tată, iar fiul era prins în strânsoarea îngrozitoare a morţii împreună cu el. Gerald rezistase întotdeauna. Şi, într-un fel ciudat, era ca un turn de rezistenţă pentru tatăl său.

Ultima dată când muribundul ceru să o vadă pe Gudrun avea un aspect cenuşiu, ca la apropierea morţii. Totuşi, trebuia să vadă pe cineva, trebuia ca, în momentele de luciditate, să intre în legătură cu lumea vie, ca să nu fie nevoit să-şi accepte propria situaţie. Din fericire, în mare parte a timpului era buimac şi pe jumătate absent. Şi petrecea multe ore gândindu-se vag la trecut, retrăind nedesluşit momente din zilele de demult. Dar existau clipe, chiar şi când i se apropia sfârşitul, când putea să-şi dea seama ce se întâmpla cu el în prezent, era conştient de moartea care-l pândea. Şi acestea erau clipele când cerea ajutor din afară, nu conta din partea cui venea. Căci ca să fie conştient de moartea aceasta care se apropia era ceva mai îngrozitor decât moartea însăşi, ceva de nesuportat. Era ceva imposibil de admis.

Gudrun fu şocată de înfăţişarea lui, de ochii întunecaţi, aproape descompuşi, care erau încă neînfrânţi şi fermi.

— Ei bine, spuse el, cu o voce slăbită, cum te descurci cu Winifred?

— O, foarte bine, răspunse Gudrun.

Conversaţia se derula cu mici pauze, de parcă ideile pe

[125] Celebră statuie clasică greacă, sculptată în Rodos, în jurul anului 25 î.Hr., care îl înfăţişează pe prinţul troian Laocoon, împreună cu cei doi fii ai săi, luptându-se cu şerpii mării trimişi fie de Apollo sau de Athena, patroana grecilor. Înainte să-l atace, Laocoon încercase să-i împiedice pe troieni să deschidă porţile ca să primească vestitul cal de lemn.

care le discutau nu erau decât nişte paie plutind la întâmplare în haosul întunecat al minţii muribundului.

— Îţi convine atelierul? întrebă el.

— De minune. Nici n-ar putea fi mai frumos şi potrivit, spuse Gudrun.

Aştepta ca bătrânul să-i răspundă.

— Şi crezi că Winifred are stofă de sculptoriţă?

Era ciudat cât de goale răsunau cuvintele, cât de nesemnificative erau.

— Sunt sigură că aşa e. Într-o bună zi va face lucruri mari.

— A! Deci, n-o să-şi irosească viaţa pe de-a-ntregul, nu? Gudrun fu destul de surprinsă.

— Cu siguranţă că nu! exclamă ca blând.

— Aşa e.

Din nou Gudrun aşteptă replica bătrânului.

— Viaţa ţi se pare plăcută, nu? E minunat să o trăieşti? o întrebă el, cu un zâmbet uşor, demn de milă, pe care Gudrun nu-l suportă.

— Da, zâmbi ea, minţind la întâmplare. Mă distrez destul de bine, cred.

— Da. O fire veselă e un mare câştig.

Din nou Gudrun zâmbi, deşi sufletul îi era secătuit de repulsie. Oare chiar trebuia ca cineva să moară aşa, iar viaţa să-i fie smulsă cu forţa, în timp ce zâmbeşte şi continuă să discute până în ultimul moment? Nu mai exista o altă cale? Trebuie să trecem prin toată grozăvia acestei victorii asupra morţii, al triumfului voinţei neclintite care nu se dă bătută până când nu dispare în întregime? Trebuia să fie aşa, era singura cale. Gudrun admira nespus stăpânirea de sine şi sângele rece al muribundului. Dar ura moartea în sine. Se bucura că lumea cotidiană se menţine aşa cum este şi ea nu era nevoită să cunoască nimic dincolo de ea.

— Te simţi bine aici? Nu te putem ajuta cu nimic altceva? Nu te nemulţumeşte nimic?

— Sunteţi prea amabil cu mine, spuse Gudrun.

— A, bine, asta e numai vina dumitale, spuse el, şi simţi uşoară exaltare că ţinuse acest discurs.

Era încă atât de puternic şi plin de viaţă. Dar, în schimb, oroarea morţii începu să i se strecoare din nou în suflet.

Gudrun plecă şi se întoarse la Winifred. *Mademoiselle* plecase, iar Gudrun rămase destul de mult timp la Shortlands, în schimb pentru Winifred se aduse un meditator pentru ca fata să-şi continue studiile. Acesta însă nu locuia acolo, ci venea de la şcoala elementară.

Într-o zi Gudrun urma să plece cu maşina în oraş împreună cu Winifred, Gerald şi Birkin. Era o zi întunecată şi ploioasă. Winifred şi Gudrun erau pregătite şi aşteptau la uşă. Winifred era foarte tăcută, dar Gudrun trecuse cu vederea acest aspect. Deodată fata întrebă pe un ton nepăsător:

— Credeţi că tata o să moară, domnişoară Brangwen?

Gudrun tresări.

— Nu ştiu, răspunse ea.

— Chiar nu ştiţi?

— Nimeni nu ştie sigur. E *posibil* să moară, desigur.

Copila medită câteva momente, apoi întrebă:

— Dar chiar *credeţi* că o să moară?

Întrebarea era formulată ca la lecţiile de geografie sau de ştiinţe naturale, în mod insistent, de parcă ar fi vrut să obţină cu forţa o confirmare de la persoana adultă. Fata, atentă, uşor triumfătoare, era aproape diabolică.

— Dacă eu cred că o să moară? repetă Gudrun. Da, aşa cred.

Dar ochii larg deschişi ai lui Winifred o fixau, iar copila nu se mişca.

— E foarte bolnav, spuse Gudrun.

Un zâmbet uşor îi cuprinse faţa lui Winifred, într-un fel subtil şi sceptic.

— Nu cred că o să moară, afirmă copila batjocoritor şi dispăru pe alee.

Gudrun îi urmări silueta solitară, iar inima i se opri în loc. Winifred se juca lângă un râuleţ, preocupată, ca şi cum n-ar fi avut loc nici un schimb de replici.

— Am făcut un baraj adevărat, se auzi vocea ei prin aerul umed.

Gerald apăru în uşa holului din spatele ei.

— E cu atât mai bine dacă e alegerea ei să nu creadă asta, spuse el.

Gudrun îl privi, ochii li se întâlniră şi făcură un schimb de priviri pline de o înţelegere diabolică.

— Cu atât mai bine, zise şi Gudrun.

Gerald o privi din nou şi o flacără îi pâlpâi în priviri.

— Cel mai bine e să dansezi în timp ce Roma arde, de vreme ce tot trebuie să ardă, nu crezi? spuse el.

Gudrun fu destul de surprinsă. Dar, adunându-se, îi răspunse:

— O, mai bine să dansezi decât să te văicăreşti, cu siguranţă.

— Aşa cred şi eu.

Şi amândoi simţiră o dorinţă inconştientă să lase totul în urmă, să fugă de tot şi toate şi să se lase pradă unei libertăţi totale, violente şi desfrânate. O pasiune ciudată, misterioasă se ridică în valuri pure în Gudrun. Se simţea puternică. Îşi simţea mâinile atât de puternice, ca şi cum ar fi fost în stare să sfâşie lumea în bucăţi. Îşi aduse aminte de lipsa de scrupule ale orgiilor romane şi inima i se înfierbântă. Ştia că şi ea îşi dorea asta, sau ceva anume, ceva asemănător. O, dacă ceea ce zăcea în ea, neştiut şi înăbuşit, ar fi cândva eliberat, ce orgie şi satisfacţie ar fi! Şi ea îşi dorea acest lucru şi tremura uşor la apropierea bărbatului care stătea chiar în spatele ei, sugerând aceeaşi patimă misterioasă care se ridica şi în ea. Îşi dorea ca această frenezie nemărturisită să o împartă cu el. O clipă fu preocupată de conştientizarea clară a acestui lucru, distinct şi desăvârşit în realitatea ei ultimă. Apoi o îndepărtă cu totul, spunând:

— Am putea la fel de bine să mergem până la capătul aleii după Winifred, putem să ne urcăm acolo în maşină.

— Da, răspunse el, îndreptându-se către ea.

O găsiră pe Winifred la căsuţa portarului, admirând căţeii albi, de rasă pură, abia fătaţi. Fata privi în sus, iar ochii ei erau cuprinşi de o peliculă destul de dezgustătoare şi invizibilă în timp ce se întoarse către Gerald şi Gudrun. Nu

voia să-i vadă.

— Priviţi! strigă ea. Trei căţeluşi! Marshall spune că acesta pare perfect. Nu-i aşa că-i un drăgălaş? Dar nu e la fel de drăguţ ca mama lui.

Winnie se întoarse să mângâie căţeaua frumoasă, albă, bull terrier, care stătea neliniştită lângă ea.

— Scumpa mea Lady Crich, spuse ea, eşti la fel de frumoasă ca un înger pe pământ. Înger, înger! Nu crezi că e destul de bună şi frumoasă ca să meargă în rai, Gudrun? Vor ajunge în rai, nu? Şi în mod *special* draga mea Lady Crich. Doamnă Marshall, veniţi puţin!

— Da, domnişoară Winifred? zise femeia, apărând în uşă.

— O, vă rog să-i puneţi numele „Lady Winifred” acesteia dacă se va face frumoasă, da? Vă rog să-i spuneţi lui Marshall să-i pună numele „Lady Winifred”.

— Am să-i spun, dar mă tem că acela e un căţeluş, domnişoară Winifred.

— O, *nu*!

Se auzi motorul unei maşini.

— Uite-l pe Rupert! strigă fata şi alergă la poartă.

Birkin opri maşina în faţa porţii căsuţei.

— Suntem gata! strigă Winifred. Vreau să stau în faţă cu tine, Rupert. Se poate?

— Mă tem că ai să te fâţâi şi ai să cazi, spuse el.

— Ba nu. Chiar vreau să stau în faţă lângă tine. Mi se încălzesc picioarele atât de bine de la motor.

Birkin o ajută să urce, amuzat că-l trimise pe Gerald să stea lângă Gudrun în locurile din spate.

— Ai ceva veşti, Rupert? zise Gerald, în timp ce zoreau de-a lungul străduţelor.

— Veşti? exclamă Birkin.

— Da. Gerald o privi pe Gudrun, care stătea lângă el, şi spuse, cu ochii îngustaţi de râs: Vreau să ştiu dacă trebuie să-l felicit, dar nu pot să-l fac să spună nimic precis.

Gudrun se îmbujoră puternic.

— Să-l feliciţi pentru ce? întrebă ea.

— Se pomenea ceva de o logodnă, cel puţin aşa ştiu, mi-a spus el ceva în legătură cu asta.

Gudrun se înroşi tare.

— Vrei să spui cu Ursula? spuse ea, provocatoare.

— Da. Aşa e, nu?

— Nu cred că e vorba de vreo logodnă, spuse Gudrun, rece.

— Chiar aşa? Nu s-a mai întâmplat nimic, Rupert? întrebă Gerald.

— Ce? Căsătoria? Nu.

— Cum adică? strigă Gudrun.

Birkin aruncă repede o privire în jur. Şi în ochii săi se citea enervarea.

— De ce? răspunse el. Ce părere ai despre asta, Gudrun?

— O, strigă ea, hotărâtă să arunce şi ea o piatră în baltă, din moment ce ei începuseră. Nu cred că ea-şi doreşte o logodnă. Bineînţeles, e o pasăre care preferă tufişul.

Vocea lui Gudrun era limpede şi răsuna ca un gong. Îi aducea aminte lui Rupert de vocea tatălui ei, atât de puternică şi vibrantă.

— Iar eu, spuse Birkin, cu un chip jovial dar totuşi hotărât, îmi doresc un contract care să o angajeze şi nu mă interesează iubirea, mai ales iubirea libertină.

Amândoi se amuzară. *De ce* această recunoaştere publică? Vreme de o clipă Gerald părea că nu ştie ce să mai spună, fiind amuzat.

— Dragostea nu e destul de bună pentru tine? strigă el.

— Nu! strigă Birkin.

— Ha! Ei bine, asta-i ceva suprarafinat, spuse Gerald, în timp ce maşina alerga pe străzile mocirloase.

— Zău, care-i problema? întrebă Gerald, întorcându-se către Gudrun.

Spusese acest lucru însuşindu-şi un soi de intimitate care o enervă pe Gudrun aproape ca un afront. I se părea că Gerald voia în mod deliberat să o insulte şi că se bagă nepoftit în viaţa personală a tuturor.

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea, cu vocea ei respingătoare şi pe un ton înalt. Nu mă întreba pe mine! Eu nu ştiu nimic despre rezultatele *ultime* sau penultime ale căsătoriei, te asigur.

— Doar despre cea care se practică în mod obişnuit, nelegitimă, răspunse Gerald. Chiar aşa... Nu ştiu nici eu... Nu sunt expert în ale căsniciei sau în stadiile sale de finalitate. Asta pare să fie o obsesie care-l frământă doar pe Rupert.

— Exact! Acesta e chiar necazul lui! În loc să-şi dorească o femeie pentru ceea ce este ea însăşi, vrea să-şi *împlinească* propriile idealuri, care, atunci când sunt puse în practică, se dovedesc inutile.

— A, nu. Mai bine să adulmeci ceea ce e feminin într-o femeie, aşa cum face un taur în faţa porţii. Apţii păru că în el sclipeşte o scânteie. Crezi că iubirea e răspunsul, nu? întrebă el.

— Desigur, atâta vreme cât durează, doar nu poţi să te aştepţi la ceva veşnic, se auzi vocea lui Gudrun, stridentă, acoperind zgomotul.

— Căsătorie sau nu, definitivă sau doar pe jumătate, sau doar aşa şi aşa? Profită de iubire unde o găseşti.

— Cum îţi place sau cum nu-ţi place, se auzi Gudrun ca un ecou. Căsătoria e un aranjament social şi n-are nimic de-a face cu chestiunea iubirii.

Ochii lui scânteiau tot timpul când o priveau. Gudrun se simţea de parcă ar fi sărutat-o nestânjenit şi maliţios. Acest lucru îi aprinse obrajii, dar sufletul îi era neclintit şi neşovăitor.

— Crezi că Rupert a luat-o un pic razna? întrebă Gerald.

Ochii ei sclipiră recunoscând acest fapt.

— În ceea ce priveşte femeia, da, spuse ea, aşa cred. *Este* un lucru aşa de măreţ când te gândeşti la doi oameni îndrăgostiţi tot restul vieţii. Dar chiar şi atunci, căsătoria n-are nimic de-a face cu asta. Dacă se iubesc, e foarte bine. Dacă nu, ce rost mai are să discutăm inutil?

— Da, spuse Gerald. Aşa mi se pare şi mie. Dar cum rămâne cu Rupert?

— Nu-mi dau seama, nici el şi nici nimeni altcineva nu-şi poate da seama. Se pare că e de părere că dacă te căsătoreşti poţi să ajungi într-un al treilea rai, sau ceva de genul acesta, totul e foarte confuz.

— Foarte! Şi cine-şi doreşte un al treilea rai? De fapt, Rupert tânjeşte teribil să fie *în siguranţă*, să se lege de catarg.

— Da. Mi se pare că şi aici greşeşte, spuse Gudrun. Sunt sigură că ai şanse mai multe ca amanta să-ci fie mai credincioasă decât soţia, doar pentru că ea este *propria* ei stăpână. Dar nu, el spune că, după părerea lui, soţul şi soţia pot ajunge mai departe decât orice alte fiinţe, dar unde anume, nu explică. Se pot cunoaşte unul pe altul dumnezeieşte sau diabolic, dar mai ales diabolic, într-un mod atât de perfect încât trec dincolo de rai şi de iad şi ajung – aici se rupe firul – nicăieri.

— În Paradis, spune el, râse Gerald.

Gudrun ridică din umeri.

— *Je m'en fiche*[126] de Paradisul vostru! spuse ea.

— Nefiind o mahomedană[127], spuse Gerald.

Birkin stătea nemişcat, conducând maşina, total absent de ceea ce spuneau ei. Iar Gudrun, care stătea chiar în spatele lui, simţi un fel de plăcere ironică dându-i în vileag ideile.

— El zice, adăugă ea, cu o grimasă ironică, că poţi găsi un echilibru etern prin căsătorie, dacă accepţi unirea şi totuşi trăieşti separat neîncercând o contopire.

— Mie asta nu-mi spune nimic, zise Gerald.

— Asta e ce spun şi eu, zise Gudrun.

— Cred în iubire, într-un adevărat abandon, dacă eşti capabil de aşa ceva, spuse Gerald.

— Şi eu, zise ea.

— Şi Rupert crede la fel, deşi tot timpul protestează.

— Ba nu, spuse Gudrun. N-o să se lase în voia celeilalte persoane. Nu poţi fi sigur de el. Cred că asta-i problema.

— Totuşi, îşi doreşte o căsătorie! Căsătorie – *et puis*[128]?

— *Le paradis*[129]! exclamă Gudrun ironic.

În timp ce conducea, Birkin simţi un fior pe şira spinării,

---

[126] Puţin îmi pasă (fr.).
[127] Aluzie la faptul că paradisul musulman include plăceri carnale.
[128] Şi apoi? (fr.)
[129] Paradisul! (fr.)

ca şi cum cineva i-ar fi ameninţat gâtul. Dar dădu din umeri cu indiferenţă. Începu să plouă. Asta era o schimbare. Opri maşina şi coborî ca să ridice capota.

Capitolul XXII

DE LA FEMEIE LA FEMEIE

AJUNSERĂ ÎN ORAŞ şi-l lăsară pe Gerald la gară. Gudrun şi Winifred urmau să ia ceaiul împreună cu Birkin care o aştepta şi pe Ursula. Totuşi, după-amiază prima persoană care îşi făcu apariţia fu Hermione. Birkin era plecat, aşa că intră în salon, aruncă o privire la cărţile şi hârtiile lui şi cântă la pian. Apoi sosi Ursula. Fu surprinsă, într-un mod neplăcut, să o vadă pe Hermione, de la care nu mai primise nici o veste în ultimul timp.

— E o surpriză să te văd, spuse ea.

— Da, zise Hermione. Am fost plecată la Aix[130].

— O, pentru sănătate?

— Da.

Cele două femei se priviră. Ursulei îi displăcea chipul prelung, serios, pe care Hermione îl ţinea îndreptat în jos. Avea ceva din stupiditatea şi mândria prostească a unui cal. „Are un chip ca de cal”, îşi spuse Ursula, „are ochelari de cal.” Chiar i se părea că Hermione, asemenea lunii, nu era decât ca o monedă cu o singură faţă. Nu exista revers. Se oglindea tot timpul în lumea îngustă, dar pentru ea completă, a conştiinţei existente. În întuneric, ea nu exista. La fel ca şi luna, jumătate din ea era pierdută pentru viaţă. Eul ei era în întregime concentrat în mintea ei; nu ştia ce înseamnă să alergi spontan sau să te mişti ca un peşte în apă, sau ca o lăcustă în iarbă. Trebuia întotdeauna să *ştie*.

Dar numai Ursula suferea din cauza acestei limitări a

[130] Probabil oraşul francez balneoclimateric Aix-les-Bains din regiunea Savoia, cunoscut pentru izvoarele sale sulfuroase fierbinţi şi clima sănătoasă, deşi ar putea fi vorba şi de oraşul francez Aix-en-Provence, la 18 mile nord de Marsilia.

Hermionei. Doar ea simţea stăpânirea de sine rece a Hermionei care părea să o reducă la un nimic. Hermione, care cugeta şi tot cugeta până când devenea epuizată de durerea efortului pe care-l depunea să filtreze totul prin conştiinţa ei, până-şi simţea trupul sfârşit şi cuprins de cenuşă, care ajungea atât de încet şi cu un asemenea efort la concluziile ei sterpe şi ultime asupra cunoaşterii, era în stare, în prezenţa altor femei, pe care le considera nişte simple femele, să-şi afişeze concluziile certitudinilor ei amare ca pe nişte bijuterii care-i asigurau o distincţie de necontestat şi o situau pe o treaptă superioară a vieţii. Din punct de vedere mintal, era în stare să facă faţă unor femei precum Ursula, pe care le considera pur emotive. Biata Hermione, asta era singura ei însuşire, această certitudine dureroasă a ei, care era singura ei raţiune de a fi. Trebuia să fie încrezătoare, căci Dumnezeu ştie că se simţea respinsă şi era slabă din alte puncte de vedere. La nivel mintal, spiritual, ea făcea parte dintre cei aleşi. Şi dorea să fie astfel şi în alte planuri. Dar în străfundul sufletului ei exista un cinism devastator. Nu credea în celelalte însuşiri ale ei; erau doar un simulacru. Nu credea în viaţa interioară, care era o farsă şi nu o realitate. Nu credea nici în lumea spirituală, care era o iluzie. În ultimă instanţă, credea în Mamon, în pofta trupească şi în diavol[131] – cel puţin acestea nu erau simulacre. Era o preoteasă fără credinţă, fără convingere religioasă, alăptată la sânul unui crez demodat şi condamnată să reitereze misterele care pentru ea nu erau de ordin divin. Totuşi, nu exista scăpare. Era ca o frunză într-un copac uscat. Ce mai era de făcut decât să lupte pentru adevărurile vechi şi demodate, să moară pentru crezul învechit şi răsuflat, să fie o preoteasă sacră şi castă a unor mistere profanate. Adevărurile măreţe şi învechite *fuseseră* valabile. Iar ea era o frunză din vechiul şi măreţul copac al cunoaşterii care acum se usca. Deci trebuia să rămână credincioasă adevărului vechi şi ultim,

[131] „Doamne, nu ne duce pre noi în ispită/ Şi ne izbăveşte de cel rău” din *Cartea Rugăciunilor*. Mamon era personificarea bogăţiilor şi a lăcomiei; vezi *Matei*, 6:24 şi *Luca*, 16: 9-13.

chiar dacă cinismul şi ironia îşi făcuseră loc în străfundul sufletului ei.

— Mă bucur aşa de mult să te văd, îi spuse Ursulei, cu vocea ei înceată, care era ca o incantaţie. Tu şi Rupert aţi devenit prieteni apropiaţi?

— O, da, spuse Ursula. E tot timpul undeva prin preajma mea.

Hermione făcu o pauză înainte să răspundă. Îşi dădea perfect seama de lăudăroşenia celeilalte femei; i se părea cu adevărat vulgară.

— Da? spuse ea încet şi cu un calm perfect. Şi crezi că ai să te căsătoreşti?

Întrebarea era atât de calmă şi blândă, atât de simplă, de firească şi degajată, încât Ursula fu cumva surprinsă, cumva atrasă. O încântă aproape ca o răutate. Exista o ironie dezgolită şi încântătoare la Hermione.

— Ei bine, răspunse Ursula, el îşi doreşte teribil de mult, dar eu nu sunt sigură.

Hermione o urmări cu o privire înceată şi calmă. Observă această nouă lăudăroşenie. Cât de mult o invidia pe Ursula pentru o anume siguranţă inconştientă. Chiar şi pentru vulgaritatea ei!

— De ce nu eşti sigură? întrebă ea, cu vocea ei muzicală, degajată. Se simţea în largul ei, poate chiar de-a dreptul fericită că purta această conversaţie. Nu-l iubeşti cu adevărat?

Ursula se înroşi puţin la întrebarea uşor impertinentă a Hermionei. Şi, totuşi, nu se simţea chiar jignită. Hermione părea atât de plină de candoare, de calmă şi raţională. La urma urmelor era cu adevărat un lucru măreţ să poată fi atât de raţională.

— Spune că nu-şi doreşte iubire, răspunse Ursula.

— Dar atunci, ce anume? întrebă Hermione tărăgănat şi cu calm.

— Îşi doreşte cu adevărat să-l accept de soţ.

Hermione tăcu o vreme, urmărind-o pe Ursula cu o privire înceată, melancolică.

— Da? spuse ea în cele din urmă, pe un ton neutru. Apoi,

ridicându-se: Şi ce anume nu-ţi doreşti? Nu vrei să te măriţi?

— Nu... nu vreau.... Nu cu adevărat. Nu vreau să accept felul de *supunere* la care insistă el. Vrea să renunţ la mine, iar eu pur şi simplu nu cred că *pot* să fac asta.

Din nou urmă o pauză lungă, înainte ca Hermione să răspundă;

— Nu şi dacă vrei.

Apoi, din nou se lăsă tăcerea. Hermione se cutremură de o dorinţă ciudată. A, măcar dacă i-ar fi cerut *ei* să-l slujească, să-i fie sclavă! Se înfioră de dorinţă.

— Înţelegi? Nu pot....

— Dar ce anume mai precis....

Amândouă începuseră să vorbească în acelaşi timp şi amândouă se opriră. Apoi, Hermione, arogându-şi prioritatea de a vorbi, reluă ca şi cum ar fi fost plictisită:

— În ce fel vrea să i te supui?

— Spune că vrea ca eu să-l accept într-un mod neemoţional şi pentru totdeauna – chiar nu ştiu *ce* vrea să spună. Spune că-şi doreşte ca partea demonică din el să se împerecheze – trupeşte –, şi nu fiinţa umană. Vezi dumneata, într-o zi spune un lucru şi a doua zi, altul – şi mereu se contrazice.

— Şi mereu se gândeşte la el şi la insatisfacţia lui, spuse Hermione încet,

— Da, exclamă Ursula. De parcă problema asta l-ar privi numai pe el. Iar acest fapt face ca totul să devină imposibil.

Dar imediat începu să retracteze.

— Insistă să accept că Dumnezeu ştie ce există înăuntrul *lui*, reluă ea. Vrea ca eu să-l accept ca... ca pe ceva absolut... Dar mi se pare că nu vrea să *dăruiască* nimic. Nu-şi doreşte o intimitate caldă şi reală, nici nu vrea să audă, o respinge. Nu vrea să mă lase să gândesc şi nici să *simt* ceva, urăşte sentimentele.

Urmă o pauză lungă şi crâncenă pentru Hermione. A, dacă măcar el i-ar fi cerut ei asta! Pe ea o împinsese înspre tărâmul raţiunii, o condusese inevitabil către cunoaştere – şi apoi o detestase pentru asta.

— Vrea ca eu însămi să dispar, reluă Ursula, să nu mai nimic de-a face cu propria mea fiinţă...

— Atunci de ce nu se căsătoreşte cu o odaliscă[132]? spuse Hermione, cu vocea ei blândă, cântată, dacă asta e ceea ce-şi doreşte.

Chipul ei prelung arăta demonic şi amuzat.

— Da, spuse Ursula, vag.

La urma urmelor, lucrul obositor este că nu voia o odaliscă sau o sclavă. Hermione ar fi fost sclava lui – căci exista în ea dorinţa oribilă de a se pleca în faţa unui bărbat, a unui bărbat care o venera şi o recunoştea drept fiinţa supremă. El nu-şi dorea o odaliscă. Voia ca o femeie să ia ceva de la el şi să renunţe la fiinţa ei într-atât încât să *ia* şi ultimele adevăruri, ultimele fapte, ultimele experienţe fizice, materiale şi de nesuportat.

Iar dacă făcea asta, oare el ar fi încântat? Ar fi în stare să îi fie recunoscător până la capăt, sau se va folosi de ea ca de un instrument, o va folosi pentru propria sa satisfacţie personală şi nu o va băga pe ea în seamă? Asta făcuseră ceilalţi bărbaţi. Voiseră să aibă parte de propriul lor spectacol, nu voiau să o bage în seamă şi transformară tot ceea ce reprezenta ea în nimic. Tot aşa cum Hermione îşi trăda acum natura ei feminină. Hermione era ca un bărbat şi credea numai în ceea ce credeau bărbaţii. Îşi trăda latura feminină. Iar Birkin oare ar recunoaşte-o sau ar respinge-o?

— Da, spuse Hermione, pe când amândouă se trezeau din propria lor visare. Ar fi o greşeală, cred că ar fi o greşeală.

— Să mă căsătoresc cu el? întrebă Ursula.

— Da, spuse Hermione, încet. Cred că ai nevoie de un bărbat cu principii stricte şi cu o voinţă puternică. Hermione întinse mâna şi strânse pumnul cu o intensitate plină de înflăcărare. Ţi-ar trebui un bărbat asemenea eroilor din vechime... să-l sprijini când se duce la bătălie, ai nevoie să-i vezi puterea şi să-i *auzi* strigătul... ai nevoie de un bărbat care e puternic din punct de vedere fizic şi e viril, nu de un bărbat sensibil.

---

[132] Sclavă sau concubină, mai ales în seraiul sultanului turc.

Urmă o pauză, de parcă Pythia grăise din oracol şi acum era rândul femeii să continue, pe o voce obosită de atâta înflăcărare:

— Şi-ţi dai seama, Rupert nu e aşa, pur şi simplu nu e. Are o sănătate şi un trup şubrede şi are nevoie de multă, foarte multă îngrijire. Apoi mai e şi atât de schimbător şi de nesigur pe el, aşa că e nevoie de foarte multă răbdare şi înţelegere ca să-l ajuţi. Şi nu cred că ai răbdare. Ar trebui să fii pregătită să treci prin multe încercări teribile. Nu-ţi pot *spune* prin câte suferinţe trebuie să treci ca să-l faci fericit. Duce o viaţă spirituală *intensă*... uneori, chiar de-a dreptul minunată. Şi apoi urmează reacţiile. Nici nu pot să-ţi spun prin ce-am trecut cu el. Am fost împreună atât de mult timp, aşa că îl cunosc cu adevărat, ştiu *foarte bine* cum e; şi simt că trebuie să-ţi spun. Cred că ar fi pur şi simplu *dezastruos* pentru dumneata să te măriţi cu el – pentru dumneata chiar mai mult decât pentru el. Hermione se cufundă într-o visare amară. E atât de nesigur şi nestatornic, oboseşte şi apoi reacţionează. Nici nu pot să-ţi *spun* ce fel de reacţii are. Nu pot să-ţi *spun* cât e de chinuitor. Ceea ce iubeşte şi susţine cu tărie într-o zi, puţin mai târziu îi provoacă o furie distrugătoare. Nu e niciodată statornic, are întotdeauna reacţiile astea îngrozitoare, teribile. Întotdeauna trece cu rapiditate de la bine la rău şi invers. Şi nimic nu e mai distrugător, nimic...

— Da, spuse Ursula, umilă, trebuie că ai suferit.

O lumină nepământeană ilumină chipul Hermionei. Îşi strânse pumnul ca o persoană posedată.

— Şi trebuie să fii dispusă să suferi, să-ţi doreşti să suferi pentru el în fiecare clipă şi minut, dacă ai de gând să-l ajuţi în măsura în care el se dedică într-adevăr vreunui lucru cât de cât.

— Dar nu *vreau* să sufăr ceas de ceas şi zi de zi, spuse Ursula. Nu vreau, mi-ar fi ruşine. Cred că e degradant să nu fii fericit.

Hermione se opri şi o privi îndelung.

— Da, aşa crezi? spuse ea în cele din urmă.

Şi această afirmaţie i se păru o dovadă a distanţei uriaşe

dintre ele două. Căci pentru Hermione suferinţa era cea dintâi realitate, fie ce-o fi. Totuşi, şi ea credea în fericire.

— Da, spuse ea, *ar trebui* să fim fericiţi.

Dar asta era o chestiune de voinţă.

— Da, spuse Hermione, acum indiferentă. Simt numai c-ar fi dezastruos, dezastruos – cel puţin, să te măriţi în grabă. Nu puteţi fi împreună fără să fiţi căsătoriţi? Nu puteţi pleca undeva să locuiţi împreună fără să fiţi căsătoriţi? Convingerea mea fermă e că ar fi fatal să vă căsătoriţi. Cred că în cazul dumitale ar fi mai rău decât pentru el – şi aici mă gândesc la sănătatea lui.

— Desigur, spuse Ursula, nu-mi pasă de căsătorie, nu e foarte importantă pentru mine, el e cel care şi-o doreşte.

— Asta e ideea lui de moment, spuse Hermione, cu acea hotărâre obositoare şi un fel de convingere infailibilă de genul *si jeunesse savait*[133].

Urmă o pauză, apoi Ursula izbucni pe un ton provocator, nesigur:

— Crezi că nu sunt decât o prezenţă fizică, nu?

— Nu, chiar nu cred asta, spuse Hermione. Nu, zău că nu! Dar cred că eşti plină de viaţă şi tânără, nu se pune problema vârstei, sau chiar a experienţei, e aproape o chestiune de rasă. Rupert e de rasă veche, provine dintr-o generaţie bătrână, iar mie dumneata îmi pari atât de tânără, provii dintr-o rasă tânără, lipsită de experienţă.

— Da? întrebă Ursula. Dar, pe de o parte, mi se pare că el e teribil de tânăr.

— Da, poate, e copilăros în multe privinţe. Totuşi...

Amândouă se cufundară în tăcere. Ursula se simţea plină de o ranchiună profundă şi atinsă de o undă de deznădejde. „Nu e adevărat”, îşi spuse în sinea ei, adresându-i-se în tăcere adversarei ei, „nu e adevărat. Tu eşti cea care îşi doreşte un bărbat puternic din punct de vedere fizic şi brutal, nu eu. Tu îţi doreşti un bărbat insensibil, nu eu. Nu ştii nimic despre Rupert, absolut nimic, în ciuda anilor pe care i-ai petrecut cu el. Nu-i oferi iubirea feminină, ci o iubire utopică, şi de aceea se îndepărtează de tine. Nu ştii

[133] Dacă tinerii ar şti (fr.).

nimic. Nu cunoşti decât lucruri moarte. Orice servitoare l-ar fi cunoscut puţin, dar nu tu. Ce crezi că înseamnă toată ştiinţa ta, decât o înţelegere moartă, care nu semnifică absolut nimic. Eşti atât de falsă şi de artificială, cum să ştii ceva? Ce rost are să vorbeşti despre iubire? Tu, imagine închipuită a unei femei! Cum poţi să ştii ceva, când nu crezi în nimic? Nu crezi în tine însăţi şi în propria ta feminitate, aşa că la ce bun inteligenţa ta superficială şi îngâmfată?”

Cele două femei stăteau într-o tăcere duşmănoasă. Hermione se simţea rănită de faptul că toate intenţiile ei bune, toată generozitatea ei nu-i provocară celeilalte femei decât o ostilitate vulgară. Dar atunci, Ursula nu putea înţelege, nu va înţelege niciodată şi nu va putea fi mai mult decât veşnica femeie geloasă şi iraţională, capabilă de emoţii puternice, de o atracţie feminină şi o oarecare doză de înţelegere, dar fără pic de raţiune. Hermione ajunsese de mult la concluzia că acolo unde nu exista minte, era inutil să apelezi la raţiune şi nu trebuia decât să-l ignori pe neştiutor. Iar Rupert se îndreptase acum către femeia puternică, sănătoasă şi egoistă – asta era reacţia lui de moment – şi nu se mai putea face nimic. Totul nu era decât un du-te-vino prostesc, o oscilare violentă care în final va fi prea violentă pentru puterile sale, aşa că se va prăbuşi şi va muri. Nu putea fi salvat. Această oscilaţie violentă şi fără sens între porniri animalice şi adevărul spiritual va continua în interiorul său până când va fi sfâşiat în două de cele două tendinţe opuse şi va dispărea din viaţă într-un mod lipsit de sens. Nu avea nici un rost. Şi el era lipsit de unitate, de *minte*, în momentele supreme ale vieţii; nu era suficient de bărbat ca să croiască destinul unei femei.

Rămaseră aşa până când Birkin intră. El simţi imediat atmosfera ostilă; era ceva definitiv şi de nebiruit, şi-şi muşcă buzele. Se prefăcu însă că nu dă atenţie.

— Bună, Hermione, te-ai întors din nou? Cum te simţi?

— O, mai bine. Dar tu ce mai faci? Nu arăţi prea bine.

— Ah! Cred că Gudrun şi Winnie Crich vin să servească ceaiul aici. Cel puţin aşa au spus. O să fie o petrecere la un ceai. Cu ce tren ai venit, Ursula?

Era destul de enervant să-l vezi cum încearcă să le împace pe cele două femei deodată. Ambele femei îl priveau, Hermione cu o profundă antipatie şi milă, Ursula, foarte nerăbdătoare. El era agitat şi aparent bine dispus, pălăvrăgind despre lucruri banale. Ursula era uimită şi indignată de felul în care sporovăia despre lucruri mărunte; se pricepea de minune ca orice *fat*[134] pe lumea asta. Deveni rigidă şi nu vru să răspundă. Totul i se părea atât fals şi neimportant. Şi totuşi Gudrun nu-şi făcu apariţia.

— Cred că am să mă duc la Florenţa pe timpul iernii, spuse Hermione într-un final.

— Da? întrebă el. Dar e aşa de frig acolo.

— Da, dar am să stau cu Palestra. E foarte confortabil.

— Dar de ce te duci la Florenţa?

— Nu ştiu, spuse Hermione încet. Apoi se uită la el, cu privirea ei înceată şi greoaie. Barnes[135] îşi deschide o şcoală estetică şi Olandese va ţine o serie de conferinţe despre politica internă italiană.

— Ambele sunt prostii, spuse el.

— Nu, nu cred, zise Hermione.

— Pe care dintre ei îl admiri, deci?

— Pe amândoi. Barnes e un pionier. Şi apoi, mă interesează Italia şi trezirea ei la conştiinţa naţională.

— Aş vrea să se trezească la cu totul altceva decât la conştiinţa naţională, spuse Birkin, mai ales că asta nu

---

[134] Filfizon (fr.).

[135] Cu siguranţă că Lawrence se referă la James Strachey Barnes (1890-1955). Barnes l-a întâlnit pe Lawrence la Viareggio în Italia in ianuarie 1914. S-au întâlnit din nou când scriitorul locuia în Londra şi lucra la romanul *Femei îndrăgostite*. În autobiografia sa, Barnes cugeta: „Dacă ulterior drumurile noastre s-ar fi intersectat mai des, cred că am fi devenit foarte buni prieteni... am avut mai mult decât o discuţie aprinsă”, James Stratchey Barnes, *Half a Life* (Londra, Eyre and Spottiswoode, 1933), pp. 138-139. Barnes a fast îndrăgostit profund de Italia. La sfârşitul anilor 1920 a devenit secretar general al Centrului Internaţional pentru Studii Fasciste de la Lausanne şi mai târziu a primit cetăţenia italiană. În timpul celui de Al Doilea Război Mondial, aşa cum afirmă Compton MacKenzie, Barnes, ca şi Ezra Pound, avea emisiuni radiofonice în numele lui Mussolini (Compton Mackenzie, *My Life and Times: Octave Eight 1939-1946*, Londra, Chatto and Windus, 1969).

înseamnă decât trezirea la conştiinţa comercial-industrială. Urăsc Italia şi naţionalismul ei. Şi mai cred că Barnes e un amator.

Hermione tăcu câteva momente, cuprinsă de o stare de ostilitate. Dar, totuşi, îl readusese pe Birkin înapoi în lumea ei! Cât de subtilă era influenţa ei şi părea că într-o clipă îi îndreaptă atenţia, deşi iritabilă, exclusiv asupra ei. Birkin era acum dominat de ea.

— Nu, spuse ea, greşeşti. Apoi fu cuprinsă de o stare de tensiune, îşi ridică chipul ca o pitic inspirată de oracol şi continuă, într-un stil plin de emfază: *il Sandro mi scrive che ha accolto il più grande entusiasmo, tutti i giovani, e fanciulle e ragazzi, sono tutti*[136].

Continuă să vorbească în italiană, de parcă, atunci când se gândea la italieni, o făcea în limba lor.

El îi ascultă tirada cu o undă de dezgust, apoi spuse:

— Cu toate astea, nu-mi place. Naţionalismul lor nu e decât comercialism... asta, împreună cu gelozia lor superficială, le detest atât de mult.

— Cred că greşeşti... cred că te înşeli, spuse Hermione. Mie mi se pare de-a dreptul spontană şi frumoasă pasiunea modernă pentru Italia, căci e vorba de pasiune, pentru Italia, *l'Italia*...

— Cunoşti bine Italia? o întrebă Ursula pe Hermione.

Hermione ura să fie întreruptă astfel. Totuşi răspunse domol:

— Da, destul de bine. Am petrecut câţiva ani din copilărie acolo, cu mama. Mama a murit în Florenţa.

— Oh!

Urmă o pauză dureroasă pentru Ursula şi Birkin. Totuşi, Hermione părea distantă şi calmă. Birkin era alb, iar ochii îi străluceau de parcă erau cuprinşi de febră şi era mult prea extenuat. Cât de mult suferea Ursula în această atmosferă tensionată de voinţe încordate! Capul parcă-i era încleştat în bare de fier.

---

[136] Sandro (Alexander, fratele meu) îmi scrie că a fost primit cu mare entuziasm, toţi tinerii, băieţi şi fete deopotrivă, sunt în culmea extazului (ital.).

Birkin sună clopoţelul ca să li se aducă ceaiul. Nu o mai puteau aştepta pe Gudrun. Când uşa se deschise, înăuntru intră motanul.

— Micio! Micio! strigă Hermione, pe tonul ei voit muzical, încet.

Tânărul motan se întoarse să o privească, apoi, cu paşi înceţi şi maiestuoşi, se apropie de ea.

— *Vieni... vieni qua*[137] spuse Hermione, cu vocea ei ciudată, mângâietoare şi protectoare, de parcă era întotdeauna cea mai în vârstă, Mama Superioară. *Vieni dire Buon Giorno alla zia. Mi ricorde, mi ricorde bene... non è vero, piccolo? E vero che mi ricordi! È vero?*[138]

Şi încet îl mângâie pe cap, uşor şi cu o indiferenţă batjocoritoare.

— Înţelege italiana? întrebă Ursula, care nu cunoştea deloc limba.

— Da, zise Hermione într-un sfârşit. Mama lui era italiancă, născută în coşul meu de hârtii din Florenţa în dimineaţa zilei de naştere a lui Rupert. Ea a fost cadoul pentru ziua lui de naştere.

Se aduse ceaiul, iar Birkin turnă în ceşti fiecăruia. Era ciudat cât de inviolabilă era intimitatea care exista între el şi Hemione. Ursula se simţea ca o intrusă. Chiar ceştile de ceai şi argintăria veche constituiau o legătură între Hermione şi Birkin. Păreau să aparţină unei lumi vechi, din trecut, în care locuiseră împreună şi în care Ursula era o străină. Era aproape o parvenită în mediul lor social vechi, cultural. Convenţiile ei nu erau convenţiile lor, aşa cum criteriile lor nu erau împărtăşite şi de ea. Dar ale lor erau stabilite, aveau prestigiul şi farmecul vârstei. El şi ea împreună, Hermione şi Birkin, erau oameni cu aceleaşi vechi tradiţii, aparţineau aceleiaşi culturi învechite, pe cale de dispariţie. Iar ea, Ursula, era o intrusă. Aşa o făceau mereu să se simtă.

Hermione turnă puţin lapte într-o farfurioară. Felul simplu

---

[137] Vino... vino aici (ital.).

[138] Vino să spui bună ziua mătuşii. Mă ţii minte, mă ţii minte bine... nu e aşa, micuţule? Nu-i aşa că mă ţii minte? Nu-i aşa? (ital.)

în care-şi asuma anumite drepturi în casa lui Birkin o enerva şi o descuraja pe Ursula. Era ca un fel de fatalitate, de parcă aşa ar fi trebuit să se întâmple. Hermione ridică motanul şi-i puse laptele în faţă. Acesta se proţăpi cu ambele labe de marginea mesei şi-şi aplecă încântătorul cap tânăr ca să bea.

— *Siccuro che capisce italiano,* spuse Hermione cântat, *non l'avrà dimenticato, la lingua della Mamma*[139].

Ridica botul motanului cu degetele ei lungi, domoale şi albe, nelăsându-l să bea, ţinându-l în puterea ei. Întotdeauna se întâmpla aşa, afişa această bucurie a puterii de care dădea dovadă, mai ales a puterii asupra oricărei fiinţe de sex masculin. Motanul clipi răbdător, cu o expresie masculină plictisită, lingându-se pe mustăţi. Hermione râse în stilul ei scurt şi mormăit:

— *Ecco, il bravo ragazzo, como è superbo, questo!*[140]

Alcătuia, împreună cu motanul, un tablou viu şi ciudat. Impresiona prin atitudinea ei pur statică. Într-o anumită privinţă, era o artistă socială.

Motanul refuză să se uite la ea. Îi evită cu indiferenţă degetele şi începu să bea din nou cu nasul înfundat în lapte, într-un perfect echilibru, pe când lipăia cu plescăituri încete şi ciudate.

— E rău dacă-l înveţi să mănânce la masă, spuse Birkin.

— Aşa e, zise Hermione aprobându-l.

Apoi uitându-se în jos la motan, îşi reluă vechiul ei discurs ironic, plin de umor, pe o voce cântată:

— *Ti imparano fare brutte cose... brutte cose*[141]...

Ridică încet bărbia albă a lui Mino, cu vârful degetelor. Motanul se uită în jur cu un aer extrem de răbdător şi se strădui să nu vadă nimic, îşi retrase bărbia şi începu să se spele pe faţă cu laba. Hermione scoase un râs mormăit, încântată.

---

[139] Bineînţeles că înţelege italiana. N-ar fi putut uita limba maternă (ital.).

[140] Iată-l pe viteazul nostru! Ce mândru e! (ital.)

[141] Te învaţă să faci lucruri urâte... lucruri urâte! (ital.)

— *Bel giovanotto*[142], zise ea.

Motanul se întinse din nou şi-şi puse laba albă şi delicată pe marginea farfurioarei. Hermione i-o ridică într-o mişcare înceată şi delicată. Această mişcare intenţionară, atentă şi plină de delicateţe, îi aminti Ursulei de Gudrun.

— *No! Non è permesso di mettere il zampino nel tondinetto. Non piace al babbo. Un signor gatto così selvatico...!*[143]

Hermione îşi ţinea degetul pe lăbuţa lui aşezată moale masă, iar vocea ei avea o notă capricioasă, plină de umor ameninţătoare.

Ursula nu mai putea să îndure. Voia să plece chiar acum totul i se părea în zadar. Hermione se instalase pe vecie, în vreme ce ea era o prezenţă efemeră care nici nu sosise încă.

— Am să plec acum, zise ea brusc.

Birkin o privi aproape temător, căci era atât de îngrozit de mânia ei.

— Dar nu-i nevoie să te grăbeşti aşa, spuse el.

— Ba da, răspunse ea, am să plec.

Şi întorcându-se spre Hermione înainte să mai aibă timp să mai spună ceva, îşi întinse mâna şi zise la revedere.

— La revedere, zise Hermione pe un ton cântat, reţinându-i mâna. Chiar trebuie să pleci acum?

— Da, cred că am să plec, zise Ursula, cu o expresie hotărâtă întipărită pe chip şi ferindu-se de privirea Hermionei.

— Crezi că trebuie...

Dar Ursula îşi eliberase mâna. Se întoarse către Birkin rapid, aproape ironică:

— La revedere!

Şi deschise uşa înainte ca el să aibă timp să facă asta în locul ei.

După ce ieşi din casă, începu să alerge pe drum, furioasă şi agitată. Era ciudat felul în care Hermione trezea în ea

---

[142] Frumuşel tânăr (ital.).

[143] N-ai voie să-ţi pui lăbuţa în farfurioară. Nu-i place tăticului. Un motan atât de lipsit de maniere...! (ital.)

mânia şi violenţa nemotivate, chiar prin simpla ei prezenţă. Ursula ştia că cedase în favoarea celeilalte femei, ştia că părea prost crescută, necivilizată şi exagerată. Dar nu-i păsa. Continua să alerge pe drum de teamă să nu se întoarcă înapoi şi să le râdă ironic în nas celor doi pe care îi lăsase în urmă. Căci nu făceau decât să o scoată din sărite.

Capitolul XXIII

EXCURSIA

ÎN ZIUA URMĂTOARE Birkin se duse să o caute pe Ursula. S-a întâmplat ca în ziua aceea cursurile să se termine la amiază. Birkin îşi făcu apariţia către sfârşitul dimineţii şi o invită la o plimbare cu maşina după-amiază. Ursula fu de acord. Dar chipul ei era distant şi întunecat, iar el simţi că i se face inima cât un purice.

După-amiaza era frumoasă şi învăluită de o lumină difuză. Birkin conducea, iar ea stătea lângă el. Dar totuşi chipul ei păstră o expresie de întunecime şi distanţă. Când era aşa, ca un zid ridicat în faţa lui, inima i se strângea.

Viaţa lui părea acum atât de neimportantă, încât nici nu-i mai păsa de ea. Uneori i se părea că nu-i pasă nici cât negru sub unghie dacă Ursula, Hermione sau oricine altcineva exista sau nu. De ce să-şi mai bată capul? De ce să se lupte pentru o viaţă liniştită şi plăcută? De ce nu s-ar avânta într-o serie de aventuri, precum într-un roman picaresc? De ce nu? De ce să-şi mai facă griji în legătură cu relaţiile dintre oameni? De ce să-i ia în serios, fie că sunt bărbaţi sau femei? De ce să stabilească vreo relaţie serioasă? De ce să nu fie degajat, să rătăcească de colo-colo, profitând de tot ceea ce merita?

Şi totuşi, era condamnat şi osândit să continue efortul de a duce un trai decent.

— Uite ce ţi-am cumpărat, spunea el.

Maşina alerga de-a lungul unui drum larg şi alb, printre copacii tomnatici.

Îi oferi o bucăţică de hârtie făcută ghemotoc. O luă şi o desfăcu.

— Ce minunat, exclamă ea.

Ursula cercetă cadoul.

— Cât sunt de minunate! exclamă ea din nou. Dar de ce mi le dai mie?

Puse întrebarea pe un ton jignitor.

Chipul lui străluci de o iritare plictisită. Ridică din umeri uşor.

— Aşa am vrut, spuse el, rece.

— Dar de ce? De ce-ai făcut-o?

— Trebuie neapărat să găsesc un motiv? întrebă el.

Se lăsă tăcerea, timp în care ea analiză inelele care fuseseră înfăşurate în hârtie.

— Cred că sunt *frumoase*, spuse ea, mai ales acesta. Acesta e minunat.

Era un opal rotund, de un roşu aprins, aşezat într-un cerc de rubine micuţe.

— Acesta îţi place cel mai mult? întrebă el.

— Cred că da.

— Mie îmi place safirul, zise el.

— Acesta?

Era un safir în formă de trandafir, frumos, cu mici briliante.

— Da, spuse ea, e minunat. Îl ţinu la lumină. Da, poate că *este* cel mai frumos.

— Cel albastru... spuse el.

— Da, e minunat.

Deodată trase de volan şi scoase maşina de pe şosea ca să evite o căruţă. Maşina intră un pic în şanţ. Era un şofer neglijent, dar totuşi foarte rapid. Dar Ursula era îngrozită. Atitudinea lui păstra întotdeauna ceva indiferent care o înspăimânta. Simţi deodată că e în pericol de moarte dacă el ar face cine ştie ce accident îngrozitor de maşină. O clipă împietri de frică.

— Nu e destul de periculos felul în care conduci? îl întrebă ea.

— Nu, nu-i periculos, spuse el. Şi apoi, după o pauză: Nu-ţi place inelul galben deloc?

Era un topaz pătrat montat într-o ramă de oţel, sau un alt

metal asemănător, cu o lucrătură fină.

— Ba da, spuse ea. Îmi place. Dar de ce ai cumpărat aceste f inele?

— Le voiam. Sunt de ocazie.

— Le-ai cumpărat pentru tine?

— Nu. Inelele nu arată bine pe mâna mea.

— Atunci de ce le-ai cumpărat?

— Le-am cumpărat ca să ţi le ofer ţie.

— Dar de ce? Ar trebui să i le dai Hermionei. Îi aparţii ei.

El nu răspunse. Ursula rămase cu inelele strânse în mână. Voia să le probeze, dar ceva în sinea ei nu o lăsă. Şi, mai mult decât atât, îi era teamă că degetele ei erau prea groase şi se simţea îngrozită că nu va reuşi să le pună pe nici un deget decât pe cel mic. Călătoriră în tăcere, înaintând de-a lungul uliţelor goale.

Mersul cu maşina o entuziasma atât încât uită până şi de prezenţa lui Birkin.

— Unde suntem? întrebă ea brusc.

— Nu departe de Worksop[144].

— Şi unde mergem?

— Oriunde.

Ura genul de răspuns care-i plăcea.

Deschise mâna ca să se uite la inele. O încântau *atât* de mult, aşa cum stăteau, ca trei cercuri bătute cu pietre preţioase, risipite în palma ei. Va trebui să le încerce. O făcu în secret, ne vrând ca el să vadă că degetele ei erau prea groase. Dar totuşi, observă. Întotdeauna vedea ceea ce ea nu dorea. Era încă o caracteristică îngrozitoare a firii lui, căreia nu-i scăpa nimic.

Doar opalul, cu bucla lui subţire, se potrivi pe inelar. Era superstiţioasă. Nu, erau destule lucruri care purtau ghinion, aşa că nu va accepta acest inel de la el în semn de angajament.

— Uite, spuse ea, întinzând mâna, care era pe jumătate închisă şi şovăitoare. Celelalte nu mi se potrivesc.

El se uită la piatra delicată, ce răspândea nuanţe

[144] Piaţă şi oraş industrial în Nottinghamshire, la 24 de mile nord de Nottingham, la marginea pădurii Sherwood.

roşiatice, pe pielea ei extrem de sensibilă.

— Da, spuse el.

— Dar opalul nu aduce noroc, nu? întrebă ea gânditoare.

— Nu. Prefer lucrurile care nu poartă noroc. Norocul e ceva vulgar. Cine-şi doreşte ceea ce i-ar putea aduce *norocul*? Eu nu.

— Dar de ce? râse ea.

Şi, sfâşiată de dorinţa de a vedea cum ar arăta celelalte inele pe mâna ei, le probă pe degetul mic.

— Pot să fie mărite puţin, spuse el.

— Da, răspunse ea, plină de îndoială.

Şi oftă. Ştia că, acceptând inelele, va accepta angajamentul lui. Totuşi, soarta părea că e mai puternică decât ea. Se uită din nou la pietrele preţioase. Îi încântau privirea – nu atât ca nişte ornamente, sau ca simbol al bogăţiei – ci aşa cum erau, mici fragmente de frumuseţe.

— Mă bucur că le-ai cumpărat, spuse ea, punându-şi mâna uşor, oarecum fără să vrea, pe braţul lui.

El zâmbi uşor. Voia ca ea să vină spre el. Dar era supărat în străfundul sufletului şi indiferent. Ştia că ea într-adevăr făcuse o pasiune pentru el. Dar nu asta îl interesa în cele din urmă. Existau pasiuni atât de profunde încât puteai deveni impersonal şi indiferent, fără să simţi vreo emoţie, în timp ce Ursula se situa încă la un nivel personal emoţional – întotdeauna îngrozitor de impersonal. O tratase aşa cum el nu fusese tratat niciodată. O ridicase dintre rădăcinile întunecimii şi ale ruşinii – ca un demon, râzând pe marginea fântânii coruperii mistice care era una dintre sursele fiinţei ei, râzând, fiind indiferent, acceptând, în sfârşit acceptând. În ce-o priveşte pe ea, când oare avea să treacă peste ea însăşi şi-l va accepta dincolo de pragul morţii?

Acum era chiar fericită. Maşina mergea mai departe, iar după-amiaza era diafană şi plină de o lumină difuză. Ursula vorbea cu un viu interes, analizând oamenii şi motivele lor, pe Gudrun şi pe Gerald. Birkin îi răspundea vag. Nu prea mai era interesat de personalităţi, de oameni, căci oamenii erau toţi diferiţi, dar cu toţii îngrădiţi într-o limitare certă,

spunea el; existau doar două mari idei, două mari tendinţe de activitate, cu diferite forme de reacţie drept urmare. Reacţiile erau toate diferite la oameni diferiţi, dar se ghidau după câteva legi importante şi, în mod intrinsec, nu exista nici o diferenţă. Oamenii acţionau şi reacţionau involuntar în funcţie de câteva legi importante, şi o dată ce legile, marile principii, deveneau cunoscute, oamenii nu mai erau interesanţi. În esenţă erau cu toţii la fel, iar diferenţele nu erau decât variaţii pe o temă. Nici unul nu încălca condiţiile impuse.

Ursula nu era de acord, căci oamenii erau încă o aventură imprevizibilă pentru ea, dar poate nu aşa de mult pe cât încerca să se convingă. Poate că acum exista ceva de ordin mecanic în interesul ei. Poate că şi interesul ei era distrugător, analiza ei fiind o adevărată desfacere în bucăţi. Exista în sufletul ei un spaţiu obscur în care nu-i păsa de oameni şi de particularităţile lor, ba chiar simţea nevoia de a-i distruge. Pentru o clipă i se păru că atinge acest loc ascuns din ea. Rămase liniştită şi pe moment îşi concentră atenţia doar asupra lui Birkin.

— N-ar fi minunat să ne întoarcem acasă pe întuneric? întrebă ea. Am putea să luăm ceaiul mai târziu, vrei? Un ceai cât mai târziu cu putinţă. N-ar fi plăcut?

— Am promis că mă întorc la Shortlands la cină, spuse el.

— Dar, nu contează... poţi să te duci mâine.

— Hermione e acolo, spuse el, cu o voce destul de neliniştită. Pleacă peste două zile. Cred că ar trebui să-mi iau rămas bun. N-am s-o mai văd niciodată.

Ursula se trase înapoi, învăluită de o tăcere cumplită. El încruntă din sprâncene, iar ochii începură să-i sclipească din nou de mânie.

— Nu te deranjează, nu? întrebă el enervat.

— Nu, nu-mi pasă. De ce mi-ar păsa? De ce m-ar deranja? Tonul ei era batjocoritor şi jignitor.

— Asta mă întreb şi eu, zise el. De ce le-ar deranja? Dar aşa se pare.

Sprâncenele îi erau încordate de o enervare violentă.

— Te *asigur* că nu-mi pasă, nu mă deranjează câtuşi de

puţin. Du-te acolo unde trebuie, asta vreau să faci.

— Ah, proasto, strigă el, tu, cu expresia asta „du-te unde trebuie”! lotul s-a terminat între mine şi Hermione. Înseamnă mult mai mult pentru *tine*, dacă vine vorba, decât pentru mine. Căci tu nu poţi decât să te revolţi printr-o pură reacţie împotriva ei – şi să fii opusul ei înseamnă să fii perechea ei.

— A, opusul ei! exclamă Ursula. Îţi cunosc eu tertipurile. N-am să mă las păcălită de jocul tău de cuvinte. Îi aparţii Hermionei şi spectacolului ei mortuar. Ei, dacă asta e situaţia, ce să-i faci? Nu te condamn. Dar, pe de altă parte, n-ai nimic de-a face cu mine.

Plin de o exasperare neţărmurită, opri maşina şi stătură acolo în mijlocul uliţei ca să lămurească lucrurile care luaseră amploarea unei crize de război, aşa că nu-şi dădeau seama de ridicolul situaţiei.

— Dacă n-ai fi proastă, dacă n-ai fi aşa de proastă, strigă el cu o disperare amară, ai vedea că cineva poate fi decent, chiar dacă a greşit mai înainte. Am greşit că am continuat relaţia toţi acei ani cu Hermione, a fost ca o moarte inevitabilă. Dar, la urma urmelor, poţi să ai şi puţină decenţă omenească. Dar, nu, tu eşti în stare să-mi sfâşii sufletul cu gelozia ta doar dacă pomenesc de numele Hermionei.

— Eu, geloasă! Geloasă! Te înşeli dacă aşa crezi. Nu sunt câtuşi de puţin geloasă pe Hermione, pentru mine ea nu înseamnă nimic, nici măcar *atât*! Şi Ursula pocni din degete. Nu, tu eşti mincinos. Tu eşti cel care trebuie să se întoarcă, la fel ca un câine la ceea ce a vomitat. Ceea ce *reprezintă* Hermione pentru tine, asta *urăsc*. *Urăsc* asta. Sunt minciuni, falsitate şi moarte. Dar tu asta-ţi doreşti, nu te poţi abţine, n-ai ce face. Aparţii acelui stil învechit şi muribund de a trăi. Atunci întoarce-te acolo. Dar nu veni la mine, căci eu n-am nimic în comun cu aşa ceva.

Şi, cuprinsă de tensiune şi de emoţii puternice, coborî din maşină şi se îndreptă către gardul viu, smulgând fără să-şi dea seama boabele roşii de nalbă, dintre care unele erau crăpate, arătându-şi seminţele portocalii.

— A, eşti o proastă! strigă el amar, cu un oarecare dispreţ.

— Da, *sunt* o proastă. Şi-i mulţumesc lui Dumnezeu pentru asta. Sunt o proastă prea mare ca să-ţi înghit isteţimea. Domnul fie lăudat. Du-te la femeile tale, du-te la ele, sunt de teapa ta; tot timpul a fost o liotă care s-a ţinut după tine şi aşa vor face întotdeauna. Du-te la miresele tale spirituale, dar nu veni şi la mine, pentru că eu nu vreau aşa ceva, mulţumesc. Nu eşti mulţumit, nu? Miresele tale spirituale nu-ţi pot oferi ceea ce-ţi doreşti, nu sunt destul de comune şi senzuale pentru tine, nu? Aşa că vii la mine, iar pe ele le ţii în planul secundar. Vrei să te căsătoreşti cu mine pentru nevoile zilnice. Dar ai de gând să-ţi păstrezi o rezervă importantă de mirese spirituale. Îţi cunosc eu jocul murdar.

Deodată fu cuprinsă de o vâlvătaie $i bătu din picior cu furie, acolo pe drum, iar el se dădu înapoi, de teamă să nu-l lovească.

— Iar eu, *eu nu sunt* destul de spirituală, *nu sunt* la fel de spirituală ca acea Hermione! Sprâncenele i se înnodară, iar ochii erau străpungători ca ai unui tigru. Atunci, du-te la ea, asta-i tot ce-ţi spun, *du-te* la ea, *du-te*. Ha! Ea – spirituală! Spirituală, da! E o materialistă infectă, asta e! *Ea*, spirituală? De ce anume îi pasă ei, în ce constă spiritualitatea ei? Ce anume *este*? Furia ei părea să se reverse ca un foc şi-i. ardea faţa. El se dădu puţin înapoi. Îţi spun eu, nu-i nimic altceva decât *murdărie*, *murdărie* şi nimic altceva *decât* murdărie. Şi asta îţi doreşti, tânjeşti după murdăria asta. Ce spiritualitate! *Asta*-i spiritualitate, brutalitatea, îngâmfarea şi materialismul ei sordid? E o mahalagioaică, o ţaţă şi o materialistă atât de convinsă. Totul e aşa de josnic. Şi unde ajunge în cele din urmă cu toată pasiunea ei socială, cum o numeşti tu? Pasiune socială... ce pasiune socială vezi tu la ea? Arată-mi şi mie! Unde e? Nu-şi doreşte decât un gen de *putere* josnică, imediată, îşi doreşte iluzia că e o femeie importantă, asta-i tot. În sufletul ei nu-i altceva decât o necredincioasă diabolică, întinată ca noroiul. Aşa e în adâncul sufletului ei. Şi

restul nu-i decât prefăcătorie, dar tu asta adori. Iubeşti spiritualitatea prefăcută, cu asta te hrăneşti. Şi de ce oare? Din cauza noroiului de dedesubt. Crezi că nu cunosc obscenitatea vieţii tale sexuale – şi a ei? O cunosc. Obscenitatea asta ţi-o doreşti, mincinosule! Atunci, n-ai decât să ai parte de ea. Mincinosule! Mincinosule ce eşti!

Se întoarse cu spatele şi continuă să smulgă crenguţe de nalbă din gardul viu, îndesându-le cu degetele ei tremurătoare în sânul hainei.

Birkin stătea, urmărind-o în tăcere. O gingăşie minunată ardea în el la vederea degetelor ei tremurânde şi atât de delicate. În acelaşi timp era plin de mânie şi asprime.

— Nu-i decât un spectacol degradant, spuse el cu răceală.

— Da, chiar degradant, spuse ea. Dar mai mult pentru mine decât pentru tine.

— Din moment ce ai hotărât să te înjoseşti, spuse el.

Din nou acea strălfulgerare îi cuprinse chipul Ursulei şi luminiţele aurii i se concentrară în privire.

— *Tu*! strigă ea. Tu, iubitorul adevărului, susţinătorul purităţii. *Pute*, adevărul tău, puritatea ta. Pute din cauza stârvurilor cu care te hrăneşti, câine gunoier ce eşti, mâncător de leşuri. Eşti stricat, *stricat* – şi trebuie să ştii asta. Puritatea ta, candoarea, bunătatea, da, mulţumesc, mi-a ajuns. Nu eşti decât un obscen, o mortăciune, ceva murdar, asta eşti, obscen şi pervers. Tu şi dragostea! Poţi foarte bine să spui că nu-ţi doreşti dragoste! Nu, nu te vrei decât pe tine *însuţi*, noroi şi moarte, asta-i ce-ţi doreşti. Eşti aşa de *pervers*, atât de mult îţi place să savurezi moartea. Şi apoi…

— Vine o bicicletă, îi atrase el atenţia, suferind cumplit la injuriile ei vehemente.

Ea se uită de-a lungul drumului.

— Nu-mi pasă, strigă ea.

Cu toate astea, tăcu. Biciclistul, auzind vocile ridicate şi pe ei certându-se în gura mare, se uită ciudat la bărbat şi la femeie şi la maşina oprită, în timp ce trecu mai departe.

— ’nă ziua, spuse el, vesel.

— Bună ziua, răspunse Birkin, rece.

Tăcură în timp ce bărbatul dispăru în zare.

O expresie mai definită apăru pe chipul lui Birkin. Ştia că, în mare, ea avea dreptate. Ştia că e pervers, că e atât de spiritual pe de o parte, şi într-un fel ciudat, degradat, pe de altă parte. Dar oare ca era mai bună? Era cineva mai bun?

— Poate că totul e adevărat, în legătură cu minciuna, putreziciunea şi restul, spuse el. Dar intimitatea spirituală a Hermionei nu e mai putredă decât intimitatea ta emoţional-geloasă. Poţi să păstrezi aparenţele, chiar şi faţă de duşmani, de dragul persoanei tale. Hermione mi-e duşman, până la ultima suflare. De aceea trebuie să o îndepărtez din viaţa mea.

— Tu! Tu şi duşmanii tăi şi oamenii pe care vrei să-i îndepărtezi! Ce imagine frumoasă oferi despre tine! Dar nu prosteşti pe nimeni în afară de tine. Eu geloasă! Eu! Ceea ce spun – şi aici vocea ei fu cuprinsă de înflăcărare – spun pentru că e *adevărat*, înţelegi, pentru că asta eşti, un stricat şi un mincinos, un mormânt spoit. De-asta spun lucrurile astea. Şi pentru ca *tu* să auzi!

— Şi să-ţi fiu recunoscător, adăugă el, cu o grimasă ironică.

— Da, strigă ea, şi dacă mai ai un dram de decenţă în tine, fii recunoscător.

— Neavând însă nici un dram de decenţă ..., i-o întoarse el.

— Nu, exclamă ea, n-ai câtuşi de puţină. Aşa că poţi să-ţi urmezi drumul, iar eu pe al meu. N-are nici un rost, câtuşi de puţin. Poţi să mă laşi aici, nu vreau să mai merg cu tine... lasă-mă...

— Nici nu ştii unde te afli, spuse el.

— O, nu-ţi face griji, te asigur că am să mă descurc. Am zece şilingi în geantă şi cu ei pot să mă întorc din orice loc unde m-ai duce *tu*.

Ezită. Avea încă inelele pe deget, două pe degetul mic şi unul pe inelar. Totuşi, ezita.

— Foarte bine, zise el. Cel mai deznădăjduit lucru e să fii prost.

— Ai foarte mare dreptate, spuse ea.

Totuşi ezita. Apoi chipul ei fu cuprins de o expresie răutăcioasă şi urâtă, îşi scoase inelele de pe degete şi i le aruncă. Unul îl nimeri în faţă, iar celelalte în haină şi se împrăştiară pe jos, în noroi.

— Şi ia-ţi inelele, zise ea, du-te şi cumpără-ţi o femeie în altă parte, sunt destule pe care le poţi avea şi care vor fi foarte bucuroase să împartă cu tine dezordinea spirituală – sau pe cea fizică, şi să i-o lase Hermionei pe cea spirituală.

După ce spuse acestea, o porni la voia întâmplării pe drum. El rămase nemişcat, urmărindu-i mersul neregulat, ca de om posomorât. Smulgea şi rupea supărată crenguţe din gardul viu în timp ce mergea mai departe. Silueta ei devenea din ce în ce mai mică şi dispărea încet din vedere. O întunecime îi învălui mintea lui Birkin. Doar o fărâmă infimă de conştiinţă mai rămăsese în el, care continua să existe în virtutea inerţiei.

Se simţea obosit şi slăbit, dar totuşi era uşurat. Renunţa la vechea lui poziţie. Se duse şi se aşeză pe marginea drumului. Fără îndoială că Ursula avea dreptate. Ceea ce spusese era într-adevăr aşa. Ştia că spiritualitatea lui se îmbina cu depravarea, cu un fel de plăcere de autodistrugere. Chiar exista în el un anume impuls de autodistrugere, mai ales atunci când acesta era transpus în plan spiritual. Dar ştia asta – o ştia, asta era. Şi oare genul de intimitate emoţională a Ursulei, emoţională şi fizică, nu era a fel de periculoasă ca intimitatea abstractă şi spirituală a Hermionei?

Unire, unire, această unire îngrozitoare a două fiinţe la care ţine fiecare femeie şi majoritatea bărbaţilor, nu era oare în orice caz teribilă şi enervantă, fie că era vorba de o contopire a spiritului sau a trupului? Hermione se vedea Ideea perfectă, pe care toţi bărbaţii trebuie să o împărtăşească; iar Ursula era Pântecele perfect, leagănul naşterii, prin care toţi bărbaţii trebuie să treacă! Şi amândouă erau oribile. De ce nu puteau rămâne nişte persoane individuale, limitate de propria lor limitare? De ce era nevoie de această teribilă sete de a avea totul în

stăpânire, de această tiranie enervantă? De ce oare nu-l lăsau pe celălalt să fie liber, de ce încercau să se contopească cu el, să fuzioneze sau să-l topească? Am putea să ne lăsăm pur şi simplu în voia *clipei* prezente, dar nu în voia vreunei alte fiinţe.

Birkin nu putea suporta să vadă inelele zăcând în noroiul palid de pe drum. Le ridică şi le şterse inconştient cu mâna. Ele erau micile dovezi ale realităţii frumuseţii, ale realităţii fericirii într-o creaţie caldă. Dar îşi murdărise mâinile cu noroi şi nisip.

Mintea lui era cuprinsă de întuneric. Teribilul nod al conştiinţei care persistase acolo ca o obsesie se rupsese, dispăruse, iar viaţa i se disipase în stropi de întuneric în membre şi în trup. Dar în inima lui prinsese viaţă o oarecare nelinişte. Voia ca Ursula să se întoarcă. Respira uşor şi regulat ca un copil mic şi nevinovat, mai presus de orice responsabilitate.

Ursula se întorcea. O văzu rătăcind cu paşi neregulaţi, trecând pe sub gardul viu înalt, înaintând încet spre el. El nu se mişcă şi nu se uită a doua oară. Părea că doarme în pace, cuprins de o stare de somnolenţă şi total relaxat.

Ursula se apropie şi stătu în faţa lui, cu capul înclinat.

— Uite ce floare ţi-am găsit, spuse ea, privindu-l cu regret şi ţinând în mână o crenguţă de clopoţei de un roşu aprins pe care i-o strecură sub nas. El văzu mănunchiul de clopoţei coloraţi şi crenguţa care semăna cu un copăcel şi mai observă şi mâinile ei, cu pielea extrem de sensibilă şi delicată.

— Frumos! spuse el, privind în sus la ea cu un zâmbet după ce luă floarea.

Totul devenise simplu din nou, foarte simplu, iar complicaţiile dispăruseră în neant. Dar îşi dorea teribil de mult să strige, doar că era plictisit şi obosit de emoţii.

Apoi un sentiment năvalnic de tandreţe faţă de ea îi umplu inima. Se ridică şi o privi în ochi. Căpătase o altă expresie. Vai, cât de delicată era în uimitoarea ei luminozitate şi teamă. O înconjură cu braţele, iar ea-şi ascunse faţa sub umărul său.

Era linişte, o linişte absolută, aşa cum Birkin stătea îmbrăţişând-o în tăcere acolo, în plină stradă. În cele din urmă se aşternuse din nou pacea. Vechea şi îngrozitoarea atmosferă tensionată trecuse în cele din urmă, iar sufletul lui era puternic şi calm.

Ursula îl privi. Lumina aurie minunată din ochii ei era acum dulce şi supusă şi se simţeau împăcaţi unul cu celălalt. O sărută duios de multe ori. Ochii ei fură învăluiţi de un zâmbet.

— Te-am jignit? întrebă ea.

El zâmbi la rândul său şi o luă de mâna moale şi supusă.

— Nu contează, zise el, totul e spre bine.

O sărută din nou, dulce, de mai multe ori.

— Oare? întrebă ea.

— Cu siguranţă, răspunse el. Stai, am să-mi iau şi eu revanşa.

Ursula râse brusc, cu o undă de sălbăticie în voce, şi-l înconjură cu braţele.

— Eşti al meu, iubirea mea, nu-i aşa? strigă ea, strângându-l aproape.

— Da, spuse el, încet.

Vocea lui era aşa de blândă şi hotărâtă încât ca tăcu, de parcă asta i-ar fi fost menirea şi nu se putea împotrivi. Da, consimţea, dar asta se realizase fără voia ei. El o săruta încet, de mai mult ori, cuprins de o stare de fericire dulce şi tăcuta care aproape că-i opri inima Ursulei.

— Dragostea mea! exclamă ea, ridicându-şi chipul şi privindu-l cu o expresie înfricoşată, duioasă şi mirată, plină de extaz.

Oare totul era adevărat? Dar ochii lui erau frumoşi, blânzi şi imuni faţă de orice tensiune sau nervozitate, frumoşi şi surâzători, zâmbind uşor împreună cu ea. Fata îşi îngropă faţa sub umărul lui, ascunzându-se de el, pentru că îi citea atât de bine gândurile. Ştia că o iubeşte şi se temea, simţea că se află într-o lume stranie, într-un rai care tocmai prinsese contur în jurul ei. Îşi dorea ca el să fie pasional, pentru că pasiunea era elementul ei. Dar sentimentele lui erau atât de liniştite şi fragile, la fel precum spaţiul te

sperie mai mult decât puterea.

Ea-şi înălţă din nou repede capul.

— Mă iubeşti? întrebă ea, repede, impulsiv.

— Da, răspunse el, neluându-i în seamă mişcarea, ci doar liniştea.

Ştia că e adevărat. Se desprinse din strânsoare.

— Aşa şi trebuie, spuse, întorcându-se să privească drumul. Ai găsit inelele?

— Da.

— Unde sunt?

— În buzunar.

Băgă mâna în buzunarul lui şi le scoase de acolo.

Nu mai avea linişte.

— Mergem? întrebă ea.

— Da, răspunse el.

Şi se urcară din nou în maşină, lăsând în urma lor acest câmp de bătălie memorabil.

Trecură mai departe prin ţinutul sălbatic, înconjuraţi de lumina după-amiezei târzii, într-o mişcare lină, calmă şi aproape sublimă. Mintea lui Birkin era cufundată într-o linişte dulce, iar viaţa îi curgea prin vene aşa cum apa ţâşneşte dintr-o fântână arteziană. Se simţea ca un copil nou născut.

— Eşti fericit? îl întrebă ea, în stilul ei ciudat şi încântător.

— Da, veni răspunsul.

— Şi eu, izbucni ea într-o stare extatică bruscă, înconjurându-l cu braţele şi strângându-l cu putere la pieptul ei în timp ce conducea maşina.

— Nu mai conduce, spuse ea. Nu vreau să te văd făcând mereu ceva.

— Nu, spuse el. O să încheiem mica noastră excursie şi apoi suntem liberi.

— Vom fi, iubitule, vom fi, strigă ea încântată, sărutându-l în timp ce el se întoarse spre ea.

Continuă să conducă, cuprins de o nouă stare ciudată de vigilenţă, căci tensiunea care-i cuprinsese mintea dispăruse. Părea să fie conştient de tot ce se întâmpla, tot trupul îi era alert de conştiinţa simplă şi strălucitoare, de

parcă tocmai s-ar fi trezit din somn, asemeni unui lucru care se naşte, ca o pasăre care iese din ou şi întâmpină un nou univers.

Coborârăîn amurg un deal abrupt şi deodată Ursula recunoscu la dreapta ei, jos în vale, conturul catedralei Southwell[145].

— Am ajuns aici! exclamă ea cu plăcere.

Catedrala rigidă, sumbră şi urâtă era învăluită de întunericul nopţii care se lăsa în timp ce ei intrau în oraşul micuţ, cu luminile aurii care păreau nişte lespezi deschise în vitrinele magazinelor.

— Tata a dus-o pe mama aici, spuse ea, atunci când s-au cunoscut prima dată. Tata adoră, adoră catedrala. Tu nu?

— Ba da. Arată ca nişte cristale de cuarţ care ţâşnesc din valea întunecată. Vom lua ceaiul la „Saracen's Head”[146].

În timp ce coborau din maşină, auziră clopotele catedralei intonând un imn atunci când bătu ora şase.

„Slavă ţie, Doamne, îţi aduc, în astă seară

Pentru toate binecuvântările zilei[147] –”

Aşadar, în urechea Ursulei imnul cădea picătură cu picătură din cerul nevăzut de deasupra, aşternându-se deasupra oraşului învăluit în lumina apusului. Părea că răsună din secole de mult apuse, uitate în negura timpului, lotul părea atât de îndepărtat. Ursula stătea în curtea veche a hanului mirosind a fân, a grajduri şi a petrol. Pe cer, vedea primele stele. Ce însemnau oare toate astea? Aceasta nu era o lume adevărată, ci era lumea imaginară a copilăriei, ca o mare amintire îndepărtată. Lumea devenise ireală. Ea însăşi era o prezenţă ciudată şi nefirească.

Şedeau împreună lângă foc într-un salonaş.

— E adevărat? întrebă ea, mirată.

— Ce?

— Totul, oare totul e adevărat?

---

[145] Situată la douăsprezece mile nord-est de Nottingham. Stilul dominant este cel normand, dar turlele înalte din plumb s-au adăugat la turnurile dinspre apus în 1879-1880.

[146] Capul Maurului.

[147] Primele două versuri ale imnului scris de episcopul Thomas Ken (1637-1711).

— Cât se poate de adevărat, spuse el, aruncându-i o grimasă,

— Oare? replică ea, râzând dar neconvinsă.

Ea-l privi, dar el părea încă atât de departe cu gândul. În sufletul ei se deschideau alţi ochi. Văzu o creatură stranie, din altă lume, în interiorul lui. Era ca şi cum fusese vrăjită şi totul era metamorfozat. Îşi aduse din nou aminte de magia veche din *Cartea Genezei*, în care fiii lui Dumnezeu le văzură pe fiicele oamenilor care erau frumoase[148]. Iar el era unul dintre aceştia, una dintre creaturile ciudate din lumea de dincolo, privind în jos la ea şi văzând că e frumoasă.

Stătea pe carpeta din faţa şemineului privind-o şi urmărindu-i chipul care era ridicat în sus asemenea unei flori proaspete, strălucitoare, sclipind aurie în rouă primilor zori. Iar el zâmbea uşor, de parcă vorbele ar fi dispărut de pe pământ, cu excepţia încântării tăcute a florilor. Zâmbind, se bucurară de prezenţa celuilalt, de realitatea lor pură, fără să conştientizeze sau să ştie. Dar ochii lui aveau o uşoară încruntare ironică.

Iar ea era atrasă de el în mod straniu, ca într-o vrajă. Îngenunchind pe carpeta din faţa şemineului, îl cuprinse cu braţele pe după mijloc şi-şi îngropă faţa între coapsele lui. Bogăţii! Bogăţii! Era copleşită de un sentiment al bogăţiilor paradisiace.

— Ne iubim, spuse ea, încântată.

— Mai mult decât atât, răspunse el, privind în jos la ea cu chipul său strălucitor, relaxat.

În mod inconştient, Ursula îşi trecea degetele fine peste linia coapselor lui, urmărind un şuvoi vital şi misterios. Descoperise ceva, ceva care era mai mult decât minunat, mai frumos decât viaţa însăşi. Era misterul ciudat al pulsului vieţii acolo, pe linia coapselor lui, de-a lungul coastelor. Era vorba de o realitate bizară a fiinţei lui, era chiar esenţa fiinţei lui care se contura în liniile drepte ale coapselor. În această ipostază ea-l identifica cu unul dintre

[148] „Fiii lui Dumnezeu au văzut că fetele oamenilor erau frumoase, şi din toate şi-au luat de neveste pe acelea pe care şi le-au ales” (*Geneza*, 6:2).

fiii lui Dumnezeu aşa cum erau la începutul lumii, şi nu cu un bărbat, ci ceva diferit, ceva mai profund.

Aceasta era o eliberare într-un sfârşit. Avusese iubiţi şi cunoscuse pasiunea. Dar asta nu era nici iubire şi nici pasiune. Erau fiicele oamenilor care se întorceau la fiii lui Dumnezeu, fiii ciudaţi şi inumani ai lui Dumnezeu aşa cum sunt la începuturi.

Chipul ei era acum liniştit, învăluit într-o lumină orbitoare şi aurie în vreme ce-l privea şi-şi înfunda mâinile în coapsele lui aşa cum stătea în faţa ei. Privi în jos la ea, iar fruntea lui desăvârşită si strălucitoare arăta ca o diademă deasupra ochilor. Ursula era la fel de frumoasă ca o floare minunată care tocmai se deschide la picioarele lui, era ca o floare paradisiacă, mai presus de feminitate, o floare radiind lumină. Totuşi Birkin era dominat de o încordare şi o constrângere. Nu-i plăcea această îmbrăţişare, această strălucire – nu pe de-a-ntregul.

Pentru ea, totul se îndeplinise. Îl găsise pe unul dintre fiii lui Dumnezeu de la începuturi, iar el o găsise pe una dintre primele, cele mai strălucitoare fiice ale oamenilor.

Ursula îşi trecu mâinile peste linia spatelui şi coapselor lui şi un foc viu o cuprinse, venind misterios dinspre el. Era un şuvoi întunecat de pasiune electrizantă pe care ea-l eliberă din interiorul lui şi-l absorbi în fiinţa ei. Se stabilise între ei un nou şi perfect circuit, un nou curent de energie electrizantă şi pasională, descătuşată din cele mai întunecate colţuri ale trupului şi fixat într-un circuit perfect. Era un foc electric întunecat care alerga de la el la ea şi-i umplea pe amândoi de satisfacţie şi de pace absolută.

— Dragostea mea, strigă ea, ridicându-şi chipul către el, iar ochii şi gura ei erau deschise, ca în transă.

— Dragostea mea, îi răspunse el, aplecându-se să o sărute, potopind-o de sărutări.

Ea strânse în mâini spatele musculos plin, cu forme rotunjite, în timp ce el stătea aplecat deasupra ei, iar ea părea că atinge adâncurile misterioase ale întunecimii sale trupeşti. Dădea impresia că e gata să leşine aşa cum stătea sub el, iar el lăsa aceeaşi impresie, aşa cum stătea aplecat

deasupra ei. Era ca un leşin în care erau amândoi cuprinşi, şi în acelaşi timp o contopire de nesuportat a fiinţei, împlinirea minunară a unei satisfacţii imediate, copleşitoare, izvorând din adâncurile unei forţe vitale, cea mai întunecată, mai profundă şi mai ciudată forţă vitală a trupului omenesc.

După ce trecu acel moment de linişte, după ce o străbătură râuri învolburate, ciudate şi misterioase, invadându-i şi inundându-i raţiunea, croindu-şi drum în josul şirei spinării, până la genunchi şi în tălpi, ca un şuvoi ciudat, măturând totul în calea lui şi transformând-o într-o nouă fiinţă, complet diferită, ea se simţi de-a dreptul liberă, era liberă şi profund liniştită, iar eul ei era întreg. Aşadar se ridică, veselă şi calmă, zâmbindu-i. El stătea în faţa ei, strălucitor, o prezenţă îngrozitor de reală, iar inima aproape că i se opri. El şedea acolo afişându-şi trupul ciudat, în plenitudinea lui, cu minunata sa obârşie, precum trupurile fiilor lui Dumnezeu de la începuturi. Trupul său avea nişte resurse ciudate, mai misterioase şi mai puternice decât cele pe care şi le imaginase sau le cunoscuse, mai plăcute, o, absolut satisfăcătoare din punct de vedere mistic şi fizic. Crezuse că nu există nici o obârşie mai profundă decât cea falică. Şi acum, iată, din stânca zdrobită[149] a trupului omului, din coapsele şi coastele ciudate şi minunate, mai profunde şi mai adâncite în mister decât obârşia falică, izvorâră şuvoaiele întunecimii şi ale bogăţiilor inefabile.

Erau bucuroşi şi se cufundară într-o perfectă uitare de sine. Râseră şi apoi se îndreptară spre masa aranjată. Era un amestec de vânat cu de toate, felii mari de şuncă, ouă, brâncuţe, sfeclă roşie, plăcintă cu mere şi ceai.

— Ce *bunătăţi*! exclamă ea încântată. Cât de alese par! Să torn ceai?

De obicei Ursula nu era sigură pe sine şi devenea agitată când îndeplinea aceste îndatoriri casnice, cum ar fi să toarne ceaiul. Dar astăzi uită de acest lucru, era calmă, lăsând deoparte îndoielile. Ceaiul curgea frumos prin gâtul

[149] Vezi *Exodul*, 17:6: „Tu vei lovi stânca şi va ţâşni apă din ea şi poporul va bea”.

zvelt al ceainicului. Ochii Ursulei erau încălziţi de zâmbete în timp ce-i oferi ceaiul lui Birkin. În cele din urmă învăţase să stea liniştită şi să se comporte impecabil.

— Totul e al nostru, îi spuse ea.

— Totul, îi răspunse el.

Ursula scoase un mic sunet straniu de triumf.

— Sunt aşa de bucuroasă! strigă ea, cu o uşurare nespusă.

— Şi eu, zise el. Dar mă gândesc că e mai bine să ne debarasăm cât mai repede de obligaţiile pe care le avem.

— Ce obligaţii? întrebă ea mirată.

— Trebuie să renunţăm imediat la meseriile pe care le avem.

O nouă înţelegere îi lumină chipul Ursulei.

— Bineînţeles, zise ea. Am uitat.

— Trebuie să scăpăm de obligaţii, zise el. N-avem ce face decât să scăpăm cât mai repede.

Ea îl privi plină de îndoială pe deasupra mesei.

— Şi ce-o să facem? întrebă ea.

— Nu ştiu, spuse el. O să umblăm de colo-colo o vreme.

Din nou ea îl privi întrebător.

— M-aş simţi extrem de fericită la moară.

— E prea aproape de trecut, spuse el. Hai să mai rătăcim o vreme.

Vocea lui era atât de domoală şi veselă încât îi pătrunse Ursulei în vene ca o stare de extaz. Totuşi, visa la o vale, grădini sălbatice şi învăluite în linişte. Şi ea îşi dorea o anume splendoare, o splendoare extravagantă şi aristocratică. A rătăci de colo-colo i se părea o neîmplinire şi o nemulţumire.

— Unde ai să rătăceşti? îl întrebă ea.

— Nu ştiu, simt că aş vrea să te întâlnesc şi să o pornim la drum încotro vedem cu ochii.

— Dar unde poţi să te duci? întrebă ea nerăbdătoare. La urma urmelor, nu *există* decât o singură lume şi nici un colţ nu e prea îndepărtat.

— Totuşi, spuse el, mi-ar plăcea să merg cu tine – spre nicăieri. Ar însemna pur şi simplu să hoinărim spre nicăieri.

Ăsta-i locul unde trebuie să mergem – spre nicăieri. Omul vrea să rătăcească din lumea de undeva în propriul său nicăieri.

Ea încă mai medita.

— Vezi tu, iubirea mea, spuse ea, mă tem că atâta vreme cât nu suntem decât oameni trebuie să explorăm lumea care ne este dată – pentru că nu există alta.

— Ba da, zise el. Există un loc unde putem fi liberi, un loc unde nu trebuie să porţi prea multe haine, ba chiar deloc, unde întâlneşti câţiva oameni care au trecut prin destul de multe şi iau lucrurile aşa cum sunt, unde poţi fi tu însuţi fără să-ţi pese. Există un loc în care există unul sau doi oameni...

— Dar unde? oftă ea.

— Undeva... oriunde. Hai să rătăcim. Asta trebuie să facem... să rătăcim încotro vedem cu ochii.

— Da, fu ea de acord, emoţionată la gândul unei călătorii.

Dar pentru ea totul nu era decât o călătorie.

— Să fim liberi, zise el, să fim liberi, într-un loc liber, doar cu câţiva oameni în jur!

— Da, spuse ea gânditoare.

Acei „câţiva oameni” o întristau.

— Nu este, de fapt, vorba de o localitate, spuse el. E doar o relaţie perfectă între tine şi mine şi alţii – o relaţie perfectă – aşa încât să fim liberi împreună.

— Aşa e, iubirea mea, nu-i aşa? zise ea. Tu şi cu mine. Tu şi cu mine, nu-i aşa?

Îşi întinse braţele către el. El trecu de cealaltă parte a mesei şi se aplecă să o sărute. Braţele ei îl înfăşurară strâns, mâinile îi cuprinseră umerii, înaintând cu mişcări încete de-a lungul lor, mişcându-se încet pe spate, în jos, cu o mişcare ciudată, repetată şi ritmică, totuşi, continuând să înainteze uşor în jos, înfigându-se misterios în came şi trecându-i de-a lungul coastelor. Un sentiment copleşitor al bogăţiilor nemăsurate îi învălui mintea ca într-o transă, ca o stare letală a posesiunii minunate, în mod inevitabil de natură mistică. Îl avea în puterea ei într-un mod atât de complet şi de netăgăduit încât şi ea era copleşită. Şi totuşi

nu făcea decât să stea liniştită pe scaun, cu mâinile apăsate pe trupul lui, cu gândurile rătăcite.

Din nou el o sărută dulce.

— N-o să ne mai despărţim niciodată, murmură el încet.

Iar ea nu-i răspunse, ci doar îşi apăsă mâinile mai puternic în locurile de unde izvora acea întunecime a lui.

Se hotărârâră, după ce se treziră din nou din starea de visare, să-şi scrie demisiile atunci şi acolo. Ea-şi dorea asta.

Birkin sună clopoţelul şi ceru hârtie de scris fără antet. Chelnerul strânse masa.

— Deci, spuse el, mai întâi a ta. Scrie adresa de acasă şi data şi apoi „Domnului Director al Instrucţiunii Publice, Primăria oraşului" – Nu ştiu exact cum se procedează – dar bănuiesc că poţi să fii liber în mai puţin de o lună... în orice caz, scrie aşa:

Domnule,

Vă rog să binevoiţi să-mi acceptaţi demisia din funcţia de profesoară la Şcoala elementară din Willey Green. V-aş rămâne îndatorată dacă mi-aţi accepta demisia cât de curând posibil, fără a aştepta expirarea preavizului de o lună.

E suficient. Gata? Stai să mă uit: Ursula Brangwen. Bun. Acum, să o scriu pe a mea. Ar trebui să le dau un preaviz de trei luni, dar pot să invoc motive de sănătate. Pot să aranjez asta.

Se aşează şi-şi întocmi demisia oficială.

— Acum, spuse el, după ce plicurile fură lipite şi adresele scrise, le trimitem prin poştă de aici, pe amândouă odată? Ştiu că Jackie o să spună: „Vai, ce coincidenţă!" după ce o să le primească şi va vedea ce conţin. Să-l lăsăm să spună asta sau nu?

— Nu-mi pasă, zise ea.

— Nu...? spuse el, meditativ.

— Nu contează, nu-i aşa? întrebă ea.

— Ba da, spuse el, n-o să-i lăsăm să-şi dea frâu liber

imaginaţiei. Am s-o expediez pe a ta de aici şi pe a mea mai târziu. Nu mă pot lăsa atras de jocul imaginaţiei lor.

Îi aruncă o privire plină de sinceritate, ciudată şi nepământeană.

— Da, ai dreptate, spuse ea.

Ea-şi ridică chipul către el, toată numai zâmbet şi strălucire. Era ca şi cum el ar fi putut pătrunde direct în centrul de unde izvora lumina ei. Pe chipul lui se citea neliniştea.

— Mergem? o întrebă el.

— Cum vrei, răspunse ea.

Curând ieşiră din oraşul micuţ şi alergau de-a lungul drumurilor de ţară denivelate. Ursula se cuibări lângă el, la sânul lui cald, şi urmărea peisajul slab luminat care i se întindea în faţa ochilor, în noaptea clară. Pe alocuri drumul vechi se lărgea, cu pete de iarbă de ambele părţi zburând magic, ca nişte spiriduşi în lumina verzuie, alteori apăreau copaci conturându-se în depărtare, alteori ruguri de mure, zidurile unei curţi sau spatele unui hambar.

— Te duci la Shortlands să iei cina? îl întrebă Ursula brusc.

El tresări.

— Dumnezeule! exclamă el. La Shortlands! Niciodată. În nici un caz. În afară de asta, am întârzia foarte mult.

— Atunci unde ne ducem... la moară?

— Dacă vrei. Ar fi păcat să mergem undeva în noaptea asta frumoasă. Ar fi păcat să ieşim din ea, serios. Ce păcat că nu ne putem opri în întunericul măreţ. E de preferat decât orice altceva, să stăm în mijlocul acestei întunecimi plăcute.

Ursula se mira. Maşina se clătina şi se legăna. Ştia că n-avea cum să-l părăsească, căci întunericul îi ţinea în puterea sa pe amândoi şi-i împresura; nu putea fi depăşit. În afară de asta, era conştientă pe deplin şi într-un mod mistic de liniile suave ale spatelui său, profilat în întuneric şi suav, iar această cunoaştere avea ceva din inevitabilul şi frumuseţea destinului, destin care-ţi este menit şi pe care-l accepţi în totalitate.

Birkin stătea nemişcat ca un faraon egiptean, conducând maşina. Se simţea de parcă era investit cu puteri depline, precum măreţele statui sculptate din Egiptul antic, la fel de real şi plin de o putere ascunsă ca a statuilor care au un zâmbet vag, de nepătruns pe buze. Ştia cum e să ai un flux de putere ciudat şi magic în spate şi şale, până în picioare, o putere atât de desăvârşită încât îl ţinea nemişcat, iar chipul îi zâmbea suav şi fără nici o grijă. Ştia cum e să aibă cealaltă parte de bază raţională, trează şi puternică, partea raţională cea mai profundă, de natură fizică. Şi acest izvor îi dădea un autocontrol pur şi magic, fermecat, mistic, o putere misterioasă, ca electricitatea.

Îi era dificil să vorbească, era atât de bine să stea învăluit de această tăcere pură şi vitală, subtilă, plină de o cunoaştere de neimaginat şi de o forţă nelimitată, plasată pentru totdeauna într-un spaţiu atemporal, precum egiptenii aceia imobili, extrem de puternici, înconjuraţi pe vecie de tăcerea lor ascunsă şi vie.

— Nu trebuie să ne ducem acasă, spuse el. Maşina are scaune care se lasă în jos şi sunt ca un pat; putem să ridicăm capota.

Era bucuroasă şi speriată. Se ghemui lângă el.

— Dar cum rămâne cu cei de acasă? întrebă ea.

— Trimitem o telegramă.

Nu mai spuseră nimic. Mergeau în maşină în tăcere. Dar cu un fel de conştiinţă secundară, Birkin îndreptă maşina spre o destinaţie. Căci el dispunea de acea inteligenţă neîngrădită care-i permitea să-şi îndeplinească scopurile. Braţele, pieptul şi capul erau rotunjite şi vii ca acelea ale grecilor; nu avea braţele drepte şi amorţite ale egiptenilor şi nici capul înţepenit şi adormit ca al lor. O inteligenţă sclipitoare acţiona în plan secundar, deasupra concentrării sale pure egiptene, din subconştient.

Ajunseră într-un sat ce se întindea de-a lungul drumului. Maşina se strecură încet prin sat până ajunse la poştă. Apoi Birkin opri.

— Am să-i trimit o telegramă tatălui tău, spuse el. Am să spun doar atât: „Petrec noaptea în oraş”, eşti de acord?

— Da, răspunse ea.

Nu voia să se deranjeze să gândească.

Ursula îl urmări în timp ce intra în poştă, care era şi magazin, după câte vedea ea. Ce ciudat era el! Chiar în momentul în care intra în locul acela public, luminat, rămânea întunecat şi fermecat, iar tăcerea vie părea să fie adevărata realitate din el, subtilă, puternică, de nepătruns. Iată-l! Ea-l vedea într-o stare ciudată de exaltare, o fiinţă care nu avea să fie descifrată niciodată, teribilă în puterea ei, mistică şi adevărată. Această realitate întunecată şi subtilă a lui, ce rămânea veşnic indescifrabilă, o elibera, făcând-o să se simtă perfectă, o fiinţă în adevărata ei plenitudine. Şi ea, la rândul ei, era întunecată şi împlinită în tăcere.

Birkin ieşi, aruncând în maşină câteva pachete.

— Am luat nişte pâine, brânză, stafide, mere şi ciocolată, spuse el, cu vocea lui care parcă dădea impresia că râde, datorită liniştii şi forţei perfecte care constituiau o realitate a lui.

Va trebui să-l atingă. A vorbi, a vedea, nu însemnau nimic. Nu era de mare ajutor dacă îl priveai şi încercai să-l înţelegi pe bărbatul acesta. Întunericul şi tăcerea trebuie să o învăluie într-un mod desăvârşit, şi apoi va ajunge să-l cunoască în mod mistic, prin atingeri neştiute. Trebuia să intre în contact cu el încet, fără să se gândească, şi să intre în posesia cunoaşterii care era egală cu sfârşitul cunoaşterii, realitatea certitudinii prin necunoaştere.

În curând alergau din nou învăluiţi de întuneric. Ea nu întrebă unde mergeau, căci nu-i păsa. Stătea într-o stare de plenitudine şi de putere deplină care semăna cu apatia, iraţională şi nemişcată. Stătea lângă el, suspendată într-o imobilitate pură, precum o stea de pe cer, într-un echilibru de neînţeles. Totuşi mai rămânea în ea un licăr misterios de anticipaţie. Avea să-l atingă. Degetele cu pielea fină şi perfectă aveau să atingă realitatea lui pură, trupul lui suav, pur şi indescifrabil, învăluit de întuneric. Să atingă, pe neştiute în întuneric, să vină într-un contact pur cu realitatea lui vie, cu linia suavă şi perfectă a spatelui şi a

coapselor lui în întuneric, acest gând al anticipării o domina.

Iar el, la rândul său, aştepta într-un moment magic şi imobil de suspans ca ea să ajungă să-l cunoască aşa cum şi el o cunoscuse în acest fel. O cunoştea într-un mod misterios, cu plenitudinea unei cunoaşteri misterioase. Acum ea îl va cunoaşte, iar el, la rândul lui, va fi eliberat. Va scăpa de noapte, ca un egiptean, nemişcat, într-un echilibru perfect, suspendat de centrul pur şi mistic al fiinţei fizice. Aveau să-şi asigure unul altuia acest echilibru stelar care în sine este echivalent cu libertatea.

Ursula observă că maşina alerga printre copaci, nişte copaci mari, bătrâni, cu mărăcini veştejiţi crescuţi între rădăcini. Trunchiurile palide, noduroase, se înălţau fantomatice şi, precum nişte bătrâni preoţi, ferigile se ridicau magice şi misterioase în depărtare. Era o noapte neagră ca smoala, cu nori joşi. Maşina înainta încet.

— Unde suntem? şopti ea.

— În pădurea Sherwood[150].

Era clar că Birkin cunoştea locul. Conducea domol, privind cu atenţie. Apoi ajunseră la un drum înverzit care mergea printre copaci. Întoarseră maşina cu grijă şi înaintau printre stejarii din pădure, de-a lungul unui drum verde. Acesta se lărgi formând un mic cerc de iarbă în care se afla un pârâu la capătul unui mal abrupt. Maşina se opri.

— O să stăm aici, spuse el, şi vom stinge luminile.

De îndată Birkin stinse farurile şi noaptea desăvârşită îi înconjură, iar umbrele copacilor păreau nişte întrupări ale unei alte fiinţe nocturne. Aruncă o pătură peste mărăcinii uscaţi şi stătură aşa într-o tăcere perfectă, fără să le pese de nimic. Din pădure se auzeau nişte sunete slabe, dar nu erau deranjante, nici nu aveau cum, căci lumea parcă se afla sub o interdicţie ciudată şi un nou mister părea să fi intervenit. Îşi aruncară hainele, iar el o strânse la pieptul lui şi o găsi, îi descoperi realitatea perfectă şi imaculată,

[150] Situată în Nottinghamshire, pădurea a fost odinioară domeniu regal, având în jur de 200 de mile pătrate (520 de km^2). În mod tradiţional e asociată cu legendarul haiduc Robin Hood.

veşnic ascunsă, a cărnii ei. Liniştite, neomeneşti, degetele lui care atingeau trupul ei gol erau degetele tăcerii atingând tăcerea, trupul nopţii misterioase asupra altei nopţi tainice, noaptea masculină şi feminină, niciodată descoperită cu ochiul liber sau cu mintea, ci doar cunoscută ca o revelaţie palpabilă a unei alte realităţi mistice.

Şi ea îl dorea, îl atingea şi realiza o comunicare maximă, într-un fel misterios, subtil, pur şi simplu tăcut, un dar minunat şi o dăruire, o acceptare desăvârşită şi o supunere, un mister, a cărui realitate nu poate fi atinsă niciodată, o realitate mistic şi senzuală care nu poate fi niciodată înţeleasă la nivel mintal, ci rămâne undeva, în exterior, substanţa vie a întunericului, a tăcerii şi a subtilităţii, substanţa mistică a realităţii. Ea-şi împlinise dorinţa, şi el la fel. Căci ea însemna pentru el tot atât cât el însemna pentru ea, măreţia veşnică a celeilalte realităţi din nou, mistică, palpabilă şi veridică.

Au petrecut noaptea răcoroasă în maşină, o noapte de somn neîntrerupt. Era deja plină zi când Birkin se trezi. Se priviră şi râseră, apoi îşi întoarseră privirile, pline de mister şi secrete. Apoi se sărutară şi-şi amintiră de măreţia nopţii. Era aşa de minunată această moştenire rămasă de la un univers al unei realităţi întunecate, încât păreau că se tem să-şi mai aducă aminte. Ascunseră şi amintirea, şi cunoaşterea.

Capitolul XXIV

MOARTE ŞI IUBIRE

THOMAS CRICH SE STINGEA DIN VIAŢĂ ÎNCET, teribil de încet. Tuturor li se părea imposibil ca firul vieţii să se subţieze aşa de mult şi totuşi să nu se rupă. Bolnavul zăcea nespus de slăbit şi sfârşit, menţinut în viaţă doar cu morfină şi cu băuturi pe care le sorbea încet. Era doar pe jumătate conştient – un fir plăpând de conştiinţă legând întunecimea morţii de lumina zilei. Cu toate acestea, voinţa îi era de nezdruncinat, intactă şi completă. Doar că avea nevoie de o linişte perfectă în jurul său.

Orice prezenţă în afară de cea a infirmierelor era un chin şi un efort pentru el în momentul de faţă. În fiecare dimineaţă Gerald intra în cameră, sperând că tatăl său îşi va fi găsit în cele din urmă liniştea în lumea de dincolo. Totuşi, de fiecare dată vedea aceeaşi faţă transparentă, acelaşi păr negru, îngrozitor, pe fruntea palidă şi ochii teribili de întunecaţi, abia mijind, care păreau să se descompună într-o întunecime lipsită de formă, având în ei numai un mic grăunte de vedere.

Şi, de fiecare dată când îşi întorcea privirea întunecată şi abia mijind înspre el, măruntaiele lui Gerald erau străbătute de un val mocnit de revoltă care părea că are ecou în toată fiinţa sa, ameninţând să-i sfâşie mintea, umplându-l de furie.

În fiecare dimineaţă fiul său stătea acolo, drept şi plin de viaţă, cu părul său blond strălucitor. Strălucirea aceasta aurie a fiinţei sale ciudate şi inevitabile provoca în tatăl său o stare febrilă de iritare şi agitaţie. Nu putea suporta să vadă privirea bizară, posomorâtă din ochii albaştri ai lui

Gerald. Dar asta dura doar un moment. Fiecare fiind pe punctul de a-şi lua rămas bun, tatăl şi fiul se priveau şi apoi se despărţeau.

Mult timp Gerald dădu dovadă de un perfect *sang froid* şi rămase impasibil. Dar, în cele din urmă, teama îl copleşi. Se temea de un fel de prăbuşire teribilă în sufletul lui. Trebuia să rămână şi să rezolve această problemă. Un fel de voinţă perfidă îl făcu să urmărească cum tatăl său se apropia de graniţa vieţii. Şi totuşi, acum, în fiecare zi, valul roşu, aprins, de teamă îngrozitoare care-i trecea prin măruntaie lui Gerald provoca o vâlvătaie şi mai aprigă. Gerald umbla toată ziua cu tendinţa de a se face cât mai mic cu putinţă, de parcă vârful săbiei lui Damocles atârna deasupra grumazului său.

Nu mai era nici o scăpare, era legat de soarta tatălui său şi trebuia să-l vegheze până la capăt. Iar voinţa celui din urmă nu ceda şi nu se supunea morţii câtuşi de puţin. Va trebui să cedeze atunci când, în cele din urmă, moartea o va înfrânge, dacă nu cumva avea să supravieţuiască morţii lui fizice. În acelaşi fel, nici voinţa fiului nu se lăsa înfrântă. Stătea ferm şi neclintit, căci se situa în afara acestei morţi şi acestui fel de a muri.

Era o încercare grea la care Gerald era supus. Putea să suporte să-şi vadă tatăl descompunându-se încet şi dispărând în moarte, fără ca voinţa lui să fi cedat o clipă, fără să se fi intimidat faţa omnipotenţei morţii? Ca un indian care e supus torturii, Gerald avea să experimenteze întregul proces al morţii lente fără să ezite sau să tresară. Ieşi chiar triumfător din asta. Cumva îşi *dorea* această moarte, chiar o forţa. Era ca şi cum el însuşi ar fi fost pe moarte chiar şi atunci când, plin de groază, bătea în retragere. Totuşi, îi va face faţă şi va triumfa în faţa morţii.

Dar sub presiunea acestui chin, şi Gerald pierdu contactul cu viaţa cotidiană exterioară. Tot ceea ce însemnase atât de mult pentru el ajunsese să nu mai aibă nici o valoare. Munca, plăcerile, toate rămăseseră în urmă. Continuă să-şi vadă de afacere mai mult sau mai puţin într-un mod mecanic, dar această activitate îi era cu totul

străină. Adevărata activitate era această încleştare cumplită cu moartea din propriul său suflet. Şi propria sa voinţă trebuia să triumfe. Fie ce-o fi, nu îşi va ţine capul plecat, nu va ceda şi nu va recunoaşte un stăpân. Moartea nu era stăpâna lui.

Dar pe măsură ce lupta continua şi tot ceea ce fusese sau era el continua să fie distrus, astfel încât viaţa devenea o cochilie goală în jurul său, vuind şi clipocind precum valurile mării, un zgomot la care el participa din exterior, iar în interiorul acestei cochilii goale se afla toată întunecimea şi întinderea de temut a morţii, ştia că va trebui să găsească întăriri, altminteri se va prăbuşi în interior în marele şi întunecatul gol care îi înconjura sufletul. Voinţa îi menţinea viaţa normală, mintea şi fiinţa exterioară întreagă şi nealterată. Dar tensiunea era prea mare. Va trebui să găsească ceva ca să păstreze echilibrul. Ceva trebuia să îl însoţească în hăul morţii din sufletul său, să-l umple şi astfel să echilibreze presiunea din interior cu cea din exterior. Căci zi de zi se simţea din ce în ce mai mult ca o bulă umplută cu întuneric, în jurul căreia se învârteau irizările conştiinţei sale şi deasupra căreia presiunea lumii exterioare şi a vieţii cotidiene vuia îngrozitor.

În această situaţie, instinctul îl împinse spre Gudrun. Renunţă la orice altceva acum şi nu-şi dorea decât să stabilească o legătură cu ea. O urma în atelier ca să fie aproape de ea şi să-i vorbească. Se învârtea prin cameră, ridicând la întâmplare diverse unelte, sau bulgări de lut, micile figurine pe care ea le modelase şi care arătau fanteziste şi groteşti. Gerald le privea fără să le observe. Ea-l simţea urmărind-o, ţinându-se scai de ea precum o soartă inevitabilă. Gudrun păstra distanţa faţă de el şi, cu toate astea, ştia că el se apropia mereu, tot mai mult, până când distanţa dintre ei se micşora.

Ascultă, i se adresă el într-o seară, într-un fel ciudat, nesigur şi neaşteptat, nu vrei să rămâi la cină în seara asta? Aş vrea să rămâi.

Ea tresări uşor. Îi vorbea ca un bărbat care îi solicita ceva altui bărbat.

— Mă aşteaptă acasă, spuse ea.

— O, n-or să se supere, nu? întrebă el. M-aş bucura tare mult dacă ai rămâne.

Prin tăcerea ei lungă, îi arătă că e de acord.

— Deci îl anunţ pe Thomas, da?

— Trebuie să plec imediat după cină, spuse ea.

Era o seară întunecată şi rece. În salon nu ardea focul, aşa că se instalară în bibliotecă. El rămase mai tot timpul tăcut, absent, iar Winifred vorbi puţin. Dar când Gerald îşi dădea seama de situaţia creată, zâmbea, avea o atitudine plăcută şi amabilă faţă de ea. Apoi din nou îl copleşeau momentele lungi de tăcere de care nu era conştient.

Gudrun era teribil de atrasă de el. Arăta aşa de preocupat, iar clipele ciudate şi lungi în care el tăcea şi pe care ea nu le putea descifra, o mişcau, o făceau să se mire şi să simtă respect faţă de el.

Dar el era foarte amabil. Îi oferi cele mai alese mâncăruri la masă şi scoase o sticlă de vin uşor dulceag, cu o tentă aurie, delicios, pe care o băură la cină, ştiind că ea îl prefera în loc de vinul de Burgundia. Gudrun se simţea stimată şi că prezenţa ei e necesară.

În timp ce serveau cafeaua în bibliotecă, se auzi o bătaie foarte uşoară în uşă. El tresări şi spuse: „Intră”. Timbrul vocii sale, asemănător unei vibraţii înalte, o enervă pe Gudrun. O infirmieră îmbrăcată în alb intră, pe jumătate ascunsă în pragul uşii, ca o umbră. Era foarte drăguţă, dar destul de ciudată, timidă şi neîncrezătoare.

— Doctorul doreşte să vă vorbească, domnule Crich, spuse ea, cu vocea ei joasă, discretă.

— Doctorul! exclamă el, tresărind. Unde e?

— E în sufragerie.

— Anunţă-l că vin.

Îşi bău cafeaua şi o urmă pe infirmieră, care se dizolvase ca o umbră.

— Cum o cheamă pe infirmieră? întrebă Gudrun.

— Domnişoara Inglis, de care-mi place cel mai mult, răspunse Winifred.

După o vreme Gerald se întoarse, părând cufundat în

propriile gânduri şi fiind dominat de acea stare tensionată şi de detaşare care se observă la un om uşor beat. Nu spuse pentru ce îl căutase doctorul, ci stătu în faţa focului, cu mâinile la spate, cu chipul destins de parcă ar fi fost în transă. De fapt, nu se gândea la nimic anume, ci doar rămase într-o stare de pură indiferenţă faţă de ceea ce se petrecea în sinea sa, iar gândurile îi rătăceau prin minte în dezordine.

— Trebuie să merg să-i văd pe mama şi pe tata înainte să se ducă la culcare, spuse Winifred.

Le ură amândurora noapte bună. Gudrun se ridică şi ea să-şi ia rămas-bun.

— Nu e nevoie să pleci, nu? spuse Gerald, aruncând o privire rapidă ceasului. E încă devreme. Am să te conduc când pleci. Ia loc, nu te grăbi.

Gudrun se aşeză, de parcă, aşa indiferent cum era el, voinţa lui îşi exercita puterea asupra ei. Se simţea aproape hipnotizată. Gerald era pentru ea ceva ciudat, necunoscut. Ce gândea, ce simţea în timp ce stătea acolo, ca într-o transă, fără să spună nimic? O reţinea şi ea simţea asta. Nu voia să o lase să plece. Îl urmărea cu o supunere umilă.

— Doctorul a avut ceva noutăţi să-ţi dea? întrebă ea domol, în cele din urmă, cu acea înţelegere blândă, timidă, care-i atinse p o coardă sensibilă în inimă.

Gerald ridică din sprâncene, cu o expresie nepăsătoare şi indiferentă.

— Nu... nimic nou, răspunse el, de parcă întrebarea ar fi fost chiar banală, neînsemnată. Spune că pulsul e într-adevăr foarte slab, intermitent, dar, ştii, asta nu înseamnă cine ştie ce.

Gerald se uită în jos la ea. Ochii ei erau întunecaţi şi blânzi, mari, cu o expresie de interes care-l incita.

— Nu, murmură ea, într-un final. Nu mă pricep deloc la lucrurile astea.

— Cu atât mai bine, zise el. Uite, nu vrei o ţigară? Te rog!

Aduse repede cutia şi îi dădu un foc. Apoi se aşeză din nou în faţa ei, în dreptul şemineului.

— Nu, spuse el, nici noi nu prea am fost bolnavi în familie

– până la tata. Părea să mediteze puţin. Apoi, uitându-se în jos la ea, cu ochii săi albaştri, ciudat de comunicativi, care o umpleau de groază, continuă: Nu-ţi dai seama până când nu te confrunţi cu aşa ceva, ştii. Şi apoi realizezi că ai avut-o dintotdeauna, că boala a existat mereu, înţelegi ce vreau să spun? – posibilitatea acestei boli incurabile, a morţii ăsteia lente.

Îşi mişcă picioarele nervos pe vatra de marmură şi-şi duse ţigara la gură, uitându-se în tavan.

— Ştiu, murmură Gudrun, e îngrozitor.

Gerald fuma absent. Apoi îşi scoase ţigara, îşi dezgoli dinţii şi, cu vârful limbii, scoase dintre dinţi un fir de tutun, după care se întoarse uşor într-o parte, ca un om care e singur, pierdut în gânduri.

— Nu ştiu care este de fapt efectul asupra cuiva, spuse el şi din nou îşi coborî privirea spre ea.

Ochii ei erau întunecaţi şi absorbiţi de cunoaştere, aşa cum se uitau în ochii lui. O văzu copleşită şi îşi întoarse chipul.

— Eu însă sunt cu totul diferit. Nu mai există nimic în mine, dacă înţelegi ce vreau să spun. Se pare că te agăţi de un vid şi în acelaşi timp tu însuţi eşti un vid. Aşa că nu ştii ce să *faci*.

— Nu, îngână ea. Un fior puternic îi străbătu nervii, un fior apăsător, aproape de plăcere, aproape de durere. Ce se poate face? adăugă ea.

El se întoarse, îşi scutură scrumul din ţigară pe vatra mare de marmură a şemineului, care era goală până la buză, fă apărătoare sau gratii.

— Nu ştiu, e un lucru cert, răspunse el. Dar cred cu tărie că trebuie să găseşti o metodă să rezolvi situaţia, nu pentru că-ţi doreşti, ci pentru că aşa *trebuie*, altminteri s-a zis cu tine. Totul, inclusiv tu, se află pe punctul de a se prăbuşi, iar tu susţii totul cu mâinile tale. Ei bine, asta e o situaţie care sigur nu mai poate continua. Nu poţi să stai şi să susţii acoperişul cu mâinile o veşnicie. Ştii că mai devreme sau mai târziu *trebuie* să-i dai drumul. Înţelegi ce vreau să spun? Şi aşa că ceva trebuie făcut, altminteri va fi un

colaps universal, în ceea ce te priveşte.

Îşi schimbă uşor poziţia în faţa şemineului, zdrobind sub talpă un cărbune ars. Se uită în jos. Gudrun observă lespezile frumoase şi vechi de marmură ale şemineului care erau sculptate puţin în relief, în jurul lui Gerald. Se simţea de parcă ar fi fost în cele din urmă prinsă de soartă, închisă într-o capcană îngrozitoare şi fatală.

— Dar ce *poţi* să faci? murmură ea umilă. Trebuie să apelezi la mine dacă-ţi pot fi de vreun ajutor, dar cum aş putea? Nu văd cum te-aş *putea* ajuta.

Gerald o privi critic.

— Nu vreau să mă *ajuţi*, spuse el, uşor enervat, pentru că nu se mai poate *face* nimic. Nu vreau decât înţelegere, pricepi? Îmi doresc pe cineva cu care pot discuta deschis. Asta uşurează tensiunea. Şi nu *am* pe nimeni cu care să vorbesc deschis. Asta e ciudat. Nu *am* pe nimeni. Există Rupert Birkin. Dar el *nu e* înţelegător, vrea să fie un *tiran*. Şi asta nu-mi e de nici un folos.

Gudrun era prinsă într-o capcană ciudată. Privi în jos la mâinile ei.

Apoi se auzi sunetul uşii deschizându-se încet. Gerald tresări. Era posomorât. Tresărirea aceasta o făcu pe Gudrun, la rândul ei, să tresară. Apoi el înaintă, cu o amabilitate rapidă, graţioasă şi calculată.

— O, mamă! exclamă el. Ce drăguţ din partea ta că ai coborât! Ce mai faci?

Femeia în vârstă, înfăşurată neîngrijit, la voia întâmplării într-un capot purpuriu, înaintă tăcută, greoaie, ca de obicei. Fiul ei stătea lângă ea. Îi trase un scaun aproape şi spuse:

— O cunoşti pe domnişoara Brangwen, nu?

Mama se uită la Gudrun indiferentă.

— Da, spuse ea. Apoi îşi întoarse ochii frumoşi, ca de nu-mă-uita, în direcţia fiului ei în timp ce se aşeza încet pe scaunul pe care el i-l adusese. Am venit să te întreb despre tatăl tău, zise ea, cu vocea ei repezită, abia perceptibilă. N-am ştiut că ai musafiri.

— Nu? Winifred nu ţi-a spus? Domnişoara Brangwen a rămas la cină, ca să ne mai înveselească puţin...

Doamna Crich se întoarse încet spre Gudrun, o privi, dar cu nişte ochi care nu o vedeau.

— Mi-e teamă că n-a fost prea plăcut pentru ea. Apoi se întoarse din nou către fiul ei. Winifred mi-a spus că doctorul a zis ceva în legătură cu tatăl tău. Despre ce e vorba?

— Doar că pulsul este foarte slab, de multe ori dispare cu desăvârşire, aşa că s-ar putea să nu treacă cu bine de noaptea asta, răspunse Gerald.

Doamna Crich şedea perfect impasibilă, de parcă nici nu auzise. Trupul ei părea înfipt în scaun, părul ei blond atârna răvăşit peste urechi. Doar pielea îi era netedă şi fină, iar mâinile, aşa cum le ţinea uitate una în alta, erau chiar frumoase, pline de o energie ascunsă. O mare energie părea să se reverse din silueta aceea tăcută şi masivă.

Îl privi pe fiul ei, aşa cum stătea acolo, atent şi băţos, aproape de ea. Ochii ei erau de un albastru minunat, mai albaştri decât florile de nu-mă-uita. Părea să aibă o oarecare încredere în Gerald şi să simtă un fel de neîncredere maternă faţă de el.

— *Tu* cum te simţi? murmură ea, cu vocea ei ciudat de înceată, de parcă nimeni în afară de el nu trebuia să audă. N-ai să faci vreo cădere nervoasă, nu? N-ai să permiţi ca situaţia asta să te aducă în pragul isteriei, nu?

Provocarea ciudată a ultimelor cuvinte o făcu pe Gudrun să tresară.

— Nu cred, mamă, răspunse el, cu destulă răceală şi veselie. Cineva trebuie să rămână de veghe, vezi tu.

— Oare? Chiar aşa? întrebă mama sa repede. De ce trebuie ca *tu* să iei asupra ta sarcina asta? Ce nevoie e de tine? Lucrurile se vor desfăşura de la sine. Nu e nevoie de tine.

— Da, cred că n-aş fi de mare folos, răspunse el. E vorba doar de felul în care ne afectează situaţia asta, înţelegi?

— Îţi place să fii afectat, nu? Chiar te dai în vânt după aşa ceva? Simţi nevoia să fii important. Nu e nevoie să stai acasă. De ce nu pleci?

Aceste afirmaţii, care erau în mod evident fructul multor ore de meditaţie întunecată, îl surprinseră pe Gerald.

— Nu cred că ar fi bine să plec acum, mamă, în ultimele momente, spuse el, rece.

— Ai grijă, răspunse mama sa. Tu trebuie să ai grijă de *tine*, asta e treaba ta. Iei prea mult totul asupra ta. Trebuie să te îngrijeşti de *tine*, altminteri ai să te trezeşti la casa de nebuni, asta o să se întâmple. Eşti nervos. Întotdeauna ai fost aşa.

— Mă simt bine, mamă, zise el. Nu e nevoie să-ţi faci griji în legătură cu *mine*, te asigur.

— Lasă morţii să-şi îngroape morţii[151], nu te îngropa împreună cu ei, asta-ţi spun. Te cunosc destul de bine.

El nu răspunse, neştiind ce să-i spună. Mama sa stătea ghemuită în tăcere, cu mâinile ei albe, frumoase, fără nici un inel, ţinând strâns măciuliile braţelor fotoliului.

— Nu poţi face asta, spuse ea, aproape cu amărăciune. Nu ai tupeul. Eşti la fel de slab de înger ca o muiere, chiar aşa, întotdeauna ai fost. Tânăra aceasta rămâne aici?

— Nu, răspunse Gerald. Se duce acasă în seara asta.

— Atunci e mai bine să meargă cu docarul. Merge departe?

— Doar până la Beldover.

— A!

Bătrâna nu se uită deloc la Gudrun, totuşi părea să fie conştientă de prezenţa ei.

— Ai tendinţa să iei prea mult totul asupra ta, Gerald, spuse mama sa, ridicându-se în picioare cu puţină greutate.

— Pleci, mamă? o întrebă el politicos.

— Da, am să urc, răspunse ea.

Întorcându-se către Gudrun, îi ură „noapte bună”, apoi se îndreptă încet către uşă, de parcă s-ar fi dezobişnuit să meargă. La uşă îşi ridică chipul către Gerald, cu un gest de la sine înţeles. Gerald o sărută.

— Nu mai veni cu mine, spuse ea, cu vocea ei abia auzită. Nu e nevoie să mă mai conduci.

Gerald îi ură „noapte bună” şi o urmări cum se îndreaptă spre scări şi urcă încet. Apoi închise uşa şi reveni la Gudrun, care se ridică şi ea, gata de plecare.

---

[151] *Evanghelia după Matei*, 8:22.

— E o ființă ciudată mama mea, spuse el.

— Da, îi răspunse Gudrun.

— Are ideile ei proprii.

— Da, zise Gudrun.

Apoi rămaseră tăcuți.

— Vrei să pleci? întrebă el. Așteaptă o clipă, să pun un cal...

— Nu, spuse Gudrun. Vreau să merg pe jos.

Gerald promisese că o va însoți pe aleea lungă și pustie care ținea un kilometru și ea voia să-l facă să-și respecte cuvântul dat.

— Ai putea *tot atât de bine* să te duci cu trăsura, zise el.

— *Aș prefera* să merg pe jos, afirmă ea, accentuând cuvântul.

— Da? Atunci am să te însoțesc. Știi unde ți-ai lăsat lucrurile? Îmi pun ghetele.

Își luă șapca, își trase paltonul peste hainele de seară și ieșiră afară în întuneric.

— Hai să ne aprindem o țigară, spuse el, oprindu-se într-un colț adăpostit în verandă. Ia și tu una.

Așadar, învăluiți de parfumul tutunului în aerul nocturn, o porniră în josul aleii întunecate care trecea printre garduri vii scunde și pajiști în pantă.

Voia să o înconjoare cu brațul. Dacă ar putea să o îmbrățișeze și să o tragă spre el în timp ce mergeau, și-ar găsi echilibrul. Căci acum se simțea precum un cântar, a cărui jumătate se înclină din ce în ce mai mult către un vid infinit. Trebuia să-și recâștige echilibrul. Și iată că venise momentul speranței și al reechilibrării perfecte.

Fără să o bage în seamă și gândindu-se doar la el, Gerald își strecură brațul încet în jurul taliei ei și o trase înspre el. Inima ei se făcu mică precum un purice, simțindu-i brațul în jurul ei. Dar brațul lui era așa de puternic încât fu cuprinsă de frică atunci când el o strânse tare. Cedase ușor și acum se strângea la pieptul lui în timp ce treceau prin întunericul pătrunzător. Gerald părea că o menține într-un echilibru perfect în opoziție cu el însuși, în dubla mișcare a mersului lor. Așa că, brusc, el se eliberă și deveni o ființă perfectă,

puternică, precum un erou.

Îşi duse mâna la gură şi aruncă ţigara, un punct strălucitor, în gardul viu nevăzut. Apoi se simţi destul de liber ca să o echilibreze.

— Aşa e mai bine, zise el, entuziasmat.

Extazul din vocea lui era ca un drog dulceag şi otrăvitor pentru ea. Deci însemna atât de mult pentru el! Sorbi din otravă.

— Eşti mai fericit? întrebă ea, melancolică.

— Mult mai fericit, spuse el, cu aceeaşi voce entuziasmată, şi eram destul de abătut.

Gudrun se cuibări la pieptul lui. Gerald o simţi moale şi caldă, căci ea era substanţa bogată şi încântătoare a trupului lui. Căldura şi mişcarea paşilor ei îl umpleau de încântare.

— Sunt *aşa* de bucuroasă când îţi sunt de ajutor, spuse ea.

— Da, răspunse el. Nimeni altcineva n-ar putea face asta, dacă tu nu vrei.

„Asta aşa e”, îşi spuse ea în sinea ei, cu un fior de încântare ciudată şi fatală.

În timp ce mergeau, Gerald părea că o trage din ce în ce mai aproape de el, până când ea ajunse să aibă drept punct de sprijin trupul său ferm. Era aşa de puternic, o susţinea atât de ferm încât nu i te puteai opune. Ea mergea mai departe fără ţintă, într-o minunată întrepătrundere de mişcări fizice, de-a lungul dealului întunecat şi bătut de vânturi. În depărtare străluceau micuţele lumini aurii din Beldover, multe la număr, împrăştiate într-un mănunchi compact pe un alt deal întunecat. Dar amândoi mergeau înconjuraţi de un întuneric perfect, impenetrabil, dintr-o altă lume.

— Dar cât de mult ţii la mine? se auzi vocea ei, aproape certăreaţă. Vezi tu, nu ştiu, nu înţeleg!

— Cât de mult? Vocea lui răsună cu un entuziasm dureros. Nici eu nu ştiu – dar ţin la tine mai mult decât la orice pe lume.

Fu surprins de propria sa afirmaţie. Era adevărat. Aşa că

renunţă la orice fel de prudenţă, în momentul în care recunoscu acest fapt în faţa ei. Ţinea foarte mult la ea, căci ea era totul pentru el.

— Dar nu-mi vine să cred, spuse ea cu o voce înceată, uimită şi nesigură.

Tremura de îndoială şi entuziasm. Acesta era lucrul pe care voia să-l audă, doar atât. Totuşi acum îl auzi, auzi vibraţia ciudată şi rezonantă a adevărului din vocea lui, şi nu-i veni să creadă. Nu putu crede şi nici nu crezu. Totuşi, credea, triumfătoare, cu o exaltare fatală.

— De ce nu? spuse el. De ce nu crezi? E adevărat. E adevărat, aşa cum e adevărat faptul că stăm locului în acest moment. Şi stătu nemişcat împreună cu ea în bătaia vântului. Nu-mi pasă de nimic pe lumea asta, sau în cealaltă, în afară de locul acesta în care ne aflăm. Şi nu de propria mea prezenţă îmi pasă, ci numai de a ta. Mi-aş vinde sufletul de o sută de ori, dar n-aş putea suporta să nu fii aici. N-aş suporta să fiu singur. Creierul mi-ar exploda. E adevărat.

O trase mai aproape de el, cu o mişcare hotărâtă.

— Nu, murmură ea, temătoare.

Totuşi asta era ceea ce-şi dorea. De ce-şi pierdea curajul atât de mult?

Îşi reluară plimbarea ciudată. Erau atât de străini unul faţă de celălalt şi cu toate astea erau atât de îngrozitor şi de nespus de aproape. Era ca o stare de nebunie. Totuşi asta-şi dorea ea, era ceea ce voia. Coborâseră dealul şi acum se îndreptau către arcada pătrată unde drumul trecea pe sub calea ferată minieră. Gudrun ştia că arcada avea pereţi din piatră, umeziţi pe o parte de apa care şiroia în jos şi uscaţi pe cealaltă parte. Gudrun stătuse sub ea ca să audă trenul vuind în timp ce trecea peste traversele din buşteni de deasupra. Şi ştia că sub acest pod întunecat şi pustiu tinerii mineri şedeau în întuneric cu iubitele lor, pe vreme ploioasă. Aşa că şi ea voia să stea cu iubitul ei sub pod şi să fie sărutată acolo, sub pod, în întunericul desăvârşit. Paşii ei îşi încetineau ritmul pe măsură ce se apropia.

Aşadar se opriră sub pod şi Gerald o ridică la pieptul lui. Trupul său vibra, încordat şi puternic, în timp ce o strângea şi o strivea la pieptul său, lăsând-o fără suflare, uimită şi distrusă, zdrobind-o la pieptul lui. O! era teribil şi perfect! Sub acest pod, minerii îşi strângeau iubitele la pieptul lor. Şi acum, sub acelaşi pod, stăpânul lor, al tuturor, o strângea în braţe pe ea! Iar strânsoarea lui era mai teribilă şi mai puternică decât a lor, cât de profundă şi desăvârşită era iubirea lui faţă de a lor, deşi era de aceeaşi natură! Gudrun simţea că va leşina, că va muri în strânsoarea vibrantă şi nepământeană a braţelor şi a trupului lui – simţea că-şi va da duhul. Apoi vibraţia aceea neînchipuit de puternică slăbi şi deveni mai molatică, îi dădu drumul şi o trase după el înspre perete ca să se rezeme de el.

Era aproape inconştientă. Tot aşa minerii stăteau cu spatele la zid, ţinându-şi în braţe iubitele şi sărutându-le aşa cum şi ea era sărutată. O! Dar oare sărutările lor erau la fel de minunate şi ferme precum cele ale stăpânului lor? Chiar şi mustaţa aspră, tunsă scurt, minerii nu o aveau.

Iar iubitele minerilor, la fel ca şi ea, îşi lăsau capul pe spate şi-l sprijineau de umărul iubitului lor, privind pe sub bolta întunecată la mănunchiul apropiat de lumini aurii de pe dealul invizibil din depărtare, sau la conturul nedefinit al copacilor, la clădirile din curtea gaterului, din direcţia opusă.

Braţele lui o cuprindeau ferm şi părea să o absoarbă în fiinţa lui, căldura, moliciunea şi greutatea ei adorabilă, sorbind cu aviditate toată fiinţa ei care se revărsa înspre el. Gerald o ridică şi părea că vrea să o toarne în propriul lui trup, precum torni vinul într-un pahar.

— Asta valorează enorm, spuse el, cu o voce ciudată, pătrunzătoare.

Aşadar ea se linişti şi părea că se topeşte şi se prelinge înspre el, ca şi cum ar fi fost o revărsare infinit de caldă şi dulce, umplându-i venele, ca un drog. Braţele ei îi înconjurau gâtul, el o sărută şi o ţinu complet suspendată, pe când, ea, moale şi fluidă, se scurgea în trupul lui, iar el era cupa viguroasă şi dură care primeşte vinul vieţii ei.

Aşadar ea stătea strânsă lângă el, abandonată, ridicată la pieptul lui, topindu-se şi descompunându-se sub sărutările lui, pătrunzându-i în membre şi oase, ca şi cum el ar fi fost asemenea unui fier topit încărcat de electricitatea vitalităţii ei.

Aproape cunoscu o stare de leşin, raţiunea o părăsi treptat şi se cufundă într-o letargie, toată fiinţa ei se topi şi deveni fluidă; rămase nemişcată şi deveni una cu fiinţa lui, dormind în el aşa cum doarme fulgerul într-o piatră pură şi preţioasă. Aşadar ea îi cuprinsese fiinţa şi se contopise cu el, iar el se simţea împlinit.

Când deschise ochii din nou şi văzu mănunchiul de lumini în zare, i se păru ciudat că lumea încă mai exista, că mai stătea sub pod odihnindu-şi capul pe pieptul lui Gerald. Gerald, cine oare era el? Reprezenta o aventură deosebită, necunoscutul pe care şi-l dorea.

Privi în sus şi, în întuneric, îi văzu chipul deasupra ei, un chip conturat şi viril. Părea că o lumină slabă şi albă iradia din trupul lui, ca o aură albă, de parcă ar fi fost un vizitator dintr-o altă lume. Gudrun întinse mâna, precum Eva care se întinde să ajungă la mărul din pomul cunoaşterii, şi-l sărută, deşi pasiunea ei era ca o teamă transcendentală faţă de necunoscutul pe care el îl reprezenta; îi mângâie faţa cu degetele ei extrem de delicate, cercetătoare şi uluite. Degetele ei îi pipăiră conturul feţei şi-i urmăriră trăsăturile feţei. Cât era de perfect şi de străin. O! Cât de periculos! Sufletul ei tremura de cunoaşterea aceasta desăvârşită. Acesta era mărul strălucitor, interzis, acest chip masculin. Îl sărută, trecându-şi degetele de-a lungul feţei lui, ochilor, nărilor, sprâncenelor şi urechilor şi ajunse până la gât, ca să-l cunoască, să-l absoarbă cu ajutorul mâinilor. Gerald era aşa de viguros, de bine conturat, cu nişte trăsături definite plăcute, uimitoare, ciudate şi totuşi nespus de clare. Era un duşman puternic şi cu toate astea strălucind de un foc alb, bizar. Voia să-l atingă încontinuu până când îl va cuprinde în totalitate cu mâinile, până când îl va îngloba în cunoaşterea ei. O! Dacă ar putea dobândi preţioasa *cunoaştere* a lui, va fi împlinită şi nimic nu i-ar putea lua

acest lucru. Căci el era atât de nesigur, atât de periculos în lumina obişnuită a zilei.

— Eşti aşa de *frumos*, murmură ea înăbuşit.

El se minună şi rămase mut. Dar ea-l simţi cum tremură şi în mod involuntar se apropie mai mult de el. Gerald nu se putu abţine. Degetele ei îl ţineau în puterea lor. Nespusa dorinţă pe care o trezeau în el era mai adâncă decât moartea şi nu i se puteau opune.

Dar ea îl cunoştea acum şi asta era îndeajuns. Pe moment, sufletul ei era distrus de şocul extraordinar al fulgerului invizibil şi fluid care ţâşnea din el. Ştia. Şi cunoaşterea aceasta era ca un fel de moarte din care trebuia să-şi revină. Cât oare mai avea de cunoscut din persoana lui? O! Mult, extrem de mult, avea înainte multe zile pentru ca mâinile ei însetate, totuşi extrem de subtile şi discrete, să culeagă roadele trupului său viu şi plin de energie radioactivă. O! Mâinile ei erau lacome, însetate de cunoaştere. Dar pe moment era suficient, atât cât putea suporta sufletul ei. Încă puţin şi va fi distrusă, iar recipientul delicat al sufletului ei se va umple prea repede şi se va sfărâma. Era suficient în momentul de faţă, destul acum. Mai aveau să urmeze şi alte zile în care mâinile ei, ca nişte păsări, s-ar putea hrăni din întinderea mistică a trupului său elastic, dar până atunci era îndeajuns.

Chiar şi Gerald se bucura să fie interogat, dojenit şi respins. Căci a dori e mai bine decât a avea, iar finalitatea scopului era un lucru pe cât de dorit pe atât de temut.

Continuară să meargă spre oraş, spre locurile unde lămpile se înşirau singuratice la distanţe mari una de alta de-a lungul drumului întunecat ce înconjura valea. În cele din urmă ajunseră la capătul aleii.

— Să nu mergi mai departe, spuse ea.

— Preferi să nu merg? întrebă el, uşurat.

Nu voia să umble pe străzi alături de ea, cu sufletul dezgolit şi iluminat aşa cum era.

— Da. Noapte bună.

Îi întinse mâna. El o strânse, apoi îi atinse cu buzele degetele periculoase şi puternice.

— Noapte bună, spuse el. Pe mâine.

Şi se despărţiră. Gerald se îndreptă spre casă plin de tăria şi de puterea unei dorinţe aprinse.

Dar a doua zi, Gudrun nu veni, trimise un bilet în care spunea că trebuie să stea în casă pentru că era răcită. Asta era un chin! Dar îşi înfrână sufletul răbdător şi-i scrise un răspuns scurt în care îi spunea cât de rău îi pare că nu o vede.

În ziua următoare, Gerald rămase acasă, căci i se părea atât de inutil să se ducă până la firmă. Tatăl său nu va putea să apuce sfârşitul săptămânii, iar el voia să stea acasă şi să aştepte.

Gerald se aşeză pe un scaun lângă fereastra din camera tatălui său. Afară totul era întunecat şi umed ca iarna. Tatăl său zăcea în pat, cenuşiu, o infirmieră se mişca încet în hainele ei albe, aranjate şi elegante, chiar frumoase. În cameră plutea un parfum de apă de colonie. Infirmiera ieşi din cameră, iar Gerald rămase singur cu muribundul, cu faţa la peisajul de iarnă întunecat.

— Mai este multă apă în Denley? se auzi vocea slabă, hotărâtă şi certăreaţă venind din direcţia patului.

Muribundul întreba ceva despre o scurgere dinspre Willey Water către una dintre mine.

— Mai e ceva, va trebui să secăm lacul, spuse Gerald.

— Da?

Vocea slabă părea aproape gata să se stingă. Urmă o tăcere mortuară. Bolnavul cu chipul cenuşiu zăcea cu ochii închişi, mai mort decât însăşi moartea. Gerald îşi feri privirea. Simţi că inima îi era veştedă şi că va pieri dacă situaţia avea să mai continue mult.

Deodată auzi un zgomot ciudat. Întorcându-se, îl văzu pe tatăl său cu ochii larg deschişi, încordat, răsucindu-se, cuprins de frenezia unui efort inuman. Gerald sări în picioare şi rămase înmărmurit de groază.

— Ah-a-ah-h-h! se auzi un horcăit oribil eliberat din gâtul tatălui său, iar ochii temători şi rătăciţi se rostogoleau înfricoşător în căutarea frenetică şi sălbatică a unui ajutor, trecură orbi peste chipul lui Gerald, apoi un val de sânge

negru şi murdărie invadă chipul fiinţei în agonie, trupul tensionat se relaxă, capul îi căzu într-o parte, în jos pe pernă.

Gerald rămase înmărmurit, iar sufletul său răsuna de groază. Voia să se mişte, dar nu putea. Nu putea să-şi mişte picioare. Creierul părea să-i răsune ca un ecou, ca un puls.

Infirmiera în alb intră încet. Îi aruncă o privire lui Gerald, apoi se uită înspre pat.

— Ah! se auzi strigătul ei încet, plângăreţ, şi se îndreptă repede către mort. Ah-h! se auzi sunetul slab al supărării ei agitate, în timp ce stătea aplecată deasupra panopliei patului. Apoi îşi reveni, se întoarse şi aduse un burete şi un prosop. Ştergea chipul mortului atentă, murmurând, aproape pe un ton plângăreţ foarte încet: Bietul domn Crich! Bietul domn Crich! O, bietul domn Crich!

— A murit? răsună vocea aspră a lui Gerald.

— O, da, s-a dus, răspunse infirmiera cu o voce blândă şi jalnică, în timp ce se uita în sus la faţa lui Gerald.

Era tânără, frumoasă şi tremura. Un rânjet ciudat străbătu chipul lui Gerald, acoperindu-i groaza. Şi ieşi din cameră.

Avea de gând să-i spună mamei lui. Pe palier se întâlni cu fratele său, Basil.

— S-a dus, Basil, spuse el, abia fiind în stare să-şi mascheze vocea, pentru a nu lăsa să răzbată o exaltare inconştientă şi înfricoşătoare dincolo de ea.

— Ce? strigă Basil, devenind palid.

Gerald dădu din cap. Apoi se duse în camera mamei sale, care stătea în halatul ei purpuriu, cosând, foarte încet, împunsătură după împunsătură. Se uită în sus la Gerald cu ochii ei albaştri şi neînfricaţi.

— Tata s-a dus, spuse el.

— A murit? Cine spune asta?

— O, îţi dai seama, mamă, dacă-l vezi.

Îşi lăsă lucrul deoparte şi se ridică încet.

— Nu vii să-l vezi? întrebă el.

— Ba da, răspunse mama.

La marginea patului copiii deja se adunaseră într-un grup înlăcrimat.

— O, mamă! strigară fetele, aproape isterice, plângând în gura mare.

Dar mama înaintă. Mortul stătea întins ca şi cum ar fi dormit profund, atât de gingaş, de liniştit, precum un tânăr care doarme nevinovat. Mai era cald. Soţia rămase să-l privească într-o tăcere posomorâtă şi apăsătoare câtva timp.

— Da, spuse ea amar, într-un final, parcă adresându-se martorilor nevăzuţi din văzduh. Ai murit. Câteva minute rămase tăcută, privind în jos. Frumos, afirmă ea, frumos de parcă viaţa nici nu te-ar fi atins, şi nici nu te-a atins cu adevărat. Dă, Doamne, ca eu să arăt altfel. Sper să-mi arăt vârsta când am să mor. Frumos, frumos, zise ea cu glas duios. Parc-ar fi la vârsta adolescenţei, cu prima barbă crescută. Un suflet frumos, frumos. Apoi ceva se rupse în vocea ei în timp ce strigă: Nici unul dintre voi nu o să arate aşa când va muri! Fiţi atenţi să nu se întâmple! Era un ordin ciudat şi sălbatic care venea din necunoscut. Copiii se mişcară mai aproape în mod inconştient, până formară un grup strâns, auzind tonul ei îngrozitor şi poruncitor. Obrajii ei erau îmbujoraţi puternic şi arăta înfricoşătoare şi minunată în acelaşi timp. Condamnaţi-mă, condamnaţi-mă, dacă vreţi, pentru faptul că el zace acolo ca un adolescent, cu prima barbă mijindu-i în obraji. Condamnaţi-mă dacă vreţi. Dar nici unul dintre voi nu ştie. Tăcu, înconjurată de o tăcere profundă. Apoi izbucni cu o voce joasă şi tensionată: Dacă aş fi ştiut că cei pe care i-am adus pe lume, copiii mei, vor arăta aşa când vor muri, i-aş fi strangulat din faşă, da...

— Nu, mamă, se auzi vocea ciudată, ca de goarnă, a lui Gerald din spate, noi suntem altfel, nu te condamnăm.

Mama se întoarse şi-l privi drept în ochi. Apoi îşi ridică mâinile într-un gest ciudat, de disperare nebunească.

— Rugaţi-vă! spuse ea cu tărie. Rugaţi-vă lui Dumnezeu, căci nu veţi primi ajutor din partea părinţilor.

— O, mamă! strigară fetele sălbatic.

Dar mama se întorsese şi dispăruse, iar ei plecară repede

unul după altul.

Când Gudrun află că domnul Crich murise, se simţi vinovată. Stătuse departe de Gerald ca acesta să nu o considere o pradă prea uşoară. Iar acum, el era năpădit de necazuri şi ea era distantă.

A doua zi se duse la Winifred ca de obicei, iar aceasta se bucură să o vadă, fericită că se putea duce în atelier. Fata plânsese şi apoi, fiind prea înfricoşată, se îndepărtase ca să evite orice altă eventualitate nefericită. Ea şi Gudrun îşi reluară lucrul ca de obicei, izolate în atelier, iar acest fapt părea o fericire nemăsurată, o stare pură de libertate în comparaţie cu dezorientarea şi nefericirea familiei. Gudrun rămânea până seara. Ei şi lui Winifred li se aducea cina în atelier, unde mâncau în voie, departe de toţi cei din familie.

După cină veni Gerald. Atelierul spaţios şi înalt era plin de umbre şi de aroma cafelei. Gudrun şi Winifred şedeau la o măsuţă lângă foc la capătul îndepărtat al camerei, cu o lampă albă a cărei lumină nu răzbătea până departe. Erau ca o lume în miniatură, iar chipurile lor erau învăluite de umbre, grinzile şi laviţele erau întunecate deasupra lor, iar ustensilele zăceau împrăştiate în atelierul slab luminat.

— E destul de intim aici, spuse Gerald, îndreptându-se spre ele.

În cameră se vedeau un şemineu mic de cărămidă, în care ardea focul, un covor turcesc vechi, albastru, o măsuţă de stejar pe care se aflau lampa şi o faţă de masă alb cu albastru pe care era desertul, iar Gudrun făcea cafea într-un ibric ciudat din alamă. Winifred încălzea laptele într-o crăticioară.

— Ţi-ai băut cafeaua? întrebă Gudrun.

— Da, dar am să mai beau una cu voi, răspunse el.

— Atunci o să bei din pahar, nu sunt decât două ceşti, spuse Winifred.

— Mi-e indiferent, zise el, luând un scaun şi pătrunzând în cercul magic al fetelor.

Cât de fericite erau, cât de plăcut şi minunat era să stai cu ele într-o lume de umbre semeţe! Lumea exterioară, în care pe tot parcursul zilei nu făcuse altceva decât să se

ocupe de problema înmormântării, era complet uitată. Într-o clipă iradia strălucire şi farmec.

Toate lucrurile pe care le foloseau erau delicate: două ceşcuţe ciudate, dar minunate, de culoare roşiatică, cu auriu, o cană mai mică, neagră cu nişte cercuri roşii, şi o cafetieră ciudată în care spirtul ardea constant, aproape invizibil. Se crease efectul unei bogăţii destul de stranii, de care Gerald se lăsă purtat.

Se aşezară cu toţii, iar Gudrun turnă grijulie cafeaua.

— Vrei cu lapte? întrebă ea calmă şi totuşi balansând nervos cana mică, neagră, cu pete mari roşii.

Era întotdeauna atât de sigură de sine şi totuşi atât de teribil de nervoasă.

— Nu, nu vreau, răspunse el.

Aşadar, cu o umilinţă ciudată, îi oferi ceşcuţa cu cafea, iar ea luă paharul incomod. Părea că doreşte să-l servească.

— De ce nu-mi dai mie paharul? E prea incomod pentru tine, spuse el.

Ar fi preferat să ia el paharul şi să asiste cum ea e servită delicat. Dar ea tăcu, încântată de această nepotrivire şi de propria ei umilinţă.

— Sunteţi *en ménage*[152], spuse el.

— Da, nu prea ne simţim în largul nostru când primim musafiri, spuse Winifred.

— Nu? Atunci eu sunt un intrus?

Îndată simţi că îmbrăcămintea lui convenţională era nepotrivită cu acel loc, că era un străin.

Gudrun era foarte tăcută. Nu avea deloc chef să discute cu el. În aceste momente tăcerea era cea mai potrivită, sau pur şi simplu câteva cuvinte. Cel mai bine era să nu discute lucruri serioase. Aşa că discutară banalităţi, plini de veselie, până când îl auziră pe omul de jos scoţând calul din grajd şi strigându-i: „Înapoi! Înapoi!” spre docarul care urma să o ducă pe Gudrun acasă. Aşa că-şi împachetă lucrurile şi-şi luă la revedere de la Gerald, fără ca măcar o dată să-i întâlnească privirea. Şi dispăru.

---

[152] În familie, de obicei cu referire la un cuplu căsătorit (fr.).

Înmormântarea fu oribilă. După aceea, la ceaiul care urmă, fetele continuară să spună: „A fost un tată bun pentru noi, cel mai bun tată din lume” sau „Nu o să mai găsim aşa uşor un om atât de bun cum a fost tata”.

Gerald fu de acord cu toate astea. Era o atitudine convenţională potrivită şi, în ceea ce priveşte mersul lumii, el continua să creadă în convenţii. Le considera un fapt normal. Dar Winifred ura totul, se ascunse în atelier şi plânse cu lacrimi amare, dorindu-şi ca Gudrun să fie lângă ea.

Din fericire, toată lumea era pe punctul de a pleca. Familia Crich nu stătea mult timp acasă. Cam pe la ora cinei, Gerald se trezi complet singur. Chiar şi Winifred plecă la Londra câteva zile împreună cu sora ei Laura.

Dar când Gerald rămânea complet singur, nu putea suporta. Zilele treceau una după alta şi în tot acest timp se simţea ca un om atârnat de lanţuri deasupra unui abis. Oricât de mult ar fi încercat, nu putea reveni pe pământ solid, nu-şi putea recăpăta echilibrul. Era suspendat pe buza unei prăpăstii, zvârcolindu-se. La orice s-ar fi gândit, abisul revenea în mintea lui; fie că era vorba de prieteni sau necunoscuţi, de muncă sau de distracţie, totul nu-i arăta decât acelaşi vid nesfârşit, în care inima se rotea murind. Nu avea scăpare şi nici n-avea de ce să se apuce. Era sortit să se zvârcolească pe marginea hăului, suspendat în lanţurile nevăzute ale vieţii.

La început fu liniştit, tăcut, aşteptând ca acea stare critică să treacă, aşteptând să se regăsească eliberat în lumea celor vii, după acest moment critic de pedeapsă. Dar acea stare nu trecu şi fu cuprins de o stare de criză.

Pe măsură ce se sfârşea cea de-a treia seară, inima îi răsună de teamă. Nu mai putea suporta încă o noapte. Altă noapte se apropia şi mai avea să fie suspendat în lanţurile vieţii încă o noapte deasupra hăului nemărginit al nimicniciei. Şi asta nu putea suporta. Pur şi simplu nu putea. Era teribil de speriat, înfricoşat şi sufletul îi tremura. Nu mai credea în propriile puteri. Nu avea cum să se prăbuşească în acel vid infinit şi apoi să se ridice din nou.

Dacă avea să cadă, totul s-ar sfârşi pentru totdeauna. Trebuia să se retragă, trebuia să caute întăriri. Nu mai avea încredere în propriile sale forţe.

După cină, confruntându-se cu sentimentul suprem al propriei sale inutilităţi, se hotărî. Îşi trase cizmele, îşi puse haina şi o porni la plimbare în noapte.

Era întuneric şi ceaţă. O luă prin pădure, bâjbâind şi căutând drumul spre moară. Birkin era plecat. Bine! Era aproape bucuros. Ajunse în vârful dealului şi o luă pe bâjbâite, orbeşte, peste pantele abrupte, pentru că pe întuneric rătăcise drumul. Era enervant. Unde se ducea? Nu conta. Orbecăi mai departe până ieşi din nou la o cărare. Apoi o luă prin altă pădure. Mintea i se întunecă şi mergea înainte fără să-şi dea seama. Fără vreun gând sau simţire, continuă să dibuiască drumul, împiedicându-se până când ieşi din nou la lumină, căutând pârleazurile, rătăcind poteca şi mergând de-a lungul gardurilor vii până ce dădu de o ieşire.

Şi în cele din urmă ajunse la şosea. Lupta aceasta pe dibuite cu întunericul necuprins îi distrăsese atenţia. Dar acum, trebuia să se hotărască încotro merge. Şi nici măcar nu ştia unde se află. Dar trebuia să se hotărască asupra unei direcţii acum. Nu rezolva nimic dacă mergea aşa, pur şi simplu, fără nici o ţintă. Trebuia să se hotărască încotro o va apuca.

Stătea nemişcat pe drumul care părea lung în noaptea întunecată ca smoala şi nici măcar nu ştia unde se află. Era o senzaţie ciudată – felul în care-i bătea inima şi întunericul de nepătruns care-l înconjura. Stătu aşa câtva timp.

Apoi auzi paşi apropiindu-se şi văzu o luminiţă care se balansa. Se îndreptă de îndată spre ea. Era un miner.

— Puteţi să-mi spuneţi, zise el, unde duce drumul acesta?

— Drumul? Apoi, duce la Whatmore.

— Whatmore! Vă mulţumesc, aşa este. Credeam că am greşit. Bună seara.

— Bună seara, răspunse minerul cu o voce răsunătoare.

Gerald intui pe unde se afla. Cei puţin, când va ajunge în Whatmore, va şti. Se bucura că e pe şosea. Continuă să

meargă mai departe ca un somnambul.

Ăsta era Whatmore? Da. Uite „King's Head" şi mai încolo erau gardurile primăriei. Coborî dealul abrupt, aproape alergând. Străbătând valea, trecu de şcoala elementară şi ajunse la biserica din Willey Green. Cimitirul! Se opri.

Apoi în momentul imediat următor sărise gardul şi o luase printre morminte. Chiar şi pe un asemenea întuneric putea vedea paloarea grămezii de flori albe de la picioarele sale. Deci acesta era mormântul. Se aplecă. Florile erau umede şi reci. Se simţea parfumul crizantemelor şi al tuberozelor veştejite. Simţi pământul dedesubt şi se cutremură, căci era aşa de îngrozitor de rece şi lipicios. Se îndepărtă cuprins de repulsie.

Deci aici se afla centrul, aici, în întunericul dens care învăluia mormântul nevăzut. Dar n-avea ce face aici. Nu, n-avea nici un motiv pentru care să stea aici. Se simţea de parcă pământul i se lipea rece şi mâlos de inimă. Nu, destul!

Atunci unde să se ducă? Acasă? Nici gând! N-avea nici un rost să se ducă acolo. Era mai mult decât inutil. Nu putea face asta. Trebuia să meargă în altă parte. Unde?

O hotărâre periculoasă prinse contur în inima sa, ca o idee fixă. Exista Gudrun – poate era acasă, la adăpost. Dar la ea putea ajunge – se va duce acolo. Nu se va întoarce înapoi acasă în seara asta până când nu va ajunge la ea, chiar cu preţul vieţii. Miza totul pe această şansă.

O porni la drum străbătând câmpul, înspre Beldover. Era aşa de întuneric încât nimeni nu l-ar putea vedea. Picioarele îi erau reci şi umede, pline de pământ. Dar continua să meargă mai departe insistent, zburând ca vântul, drept înainte, de parcă s-ar fi îndreptat către soarta sa. În conştiinţa lui era un neant. Îşi dădea seama că se află în cătunul Winthorpe, dar nu realiza deloc cum ajunsese acolo. Şi apoi, ca prin vis, ajunse pe strada lungă din Beldover, iluminată de felinare.

Se auzeau voci amestecate, o uşă închizându-se cu zgomot, zăvorâtă, şi bărbaţi care vorbeau în noapte. La „Lordul Nelson" tocmai închisese, iar muşteriii se întorceau

acasă. Era mai bine să-i întrebe pe unii dintre ei unde anume locuia Gudrun, căci străzile lăturalnice nu-i erau deloc cunoscute.

— Îmi puteţi spune unde este Somerset Drive? îl întrebă el pe unul dintre oamenii aceia beţi.

— Unde-i ce? se auzi vocea unui miner ameţit de băutură.

— Somerset Drive.

— Somerset Drive! Am auzit de-un loc ca ăsta, da' zău că n aş şti să vă spun unde-i. Pe cine căutaţi?

— Pe domnul Brangwen, William Brangwen.

— William Brangwen?

— Care e profesor la şcoala elementară din Willey Green, iar fiica lui predă şi ea acolo.

— O-o-o-oh! Brangwen! Acum am priceput. Desigur, William Brangwen! Da, da, da, are două fetişcane, profesoare ca şi el. Da, el îi, el! Păi, sigur, ştiu unde locuieşte, pe viaţa mea că ştiu! A... cum oare îi zice?

— Somerset Drive, repetă Gerald răbdător.

Îşi cunoştea propriii mineri destul de bine.

— Somerset Drive, desigur! spuse minerul, rotindu-şi braţul de parcă ar fi prins ceva de sus. Somerset Drive, aşa-i! N-aş fi putut în viaţa mea să-mi aduc aminte cum îi zice! Da, ştiu locul, pe-onoarea mea că-l ştiu...

Se răsuci nesigur şi arătă spre drumul întunecat şi pustiu.

— Urcaţi până acolo şi o luaţi la prima, îhî, prima la stânga, pe aceeaşi parte, şi treceţi de magazinul cu dulciuri ai lui Withamses.

— Îl ştiu, spuse Gerald.

— Aşa! Coborâţi un piculeţ, treceţi de casa paznicului apelor şi apoi Somerset Drive, aşa cum îi zice, se bifurcă la dreapta şi nu-s decât trei case acolo, nu mai multe, aşa cred, şi-s aproape sigur că a lor este ultima, ultima din cele trei, înţelegeţi?

— Mulţumesc foarte mult, spuse Gerald. Bună seara.

Şi o porni la drum, lăsându-l pe omul ameţit stând acolo de parcă prinsese rădăcini. Gerald trecu de magazinele întunecate şi de case, majoritatea cufundate în întuneric la

ora asta, şi o coti pe mica stradă întunecoasă la capătul căreia se afla un spaţiu infinit de întunecime. Încetini ritmul, pe măsură ce se apropia de destinaţie, neştiind cum să procedeze. Şi dacă întreaga casă era cufundată în întuneric?

Dar nu era aşa. Văzu o fereastră mare, luminată, şi auzi voci, după care o poartă trântindu-se. Auzul său fin percepu sunetul vocii lui Birkin, iar ochii săi ageri îl distinseră pe Birkin împreună cu Ursula, care stătea într-o rochie deschisă la culoare pe treapta care dădea înspre poteca din grădină. Apoi Ursula coborî şi ieşi în stradă, ţinându-l pe Birkin de braţ.

Gerald merse prin întuneric, iar cei doi trecură razant pe lângă el, vorbind veseli, Birkin cu o voce joasă, iar Ursula tare şi clar. Gerald se îndreptă repede spre casă.

Obloanele din dreptul ferestrei mari şi luminate a sufrageriei erau trase. Uitându-se de-a lungul aleii, văzu că uşa era deschisă şi o lumină blândă, colorată care venea de la lampa din hol se strecura afară. O luă pe potecă repede şi în tăcere şi privi în hol. Pe pereţi atârnau tablouri, se vedeau coarnele unui cerb şi scările într-o parte; chiar la capătul scărilor era uşa pe jumătate deschisă a sufrageriei.

Cu inima strânsă, Gerald păşi în hol, a cărui pardoseală era dintr-un mozaic colorat, intră repede şi privi în camera mare şi atrăgătoare. Într-un scaun, aşezat în faţa focului, tatăl moţăia, cu capul înclinat, sprijinindu-se de marginea tăbliei mari de stejar a şemineului, iar faţa sa rumenă părea desenată la dimensiuni reduse, cu nările deschise şi gura puţin căzută. Cel mai mic sunet era suficient pentru a-l trezi.

Gerald rămase o clipă neştiind ce să facă. Aruncă o privire la coridorul din spatele său. Era întunecat. Din nou rămase în expectativă. Apoi o luă la fugă în sus, pe scări. Simţurile sale erau atât de fine şi aproape supranatural de ascuţite, încât părea să-şi impună propria voinţă asupra întregii casc pe jumătate adormite.

Ajunse la primul palier. Se opri, abia respirând. Acolo se mai afla o uşă care comunica cu uşa de jos. Asta trebuia să

fie camera mamei. O auzea mişcându-se prin cameră la lumina lumânării. Îşi aştepta soţul să urce. Gerald privi de-a lungul palierului întunecat.

Apoi, în tăcere, păşind extrem de atent, străbătu coridorul, pipăind peretele cu buricele degetelor. Era o uşă. Stătu şi ascultă. Auzea doi oameni respirând. Nu era asta camera. Merse tiptil mai departe. Mai era o uşă întredeschisă. Camera era învăluită de întuneric. Era goală. Urma baia, unde simţi mirosul săpunului şi a al căldurii. Apoi în capăt alt dormitor, unde se auzea o respiraţie domoală. Acolo era ea.

Cu o grijă aproape de natură ocultă întoarse mânerul uşii şi deschise uşa un centimetru. Scârţâi puţin. Apoi o mai deschise un centimetru şi apoi încă unul. Inima încetase să-i bată, părea că emană o tăcere în jurul lui, o uitare totală.

Acum era în cameră. Cel care dormea continua să respire uşor. Era foarte întuneric. Dibui drumul cu mâinile şi picioarele şi înaintă puţin câte puţin. Atinse patul şi-l putea auzi pe cel care dormea. Veni mai aproape, aplecându-se ca şi cum ochii lui ar descoperi ceea ce se afla acolo. Şi apoi, foarte aproape de faţa lui, văzu cu spaimă capul rotund şi negru al unui băiat.

Îşi reveni, se întoarse, văzu uşa şi o slabă rază de lumină care se distingea la distanţă. Se retrase rapid, trase uşa, dar fără să o închidă şi o luă repede de-a lungul coridorului. La capătul scărilor avu o ezitare. Mai avea timp să o ia la fugă.

Dar asta era de neconceput. Îşi va duce dorinţa până la capăt. Trecu pe lângă uşa dormitorului părinţilor ca o umbră şi începu să urce al doilea rând de trepte. Scârţâiră sub greutatea lui, fapt care era exasperant. Vai, ce dezastru ar fi dacă uşa de la camera mamei s-ar deschide chiar sub el şi l-ar vedea! Asta s-ar întâmpla dacă s-ar ajunge la aşa ceva! Încă îşi mai păstra stăpânirea de sine.

Nu urcase toate treptele când auzi un zgomot rapid de paşi dedesubt, uşa de la intrare fu închisă şi încuiată, şi auzi vocea Ursulei, iar apoi pe tatăl ei exclamând ceva somnoros. Gerald se grăbi să ajungă pe palierul de sus.

O uşă era întredeschisă, iar camera goală. Dibuind drumul înainte cu degetele, mergând rapid ca un orb, neliniştit de teamă că Ursula ar putea urca la etaj, găsi o altă uşă. Acolo, cu simţurile sale supranatural de fine şi alerte, ascultă. Auzi pe cineva mişcându-se în pat. Asta trebuia să fie ea.

Încet, precum o persoană care are un singur simţ, cel tactil, răsuci mânerul. Se auzi un clic. Gerald rămase nemişcat. Cearşafurile foşniră, iar inima lui se oprise. Apoi din nou răsuci mânerul şi foarte uşor împinse uşa. Se auzi un zgomot de parcă s-ar li dezlipit ceva.

— Ursula? se auzi vocea lui Gudrun speriată.

Gerald deschise repede uşa şi o închise în urma lui.

— Tu eşti, Ursula? întrebă Gudrun înfricoşată.

O auzi cum se aşază în capul oaselor în pat. Într-o clipă avea să strige.

— Nu, eu sunt, spuse el, pipăind drumul până la ea. Eu sunt, Gerald.

Ea rămase nemişcată în pat, pur şi simplu uluită. Era prea uimită, prea surprinsă chiar ca să se teamă.

— Gerald? se auzi vocea ei ca un ecou, extrem de uimită.

Gerald găsise drumul până la pat, iar mâna sa întinsă îi atinse orbeşte sânul cald. Ea se trase înapoi.

— Stai să fac lumină, spuse ea, sărind din pat.

Gerald stătea perfect nemişcat. O auzi cum aprinde chibritul, auzi mişcarea degetelor ei. Apoi o văzu la lumina chibritului pe care îl apropia de lumânare. Lumina se mări în cameră, apoi se micşoră până ajunse o undă palidă, pe măsură ce flacăra se cufunda în lumânare, înainte să sporească din nou.

Ea-l privi aşa cum stătea de cealaltă parte a patului. Şapca îi era trasă în jos pe ochi, iar haina neagră era încheiată în nasturi până la bărbie. Chipul lui era ciudat şi strălucitor. Era o prezenţă inevitabilă precum cea a unei fiinţe supranaturale. Când îl văzuse îşi dădu seama. Ştia că era vorba de o fatalitate pe care ea trebuia să o accepte. Totuşi trebuia să-l provoace.

— Cum ai urcat până aici? îl întrebă ea.

— Am urcat pe scări, uşa era deschisă.

Ea-l privi.

— N-am închis nici uşa asta, spuse el.

Ea traversă repede camera, închise uşor uşa şi o încuie. Apoi se întoarse.

Era minunată, cu ochii surprinşi şi obrajii îmbujoraţi, cu părul destul de scurt şi des, lăsat pe spate, iar cămaşa de noapte, lungă, frumoasă şi albă, cădea până în pământ.

Văzu că cizmele lui erau pline de pământ, chiar şi pantalonii aveau pete de nămol. Se întrebă dacă Gerald lăsase urme de noroi când urcase pe scări. Era o prezenţă foarte ciudată care stătea la ea în dormitor, lângă patul deranjat.

— De ce ai venit? întrebă ea, aproape dojenitoare.

— Aşa am vrut, răspunse el.

Iar asta se putea vedea pe chipul său. Era sortit să fie aşa.

— Eşti aşa de plin de noroi, spuse ea, dezgustată, dar cu o voce blândă.

Gerald se uită în jos la picioare.

— Am umblat prin întuneric, răspunse el.

Simţi o exaltare aprinsă. Urmă o pauză. Gerald stătea de o parte a patului deranjat, iar ea, de cealaltă. Nici măcar nu-şi scosese şapca.

— Şi ce vrei de la mine? îl provocă ea.

El se uită într-o parte şi nu răspunse. Dacă n-ar fi fost frumuseţea aparte şi atracţia mistică a chipului acestuia distinct şi ciudat, Gudrun l-ar fi dat afară. Dar faţa lui era prea minunată şi nedescifrată pentru ea. O fascina aşa cum te fascinează frumuseţea pură, o vrăjea, precum un sentiment de nostalgie sau durere.

— Ce vrei de la mine? repetă ea cu o voce străină.

Gerald îşi scoase şapca, cu o mişcare de eliberare, ca într-un vis, şi se duse spre ea. Dar nu o putea atinge, pentru că stătea în picioarele goale în cămaşa de noapte, iar el era plin de noroi şi ud. Ochii ei mari, larg deschişi şi miraţi, îl urmăreau şi-i puneau din priviri întrebarea finală.

— Am venit pentru că trebuia, spuse el. De ce întrebi?

Ea-l privi plină de îndoială şi mirare.

— Trebuie să te întreb, zise ea.

El dădu uşor din cap.

— N-am ce să-ţi răspund, răspunse el ciudat de distrat.

Avea un aer straniu, aproape neomenesc, de simplitate şi francheţe naivă. Îi aducea aminte de o fantomă, de un tânăr Hermes[153].

— Dar de ce ai venit la mine? insistă ea.

— Pentru că aşa trebuia să se întâmple. Dacă n-ai fi existat tu pe lume, atunci nici *eu* n-aş fi existat.

Gudrun îl urmărea cu ochii mari, larg deschişi, uimiţi şi tulburaţi. Ochii lui priveau fix într-ai ei tot timpul, iar el părea transpus într-o nemişcare ciudată şi supranaturală. Gudrun oftă. Acum era pierdută. Nu mai avea de ales.

— Nu vrei să-ţi scoţi cizmele? spuse ea. Trebuie că sunt ude.

Gerald îşi aruncă şapca pe un scaun, îşi descheie haina, ridicându-şi bărbia ca să-şi desfacă nasturii de la gât. Părul lui scurt, strălucitor, era răvăşit. Avea un păr blond atât de frumos, ca spicul de grâu. Îşi scoase haina.

Repede îşi dădu jos şi jacheta, îşi slăbi nodul cravatei negre şi începu să-şi desfacă butonii care erau prinşi cu o perlă. Ea asculta, urmărea atentă, sperând că nimeni nu va auzi foşnetul lenjeriei apretate. Părea că face un zgomot ca de rafale de puşcă.

Gerald venise în căutare de ajutor. Gudrun îl lăsă să o ţină în braţe şi să o strângă aproape de el. Găsea o adevărată uşurare la ea. În ea îşi revărsă întreaga întunecime acumulată în el, moartea nemiloasă, şi fu din nou întreg. Era minunat, sublim, era un miracol. Acesta era miracolul care continua să revină în viaţa lui, şi după ce-l află se pierdu într-un extaz de uşurare şi uimire. Iar ea, supusă, îl primi ca pe un vas plin de o licoare amară a morţii. Nu avea putere să reziste acestui moment de criză. Violenţa teribilă şi zdrobitoare a morţii o potopea, iar ea o primea într-o stare extatică de supunere, în valuri de

[153] Fiul lui Zeus şi al Pleiadei Maia, echivalent al zeului roman Mercur, Hermes era mesagerul zeilor în mitologia greacă.

senzaţii acute şi violente.

În timp ce se apropia şi mai mult de ea, se avânta mai adânc în căldura ei molatică ce-l învăluia, o dogoare minunată şi penetrantă care-i cuprindea venele şi-l aducea din nou la viaţă. Simţea că se descompune şi se cufundă pentru a se relaxa în baia puterii ei vii. Simţea că inima din pieptul ei ar fi fost un al doilea soare de necucerit, în a cărui sclipire şi forţă creatoare el se avânta din ce în ce mai mult. Toate venele sale, care erau sfâşiate şi sclerozate, se vindecau încet pe măsură ce viaţa năvălea în ele pulsând, pătrunzând pe nesimţite în el, de parcă ar fi fost influenţa atotputernică a soarelui. Sângele lui, care părea să fi fost absorbit de moarte, ţâşni la loc în vene, sigur, minunat şi puternic.

Îşi simţea membrele crescând mai pline şi elastice, pline de vitalitate, iar trupul său căpătă o vigoare necunoscută. Deveni din nou bărbat, puternic şi împlinit. Dar era şi copilul atât de alintat, vindecat şi plin de recunoştinţă.

Iar ea, ea era ca o mare aducătoare de viaţă pe care el o venera. Era mama şi substanţa întregii vieţi. Iar el, copil şi bărbat, era primit de ea şi întregit. Trupul său pur era aproape distrus. Emanaţia miraculoasă şi dulce a pieptului ei îl potopea, răspândindu-se în creierul său uscat, rănit, ca un ser tămăduitor, ca un şuvoi vital, domol şi calmant, simţindu-se împlinit de parcă s-ar fi cufundat din nou în pântecele matern.

Creierul său era rănit, uscat, iar ţesutul parcă era distrus. Nu ştiuse cât de rănit era, cum învelişul, propriul înveliş al creierului său fusese atacat de potopul distrugător al morţii. Acum, pe măsură ce serul tămăduitor al emanaţiei ei se răspândea în trupul lui, aflase cât de distrus era, precum o plantă al cărei înveliş e nimicit în interior de îngheţ.

Îşi îngropă capul mic, tare, între sânii ei şi-i apăsă cu mâinile mai aproape de trupul lui. Iar ea, cu mâinile tremurânde, pe deplin conştientă, îi lipi capul de trupul ei, aşa cum stătea el, fără vlagă. Căldura minunată şi pătrunzătoare năvăli în Gerald ca un somn fecund în pântecele matern. O, ce bine ar fi dacă ea ar lăsa acest flux

de emanaţie vie să curgă prin el, s-ar restabili, s-ar simţi întregit pe deplin! Se temea că ea îl va respinge înainte ca totul să se încheie. Ca un copil la sânul mamei, se agăţa puternic de ea, iar ea nu-l putea îndepărta. Tot ceea ce era uscat, nimicit, se destinse, se relaxă, ceea ce era distrus, rigid şi pustiit renăscu, deveni moale şi elastic, palpitând de o nouă viaţă. Era extrem de recunoscător, ca lui Dumnezeu, sau aşa cum este un nou-născut pus la pieptul mamei sale. Era bucuros şi recunoscător ca într-o stare de delir, în timp ce simţea că devine din nou un om împlinit, că somnul deplin, de nedescris îl cuprinde, somnul unei epuizări totale şi al regenerării.

Dar Gudrun stătea cu ochii larg deschişi, distrusă şi perfect conştientă. Zăcea nemişcată, cu ochii mari, uitându-se fix în întuneric, în timp ce el era cufundat în somn, cu braţele în jurul ei.

Părea că aude valuri care se sparg de un ţărm nevăzut, valuri mari, domoale şi întunecate care se spărgeau în ritmul destinului, atât de monoton încât păreau veşnice. Această mişcare necontenită a valurilor destinului care se sparg domol şi posomorât o ţineau sub controlul lor, în timp ce stătea cu ochii negri şi larg deschişi privind în întuneric. Putea vedea atât de departe, până în eternitate, totuşi nu vedea nimic. Era în aşteptare, cu conştiinţa alertă. Şi de ce anume era ea conştientă?

Această stare de inerţie, pe când zăcea uitându-se fix înspre eternitate, într-o aşteptare totală şi conştientă de tor din jur, până în cele mai mici amănunte, trecu şi o lăsă neliniştită. Stătuse atât de mult nemişcată. Se mişcă şi deveni conştientă de sine. Voia să-l privească, să-l vadă.

Dar nu îndrăznea să facă lumină, pentru că ştia că se va trezi, şi nu voia să-i întrerupă somnul perfect pe care era conştientă că-l obţinuse datorită ei.

Se desfăcu din strânsoare încet şi se ridică puţin ca să-l privească. I se păru că în cameră e o lumină slabă. Nu-i putea decât distinge trăsăturile.

În vreme ce dormea dus în întuneric părea că-l vede atât de clar. Dar el era departe, în altă lume. O, putea să strige

de durere, el era aşa de departe şi împlinit într-o altă lume. Părea că se uită la el ca la o pietricică departe, sub apa clară şi adâncă. Iar ea se afla aici, lăsată pradă neliniştii conştiinţei sale, în vreme ce el era cufundat adânc în celălalt element îndepărtat al nepăsării, al unei sclipiri vii şi cuprinse de umbre. Era frumos, departe şi împlinit. Nu aveau să fie niciodată împreună. Vai, această distanţă inumană, îngrozitoare se va afla întotdeauna între ea şi cealaltă fiinţă!

N-avea ce altceva să facă decât să stea liniştită şi să suporte. Simţea o tandreţe copleşitoare faţă de el şi o ură, o invidie profundă şi ascunsă pentru faptul că el zăcea atât de perfect şi imun, într-o altă lume, în timp ce ea era chinuită de o stare de veghe teribilă, aruncată în braţele întunericului exterior.

Zăcea cu conştiinţa trează, într-o epuizantă stare de alertă dusă până la extrem. Orologiul bisericii bătu ora fixă într-o succesiune prea rapidă, i se păru ei. Auzi clar dangătul, cuprinsă de starea de tensiune a conştiinţei ei alerte. Iar el dormea de parcă timpul ar fi fost o clipă, neschimbat şi nemişcat.

Ea era epuizată, sătulă. Totuşi trebuia să continue să stea în această stare de veghe tensionată şi dusă până la extrem. Era conştientă de tot: de copilăria ei, de adolescenţă, de toate incidentele uitate, de toate influenţele rămase fără rezultat, de toate întâmplările pe care nu le înţelesese, fie că îi aparţineau ei, familiei ei, prietenilor, iubiţilor, cunoştinţelor, oricui altcuiva. Era ca şi cum ea ar fi tras un fir strălucitor al cunoaşterii afară din marea întunericului, îl trăgea din ce în ce mai mult afară din adâncurile nemărginite ale trecutului şi tot nu se mai termina, nu avea nici un capăt, iar ea trebuia să tot tragă de acest fir al conştiinţei strălucitoare, să-l scoată afară ca pe un lucru fosforescent din adâncurile nemărginite ale conştiinţei până când va fi obosită, epuizată, sfârşită şi gata să-şi dea duhul, dar fără să-i dea de capăt.

O, dacă măcar l-ar putea trezi! Se întoarse neliniştită în pat. Când ar putea să-l trezească şi să-i spună să plece?

Când ar putea să-i întrerupă somnul? Şi revenea la activitatea ei mintală automată, care nu se mai sfârşea.

Dar se apropia momentul când va trebui să-l trezească. Era ca o eliberare. Ceasul bătu ora patru, undeva în noapte. Slavă Domnului că noaptea aproape trecuse. La cinci trebuia să plece, iar ea va fi eliberată. Apoi se va putea calma şi-şi va putea ocupa locul. Acum era prinsă de mişcările lui perfecte din timpul somnului şi se simţea ca un cuţit încins şi ascuţit pe o tocilă. Era ceva monstruos în legătură cu el, în felul în care el stătea alături de ea.

Ultima oră fu cea mai lungă. Şi totuşi trecu în cele din urmă. Inima îi tresăltă de uşurare – da, se auzi bătaia înceată şi puternică a orologiului bisericii, în sfârşit, după această noapte veşnică. Ea aşteptă să surprindă fiecare reverberaţie fatală şi înceată, pe rând: trei – patru – cinci! Gata, se terminase. I se luă o greutate de pe suflet.

Se ridică, se aplecă peste el tandru şi-l sărută. Era tristă că-l trezea. După câteva momente, îl sărută din nou. Dar el nu se mişcă. Dragul de el, era aşa de cufundat în somn! Ce păcat că trebuia să-i întrerupă somnul! Îl mai lăsă puţin. Dar trebuia să plece, chiar trebuia.

Cu o gingăşie nespusă îi luă capul între mâini şi-i sărută ochii. El deschise ochii, stătu nemişcat, privind-o. Inima ei încetă să mai bată. Ca să-şi ascundă faţa de ochii lui îngrozitori şi deschişi în întuneric, se aplecă asupra lui şi-l sărută şoptind:

— Trebuie să pleci, iubirea mea.

Dar era pătrunsă de groază, înfricoşată.

El o îmbrăţişă, iar inima lui Gudrun se făcu cât un purice.

— Trebuie să pleci, iubirea mea. E târziu.

— Cât e ceasul? întrebă el.

Ciudată era vocea lui bărbătească. Ea tremură. Era o presiune de nesuportat pentru ea.

— Trecut de ora cinci, spuse ea.

El nu făcu decât să o îmbrăţişeze din nou. Inima îi era sfâşiată de un chin cumplit. Se desprinse din strânsoare hotărâtă.

— Chiar trebuie să pleci, i se adresă ea.

— Mai stau un minut, spuse el.

Ea rămase liniştită, cuibărită lângă el, dar fără să cedeze.

— Mai stau un minut, repetă el, strângând-o mai aproape.

— Da, spuse ea, fără să cedeze. Mă tem dacă mai stai.

Era o oarecare răceală în vocea ei care-l făcu să-i dea drumul, iar ea se desprinse, se ridică şi aprinse lumânarea. Acela fu deci sfârşitul.

Gerald se ridică. Era cald, plin de viaţă şi dorinţă. Cu toate astea, se simţea puţin ruşinat, umilit să se îmbrace în faţa ei, la lumina lumânării. Căci se simţea demascat, expus privirilor ei, într-un moment în care ea era cumva împotriva lui. Totul era foarte dificil de înţeles. Se îmbrăcă repede, fără gulerul tare sau cravată. Totuşi se simţea împlinit şi desăvârşit, perfect. Ei i se părea umilitor să vadă un bărbat care se îmbracă: cămaşa ridicolă, pantalonii caraghioşi şi bretelele. Dar din nou avu o idee salvatoare.

„Este exact ca un muncitor care se trezeşte să se ducă la lucru”, îşi spuse Gudrun în sinea ei. „Iar eu sunt asemenea soţiei unui muncitor.” Dar o durere, ca un fel de greaţă, se abătu asupra ei: o greaţă faţă de el.

Gerald îşi băgă gulerul şi cravata în buzunarul hainei. Apoi se aşeză şi-şi trase cizmele. Erau ude, ca şi ciorapii şi manşetele pantalonilor. Dar el în schimb era viu şi înfierbântat.

— Poate că ar fi trebuit să-ţi pui cizmele jos, în hol, spuse ea.

Imediat, fără să-i răspundă, le trase din nou din picioare şi rămase cu ele în mână. Ea-şi luă papucii şi-şi puse un halat pe ea. Era gata. Îl privea în timp ce el stătea aşteptând, cu haina sa neagră încheiată până în gât, cu şapca trasă peste ochi şi cizmele în mână. Şi fascinaţia pasională, aproape nedorită, reînvie în ea o clipă. Încă nu se sfârşise. Chipul său avea o expresie aşa de caldă, cu ochii mari şi plini de noutate, atât de perfecţi. Ea se simţea bătrână, extrem de bătrână. Se apropie de el greoi, ca să o sărute. El o sărută repede. Gudrun îşi dorea ca frumuseţea sa caldă şi inexpresivă să nu o subjuge cu o asemenea

fatalitate, să o supună şi s-o stăpânească. Era o povară pentru ea, pe care nu o agrea dar de care nu putea scăpa. Totuşi, când se uita la sprâncenele drepte, bărbăteşti şi la nasul lui destul de mic, bine proporţionat, la ochii săi albaştri şi indiferenţi, ştia că pasiunea ei pentru el nu îşi găsise încă împlinirea, poate că nu şi-o va găsi niciodată. Numai că acum se simţea obosită, suferea de o durere ca o stare de greaţă. Voia ca el să plece.

Coborâră imediat. Păreau să facă un zgomot infernal. El o urmă, pe când ea, înfăşurată în halatul ei verde aprins, mergea înaintea lui cu lumânarea. Era stăpânită de un sentiment teribil de teamă, ca nu cumva cei din familie să se trezească. Lui nu prea îi păsa. Acum nu-i păsa dacă mai afla cineva. Iar ea-l ura pentru asta. *Trebuia* să fii precaut, să te fereşti.

Îl conduse până la bucătărie. Totul era curat şi aranjat, aşa cum lăsase femeia. Gerald se uită la ceas: cinci şi douăzeci de minute! Apoi se aşează pe scaun ca să-şi tragă cizmele. Ea aşteptă, urmărindu-i fiecare mişcare. Voia să se termine, pentru ea era un stres imens.

Gerald se ridică, ea trase zăvorul de la uşa din spate şi privi afară. Era o noapte rece, adâncă, zorile încă nu apăruseră, cu un ciob de lună pe un cer nedefinit. Era bucuroasă că nu trebuia să iasă afară.

— Deci, la revedere, murmură el.

— O să vin până la poartă, spuse ea.

Şi din nou o luă înaintea lui, ca să-l facă atent la trepte. La poartă, ea stătu în capul scării, iar el în faţa ei.

— La revedere, şopti ea.

El o sărută supus şi plecă.

Ea trecu printr-un chin auzind paşii lui atât de apăsaţi îndepărtându-se cu un zgomot clar şi dispărând pe drum. O, cât de insensibil era mersul acela apăsat!

Închise poarta şi se strecură în linişte, repede, înapoi în pat. Când ajunse în cameră şi uşa se închise, simţindu-se în siguranţă, respiră în voie şi o mare greutate i se ridică de pe inimă. Se cuibări în pat, în adâncitura pe care o făcuse trupul lui, în căldura pe care o lăsase în urmă. Şi

emoţionată, epuizată, totuşi mulţumită, se cufundă curând într-un somn adânc şi greu.

Gerald străbătu rapid întunericul nedesluşit de venirea zorilor. Nu se întâlni cu nimeni. Mintea sa era minunat de calmă şi netulburată, ca un iaz liniştit, iar trupul său era împlinit, cald şi îmbogăţit. Merse repede până la Shortlands, cu o împăcare de sine plină de recunoştinţă.

Capitolul XXV

CĂSĂTORIE SAU NU

FAMILIA BRANGWEN URMA să se mute din Beldover. Acum era necesar ca tatăl să locuiască în oraş.

Birkin obţinuse o dispensă de căsătorie, dar Ursula amâna lucrurile de pe o zi pe alta. Refuza să stabilească o dată fixă, încă ezita. Preavizul de o lună, după care urma să plece din şcoala elementară, împlinise trei săptămâni. Crăciunul se apropia.

Gerald aştepta căsătoria lui Birkin cu Ursula. Pentru el era un lucru crucial.

— Ce-ar fi dacă am face două lucruri în paralel? îi spuse el lui Birkin într-o zi.

— Şi care ar fi al doilea? întrebă Birkin.

— Gudrun şi eu, spuse Gerald cu o sclipire vicleană în ochi.

Birkin îl privi fix câteva momente, de parcă ar fi fost cumva surprins.

— Vorbeşti serios sau glumeşti? întrebă el.

— O, vorbesc serios. Să fac aşa? Gudrun şi cu mine să facem acelaşi lucru ca şi voi?

— Te rog, chiar insist, spuse Birkin. Nu ştiam că aţi ajuns până acolo.

— Cum adică? întrebă Gerald, privindu-l pe celălalt bărbat şi râzând. A, da, am trecut prin toate etapele.

— Mai rămâne să puneţi lucrurile pe o bază socială solidă şi să atingeţi un scop moral înalt, spuse Birkin.

— Ceva de genul acesta: în lungime, lăţime §i înălţime, răspunse Gerald zâmbind.

— O, bine, spuse Birkin, e un pas important pe care-l faci,

aş zice eu.

Gerald îl privi îndeaproape.

— De ce nu te bucuri? întrebă el. Credeam că te dai în vânt după căsătorie.

Birkin ridică din umeri.

— Ai putea la fel de bine să te dai în vânt după nasuri. Sunt tot felul de nasuri, frumoase sau mai puţin frumoase...

Gerald râse.

— Şi tot felul de căsătorii, tot aşa, frumoase sau mai puţin? întrebă el.

— Aşa-i.

— Şi crezi că dacă mă însor, are să fie o căsătorie eşuată? întrebă Gerald iscoditor, cu capul înclinat uşor într-o parte.

Birkin râse repezit.

— De unde să ştiu eu cum va fi? spuse el. Nu mă asedia cu propriile mele arme.

Gerald meditã câteva clipe.

— Dar aş vrea să ştiu ce părere ai mai precis, spuse el.

— Despre căsătoria ta sau despre căsătorii? De ce te-ar interesa părerea mea? Eu nu am păreri. Nu mă interesează căsătoriile legale deloc. E vorba de o simplă chestiune de convenienţă.

Totuşi Gerald îl urmărea îndeaproape.

— Cred că e vorba de mult mai mult, spuse el serios. Oricât de mult îţi displace această etică a căsătoriei, totuşi, în cazul particular al unui individ, căsătoria este ceva esenţial şi definitiv.

— Vrei să spui că e ceva definitiv când te duci la starea civilă cu o femeie?

— Dacă te întorci cu ea, da, aşa cred, spuse Gerald. E cumva irevocabil.

— Da, sunt de acord, spuse Birkin.

— Indiferent de felul în care privim căsătoria legală, totuşi, în cazul particular al unui individ, să devii om căsătorit este ceva definitiv.

— Cred că da, zise Birkin, pe undeva.

— Întrebarea care se pune este dacă s-o faci sau nu,

spuse Gerald.

Birkin îl privi îndeaproape, cu ochii veseli.

— Eşti asemenea lordului Bacon[154], Gerald, adăugă el. Argumentezi ca un avocat – sau ca Hamlet: a-fi-sau-a-nu-fi. Dac-aş fi în locul tău, nu m-aş căsători, dar întreab-o pe Gudrun, nu pe mine. Nu te căsătoreşti cu mine, nu?

Gerald nu dădu atenţie ultimei părţi a discursului.

— Da, zise el, trebuie să gândeşti problema la rece. E ceva esenţial. Ajungi în punctul în care trebuie să faci un pas într-o direcţie sau alta. Iar căsătoria reprezintă o direcţie...

— Şi care e cealaltă? întrebă Birkin repede.

Gerald îl privi cu ochi aprinşi, ciudat de conştienţi, pe care celălalt bărbat nu-i putea înţelege.

— Nu ştiu, răspunse el. Dacă ştiam *asta*...

Se mişcă neliniştit şi lăsă ideea neterminată.

— Vrei să spui dacă ai cunoaşte alternativa? întrebă Birkin. Şi din moment ce nu o cunoşti, căsătoria e un *pis aller*[155].

Gerald privi în sus spre Birkin cu aceeaşi privire aprinsă, nefirească.

— Avem chiar sentimentul acesta, recunoscu el.

— Atunci n-o face, spuse Birkin. Îţi spun eu, continuă el, aşa cum am spus şi mai devreme, căsătoria după modelul vechi mi se pare respingătoare. *Egoïsme à deux*[156] e nimic pe lângă asta. E un fel de vânătoare tacită în cupluri: lumea formată din cupluri, fiecare pereche aflându-se în căsuţa ei, urmărindu-şi micile interese şi fermentând în propria sa intimitate – e lucrul cel mai respingător din lume.

— Sunt întru totul de acord, spuse Gerald. E ceva josnic în asta. Dar aşa cum am mai spus, care-i alternativa?

— Omul ar trebui să renunţe la instinctul *de a-şi întemeia o familie*. Nu e vorba de un instinct, ci de un obicei mişelesc. N-ar trebui să avem niciodată un cămin.

---

[154] Francis Bacon, baron de Verulam, viconte de St. Albans (1561-1626), eseist, avocat şi filosof englez.

[155] O afacere mai proastă (fr.).

[156] Egoism în doi (fr.).

— Sunt de acord, spuse Gerald. Dar nu există alternativă.

— Trebuie s-o găsim. Chiar cred într-o unire veşnică între un bărbat şi o femeie. Schimbările sunt doar un proces exhaustiv. Dar o relaţie permanentă dintre un bărbat şi o femeie nu este unica soluţie, cu siguranţă că nu.

— Chiar aşa, spuse Gerald.

— De fapt, adăugă Birkin, din cauză că relaţia dintre bărbat şi femeie este considerată a fi supremă şi exclusivistă, intervin închistarea, răutatea şi insuficienţa într-o relaţie.

— Da, te cred, spuse Gerald.

— Trebuie să cobori idealul de dragoste-şi-căsătorie de pe piedestal. Ne trebuie ceva mai extins. Eu cred şi în relaţia perfectă dintre bărbaţi, relaţie care se situează în afara căsătoriei.

— Nu înţeleg cum ar putea fi considerate egale, spuse Gerald.

— Nu egale, dar la fel de importante, la fel de creative şi de sfinte, dacă vrei.

Gerald se foi nervos.

— Ştii, eu nu cred asta, spuse el. Bineînţeles că nu poate exista ceva la fel de puternic între bărbaţi aşa cum există între bărbat şi femeie iubirea bazată pe sex. Natura nu asigură condiţiile pentru asta.

— Ba da, eu consider că le asigură. Şi nu cred că vom fi vreodată fericiţi până când nu vom stabili aceste condiţii. Trebuie să renunţi la *exclusivitatea* iubirii prin căsătorie. Şi trebuie să recunoşti afecţiunea neîmpărtăşită care există între bărbaţi. Asta îngăduie mai multă libertate pentru toţi, o mai mare putere de individualitate atât la bărbaţi cât şi la femei.

— Ştiu, spuse Gerald, tu crezi în aşa ceva. Doar că, vezi tu, eu nu pot *simţi* la fel...

Îşi puse mâna pe braţul lui Birkin, cu un fel de atitudine critică. Şi zâmbi ca şi cum ar fi triumfat.

Era pregătit să accepte condamnarea. Căsătoria era ca o condamnare pentru el. Era dispus să se condamne singur la însurătoare, să fie asemenea unui deţinut condamnat să

stea în minele subterane, fără să-şi mai trăiască viaţa la lumina soarelui, ci doar ducându-şi existenţa sub pământ. Era dispus să accepte asta. Iar căsătoria era sigiliul condamnării sale. Voia ca existenţa să-i fie astfel pecetluită în adâncuri, precum un suflet damnat, dar trăind veşnic în această stare. Dar nu avea de gând să stabilească nici un fel de relaţie pură cu vreun suflet. Nu putea. Căsătoria nu reprezenta stabilirea unei relaţii cu Gudrun. Însemna acceptarea unei relaţii cu lumea existentă, va accepta ordinea prestabilită în care nu credea cu adevărat, după care se va retrage pentru a-şi duce viaţa în lumea subterană. Asta va face.

Cealaltă variantă era să accepte oferta de afecţiune a lui Rupert, să stabilească o legătură de încredere pură şi de afecţiune cu celălalt bărbat, şi apoi, ulterior, cu o femeie – dacă avea de gând să îşi ia un angajament faţă de o femeie, nu numai din punct de vedere al căsătoriei legale, ci şi prin căsătoria absolută, mistică.

Totuşi nu putea să accepte oferta. Era cuprins de o amorţeală, care-i anihilase fie voinţa nenăscută, absentă, sau era vorba de o atrofie. Poate era vorba de absenţa voinţei. Căci era extrem de entuziasmat de oferta lui Rupert. Cu toate astea era încă şi mai bucuros că o respinge, că nu se angajează la aşa ceva.

Capitolul XXVI

UN SCAUN

ÎN FIECARE ZI DE LUNI DUPĂ-AMIAZA, pe locul unde existase vechea piaţă din oraş se ţinea un târg de vechituri. Ursula şi cu Birkin se plimbară pe acolo într-o după-amiază. Discutaseră despre mobilă şi voiau să vadă dacă nu exista ceva care le-ar fi plăcut, printre grămezile de vechituri adunate pe stradă.

Vechea piaţă nu era foarte mare, ci alcătuită dintr-o simplă adunătură de lespezi de granit, unde se aflau de obicei câteva tarabe cu fructe sub un perete. Piaţa era într-un cartier sărăcăcios din oraş. Într-o parte se aflau case părăginite, o fabrică de tricotaje, o întindere uriaşă cu sute de ferestre dreptunghiulare la un capăt, iar în cealaltă parte o stradă pavată cu lespezi unde se aflau prăvălii micuţe. Dar realizarea arhitecturală a oraşului o reprezentau băile publice, construite din cărămidă roşie, cu un turn cu ceas. Oamenii care mişunau primprejur păreau împiedicaţi şi posomorâţi, aerul părea că emană un miros greu, şi aveai senzaţia că există multe străduţe întunecate ramificându-se până în sălaşul mizeriei însăşi. Din când în când un tramvai maro cu galben se înclina până la pământ la o curbă dificilă care trecea pe lângă fabrică.

Ursula simţi un fior uşor când se pomeni printre oamenii aceia de rând, în târgul aglomerat de aşternuturi uzate, grămezi de fier vechi, ceramică sărăcăcioasă aşezată în mormane palide şi grămezi de haine de neînchipuit. Ursula şi Birkin mergeau fără chef de-a lungul pasajului îngust care despărţea tarabele ruginite. Birkin se uita la mărfuri, iar ea la oameni.

Ursula urmări cu entuziasm o tânără gravidă care întorcea o saltea şi-i cerea unui tânăr, care arăta destul de sărăcăcios îmbrăcat şi deprimat, să o încerce. Tânăra părea atât de misterioasă, vioaie şi nerăbdătoare, iar tânărul atât de lipsit de interes şi pe picior de plecare. Urma să se însoare cu ea pentru că aştepta un copil.

După ce au pipăit salteaua, tânăra îl întrebă pe bătrânul care stătea aşezat pe un taburet aflat printre grămezile de lucruri cât face salteaua. El îi răspunse, iar ea se întoarse către tânăr. Acesta era ruşinat şi conştient de situaţia lui. Îşi întoarse faţa, deşi îşi dădea seama că din punct de vedere fizic nu putea dispărea în neant, şi mormăi ceva în sinea lui. Şi din nou femeia pipăi salteaua nerăbdătoare şi vioaie, făcu socoteala în minte şi se târgui cu bătrânul murdar. În tot acest timp, tânărul şedea deoparte, ruşinat, umil şi supus.

— Uite, spuse Birkin, acolo e un scaun drăguţ.

— Încântător! exclamă Ursula.

Era un fotoliu din lemn simplu, probabil din mesteacăn, dar cu o linie atât de delicată şi fină, stând acolo pe lespezile mizere, încât aproape că lăcrimă. Era de formă pătrată, cu nişte linii absolut desăvârşite, graţioase, şi cu patru stinghii scurte din lemn în spate care-i amintiră Ursulei de corzile de harpă.

— Odinioară, spuse Birkin, a fost aurit şi avea fundul de trestie. Cineva a bătut în cuie fundul acesta din lemn. Uite, aici e un strop din roşul de sub stratul de aur. Restul e tot negru, în afară de locul unde lemnul s-a frecat şi s-a lustruit. Unitatea graţioasă a liniilor îl fac atât de atrăgător. Priveşte cum se îmbină, cum se echilibrează. Dar desigur fundul din lemn nu e potrivit, căci distruge impresia de perfectă delicateţe şi unitate a elasticităţii pe care i-o dădea trestia. Totuşi, îmi place.

— A, da, zise Ursula, şi mie.

— Cât costă? îl întrebă Birkin pe vânzător.

— Zece şilingi.

— Şi vreţi să-l trimiteţi acasă...?

Fotoliul fu cumpărat.

— Atât de frumos, de desăvârşit! exclamă Birkin. Aproape că mă înduioşează. Merseră mai departe printre grămezile de vechituri. Iubita mea ţară... a avut ceva să exprime chiar atunci când a confecţionat acel scaun.

— Şi acum nu mai are? întrebă Ursula.

Era mereu supărată atunci când el vorbea pe acest ton.

— Nu, nu mai are nimic de spus. Când văd scaunul acela curat şi frumos şi mă gândesc la Anglia, chiar la Anglia lui Jane Austen – avea idei nemuritoare să dezvăluie chiar şi atunci, şi o fericire neîntâlnită în a le dezvălui. Iar acum, nu putem decât să pescuim printre grămezile de vechituri ca să găsim rămăşiţele a ceea ce ele au exprimat odată. Astăzi nu se mai produce aşa ceva, n-a mai rămas decât activitatea mecanică, sordidă şi mizeră.

— Nu e adevărat, exclamă Ursula. De ce trebuie să lauzi mereu trecutul, în detrimentul prezentului? Zău că nu mă dau în vânt după Anglia din timpul lui Jane Austen. Era destul de materialistă, dacă vrei...

— Îşi permitea să fie materialistă, spuse Birkin, pentru că avea puterea de a fi şi altfel – ceea ce noi nu suntem. Noi suntem materialişti pentru că nu avem puterea să fim altcumva – oricât de mult am încerca, nu putem să dăm dovadă de nimic altceva decât de materialism şi de mecanicism, care e chiar esenţa materialismului.

Ursula era redusă la o tăcere furioasă. Nu acorda atenţie celor ce spunea el. Se revolta împotriva altui fapt.

— Urăsc trecutul de care vorbeşti. Sunt sătulă de el, exclamă ea. Cred că urăsc chiar şi scaunul ăla vechi, deşi e frumos. Nu reprezintă genul meu de frumuseţe. Aş fi vrut să fie sfărâmat atunci când i-a trecut vremea şi nu lăsat să ne predice despre minunatul trecut. Sunt sătulă de minunatul trecut.

— Nu la fel de sătulă pe cât de scârbit sunt eu de prezent, spuse el.

— Ba da, la fel. Urăsc prezentul – dar nu vreau că trecutul să-i ia locul – nu vreau acel scaun vechi.

O clipă el fu chiar furios. Apoi se uită la cerul care strălucea dincolo de turnul de la băile publice şi păru să-şi

revină. Râse.

— În regulă, zise el, atunci hai să nu mai avem de-a face cu el. Şi eu sunt sătul de toate astea. În orice caz, nu poţi să trăieşti pe scheletul frumuseţii trecute.

— Nu poţi, exclamă ea. Nu îmi *doresc* lucruri vechi.

— Adevărul este că nu ne dorim nici un fel de lucruri, răspunse el. Gândul unei case mobilate care să-mi aparţină mă îngrozeşte.

Această afirmaţie o făcu să tresară puţin. Apoi răspunse:

— Şi pe mine. Dar trebuie să locuieşti undeva.

— Nu undeva – oriunde, spuse el. Ar trebui să locuim oriunde, să nu avem un loc anume. Nu-mi doresc o adresă exactă. De îndată ce faci rost de o cameră şi e *completă* vrei să fugi de ea. Acum că sunt gata camerele mele de la moară, aş vrea să le ştiu pe fundul mării. E o îngrozitoare tiranie reprezentativă pentru un mediu determinat, unde fiecare piesă de mobilier este ca o tablă a legii.

Ursula se agăţă de braţul lui în timp ce ieşeau din piaţă.

— Dar ce o să facem? întrebă ea. Trebuie să trăim cumva. Iar eu chiar am nevoie de lucruri frumoase împrejurul meu. Îmi doresc un fel de *grandoare* naturală chiar, de *splendoare*.

— N-ai să afli asta niciodată în case sau mobilă – sau nici chiar în îmbrăcăminte. Casele, mobila şi hainele fac toate parte dintr-o lume veche, primitivă, dintr-o societate omenească detestabilă. Şi dacă ai o casă în stil Tudor şi mobilă veche, frumoasă, este vorba doar de trecutul perpetuat asupra ta. Iar dacă ai o casă modernă, desăvârşită, făcută de Poiret[157], înseamnă altceva care se perpetuează asupra ta. Totul e îngrozitor. Nu e vorba decât de bunuri, de posesiune care te apasă şi te transformă într-o generalitate. Trebuie să fii ca Rodin sau Michelangelo, şi să laşi o bucată de piatră nefinisată în jurul operei tale[158].

[157] Iniţial creator de haine, Paul Poiret (1879-1943) şi-a continuat ascensiunea şi ca un cunoscut decorator de interioare.

[158] Lawrence pare să se gândească la sculpturi de marmură neterminate precum „Pan şi Nimfa” (1898) şi „Puvis de Chavannes” (1910) de sculptorul francez Auguste Rodin (1840-1917), precum şi la sculpturile neterminate ale sclavilor realizate de Michelangelo (1475-

Trebuie să laşi mediul înconjurător abia conturat, neterminat, astfel încât să nu fii deloc limitat, constrâns, dominat de lumea exterioară.

Ursula stătea pe stradă meditând.

— Şi nu o să avem niciodată un loc al nostru, stabil, un cămin? întrebă ea.

— Slavă Domnului, nu în lumea asta, răspunse el.

— Dar nu există decât lumea asta, obiectă ea.

El îşi întinse mâinile cu un gest de indiferenţă.

— Între timp, vom evita să avem lucruri personale, spuse el.

— Dar tocmai ai cumpărat un scaun.

— Pot să-i spun vânzătorului că nu-l vreau, răspunse el.

Ea se gândi din nou. Apoi chipul ei se schimonosi cuprins de o ciudată tresărire.

— Nu, spuse ea, nu-l vrem. Sunt sătulă de lucruri vechi.

— Şi de cele noi, adăugă el.

Se uitară înapoi. Acolo, în faţa unor piese de mobilier, stătea cuplul acela tânăr, femeia care urma să aibă un copil şi tânărul cu faţa îngustă. Ea era blondă, cam scundă şi robustă. El era de înălţime potrivită, bine făcut. Părul negru îi cădea într-o parte, ieşindu-i de sub şapcă, şi stătea acolo distant, ciudat, precum un damnat.

— Hai să li-l dăm *lor*, şopti Ursula. Uite, îşi încropesc un cămin împreună.

— Eu n-am de gând să-i ajut şi să-i încurajez la asta, spuse el susceptibil, nutrind deodată sentimente de înţelegere faţă de tânărul retras şi speriat şi fiind împotriva femeii active şi fertile.

— O, da, strigă Ursula. Li se potriveşte, e tot ce poate fi mai potrivit.

— Foarte bine, spuse Birkin, du-te tu la ei să li-l oferi. Eu am să stau deoparte.

Ursula se duse destul de agitată către cuplul tânăr care discuta în legătură cu un lavoar din fier – sau mai degrabă impresia pe care o lăsau era că tânărul se uita speriat şi mirat, ca un prizonier, la piesa aceea abominabilă, în timp

---

1564) pentru mormântul lui Iuliu al II-lea (papă între anii 1503-1513).

ce femeia se târguia.

— Am cumpărat un scaun, spuse Ursula şi nu-l vrem. Nu-l vreţi dumneavoastră? Ne-am bucura dacă l-aţi accepta.

Tinerii se uitară la ea, fără să le vină a crede că Ursula li se adresa lor.

— Îl doriţi? repetă Ursula. E chiar foarte drăguţ, dar... dar... şi aici zâmbi cam derutată.

Tinerii nu făceau decât să se uite fix la ca şi să-şi arunce priviri cu subînţeles unul altuia, ca să se pună de acord. Bărbatul avea un fel ciudat de a rămâne ascuns, de parcă s-ar fi putut face nevăzut ca un şoarece.

— Voiam să vi-l dăm dumneavoastră, explică Ursula, acum fiind derutată şi temându-se de ei.

Era atrasă de tânăr, o fiinţă liniştită, fără griji, aproape că nu-l puteai numi bărbat, o fiinţă care e produsul vieţii citadine, ciudat de autohton şi de desăvârşit într-un fel, aruncând priviri furişe, agil şi subtil. Genele negre, lungi şi delicate, îi cădeau peste ochii care nu arătau nici un fel de grijă, ci doar un singur lucru îngrozitor: o fire introvertită; erau sticloşi şi întunecaţi. Sprâncenele negre, ca şi întreaga sa constituţie, erau fin trasate. Ar fi un amant îngrozitor şi minunat pentru o femeie, cu o înfăţişare atât de încântătoare. Picioarele minunat de delicate şi agile se conturau sub pantalonii fără nici o formă; avea ceva din fineţea şi nemişcarea unui şobolan tăcut, cu ochi întunecaţi şi blană mătăsoasă.

Ursula îl percepu cu o senzaţie fină, de atracţie. Femeia voinică se uita fix la ea, jignitor. Ursula uită de el.

— Nu vreţi să luaţi scaunul? întrebă ea.

Bărbatul îi aruncă o privire piezişă ca şi când ar fi măsurat-o, totuşi abia perceptibilă şi aproape insolentă. Femeia se aduna. Avea ceva din plenitudinea unei precupeţe. Nu ştia ce urmăreşte Ursula, aşa că era atentă şi ostilă. Birkin se apropie zâmbind răutăcios, văzând că Ursula era atât de neajutorată şi înfricoşată.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el, zâmbind.

Îşi îngustă ochii uşor şi avea acelaşi aer tipic de mister ironic care făcea parte din conduita celor doi orăşeni.

Bărbatul îşi aplecă puţin capul într-o parte arătând spre Ursula şi spuse cu o căldură ciudată, prietenoasă şi batjocoritoare:

— Ce vrea, eh?

Un zâmbet ciudat îi încreţi buzele.

Birkin îi aruncă o privire pe sub pleoapele coborâte ironic.

— Să vă dea un scaun, acela cu eticheta pe el, spuse el, arătându-i-l.

Bărbatul se uită la obiectul indicat. Între cei doi bărbaţi exista o ciudată ostilitate şi o înţelegere tipic masculină ieşită din tiparele oricărei reguli.

— De ce vrea să ni-l dea *nouă*, şefule? întrebă el, pe un ton extrem de familiar care o jigni pe Ursula.

— M-am gândit că l-aţi vrea. E un scaun drăguţ. L-am cumpărat, dar nu-l vrem.

— Nu-i nevoie să-l luaţi, nu vă speriaţi, spuse Birkin, cu un zâmbet crispat.

Bărbatul îi aruncă o privire pe jumătate ostilă, pe jumătate recunoscătoare.

— De ce nu vreţi să-l luaţi pentru dumneavoastră dacă tocma' l-aţi cumpărat? întrebă femeia, obraznic. Nu-i destul de bun, acu că v-aţi uitat la el? Vi-i frică să n-aibă ceva, sunt sigură.

O privea pe Ursula admirativ, dar cu oarecare dispreţ.

— Nu m-am gândit deloc la asta, zise Birkin. Lemnul e prea subţire peste tot.

— Să vă explic, zise Ursula, cu chipul luminos şi mulţumit. Suntem pe punctul de a ne căsători şi ne-am gândit să ne cumpărăm nişte lucruri. Apoi tocmai acum ne-am hotărât să nu mai luăm mobilă şi să plecăm în străinătate.

Orăşeanca bine făcută, uşor rumenă în obraji, se uită la chipul fin al celeilalte femei, măsurând-o. Se cântăriră din priviri una pe cealaltă. Tânărul stătea deoparte cu chipul inexpresiv şi static, cu linia subţire a mustăţii negre desenată ciudat de sugestiv deasupra gurii cam mari şi închise. Era impasibil, absent ca o prezenţă întunecată şi insinuantă, de joasă speţă.

— E bine când eşti cineva, spuse orăşeanca, întorcându-se către bărbatul ei.

Acesta nu o privi, dar zâmbi cu partea inferioară a feţei, lăsându-şi capul într-o parte cu un gest ciudat de aprobare. Ochii săi erau ficşi, întunecaţi.

— Tre' să dai ceva parale când te răzgândeşti, spuse el, cu un neaşteptat accent dialectal.

— Doar zece şilingi de data asta, spuse Birkin.

Bărbatul se uită în sus la el cu o grimasă fugitivă, nesigură.

— Îi ieftin la juma' de liră, şefule, zise el. Nu-i ca atunci când te divorţezi.

— Încă nu suntem căsătoriţi, spuse Birkin.

— Nu, nici noi nu suntem, spuse tânăra cu voce tare. Dar o să ne căsătorim sâmbătă.

Se uită din nou la tânăr cu o privire hotărâtă, protectoare, semeaţă, dar blândă în acelaşi timp. El rânji plictisit, întorcându-şi capul. Femeia îl câştigase drept bărbat, dar, Doamne, lui nu-i păsa câtuşi de puţin! Avea o mândrie ciudată, ascunsă, şi o onestitate pe care nu o manifesta în mod vădit.

— Vă urez noroc, spuse Birkin.

— Şi vouă la fel, zise tânăra femeie. Apoi continuă destul de provocator: Când are loc a dumneavoastră?

Birkin îi aruncă o privire Ursulei.

— Asta depinde de domnişoara, răspunse el. Ne ducem la ofiţerul stării civile în momentul în care ea e pregătită.

Ursula râse, copleşită de nedumerire şi uimire.

— Care-i graba? întrebă tânărul, rânjind sugestiv.

— O, nu vă repeziţi să daţi fuga pân' acolo, adăugă tânăra femeie. E ca atunci când ai murit, eşti căsătorit parcă de o veşnicie.

Tânărul se îndepărtă ca şi cum această replică l-ar fi atins.

— Cu cât e mai lungă, cu atât mai bine, să sperăm, zise Birkin.

— Aşa-i, şefule, spuse tânărul admirativ. Bucură-te cât timp îi de durată, niciodată să nu biciuieşti un măgar mort.

— Doar atunci când se preface că-i mort, adăugă tânăra femeie, uitându-se la tânărul ei cu gingăşia mângâietoare a autorităţii.

— Îhî, e o diferenţă, spuse el ironic.

— Cum rămâne cu scaunul? întrebă Birkin.

— Îl acceptăm, răspunse femeia.

Se îndreptară către negustor, iar tânărul chipeş, dar detestabil mergea alături puţin în urmă.

— Acesta e, îl arătă Birkin. Vreţi să-l luaţi cu voi, sau preferaţi să schimbăm adresa de pe el?

— O, Fred poate să-l ducă. E în stare de orice pentru scumpa noastră căsuţă.

— Foloseşte-l cât îi nevoie, spuse Fred, rânjind plin de umor, în timp ce lua scaunul de la negustor.

Mişcările sale erau graţioase, dar, totuşi, ciudat de enervante, ascunse.

— Iote un scaun drăguţ, numa’ bun pentru mama. Îi trebuie o pernă.

Şi îl puse jos, pe lespezile din piaţă.

— Nu crezi că-i drăguţ? râse Ursula.

— O, ba da, spuse tânăra femeie.

— Iote, staţi aci, pe el, o să vreţi să nu-l mai daţi, spuse tânărul.

Ursula se aşeză imediat pe el în mijlocul pieţii.

— E foarte confortabil, spuse ea. Dar destul de tare. Încearcă-l şi dumneata.

Îl invită pe tânăr să se aşeze şi el. Dar acesta se întoarse cu spatele stângaci, nepoliticos, aruncându-i o privire cu ochii săi ageri şi strălucitori, ciudat de expresivi, ca un şobolan vioi şi neastâmpărat.

— Să nu-l răsfeţi, spuse tânăra, el nu-i învăţat cu fotolii.

Tânărul se întoarse pe jumătate şi spuse cu un rânjet derutant:

— Numa’ cu picioarele.

Cei patru se despărţiră. Tânăra le mulţumi.

— Mulţumesc pentru scaun. O să reziste pân’ s-o rupe.

— O să-l ţinem dă dicor, adăugă tânărul.

— Bună ziua, bună ziua, spuseră Ursula şi Birkin.

— S-aveţi noroc, spuse tânărul, evitând privirea lui Birkin, în timp ce-şi întoarse capul într-o parte.

Cele două cupluri o luară care încotro, iar Ursula se agăţă de braţul lui Birkin. După ce parcurseră o oarecare distanţă, ea se uită înapoi şi-l văzu pe tânăr mergând alături de femeia tânără, plină şi liniştită. Pantalonii îi cădeau până peste călcâie şi se mişca cu un fel de ezitare ascunsă, mai degrabă apăsat de conştiinţa lui de sine, acum că trebuia să ducă fotoliul vechi şi graţios, cu braţul petrecut peste spetează, iar cele patru picioare fine, ascuţite la vârf, se legănau periculos, aproape atingând lespezile de granit de pe jos. Şi totuşi, el era cumva de neclintit şi izolat, ca un şobolan vioi şi ager. Avea un fel de frumuseţe ciudată, imorală, care era şi respingătoare.

— Ce ciudaţi sunt! exclamă Ursula.

— Copiii oamenilor, spuse Birkin. Îmi amintesc de Iisus: ”Cei săraci cu duhul vor moşteni pământul”[159].

— Dar ei nu sunt săraci cu duhul, spuse Ursula.

— Ba da, nu ştiu de ce, dar aşa sunt, răspunse el.

Aşteptară tramvaiul. Ursula se aşeză pe platformă şi privi oraşul. Amurgul începuse să înceţoşeze văgăunile cu case aglomerate.

— Şi ei vor moşteni pământul? întrebă ea.

— Da, ei.

— Atunci, noi ce o să facem? Noi nu suntem ca ei, nu? Noi nu suntem săraci cu duhul?

— Nu, noi va trebui să trăim în văgăunile pe care ni le lasă ei.

— Ce oribil! exclamă Ursula. Nu vreau să trăiesc într-o văgăună.

— Nu te îngrijora! spuse el. Hi sunt copiii oamenilor, aşa că ce-l mai mult le plac pieţele şi colţurile străzilor. Deci rămân destule văgăuni.

— Întreaga lume, adăugă ea.

— A, nu, dar ceva loc mai rămâne.

Tramvaiul urcă uşor dealul, unde întinderea de case

[159] Fragment din „Predica de pe Munte”, *Matei*, 5:5: „Fericiţi cei săraci cu duhul, căci aceia vor moşteni pământul”.

urâte, cu aspect cenuşiu, asemenea iernii, arăta ca o imagine a iadului, rece şi plin de unghere. Stăteau şi priveau. Departe, în zare, se vedea o roşeaţă iritantă a apusului. Totul era rece, cumva meschin, înghesuit şi asemenea sfârşitului lumii.

— Nu-mi pasă nici măcar atunci, spuse Ursula, privind aspectul respingător al peisajului. Nu mă priveşte.

— Nu te mai priveşte, răspunse el, ţinând-o de mână. N-ai nevoie să vezi. Trebuie să mergi pe drumul tău. În lumea mea e soare şi spaţiu –

— Aşa-i, iubirea mea, nu? exclamă ea, strângându-se aproape de el pe platforma tramvaiului, astfel încât ceilalţi pasageri se uitau fix la ei.

— Şi o să rătăcim pe pământ, spuse el, şi n-o să ne uităm la lumea pe care am lăsat-o în urmă câtuşi de puţin.

Urmă o tăcere lungă. Faţa ei era radioasă precum sclipirile aurului, aşa cum stătea meditând.

— Nu vreau să moştenesc pământul, zise ea. Nu vreau să moştenesc nimic.

El îi strânse mâinile într-ale lui.

— Nici eu. Vreau să fiu dezmoştenit.

Ea-i strânse degetele cu putere.

— Nu o să ne pese de *nimic*, zise ea.

El rămase nemişcat şi râse.

— Şi o să ne căsătorim şi o să terminăm cu ei, adăugă ea.

El râse din nou.

— Nu există decât o cale să scapi de tot, spuse ea, să te căsătoreşti.

— Şi o singură modalitate de a accepta întreaga lume, adăugă el.

— O întreagă altă lume, da, spuse ea fericită.

— Poate că ar mai fi Gerald – şi Gudrun, spuse el.

— Dacă este, este şi gata, zise ea. N-are rost să ne facem griji. Nu prea avem cum să-i schimbăm, nu?

— Nu, spuse el. N-avem dreptul să încercăm, nici chiar dacă am avea cele mai bune intenţii din lume.

— Vrei să încerci să-i obligi? întrebă ea.

— Poate, îi răspunse el. De ce-aş vrea eu să fie liber, când asta nu-l preocupă?

Ea tăcu o vreme.

— Oricum, nu-l putem face fericit, spuse ea. Va trebui să încerce singur.

— Ştiu, zise Birkin. Dar ne dorim să mai fie şi alţii cu noi, nu?

— De ce? întrebă ea.

— Nu ştiu, răspunse el stânjenit. Omul tânjeşte după un fel de camaraderie mai strânsă.

— Dar de ce? insistă ea. De ce-ai tânji după alţi oameni? De ce-ai avea nevoie de ei?

Afirmaţia ei îi lovi în punctul sensibil. Îşi încreţi sprâncenele.

— Totul se rezumă numai la noi? întrebă el, tensionat.

— Da, ce altceva mai vrei? Dacă mai vrea cineva să ni se alăture, n-are decât. Dar de ce trebuie să alergi după ei?

Faţa lui era tensionată şi nemulţumită.

— Vezi tu, începu el, întotdeauna îmi imaginez că suntem cu adevărat fericiţi împreună cu alţi oameni. O mică libertate în compania altora.

Ea reflectă câteva momente.

— Da, toţi vrem asta. Dar asta trebuie să se *întâmple* de la sine, nu poţi să faci nimic în privinţa asta cu ajutorul propriei tale voinţe. Întotdeauna mi s-a părut că eşti de părere că poţi să *obligi* florile să înflorească. Oamenii trebuie să ne iubească pentru că aşa vor, nu poţi să-i *obligi*.

— Ştiu, spuse el. Dar oare nu trebuie să facem nici un pas în sensul acesta? Oare trebuie să ne ducem viaţa de parcă am fi singuri pe lume, singurele fiinţe?

— Mă ai pe mine, spuse ea. De ce ai mai avea nevoie de alţii? De ce trebuie să-i obligi pe oameni să fie de acord cu tine? De ce nu poţi fi singur, numai cu tine, aşa cum spui mereu? Încerci să-l presezi pe Gerald aşa cum ai încercat să o presezi şi pe Hermione. Trebuie să înveţi să fii singur. Şi, mai mult decât atât, e urât din partea ta. Mă ai pe mine. Şi totuşi vrei să-i obligi şi pe alţii să te iubească. Chiar încerci să-i forţezi să te iubească. Chiar şi atunci, nu le mai vrei

iubirea.

Chipul său avea o expresie de consternare sinceră.

— Chiar aşa? spuse el. E problema pe care nu o pot rezolva. Ştii că vreau o relaţie perfectă şi completă cu tine: şi aproape că avem aşa ceva, chiar aşa este. Dar mai presus de asta, oare eu îmi doresc o relaţie adevărată, supremă cu Gerald? Îmi doresc oare o relaţie definitivă, aproape nepământeană – o relaţie între eul meu esenţial şi al lui – sau nu?

Ea-l privi un timp îndelungat, cu ochi ciudaţi, strălucitori, dar nu-i răspunse.

Capitolul XXVII

PLECAREA DE ACASĂ

ÎN ACEA SEARĂ URSULA SE ÎNTOARSE ACASĂ cu ochii foarte strălucitori şi visători, ceea ce îi enervă pe părinţii ei. Tatăl ei ajunse acasă la ora cinei, obosit după orele de curs de după- amiază şi de drumul lung spre casă. Gudrun citea, iar mama ei stătea tăcută.

Deodată Ursula se adresă celor din casă, cu o voce sprintenă:

— Rupert şi cu mine o să ne căsătorim mâine.

Tatăl ei se întoarse către ea rigid.

— Ce-o să faci? întrebă el.

— Mâine! exclamă Gudrun, cu o voce ca un ecou.

— Chiar aşa? se miră mama.

Dar Ursula nu făcu decât să zâmbească încântător şi nu răspunse.

— Să te măriţi mâine! strigă tatăl aspru. Ce vrei să spui?

— Da, zise Ursula. De ce nu? Aceste trei cuvinte care veneau din partea ei îl enervau întotdeauna. Totul e în regulă, vom merge la ofiţerul stării civile.

In cameră urmă o tăcere de o clipă, după afirmaţia veselă, dar vagă a Ursulei.

— Zău, Ursula! exclamă şi Gudrun.

— Am putea să te întrebăm şi noi de unde atâta mister? zise mama cu un glas autoritar.

— Dar n-a fost nici un mister. Ştiaţi.

— Cine ştia? zise indignat tatăl ei. Cine ştia? Ce vrei să spui cu acest „ştiaţi”?

Era într-unul dintre acele momente de furie inexplicabilă, iar Ursula se înverşuna de îndată împotriva lui.

— Desigur că ştiaţi, spuse ea, degajată. Ştiaţi că avem de gând să ne căsătorim.

Urmă o pauză periculoasă.

— Deci ştiam că aveţi de gând să vă căsătoriţi, da? Ştiam! Parcă ştie cineva ceva despre *tine*, căţea mincinoasă!

— Tată! strigă Gudrun, îmbujorându-se puternic, plină de o revoltă aprigă. Apoi, cu o voce rece dar delicată, de parcă i-ar reaminti surorii ei să fie umilă: Dar nu e o decizie *îngrozitor* de pripită, Ursula? întrebă ea.

— Nu, nu chiar, răspunse Ursula, cu aceeaşi voioşie enervantă. Tot *încearcă* să mă convingă de săptămâni întregi, a şi obţinut dispensa. Doar că cu, cu însămi nu eram pregătită. Acum sunt pregătită. Aveţi vreun motiv pentru care să nu fiţi de acord?

— Cu siguranţă că nu, spuse Gudrun, dar pe un ton de confirmare rece. Eşti perfect liberă să faci cum doreşti.

— „Pregătită tu însăţi" – tu însăţi, asta-i tot ce contează, nu? „Nu eram pregătită", o imită tatăl ei batjocoritor. Tu şi cu persoana ta! Te crezi tare importantă, nu?

Ursula se reculese şi-şi drese vocea, iar ochii îi sclipeau într-o lumină aurie şi ameninţătoare.

— Sunt. Pentru mine însămi, spuse ea rănită şi uluită. Ştiu că pentru oricine altcineva nu prezint importanţă. N-ai vrut decât să mă *terorizezi* – nu ţi-a păsat niciodată de fericirea mea.

Tatăl ei se aplecă înainte, urmărind-o, iar chipul îi era aprins ca o flacără.

— Ursula, ce spui? Ţine-ţi gura, exclamă mama ei.

Ursula se întoarse împrejur, iar luminiţele din ochii ei se aprinseră.

— Nu, nu vreau, strigă ea. N-am să-mi ţin gura şi să accept să fiu terorizată. Ce contează ziua în care mă mărit, ce mai *contează*? Nu mă afectează decât pe mine.

Tatăl ei era tensionat şi se ghemuise ca o pisică gata să sară.

— Oare? exclamă el, apropiindu-se mai tare de ea.

Ursula se făcu mică.

— Nu, cum s-ar putea? răspunse ea, dând înapoi, dar fără să cedeze.

— Adică pe *mine* nu mă priveşte ce faci, ce se alege de tine? strigă el, cu o voce ciudată ca un ţipăt.

Mama şi cu Gudrun rămaseră deoparte ca hipnotizate.

— Nu, se bâlbâi Ursula. Tatăl ei era foarte aproape de ea. Nu vrei decât să...

Ştia că era periculos şi se opri. El se ghemuise, încordat, fiecare muşchi era pregătit de atac.

— Ce? o provocă el.

— Să mă terorizezi, mormăi ea, şi chiar în timp ce rostea cuvintele acestea, mâna lui o izbi drept în obraz şi o proiectă în uşă.

— Tată! strigă Gudrun, cu o voce ascuţită. Opreşte-te!

El rămase nemişcat. Ursula îşi reveni, iar mâna o ţinea pe clanţă. Se adună încetul cu încetul, în timp ce tatăl ei stătea în expectativă.

— E adevărat, exclamă ea, cu lacrimi strălucindu-i în ochi, iar capul ridicat sfidător. Ce a însemnat iubirea ta, ce a însemnat oare vreodată? Doar teroare şi refuz – atât.

Tatăl înainta din nou cu mişcări tensionate, ciudate, cu pumnul încleştat, cu chipul asemănător unui ucigaş. Dar ea, rapidă precum fulgerul, ţâşni afară pe uşă, iar ei o auziră alergând în sus pe scări.

Tatăl rămase o clipă uitându-se la uşă. Apoi, asemenea unui animal înfrânt, se întoarse şi-şi reluă locul lângă foc.

Gudron era albă ca varul. Din liniştea profundă, se auzi vocea mamei spunând rece şi mânioasă:

— Ei bine, n-ar trebui să o bagi prea mult în seamă.

Din nou se lăsă tăcerea şi fiecare îşi urmă şirul propriu al emoţiilor şi al gândurilor.

Deodată uşa se deschise din nou. Intră Ursula, cu pălăria pe cap şi cu haina de blană, iar în mână cu o mică valiză.

— La revedere, spuse ea, pe tonul ei enervant, vesel, aproape ironic. Plec.

Şi în clipa următoare uşa se închise, auziră cealaltă uşă de afară, apoi paşii ei repezi mergând pe aleea din grădină, poarta trântindu-se şi paşii uşori nu se mai auziră. În casă

se aşternu o tăcere mormântală.

Ursula se duse direct la gară, mergând repede şi fără să-i pese de cei din jur, de parcă zbura. Nu era nici un tren, aşa că trebui să meargă pe jos până la nodul de cale ferată. Pe măsură ce mergea prin întuneric, începu să plângă, şi vărsă lacrimi amare, cuprinsă de o durere surdă, sfâşietoare, ca a unui copil, cât ţinu drumul şi în tren. Timpul trecu fără să-şi dea seama, nu ştia unde se află şi nici ce se întâmplă cu ea. Doar continua să plângă din adâncul infinit al durerii deznădăjduite, al tristeţii nemăsurate, cu o durere teribilă a unui copil care nu cunoaşte limite.

Totuşi vocea ei avea aceeaşi veselie de neînfrânt în timp ce vorbea cu proprietăreasa lui Birkin la uşă:

— Bună seara! Domnul Birkin e acasă? Pot să-l văd?

— Da, e acasă. E în birou.

Ursula se strecură pe lângă femeie. Uşa de la birou se deschise. Îi auzise vocea Ursulei.

— Bună! exclamă el surprins, văzând-o cum stă acolo cu valiza în mână şi cu urmele de lacrimi pe obraji.

Ursula făcea parte dintre acei oameni care plâng fără să lase să se vadă multe urme, precum un copil.

— Arăt rău? întrebă ea, retrăgându-se.

— Nu, de ce? Intră.

Îi luă geanta din mână şi intrară în birou.

Acolo, buzele ei începură să tremure ca cele ale unui copil care-şi aduce din nou aminte, şi lacrimile izvorâră din nou.

— Ce s-a întâmplat? o întrebă din nou, după ce se mai linişti.

Dar ea nu făcu decât să-şi înfunde faţa adânc în umărul lui, plină de durere, ca un copil care nu poate să spună.

— Deci, ce s-a întâmplat?

Deodată ea se desprinse, îşi şterse ochii, îşi recăpăta stăpânirea de sine şi se duse să se aşeze pe scaun.

— Tata m-a lovit, spuse ea, stând ghemuită, ca o pasăre înfoiată, cu ochii foarte strălucitori.

— De ce? întrebă el.

Ea îşi feri privirea şi nu vru să răspundă. Nările ei

sensibile şi buzele tremurătoare aveau o roşeaţă înduioşătoare.

— De ce? repetă el întrebarea, cu vocea lui ciudată, domoală, dar pătrunzătoare.

Ea îi aruncă o privire, destul de sfidător.

— Pentru că i-am spus că mă mărit mâine, iar el m-a bruscat.

— De ce te-a bruscat?

Gura ei se lăsă din nou în jos, îşi aduse aminte de scena aceea încă o dată şi lacrimile îi apărură din nou.

— Pentru că am spus că nu-i pasă – şi aşa e, e vorba doar de autoritatea lui care e rănită, spuse ea, cu gura schimonosită de plâns tot timpul cât vorbi, aşa că Birkin aproape că zâmbi.

Totul i se părea aşa de copilăresc. Totuşi nu era aşa, era un conflict de moarte, ca o rană adâncă.

— Nu e chiar adevărat, spuse el. Şi chiar dacă ar fi, n-ar trebui să *spui* asta.

— Ba este adevărat, aşa este, plânse ca şi n-o să mă las terorizată de iubirea lui prefăcută – când de fapt *nu este* – nu-i pasă, cum ar putea să-i pese – nu.

El rămase tăcut. Ursula îl emoţiona puternic.

— Atunci n-ar trebui să-l provoci, dacă nu poate, spuse Birkin calm.

— Dar eu l-am *iubit*, se tângui ea. L-am iubit întotdeauna, iar el s-a comportat întotdeauna aşa cu mine.

— Atunci e o iubire a contrariilor, spuse el. Nu-i da atenţie. Totul va fi bine. Nu trebuie să disperi.

— Ba da, plânse ea. Trebuie, trebuie.

— De ce?

— N-am să-l mai văd niciodată.

— Nu imediat. Nu plânge, trebuia să te desparţi de el odată şi-odată. Hai, nu plânge.

Se îndreptă spre ea şi îi sărută părul fin şi delicat, atingându-i obrajii umezi cu duioşie.

— Nu plânge, repetă el, nu mai plânge.

Îi ţinu capul lipit de el, strângând-o în braţe în tăcere.

În cele din urmă, ea se linişti. Apoi privi în sus cu ochii

mari şi înspăimântaţi.

— Nu mă mai vrei? întrebă ea.

— Să te vreau?

Ochii lui întunecaţi şi ficşi o nedumereau şi nu-i ofereau un răspuns.

— Ai fi preferat să nu vin? îl întrebă ea, cuprinsă de nelinişte din nou, de teamă ca întrebarea să nu sune deplasat.

— Nu, răspunse el. Aş fi vrut să nu existe violenţe, atât de multe lucruri urâte, dar poate că era inevitabil.

Ea îl urmărea în tăcere. Birkin părea înmărmurit.

— Dar unde am să stau? îl întrebă ea, simţindu-se umilită.

Birkin se gândi o clipă.

— Aici, cu mine. Suntem tot atât de căsătoriţi astăzi pe cât o să fim şi mâine.

— Dar...

— Am să-i spun doamnei Varley. Nu te mai gândi acum.

El stătea uitându-se la ea. Ursula îi simţea privirea întunecată şi fixă aţintită asupra ei tot timpul, iar asta o făcu să se simtă puţin înspăimântată. Îşi îndepărtă părul de pe frunte, nervoasă.

— Sunt urâtă? întrebă ea şi îşi suflă nasul din nou.

Un zâmbet infim învălui privirea lui Birkin.

— Nu, din fericire.

Birkin se duse către ea şi o strânse în braţe, ca pe un lucru care îi aparţinea. Era atât de minunat de frumoasă încât nu putea suporta să o privească. Aşa că nu făcu decât să o ţină strâns lipită de el. Acum, purificată de propriile ei lacrimi, era proaspătă şi delicată ca o floare care tocmai se desface, o floare atât de proaspătă, de delicată şi atât de perfectă, învăluită în propria sa lumină, încât nu putea să se uite la ea, ci trebui să o ascundă strângând-o în braţe şi să-şi îngroape faţa în părul ei. Avea acea candoare perfectă a creaţiei, ceva transparent şi simplu ca o floare strălucitoare, radioasă, deschisă chiar atunci ca o binecuvântare cerească. Era atât de proaspătă, atât de minunat de pură, atât de luminoasă. Iar el era atât de

bătrân, atât de cufundat în amintiri apăsătoare. Sufletul ei era proaspăt, neconturat şi sclipind de ceva ce nu se putea vedea. Iar al lui era întunecat şi posomorât, nu mai avea decât o fărâmă de speranţă vie, ca un grăunte de muştar[160], dar această fărâmă vie dinăuntrul său era pe măsura tinereţii ei desăvârşite.

— Te iubesc, şopti el în timp ce o săruta şi tremura de speranţă pură, ca un om care se naşte din nou cu o speranţă minunată şi vie, depăşind cu mult graniţele morţii.

Ea nu-şi dădea seama cât de mult însemna asta pentru el, cât de mult preţ punea el pe acele câteva cuvinte. Aproape ca un copil, ea dorea o dovadă, o afirmaţie, chiar repetată, căci totul părea încă nesigur, nedefinit pentru ea.

Dar recunoştinţa lui plină de vervă cu care o accepta în sufletul său, bucuria nespusă, de neimaginat a faptului că se ştia viu şi potrivit să se unească cu ea, el care era aproape ca şi mort, care era pe cale să dispară împreună cu seminţia lui în hăul morţii mecanice, nu va putea fi niciodată înţeles de ea. O venera aşa cum cei în vârstă venerează tinereţea, triumfa prin ea pentru că, prin singura fărâmă de credinţă, el era la fel de tânăr ca şi ea. Era perechea ei potrivită. Această căsnicie cu ea însemna învierea şi viaţa lui[161].

Ea nu avea cum să ştie toate acestea. Voia să fie ridicată în slăvi, să fie adorată. Existau momente nesfârşite de tăcere între ei. Cum ar putea să-i spună despre nepieritoarea ei frumuseţe care nu însemna nici formă, nici greutate sau culoare, ci era ceva ca o lumină ciudată, aurie! Cum ar putea el însuşi să ştie în ce anume constă frumuseţea ei pentru el. Spunea: „Ai un nas frumos. Ai o bărbie adorabilă.” Dar astea sunau ca nişte minciuni, iar ea era dezamăgită şi jignită. Chiar atunci când el îi spunea şoptind sincer: „Te iubesc, te iubesc”, nu era adevărul sincer. Era ceva dincolo de iubire, o asemenea bucurie de a se fi depăşit, de a transcende vechea existenţă. Cum ar

---

[160] Vezi *Matei*, 13:31-32 : „Împărăţia cerurilor se aseamănă cu un grăunte de muştar...”, şi *Matei*, 17:20.

[161] Vezi *Ioan*, 11:25: „Iisus i-a spus: Eu sunt învierea şi viaţa...”

putea el să spună „eu” când el era ceva nou şi neştiut, cu totul altă persoană? Acest „eu”, această formulă veche de secole, erau litere moarte.

În acest nou extaz, suprarafinat, o pace care depăşea cunoaşterea, nu existau „tu” şi „eu”, ci doar a treia minune nerealizată; nu minunea de a exista ca persoană, ci o contopire a fiinţei lui şi a fiinţei ei într-una nouă, într-un tot nou, paradisiac, redobândit din dualitate. Cum ar putea el să-i spună „te iubesc” când a încetat să mai existe şi ea încetase să mai existe: erau amândoi contopiţi şi transformaţi într-un nou tot unde nu există decât linişte pentru că nu există întrebări, totul e perfect şi unit. Vorbele circulă între părţile separate, dar în marele Unu există o tăcere absolută a fericirii.

Se căsătoriră legal a doua zi, iar ea procedă aşa cum o rugă Birkin, le scrise mamei şi tatălui ei. Mama ei îi răspunse, dar nu şi tatăl. Nu se întoarse la şcoală, rămase cu Birkin în apartamentul lui sau la moară, ducându-se acolo unde se ducea şi el. Dar nu se întâlnea cu nimeni în afară de Gudrun şi Gerald. Era încă ciudată şi visătoare, însă uşurată ca de venirea zorilor.

Gerald stătea de vorbă cu ea într-o după-amiază în biroul cald de la moară. Rupert încă nu se întorsese acasă.

— Eşti fericită? o întrebă Gerald, zâmbind.

— Foarte fericită! exclamă ea, părând că strălucirea ei se micşorează puţin.

— Da, se vede.

— Da? exclamă Ursula, surprinsă.

El o privi cu un zâmbet sugestiv.

— O, da, clar.

Ursula fu încântată şi reflectă un moment.

— Şi poţi să-ţi dai seama dacă şi Rupert e fericit?

El îşi coborî pleoapele şi privi într-o parte.

— O, da, spuse el.

— Adevărat?

— Sigur.

Râmase foarte tăcut, ca şi cum era ceva de care nu trebuia să vorbească. Părea trist.

Ea era foarte receptivă la sugestii şi îi puse întrebarea pe care el voia să o audă.

— De ce n-ai fi şi tu la fel de fericit? Ai putea să fii.

El tăcu o vreme.

— Cu Gudrun? o întrebă el.

— Da! exclamă ea, cu ochii strălucitori.

Dar era cuprinsă de o stare ciudată de tensiune, apăsătoare, ca şi cum ei şi-ar fi expus nişte dorinţe imposibil de realizat.

— Crezi că Gudrun m-ar accepta şi am fi fericiţi? întrebă el.

— Da, sunt *sigură*! exclamă ea.

Ochii ei se măriseră de încântare. Totuşi, în adâncul sufletului, se simţea constrânsă, îşi dădea seama de propria ei insistenţă.

— O, mă bucur aşa de mult, adăugă ea.

El zâmbi.

— De ce eşti bucuroasă?

— Mă bucur pentru *ea*, răspunse ea. Sunt sigură că eşti... omul potrivit pentru ea.

— Da? se miră el. Şi crezi că ea ar fi de acord cu tine?

— O, da! exclamă ea grăbită. Apoi, după ce mai reflectă, spuse foarte neliniştită: Totuşi Gudrun nu-i o fiinţă chiar atât de simplă, nu? Nu ajungi să o cunoşti doar în cinci minute, nu? Nu-mi seamănă mie în privinţa asta.

Şi începu să râdă cu faţa ei ciudată, deschisă, orbită de lumină.

— Crezi că nu prea îţi seamănă? o întrebă Gerald.

Ea încruntă din sprâncene.

— O, îmi seamănă în multe privinţe. Dar niciodată nu ştiu ce va face când apare ceva inedit.

— Nu ştii? se miră Gerald. Rămase tăcut câteva momente, Apoi făcu o încercare: în orice caz, aveam de gând să o invit să plecăm undeva de Crăciun împreună, spuse el, cu o voce slabă, prudent.

— Să plece cu tine? O vreme, vrei să spui?

— Atâta timp cât doreşte, spuse el, cu o mişcare dezaprobatoare.

Rămaseră amândoi tăcuţi câteva momente.

— Bineînţeles, spuse Ursula într-un final, s-ar *putea* să accepte să se mărite. Poţi să încerci.

— Da, zâmbi Gerald. Pot să încerc. Dar în caz că nu va accepta – crezi că ar vrea să meargă cu mine în străinătate câteva zile – sau două săptămâni?

— O, da, răspunse Ursula. Pot să o întreb.

— Crezi că am putea merge cu toţii?

— Toţi? Chipul Ursulei se lumină din nou. Ar fi destul de distractiv, nu?

— Foarte, răspunse el.

— Şi apoi te-ai putea convinge.

— De ce?

— De felul în care au mers lucrurile. Cred că e mai bine să petreci luna de miere înaintea căsătoriei, nu crezi?

Era încântată de propriile ei cuvinte. Gerald râse.

— Doar în anumite cazuri, spuse el. Aş prefera să fie aşa şi în cazul meu.

— Da? exclamă Ursula. Apoi, plină de îndoială: Da, poate că ai dreptate. Omul trebuie să se distreze.

Birkin veni puţin mai târziu, iar Ursula îi povesti ce discutaseră.

— Gudrun? exclamă Birkin. E o femeie născută pentru a fi iubită, tot aşa cum Gerald e un bărbat născut pentru a iubi – *amant en titre*[162]. Dacă, după cum spune cineva, toate femeile sunt fie soţii, fie amante, atunci Gudrun e amanta.

— Şi toţi bărbaţii, fie amanţi, fie soţi, exclamă Ursula. Dar de ce nu ambele?

— Una o exclude pe cealaltă, râse el.

— Atunci îmi doresc un amant, strigă Ursula.

— Ba nu, îi răspunse Birkin.

— Ba da, se tângui ea.

Birkin râse şi o sărută.

Trecuseră două zile de la această discuţie când Ursula se duse să-şi ia lucrurile de acasă, din Beldover. Mutatul se terminase, familia era plecată. Gudrun avea o locuinţă în

[162] Iubit recunoscut (fr.).

Willey Green.

Ursula nu-i mai văzuse pe părinţii ei de când se căsătorise. Plânsese din cauza rupturii, dar ce rost mai avea să îndrepte lucrurile? Bine sau nu, nu se putea duce la ei. Aşa că lucrurile pe care le mai avea îi rămăseseră acasă, iar ea şi Gudrun urmau să se ducă să le ia după amiază.

Era o după-amiază geroasă, cu un cer roşu, atunci când ajunseră acasă. Ferestrele erau întunecate şi descoperite, casa deja căpătase un aspect înfricoşător. Holul de la intrare, rece şi gol, le înfioră inimile celor două fete.

— Nu cred că aş fi îndrăznit să vin aici singură, spuse Ursula. Mă înspăimântă.

— Ursula! exclamă Gudrun. Nu-i aşa că-i uimitor? Îţi vine să crezi că ai locuit aici şi nu ţi-ai dat seama niciodată? Cum de-am locuit aici o zi fără să mor de frică, nu pot să înţeleg!

Aruncară o privire în sufrageria mare. Era o cameră de mărime potrivită, dar acum chiar şi o celulă ar fi părut mai încântătoare. Ferestrele mari, arcuite erau dezgolite, podeaua n-avea covoare şi o dungă de lac negru mergea de-a lungul podelelor palide. Pe tapetul decolorat se vedeau locurile întunecate acolo unde se aflase mobila şi unde stătuseră agăţate tablourile. Aspectul pereţilor uscaţi, subţiri, zidurile şubrede şi podeaua fragilă, palidă, cu marginile negre, artificiale, era deprimant. Totul părea să anihileze simţurile, exista o închistare fără sens, căci zidurile erau uscate şi cojite. Oare unde se aflau ele, pe pământ, sau suspendate într-o cutie de carton? În şemineu erau hârtii arse şi rămăşiţe de hârtii arse pe jumătate.

— Imaginează-ţi că ne-am petrecut zilele aici! spuse Ursula.

— Ştiu, exclamă Gudrun. E prea şocant. Cum trebuie să fim oare, dacă suntem conţinutul acestor încăperi?

— Oribil! spuse Ursula. Asta este.

Şi recunoscu coperţi pe jumătate arse din revista *Vogue*, poze pe jumătate arse, zăcând sub grătar, cu femei în rochii lungi.

Se duseră în salon. Din nou aer închis, fără greutate sau

substanţă, ci doar un sentiment intolerabil că eşti prizonierul neantului, acolo printre hârtii. Bucătăria arăta ceva mai reală datorită podelei cu gresie roşie şi a sobei, dar era rece şi oribilă.

Cele două fete urcară încet scările, cu paşi care parcă răsunau a gol. Fiecare sunet avea ecou chiar în inimile lor. Păşiră apăsat prin coridorul gol. Lângă peretele din dormitorul Ursulei se aflau lucrurile ei: un cufăr, un coşuleţ de lucru, nişte cărţi, haine risipite, o cutie de pălării întinse dezordonat în goliciunea generală învăluită de lumina amurgului.

— O privelişte înveselitoare, nu? spuse Ursula, privind în jos la lucrurile ei abandonate.

— Foarte înveselitoare, spuse şi Gudrun.

Cele două fete începură să care totul până jos în faţa uşii principale. Făcură acelaşi drum iar şi iar, făcând să răsune ecoul paşilor lor. Întregul loc părea să răsune în jurul lor cu un zgomot surd, de inutilitate deşartă. În spate, camerele goale, invizibile trimiteau o vibraţie aproape obscenă. Transportară ultimele lucruri aproape în fugă până la uşă.

Dar era frig. Îl aşteptau pe Birkin, care avea să vină cu maşina. Intrară din nou în casă şi urcară la etaj, până în camera părinţilor ale căror ferestre dădeau înspre stradă şi spre câmpurile peste care cădea un apus striat cu negru şi roşu, lipsit de lumină.

Se aşezară în firida ferestrei şi aşteptară. Amândouă se uitau prin cameră. Era goală şi atât de lipsită de expresie încât era aproape oribilă.

— Crede-mă, spuse Ursula, camera asta n-ar putea să fie un sanctuar, nu-i aşa?

Gudrun îşi trecu privirea prin cameră încet.

— Imposibil, răspunse ea.

— Când mă gândesc la felul în care au trăit, mama şi tata, la iubirea lor, la căsnicia lor, la noi toţi copiii şi la modul în care am fost crescuţi...Ai îndura o astfel de viaţă, Prune?

— Nu, Ursula.

— Totul pare atât de *inutil*, vieţile lor atât de lipsite de

sens. Crede-mă, dacă *nu* s-ar fi întâlnit, dacă nu s-ar fi căsătorit şi n-ar fi locuit împreună, n-ar mai fi avut nici o importanţă, nu-i aşa?

— Desigur – n-ai de unde să ştii, răspunse Gudrun.

— Nu. Dar dacă aş fi convinsă că viaţa mea va fi ca a lor, Prune – şi o prinse pe Gudrun de braţ – aş fugi.

Gudrun tăcu câteva clipe.

— De fapt, nu poţi să accepţi o viaţă obişnuită, pur şi simplu nu poţi, răspunse Gudrun. În cazul tău, Ursula, este cu totul altceva. Alături de Birkin nu o să ai parte de aşa ceva. El e o persoană deosebită. Dar cu un om obişnuit, a cărui viaţă se derulează într-un singur loc, căsătoria e pur şi simplu imposibilă. Poate că există, şi chiar *există*, mii de femei care asta îşi doresc şi care nu ar concepe altceva. Dar numai gândul la asta mă înnebuneşte. Trebuie să fii liber, mai presus de orice trebuie să fii liber. Poţi să renunţi la orice altceva, dar trebuie să fii liber – să nu fii ca o adresă: strada Pinchbeck, nr. 7, sau Somerset Drive, sau Shortlands. Nici un om nu va fi în stare să fie fericit în felul acesta. Nimeni! Ca să te căsătoreşti trebuie să ai lângă tine un om independent sau orice altceva, un tovarăş de arme, un *Glücksritter*[163]. Un om cu un anumit statut în societate e imposibil, de-a dreptul imposibil.

— Ce cuvânt minunat: un *Glücksritter*! spuse Ursula. Cu mult mai drăguţ decât „un mercenar al destinului”.

— Da, nu-i aşa? Aş zgudui lumea cu un *Glücksritter*. Dar un cămin, o gospodărie! Ursula, ce-ar însemna asta? Spune-mi!

— Ştiu, noi am avut un cămin, şi asta e suficient pentru mine.

— Prea suficient, zise Gudrun.

— „Micuţa casă cenuşie din Vest”[164], cită Ursula ironic.

— Creează şi impresia de cenuşiu, spuse Gudrun, posomorâtă.

Fură întrerupte de zgomotul maşinii. Venise Birkin. Ursula

[163] Aventurier (germ.).

[164] Cântec din anul 1911 cu versurile semnare de D. Eardley- Wilmot (n. 1883) şi muzica scrisă de Hcrmann Lohr (1871-1943).

era surprinsă că se simţea atât de uşurată, că se eliberase atât de brusc de problema caselor cenuşii din Vest.

Îi auziră pantofii bocănind pe pardoseala din holul de dedesubt.

— Bună, strigă el, iar vocea răsună ca un ecou viu prin casă.

Ursula zâmbi în sinea ei. Şi *lui* îi era teamă de acel loc.

— Bună, suntem aici, strigă ea în jos.

Şi-l auziră urcând repede pe scări.

— E ca o casă cu stafii, spuse el.

— Casele astea nu au stafii. Nu au avut niciodată o personalitate şi doar un loc cu personalitate poate avea o stafie, spuse Gudrun.

— Cred că aşa e. Jeliţi amândouă trecutul?

— Da, răspunse Gudrun supărată.

Ursula râse.

— Nu jelim ce-a fost, ci faptul că a existat vreodată, spuse ea.

— Aha, răspunse el uşurat.

Birkin se aşeză pentru o clipă. Era ceva în prezenţa lui, gândi Ursula, jucăuş şi viu care anihila chiar şi atmosfera nepotrivită a acestei case pustii.

— Gudrun spune că n-ar putea suporta să se căsătorească şi să fie închisă într-o casă, zise Ursula cu subînţeles – amândoi ştiură că făcea referire la Gerald.

Birkin tăcu câteva momente.

— Ei bine, zise el, dacă ştii dinainte că n-ai putea să suporţi asta, atunci eşti în siguranţă.

— Chiar aşa, spuse Gudrun.

— De ce *oare* fiecare femeie crede că scopul ei în viaţă este să aibă un soţior şi o căsuţă cenuşie în Vest? De ce este ăsta scopul vieţii? De ce trebuie să fie ăsta?

— *Il faut avoir le respect de ses bêtises*[165], spuse Birkin.

— Dar nu-i nevoie să ai respect pentru *bêtises* înainte să le faci, râse Ursula.

— A, deci *des bêtises du papa*?[166]

---

[165] Trebuie să îţi respecţi propriile prostii. (fr.)

[166] Prostiile tatălui? (fr.)

— *Et de la maman*[167], adăugă Gudrun ironică.

— *Et des voisins*[168], zise Ursula.

Râseră cu toţii şi se ridicară. Începuse să se întunece. Transportară lucrurile până la maşină. Gudrun încuie uşa casei goale. Birkin aprinse farurile. Întreaga atmosferă era veselă, ca şi când ar fi plecat într-un voiaj.

— Te rog să opreşti la Coulsons. Trebuie să las cheia acolo, spuse Gudrun.

— Bine, zise Birkin şi plecară.

Se opriră pe strada principală. Magazinele tocmai îşi aprindeau luminile, ultimii mineri treceau spre casă de-a lungul străzii, ca nişte umbre aproape invizibile în hainele lor murdare, pline de praful din mină, mişcându-se prin aerul serii. Dar paşii lor răsunau aspru, zgomote variate pe trotuar. Cât de încântată fu Gudrun să iasă din magazin, să urce în maşină şi să fie purtată repede prin valea peste care se lăsa amurgul palpabil, împreună cu Ursula şi Birkin. Viaţa îi părea o mare aventură în acest moment. Cât de profund şi de neaşteptat o invidie pe Ursula! Pentru ea viaţa se derula atât de uşor, ca o uşă deschisă, atât de lipsită de griji ca şi cum nu numai această lume, dar şi cea trecută şi cea viitoare nu reprezentau nimic pentru ea. O, dacă ar putea şi ea să fie *exact aşa* ar fi perfect.

Căci întotdeauna, mai puţin în momentele de entuziasm, simţea că o năpădeşte o dorinţă. Era nesigură. Avea impresia că acum, în cele din urmă, prin iubirea puternică şi violentă a lui Gerald, trăia pe deplin şi definitiv. Dar când se compara cu Ursula, sufletul ei se simţea deja gelos, nesatisfăcut. Era nemulţumită – nu avea să fie mulţumită niciodată. Ce-i mai lipsea acum? Căsătoria, minunata stabilitate a unei căsnicii. Chiar îşi dorea acest lucru, indiferent ce spunea. Minţea. Vechea concepţie despre căsătorie era îndreptăţită chiar şi acum – căsătoria căminul. Totuşi, gura ei schiţă o mică grimasă la aceste cuvinte. Se gândi la Gerald şi la Shortlands – căsătorie şi un cămin! N-avea decât să aştepte. Gerald însemna mult pentru ea,

[167] Şi ale mamei, (fr.)

[168] Şi ale vecinilor. (fr.)

dar...! Poate că nu îi stătea în fire să se căsătorească. Era una dintre proscrisele vieţii, una dintre vieţile care plutesc în derivă şi care nu prind rădăcină. Nu, nu, nu putea fi aşa. Brusc îşi imagină o cameră încântătoare, iar ca apărea într-o rochie frumoasă şi un bărbat chipeş în haine de seară o ţinea în braţe la lumina focului şi o săruta. Acest tablou îl intitula „Căminul". Ar fi fost bun pentru Academia Regală[169].

— Vino cu noi la ceai, te rog, spuse Ursula pe măsură ce se apropiau de căsuţele din Willey Green.

— Îţi mulţumesc frumos, dar *trebuie* să intru în casă, răspunse Gudrun.

Ar fi vrut tare mult să meargă cu Ursula şi Birkin. În felul acesta chiar i se părea că trăieşte. Totuşi, un soi de perversitate o oprea.

— Te rog să vii, chiar te rog, ar fi aşa de drăguţ, insistă Ursula.

— Îmi pare tare rău, mi-ar plăcea, dar nu pot, te rog să mă crezi.

Coborî din maşină, tremurând de grabă.

— Chiar nu poţi? vorbi Ursula cu o voce plină de regret.

— Nu, chiar nu pot, răsunară cuvintele pline de tristeţe şi regret ale lui Gudrun în amurgul care se lăsa.

— Totu-i în regulă? întrebă Birkin.

— Da! răspunse Gudrun. Noapte bună.

— Noapte bună, răspunseră ei.

— Vino când vrei, o să ne facă plăcere, strigă Birkin.

— Mulţumesc foarte mult, răspunse Gudrun, cu o voce ciudată, nazală, de supărare şi singurătate care-l nedumeri pe Birkin.

Gudrun se îndreptă către poarta casei, iar ei plecară mai departe cu maşina. Dar ea rămase imediat să-i privească, în timp ce maşina alerga până dispăru din vedere. Şi, pe măsură ce mergea pe aleea care ducea la casa ei ciudată,

---

[169] Academia Regală de Arte a fost fondată în Londra în 1768 de George al III-lea pentru a încuraja pictura, sculptura şi arhitectura. Primul său preşedinte a fost Sir Joshua Reynolds (1723-1792). Expoziţia de vară anuală de la Academie atrage în mod invariabil interesul publicului, dar mai puţin aprecierea criticilor; la această expoziţie se gândeşte Gudrun.

îşi simţea inima plină de o amărăciune de neînţeles.

În salonul ei se afla un orologiu într-o casetă înaltă, iar în interiorul cadranului se vedea un chip rumen, rotund, cu ochi oblici şi veseli care se mişcau cu o privire galeşă, ridicolă, atunci când orologiul bătea ora, şi-şi relua mişcarea cu aceiaşi ochi absurd de veseli şi voioşi la următoarea bătaie. În tot acest timp, chipul absurd de neted, de o culoare maro-roşcată, o privea cu nişte ochi obraznici. Rămase minute în şir urmărind-o, până când fu cuprinsă de un fel de dezgust exasperant şi râse singură în hohote. Şi chipul acela continua să se balanseze, urmărind-o cu ochii aceia veseli dintr-o parte, apoi din cealaltă, când într-un sens, când în celălalt. O, cât de nefericită era! Tocmai când fericirea era mai mare, o, cât de nefericită se simţea! Se uită la masă: gem de agrişe şi veşnica prăjitură de casă cu prea mult bicarbonat în ea! Totuşi, gemul de agrişe era bun şi se găsea destul de greu.

Toată seara voise să meargă la moară. Dar se încăpăţâna cu înverşunare să nu meargă. Totuşi se duse a doua zi după-amiază. Fu fericită să o găsească pe Ursula singură. Era o atmosferă minunată, intimă şi retrasă. Discutară la nesfârşit şi cu plăcere. „Nu te simţi *îngrozitor* de fericită aici?” o întrebă Gudrun pe sora ei, aruncând o privire în oglindă la proprii ochi strălucitori. Întotdeauna invidiase, aproape plină de resentimente, plenitudinea stranie, pozitivă care se degaja din prezenţa Ursulei şi a lui Birkin.

— Cât de frumos e decorată camera, spuse ea cu voce tare. Împletitura aceasta tare de papură, ce culoare minunată are, culoarea luminii răcoroase!

Ei i se părea chiar perfectă.

— Ursula, i se adresă ea într-un final, cu o voce întrebătoare şi degajată, ştiai că Gerald Crich a propus să plecăm toţi patru de Crăciun?

— Da, a vorbit cu Ruperi.

Obrajii lui Gudrun se îmbujorară puternic. Tăcu o clipă, ca şi cum ar fi fost surprinsă, neştiind ce să spună:

— Dar nu crezi, spuse ea într-un final, că toată povestea e privită cu o indiferenţă uimitoare?

Ursula râse.

— Din cauza asta îmi place de el, spuse ea.

Gudrun tăcu. Era clar că deşi era aproape împietrită de libertatea pe care şi-o luase Gerald de a-i propune aşa ceva lui Birkin, totuşi ideea în sine o atrăgea mult.

— Gerald are o anume simplitate încântătoare, aşa cred, spuse Ursula, totuşi, aşa de sfidătoare! O, cred că e *foarte* atrăgător.

Gudrun nu răspunse câteva momente, tot mai trebuia să treacă peste insulta pe care o simţea în legătură cu libertatea ei.

— Ce-a spus Rupert, ştii? întrebă ea.

— A spus că ar fi teribil de vesel, răspunse Ursula.

Din nou Gudrun privi în jos şi tăcu.

— Nu crezi că aşa ar fi? întrebă Ursula, neîncrezătoare.

Nu era niciodată sigură cât de mult trebuia să lupte contra zidurilor de rezistenţă ale lui Gudrun.

Gudrun îţi ridică chipul cu dificultate şi-şi feri privirea.

— Cred că s-ar *putea* să fie teribil de vesel, aşa cum spui tu, răspunse ea. Dar nu crezi că şi-a luat o libertate de neiertat spunându-i astfel de lucruri lui Rupert – care la urma urmelor – înţelegi ce vreau să spun, Ursula – ar fi putut tot atât de bine să fie doi bărbaţi care-şi aranjează o mică escapadă cu o *type* pe care-au agăţat-o. O, cred că e de neiertat, zău!

Folosise cuvântul franţuzesc *type*[170].

Ochii îi sclipeau, faţa ei domoală era îmbujorată şi posomorâtă. Ursula o privi puţin cam speriată, mai ales deoarece crezuse că Gudrun părea oarecum banală, era cu adevărat o micuţă *type*. Dar nu avea curajul să gândească chiar asta, nu tocmai.

— O, nu, exclamă ea, bâlbâindu-se. O, nu, nu-i deloc aşa, o nu! Nu, eu cred că e chiar minunată prietenia dintre Rupert şi Gerald. Se poartă simplu, îşi spun unul altuia orice, sunt ca fraţii.

Gudrun se îmbujoră puternic. Nu putea *suporta* faptul că Gerald o trădase, chiar dacă era vorba de Birkin.

---

[170] Individ, tip (fr.), aici însemnând femeie cu o reputaţie îndoielnică.

— Dar crezi că până şi fraţii au dreptul să facă schimb de astfel de confidenţe? întrebă ea, cu o mânie aprinsă.

— O, da, răspunse Ursula. Nu merită să spui absolut nimic dacă nu o faci în mod direct. Nu, lucrul care m-a uimit pe mine cel mai tare la Gerald este felul în care se poate comporta extrem de simplu şi de direct. Şi ştii, asta nu o poate face decât un om cu adevărat mare. Majoritatea bărbaţilor nu pot vorbi decât pe ocolite, sunt aşa de laşi.

Dar Gudrun tăcea în continuare, plină de furie. Voia să se păstreze o discreţie absolută în legătură cu faptele ei.

— Nu vrei să mergi? întrebă Ursula. Te rog, am fi cu toţii aşa de fericiţi! E ceva ce *ador* la Gerald şi anume faptul că e *mult* mai atrăgător decât credeam. E liber, Gudrun, chiar aşa şi este.

Gudrun continua să stea cu gura încleştată, posomorâtă şi urâţită. În cele din urmă vorbi.

— Ştii unde propune să mergem? întrebă ea.

— Da, în Tirol, acolo unde obişnuia să meargă când stătea în Germania – un loc încântător unde se duc studenţii – mic, neexplorat şi minunat pentru sporturile de iarnă.

În mintea lui Gudrun îşi făcu loc un gând supărător: „Ei ştiu totul”.

— Da, spuse ea tare, cam la patruzeci de kilometri de Innsbruck, nu?

— Nu ştiu exact unde este, dar ar fi minunat, nu crezi? O să fim acolo sus, înconjuraţi de zăpada imaculată.

— Extrem de frumos! spuse Gudrun ironică.

Ursula rămase dezarmată.

— Desigur, adăugă ea, cred că Gerald a vorbit cu Rupert aşa încât să nu pară totul ca o ieşire cu o *type*...

— Ştiu, bineînţeles, răspunse Gudrun, că-i stă în fire să facă astfel de lucruri.

— Da? De ce, de unde ştii?

— Am aflat despre un model din Chesea, răspunse Gudrun rece.

Acum Ursula tăcu.

— Ei bine, zise ea în sfârşit, cu un zâmbet îndoielnic, sper

că se distrează bine cu ea.

La care Gudrun deveni şi mai bosumflată.

Capitolul XXVIII

GUDRUN LA „POMPADOUR"

SE APROPIA CRĂCIUNUL şi toţi patru se pregăteau de plecare, Birkin şi Ursula erau ocupaţi să împacheteze cele câteva lucruri personale, pregătindu-le să le trimită către o ţară sau oricare alt loc pe care l-ar alege în final. Gudrun era foarte entuziasmată. Îi plăcea să fie pe picior de plecare.

Ea şi cu Gerald, fiind gata primii, o porniră, prin Londra şi Paris, către Innsbruck, unde urmau să-i întâlnească pe Ursula şi Birkin. Rămaseră o noapte în Londra. Se duseră la music-hall şi după aceea la cafeneaua „Pompadour".

Lui Gudrun îi displăcea cafeneaua, dar, cu toate astea, întotdeauna se întorcea acolo, aşa cum făceau majoritatea artiştilor, cunoştinţe de-ale ei. Ura atmosfera asta de vicii mărunte, de gelozii meschine şi artă falsă. Şi totuşi revenea acolo atunci când ajungea în oraş. Era de parcă chiar *trebuia* să se reîntoarcă în acest vârtej minuscul, domol, central al dezintegrării şi descompunerii, să arunce doar o privire.

Stătea cu Gerald bând un lichior dulceag şi uitându-se insistent cu ochii ei negri, posomorâţi, la diversele grupuri de oameni de la mese. Nu saluta pe nimeni, dar tinerii bărbaţi o salutau destul de des cu o mişcare a capului şi un fel de familiaritate ironică. Îi ţinea pe toţi la distanţă. Îi făcea plăcere să stea acolo, cu obrajii îmbujoraţi, cu ochii întunecaţi şi posomorâţi, trecându-i pe toţi în revistă obiectiv, de la distanţă, ca pe nişte creaturi într-un fel de menajerie de suflete de maimuţă degradate. Doamne, ce adunătură de netrebnici erau! Sângele îi curgea învârtoşat şi fugea prin vene, plin de mânie şi ură. Totuşi trebuia să

stea şi să-i urmărească. Unul sau doi indivizi veniră să vorbească cu ea. Din toate colţurile cafenelei, ochii se întorceau spre ea, pe jumătate aruncându-i priviri furişe, pe jumătate ironici, bărbaţii priveau peste umăr, iar femeile pe sub pălării.

Vechiul grup era prezent: Carlyon, în colţul lui, cu elevii şi cu iubita, Halliday şi Libidnikov, Mussette, toţi erau acolo. Gudrun îl privea pe Gerald. Îi urmărea privirea care zăbovi un moment asupra lui Halliday şi asupra grupului său. Aceştia din urmă îl pândeau; îl salutară cu o mişcare a capului, iar el răspunse prin aceeaşi mişcare. Chicoteau şi vorbeau în şoaptă unii cu alţii. Gerald îi urmărea cu o sclipire constantă în privire. O îndemnau pe Mussette să facă ceva anume.

În cele din urmă ea se ridică. Purta o rochie ciudată din mătase închisă la culoare, îmbinată cu diverse culori, care alcătuiau un tot pestriţ. Era mai slabă, iar ochii îi erau probabil mai înfocaţi, mai descompuşi. Altminteri era neschimbată. Gerald o urmărea cu acelaşi licăr constant în privire în timp ce venea spre ei. Îi întinse mâna ei mică, delicată.

— Ce mai faci? îl întrebă ea.

Gerald dădu mâna cu ea, dar nu se ridică şi o lăsă să stea în picioare lângă el, în colţul opus al mesei. O salută rece pe Gudrun, pe care nu o cunoştea personal, dar o ştia destul de bine din vedere şi din auzite.

— Fac foarte bine, răspunse Gerald. Dar tu?

— O, fhuarte bine. Dar Wupert?

— Rupert? Şi el face foarte bine.

— A, n-am vrut să spun asta. Cum a rămas cu însurătoarea?

— O, da, s-a însurat.

Ochii Mussettei străluciră intens.

— Aha, prin uhmare s-a însurat. Când s-a însurat?

— Acum o săptămână sau două.

— Adevăhrat? Nu a scris deloc.

— Nu?

— Nu. Nu chrezi că e destul de uhrât?

Aceste ultime cuvinte le spuse pe un ton provocator. Mussette lăsa să se înţeleagă din tonul ei că era conştientă de faptul că Gudrun ascultă.

— Presupun că n-a avut chef s-o facă, răspunse Gerald.

— Dar de ce? continuă Mussette.

Această întrebare fu primită în tăcere. Exista o insistenţă urâtă şi ironică la fata aceea cu chipul mic, frumos, cu părul scurt, aşa cum stătea lângă Gerald.

— Rămâi mult timp în oraş? îl întrebă ea.

— Doar în seara asta.

— O, dhuar în seahra asta! Vii şi tu să vorhbeşti cu Julius?

— Nu în seara asta.

— O, fuahrte bine. O să-i spun. Apoi adăugă cu o voce diabolică: Arăţi tehribil de bine.

— Da, aşa mă simt.

Gerald era destul de calm şi degajat, iar în ochi îi juca un licăr de veselie şi ironie.

— Te distrezi bine?

Întrebarea fu ca o lovitură directă pentru Gudrun, spusă pe un ton normal, neutru, plină de degajare impertinentă.

— Da, răspunse el, destul de nepăsător.

— Îmi pahre tahre rău că nu poţi să vii la noi. Nu eşti phrea credincios phrietenilor tăi.

— Nu prea, spuse el.

Le spuse amândurora „noapte bună” printr-o mişcare a capului şi se întoarse încet la grupul ei. Gudrun îi urmărea mersul ciudat, rigid, cu şoldurile săltând. Îi auziră clar vocea degajată, neutră.

— Nu vhrea să vină. De altfel, e logodit, spuse ea.

De la masa lor se auziră râsete mai puternice, voci şoptite şi ironii.

— E o prietenă de-a ta? îl întrebă Gudrun, privindu-l calm pe Gerald.

— Am stat la Halliday împreună cu Birkin, spuse el, întâlnindu-i privirea calmă.

Ea îşi dădu seama că Mussette fusese una dintre amantele lui, iar el ştia că ea-şi dăduse seama de asta.

Gudrun privi în jur şi-l chemă pe chelner. Voia un cocktail cu gheaţă, dintre toate băuturile. Acest fapt îl amuză pe Gerald şi se întrebă ce se punea la cale.

Grupul lui Halliday era ameţit şi răutăcios. Vorbeau tare despre Birkin, ironizându-l la fiecare pas, mai ales în legătură cu căsătoria sa.

— O, *nu* mă face să mă gândesc la Birkin, guiţă Halliday. Mă îngreţoşează. E mai rău ca Iisus: „Doamne, ce trebuie să fac să fiu mântuit?”[171]

Chicoti în sinea lui ameţit.

— Îţi aduci aminte, se auzi vocea repezită a rusului, scrisorile pe care le trimitea: „Dorinţa e sfântă...”

— A, da! strigă Halliday. O, cât de splendid. Vai, am una chiar în buzunar. Sunt sigur că o am.

Scoase diverse hârtii dintr-un carnet.

— Sunt sigur că... hâc! O, Doamne!... am una.

Gerald şi Gudrun îi priveau atenţi.

— O, da, cât de minunat... hâd... splendid! Nu mă face să râd, Mussette, că sughit. Hâc!

Chicotiră cu toţii.

— Ce spunea în scrisoarea aceea? întrebă Mussette, aplecându-se înainte, cu părul negru, moale, căzând şi legănându-i-se peste faţă.

Era ceva ciudat de indecent, obscen chiar în capul ei mic, alungit, cu păr negru, mai ales când i se vedeau urechile.

— Stai! – Vai, aşteaptă! Nu-u, n-am să ţi-o dau, am s-o citesc tare. Am să vă citesc câteva fragmente – hâc! O, Doamne! Credeţi că dacă beau apă am să scap de sughiţ? Hâc! Vai, mă simt extrem de neajutorat.

— Nu e oare scrisoarea în care vorbea despre unirea întunericului cu lumina şi despre Fluxul Corupţiei? întrebă Maxim, cu vocea lui repezită, concisă.

— Cred că da, răspunse Mussette.

— O, da? Uitasem – hâc! – aia era, spuse Halliday, desfăcând scrisoarea. Hâc! O, da! Cât de minunat! E una dintre cele mai bune. „Fiecare rasă are un stadiu”, citi el cu

---

[171] Din *Faptele Apostolilor*, 16:30: „Domnilor, ce trebuie să fac ca să fiu mântuit?”

o voce cântată, înceată şi clară ca a unui preot citind *Biblia*, „când dorinţa de distrugere domină orice altă dorinţă. La un individ, această dorinţă este în ultimă instanţă o dorinţă interioară de a distruge” – hâc! –, după care făcu o pauză şi privi în sus.

— Sper că trece mai departe şi se referă la distrugerea lui însuşi, se auzi vocea repezită a rusului.

Halliday chicoti şi îşi lăsă vag capul pe spate.

— Nu prea mai e mare lucru de distrus în el, spuse Mussette. E deja atât de slab, aşa că n-a mai rămas decât o ciozvârtă din el.

— Vai, nu e frumos? Îmi place să o citesc. Cred că mi-a trecut sughiţul, guiţă Halliday. Te rog, lasă-mă să continui. „E vorba de o dorinţă faţă de procesul de reducere în sine, de o reîntoarcere la origini, de o mişcare de-a lungul Fluxului Corupţiei, către condiţia originară, rudimentară a fiinţei...” O, dar eu *chiar* cred cu tărie că e ceva minunat. Aproape că depăşeşte *Biblia*...

— Da, Fluxul Corupţiei, spuse rusul, îmi amintesc de expresia asta.

— O, întotdeauna vorbea despre corupţie, spuse Mussette. Trebuie că şi el e corupt, dacă e aşa de obsedat.

— Exact! adăugă rusul.

— Lăsaţi-mă să continui! O, uite un paragraf de-a dreptul minunat! Dar ascultaţi! „Şi în acea mişcare regresivă, în procesul de reducere a tot ceea ce a creat viaţa, obţinem cunoaşterea, şi dincolo de cunoaştere, extazul fosforescent al unei senzaţii acute.” Vai, chiar cred că aceste expresii sunt prea absurd de minunate. O, dar voi nu credeţi că aşa sunt – sunt aproape tot atât de frumoase ca cele ale lui Iisus. „Iar dacă tu, Julius, îţi doreşti acest extaz al degradării cu Mussette, trebuie să perseverezi până îl duci la îndeplinire. Dar cu siguranţă că există pe undeva, în tine, dorinţa vie a creaţiei pozitive, pentru legături întru credinţă supremă, când tot acest proces de corupere activă, cu toate florile lui mocirloase este depăşit şi, mai mult sau mai puţin, încheiat.” Mă întreb ce sunt florile mocirloase. Mussette, tu eşti o floare mocirloasă.

— Mulţumesc, dar tu ce eşti?

— O, şi eu sunt, desigur, după cum spune scrisoarea asta! Suntem cu toţii flori mocirloase – *Fleurs* – hâc! – *du mal*! – e de-a dreptul minunat, Birkin pustiind iadul – devastând cafeneaua Pompadour. Hâc!

— Continuă, continuă! spuse Maxim. Ce urmează? E chiar foarte interesant.

— Eu cred că e o îndrăzneală să scrii aşa, adăugă Mussette.

— Da, da, şi eu cred la fel, spuse rusul. E un megaloman, desigur, e o formă de manie religioasă. Se crede Mântuitorul omului. Citeşte mai departe.

— „Desigur”, intonă Halliday, „în mod cert bunătatea şi mila mi-au călăuzit paşii toată viaţa”[172], după care se opri şi chicoti. Apoi reluă lectura, cu o intonaţie ca a unui preot: „Cu siguranţă că această dorinţă din noi se va stinge, dorinţa de a descompune în permanenţă, această pasiune de a înstrăina totul, pe noi înşine, de a ne diviza părticică cu părticică, de a reacţiona în intimitate doar cu dorinţa de a distruge, folosindu-ne de sex ca un mare agent reductor, separând cele două mari elemente: masculin şi feminin, şi obţinând un întreg complex de satisfacţii senzuale, reducând ideile vechi, întorcându-ne la sălbăticie în ceea ce priveşte senzaţiile noastre, întotdeauna căutând să *ne pierdem* într-o senzaţie supremă, întunecată, nepăsătoare şi infinită, arzând doar de o dorinţă distrugătoare, străbătând lumea în speranţa de a fi arşi în întregime.”

— Vreau să plec, spuse Gudrun, adresându-i-se lui Gerald în timp ce-i făcea semn chelnerului.

Ochii îi fulgerau, iar obrajii erau îmbujoraţi. Efectul ciudat al scrisorii lui Birkin citită tare, cu o voce cântată, asemănătoare unui preot, clară şi răsunătoare, rând cu rând, făcuse să i se ridice sângele în cap de parcă ar fi înnebunit.

Gudrun se ridică, în timp ce Gerald achita nota, şi se îndreptă către masa lui Halliday. Se uitară cu toţii spre ea.

---

[172] Din Psalmi, 23:6: „Da, fericirea şi îndurarea mă vor însoţi în toate zilele vieţii mele”.

— Scuzaţi-mă, începu ea, scrisoarea pe care o citiţi e autentică?

— Da, răspunse Halliday, cât se poate de autentică.

— Pot să văd?

Zâmbind prosteşte, el i-o înmână, ca şi cum ar fi fost hipnotizat.

— Mulţumesc, i se adresă ea.

După care se întoarse şi ieşi din cafenea cu scrisoarea în mână, traversând sala strălucitoare, trecând printre mese, cu mersul ei studiat. Trecură câteva momente până când toţi ceilalţi îşi dădură seama ce se întâmpla.

De la masa lui Halliday se auziră strigăte pe jumătate articulate, apoi cineva huidui, după care toţi cei din fundul sălii începură să huiduie în spatele siluetei lui Gudrun care se îndepărta. Era îmbrăcată la modă, în negru, verde şi argintiu, pălăria era de un verde aprins, precum luciul unei insecte, dar borul era de o nuanţă verde închis, mai domoală, cu marginea argintie lucioasă, iar la gât avea un guler înalt de blană cenuşie şi cu manşete asortate, marginea rochiei era argintie, cu catifea neagră, ciorapii şi pantofii erau de un gri argintiu. Înainta lent spre uşă, cu o indiferenţă care era la mare modă. Portarul îi deschise amabil uşa şi, la înclinarea capului ei, ieşi grăbit până la marginea trotuarului şi fluieră un taxi. Luminile unei maşini cotiră aproape instantaneu şi se îndreptară către ea, ca doi ochi.

Gerald o urmase nedumerit, trecând prin mijlocul huiduielilor, căci nu observase nimic din cele petrecute. Auzi vocea Mussettei spunând:

— Du-te şi ia scrisoarea. N-am mai pomenit aşa ceva. Du-te şi ia scrisoarea. Spune-i lui Gerald Crich – uite-l acolo – du-te şi fă-l să ţi-o dea înapoi.

Gudrun stătea lângă uşa taxiului, pe care bărbatul o ţinea deschisă.

— Spre hotel? întrebă ea, în timp ce Gerald ieşea afară grăbit.

— Unde doreşti, răspunse el.

— În regulă, spuse ea. Apoi către şofer: Wagstaff’s...

Barton Street,

Şoferul dădu din cap şi puse semnul[173] de plecare.

Gudrun urcă în taxi cu o mişcare voluntară, rece, ca a unei femei care e bine îmbrăcată şi dispreţuitoare. Totuşi era îngheţată de sentimente contradictorii. Gerald se aşeză lângă ea.

— Ai uitat de portar, spuse ca rece, cu o uşoară înclinare a capului.

Gerald îi dădu portarului un şiling. Omul salută, apoi plecară.

— Ce-a fost tot tărăboiul? întrebă Gerald, cu o mirare plină de nerăbdare.

— Am plecat cu scrisoarea lui Birkin, spuse ea, iar el văzu hârtia mototolită din mâna ei.

Ochii lui Gerald sclipiră de satisfacţie.

— Ah! exclamă el. Splendid! O adunătură de dobitoci!

— Îmi venea să-i *omor*, strigă ea cu aprindere. *Câini*! Nu sunt decât nişte câini. De ce e oare Rupert atât de *prost* să le scrie asemenea scrisori? De ce-şi trădează sentimentele în faţa unor astfel de *canalii*? E ceva de *netolerat*.

Gerald se miră de înflăcărarea ei ciudată.

Iar ea nu mai putea să suporte să rămână în Londra. Trebuie să plece cu trenul de dimineaţă din Charing Cross. Pe când traversau podul cu trenul, aruncând priviri la râul care se ivea printre marile traverse de fier, ea strigă:

— Simt că n-aş mai putea să revăd *niciodată* oraşul ăsta dezgustător – n-aş putea suporta să mă întorc în el.

---

[173] A pornit aparatul coborând o plăcuţă de metal pe care scria: „Liber”, şi care era ataşată la maşină.

Capitolul XXIX

PE CONTINENT

URSULA CONTINUĂ SĂ TRĂIASCĂ într-o stare de tensiune nefirească în ultimele săptămâni care-i mai rămaseră înainte de plecare. Nu se simţea în apele ei, parcă nu mai ştia cine este. Era ceva ce urma să devină – curând – curând – foarte curând. Dar deocamdată, era în expectativă.

Se duse să-şi viziteze părinţii. Fu o întâlnire destul de rigidă şi tristă, mai degrabă ca o verificare a separării decât o reunire. Dar se comportară rece şi indiferent unul faţă de celălalt, nepăsători din cauza sorţii care-i despărţise.

Nu-şi reveni cu adevărat decât în momentul în care se sui pe vaporul care traversa de la Dover spre Oostende. Coborâse posomorâtă împreună cu Birkin până în Londra, pe care nici nu o observă, iar călătoria cu trenul până la Dover fusese la fel. Totul i se părea că se petrece în vis.

Şi acum, în sfârşit, aşa cum stătea la pupa vasului, învăluită de noaptea neagră ca smoala, în bătaia vântului, simţea unduirea mării şi urmărea luminile minuscule şi solitare care străluceau pe malul Angliei, ca pe malul unui tărâm de nicăieri, le urmărea cufundându-se din ce în ce mai mult în întunericul intens şi viu şi simţi că sufletul începe să-i prindă viaţă şi să se trezească din somnul hipnotic.

— Hai să mergem în faţă, vrei? o întrebă Birkin.

Voia să aibă în faţă perspectiva traiectoriei vasului. Aşadar plecară de acolo, uitându-se la licăririle slabe care luceau departe în tărâmul de nicăieri, numit Anglia, şi-şi întoarseră chipurile către noaptea adâncă ce se întindea în

faţa lor.

Se îndreptară chiar spre prora vasului care înainta uşor. În obscuritatea aceea totală, Birkin găsi un colţişor destul de ferit, unde o frânghie uriaşă era făcută colac. Era chiar foarte aproape de vârful navei, lângă spaţiul negru, de nepătruns, din faţă. Aici se aşezară, cuibăriţi unul într-altul, înfăşuraţi cu acelaşi pled, strângându-se tot mai aproape de pieptul celuilalt, până când părură că se contopiseră şi deveniseră una şi aceeaşi persoană. Era foarte frig, iar întunericul aproape palpabil.

Unul dintre membrii echipajului veni pe punte, întunecat precum noaptea însăşi, aproape invizibil. Atunci observară lucirea palidă a feţei lui. Le simţi prezenţa şi se opri, nesigur, apoi se aplecă înainte. Când se apropie cu faţa de ei, le observă sclipirea slabă a chipurilor lor. Apoi se retrase ca o nălucă. Iar ei îl urmăriră fără să scoată un sunet.

Păreau că se cufundă în întunericul intens. Nu se vedea nici cerul, nici uscatul, ci doar o întunecime nesfârşită, în care, printr-o mişcare domoală şi hipnotică, ei păreau că se avântă, precum o sămânţă a vieţii, prăbuşindu-se închisă prin spaţiul întunecat şi nemărginit.

Uitaseră unde se aflau, uitaseră de tot ceea ce era şi fusese, conştienţi doar cu inima, conştienţi doar de traiectoria aceasta pură prin întunericul înconjurător. Prora vasului se înfigea înainte, cu un plescăit uşor, avântându-se în noaptea densă, fără să ştie, fără să vadă, ci doar despicând valurile.

În sufletul Ursulei sentimentul lumii necunoscute spre care se îndreptau triumfă asupra oricărui alt lucru. În mijlocul acestui întuneric profund, părea că în inima ei străluceşte minunăţia unui paradis necunoscut şi neînţeles. Inima ei era plină de o lumină minunată, aurie ca mierea întunericului, dulce precum căldura zilei, o lumină care nu era împrăştiată asupra lumii, ci doar asupra paradisului necunoscut spre care ea se îndrepta, era o dulceaţă a contopirii cu acesta, o plăcere de a trăi cu totul necunoscută, dar fără îndoială a ei. În acea stare de extaz ea-şi ridică brusc chipul către el, iar el îl atinse cu buzele.

Faţa ei era aşa de rece, de proaspătă şi de curată ca marea, încât era ca şi cum ar fi sărutat o floare care creşte din valuri.

Dar el nu cunoştea extazul fericirii pe care Ursula îl primea prin procesul cunoaşterii anticipate. Pentru el, minunea acestei treceri era copleşitoare. Se cufunda într-o mare de nemărginită întunecime, precum un meteorit care plonjează prin haosul dintre lumi. Lumea era sfâşiată în două, iar el trecea precum o stea stinsă prin inefabila fisură. Ceea ce se afla dincolo nu era încă destinat lui. Era copleşit de traiectorie.

Zăcea ca în transă, cu braţele strânse în jurul Ursulei. Chipul lui era lipit de părul ei fin, delicat, şi-i respira parfumul împreună cu cel al mării şi al nopţii intense. Iar sufletul lui era liniştit, cedase în timp ce se prăbuşea în necunoscut. Era prima oară când o pace deplină şi desăvârşită îi cuprinsese inima, acum, în această călătorie ultimă prin care ieşea din viaţă.

Când se auzi o oarecare agitaţie pe punte, se sculară. Se ridicară în picioare. Cât de rigizi şi stânjeniţi se simţeau în toiul nopţii! Şi totuşi strălucirea paradisiacă din inima ei şi pacea inexprimabilă a întunericului din sufletul lui dăinuiau, iar asta însemna totul.

Se ridicară în picioare şi priviră înainte. Lumini slabe se vedeau conturate pe fundalul întunericului. Lumea se distingea din nou. Nu era vorba de fericirea din inima ei şi nici de liniştea din sufletul lui. Era vorba de lumea ireală, superficială a realităţii. Totuşi nu era vechea lume. Căci liniştea şi fericirea din sufletele lor dăinuiau.

Debarcarea aceasta în noapte era ciudată şi dezolantă mai mult decât orice, precum debarcarea de pe Styx[174] într-o lume subterană mohorâtă. Asprimea acestui loc pe jumătate luminat, înconjurat de întunericul atotputernic şi neprimitor, acoperit cu scânduri şi sunând a gol sub picioare, era dezolantă. Ursula zări literele mari, palide şi misterioase OOSTENDE răsărind din întuneric. Toţi se

[174] Râul Lumii de Dincolo peste care sufletele celor morţi sunt transportate de către Caron.

grăbeau cu o hotărâre oarbă, asemenea insectelor, prin aerul întunecat şi cenuşiu, hamalii strigau într-o engleză de neînţeles, apoi tropăiau cu bagaje grele, cu bluze decolorate, arătând ca nişte fantome pe când dispăreau. Ursula stătea la o barieră lungă, joasă, acoperită cu zinc, împreună cu alte sute de oameni fantomatici, şi pe toată întinderea aceea vastă şi rece a întunericului se vedea un şir de bagaje deschise şi de oameni ca nişte fantome, în vreme ce, de cealaltă parte a barierei, funcţionari palizi cu şepci ţuguiate şi mustăţi răscoleau lucrurile din geamantane, apoi mâzgăleau un semn cu creta pe ele.

Se termină şi asta. Birkin înşfăcă bagajele de mână şi plecară cu un hamal care mergea în urmă. Trecură printr-o poartă mare şi ieşiră iarăşi în noapte. Ah, un peron de cale ferată! Se auzeau voci care strigau cu o agitaţie neomenească prin aerul cenuşiu întunecat, năluci alergau prin întunericul dintre trenuri.

— „Köln – Berlin”, descifră Ursula literele de pe plăcuţa agăţată sus, pe unul dintre trenuri.

— Am ajuns, spuse Birkin. Şi în lateral Ursula văzu: „ELSASS - LOTHRINGEN[175] – Luxemburg, Metz – BASEL”.

— Asta e, Basel!

Hamalul se apropie.

— *À Bâle – deuxième classe? – Voilà*[176].

Şi se căţără în vagonul înalt. Ei îl urmară. Unele compartimente erau deja ocupate. Dar multe erau întunecate şi goale. Bagajul fu pus la locul lui, iar hamalului i se oferi un bacşiş.

— *Nous avons encore?*[177] întrebă Birkin, uitându-se la ceas şi la hamal.

— *Encore une demi-heure*[178].

Spunând acestea, hamalul, în bluza lui bleumarin, dispăru. Era urât şi insolent.

---

[175] Numele german pentru provincia Alsacia-Lorena din nord-estul Franţei. A fost teritoriu german din 1871 până în 1919.

[176] La Basel – clasa a doua? Poftiţi. (fr.)

[177] Mai avem? (fr.)

[178] Încă o jumătate de oră (fr.).

— Vino, spuse Birkin. E frig. Hai să mâncăm.

Pe peron era un bufet. Băură cafea fierbinte şi slabă şi mâncară cornuri tăiate pe din două, cu şuncă, din care trebuia să muşti aşa de zdravăn încât Ursula simţi că i se dislocă maxilarul. Apoi se plimbară printre trenurile înalte. Torul era aşa de ciudat, atât de pustiit, ca într-o lume subterană, cenuşie, acoperită de un praf gri, pustie, abandonată, neînsemnată – un loc cenuşiu, îngrozitor, neînsemnat.

În cele din urmă o porniră prin noapte. Prin întuneric Ursula descifră câmpiile întinse, întunecimea umedă, întinsă şi îngrozitoare a continentului. Trenul se opri surprinzător de repede – Bruges! Apoi, mai departe prin întunericul dens, cu imagini fugare de ferme adormite, plopi subţiri şi drumuri pustii, Ursula stătea supărată, ţinându-l de mână pe Birkin. El, palid, nemişcat, precum un strigoi, privea din când în când afară pe fereastră, iar alteori închidea ochii. Apoi deschidea din nou ochii, întunecaţi precum noaptea de afară.

O străfulgerare de câteva lumini se ivi în întuneric – gara Ghent! Câteva năluci se mai mişcau afară pe peron, apoi se auzi clopoţelul, după care din nou agitaţie prin întunericul dens. Ursula văzu un om cu o lanternă ieşind dintr-o fermă de lângă calea ferată şi traversând către clădirile anexe ale fermei. Se gândi la Marsh, la viaţa ei liniştită, dusă cândva la Cossethay[179]. Doamne, cât de departe fusese plasată faţă de copilăria ei, cât de mult oare mai avea de mers? Într-o viaţă de om parcurgi o eternitate întreagă. Marele haos al amintirilor din copilărie în împrejurimile liniştite de la ţară din satul Cossethay şi de la ferma Marsh... îşi aducea aminte de servitoarea Tilly care îi dădea pâine cu unt presărată cu zahăr brun în sufrageria veche unde orologiul bunicului avea doi trandafiri roz într-un coş, pictaţi deasupra cifrelor de pe cadran, iar acum, când călătorea înspre necunoscut împreună cu Birkin, un om cu totul

[179] Altă referire la romanul *Curcubeul*. Ferma Marsh era locul de baştină al bunicilor Ursulei, iar Tilly era slujnica lor; vezi capitolul IX. Cossethay e numele satului în care a copilărit Ursula.

străin, era aşa de minunat, încât i se părea că nu are nici o identitate, iar copila care fusese odinioară, jucându-se în curtea bisericii din Cossethay, era o mică fiinţă din trecut, nicidecum ea însăşi.

Ajunseră la Bruxelles – o jumătate de oră pentru micul dejun. Coborâră. Ceasul mare din gară arăta ora şase fix. Serviră cafea şi chifle cu miere în bufetul mare şi pustiu, atât de deprimant, veşnic atât de mohorât, murdar, dar spaţios, atâta spaţiu dezolant de pustiu... Măcar putu să se spele pe faţă şi pe mâini cu apă fierbinte şi se pieptănă, ceea ce fu o încântare.

În curând urcară în tren din nou şi plecară. Îşi făcură apariţia zorile cenuşii. Erau mai mulţi oameni în compartiment: un om de afaceri belgian masiv, rumen, cu favoriţi lungi şi maronii, vorbind neîncetat într-o franţuzească urâtă pe care Ursula era prea obosită ca s-o urmărească.

Părea că trenul iese treptat din întuneric şi se îndreaptă către o lumină slabă, apoi, încet, încet, în lumina zilei. O, cât de plictisitor era! Copacii apăreau şterşi, în zare, ca nişte umbre. Apoi o casă albă, care se distingea într-un fel ciudat. Cum se explica asta? Zări apoi un sat, şi tot timpul casele se vedeau din fuga trenului.

Era o lume veche prin care ea încă mai călătorea, cenuşie, ca în timpul iernii şi dezolantă. Se vedeau terenuri arate şi păşuni, crânguri cu copaci dezgoliţi, pâlcuri de arbuşti, ferme pustii şi abandonate. Nu se vedea încă nici un pământ nou în zare.

Sc uită la chipul lui Birkin. Era alb, nemişcat şi etern, prea etern. Îşi strecură degetele rugător într-ale lui, pe sub pledul care le acoperea. Degetele lui îi răspunseră, iar ochii lui o priviră. Cât de întunecaţi erau ochii lui, ca noaptea, de parcă ar fi fost o altă lume de dincolo! O, dacă măcar lumea s-ar reduce la el, ce bine dacă lumea ar fi numai el! Dacă el ar putea să creeze o nouă lume care să fie numai a lor!

Belgienii se dădură jos, trenul continuă să meargă mai departe, prin Luxemburg, Alsacia şi Lorena şi prin Metz. Dar ea era oarbă, nu mai observa absolut nimic. Sufletul ei nu

mai privea în afară.

În sfârşit ajunseră în Basci, la hotel. Totul fu ca o călătorie prin vis, din care ea nu-şi revenea. Coborâră în aerul dimineţii, înainte de plecarea trenului. Văzu strada, râul şi stătu pe pod. Dar toate astea nu însemnau nimic. Îşi aduse aminte de nişte magazine, unul era plin de tablouri, altul de catifea portocalie şi de hermină. Dar ce însemnau oare toate acestea? Nimic.

Nu se linişti până când nu se urcară din nou în tren. Acolo se simţi uşurată. Atâta vreme cât mergeau înainte, era mulţumită. Ajunseră în Zürich apoi, nu după multă vreme, trenul alerga printre munţii acoperiţi de zăpadă. În cele din urmă se apropiau. Era parcă o altă lume acum.

Innsbruck era minunat, acoperit de zăpadă, iar înserarea se lăsa peste oraş. Merseră prin zăpadă într-o sanie descoperită; în tren fusese aşa de cald şi înăbuşitor. Iar hotelul, cu lumina aurie strălucind sub arcada de la intrare, părea primitor ca o casă.

Râseră de bucurie când ajunseră în hol. Hotelul părea plin şi agitat.

— Ştiţi cumva dacă domnul şi doamna Crich, englezi, au sosit de la Paris? întrebă Birkin în germană.

Recepţionerul se gândi un moment şi tocmai era pe punctul de a răspunde, când Ursula o observă pe Gudrun coborând scările, purtând o haină de culoare închisă şi lucioasă, cu blană cenuşie.

— Gudrun! Gudrun! strigă Ursula, făcând cu mâna în golul scărilor. U-uu!

Gudrun privi peste balustradă şi imediat îşi pierdu aerul timid şi stânjenit. Ochii îi scânteiară.

— Ei, da! Ursula! exclamă ea.

Şi începu să coboare scările în timp ce Ursula urca. Se întâlniră la o cotitură a scărilor şi se sărutară râzând, scoţând exclamaţii nearticulate şi agitate.

— Dar, spuse Gudrun, uimită, am crezut că sosiţi *mâine*. Am vrut să vin la gară.

— Nu, am ajuns azi! zise Ursula. Nu-i aşa că-i minunat aici?

— Adorabil! spuse şi Gudrun. Gerald tocmai a ieşit să cumpere ceva. Ursula, nu te simţi *îngrozitor* de obosită?

— Nu, nu foarte. Dar nu arăt prea grozav, nu?

— Ba nu, deloc. Arăţi foarte proaspătă. Îmi place *tare mult* căciula de blană!

Se uită la Ursula, care purta o haină mare şi moale cu un guler din blană aurie, pufos şi moale, la fel ca şi căciula.

— Şi tu la fel! exclamă Ursula. Tu cum crezi că arăţi?

Gudrun îşi luă o expresie nepreocupată, nepăsătoare.

— Îţi place? întrebă ea.

— E *foarte* frumoasă! zise Ursula, poate cu o undă de ironie.

— Urcaţi – sau coborâţi, le spuse Birkin.

Căci surorile stăteau pe loc, Gudrun cu mâna pe braţul Ursulei la cotitura primului palier, blocând drumul şi oferind un spectacol tuturor celor din hol, de la portar şi până la evreul plinuţ în haine negre.

Cele două tinere urcară încet scările, urmate de Birkin şi de recepţioner.

— La etajul întâi? întrebă Gudrun, privind înapoi peste umăr.

— La al doilea, doamnă... liftul! răspunse recepţionerul.

Şi se repezi la lift ca să o ia înaintea celor două femei. Dar ele îl ignorară pentru că, pălăvrăgind fără să se uite în jur, începură să urce al doilea etaj. Destul de mohorât, recepţionerul le urmă.

Era curioasă această încântare pe care cele două surori o resimţeau când se întâlniră. Era ca şi cum s-ar fi întâlnit în exil şi şi-ar fi unit forţele solitare împotriva lumii întregi. Birkin le privea cu o oarecare neîncredere şi mirare.

După ce făcură o baie şi se schimbară, apăru şi Gerald. Arăta strălucitor precum razele soarelui pe zăpadă.

— Du-te cu Gerald să fumezi, i se adresă Ursula lui Birkin. Gudrun şi cu mine vrem să discutăm.

Apoi surorile se instalară în camera lui Gudrun şi vorbiră despre haine şi noile experienţe. Gudrun îi povesti Ursulei despre întâmplarea cu scrisoarea lui Birkin din cafenea. Ursula era şocată şi înspăimântată.

— Unde e scrisoarea?

— Am păstrat-o, răspunse Gudrun.

— Şi mi-o dai, nu?

Dar Gudrun tăcu câteva momente înainte să-i răspundă.

— Chiar o vrei, Ursula?

— Vreau s-o citesc, zise Ursula.

— Desigur.

Nici măcar acum nu putea să recunoască în faţa Ursulei că voia să o păstreze ca o amintire sau ca un simbol. Dar Ursula ştia şi nu era încântată. Aşa că schimbară subiectul.

— Ce-ai făcut în Paris? întrebă Ursula.

— O, răspunse Gudrun laconic. Chestii de rutină. Am fost la o petrecere *frumoasă* într-o seară, în atelierul lui Fanny Rath.

— Da? Aţi fost şi tu şi Gerald. Şi mai cine? Povesteşte-mi.

— Ei bine, răspunse Gudrun, nu e nimic deosebit de povestit. Ştii că Fanny este *teribil* de îndrăgostită de pictorul acela, Billy Macfarlane. El era acolo, aşa că Fanny n-a avut nici o reţinere, a petrecut *foarte* liberă. A fost de-a dreptul remarcabili! Bineînţeles, toţi s-au îmbătat criţă, dar într-un mod foarte interesant, nu ca adunătura aceea din Londra. Problema este că cei prezenţi erau oameni de vază şi în asta constă toată deosebirea. Era şi un român, un tip de treabă. S-a îmbătat în ultimul hal şi s-a urcat până în vârful unei scări înalte din atelier şi de acolo a ţinut un discurs absolut minunat – zău, Ursula, a fost încântător! A început în franceză: „*La vie, c'est une affaire d'âmes impériales*”[180] – cu o voce foarte frumoasă – era un tip atrăgător – dar a dat-o pe româneşte înainte să termine şi nimeni nu a înţeles nimic. Dar Donald Gilchrist a fost entuziasmat până la frenezie. Şi-a aruncat paharul pe jos şi a jurat pe Dumnezeul lui că era bucuros să se fi născut, pe Dumnezeul lui, era un miracol că trăieşte. Şi, vezi tu, Ursula, cam aşa a fost.

Gudrun râse puţin cam posomorâtă.

— Dar cum s-a simţit Gerald printre ei? întrebă Ursula.

— Gerald! O, Doamne, s-a deschis ca o păpădie la soare.

[180] Viaţa e o treabă pentru sufletele împărăteşti (fr.).

Se dezlănţuie cu adevărat o dată ce e stârnit. Nici nu vreau să-mi mai amintesc pe ce femeie nu a cuprins-o de talie. Zău, Ursula, pare să aibă mare succes la femei: n-a fost una care să-i fi rezistat. A fost uimitor, înţelegi?

Ursula meditǎ şi o lumină jucăuşă îi apăru în ochi.

— Ba da, spuse ea, înţeleg. Pentru Gerald, e totul sau nimic.

— Totul sau nimic?! Mă gândeam eu, exclamă Gudrun. Dar e adevărat, Ursula, fiecare femeie din cameră era gata să-i cedeze. Cocoşul Chanticleer[181] nici nu se compară cu el – chiar şi Fanny Rath, care este cu *adevărat* îndrăgostită de Billy Macfarlane! N-am fost niciodată atât de uimită! Şi să vezi, după aceea – am avut impresia că trebuia să ţin locul tuturor femeilor din *camera* aceea! Nu mai eram eu însămi pentru el, pe cât nu sunt regina Victoria. Ţineam locul dintr-o dată tuturor femeilor de acolo. A fost uimitor! Pe cuvântul meu, parcă ţineam locul unui întreg harem...

Ochii lui Gudrun scânteiau, obrajii erau înfierbântaţi şi avea un aer ciudat, exotic şi ironic. Ursula fu pe loc fascinată – şi totuşi stânjenită.

Trebuiau să se pregătească pentru cină. Gudrun coborî într-o rochie îndrăzneaţă, din mătase verde aprins, cu borduri aurii, cu un corsaj de catifea verde şi o bentiţă ciudată, alb cu negru, în jurul capului. Era cu adevărat uluitor de frumoasă şi toată lumea o observă. Gerald era în starea aceea de vitalitate şi strălucire când arăta extrem de chipeş. Birkin îi urmărea cu o privire ageră, zâmbitoare şi puţin răutăcioasă, iar Ursula aproape că-şi pierdu capul. În jurul mesei lor părea că pluteşte o vrajă, o vrajă aproape orbitoare, ca şi cum ar fi fost puşi într-o lumină mai puternică decât restul oamenilor din salon.

— Nu-ţi place să fii în locul acesta? Nu-i aşa că zăpada e minunată? Observi cum face ca totul să pară mai frumos? E de-a dreptul încântător. Te simţi cu adevărat *übermenschlich*[182].

---

[181] Nume obişnuit pentru un cocoş, cu o referire tradiţională la apetitul sexual.

[182] Supraomenesc (germ.), un cuvânt asociat în principal cu Friedrich

— Chiar aşa, exclamă Ursula. Dar asta nu se datorează oare faptului că nu suntem în Anglia?

— O, ba da, zise Gudrun. Nimeni nu s-ar simţi aşa în Anglia, pentru simplul motiv că acolo umezeala nu dispare *niciodată*. E de-a dreptul imposibil să faci abstracţie de asta în Anglia, sunt convinsă.

Şi se întoarse din nou la mâncarea ei. Vibra de un entuziasm aprins.

— E adevărat, spuse Gerald. Niciodată nu este acelaşi lucru în Anglia. Dar poate că noi nu vrem să fie – poate că e ca şi cum ai aduce o lumină prea aproape de depozitul cu pulbere pentru a face abstracţie de asta în Anglia. Cu toţii ne temem de ceea ce s-ar putea întâmpla dacă toată lumea ar trece peste asta.

— Dumnezeule, strigă Gudrun, dar n-ar fi oare minunat dacă întreaga Anglie ar exploda pur şi simplu ca un foc de artificii?

— Nu s-ar putea, răspunse Ursula. Toţi sunt prea umezi, pulberea e udă în ei.

— Nu sunt sigur de asta, răspunse Gerald.

— Nici eu, zise Birkin. Când englezii încep cu adevărat să-şi iasă din fire, *en masse*, e timpul să-ţi astupi urechile şi să fugi.

— N-au să facă asta niciodată, spuse Ursula.

— O să vedem, adăugă el.

— Nu-i aşa că-i minunat, zise Gudrun, că poţi să fii recunoscător faptului că ai ieşit din ţară! Mie nu-mi vine să cred, mă simt atât de entuziasmată de când am pus piciorul pe un tărâm străin. Mi-am spus: „Iată o nouă creatură care păşeşte în viaţă.”

— Nu fi prea dură cu bătrâna şi sărmana Anglie, spuse Gerald. Deşi o blestemăm, o iubim cu adevărat.

Ursulei i se păru că există un oarecare cinism în aceste vorbe.

— E posibil, zise Birkin. Dar este vorba de o iubire al naibii de incomodă: precum iubirea faţă de un părinte în vârstă care suferă teribil din cauza unei complicaţii, a unor

---

Nietzsche.

boli pentru care nu există leac.

Gudrun îl privi cu ochii mari şi negri.

— Crezi că nu există leac? întrebă ea, în stilul ei pertinent.

Dar Birkin ezită. Nu voia să răspundă la o asemenea întrebare.

— Dacă e vreo speranţă ca Anglia să devină realistă? Dumnezeu ştie. Există o mare lipsă de realism acum; toţi parcă se ţin cu dinţii de nerealism. Ar putea fi realistă dacă n-ar exista englezi.

— Crezi că englezii vor trebui să dispară? se interesă Gudrun.

Era ciudat felul în care îşi arăta interesul evident pentru răspunsul lui. Chiar soarta ei ar fi putut să depindă de asta. Ochii ei negri şi dilataţi se opriră asupra lui Birkin, de parcă ar fi putut extrage adevărul despre viitor din el, ca dintr-un instrument de prezicere.

Era palid, apoi răspunse, fără nici un chef:

— Ei bine, ce le-a mai rămas, în afară de dispariţie? Trebuie să dispară din propria lor tagmă de englezi, în orice caz.

Gudrun îl urmărea de parcă ar fi fost hipnotizată, cu ochii mari şi fixaţi asupra lui.

— Dar ce vrei să spui prin dispariţie? insistă ea.

— Da, vrei să spui o schimbare a opiniilor? se amestecă Gerald.

— Nu vreau să spun nimic, de ce-aş vrea asta? întrebă Birkin. Sunt englez şi am plătit un preţ pentru asta. Nu pot vorbi despre Anglia, nu pot vorbi decât în numele meu.

— Da, răspunse Gudrun încet. Iubeşti Anglia nespus, o iubeşti *enorm*, Rupert.

— Şi o părăsesc, răspunse el.

— Nu, nu pentru totdeauna. Ai să te întorci, spuse Gerald, dând din cap înţelept,

— Se spune că păduchii părăsesc un trup muribund, spuse Birkin cu o sclipire de amărăciune. Aşadar, părăsesc Anglia.

— A, dar ai să te întorci, zise Gudrun cu un zâmbet

răutăcios.

— *Tant pis pour moi*[183].

— Ce supărat e pe propria ţară mamă! râse Gerald, amuzat.

— A, un patriot! spuse Gudrun, cu o expresie asemănătoare unei ironii.

Birkin refuză să mai răspundă.

Gudrun îl urmări nemişcată câteva secunde. Apoi se întoarse cu spatele. Se sfârşise. Puterea ei magică de a prezice viitorul prin el se terminase. Simţea deja un cinism pur. Îl privi pe Gerald. Era încântător, îi părea ca o bucăţică de radium. Simţea că ar putea să se autoconsume şi să cunoască totul, prin intermediul acestui metal fatal şi viu. Îşi zâmbi la gândul acestei închipuiri. Şi ce ar face oare ea, după ce se va fi autodistrus? Căci dacă spiritul, fiinţa integrală este destructibilă, Materia este indestructibilă.

Gerald arăta strălucitor şi indiferent, uimit pe moment. Ea îşi întinse braţul ei frumos, cu mâneca diafană de tul verde, şi-i atinse bărbia cu degetele ei gingaşe de artistă.

— Atunci ce sunt? întrebă ea, cu un zâmbet ciudat şi subtil.

— Ce? i-o întoarse el, cu ochii dilatându-se deodată de mirare.

— Gândurile tale.

Gerald arăta ca un om care acum se trezeşte.

— Cred că nu m-am gândit la nimic, răspunse el.

— Chiar aşa? îl întrebă ea, cu un râs serios în voce.

Iar lui Birkin i se părea că ea-l ucisese pe Gerald, prin acea atingere ironică.

— A, exclamă Gudrun, dar să bem în cinstea Britaniei, haideţi să bem în cinstea ei.

În vocea ei părea să se resimtă o disperare sălbatică. Gerald râse şi umplu paharele.

— Cred că Rupert vrea să spună, începu el, că din punct de vedere *naţional* toţi englezii trebuie să moară, astfel încât să poată exista individual şi...

— ...din punct de vedere super-naţional, interveni Gudrun

[183] Cu atât mai rău pentru mine. (fr.)

cu o grimasă uşor ironică, ridicând paharul.

A doua zi coborâră în gara micuţă din Hohenhausen, la capătul liniei ferate montane. Peste tot era zăpadă, un leagăn alb, perfect de zăpadă, proaspăt şi îngheţat, întinzându-se în sus, pe ambele părţi ale văii, cu piscuri înnegrite şi întinderi albe de argint, înălţate spre cerul de un albastru pal.

În timp ce păşeau pe peronul pustiu, învăluit peste tot doar de zăpadă, Gudrun dădu înapoi de parcă inima i-ar fi îngheţat.

— Doamne, Jerry, spuse ea, întorcându-se către Gerald, cu o intimitate neaşteptată, acum chiar că ai reuşit.

— Ce anume?

Făcu un gest abia perceptibil, arătând în stânga şi în dreapta ei.

— Priveşte!

Părea că-i e teamă să continue. El râse.

Se aflau în inima munţilor. De sus, pe ambele laturi ale muntelui, se întindea pătura albă de zăpadă, aşa încât păreai mic şi neînsemnat în valea cerului pur, unde totul era ciudat de radios, implacabil şi tăcut.

— Te face să te simţi atât de mic şi singuratic, spuse Ursula, întorcându-se către Birkin şi punându-şi mâna pe braţul lui.

— Nu-ţi pare rău că ai venit, nu? o întrebă Gerald pe Gudrun.

Ea avea o expresie de îndoială. Ieşiră din gară printre nămeţii de zăpadă.

— A, spuse Gerald, adulmecând aerul în extaz, e perfect. Uite şi sania noastră. O să mergem puţin pe jos, să alergăm puţin de-a lungul drumului.

Gudrun, care era întotdeauna plină de îndoială, îşi aruncă haina greoaie în sanie, şi el făcu la fel, şi porniră la drum. Deodată ea-şi aruncă privirile în sus şi începu să alerge de-a lungul drumului acoperit de zăpadă, trăgându-şi căciula peste urechi. Rochia ei albastră, strălucitoare, flutura în vânt, iar şosetele groase, de culoare stacojie, străluceau în contrast cu albul zăpezii. Gerald o urmări: părea că aleargă

către destinul ei şi-l lasă pe el în urmă. O lăsă să se îndepărteze puţin, apoi, relaxându-şi membrele, se duse după ea.

Pretutindeni era zăpadă adâncă şi tăcută. Streşini mari, încărcate de zăpadă, atârnau peste marginea acoperişurilor late ale caselor tiroleze care erau cufundate în zăpadă până la tocurile ferestrelor. Ţărănci cu fuste lungi, purtând fiecare câte un şal aruncat peste umeri şi cizme groase pentru zăpadă, se opreau din drum ca să uite la fata molatică şi hotărâtă care alerga cu o asemenea repeziciune uimitoare de bărbatul care aproape o depăşea, dar care nu putea să o întreacă.

Trecură de hanul cu jaluzelele pictate şi cu balcon, de câteva căsuţe, pe jumătate îngropate în zăpadă; apoi de gaterul tăcut, şi el îngropat în zăpadă, lângă podul acoperit care traversa un râu ascuns, peste care ei alergară şi intrară în inima întinderilor neatinse de zăpadă. Totul era aşa de tăcut şi emana o albeaţă atât de pură încât era aproape înnebunitor. Dar tăcerea adâncă era cea mai înspăimântătoare, căci îţi izola sufletul şi-ţi împresura inima cu un aer îngheţat.

— E un loc minunat, în ciuda tuturor acestor lucruri, spuse Gudrun, privindu-l în ochi într-un fel ciudat şi plin de înţelesuri.

Sufletul lui Gerald tresări.

— Bine, răspunse el.

O energie electrizantă, aprigă părea că-i curge prin membre, muşchii parcă-i erau supraîncărcaţi, iar mâinile îi erau dure de atâta forţă. Urcară repede de-a lungul drumului de zăpadă care era marcat de crengi uscate de copaci înfipte în el din loc în loc. El şi ea erau izolaţi, precum polii opuşi ai unei teribile surse de energie. Dar se simţeau destul de puternici ca să depăşească îngrădirile vieţii, să treacă dincolo, înspre locurile interzise şi să se întoarcă înapoi.

Birkin şi Ursula alergau şi ei prin zăpadă. Se debarasaseră de bagaje şi aveau un mic avans faţă de sănii. Ursula era încântată şi fericită, dar continua să se

răsucească brusc ca să-l prindă pe Birkin de braţ, ca să fie sigură de prezenţa lui.

— E ceva la care nu m-am aşteptat, spuse ea. E o altă lume, aici.

Intrară într-o câmpie de zăpadă. Acolo fură depăşiţi de sania ai cărei zurgălăi rupseră tăcerea. Abia după ce parcurseră încă un kilometru îi ajunseră pe Gudrun şi pe Gerald pe urcuşul abrupt, lângă stânca rozalie, pe jumătate îngropată.

Apoi intrară într-o vâlcea unde se vedeau pereţi de stâncă neagră şi un râu acoperit de zăpadă, dar în schimb cerul era albastru şi nemişcat. O porniră pe un pod acoperit, bocănind pe scânduri, traversând din nou întinderea de zăpadă, apoi urcară tot mai sus, caii alergau şi ei repede, iar birjarul pocnea din bici şi striga sălbatic şi ciudat „*hue! hue!*”. Treceau încet pe lângă pereţii stâncoşi, care apăreau din nou printre pârtiile şi întinderile de zăpadă. Urcau treptat, din ce în ce mai sus, străbătând aerul rece şi strălucitor al după-amiezii, redus la tăcere de prezenţa iminentă a munţilor şi a troienelor de zăpadă strălucitoare care se ridicau deasupra lor şi care apoi rămâneau în urmă, dedesubt.

În cele din urmă ajunseră pe un mic platou de zăpadă, unde se vedeau ultimele vârfuri acoperite de omăt, ca petalele din inima unui trandafir înflorit. În mijlocul ultimelor văi părăsite ale cerului se afla o clădire singuratică cu pereţi maronii din lemn şi un acoperiş masiv, alb, adâncit şi părăsit în nămeţii de zăpadă. Parcă era un vis! Stătea acolo ca o stâncă ce se prăvălise de pe ultimele povârnişuri abrupte, o stâncă ce luase forma unei case şi care acum era pe jumătate îngropată. Era incredibil că cineva putea locui acolo, nestrivit de toată această teribilă întindere albă şi tăcută, de frigul aspru şi nemilos din jur.

Totuşi săniile urcară elegant până la scară, oamenii alergară până la uşă râzând, entuziasmaţi; podeaua cabanei răsuna a gol, coridorul era umed de zăpadă, dar înăuntru era cald şi primitor.

Nou-veniţii tropăiră pe scările de lemn, urmând-o pe ser-

vitoare. Gudrun şi Gerald luară primul dormitor. Într-o clipă se treziră singuri într-o cameră micuţă, mai mult goală şi cu obloanele trase; peste tot lemnul avea o culoare aurie: pereţii, podeaua, tavanul, uşa, toate erau din acelaşi lemn de pin vopsit în auriu şi primitor. În partea opusă uşii se afla o fereastră, dar destul de joasă, din cauza acoperişului înclinat. Sub grindă se afla o măsuţă cu un lighean şi o cană, iar vizavi, o altă masă cu oglindă. De fiecare parte a uşii erau două paturi cu câte o pilotă enormă, albastră, în carouri.

Acesta era tot mobilierul, fără dulap şi fără vreun confort modern. Aici erau închişi împreună, în această cămăruţă din lemn auriu, cu două paturi acoperite de pilote albastre, în carouri. Se priviră şi râseră, înfricoşaţi de intimitatea golaşă a acestei izolări.

Un om bătu la uşă şi intră cu bagajele. Era un individ solid cu pomeţi lătăreţi, destul de palizi, şi cu o mustaţă aspră şi blondă. Gudrun îl urmări când lăsă bagajele jos, în tăcere şi apoi ieşi cu un tropăit greoi.

— Nu e prea urât, nu? întrebă Gerald.

Camera nu era prea încălzită, aşa că ea tremură uşor.

— E minunat, răspunse Gudrun evaziv. Uită-te la culoarea lambriurilor – e minunat, e ca şi cum ai fi în interiorul unei nuci.

Gerald stătea privind-o, mângâindu-şi mustaţa tăiată scurt lăsându-se pe spate uşor să o privească cu ochii lui pătrunzători şi neîmblânziţi, dominaţi de o patimă constantă care era ca un blestem asupra lui.

Gudrun merse şi se ghemui jos, în faţa ferestrei, plină de curiozitate.

— O, ia te uite! exclamă ea fără să vrea, aproape îndureratã.

În faţă se deschidea o vale închisă sub cerul albastru, ascunsă de ultimele troiene de zăpadă şi stânci negre, iar la capătul ei, precum buricul pământului, era un zid învăluit în alb şi două vârfuri sclipind în lumina amurgului. Chiar în faţă se întindea leagănul de zăpadă tăcută care străbătea povârnişurile semeţe tivite la poale cu câteva pâlcuri de

pini, ca nişte cârlionţi. Dar leagănul zăpezii se întindea până la capătul etern, acolo unde zidurile de omăt şi piatră se ridicau impenetrabile, iar piscurile munţilor se înălţau până aproape de cer. Acesta era centrul, miezul, buricul lumii, acolo unde pământul se îngemăna cu cerul, pur, inabordabil, de netrecut.

Toată această privelişte o umplu de Gudrun de un extaz straniu. Se ghemui în faţa ferestrei, îşi cuprinse faţa în mâini, într-un fel de transă. În cele din urmă ajunsese, îşi atinsese destinaţia. Aici până la urmă îşi încheiase aventura şi se aşezase ca un cristal în mijlocul zăpezii, dispărând.

Gerald se aplecă deasupra ei, privind peste umărul ei. Simţea deja că e singur. Ea era plecată, dispăruse cu totul, iar inima îi era înconjurată de un abur îngheţat. Văzu valea închisă, marea întindere înfundată de zăpadă şi crestele munţilor care se ridicau până la cer. Nu era nici o cale de ieşire. Tăcerea teribilă, frigul şi strălucirea albă a amurgului îl învăluiau din toate părţile, iar ea rămase ghemuită în faţa ferestrei, ca în faţa unui altar, ca o umbră.

— Îţi place? întrebă el, cu o voce care suna detaşată şi străină.

Măcar ar putea să-şi dea seama de prezenţa lui. Dar ea nu făcu altceva decât să-şi întoarcă chipul delicat şi tăcut din faţa privirii lui. Iar el ştiu că ochii ei erau cuprinşi de lacrimi, de propriile ei lacrimi, lacrimi ale religiei ei ciudate, care pe el îl reduceau la zero.

Deodată îşi puse mâna sub bărbia ei şi-i ridică faţa spre el. Ochii ei de un albastru intens, umeziţi de lacrimi, se dilatară de parcă sufletul i-ar fi tresărit. Îl privea printre lacrimi, îngrozită şi cu o uşoară repulsie. Ochii lui de un albastru deschis erau pătrunzători, mijiţi şi nefireşti atunci când o priveau. Buzele ei se deschiseră, în timp ce respira greoi.

Pasiunea se ridică în el, cu fiecare pulsaţie, precum răsunetul unui clopot de bronz, atât de puternic, de impecabil şi de neînfrânt. Genunchii îi erau ţepeni, ca de plumb, aşa cum stătea aplecat deasupra chipului ei molatic, cu buzele deschise şi ochii măriţi, ca şi cum ar fi

fost supuşi unei profanări ciudate. Sub strânsoarea mâinii lui, bărbia ei era neînchipuit de moale şi mătăsoasă. El se simţea neînduplecat precum iarna, mâinile lui erau ca un metal viu, invincibile, de neînfrânt. Inima îi răsuna ca un clopot care avea ecou în sufletul lui.

O cuprinse în braţe. Era moale, inertă şi impasibilă. În tot acest timp ochii ei, din care lacrimile nu se uscaseră, erau dilataţi ca într-un fel de stare hipnotică, plină de fascinaţie şi neajutorare. EI era supraomenesc de puternic şi de neînfrânt, de parcă ar fi fost investit cu puteri supranaturale.

O ridică aproape şi o cuibări la pieptul lui. Moliciunea ei, greutatea trupului inert şi relaxat, lipit de propriul lui trup încărcat de energie, cu membre grele, ca ale unei statui din bronz, provoca în el o dorinţă care l-ar fi distrus dacă n-ar fi fost împlinită. Ea se mişcă agitată, încercând să se desfacă din strânsoarea lui. Inima lui se aprinse ca o flacără îngheţată şi o cuprinse într-o strânsoare ca un cleşte. Mai degrabă era în stare să o distrugă decât să fie refuzat.

Dar forţa copleşitoare a trupului său era o greutate prea mare pentru ea. Se relaxă din nou şi stătu moale şi supusă, răsuflând greoi ca într-un uşor delir. Iar lui i se părea că e atât de dulce, că e o eliberare atât de binecuvântată, încât mai degrabă ar fi fost în stare să treacă printr-un chin veşnic decât să renunţe chiar şi la o singură secundă din fericirea aceasta de neimaginat.

— Doamne, i se adresă el, cu faţa transfigurată şi ciudată, ce urmează?

Ea stătea extrem de liniştită, cu un chip nemişcat, copilăros, şi ochi întunecaţi, privindu-l. Era pierdută, se rostogolea în neant.

— Am să te iubesc mereu, spuse el, privind-o.

Dar ea nu-l auzi. Stătea doar acolo, privindu-l ca pe ceva pe care nu-l putea înţelege, aşa cum un copil se uită la un om matur fără vreo speranţă că l-ar putea descifra, ci doar într-un mod supus.

El o sărută, îi sărută ochii închişi, în aşa fel încât să nu mai fie nevoită să-l privească. Îşi dorea ceva acum, o

recunoaştere, vreun semn, o acceptare din partea ei. Dar ea nu făcea altceva decât să stea liniştită, cu o atitudine copilăroasă, distantă, asemenea unui copil care e copleşit şi nu mai înţelege nimic, ci doar se simte pierdut. O sărută din nou şi renunţă.

— Vrei să coborâm să servim cafea şi *Kuchen*[184]? o întrebă el.

În dreptul ferestrei se vedea cum se lasă amurgul albastru ca de ardezie. Ea închise ochii, închizând în ea monotonia aceasta a unei uimiri moarte şi-i deschise din nou spre lumea de zi cu zi.

— Da, spuse ea scurt, recăpătându-şi voinţa ca la apăsarea unui resort.

Apoi se duse din nou la fereastră. Înserarea albastră se lăsase peste întinderea de zăpadă şi peste pârtiile imense şi palide. Dar vârfurile înzăpezite, care atingeau cerul, erau rozalii, strălucind ca un buchet de flori luminoase şi imateriale în lumea cerească de deasupra, atât de minunat şi neomenesc.

Gudrun observă toată minunăţia lor, ştia cât de nemuritor de frumoase erau, ca nişte pistile trandafirii de zăpadă arzătoare în lumina albastră, crepusculară a cerului. Vedea toate astea, le cunoştea, dar nu făceau parte din ea. Era despărţită de ele, exclusă, un suflet izolat.

Cu o ultimă privire plină de regret, se întoarse cu spatele şi începu să-şi aranjeze părul. El desfăcuse bagajele şi aştepta, urmărind-o. Se ştia urmărită. Asta o făcea să se grăbească puţin şi să fie nervoasă în mişcări.

Coborâră în hol, amândoi cu o expresie ciudată, ca de pe altă lume, pe chip şi cu o strălucire în ochi. Îi văzură pe Birkin şi pe Ursula stând la masa lungă din colţ, aşteptându-i.

„Cât de frumos şi natural arată împreună”, se gândi Gudrun, cu gelozie. Îi invidia pentru spontaneitatea, pentru mulţumirea lor copilăroasă la care ea nu avea niciodată acces. Pentru ea ei erau ca nişte copii.

— Ce *Kranzkuchen*! exclamă Ursula pofticioasă. E atât de

[184] Prăjituri (germ.).

bun.

— Da, spuse Gudrun. Putem să servim *Kaffee mit Kranzkuchen*[185]? adăugă ea adresându-i-se chelnerului.

Apoi se aşează pe bancă lângă Gerald. Birkin, care-i privea, simţea că-l cuprinde o stare de duioşie.

— Cred că locul acesta e chiar minunat, Gerald, spuse el; *prachtvoll* şi *wunderbar* şi *wunderschön* şi *unbeschreiblich*[186] şi toate celelalte adjective în germană.

Gerald zâmbi uşor.

— Îmi place, spuse el.

Mesele, dintr-un lemn alb, dat la rindea, erau aşezate de-a lungul a trei laturi ale camerei, ca într-o *Gasthaus*[187]. Birkin şi cu Ursula stăteau cu spatele la perete, care era din lemn vopsit, iar Gerald cu Gudrun stăteau într-un colţ, aproape de ei, lângă sobă. Era un loc destul de spaţios, cu un bar micuţ, la fel ca într-un han de ţară, dar foarte simplu şi fără mobilă multă, iar totul era din lemn vopsit, tavanul, pereţii şi podeaua, singura mobilă fiind mesele şi băncile care erau amplasate pe trei laturi, soba mare verde, barul şi uşile pe a patra latură. Ferestrele erau duble şi neacoperite, căci abia se lăsase înserarea.

Veni şi cafeaua – fierbinte şi bună – şi un întreg colac de cozonac.

— Un *Kuchen* întreg! exclamă Ursula. Ţie ţi-au dat mai mult decât nouă. Vreau din al tău.

Mai erau şi alţi oameni în încăpere. Birkin descoperise zece în total: doi artişti, trei studenţi, un bărbat cu soţia lui şi un profesor cu cele două fiice ale sale, toţi nemţi. Cei patru englezi, fiind nou-veniţi, stăteau într-un ungher avantajos[188] de unde urmăreau totul. Nemţii băgaseră capul pe uşă, îi spuseră chelnerului ceva şi plecară din nou. Nu era vremea cinei, aşa că nu intrară în sufragerie, ci plecară, după ce-şi schimbară ghetele, în *Reunionsaal*[189].

---

[185] Cafea cu cozonac în formă de colac (germ.).
[186] Splendid, minunat, foarte frumos, de nedescris (germ.).
[187] Han (germ).
[188] Din Macbeth, I.VI.7.
[189] Salon (germ.-aus.).

Musafirii englezi auzeau acordurile răzleţe ale unei ţitere, zdrăngănitul unui pian, râsete răzleţe, strigăte şi cântări şi un uşor zumzet de voci. Întreaga clădire fiind din lemn, părea că sunetele se aud pretutindeni, ca un zgomot de tobe, dar în loc ca fiecare zgomot anume să se audă mai tare, se auzea mai încet, aşa încât sunetul ţiterei părea imperceptibil, ca şi cum o ţiteră în miniatură ar fi cântat undeva, iar pianul părea să fie unul mic, asemenea unei spinete.

După ce terminară cafeaua apăru şi gazda. Era un tirolez masiv, cu pomeţi lătăreţi, cu piele palidă, ciupită de vărsat, şi o mustaţă bogată.

— Vreţi să mergeţi în *Reunionsaal* să vă prezint celorlalţi domni şi doamne? întrebă el, aplecându-se înainte şi zâmbind, dezvelindu-şi dinţii mari şi puternici.

Ochii lui albaştri trecură rapid de la unul la altul – nu prea se simţea în largul lui cu englezii ăştia. Nu se prea simţea în largul lui pentru că nu vorbea engleza şi nu era sigur dacă ar trebui să încerce să-şi folosească franceza.

— Vrei să mergem în *Reunionsaal* şi să facem cunoştinţă cu ceilalţi? repetă Gerald, râzând.

Urmă o ezitare de o clipă.

— Cred că mai bine... mai bine am sparge gheaţa, adăugă Birkin.

Femeile se ridicară, destul de îmbujorate. Iar silueta gazdei, ca a unui *Wirt*[190], neagră, asemenea unui gândac, cu umeri laţi, păşi supusă în faţă, către locul de unde venea zgomotul. Deschise uşa şi-i pofti pe cei patru străini în sala de reuniuni.

Deodată se lăsă tăcerea şi întregul grup fu cuprins de o uşoară stingherealã. Nou-veniţii avură senzaţia multor chipuri blonde care priveau în direcţia lor. Gazda se înclină în faţa unui bărbat scund, cu aspect energic, cu mustăţi mari, şi-i spuse pe o voce înceată:

— *Herr Professor, darf ich Sie vorstellen*[191]...

Profesorul reacţionă prompt şi energic. Se înclină uşor în

[190] Boier (germ.).

[191] Domnule profesor, îmi permiteţi să vă prezint... (germ.).

faţa englezilor, zâmbind şi îşi luă imediat o atitudine binevoitoare.

— *Nehmen die Herrschaften teil an unserer Unterhaltung?*[192] spuse el cu o suavitate viguroasă, pe când vocea i se modula în timp ce formula întrebarea.

Cei patru englezi zâmbiră, înaintând atenţi şi stânjeniţi către mijlocul camerei. Gerald, care se făcea purtătorul lor de cuvânt, spuse că ar dori să ia parte la adunarea lor. Gudrun şi Ursula, care râdeau, entuziasmate, simţeau ochii tuturor bărbaţilor aţintiţi asupra lor şi-şi ridicară capetele, privind aiurea şi simţindu-se ca nişte regine.

Profesorul anunţă numele celor prezenţi, *sans cérémonie*[193]. Se făcură plecăciuni cui trebuia şi cui nu trebuia. Toată lumea era prezentă, mai puţin acel bărbat cu soţia lui. Cele două fiice ale profesorului, înalte, cu tenul neted şi înfăţişare atletică, cu bluze croite simplu, de culoare bleumarin, şi fuste din loden, cu gâturile lungi, puternice, ochi limpezi albaştri şi părul strâns cu grijă sub o bentiţă, se înclinară şi apoi se retraseră; cei trei studenţi făcură o plecăciune adâncă, în speranţa umilă că vor face impresia unei deosebite bune creşteri; apoi mai era un bărbat slab, cu pielea oacheşă, cu ochi mari, o creatură ciudată, precum un copil, mişcându-se rapid ca un spiriduş şi care se înclină uşor; tovarăşul lui, un tânăr masiv, blond, îmbrăcat elegant, roşi până în albul ochilor şi se înclină foarte adânc.

Se terminase.

— *Herr* Loerke[194] ne recita ceva în dialectul din Köln,

[192] Se pare că ceea ce a intenţionat Lawrence să scrie era: „N-ar dori doamnele şi domnii să ia parte la adunarea noastră?" Dar *Unterhaltun*g înseamnă conversaţie, aşa că ar fi trebuit să folosească cuvântul *Vergnügungen*.

[193] Fără ceremonie (fr.).

[194] E posibil ca Lawrence să se fi gândit la remarcabilul arhitect şi inginer proiectant german Walter Gropius (1883-1969) atunci când l-a imaginat pe Loerke, deşi numele şi felul său de a fi sunt clar inspirate de Loki, fratele lui Odin din mitologia teutonă. Loki întruchipa focul distructiv, şi era un intrigant şi un şarlatan. O dată cu apariţia creştinismului, a început să fie privit din ce în ce mai mult drept personificarea răului.

spuse profesorul.

— Să ne ierte că l-am întrerupt, adăugă Gerald, am dori foarte mult să-l auzim.

Imediat urmară o scrie de plecăciuni şi li se oferiră nişte scaune. Gudrun şi Ursula, Birkin şi Gerald se aşezară pe canapelele moi lipite de perete. Camera avea doar lambriuri din lemn vopsit, la fel ca şi restul casei. Mai avea un pian, canapele, scaune şi câteva mese cu cărţi şi reviste. Deşi era total lipsită de decoraţiuni, cu excepţia sobei mari, de culoare albastră, atmosfera era intimă şi plăcută.

Herr Loerke era un om mărunt, cu o figură copilăroasă, cu un cap rotund, bucălat, cu o privire sensibilă şi ochi plini, ageri ca ai unui şoricel. Aruncă priviri rapide străinilor şi rămase distant.

— Vă rugăm, continuaţi să recitaţi, spuse suav profesorul, cu un uşor aer autoritar.

Loerke, care stătea cocoşat pe taburetul de la pian, clipi şi nu răspunse.

— Ne-ar face mare plăcere, spuse şi Ursula, care-şi tot pregătise fraza în germană timp de câteva minute.

Apoi, brusc, bărbatul mărunt şi tăcut se ridică de pe scaun, se îndreptă către auditoriu şi reluă exact din momentul în care se întrerupsese mai înainte, cu o voce stăpânită şi ironică, imitând o ceartă între o bătrână din Köln şi un paznic de la căile ferate.

Trupul lui era mic şi neîmplinit, ca al unui copil, dar vocea era matură, batjocoritoare, şi mişcările sale aveau o flexibilitate dată de o energie uriaşă, rezultând dintr-o inteligenţă ironică şi pătrunzătoare. Gudrun nu înţelese un cuvânt din monologul său, dar era vrăjită urmărindu-l. Trebuie că era artist, altminteri nimeni n-ar fi putut recita aşa de precis, de fin şi cu atâta onestitate. Nemţii se topeau de râs, când îi ascultau cuvintele ciudate şi hazlii, expresiile pline de savoare, pronunţate în dialect. Şi în mijlocul stării lor fulminate de voioşie, aruncau priviri respectuoase către cei patru englezi, grupul de elită. Gudrun şi Ursula se străduiau să râdă. Toată camera răsuna de hohote de râs. Ochii albaştri ai fetelor profesorului

înotau în lacrimi de râs, iar obrajii cu pielea albă se înroşiseră puternic de plăcere, tatăl scotea hohote uimitoare, iar studenţii stăteau cu capetele aplecate pe genunchi în veselia lor excesivă. Ursula privi în jur uimită, iar hohotele de râs se revărsau involuntar din pieptul ei. O privi pe Gudrun. Gudrun se uită la ea şi cele două surori izbucniră în râs, lăsându-se purtate de situaţie. Loerke se uită la ele rapid, cu ochii săi plini. Birkin chicotea fără să vrea. Gerald Crich stătea drept, cu o expresie strălucitoare de amuzament pe chip. Iar râsetele izbucniră din nou, în cascade năvalnice, fiicele profesorului se zguduiau de râs fără să se poată stăpâni, venele de la gâtul profesorului erau umflate, faţa îi era purpurie şi părea că se sufocă în hohote supreme şi înăbuşite de râs. Studenţii strigau cuvinte pe jumătate articulate, terminate în explozii care nu se mai opreau. Apoi, subit, succesiunea aceea rapidă de cuvinte încetă şi ei continuară să scoată mici hohote de râs. Ursula şi Gudrun îşi şterseră ochii, iar profesorul striga în gura mare:

— *Das war ausgezeichnet, das war famos*[195].

— *Wirklich famos*[196], se auziră fetele sale spunând cu voci obosite şi slabe.

— Iar noi n-am înţeles nimic, exclamă Ursula.

— *O, leider, leider!*[197] exclamă profesorul.

— N-aţi putut să înţelegeţi? ziseră studenţii, dându-şi drumul în cele din urmă la vorbă cu nou-veniţii. *Ja, das ist wirklich schade, das ist schade, gnädige Frau. Wissen Sie...*[198]

Contopirea avu loc, nou-veniţii fură amestecaţi cu ceilalţi, ca nişte ingrediente noi, iar întreaga cameră prinse viaţă. Gerald era în elementul lui, vorbea degajat şi voios, iar chipul îi strălucea de o veselie neobişnuită. Poate că şi Birkin, în cele din urmă, avea să-şi dea frâu liber pornirilor.

---

[195] A fost excelent, a fost magnific! (germ.)

[196] Cu adevărat magnific (germ.).

[197] O, ce păcat, mare păcat! (germ.)

[198] Da, e într-adevăr mare păcat, păcat, stimată doamnă, să ştiţi... (germ.).

Era timid şi reţinut, deşi plin de atenţie.

Ursula fu rugată să cânte *Annie Lowrie*[199], aşa cum îi zicea profesorul. Se lăsă o tăcere plină de respect. Nu mai fusese aşa de măgulită niciodată până acum. Gudrun o acompanie la pian, cântând din memorie.

Ursula avea o voce frumoasă, răsunătoare, dar de obicei îi lipsea încrederea, aşa că strica totul. În această seară se simţea încrezătoare, fără nici o oprelişte. Birkin era reţinut, iar ea strălucea mai mult ca o reacţie la această rezervă a lui, căci nemţii o făceau să se simtă importantă şi infailibilă şi câştigase o încredere în sine care era exagerată. Se simţea asemenea unei păsări sub cerul liber, bucurându-se nespus de armonia cântecului în zbor, precum mişcarea aripilor unei păsări purtate de vânt, planând şi jucându-se în aer. Ea cânta cu mult sentiment, susţinută de atenţia extatică a celor din jur. Era foarte fericită, singură cu cântecul ei, plină de mândria puterii şi a forţei pe care le manifesta asupra tuturor acelor oameni şi asupra ei însăşi, străduindu-se plină de recunoştinţă, provocând nemţilor o satisfacţie nemăsurată.

În final, nemţii fură cu toţii mişcaţi, plini de admiraţie, de o melancolie duioasă, şi o lăudau pe un ton molatic, respectuos, incapabili de a spune prea multe.

— *Wie schön, wie rührend! Ach, die Schottischen Lieder, sie haben so viel Stimmung! Aber die gnädige Frau hat eine wunderbare Stimme; die gnädige Frau ist wirklich eine Künstlerin, aber wirklich!*[200]

Ursula era radioasă şi fermecătoare, precum o floare în soarele dimineţii. Simţea că Birkin se uită la ea, de parcă ar fi fost gelos pe ea, iar sânii îi tresăltau şi venele parcă îi erau aurite. Era la fel de fericită ca soarele care tocmai sfâşie norii. Şi toată lumea părea să fie plină de admiraţie şi bucuroasă, totul era perfect.

---

[199] Adică *Annie Laurie*, poem scris de poetul scoţian William Douglas (1672-1748). Rearanjat şi pus pe muzică de Lady John Douglas Scott (1810-1900).

[200] Cât de frumos, cât de emoţionant! A, cântecele scoţiene sunt pline de trăiri emoţionale! Dar stimata doamnă are o voce *minunată*! Stimata doamnă e o adevărată artistă, zău aşa! (germ.)

După cină vru să iasă afară o clipă ca să arunce o privire în jur. Grupul încercă să o facă să renunţe, căci era groaznic de frig. Dar ea nu voia decât să arunce o privire, le explică.

Toţi patru se înfofoliră gros şi ieşiră într-o atmosferă nedefinită, imaterială, plină de zăpadă întunecată şi de fantome dintr-o lume a cerurilor care proiectau umbre ciudate în faţa stelelor. Era într-adevăr frig, un frig muşcător, înfricoşător, neobişnuit de tăios. Ursulei nu-i venea să creadă ce aer respira. Părea că e o prezenţă conştientă, răuvoitoare în răceala lui extremă şi intenţionat ucigătoare.

Totuşi era minunat, ca o beţie, o tăcere a zăpezii întunecate, nevăzute, a unei Prezenţe Neştiute aflată între ea şi lucrurile vizibile, între ea şi stelele strălucitoare. Vedea constelaţia Orion ridicându-se pe cer. Ce minunată era, îndeajuns ca să te facă să strigi cu toate puterile.

Şi peste tot împrejur se afla leagănul acesta de zăpadă, iar sub picioare se simţea zăpada tare pătrunzând cu o răceală ascuţită prin tălpile ghetelor ei. Era noapte şi tăcere. Îşi închipuia că poate auzi stelele. Îşi imagina că aude mişcarea clară cerească şi muzicală a stelelor, chiar foarte aproape. Părea o pasăre care zboară printre mişcarea lor armonioasă.

Şi se agăţă mai aproape de Birkin. Deodată îşi dădu seama că nu ştie la ce se gândea el. Nu ştia pe unde îi umblă gândurile.

— Dragul meu, spuse ea, oprindu-se ca să-l privească.

Chipul lui era palid, ochii întunecaţi şi parcă erau cuprinşi de o uşoară sclipire în lumina stelelor. Şi el îi văzu chipul molatic, întors spre el, foarte aproape. O sărută dulce.

— Ce s-a întâmplat? o întrebă el.

— Mă iubeşti? întrebă ea.

— Prea mult, răspunse Birkin încet.

Ursula se strânse mai aproape de el.

— Nu prea mult, insistă ea.

— Ba prea mult, spuse el aproape trist.

— Şi asta te întristează, faptul că eu sunt totul pentru tine? întrebă ea gânditoare.

El o strânse aproape de pieptul lui, sărutând-o, şi spuse, aproape fără să fie auzit:

— Nu, dar mă simt ca un cerşetor, mă simt sărac.

Ea tăcu, privind stelele. Apoi îl sărută.

— Să nu te simţi ca un cerşetor, insistă ea, melancolică. Nu e puţin lucru că mă iubeşti.

— Dar e puţin lucru dacă te simţi sărac, nu? replică el.

— De ce? De ce ar trebui să fie aşa? întrebă ea.

El stătu nemişcat, în aerul teribil de rece care trecea invizibil peste piscurile munţilor, şi o cuprinse în braţele sale.

— N-aş suporta locul ăsta rece şi veşnic fără tine, spuse el. Nu l-aş putea suporta, ar ucide licărul vieţii din mine.

Deodată ea-l sărută din nou.

— Urăşti asta? îl întrebă ea mirată şi nedumerită.

— Dacă n-aş putea să fiu aproape de tine, dacă tu n-ai fi lângă mine, aş urî asta. N-aş putea suporta, răspunse el.

— Dar oamenii sunt drăguţi, zise ea.

— Vreau să spun zăpada, liniştea, frigul, veşnicia îngheţată, adăugă el.

Ea se miră. Apoi sufletul i se întoarse către el, cuibărindu-se inconştient la pieptul lui.

— Da, e bine că ne e cald şi suntem împreună, zise ea.

Apoi se întoarseră acasă. Văzură luminile aurii ale hotelului strălucind în întunericul tăcerii de zăpadă, mici, în depărtare, ca un ciorchine de boabe galbene. Părea un mănunchi de raze de soare, micuţe şi portocalii în mijlocul întunericului zăpezii. În spate, se ridica umbra înaltă a unui pisc, acoperind stelele, precum o fantomă.

Se apropiară de casă. Văzură un bărbat care ieşea din clădirea întunecată, cu o lanternă care împrăştia o lumină aurie, făcând ca picioarele lui negre să se mişte într-un cerc de zăpadă. Era o siluetă mică şi întunecată conturată pe zăpada opacă. Descuie uşa unui hangar. Un miros fierbinte, de animale, de vite, aproape ca de carne, se răspândi în aerul teribil de rece. Văzură rapid două vaci în staulul întunecat, apoi uşa se închise din nou şi nu se mai văzu nici o undă de lumină. Ursula îşi aminti din nou de casa ei, de

ferma Marsh, de copilăria ei şi de călătoria la Bruxelles şi, în mod ciudat, de Anton Skrebenski[201].

O, Doamne, cum să suporţi asta, acest trecut care dispăruse în neant? Mai putea oare suporta ideea că a existat vreodată? Privi în jur la această întindere tăcută, cerească de zăpadă, învăluită în noaptea înstelată şi frig crâncen. Era o altă lume, ca imaginile dintr-o lanternă magică, Marsh, Cossethay, Ilkeston[202] iluminate de o lumină obişnuită, dar ireală. Exista o Ursulă ireală ca o umbră, un întreg joc de umbre al unei vieţi ireale. Era la fel de ireal şi circumscris precum spectacolul magic al unei lanterne. Îşi dorea ca toate diapozitivele să fie rupte. Îşi dorea ca totul să dispară pentru totdeauna, asemenea unui diapozitiv de sticlă care se sparge. Voia să nu mai aibă nici un fel de trecut, să coboare de pe povârnişurile cerului în acest loc, împreună cu Birkin, şi să nu se fi ridicat prin muncă din obscuritatea copilăriei şi a educaţiei ei încet, murdară toată. Simţea că acea amintire e un truc oribil care i se înscenează. Cine decretase că ea trebuia să-şi „amintească”? De ce oare să nu se cufunde într-o uitare pură, să renască fără vreo amintire sau fără păcatele vieţii trecute? Era împreună cu Birkin, tocmai prinsese viaţă, aici, în zăpada înaltă, în lumina stelelor. Ce avea ea de-a face cu părinţii şi antecedentele ei? Ştia că e o altă persoană, rezămislită, nu avea tată sau mamă, nici o altă legătură anterioară, era ea însăşi, pură şi argintie, aparţinea numai totului pe care-l alcătuia cu Birkin, un tot care scotea sunete mai grave, răsunând în inima universului, în inima realităţii, acolo unde ea nu existase până atunci.

Chiar şi Gudrun era o entitate separată, distinctă, unitară, neavând nimic de-a face cu acest sine, cu Ursula, aflată în noua lume a realităţii ei. Acea lume veche a umbrelor, apăsarea trecutului, toate astea trebuiau să

[201] Fiul unui imigrant polonez, ofiţer în Armata britanică, de care Ursula se îndrăgosteşte în romanul *Curcubeul*. Se logodesc, dar spre finalul romanului Ursula rupe relaţia, iar Skrebenski se căsătoreşte cu fiica colonelului său.

[202] Oraş în Derbyshire, pe atunci cunoscut pentru minele de cărbune şi tricotajele sale.

dispară! Se ridică liberă pe aripile J noii ei condiţii.

Gudrun şi cu Gerald nu intraseră înăuntru. Urcaseră până sus, în vale, în faţa casei, nu aşa cum făcuseră Ursula şi Birkin, care merseseră până la deluşorul din dreapta. Gudrun era mânată de o dorinţă ciudată. Voia să se avânte în zăpadă tot mai mult până ajunse la capătul văii pline de zăpadă. Apoi dori să urce peretele alb de netrecut şi să escaladeze până dincolo, înspre piscurile care se înălţau ca nişte petale ascuţite, în inima acestui miez îngheţat şi misterios al lumii.

Simţea că acolo, dincolo de zidul ciudat şi orb, teribil, de zăpadă şi stâncă, acolo, în miezul lumii mistice, printre ultimele piscuri, în centrul răsucit înspre interior al tuturor lucrurilor, se afla împlinirea ei. Ce bine dac-ar putea ajunge acolo, singură, şi să păşească în interiorul miezului de zăpadă veşnică şi al piscurilor semeţe, nemuritoare de zăpadă şi stâncă! Ar deveni una cu toate astea, ar fi ea însăşi tăcerea eternă, infinită, centrul îngheţat, adormit şi atemporal al marelui Tot.

Se întoarseră înapoi acasă, spre *Reunionsaal*. Era curioasă să vadă ce se întâmplă. Bărbaţii de acolo o incitau, îi stârneau curiozitatea. Pentru ea era un nou gust al vieţii, iar ei stăteau cucernici în faţa ei şi, totuşi, aşa de plini de viaţă.

Petrecerea era zgomotoasă. Dansau cu toţii *Schuhplatteln*, un dans tirolez în care băteai din palme şi aruncai partenera în aer în momentul culminant. Nemţii erau cu toţii pricepuţi – erau în mare parte din München. Şi Gerald era în formă. Într-un colţ zdrăngăneau trei ţitere. Era o scenă plină de mare animaţie şi învălmăşeală. Profesorul o iniţia pe Ursula în ale dansului, bătând din picioare, din palme şi aruncând-o în sus cu o forţă şi un elan uimitor. Când se apropie punctul culminant, chiar şi Birkin se comportă curajos cu una dintre fiicele profesorului, tânără şi voinică, şi ea fu extrem de fericită. Toţi dansau şi în jur era o agitaţie zgomotoasă de neîntâlnit.

Gudrun privea încântată. Podeaua solidă din lemn răsuna de izbituri de călcâie, aerul tremura de bătăi de palme şi de

muzica ţiterelor, iar în jurul lămpilor atârnate de tavan plutea un praf auriu.

Deodată dansul luă sfârşit. Loerke şi studenţii se repeziră până afară să aducă băuturile. Se auzi un amestec agitat de voci, un clinchet al capacelor de halbe şi oameni care strigau: *„Prosit! Prosit!”*[203]. Loerke era prezent pretutindeni, ca un spiriduş, sugerând femeilor diverse băuturi, făcând câte o glumă îndoielnică, uşor riscantă cu bărbaţii, încurcând şi înşelând chelnerul.

Voia foarte mult să danseze cu Gudrun. Din prima clipă în care o văzuse, îşi dorise să facă cunoştinţă cu ea. Instinctiv şi ea simţi asta şi-l aştepta să vină spre ea. Dar un fel de supărare îl ţinu departe de ea, aşa că ea-şi închipui că nu o place.

— Vreţi să dansaţi *Schuhplatteln, gnädige Frau*? i se adresă tânărul blond, masiv, care-l însoţea pe Loerke.

Era prea molatic, prea umil pentru gustul lui Gudrun. Dar ea voia să danseze şi tânărul blond, pe care-l chema Leitner, era destul de chipeş prin felul lui de a fi, stingherit şi uşor nedemn, o umilinţă ce ascundea o oarecare frică. Îl acceptă drept partener.

Ţiterele răsunară din nou, iar dansul începu. Gerald se afla în fruntea lor, râzând, împreună cu una dintre fiicele profesorului. Ursula dansa cu unul dintre studenţi, Birkin cu cealaltă fiică a profesorului, profesorul cu *Frau* Kramer, iar restul bărbaţilor dansau împreună, cu la fel de mult zel ca şi când ar fi avut femei drept partenere.

Pentru că Gudrun dansase cu tânărul bine făcut, molatic, Loerke părea mai supărat şi exasperat decât fusese vreodată şi se făcea că nu bagă de seamă prezenţa ei în încăpere. Asta o irită pe Gudrun, dar se resemna dansând cu profesorul, care era puternic precum un taur matur şi viguros şi la fel de energic şi sălbatic. Nu-l putea suporta şi-l privea cu un ochi critic; totuşi îi făcea plăcere să se avânte la dans şi să fie aruncată în aer în clipele lui de entuziasm aspru şi viguros. Şi profesorului îi făcea plăcere şi o privea cu ochi ciudaţi, mari şi albaştri, plini de scântei electrice. Îl

[203] În sănătatea ta (latină, folosit uzual în germană).

ura pentru impulsurile sale animalice, viguroase, pe jumătate paterne, pe care i le trimitea prin priviri, dar îi admira puterea.

Atmosfera din cameră era încărcată de veselie şi de senzaţii puternice, animalice. Deşi voia să îi vorbească, Loerke stătea departe de Gudrun, de parcă ar fi fost împiedicat de un gard de spini, şi simţea o ură puternică şi nemiloasă faţă de amorezul acesta tinerel, Leitner, care era total dependent de el din punct de vedere financiar. Îşi bătea joc de tânăr, ridiculizându-l muşcător, ceea ce-l făcu pe Leitner să se înroşească şi să se simtă plin de dispreţ neputincios.

Gerald, care acum prinsese dansul perfect, dansa din nou cu fiica mai mică a profesorului, care era cuprinsă de un entuziasm feciorelnic pentru că îl considera pe Gerald atât de chipeş şi superb. Iar Gerald o ţinea în puterea lui ca şi cum ea ar fi fost o pasăre ce palpită, o creatură dând din aripi, îmbujorată şi ameţită. Iar asta îl făcea să zâmbească în timp ce ea trepida convulsiv în mâinile lui, mai ales în momentul în care trebuia să o arunce în aer. La sfârşit fata fu atât de copleşită de dragostea ei umilă pentru el încât abia mai putea lega două cuvinte.

Birkin dansa cu Ursula. În ochi îi jucau nişte flăcări mici şi ciudate şi părea să se fi transformat într-o prezenţă răutăcioasă, jucăuşă, batjocoritoare, plină de aluzii şi de-a dreptul imposibilă. Ursula se temea de el, dar era şi fascinată. În faţa ochilor ei vedea clar, ca într-un vis, ironia răutăcioasă şi destrăbălarea din ochii lui în timp ce se îndrepta către ea cu mişcări fine, animalice şi indiferente. Mâinile lui bizare, care se apropiau repede şi viclean, inevitabil, către locul vital de sub sânii ei şi o ridicau cu o mişcare batjocoritoare şi plină de subînţeles, o purtau prin aer ca şi când el ar fi fost lipsit de putere, şi făcea asta prin intermediul magiei negre, fapt care o făcu să leşine de frică. Pentru o clipă se revoltă, era oribil. Avea să rupă vraja. Dar înainte ca hotărârea ei să prindă formă, cedă din nou, lăsându-se prizoniera fricii care o stăpânea. El ştia tot timpul ce făcea, iar ea vedea asta în ochii lui concentraţi şi

zâmbitori. Era responsabilitatea lui, n-avea de ce să se amestece.

Când rămaseră singuri pe întuneric, ea simţi virilitatea lui împresurând-o. Era tulburată şi dezgustată. De ce trebuia să facă el asta?

— Ce s-a întâmplat? întrebă îngrozită.

Dar chipul lui străluci când o privi, inconştient, îngrozitor. Şi totuşi era fascinată. Pornirea ei fu să-l respingă brusc, să se desprindă de această vrajă plină de brutalitate ironică. Dar era prea fascinată – voia să se supună, voia să ştie. Oare ce îi va face?

Era atât de atrăgător, dar în acelaşi timp respingător. Privirea diabolică, plină de înţeles care îi luci pe chip şi care provenea din ochii săi îngustaţi, o făcu să-şi dorească să se ascundă de el şi să-l urmărească de undeva, fără să fie văzută.

— De ce te comporţi aşa? insistă ea poruncitor, înfruntându-l cu o forţă şi o animozitate neaşteptată.

Flăcările care îi pâlpâiau în privire se aprinseră mai tare când o privi în ochi. Apoi pleoapele îi căzură cu o mişcare uşoară, plină de un dispreţ ironic. Îşi ridică iar privirea cu acelaşi subînţeles lipsit de remuşcări. Iar ea cedă, şi el putea să facă ce voia. Virilitatea lui era atrăgătoare într-un mod respingător. Dar el ştia foarte bine ce face. Ea dorea să afle ce urmărea.

Puteau să facă ce doreau, de acest lucru îşi dădu seama când se duse la culcare. Cum ar putea fi exclus un lucru care îţi dădea satisfacţie? Ce era degradant? Cui îi păsa? Lucrurile degradante erau reale, făcând parte dintr-o altfel de realitate. Iar el era atât de mândru şi nestăpânit. Nu era oare îngrozitor ca un bărbat care era atât de sentimental şi de profund să se comporte aşa – îşi înfrână ea propriile gânduri şi amintiri, apoi adăugă – atât de animalic? Atât de primitivi, ei amândoi! Atât de degradaţi... Tresări. Dar la urma urmelor, de ce nu? Jubila în acelaşi timp. De ce să nu fie animalici şi să treacă prin toată gama experienţelor? Se bucura la acest gând. Şi ea era animalică. Ce bine era să se simtă cu adevărat ruşinată! Nu va mai exista vreun lucru

ruşinos pe care să nu-l fi experimentat. Totuşi era mândră, era ea însăşi. De ce nu? Ar li liberă atunci când ar cunoaşte totul şi nici un fel de lucruri obscure şi ruşinoase nu i-ar fi interzise.

Gudrun, care îl urmărise pe Gerald în sala de dans, gândi brusc: „Ar putea să aibă toate femeile din lume – este în firea lui. E absurd să spui că e monogam – e în mod firesc înclinat spre promiscuitate. Asta e firea lui.”

Acest gând îi trecu involuntar prin minte. Cumva o şocă. Se simţea ca şi cum ar fi văzut un nou *Mene! Mene!*[204] scris pe perete. Dar cu toate astea era purul adevăr. O voce păru să i le rostească atât de clar încât o clipă fu tentată să creadă în inspiraţie.

— E chiar adevărat, îşi spuse din nou în sinea ei.

Ştia foarte bine că tot timpul crezuse în acest lucru, îl ştia implicit. Dar trebuia să-l ascundă – aproape chiar şi faţă de ea însăşi. Trebuia să-l păstreze în întregime secret. Nu trebuia să ştie decât ea şi să-l recunoască cu greutate până şi faţă de sine.

Şi astfel luă naştere o hotărâre profundă de a-l înfrunta. Unul dintre ei trebuia să triumfe asupra celuilalt. Care va fi acela? Sufletul ei se oţeli. Aproape că râdea în sinea ei de încrederea pe care o avea. Asta deşteptă în ea o anumită milă profundă, pe jumătate dispreţuitoare şi o duioşie faţă de el; era atât de nemiloasă.

Toată lumea se retrase devreme. Profesorul şi Loerke se instalară într-un salonaş ca să bea ceva. Amândoi se uitară după Gudrun care urca pe palierul de sus al scărilor.

— *Ein schönes Frauenzimmer!*[205] spuse profesorul.

— *Ja*, afirmă Loerke scurt.

Gerald urcă cu paşii lui ciudaţi, lungi, ca de lup, până în dormitor, se duse la fereastră, se aplecă şi se uită afară, apoi se ridică din nou şi se întoarse către Gudrun cu ochii

---

[204] Regele Belshazzar al Babilonului vede o mână scriind pe un zid următoarele cuvinte: „MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN” (numărat, numărat, cântărit şi împărţit), cuvinte interpretate de Daniel ca o prezicere a căderii regelui (*Daniel*, 5:25).

[205] Frumoasă femeie) (germ.).

sclipind de un zâmbet nedescifrat. Ei i se păru foarte înalt şi-i văzu strălucirea sprâncenelor alburii ce se îmbinau deasupra nasului.

— Cum îţi place? întrebă el.

Părea că râde în sinea lui, fără să-şi dea seama. Ea-l privi. Pentru ea el era un adevărat fenomen şi nu o fiinţă umană, ci un fel de creatură lacomă.

— Îmi place tare mult, răspunse ea.

— De cine ţi-a plăcut cel mai mult? o întrebă el, stând lângă ea înalt şi strălucitor, cu părul lui lucios şi aspru pieptănat în sus.

— De cine mi-a plăcut cel mai mult? repetă ea, dorind să-i răspundă la întrebare şi părându-i-se dificil să se adune. Păi, nu ştiu, nu-i cunosc suficient de bine încă ca să mă pot pronunţa. Ţie cine îţi place cel mai mult?

— A, mie nu-mi pasă, nu-mi place şi nici nu-mi displace vreunul. Pentru mine n-are importanţă. Voiam să ştiu părerea ta.

— Dar de ce? întrebă ea, pălind.

Zâmbetul indiferent, inconştient din ochii lui se intensifică.

— Voiam să ştiu, adăugă el.

Ea se întoarse cu spatele, rupând vraja. Într-un fel ciudat, ea simţea că puterea lui asupra ei sporeşte.

— Păi, nu pot să-ţi spun încă, zise ea.

Se duse spre oglindă ca să-şi scoată agrafele din păr. Stătea în faţa oglinzii câteva minute în fiecare seară, periindu-şi părul frumos şi negru. Asta făcea parte din inevitabilul ritual al vieţii ei.

El o urmă şi stătu în spatele ei. Gudrun era ocupată, stătea cu capul aplecat, scoţându-şi agrafele, apoi îşi desfăcu părul, lăsându-l să cadă liber. Când privi în sus, îl văzu în oglindă, stând în spatele ei, urmărind-o în mod inconştient, fără să o vadă şi totuşi urmărind-o, cu ochii cu pupilele micşorate ce *păreau* zâmbească şi care totuşi nu zâmbeau.

Tresări. Îi trebui curaj ca să continue să-şi perie părul ca de obicei şi să se prefacă a nu fi stânjenită. Era departe,

departe de a se simţi în largul ei în prezenţa lui. Se străduia din răsputeri să găsească ceva să-i spună.

— Ce planuri ai pentru mâine? îl întrebă ea nepăsătoare, în vreme ce inima îi bătea tare, iar ochii erau atât de aprinşi de o nervozitate ciudată, aşa că-şi dădu seama că nu se putea ca el să nu observe.

Dar mai ştia că era de-a dreptul orb, orb ca un lup care o priveşte. Se dădea o bătălie stranie între conştiinţa ei obişnuită şi conştiinţa lui neobişnuită, supranaturală ca magia neagră.

— Nu ştiu, răspunse el, ţie ce ţi-ar plăcea să faci?

Vorbele lui răsunau goale, iar mintea îi era absentă.

— O, spuse ea, cu un oarecare protest, sunt gata pentru orice – orice mi-ar conveni, sunt convinsă de asta.

Iar în sinea ei spuse: „Doamne, de ce sunt aşa de agitată, de ce eşti aşa de agitată, proasto! Dacă observă asta, s-a sfârşit pentru totdeauna – *ştii* că s-a terminat pentru totdeauna, dacă vede starea absurdă în care te afli.”

Şi zâmbi în sinea ei de parcă totul ar fi fost o joacă de copii. Între timp inima aproape îi cedă, simţi că e gata să leşine. Îl vedea în oglindă cum stătea în spatele ei, înalt şi aplecat deasupră-i – blond şi teribil de înfricoşător. Aruncă o privire pe furiş la imaginea lui din oglindă, dorind să dea orice pentru ca el să nu ştie că ea l-ar putea vedea. Nu ştia că ea poate să-i vadă imaginea în oglindă. Privea inconştient, cu ochi strălucitori, la capul ei, la părul care-i cădea liber în timp ce-l peria cu mişcări sălbatice şi agitate. Îşi ţinea capul aplecat într-o parte şi continua să-şi tot perie părul de zor, cu mişcări aprige. Pentru nimic în lume n-ar fi fost în stare să se întoarcă şi să-l privească. Pentru nimic în lume n-*ar fi fost în stare*. Iar acest fapt o făcu să se prăbuşească aproape la pământ, ca într-un leşin, neputincioasă, istovită. Era conştientă de silueta lui înfricoşătoare, stânjenitoare, stând aproape în spatele ei, era conştientă de asemenea de pieptul lui puternic, tare, de neînfrânt care îi atingea spatele. Şi simţi că nu mai poate suporta, în câteva minute îi va cădea la picioare, se va umili şi-l va lăsa s-o distrugă.

Acest gând îi străfulgeră întreaga inteligenţă pătrunzătoare şi prezenţa de spirit. Nu îndrăznea să se întoarcă spre el, iar el stătea acolo nemişcat, de neînvins. Strângându-şi toate puterile, spuse pe un ton plin, răsunător şi nepăsător, în care pusese tot ce-i mai rămăsese din stăpânirea de sine:

— N-ai vrea să te uiţi în geanta aceea de acolo şi să-mi dai...

Aici puterile o lăsară. „Să-mi dea... să-mi dea ce?” strigă ea în tăcere în sinea ei.

Dar el se întorsese şi plecase, surprins şi nedumerit că ea îi cere să se uite în geanta pe care întotdeauna o ţinea ca pe un lucru *atât* de personal. Acum se întoarse şi ea, cu chipul palid, cu ochii negri, străfulgerând de o agitaţie neobişnuită, puternică. Îl văzu cum se apleacă să ia geanta, desfăcând cureaua care era strânsă slab, fără să-şi dea seama ce face.

— Ce să-ţi dau? întrebă el.

— Ah, o cutiuţă din email... galbenă... care are desenat un cormoran ce-şi ciuguleşte pieptul.

Se îndreptă către el, aplecându-şi braţul frumos, gol, şi răscoli printre lucruri, până scoase la iveală cutia, care avea un desen deosebit.

— Asta e, vezi? zise ea, trecându-i-o pe sub nas.

Iar el era nedumerit acum. Rămase să strângă la loc geanta, în timp ce ea îşi aranjă repede părul pentru noapte şi se aşeză să-şi desfacă pantofii. Nu voia să se mai întoarcă cu spatele la el.

El era surprins, frustrat, dar fără să fie conştient de asta. Acum el era în puterea ei. Ştia că nu-şi dăduse seama de panica ei teribilă. Totuşi inima îi bătea puternic. Ce proastă, proastă mai era, să ajungă într-o asemenea stare! Îi mulţumea lui Dumnezeu pentru orbirea prostească a lui Gerald. Slavă Domnului că nu văzuse nimic.

Ea stătea desfăcându-şi şireturile şi el, la rândul lui, începu să se dezbrace. Slavă Domnului că acea criză trecuse. Aproape că ţinea din nou la el, aproape se simţea îndrăgostită de el.

— O, Gerald, râse ea dulce, tachinându-l, vai ce teatru ai mai jucat cu fiica profesorului, nu-i aşa?

— Ce teatru? întrebă el, privind în jur.

— Nu-i *aşa* că s-a îndrăgostit de tine, vai, Doamne, nu-i aşa? zise Gudrun într-una dintre dispoziţiile ei cele mai vesele, mai atrăgătoare.

— Mă îndoiesc, zise el.

— Te îndoieşti! îl tachină ea. Vai, biata fată cred că e copleşită în acest moment, moare după tine. Crede că eşti *minunat*, o, sublim, cel mai drăguţ din câţi bărbaţi sunt pe lume. Zău aşa, nu-i amuzant?

— De ce să fie amuzant, ce-i amuzant? întrebă el.

— Păi felul în care te purtai cu ea, zise ea cu un oarecare reproş care-i zgudui mândria masculină. Zău aşa, Gerald, biata fată!

— Nu i-am făcut nimic, spuse el.

— O, a fost de-a dreptul ruşinos felul în care puteai să o ridici în aer.

— Aşa e dansul, răspunse el, cu un rânjet strălucitor.

— Ha-ha-ha, râse Gudrun.

Ironia ei îi înfiora muşchii ca nişte ecouri ciudate. Când dormi, părea că se ghemuieşte în pat, încolăcit în propria-i putere, care totuşi era superficială.

Şi Gudrun dormi profund, un somn victorios. Se trezi aproape brusc. Camera mică din lemn strălucea la apropierea zorilor care se ridicau şi pătrundeau prin fereastra joasă. Putea privi în josul văii când îşi ridica privirea: zăpada rozalie, ca o vrajă pe jumătate dezvăluită, şi pădurea de pini care încadra marginea pârtiei. O siluetă minusculă se mişca prin acea întindere slab luminată.

Gudrun se uită la ceasul lui; era ora şapte. Gerald încă dormea profund. Iar ea era complet trează, astfel încât totul era parcă înfricoşător, era vorba de o stare de veghe dură, metalică. Stătea privindu-l.

El dormea învăluit de propria-i sănătate şi înfrângere. Gudrun era stăpânită de o stimă sinceră faţă de el. Până acum se temuse de prezenţa lui. Stătea acolo şi se gândea la el, la ceea ce era el, la ceea ce reprezenta el pe lume.

Avea o voinţă minunată, independentă. Se gândi la revoluţia pe care o făcuse în mine într-un timp atât de scurt. Ştia că dacă se confrunta cu vreo problemă, oricât de dificilă ar fi fast, ar fi depăşit-o. Dacă era stăpânit de vreo idee, avea să o ducă până la capăt. Avea însuşirea că putea face ordine într-o stare de dezordine. N-aveai decât să-l laşi să se confrunte cu vreo situaţie şi el dădea imediat soluţia.

Timp de câteva momente ea se lăsă purtată pe aripile îndrăzneţe ale ambiţiei. Gerald, cu forţa voinţei sale şi cu puterea de a înţelege lumea prezentă, ar trebui să fie pus să rezolve problemele cotidiene, problema industrializării în lumea contemporană. Ştia că, în decursul timpului, el ar introduce schimbările pe care le doreşte şi ar putea reorganiza sistemul industrial. Ea ştia că e în stare s-o facă. Putea fi folosit drept instrument pentru astfel de lucruri, căci se pricepea de minune, iar ea nici nu mai văzuse vreun bărbat cu potenţialul lui. El nu conştientiza asta, dar ea, da.

Nu era nevoie decât să-l provoci, era nevoie să-l pui la treabă pentru că el era total inconştient de asta. Iar ea era în stare de acest lucru. S-ar căsători cu el, el ar intra în Parlament de partea conservatorilor şi ar face curăţenie în marele haos ce domnea în problemele de muncă şi industrie. Era extrem de neînfricat, de autoritar, ştia că fiecare problemă poate fi rezolvată în viaţă la fel ca în geometrie. Şi nu i-ar păsa nici de el, nici de altceva decât de simpla rezolvare a problemei. Era foarte pur, într-adevăr.

Inima ei bătea repede, se lăsă purtată pe aripile entuziasmului, imaginându-şi viitorul. El urma să fie un Napoleon al păcii, sau un Bismarck, iar ea, femeia din spatele lui. Citise scrisorile lui Bismarck şi fusese profund impresionată de ele. Iar Gerald ar fi mai liber, mai neînfricat decât Bismarck.

Dar chiar şi atunci când stătea întinsă, cufundată în gânduri, înconjurată de o rază de speranţă falsă, ciudată, de o speranţă în viaţă, ceva părea să se sfărâme în ea şi începu să fie cuprinsă de un cinism cumplit, care mătura totul în calea sa, ca o rafală de vânt. Totul în ea deveni ironic, nota ultimă era ironia. Când simţi durerea realităţii

de netăgăduit, atunci înţelese întreaga ironie a speranţelor şi a ideilor ei.

Zăcea şi îl privea în timp ce dormea. Era într-adevăr frumos, era un instrument perfect. După părerea ei, el era un instrument pur, neomenesc, aproape supraomenesc. Calitatea aceasta a lui, de instrument, o atrăgea atât de tare, încât îşi dorea să fie ca un zeu, să-l folosească precum o unealtă.

Şi în acelaşi moment apăru întrebarea ironică: de ce? Se gândi la soţiile minerilor, la linoleumul lor, la perdelele lor croşetate şi fiicele cu ghetele strânse în şireturi până sus. Se gândi la soţiile şi fiicele directorilor de mină, la partidele lor de tenis şi la eforturile lor teribile de a fi superior unul altuia pe scara socială. Exista Shortlands cu distincţia sa lipsită de sens şi familia Crich, lipsită şi ea de orice importanţă. Existau Londra, Camera Comunelor şi lumea socială actuală. Dumnezeule!

Deşi era tânără, Gudrun atinsese întregul puls al vieţii sociale din Anglia. N-avea nici un fel de dorinţă de a urca pe scara socială. Era conştientă, cu întregul cinism al tinereţii crude, că a urca pe scara socială însemna o schimbare de atitudine faţă de lumea exterioară, iar câştigul era acela de a avea jumătate de coroană falsă în loc de un penny fals. Întregul sistem de evaluare era fals. Totuşi, cu cinismul ei, ştia destul de bine că într-o lume în care moneda falsă e ceva curent, o liră falsă era mai mare decât un bănuţ şi el fals. Dar fie că era vorba de bogaţi sau săraci, îi dispreţuia pe toţi deopotrivă.

Deja râdea de ea însăşi pentru visele pe care şi le făcea. Puteau fi îndeplinite destul de uşor. Dar în sinea ei recunoştea prea bine ironia propriilor ei impulsuri. De ce i-ar păsa că Gerald transformase un concern învechit şi epuizat într-o firmă profitabilă? De ce i-ar păsa? Concernul învechit, ca şi noua firmă, splendid organizată, erau ca banii murdari. Cu toate astea, sigur că îi păsa foarte mult de ochii lumii – şi ce contează sunt lucrurile afişate de ochii lumii, pentru că ceea ce e lăuntric nu e decât o glumă proastă.

Intrinsec, totul era o ironie pentru ea. Se aplecă deasupra lui Gerald şi îi spuse în gând, plină de înţelegere: „O, dragul meu, dragul meu, jocul nu merită nici măcar pentru tine. Eşti un lucru minunat cu adevărat, de ce să fii folosit pentru un spectacol atât de slab!”

Inima i se frângea de milă şi durere pentru el. Şi în acelaşi timp gura i se crispă de o ironie batjocoritoare faţă de propria ei tiradă nerostită. Vai, ce farsă! Se gândi la Parnell şi la Katherine O’Shea[206]. Parnell! La urma urmei, cine poate să ia în serios naţionalizarea Irlandei? Cine poate lua în serios politica Irlandei, indiferent de ce face ea? Şi cine poate lua în serios politica Angliei? Cine oare? Cui îi pasă câtuşi de puţin de felul în care se cârpeşte vechea constituţie peticită? Cine dă doi bani pe idealurile noastre naţionale mai mult decât pe pălăriile noastre tari? Aha, e aceeaşi Marie, cu altă pălărie!

Doar asta e, Gerald, tânărul meu erou. În orice caz, ne vom cruţa de oroarea de a mai răscoli vechea ciorbă. Fii frumos, Gerald, şi necruţător. Există momente perfecte de care trebuie să mă convingi. Am nevoie de asta.

El deschise ochii şi o privi. Gudrun îl salută cu un zâmbet ironic şi enigmatic în care se afla o veselie profundă. Zâmbetul acesta se reflectă pe chipul lui Gerald şi zâmbi la rândul său, pur şi simplu inconştient.

Acest fapt o umplu de o bucurie extraordinară, văzând zâmbetul reflectându-se pe chipul lui. Îşi aduse aminte că în felul acesta zâmbeau copiii. Faţa ei radia de plăcere.

— Ai făcut-o, spuse ea.

— Ce? întrebă el uimit.

— M-ai convins.

Iar ea se aplecă, sărutându-l cu atâta pasiune şi dorinţă încât el rămase nedumerit. Nu o întrebă de ce anume o convinsese, deşi voia să facă asta. Se bucura că îl săruta.

---

[206] Politician irlandez şi conducător naţionalist, Charles Stuart Parnell (1846-1891) a fost obligat să-şi abandoneze cariera politică şi să demisioneze din Parlament după dezvăluirea relaţiei sale adulterine cu Katherine O’Shea. O’Shea a divorţat de soţul ei şi Parnell s-a căsătorit cu ea în 1891.

Gudrun părea că vrea să-i atingă inima pentru a-i simţi punctul cel mai viu. Iar el voia ca ea să ajungă la acel punct al fiinţei lui, îşi dorea asta mai mult decât orice.

Afară, cineva cânta cu o voce virilă, nepăsătoare şi atrăgătoare:

Mach mir auf, mach mir auf, du Stolze,
Mach mir ein Feuer von Holze
Vom Regan bin ich nass
Vom Regan bin ich nass –[207]

Gudrun ştia că acest cântec avea să răsune în ea pe veci, cântat cu o voce masculină, nepăsătoare şi ironică. Îşi pusese amprenta asupra unuia dintre momentele importante ale vieţii ei, chinul suprem al nervilor ei satisfăcuţi. Se afla acolo, fixat în eternitate.

Ziua se anunţa frumoasă şi senină. Adia o boare de vânt peste vârfurile munţilor, pătrunzătoare ca lama unei săbii când te atingea, ducând cu ea un praf fin de zăpadă. Gerald ieşi afară, cu faţa frumoasă şi indiferentă a unui om care se simte împlinit. Gudrun şi el formau o unitate perfectă, statică în dimineaţa aceasta, dar nevăzută şi neştiută. Se siliră într-o săniuţă, lăsându-i în urmă pe Ursula şi Birkin.

Gudrun era îmbrăcată în stacojiu şi bleumarin – un jerseu şi o căciulă stacojie, cu o fustă şi ciorapi bleumarin. Păşea veselă peste întinderea albă de zăpadă, iar Gerald era lângă ea, îmbrăcat în alb şi gri, trăgând sania după el. Deveniră din ce în ce mai mici în timp ce urcau panta abruptă.

Gudrun avea senzaţia că se contopeşte cu albul zăpezii şi că devine un cristal pur, lipsit de orice gând. Când ajunse în vârful pârtiei, în bătaia vântului, se uită în jur şi văzu un pisc şi apoi altul în spatele acestuia, pereţi de stâncă şi de zăpadă de o culoare albăstruie, prelungindu-se până la cer. Iar asta i se păru o grădină cu piscurile asemănătoare unor

---

[207] Deschide-mi, deschide-mi, mândro,
Şi fă-mi un foc de lemne,
Căci de ploaie sunt ud,
Căci de ploaie sunt ud (germ.) —
versuri dintr-un cântec popular medieval numit *Die Müllerin* (Morăriţa).

flori pure, în timp ce inima ei le culegea. În conştiinţa ei nu mai rămânea loc pentru Gerald.

Se agăţă de el în timp ce coborau cu viteză panta abruptă. Se simţea de parcă simţurile i-ar fi fost ascuţite pe o tocilă fină care era la fel de pătrunzătoare ca o flacără. Zăpada sărea de ambele părţi ca scânteile dintr-o lamă ascuţită, iar albeaţa din jur dispărea din ce în ce mai repede şi pârtia albă se avânta spre ea ca o flacără pură, în timp ce ea se dezintegra ca un globuleţ topit, jucăuş, zburând prin albul intens. Apoi cotiră la poalele pantei când sania se clătină, încetinindu-şi viteza şi se treziră aterizând în zăpadă.

Se opriră. Dar când Gudrun se ridică în picioare nu era în stare să-şi menţină echilibrul. Scoase un ţipăt ciudat, se întoarse şi se agăţă de el, cufundându-şi faţa în pieptul lui, leşinând. Fu cuprinsă de o uitare completă în timp ce stătu câteva momente lipită de el.

— Ce s-a întâmplat? zicea el. A fost prea mult pentru tine?

Dar ea nu auzi nimic.

Când îşi reveni, se ridică în picioare şi privi în jur uimită. Chipul ei era alb, iar ochii strălucitori şi dilataţi.

— Ce s-a întâmplat? repetă el. Nu te simţi bine?

Ea îl privi cu ochii strălucitori care păreau să fi suferit o transformare şi râse cu o veselie teribilă.

— Nu, strigă ea, cu o bucurie triumfătoare. A fost momentul suprem al vieţii mele.

Şi îl privi râzând în stilul ei strălucitor şi vanitos, ca cineva care e posedat. O lamă ascuţită păru să-i pătrundă în inimă lui Gerald, dar nu-i păsa sau nu băgă de seamă.

Urcară din nou panta şi coborâră zburând prin flacăra albă, splendid, minunat. Gudrun râdea îmbujorată, pudrată cu cristale de zăpadă, în timp ce Gerald conducea perfect. Simţea că e în stare să conducă sania cu mare precizie, aproape că era în stare să o facă, să străpungă aerul şi să pătrundă până în inima cerului. I se păru că sania care zbura era însăşi forţa lui şi nu trebuia decât să-şi mişte braţele, mişcarea era a lui proprie. Cercetară pârtiile mari

pentru a găsi o altă pistă. Gerald credea că trebuie să mai fie alta, mai bună decât ce descoperiseră. Şi găsi ceea ce-şi dorea, o pantă perfectă, lungă, teribil de abruptă, trecând pe lângă baza unei stânci şi ajungând între copacii de la poale. Era periculos, ştia. Dar mai ştia că ar putea conduce sania printre degetele mâinii sale.

Primele zile trecură într-un extaz de mişcare: mers cu sania, schi, patinaj, mişcându-se cu o viteză intensă şi într-o mare albă de lumină care depăşea viaţa însăşi şi purta sufletele omeneşti dincolo, într-o lume abstractă, inumană a vitezei, a greutăţii şi a zăpezii veşnice şi îngheţate.

Ochii lui Gerald deveniră duri şi ciudaţi şi în timp ce trecea pe schiuri semăna mai degrabă cu o apariţie plină de putere, profetică, decât cu un om, iar muşchii săi elastici urmau o traiectorie perfectă, lină, în timp ce trupul înainta într-un zbor pur, nepăsător, impersonal, gonind cu viteză maximă de-a lungul unei linii perfecte de forţă.

Din fericire, într-o zi ninse şi trebuiră să stea cu toţii în cabană, altminteri, aşa cum spunea Birkin, şi-ar pierde toţi minţile, ar începe să scoată strigăte şi urlete ca o specie ciudată, necunoscută, de oameni ai zăpezilor.

În după-amiaza acelei zile Ursula stătu în sala de reuniuni, discutând cu Loerke. Acesta păruse nefericit în ultima vreme. Era plin de viaţă şi de un umor răutăcios, ca de obicei.

Dar Ursula crezuse că era posomorât dintr-un anume motiv. Nici partenerul său, tânărul masiv, blond şi chipeş nu era prea bine dispus, învârtindu-se primprejur de parcă nu-şi găsea locul sau era ţinut într-un fel de supunere, împotriva căreia se revolta.

Loerke abia dacă discutase cu Gudrun. Pe de altă parte, însoţitorul lui îi acordase tot timpul o atenţie delicată şi extrem de respectuoasă. Gudrun dorea să discute cu Loerke. Era sculptor şi voia să-i afle părerile despre arta sa. Iar chipul lui o intriga. Avea înfăţişarea unui mic vagabond, ceea ce o intriga, şi aerul unui bătrânel, care o interesa, şi apoi, pe lângă asta un fel de singurătate ciudată, o însuşire de a trăi singur şi fără să intre în contact cu nimeni, ceea ce

o făcea să-l considere un artist. Era un palavragiu, o coţofană, un ins care făcea glume răutăcioase, uneori foarte inspirate, dar de cele mai multe ori proaste. Şi putea citi în ochii lui căprui, ca de spiriduş, o privire întunecată a nefericirii materiale, care se ascundea în spatele giumbuşlucurilor sale mărunte.

Chipul lui o interesa, era chipul unui copil, aproape o haimana. Iar el nu depunea nici un efort să ascundă asta. Întotdeauna purta un costum simplu, din loden, cu pantaloni bufanţi prinşi sub genunchi. Picioarele îi erau slabe şi nu se străduia deloc să ascundă acest lucru, ceea ce era în sine un lucru remarcabil la un neamţ. Nu încerca să se dea bine pe lângă nimeni niciodată, câtuşi de puţin, ci rămânea el însuşi, în ciuda veseliei lui aparente.

Leitner, însoţitorul lui, era un adevărat sportiv, foarte chipeş, cu membre puternice şi ochi albaştri. Loerke mergea la săniuş sau la patinaj, dar nu stătea mult, căci nu era pasionat de asta. Iar nările sale fine, subţiri, nările unei haimanale de rasă pură, fremătau de dispreţ la giumbuşlucurile spectaculoase de gimnastică ale lui Leitner. Era clar că cei doi bărbaţi care călătoriseră şi trăiseră împreună, împărţind totul, ajunseseră acum să se urască. Leitner îl ura pe Loerke cu ura unui om rănit, o ură neputincioasă, iar Loerke îl trata pe Leitner cu un uşor dispreţ şi sarcasm. Curând cei doi trebuiau să se despartă.

Abia dacă mai stăteau împreună de pe acum. Leitner se ataşa când de unul sau altul, întotdeauna respectuos, iar Loerke stătea mult timp singur. Când ieşea afară purta o şapcă westfaliană, o bonetă de catifea maro cu urechi mari din catifea maro lăsate în jos, aşa că arăta ca un iepure cu urechile pleoştite, sau ca un duh al munţilor. Faţa îi era maro-roşiatică, iar pielea uscată şi netedă părea că se încreţeşte la fiecare expresie nouă care apărea pe ea. Ochii erau atrăgători, căprui, plini, ca ai unui iepure, ai unui spiriduş, sau ca ochii unei fiinţe pierdute care are o expresie ciudată, prostită şi depravată de cunoaştere, cu licărul jucăuş al unui foc straniu. De câte ori încerca Gudrun să-i vorbească el se retrăgea timid, privind-o cu ochii lui

atenţi şi întunecaţi, dar fără să se apropie de ea. O făcuse să simtă că franceza ei stricată şi germana încă şi mai slabă îl dezgustau. În ceea ce priveşte engleza lui stâlcită, era mult prea stângaci în folosirea ei. Dat, totuşi, înţelegea foarte mult din ceea ce se vorbea. Iar Gudrun, enervată, îl lăsă în pace.

Cu toate astea, în această după-amiază ea veni în salon în timp ce el discuta cu Ursula. Părul lui frumos, negru, îi aducea cumva aminte de un liliac – părea aşa de subţire pe capul lui rotund şi inteligent, şi rărit pe la tâmple. Stătea încovoiat, de parcă spiritul lui ar fi fost asemenea unui liliac. Iar Gudrun vedea că-i făcea oarecare confidenţe Ursulei, vorbind fără chef, încet, confesându-i-se plin de reticenţe şi incomplet. Gudrun merse şi se aşeză lângă sora ei.

El o privi, apoi îşi întoarse iar privirea, ca şi cum n-ar fi observat-o. Dar, de fapt, era foarte interesat de ea.

— Ce interesant, Prune, zise Ursula, întorcându-se către : sora ei, *Herr* Loerke lucrează la o mare frescă pentru peretele exterior, din stradă, al unei fabrici din Köln[208].

Ea se uită la el, la mâinile lui subţiri, uscăţive, nervoase, ce părea sensibile şi cumva, ca nişte labe, ca nişte *griffes*[209], inumane.

— Din ce? întrebă ea.

— *Aus was?*[210] repetă Ursula.

— Granit, răspunse el.

Urmară imediat o serie de întrebări şi răspunsuri laconice

---

[208] Un detaliu ca acesta sugerează posibilitatea ca Lawrence să se fi gândit la Walter Gropius când i-a descris opera lui Loerke ca artist şi inginer proiectant. Proiectele lui Gropius acopereau multe domenii şi includeau modele de decoraţiuni interioare, construirea unor pereţi, modele de mobilă produsă în serie, schelete de automobile şi o locomotivă diesel. La celebra expoziţie Deutscher Werkbund din Köln în 1914, Gropius şi Adolf Meyer (1881-1929) au proiectat Birourile Secţiei Administrative care s-au dovedit a fi o importantă contribuţie la arhitectura modernă. Vittorio Magnago Lampugnani, *The Thames and Hudson Dictionary of 20th Century Architecture* (Londra, Thames and Hudson, 1996), pag. 138.

[209] Gheare (fr.).

[210] Din ce? (germ.)

între artişti din aceeaşi breaslă.

— Cum e relieful? întrebă Gudrun.

— *Alto rilievo*[211].

— Şi la ce înălţime?

Era foarte interesant pentru Gudrun să se gândească la felul în care el realiza marea frescă din granit pentru o mare fabrică de granit din Köln. Obţinu de la el câteva informaţii despre proiect. Era vorba de un târg cu ţărani şi meşteşugari într-o orgie a bucuriei, beţi şi nefireşti în hainele lor modeme, învârtindu-se ridicol în căluşei, căscând gura la spectacol, sărutându-se, bălăbănindu-se şi rostogolindu-se îmbrăţişaţi, dându-se în bărci şi trăgând la ţintă într-o întreagă frenezie de mişcare haotică.

Urmă o discuţie rapidă despre detalii tehnice. Gudrun fu foarte impresionată.

— Dar cât de minunat este să ai o astfel de fabrică! exclamă Ursula. Toată clădirea e frumoasă?

— Da, răspunse el. Fresca face parte din întreaga arhitectură. Da, e un lucru colosal.

Apoi păru că devine rigid, ridică din umeri şi continuă:

— Sculptura şi arhitectura trebuie să meargă mână în mână. Vremea statuilor nesemnificative şi a picturii murale s-a terminat. De fapt, sculptura a făcut întotdeauna parte dintr-un concept arhitectural. Şi din moment ce bisericile sunt toate piese de muzeu, din moment ce industria este ocupaţia noastră acum, atunci să facem din clădirile industriale opera noastră, zona fabricilor să devină Partenonul nostru – *ecco*[212]!

Ursula medita.

— Bănuiesc, spuse ea, că nu e nevoie ca marile noastre fabrici să arate aşa hidos.

Deodată el se însufleţi.

— Aşa este! exclamă el. Aşa e! Nu numai că *nu este nevoie* ca locurile noastre de muncă să fie urâte, dar

---

[211] Altorelief (ital.).

[212] Iată! (ital.) Partenonul este templul zeiţei Athena Partenos (cea virgină) situat pe Acropole în Atena. A fost construit între 447 şi 438 î.Hr.

urâţenia lor distruge munca într-un final. Oamenii nu vor mai continua să se supună unei asemenea urâţenii de nesuportat. În cele din urmă îi va răni prea puternic şi se vor veşteji din cauza asta. Şi asta va afecta şi *munca*. Vor crede că munca însăşi e urâtă: maşinile, procesul muncii în sine, pe câtă vreme maşinile şi procesul muncii sunt de o frumuseţe nemaipomenită, uluitoare. Da, asta va însemna sfârşitul civilizaţiei noastre, când oamenii nu vor munci pentru că munca a devenit aşa de nesuportat pentru simţurile lor încât îi dezgustă prea mult şi mai degrabă ar muri de foame. Atunci vom vedea ciocanul folosit doar pentru a distruge, în acel moment îl vom vedea. Totuşi, iată-ne – avem ocazia de a construi fabrici frumoase, case frumoase pentru maşinile noastre – avem prilejul.

Gudrun nu putea înţelege decât parţial. Îi venea să strige de necaz.

— Ce spune? o întrebă pe Ursula.

Iar aceasta îi traduse pe scurt, bâlbâindu-se. Loerke îi urmărea chipul lui Gudrun, ca să vadă ce părere are.

— Prin urmare crezi, spuse Gudrun, că arta trebuie să slujească industriei?

— Arta ar trebui să interpreteze industria, aşa cum odinioară arta a interpretat religia, zise el.

— Dar târgul dumitale interpretează industria? îl întrebă ea.

— Desigur. Ce face un om, atunci când se află la un târg ca acesta? Îndeplineşte cealaltă latură a muncii – maşinăria lucrează asupra lui, în loc să fie invers. Îi place mişcarea mecanică în propriul său trup.

— Dar nu mai există altceva decât muncă, muncă mecanică? întrebă Gudrun.

— Nimic altceva decât muncă! repetă el, aplecându-se înainte, cu ochii ca două goluri întunecate, cu lumini minuscule în mijloc, ca nişte gămălii. Nu, nu mai există altceva decât asta, să slujeşti o maşinărie sau să savurezi mişcarea unei maşini, mişcare, asta-i tot. Dumneata n-ai muncit niciodată de foame, altfel ai fi ştiut ce zeu ne guvernează.

Gudrun se înfioră şi roşi. Dintr-un anume motiv aproape că plângea.

— Nu, n-am muncit de foame, răspunse ea, dar am muncit!

— *Travaillé – lavorato? întrebă el. E che lavoro – che lavoro! Quel travail est-ce que vous avez fait?*[213]

Izbucni într-un amestec de franceză şi italiană, folosind instinctiv o limbă străină atunci când vorbea cu ea.

— N-aţi lucrat niciodată în adevăratul sens al cuvântului, îi spuse el, cu sarcasm.

— Ba da, răspunse ea, am muncit. Şi lucrez în continuare, acum muncesc să-mi câştig traiul.

El făcu o pauză, n-o slăbi din ochi, apoi abandonă total subiectul. I se părea că ca nu ia lucrurile în serios.

— Dar dumneata ai muncit vreodată în adevăratul sens al cuvântului? îl întrebă Ursula.

O privi neîncrezător.

— Da, răspunse el, cu un lătrat ostil, ştiu ce înseamnă să zaci în pat trei zile pentru că nu ai ce mânca.

Gudrun îl privea cu ochi mari, serioşi, care păreau să stoarcă din el confesiunea aşa cum e scoasă măduva dintr-un os. Cu toată fiinţa lui se împotrivea să se destănuie. Şi totuşi ochii ei mari, gravi, aţintiţi asupra lui păreau să-i deschidă o supapă în vene şi fără să vrea începu să povestească.

— Tatăl meu a fost un om căruia nu-i plăcea munca, mamă n-am avut. Am locuit în Austria. Cum trăiam? Ha! – cumva! De obicei într-o cameră împreună cu alte trei familii, câte una aşezată într-un colţ, iar toaleta în mijlocul camerei, o oală cu un capac deasupra, ha! Aveam doi fraţi şi o soră şi din când în când mai era şi câte o femeie cu tata. Era un om liber, în felul său – s-ar fi bătut cu orice bărbat din oraş – un oraş cu garnizoană – şi era şi un om cam pricăjit. Dar refuza să muncească pentru cineva, se hotărâse să nu facă asta şi nu o făcea.

— Şi cum trăiaţi atunci? întrebă Ursula.

---

[213] Lucrat - lucrat? Şi ce-aţi lucrat - ce fel de muncă? Ce fel de muncă aţi făcut? (amestec de franceză şi italiană)

El o privi – apoi, brusc, pe Gudrun.

— Înţelegi? o întrebă el.

— Suficient, răspunse ea.

Privirile li se întâlniră o clipă. Apoi el îşi întoarse privirea. Refuză să mai vorbească.

— Şi cum ai devenit sculptor? îl întrebă Ursula.

— Cum am devenit sculptor... făcu o pauză. *Dunque*... reluă el, într-un alt fel de stil şi începând să vorbească în franceză, când am mai crescut – obişnuiam să fur din piaţă. Mai târziu m-am dus să muncesc – ştanţam sticle de pământ înainte să fie băgate în cuptor. Era o fabrică de sticle din lut. Acolo am început să fac modele. Într-o zi m-am săturat. Am stat toată ziua la soare şi nu m-am dus la lucru. După care am plecat pe jos la München, apoi în Italia – cerşind, cerşind orice. Italienii au fost foarte buni cu mine, s-au purtat frumos şi onorabil cu mine. De la Bozen la Roma, aproape în fiecare seară am avut ce mânca şi unde dormi, poate un pat de paie pe care l-am împărţit cu câte un ţăran. Îi iubesc pe italieni din tot sufletul... *Dunque, adesso – maintenant*[214] – am câştigat o mie de lire într-un an, sau poate două mii...

Privi în jos, şi se întrerupse din vorbit.

Gudrun îi privea pielea frumoasă, netedă şi lucioasă, arsă de soare, bine întinsă peste tâmplele pline, părul cu fir subţire şi mustaţa groasă, aspră ca o perie, tăiată scurt deasupra gurii mobile şi cam neconturată.

— Ce vârstă aveţi? îl întrebă ea.

El o privi cu ochii săi uimiţi, plini, ca de spiriduş.

— *Wie alt?* repetă el şi avu o ezitare.

Era în mod evident una dintre reţinerile sale.

— *Dumneavoastră* câţi ani aveţi? întrebă el, fără să-i răspundă.

— Am douăzeci şi şase, îi răspunse ea.

— Douăzeci şi şase, repetă el, privind-o în ochi. Apoi făcu o pauză, după care zise; *Und Ihr Herr gemahl, wie alt ist er?*[215]

---

[214] Deci, acum, acum (amestec de italiană şi franceză).

[215] Şi soţul dumneavoastră, câţi ani are? (germ.)

— Cine? întrebă Gudrun.

— Soţul tău, zise Ursula, cu oarecare ironie.

— Nu sunt măritată, zise Gudrun în engleză, apoi îi răspunse în germană: Are treizeci şi unu de ani.

Dar Loerke o urmărea îndeaproape, cu ochii săi ciudaţi, plini şi bănuitori. Era ceva în Gudrun care părea în acord cu el. Era asemenea acelor „omuleţi” care nu au suflet şi care şi-au găsit perechea într-o fiinţă omenească. Dar suferi din cauza acestei descoperiri. Şi ea era fascinată de el, fascinată precum o fiinţă ciudată, precum un iepure sau un liliac sau ca o focă brună care ar fi început să-i vorbească. Dar ea mai ştia că el era inconştient de puterea lui extraordinară de înţelegere, de a sesiza linia vieţii ei. El nu-şi cunoştea propria putere. Nu ştia cum, cu ochii săi rotunzi, resemnaţi şi atenţi, putea privi în adâncul fiinţei ei şi să o descopere, aşa cum era, şi să-i afle secretele. Nu voia decât să fie ea însăşi – o cunoştea bine, printr-o cunoaştere subconştientă, ciudată, lipsită de iluzii şi speranţe.

Pentru Gudrun, Loerke era piatra de temelie a întregii ei vieţi. Toţi ceilalţi aveau iluziile lor, trebuiau să le aibă, să aibă un trecut şi un viitor. Dar el, printr-un stoicism desăvârşit, era mulţumit fără vreun trecut sau viitor, se lipsea de orice iluzii. Nu se amăgea câtuşi de puţin. Nu-i păsa de nimic absolut deloc, nu-şi bătea capul cu nimic şi nu făcea nici cel mai mic efort de a se obişnui cu ceva. Exista ca o voinţă pură, disparată, stoică şi momentană. Nu exista decât munca sa.

Era de asemenea ciudat felul în care sărăcia, degradarea vieţii sale din tinereţe, o atrăgeau. Era ceva insipid şi dezgustător după părerea ei în conceptul de *gentleman*, un om care parcursese traseul obişnuit prin şcoală şi universitate. Fu cuprinsă, totuşi, de un fel de simpatie violentă faţă de acest copil care trăise în mizerie. Părea să fie însăşi întruchiparea unei vieţi promiscue. Mai jos de atât nu se putea merge.

Şi Ursula era atrasă de Loerke. Trezea în ambele surori un soi de respect. Dar erau clipe când Ursulei îi părea incredibil de inferior, fals şi vulgar.

Atât Gerald cât şi Birkin îl displăceau, Gerald ignorându-l cu oarecare dispreţ, iar Birkin era exasperat.

— Ce găsesc femeile aşa de impresionant la piciul ăsta? întrebă Gerald.

— Dumnezeu ştie, răspunse Birkin, doar dacă nu e vorba de vreun fel de atracţie care le flatează şi exercită o asemenea putere asupra lor.

Gerald privi în sus, surprins.

— Oare le atrage? întrebă el.

— O, da, răspunse Birkin. E fiinţa perfect supusă care-şi duce traiul exact ca un criminal. Şi femeile dau năvală din cauza asta, aşa cum un curent de aer se îndreaptă către un vid.

— E ciudat că se năpustesc spre aşa ceva, spuse Gerald.

— Te înnebuneşte, nu altceva, zise şi Birkin. Dar el exercită o fascinaţie a milei şi repulsiei asupra lor. Un mic monstru obscen al întunericului, asta este.

Gerald stătu nemişcat, cufundat în gânduri.

— Ce-şi doresc femeile, până la urmă? întrebă el.

Birkin ridică din umeri.

— Dumnezeu ştie. Vreo satisfacţie a celei mai adânci repulsii, mi se pare. Ele par a se furişa de-a lungul unui tunel macabru de întunecime şi nu vor fi satisfăcute până când nu ajung la capăt.

Gerald privi afară, în acrul împânzit de zăpadă fină, spulberată. Pretutindeni era negură, teribil de obscur.

— Şi care e capătul? întrebă el.

Birkin dădu din cap dezaprobator.

— Încă n-am ajuns acolo, aşa că nu ştiu. Întreabă-l pe Loerke, el e destul de aproape. A ajuns destul de departe, mai departe decât mine sau tine.

— Da, dar în ce fel a ajuns departe? exclamă Gerald, enervat.

Birkin oftă şi-şi încreţi sprâncenele într-un acces de mânie.

— E mai departe în ceea ce priveşte ura socială, spuse el. Locuieşte ca un şobolan, în râul corupţiei, chiar acolo unde se varsă în prăpastia fără fund. A ajuns mai departe decât

noi. Urăşte idealul mult mai abitir. Urăşte idealul cu înverşunare, şi totuşi încă este dominat de acesta. Mi se pare că este evreu, sau pe jumătate evreu.

— Probabil, zise Gerald.

— E ca un mic rozător care roade rădăcina vieţii.

— Dar de ce e toată lumea interesată de el? exclamă Gerald.

— Pentru că şi ei, în adâncul sufletului lor, urăsc idealul. Vor să exploreze canalele de scurgere, iar el e şobolanul vrăjitor care înoată înainte.

Gerald continua să stea şi să se uite fix la zăpada de afară, deasă ca o pâclă.

— Zău că nu înţeleg ce vrei să spui, spuse el, cu o voce joasă, ca a unui condamnat. Dar mi se pare o dorinţă cam ieşită din comun.

— Presupun că şi tu doreşti acelaşi lucru, spuse Birkin. Doar că tu vrei să sari repede jos, într-un fel de extaz, pe când el e purtat de curent, de curentul din canalul de scurgere.

Între timp, Gudrun şi Ursula aşteptau următoarea ocazie ca să discute cu Loerke. N-avea nici un rost să pornească discuţia când bărbaţii se aflau în preajmă, căci atunci nu puteau să intre în legătură cu micuţul sculptor retras. Trebuia să fie singur cu ele. Iar el prefera ca Ursula să se afle acolo, ca un fel de legătură între el şi Gudrun.

— Nu vă ocupaţi cu altceva în afară de sculptura arhitecturală? îl întrebă Gudrun într-o seară.

— Acum nu, răspunse el. Am făcut toate genurile, mai puţin portrete, niciodată n-am făcut portrete. Dar altele...

— Ca de exemplu? îl chestionă Gudrun.

El făcu o pauză un moment, apoi se ridică şi ieşi din cameră. Se întoarse aproape imediat cu un mic sul de hârtie pe care i-l înmână. Gudrun îl desfăcu. Era o reproducere fotografică a unei statuete, semnată F. Loerke.

— E ceva din tinereţea mea – *câtuşi de puţin* ceva mecanic, spuse el, e mai cunoscută.

Statueta reprezenta o fată goală, delicat şi fin sculptată, aşezată pe un cal mare, nemişcat. Fata era tânără şi

delicată, un adevărat mugur. Stătea pe cal într-o parte, cu faţa îngropată în mâini, de parcă ar fi fost ruşinată şi îndurerată, într-o atitudine de abandon. Părul ei, care era scurt şi probabil bălai, îi cădea pe frunte, despărţit de o cărare, acoperindu-i pe jumătate mâinile.

Membrele erau tinere şi delicate. Picioarele, abia formate, ca ale unei fecioare care tocmai devenea femeie, îi atârnau copilăreşte într-o parte, pe burta calului puternic, patetic; erau micuţe, încrucişate unul peste celălalt, de parcă ar fi vrut să le ascundă. Dar n-avea cum. Stătea goală pe spinarea calului deşăuat.

Calul stătea nemişcat, întins ca într-un fel de pornire. Era un armăsar impunător, superb, ţeapăn din cauza forţei închise în el. Gâtul era arcuit şi teribil, ca o seceră, şoldurile erau trase înapoi, împietrite datorită forţei sale.

Gudrun deveni palidă, iar ochii îi fură învăluiţi de o întunecime, ca şi când i-ar fi fost ruşine, privi în sus ca şi cum ar fi implorat, aproape ca o sclavă. El îi aruncă o privire şi scutură uşor din cap.

— Cât de mare este? întrebă ea, cu o voce ştearsă, insistând să pară nepăsătoare şi neafectată.

— Cât de mare? răspunse el, aruncându-i din nou o privire. Fără piedestal, cam aşa – arătă el cu mâna. Cu piedestal cam aşa.

Continua să o fixeze cu privirea. Avea un oarecare dispreţ, brusc şi exagerat faţă de ea în gestul său rapid, iar Gudrun păru că se face tot mai mică.

— Şi din ce e făcută? întrebă ea, aruncându-şi capul pe spate şi privindu-l cu o răceală afectată.

El continua să o privească, iar aerul său dominant era de nestrămutat.

— Din bronz, bronz verde.

— Bronz verde! repetă Gudrun rece, acceptându-i provocarea.

Se gândea la membrele subţiri, nedezvoltate şi delicate ale fetei, netede şi reci, din bronz verde.

— Da, frumos, murmură ea, privind în sus la el cu respect, posomorâtă.

El închise ochii şi-şi întoarse privirea, triumfător.

— De ce, începu Ursula, ai făcut calul aşa de rigid? E la fel de ţeapăn ca o stâncă.

— Rigid? repetă el, stârnit imediat.

— Da, *uită-te* cât de convenţional, prostesc şi brutal este. Caii sunt sensibili, destul de delicaţi şi pur şi simplu afectuoşi.

El ridică din umeri, îşi întinse mâinile cu o mişcare lentă de indiferenţă într-atât încât să îi dea de ştire că e o amatoare şi o impertinentă care nu face doi bani.

— *Wissen Sie*, spuse el, cu o răbdare jignitoare şi condescendentă, acel cal este o anumită *formă*, face parte dintr-un tot întreg. E parte dintr-o operă de artă, este doar o formă. Nu e o imagine a unui cal prietenos căruia îi dai un cub de zahăr, înţelegi? Face parte dintr-o operă de artă şi nu are nici o legătură cu nimic altceva în afara acelei opere de artă.

Ursula, furioasă că fusese tratată într-un mod atât de jignitor *de haut en bas*[216], din înălţimile artei ezoterice până în străfundurile amatorismului exoteric, replică înfierbântată, îmbujorată şi ridicându-şi chipul:

— Dar totuşi *este* imaginea unui cal.

El ridică din umeri nepăsător.

— Cum vrei – cu siguranţă nu e imaginea unei vaci.

Aici interveni Gudrun, roşie în obraji şi strălucitoare, dornică de a evita şi alte replici şi de a contracara insistenţa prostească a Ursulei care nu se putea abţine.

— Ce vrei să spui cu „e imaginea unui cal”? strigă ea la sora ei. Ce înţelegi printr-un cal? Vrei să spui o idee pe care o ai în minte şi pe care vrei să o vezi reprezentată. E vorba de cu totul altă idee, de cu totul şi cu totul altceva. Spune-i cal dacă vrei sau poţi să spui că nu e cal. Am exact acelaşi drept să spun că acest cal *al tău* nu este cal şi că e un lucru fals, născocit de imaginaţia ta.

Ursula ezită, confuză. Apoi fu în stare să vorbească.

— Dar de ce are această idee despre un cal? exclamă ea. Ştiu că e conceptul lui. Ştiu că de fapt e o imagine a lui

[216] De sus în jos (fr.).

însuşi...

Loerke fornăi furios.

— O imagine a mea însumi! repetă el, ironic. *Wissen Sie, gnädige Frau*, asta este o *Kunstwerk*, o operă de artă. E o operă de artă, e o imagine care nu reprezintă nimic, absolut nimic. Nu are nici o legătură cu nimic altceva decât cu ea însăşi, nu are nimic de-a face cu lumea cotidiană, nu există nici o legătură între ele, absolut nici una, sunt două planuri diferite şi distincte ale existenţei şi ca să o traduci pe una prin intermediul celeilalte e mai rău decât prostie, înseamnă o întunecare a întregului concept, o confuzie pe toate planurile. Înţelegi, *nu trebuie* să confunzi lumea relativă a acţiunii cu lumea absolută a artei. Asta *n-ai voie* s-o faci.

— Asta-i foarte adevărat, exclamă Gudrun, purtată într-un soi de visare. Cele două lucruri sunt cu totul diferite şi n-au nimic în comun unul cu celălalt. Eu şi arta care mă reprezintă nu au *nimic* de a face una cu cealaltă. Arta mea se află în altă lume, eu sunt în această lume.

Chipul ei era îmbujorat şi transfigurat. Loerke, care stătea cu capul aplecat, ca o creatură încolţită, îi aruncă o privire rapidă, aproape pe furiş, şi murmură:

— *Ja – so ist es, so ist es*[217].

Ursula tăcu după această izbucnire. Era furioasă. Voia să îi străpungă pe amândoi.

— Nici un cuvinţel nu e adevărat din toată această tiradă pe care mi-ai ţinut-o, răspunse ea sec. Acest cal e o imagine a propriei dumitale brutalităţi convenţionale şi stupide, iar fata a fost cineva pe care ai iubit-o, pe care ai chinuit-o şi apoi n-ai mai băgat-o în seamă.

El privi în sus la ea cu un uşor zâmbet plin de dispreţ în ochi. Nu voia să se ostenească să-i răspundă la acest ultim atac.

Şi Gudrun rămase tăcută într-un dispreţ exasperant. Ursula *era* o amatoare insuportabilă, dând năvală acolo unde îngerilor le-ar fi teamă să păşească. Dar în fond,

[217] Da, aşa este, aşa este (germ.).

proştii trebuie toleraţi, chiar dacă nu e plăcut[218].

Dar şi Ursula era insistentă.

— În ceea ce priveşte lumea artei şi lumea reală, răspunse ea, trebuie să le separaţi pentru că nu puteţi suporta propria voastră imagine. Nu puteţi suporta să vedeţi cât de convenţionali, rigizi sunteţi şi câtă brutalitate se ascunde în voi, aşa că spuneţi: „este lumea artei”. Lumea artei este doar adevărul despre lumea reală, asta-i tot – dar sunteţi mult prea orbi ca să vedeţi asta.

Era albă şi tremura furioasă. Gudrun şi Loerke stăteau ţepeni, plini de dispreţ. Şi Gerald, care apăruse la începutul discuţiei, stătea şi o privea total dezaprobator şi contrariat. Era de părere că e lipsită de demnitate, că arunca un fel de vulgaritate asupra ezoterismului care îi acordă omului cea mai înaltă distincţie. Îşi uni forţele cu ceilalţi doi. Toţi trei voiau ca ea să plece. Dar ea continua să stea acolo în tăcere, cu sufletul înlăcrimat, zvâcnindu-i violent, iar degetele-i frământau batista.

Ceilalţi păstrau o tăcere mormântală, aşteptând ca manifestarea impertinentă a Ursulei să treacă. Apoi Gudrun întrebă cu o voce care era destul de calmă şi indiferentă, ca şi cum ar fi reluat o conversaţie uzuală:

— Fata era model?

— *Nein, sie war kein Modell. Sie war eine kleine Malschülerin*[219].

— O studentă la arte plastice! răspunse Gudrun.

Iar acum situaţia deveni clară. Şi-o imagina pe studenta la arte plastice, neformată şi de o nesăbuinţă periculoasă, prea tânără, cu părul ei drept bălai, tăiat scurt, atârnându-i chiar deasupra gâtului, unde făcea o buclă spre interior, pentru că era prea bogat; iar Loerke, binecunoscutul maestru al sculpturii şi fata, probabil bine crescută şi de familie bună, având impresia că e deosebită dacă-i e

---

[218] În *Eseu asupra Criticii* (1711), poetul Alexander Pope (1688-1744) scria: „Căci proştii dau năvală acolo unde îngerilor le e teamă să păşească”; vezi de asemenea *2 Corinteni*, 11:19: „Voi suferiţi cu plăcere pe nebuni, voi, care sunteţi înţelepţi!”

[219] Nu, nu era model, era studentă la arte plastice (germ.).

amantă. O, cât de bine cunoştea vulgaritatea comună a tuturor acestor lucruri! Dresda, Paris, Londra, ce mai conta? Ştia asta.

— Acum unde este? întrebă Ursula.

Loerke ridică din umeri, ca să-şi arate totala ignoranţă şi indiferenţă.

— Au trecut deja şase ani de atunci; trebuie că are douăzeci şi trei de ani, nu mai e bună de nimic.

Gerald luă poza şi se uită la ea. Şi pe el îl atrăgea. Văzu scris pe piedestal „Lady Godiva”.

— Dar asta nu e Lady Godiva, spuse el zâmbind amuzat. Era o femeie între două vârste, soţia vreunui conte care-şi înfăşură trupul în părul ei lung.

— *À la Maud Allan*[220], spuse şi Gudrun cu o grimasă ironică.

— De ce Maud Allan? replică el. Nu-i aşa cum am spus eu? Întotdeauna am crezut că aşa era legenda.

— Da, dragă Gerald, sunt foarte convinsă că ai înţeles perfect legenda.

Râdea de el, cu un uşor dispreţ mângâietor şi ironic.

— Ca să fiu sincer, mai degrabă aş vedea femeia decât părul, râse şi el.

— Da, cum să nu! îl ironiză Gudrun.

Ursula se ridică şi plecă, lăsându-i pe cei trei împreună.

Gudrun luă tabloul de la Gerald şi stătu să-l privească îndeaproape.

— Desigur, spuse ea, întorcându-se ca să-l tachineze acum pe Loerke, ai înţeles-o pe mica dumitale *Malschülerin*.

El ridică din sprâncene şi din umeri cu o mişcare a unui om mulţumit.

— Fetiţa? întrebă Gerald, arătând spre imagine.

Gudrun stătea cu tabloul în poală. Privi în sus, spre Gerald, uitându-se direct în ochii lui, aşa încât el părea să fie orbit.

---

[220] Se presupune că în secolul al XI-lea, Lady Godiva, soţia lui Leofric, conte de Mercia, călărea pe străzile din Coventry acoperită doar de părul ei lung. Maud Allan (1883-1956) a fost o dansatoare şi profesoară canadiană, celebră pentru intepretarea „Dansului Salomeii”.

— Nu-i *aşa* că a înţeles-o? i se adresă ea lui Gerald, cu un ton jucăuş, uşor batjocoritor şi plin de umor. Nu trebuie decât să te uiţi la picioare, nu-i aşa că sunt drăguţe şi delicate, o, sunt cu adevărat minunate, chiar aşa sunt.

Ea îşi ridică ochii încet, cu o privire înfierbântată, care arunca flăcări înspre Loerke. Sufletul lui era plin de recunoaşterea ei fierbinte, părând mai încrezut şi mai arogant.

Gerald se uită la picioarele mici sculptate. Erau întoarse către aceeaşi parte, pe jumătate acoperindu-se unul pe celălalt cu o timiditate şi teamă plină de duioşie. Le privi mult timp, fascinat. Apoi, cu oarecare durere, lăsă tabloul deoparte. Se simţea plin de goliciune.

— Cum o chema? îl întrebă Gudrun pe Loerke.

— Annette von Weck, răspunse Loerke melancolic. *Ja, sie war hübsch*[221]. Era drăguţă, dar obositoare. Era o prostuţă – nu stătea locului nici măcar un minut – până nu-i trăgeam o palmă de-o făceam să plângă – abia atunci dacă şedea liniştită vreo cinci minute.

Se gândea la operă, la creaţia lui, cel mai important lucru pentru el.

— Chiar ai pălmuit-o? întrebă Gudrun, cu răceală.

El se uită din nou la ea, citindu-i provocarea în privire.

— Da, spuse el, cu nonşalanţă, mai tare decât am bătut pe cineva vreodată. Trebuia, am fost nevoit – numai aşa puteam să-mi termin lucrarea.

Gudrun îl urmări cu ochi mari, întunecaţi câteva clipe. Părea că îi pune în balanţă chiar sufletul. Apoi privi în jos, tăcută.

— Atunci de ce ţi-ai ales o Godivă atât de tânără? întrebă Gerald. Pe lângă asta, e aşa de mică pe cal – nu e suficient de mare pentru el – e aşa o copilă.

Chipul lui Loerke fu cuprins de un spasm ciudat.

— Da, zise el, nu-mi place când sunt mai mari, sau mai în vârstă. Atunci sunt frumoase, la şaisprezece, şaptesprezece, optsprezece ani – după asta nu-mi mai sunt de folos.

---

[221] Da, era drăguţă (germ.).

Urmă o tăcere de o clipă.

— De ce nu? întrebă Gerald.

Loerke ridică din umeri.

— Nu mi se par interesante sau frumoase, nu-mi mai sunt de folos pentru creaţia mea.

— Vrei să spui că o femeie nu mai e frumoasă după douăzeci de ani? întrebă Gerald.

— Pentru mine, nu. Înainte de douăzeci de ani sunt micuţe, proaspete, delicate şi uşoare. După aceea poate să fie cum îi place, pentru mine nu mai reprezintă nimic. Venus din Milo[222] e o burgheză, aşa cum sunt toate.

— Şi deci nu te mai interesează femeile după vârsta de douăzeci de ani? întrebă Gerald.

— Mie nu-mi folosesc la nimic, nu sunt bune pentru opera mea, repetă Loerke impacientat. Nu le mai consider frumoase.

— Eşti un epicurean, spuse Gerald cu un râs uşor sarcastic.

— Dar bărbaţii? întrebă brusc Gudrun.

— Da, ei sunt buni la toate vârstele, răspunse Loerke. Un bărbat trebuie să fie impunător şi puternic, fie că e tânăr sau bătrân, asta nu contează, are de partea lui volumul, o masivitate – şi o formă stupidă.

Ursula ieşi afară singură în întinderea de zăpadă pură şi proaspătă. Dar albeaţa orbitoare părea că o chinuie până la durere, simţea că frigul îi înăbuşă lent sufletul. Capul parcă era ameţit şi amorţit.

Brusc îşi dori să plece. Ideea îi veni subit, anume că ar putea pleca într-o altă lume şi asta era ca un miracol. Se simţea atât de osândită aici înconjurată de zăpada eternă, de parcă nu mai exista nimic dincolo de ea.

Acum, brusc, ca prin miracol, îşi aminti că departe, dincolo, sub ea, se întindea pământul negru şi roditor, că înspre sud erau petice de pământ cu portocali şi chiparoşi, cu măslini înverziţi, că stejarii îşi înălţau minunatele lor coroane stufoase umbrind cerul albastru. Minunea minunilor! Această lume perfect tăcută, îngheţată a

[222] Statuie clasică grecească aflată la Muzeul Luvru, în Paris.

piscurilor muntoase nu era universală! Ai putea să o părăseşti şi să uiţi de ea. Ai putea să pleci.

Voia ca acest miracol să se realizeze imediat. În acel moment dorea să scape de întinderea aceea de zăpadă şi de vârfurile munţilor teribili, statici, clădiţi din gheaţă. Voia să vadă pământul negru, să-i miroasă fecunditatea, să vadă vegetaţia răbdătoare ascunsă sub zăpadă, să simtă razele soarelui răspunzând la chemarea mugurilor.

Se întoarse bucuroasă în casă, plină de speranţă. Birkin citea, în pat.

— Rupert, îi spuse ea, dând buzna peste el. Vreau să plec.

El îşi ridică privirea încet spre ea.

— Da? răspunse el blând.

Ea se aşeză lângă el §i-i înconjură gâtul cu braţele. Faptul că era aşa de puţin surprins o uimea.

— *Tu* nu vrei? îl întrebă ea, tulburată.

— Nu mă gândisem la asta. Dar sunt sigur că vreau.

Ea se ridică brusc în picioare.

— Urăsc locul ăsta, urăsc zăpada şi lipsa ei de naturaleţe, lumina nefirească pe care o aruncă asupra tuturor, strălucirea ei funebră, sentimentele nefireşti pe care ni le inspiră tuturor.

El stătu nemişcat şi râse, meditând.

— Păi, putem să plecăm – chiar mâine. Mâine ne ducem la Verona să fim ca Romeo şi Julieta[223], şi o să stăm în amfiteatru – vrei?

Brusc, ea îşi înfundă faţa în pieptul lui, uluită şi ruşinată. Birkin era atât de înţelegător.

— Da, spuse ea domol, cuprinsă de uşurare. Simţea că sufletul ei prinsese aripi noi pentru că el era atât de înţelegător. Mi-ar plăcea să fim ca Romeo şi Julieta. Dragostea mea!

— Deşi în Verona bate un vânt teribil de rece, spuse el, care vine dinspre Alpi. O să simţim în nări mirosul zăpezii.

Ea se ridică şi îl privi.

---

[223] La Verona, în nordul Italiei, se află casele natale ale lui Romeo şi Julietei, din piesa lui Shakespeare cu acelaşi nume (c. 1595).

— Te bucuri că plecăm? întrebă ea tulburată.

Ochii lui aveau o privire zâmbitoare şi de nepătruns. Îşi lipi faţa de gâtul lui, agăţându-se de el şi implorându-l.

— Nu râde de mine – nu râde de mine!

— Cum adică? râse el, înconjurând-o cu braţele.

— Pentru că nu-mi place ca cineva să râdă de mine, şopti ea.

El continuă să râdă în timp ce-i săruta părul delicat şi uşor parfumat.

— Mă iubeşti? şopti ca cu o seriozitate sălbatică.

— Da, răspunse el râzând.

Deodată ea-şi ridică faţa ca să fie sărutată. Buzele ei erau întinse, tremurânde şi tari, pe când ale lui erau moi, profunde şi delicate. El prelungi sărutul câteva momente. Apoi o umbră de tristeţe îi cuprinse sufletul.

— Buzele tale sunt atât de dure, spuse el cu un uşor reproş.

— Şi ale tale sunt atât de moi şi de dulci, spuse ea, bucuroasă.

— Dar de ce întotdeauna îţi strângi buzele? întrebă el cu regret.

— Nu băga de seamă, zise ea repede. Aşa mi-e obiceiul.

Ea ştia că o iubeşte şi era sigură de el. Totuşi, nu putea să renunţe la o anumită stăpânire de sine, nu putea să suporte ca el să-i pună întrebări. Se lăsa purtată de bucuria de a fi iubită de el. Ştia că, în ciuda veseliei lui din clipele când ea uita de sine, şi el era puţin trist. Era în stare să renunţe în favoarea dorinţelor lui. Dar nu era în stare să fie ea însăşi, *nu îndrăznea* să vină dezbrăcată în contact cu goliciunea lui, renunţând la toate veşmintele, contopindu-se cu el plină de încredere. Se lăsă în voia *lui*, sau mai bine zis îl luă în braţe şi era bucuroasă datorită lui. Era satisfăcută din plin de prezenţa lui. Dar niciodată nu erau împreună în acelaşi timp. Unul dintre ei era întotdeauna lăsat în urmă. Cu toate astea ea se bucura, plină de speranţă, victorioasă şi liberă, iradiind de viaţă şi libertate. Iar pe moment el era liniştit, docil şi răbdător.

Începură pregătirile de plecare a doua zi. Mai întâi se

duseră în camera lui Gudrun unde îi găsiră pe ea şi pe Gerald gata îmbrăcaţi, pregătindu-se să-şi petreacă seara în casă.

— Prune, zise Ursula, cred că noi vom pleca mâine. Nu mai suport deloc zăpada. Îmi răneşte pielea şi sufletul.

— Chiar îţi răneşte sufletul, Ursula? o întrebă Gudrun, oarecum surprinsă. Cred că îţi răneşte pielea – e tare *îngrozitor*. Dar credeam că pentru suflet e *admirabilă*.

— Nu, nu şi pentru al meu. Nu face decât să-l rănească, zise Ursula.

— Zău! exclamă Gudrun.

În cameră se lăsă tăcerea. Şi Ursula şi Birkin simţeau că Gudrun şi Gerald se simţeau uşuraţi de plecarea lor.

— O să mergeţi în sud? întrebă Gerald, cu un ton uşor stingherit.

— Da, spuse Birkin, întorcându-se cu spatele.

În ultima vreme între cei doi bărbaţi se stabilise o ostilitate ciudată, de nedefinit. Birkin era în general tăcut şi indiferent de când plecase din ţară, lăsându-se purtat de un val obscur şi domol, invizibil şi calm, pe când Gerald era tensionat şi încleştat într-o lumină albă, ca un *agonistes*[224]. Cei doi bărbaţi se displăceau.

Gerald şi Gudrun se purtară foarte amabil cu ei, care erau pe punct de plecare, se interesau de starea lor de parcă ar fi fost doi copii. Gudrun intră în dormitorul Ursulei cu trei perechi de ciorapi coloraţi, pentru care era renumită, şi-i aruncă pe pat. Dar aceştia erau ciorapi groşi din mătase purpurie, de un albastru ca cicoarea şi gri, cumpăraţi din Paris. Cei gri erau ţesuţi fără dungă. Ursula plutea în extaz. Ştia că Gudrun trebuia să simtă o afecţiune *foarte* profundă dacă se desparte de asemenea comori.

— Nu pot să-i accept, Prunc, exclamă ea. Pur şi simplu nu pot să te lipsesc de ei – sunt nişte bijuterii.

— Da, nu-i aşa? zise şi Gudrun, privindu-şi cadourile cu invidie. Nu-i aşa că sunt delicaţi?

---

[224] Un agon (greacă) este un conflict dintre doi protagonişti; *agonistes* înseamnă „prins într-un conflict interior”, la fel ca în *Samson Agonistes* de John Milton (1608-1674).

— Da, *trebuie* să-i păstrezi, zise Ursula.

— Nu-i *vreau*, mai am trei perechi. Vreau ca tu să-i păstrezi, vreau să-i ţii tu. Sunt ai tăi, sunt...

Şi cu mâinile tremurând, pline de emoţie, puse ciorapii mult râvniţi sub perna Ursulei.

— Cea mai mare bucurie pe care o poţi avea e să primeşti aceşti ciorapi minunaţi, întări Ursula.

— Aşa e, răspunse Gudrun, cea mai mare bucurie posibilă.

Şi se aşează pe scaun. Era clar că venise ca să mai aibă o ultimă conversaţie. Ursula, fără să ştie ce voia, aştepta în tăcere.

— Ursula, începu Gudrun pe un ton destul de sceptic, tu crezi că plecarea ta e definitivă, că nu mai e cale de întoarcere?

— O, ne vom întoarce, spuse Ursula. Nu e o problemă să călătoreşti cu trenul.

— Da, ştiu. Dar din punct de vedere spiritual, ca să zic aşa, tu te desparţi de noi toţi?

Ursula se înfioră.

— Nu ştiu câtuşi de puţin ce se va întâmpla, zise ea. Nu ştiu decât că plecăm undeva.

Gudrun aşteptă.

— Şi te bucuri? o întrebă ea.

Ursula reflectă un moment.

— Cred că mă bucur tare mult, răspunse ea.

Dar Gudrun urmărea pe chipul surorii ei strălucirea inconştientă mai degrabă decât tonul nesigur al vocii ei.

— Dar nu crezi că ai să-ţi *doreşti* să reînnozi vechile legături cu lumea asta – cu tata şi cu noi ceilalţi, şi cu tot ceea ce înseamnă Anglia şi lumea intelectuală – nu crezi că ai să ai *nevoie* de asta, pentru a crea o lume a ta?

Ursula tăcea, încercând să-şi imagineze.

— Eu cred, spuse ea într-un final, fără să vrea, că Rupert are dreptate – fiecare îşi doreşte un nou spaţiu în care să locuiască, simte nevoia de a se debarasa de cel vechi.

Gudrun o urmărea pe sora ei cu un chip impasibil şi n-o scăpa din priviri.

— Avem nevoie de un nou spaţiu în care să locuim, sunt perfect de acord, spuse ea. Dar cred că o lume nouă se dezvoltă separat de cea existentă şi că a te izola împreună cu o altă persoană nu înseamnă câtuşi de puţin a descoperi o lume nouă, ci doar să te cufunzi în propriile iluzii.

Ursula privi afară pe fereastră. În sinea ei se frământa şi era înspăimântată. Îi era întotdeauna teamă de cuvinte, pentru că ştia că simpla putere a cuvintelor ar putea să o facă să creadă ceea ce nu credea de fapt.

— Poate, spuse ea, pe jumătate neîncrezătoare în ca însăşi şi în toată lumea. Dar, adăugă ea, cred că nu poţi avea nimic nou atâta vreme cât încă te agă ţi de ceva vechi – înţelegi ce vreau să spun? Chiar şi lupta împotriva vechiului e o dovadă că încă îi mai aparţii. Ştiu, eşti tentat să te rupi de lume, să lupţi împotriva ei. Dar atunci nu merită.

Gudrun medita la ea însăşi.

— Da, zise ea. Într-un fel faci parte din acea lume dacă trăieşti în ea. Dar nu e oare o iluzie să crezi că te poţi rupe de ea? La urma urmelor, o căsuţă în Abruzzi[225] sau oriunde o fi nu reprezintă o lume nouă. Nu, singurul lucru pe care îl poţi face este să rămâi în acea lume până la capăt.

Ursula îşi întoarse privirea. Îi era aşa de teamă de discuţii în contradictoriu.

— Dar poate exista şi altceva, nu? întrebă ea. Omul o poate explora cu ochii sufletului, cu mult înainte să o vadă în realitate. Şi atunci, după ce ai văzut-o cu ochii minţii, nu mai poţi fi acelaşi.

— Oare *poţi* vedea cu ochii minţii? întrebă Gudrun. Dacă vrei să spui că poţi vedea sfârşitul şi ceea ce se va întâmpla, nu sunt de acord. Nu pot fi de acord. Şi, oricum, nu poţi să-ţi iei zborul pur şi simplu spre o nouă planetă, pentru că ai impresia că poţi prevedea sfârşitul celei de aici.

Ursula se îndreptă brusc.

— Da, aşa e, se ştie. Nu mai ai nici o legătură aici. Ai un fel de al doilea cu care aparţine unei planete noi, nu

[225] Zonă muntoasă din partea de sud a centrului Italiei.

acesteia. Trebuie să-ţi iei zborul.

Gudrun se gândi câteva momente. Apoi un zâmbet plin de ironie, aproape dispreţuitor, îi învălui chipul.

— Şi ce se va întâmpla când te vei pomeni în spaţiu? exclamă ea în bătaie de joc. La urma urmelor, marile idei ale lumii sunt la fel acolo. Tu, mai mult ca oricine, nu poţi scăpa de faptul că dragostea, de exemplu, este lucrul suprem, în spaţiu la fel ca şi pe pământ.

— Nu, spuse Ursula, nu este. Dragostea e prea umană şi infimă. Eu cred în ceva extrauman, din care dragostea nu este decât o părticică. Cred că ceea ce trebuie să îndeplinim apare din necunoscut şi este ceva cu mult superior dragostei. Nu-i doar *omenesc*.

Gudrun o privi pe Ursula cu ochi ficşi, cântărind-o. O admira şi, în acelaşi timp, o dispreţuia atât de mult pe sora ei. Apoi, subit, îşi feri chipul, spunând rece, pe un ton ostil:

— Ei bine, eu încă mă mulţumesc cu dragostea.

„Pentru că n-ai iubit niciodată, de aceea nu poţi depăşi iubirea”, îşi spuse Ursula în sinea ei.

Gudrun se ridică, veni spre Ursula şi-şi puse braţul în jurul gâtului ei.

— Du-te şi găseşte-ţi noua lume, draga mea, îi spuse ea, cu vocea răsunându-i de o blândeţe falsă. La urma urmelor, cea mai fericită călătorie este aceea în căutarea Insulelor Fericirii ale lui Rupert[226].

Braţul ei rămase încolăcit în jurul gâtului Ursulei, iar degetele îi atinseră obrazul câteva clipe. În tot acest timp, Ursula se simţea extrem de stingherită. Atitudinea superioară, protectoare a lui Gudrun era jignitoare, ceea ce o rănea nespus. Simţind că sora ei opune rezistenţă, Gudrun se retrase stângaci, întoarse perna şi scoase din nou la iveală ciorapii.

— Ha – ha! râse ea, destul de fals. Ce ne mai place să

---

[226] În mitologia greacă, Hesperidele (fiicele lui Hesperus, luceafărul de seară) păzesc copacul cu mere de aur în partea de apus a lumii cu ajutorul unui dragon. În vremea lui Lawrence, Insulele Fericirii deveniseră sinonime cu acest loc, deşi Insulele celor Fericiţi (Elizee), paradisul celor morţi, nu coincideau de fapt cu Hesperidele.

discutăm – lumi vechi şi lumi noi!

Apoi trecură la subiectele cotidiene, banale.

Gerald şi Birkin o luaseră înainte aşteptând ca sania care-i transporta pe cei ce plecau să-i ajungă din urmă.

— Cât o să mai staţi aici? întrebă Birkin, privind în sus la chipul foarte rumen, aproape inexpresiv al lui Gerald.

— A, nu ştiu, răspunse acesta. Până ne plictisim.

— Nu te temi că are să se topească zăpada până atunci? întrebă Birkin, şi Gerald râse.

— Se topeşte?

— Deci te simţi bine? întrebă Birkin.

Gerald îşi îngustă ochii puţin.

— Bine? N-am ştiut niciodată ce înseamnă aceste cuvinte banale. Bine şi rău, oare ele nu devin sinonime cumva?

— Da, cred că da. Ce zici. Când te întorci? îl întrebă Birkin.

— A, nu ştiu. S-ar putea să nu ne mai întoarcem. Nu privesc înainte şi nici înapoi, răspunse Gerald.

— Şi *nici* nu tânjeşti după ce nu este, spuse Birkin.

Gerald privi în zare, cu ochii mici şi cercetători ai unui şoim.

— Nu, hotărât lucru. Şi Gudrun mi se pare a fi sfârşitul. Nu ştiu, dar pare aşa de tandră, pielea ei e ca mătasea, braţele atât de grele şi moi. Şi îmi chinuie conştiinţa, cumva îmi topeşte mintea. Făcu câţiva paşi, privind fix înainte, cu ochii ţintă, arătând ca o mască folosită în religiile obscure ale barbarilor. Îţi arde ochii sufletului, spuse el şi te lasă orb... Şi totuşi îţi doreşti să fii orb, îţi *doreşti* să arzi, nu-ţi doreşti să fie altcumva.

Vorbea de parcă se afla în transă, fără intonaţie, ca şi cum altcineva ar fi vorbit în locul lui. Apoi deodată îşi luă inima în dinţi, pregătindu-se de un discurs pompos, şi-l privi pe Birkin cu ochi răzbunători şi plini de teamă, spunând:

— Ştii ce trebuie să înduri atunci când eşti cu o femeie? E aşa de frumoasă, de perfectă, o găseşti atât de *plăcută*, încât te sfâşie ca un fir de mătase şi fiecare mângâiere şi atingere te arde – ha, acea perfecţiune! Când te distrugi singur, te distrugi şi atât! Şi apoi – aici se opri în zăpadă şi

deodată îşi desfăcu mâna încleştată –, nu mai rămâne nimic, creierul ar putea fi carbonizat ca o cârpă şi... privi în jur cu o mişcare ciudată, teatrală – te arde, înţelegi ce vreau să spun, e o experienţă măreaţă, ceva definitiv – şi apoi – eşti lovit ca de fulger.

Îşi continuă drumul în tăcere. Suna a laudă, dar era lauda unui om ajuns la limită şi care nu era departe de adevăr.

— Desigur, reluă el, nu puteam să nu o fac! E o experienţă supremă. Iar ea e o femeie sublimă. Dar pe de altă parte cât de mult. o urăsc! E ciudat...

Birkin se uită la el şi la chipul său straniu, cu o expresie inconştientă. Gerald părea că nu reacţionează la propriile cuvinte,

— Dar acum ţi-a ajuns? întrebă Birkin. Ai avut parte de o experienţă. De ce să adânceşti o rană veche?

— O, spuse Gerald, nu ştiu. Nu s-a încheiat încă...

Şi cei doi continuară să meargă mai departe.

— Ţin la tine la fel de mult ca şi la Gudrun, nu uita, spuse Birkin amar.

Gerald îl privi ciudat, fără să-l bage de seamă.

— Da? întrebă el cu un scepticism de gheaţă. Sau aşa crezi?

Nu prea îşi dădea seama ce spune.

Apăru şi sania. Gudrun coborî şi-şi luară cu toţii rămas-bun. Ei toţi nu doreau decât să se despartă. Birkin se aşeză în sania care porni, lăsându-i în urmă pe Gerald şi pe Gudrun în zăpadă, făcându-le cu mâna. Ceva îi îngheţă inima lui Birkin, când îi văzu stând acolo în întinderea izolată de zăpadă, dispărând din vedere şi din ce în ce mai izolaţi.

Capitolul XXX

ÎNZĂPEZIREA

DUPĂ CE URSULA ŞI BIRKIN PLECARĂ, Gudrun se simţi liberă în înfruntarea ei cu Gerald. Pe măsură ce se obişnuiau tot mai mult unul cu celălalt, el părea că exercită o şi mai mare presiune asupra ei. La început ea putu să-i facă faţă, aşa încât voinţa ei să rămână neatinsă. Dar, foarte curând, el începu să nu mai ţină cont de tactica ei feminină, îşi pierdu respectul faţă de capriciile şi intimităţile ei şi începu să-şi exercite propria voinţă orbeşte, fără să cedeze în faţa ei.

Deja se instalase un conflict vital între ei, care îi înspăimânta pe amândoi. Dar el era singur, pe câtă vreme ea începuse deja să caute ajutor în afară.

După ce Ursula plecă, Gudrun simţi că propria ei existenţă devenise goală şi era redusă la lucruri elementare. Merse şi se ghemui singură în dormitorul ei, privind afară pe fereastră la stelele mari şi strălucitoare. În faţă se întindea umbra slabă a unui pisc muntos. Acesta era piscul central. Avea senzaţia stranie şi de necontestat că se afla urcată chiar în inima întregii existenţe şi că dincolo de asta nu mai există o altă realitate.

Deodată Gerald deschise uşa. Ştia că nu va trece mult până va apare. Rareori stătea singură, căci el apăsa asupra ei ca un îngheţ, ucigând-o.

— Stai singură pe întuneric? întrebă el.

Şi ea îşi dădea seama după vocea pe care o avea că ura, îi displăcea această izolare pe care ca o conturase în jurul ei. Totuşi, simţindu-l că stă nemişcat, ea se comportă cu bunăvoinţă faţă de el.

— Vrei să aprinzi lumânarea? întrebă ea.

El nu răspunse, ci veni şi se aşeză în spatele ei, în întuneric.

— Uite steaua aceea minunată, acolo sus, zise ea. Ştii cum se numeşte?

El se ghemui lângă ea, ca să privească prin fereastra joasă.

— Nu, spuse el, dar e foarte frumoasă.

— *Nu-i aşa* că e frumoasă? Observi cum împrăştie diverse sclipiri colorate – străluceşte de-a dreptul minunat!

Rămaseră fără să vorbească. Cu un gest mut, greoi, ea-şi puse mâna pe genunchiul lui şi-i luă mâna.

— Regreţi plecarea Ursulei? o întrebă el.

— Nu, deloc, răspunse ea. Apoi, nepăsătoare, îl întrebă: Cât de mult mă iubeşti?

El deveni şi mai ţeapăn, lipindu-se de ea.

— Cât de mult crezi că te iubesc? i-o întoarse el.

— Nu ştiu, zise ea.

— Dar după părerea ta? întrebă el.

Urmă o pauză. În cele din urmă, vocea ei se auzi întuneric, dură şi indiferentă:

— Chiar foarte puţin, spuse ea rece, aproape obraznică.

Inima lui Gerald aproape îngheţă la sunetul vocii ei.

— De ce crezi că nu te iubesc? întrebă el, de parcă ar fi recunoscut adevărul acuzaţiei ei, totuşi urând-o pentru ceea ce spusese.

— Nu ştiu de ce nu mă iubeşti, m-am purtat frumos cu tine. Erai într-o stare jalnică atunci când ai venit la mine.

Inima ei bătea aproape să îi sară din piept, totuşi rămase tare fără să cedeze.

— Când am fost eu într-o stare jalnică? o întrebă.

— Când ai venit prima dată la mine. A trebuit să-mi fie milă de tine. Dar nu a fost niciodată dragoste.

Acea afirmaţie „nu a fost niciodată dragoste” lui îi răsună în urechi înnebunitor.

— De ce trebuie să repeţi de atâtea ori că nu a fost vorba de dragoste? spuse el cu o voce sugrumată, de mânie.

— Păi, nici tu nu crezi că mă iubeşti, nu?

El rămase tăcut, îngheţat de furie.

— Nu crezi că mă *poţi* iubi, nu? repetă ea, aproape ironic.

— Nu, zise el.

— Ştii că nu m-ai *iubit* niciodată, nu?

— Nu ştiu ce înţelegi prin cuvântul „iubire”, răspunse el.

— Ba da, ştii. Ştii foarte bine că nu m-ai iubit niciodată. Crezi că m-ai iubit?

— Nu, spuse el, mânat de un sentiment inutil de sinceritate şi încăpăţânare.

— Şi nu mă vei iubi niciodată, spuse ea hotărâtă, nu-i aşa?

Exista o răceală diabolică în ea, care era greu de suportat.

— Nu, zise el.

— Atunci, ce nu-ţi convine la mine?

El rămase tăcut, plin de o mânie rece, teribilă, şi de disperare. „Dacă măcar aş putea să o ucid”, repeta inima lui în şoaptă, neîncetat. „Dacă măcar aş putea să o ucid, aş fi liber.”

Lui i se părea că moartea era singura cale de a tăia nodul gordian.

— De ce mă chinui? o întrebă el.

Ea îşi înfăşură braţele în junii gâtului său.

— O, dar nu vreau să te chinui, începu ea compătimitor, de parcă ar fi alinat un copil.

Impertinenţa ei îi făcu sângele să-i îngheţe în vine şi deveni insensibil. Ea-şi ţinea braţele în jurul gâtului său, ca o dovadă de milă. Iar mila pe care o simţea faţă de el era la fel de rece ca piatra, căci motivaţia ei era ura faţă de el şi teama puterii pe care el o avea asupra ei şi pe care trebuia să o înfrunte veşnic.

— Spune-mi că mă iubeşti, îl rugă ea. Spune-mi că ai să mă iubeşti mereu, nu-i aşa? Te rog!

Doar vocea ei îl dezmierda. Nu simţea absolut nimic faţă de el, ci doar răceală şi o forţă distrugătoare. Voinţa ei copleşitoare era cea care insista.

— Nu vrei să-mi spui că ai să iubeşti mereu? îl linguşea ea. Spune-o, chiar dacă nu e adevărat, spune-mi, Gerald, te rog!

— Am să te iubesc mereu, repetă el, într-o adevărată agonie, forţând cuvintele să-i iasă din gât.

Ea-i dădu un sărut rapid.

— Imaginează-ţi că ai spus asta sincer, spuse ea cu o undă de ironie.

El stătea de parcă ar fi fost bătut.

— Încearcă să mă iubeşti puţin mai mult şi să mă doreşti mai puţin, spuse ea, pe un ton pe jumătate dispreţuitor, pe jumătate linguşitor.

Întunericul părea că se lasă în valuri peste mintea lui, talazuri uriaşe de întuneric se avântau peste mintea lui Gerald. I se părea că această degradare atinsese punctul culminant, iar el era lipsit de orice importanţă.

— Vrei să spui că nu mă doreşti? întrebă el.

— Eşti aşa de insistent şi ai atât de puţină graţie şi fineţe. Eşti aşa de crud. Mă distrugi, nu faci decât să mă iroseşti, iar pentru mine e ceva oribil.

— Ceva oribil pentru tine? repetă el.

— Da. Nu crezi că ar trebui să am camera mea, acum că Ursula a plecat? Poţi să ceri să mi se dea încă o cameră.

— Poţi să faci cum vrei – poţi să şi pleci, reuşi el să îngâne.

— Da, ştiu, răspunse ea. Şi tu poţi face la fel. Poţi să mă părăseşti oricând – chiar şi fără să-mi spui.

Valurile uriaşe de întuneric îi acopereau mintea şi abia dacă reuşea să stea drept. O teribilă oboseală îl cuprinse şi simţea că-i vine să se întindă pe jos. Aruncându-şi hainele, se aşează în pat şi zăcu ca un om potopit deodată de aburii de alcool, iar întunericul se ridica şi cobora în el ca şi cum ar fi fost întins pe o mare neagră, agitată. Stătu nemişcat în acest balans ciudat şi groaznic câtăva vreme, pur şi simplu inconştient.

În cele din urmă ea se strecură din patul ei şi veni la el. El rămase ţeapăn, cu spatele la ea. Era ca într-o transă.

Ea îi cuprinse cu braţele trupul amorţit, rigid, şi-şi lipi obrazul de umărul său tare.

— Gerald, şopti ea, Gerald.

El nu se mişcă. Ea-l strânse mai tare de ea. Îşi lipi sânii

de umerii lui şi-i sărută umărul prin pijama. Mintea ei se mira de trupul lui rigid şi amorf. Era nedumerită, insista şi doar voinţa o făcea să persiste ca el să-i răspundă.

— Gerald, dragul meu! şopti ea, aplecându-se peste el, sărutându-l pe ureche.

Răsuflarea ei caldă, atingându-i ritmic urechea, părea că uşurează starea de tensiune. Îi simţea corpul relaxându-se, încetul cu încetul, pierzându-şi rigiditatea aceea îngrozitoare şi nefirească. Mâinile ei îi cuprinseră membrele, îi mângâiau muşchii, trecându-i peste trup cu mişcări spasmodice.

Sângele fierbinte începu să-i curgă din nou prin vene, iar membrele i se relaxară.

— Întoarce-te spre mine, şopti ea, pradă insistenţei şi triumfului.

În cele din urmă Gerald cedă, corpul lui îşi recăpătă căldura şi supleţea. Se întoarse şi o cuprinse în braţe. Simţind-o moale la pieptul lui, atât de minunat şi desăvârşit de moale şi primitoare, o strânse în braţe cu mai multă putere. Ea era parcă strivită, lipsită de putere la pieptul lui. Mintea lui părea dură şi invincibilă, precum un giuvaier, şi nu avea cum să i se împotrivească.

Pasiunea lui i se părea teribilă, încordată, sinistră şi impersonală, precum o forţă distrugătoare şi definitivă. Simţea că o putea ucide şi chiar asta se şi întâmpla.

— Doamne, Doamne! strigă ea, chinuită de strânsoarea lui, simţind cum viaţa i se scurge din trup.

Iar când o săruta duios, abia mai răsufla, ca şi cum ar fi fost epuizată, gata să moară.

„Oare am să mor, am să mor?” îşi repeta ea în sinea ei.

Dar nici noaptea şi nici el nu-i ofereau răspunsul la întrebare.

Şi totuşi, a doua zi, părticica aceea din ea nedistrusă rămase intactă şi ostilă, iar ea se hotărî să nu plece, rămase să-şi termine vacanţa, neadmiţând nimic. Gerald nu prea o mai lăsa singură şi o urmărea precum o umbră, era ca un blestem pe capul ei, ca un continuu: „fă asta, nu face asta”. Câteodată el era cel care părea mai puternic, în

vreme ce ea părea aproape distrusă, târându-se pe pământ ca un vânt slab; altădată situaţia era pe dos. Dar lucrurile erau neschimbate; unul era distrus pentru ca celălalt să poată exista, altul era puternic pentru că celălalt era slab.

„Până la urmă”, îşi spuse Gudrun, „am să-l părăsesc.”

„Pot să mă eliberez de ea”, îşi spunea el în culmea suferinţei.

Îşi propunea să fie liber. Chiar se pregăti să plece, s-o lase în încurcătură. Dar pentru prima dată voinţa sa cedă.

„Unde am să mă duc?” se întreba.

„Nu-ţi ajunge propria persoană?” îşi răspundea singur, invocându-şi orgoliul.

„Propria persoană!” repeta el.

I se părea că Gudrun era mulţumită cu propria ei persoană, se împlinise, ca un obiect de preţ în lăcaşul lui. Cu raţiunea calmă, statică a sufletului său, recunoştea acest fapt şi era de acord că e dreptul ei să se închidă în ea însăşi, să se mulţumească doar cu propria ei persoană, fără să dorească pe nimeni altcineva. Era conştient de asta, o admitea, nu mai era nevoie decât de un ultim efort ca să aibă parte şi el de aceeaşi împlinire. Ştia că nu era nevoie decât de un singur impuls al voinţei sale pentru ca şi el să fie în stare să se întoarcă împotriva lui însuşi, să se închidă în sinea lui aşa cum se încheagă o piatră devenind de nepătruns, un lucru complet şi izolat în sine.

Acest fapt îl aruncă într-un haos teribil. Pentru că, oricât de mare ar fi fost voinţa lui ca spiritualiceşte să rămână imun şi să se mulţumească cu propria sa persoană, dorinţa pentru această stare îi lipsea, iar el nu putea să o creeze. Îşi dădea seama că, pentru a putea exista, trebuia să se elibereze în totalitate de Gudrun, să o părăsească dacă ea voia aşa, să nu aibă nici o pretenţie de la ea, să nu-i ceară absolut nimic.

Dar, pe de altă parte, pentru a nu avea pretenţii de la ea, el trebuia să rămână singur, într-o izolare perfectă. Iar creierul refuză să perceapă acest gând. Avea o senzaţie a nimicniciei. Pe de altă parte, ar putea să cedeze şi să se linguşească pe lângă ea. Sau, într-un final, ar putea-o

ucide. Ori, ar putea foarte bine să fie indiferent, să nu-i pese, să ducă o viaţă dezorganizată, trăind de pe o zi pe alta. Dar firea lui era prea serioasă, nu suficient de veselă sau de subtilă pentru trivialităţi batjocoritoare.

O ciudată ruptură se produse în el; precum o victimă sfâşiată şi lăsată la mila Domnului, tot aşa şi el fusese sfâşiat şi lăsat la mila lui Gudrun. Cum ar putea oare să-şi închidă rana, această ciudată şi infinit de sensibilă pustietate a sufletului său expusă asemenea unei flori care tocmai se deschide către întreg universul şi prin care el era încredinţat celuilalt, necunoscutului. Această rană, această ruptură, această desfacere a propriului înveliş care-l lăsa incomplet, limitat, nefinisat, precum o floare care se deschide sub cerul liber, aceasta era bucuria sa cea nemiloasă. De ce să renunţe la ea? De ce să se închidă în sine şi să devină impenetrabil, imun, ca un lucru pe jumătate pus la locul lui, de vreme ce deja apucase să iasă afară, ca o sămânţă care a încolţit pentru a da naştere mai departe altei vieţi, îmbrăţişând cerul nevăzut.

Îşi va păstra fericirea neîmplinită a propriei dorinţe chiar cu preţul chinurilor pe care i le cauza ea. Era cuprins de o ciudată încăpăţânare. Refuza să plece de lângă ea, indiferent de ce spunea sau făcea ea. O dorinţă stranie, fatală îl făcea să păşească mai departe alături de ea. Ea era o prezenţă hotărâtoare care-şi punea amprenta asupra fiinţei lui, deşi îl trata cu dispreţ, refuzându-l în mod repetat, renegându-l, totuşi el nu voia să plece, de vreme ce, atunci când se afla aproape de ea, simţea o forţă electrică ce-l îndemna să meargă mai departe, simţea eliberarea, cunoaşterea propriei limitări, promisiuni frumoase precum şi misterul propriei distrugeri şi anihilări.

Gudrun îi chinuia inima rănită chiar şi atunci când el căuta alinare la ea. Şi ea era chinuită. E posibil ca voinţa ei să fi fost mai puternică. Simţea, cuprinsă de groază, că el ar fi încercat să-i sfâşie mugurul inimii, să-l deschidă, asemenea unei fiinţe insistente şi lipsite de respect. Ca un copil care rupe aripile unei insecte, sau desface un mugur ca să vadă cum arată floarea, tot aşa şi el îi distrugea

intimitatea, propria ei viaţă, o distrugea aşa cum este desfăcut un mugure imatur.

Poate că ea se va deschide faţă de el după mult timp, în visurile ei, când se va transforma într-un spirit pur. Dar acum nu voia să fie tulburată şi distrusă. Îl respingea cu toate puterile.

Urcară împreună, la lăsarea serii, sus, pe povârnişul înalt ca să vadă apusul. Stăteau în bătaia vântului aspru, în aerul pur şi urmăreau discul galben al soarelui care se înroşea şi dispărea. Apoi, la est, piscurile şi culmile munţilor sclipeau nuanţate în trandafiriu aprins, incandescente precum florile nemuritoare pe fundalul unui cer roşu, ca un miracol, în timp ce mai jos, peste pământ, se aşternea o umbră albăstruie, iar deasupra plutea în aer un văl trandafiriu, ca o prevestire.

Ei i se părea frumos, se simţea ca într-un delir, voia să strângă acea sclipire şi vârfurile eterne la pieptul ei şi să moară. Şi el le vedea, vedea că sunt frumoase. Dar nu-i provocau nici un fior în piept, doar o amărăciune care era şi ea precum o închipuire. El îşi dorea ca acele piscuri să fie cenuşii şi urâte, aşa încât Gudrun să nu-şi mai găsească punctul de sprijin în ele. De ce trăda ea oare relaţia lor atât de josnic, cufundându-se în strălucirea înserării? De ce îl lăsa să stea acolo, cu vântul tăios ca gheaţa suflându-i prin inimă, ca moartea, pentru ca ea să se poată bucura de vârfurile trandafirii, înzăpezite?

— Ce importanţă are amurgul? întrebă el. De ce te umileşti în faţa lui? E aşa de important pentru tine?

Ea tresări furioasă şi jignită.

— Pleacă, strigă ea şi lasă-mă în pace. E frumos, e aşa de frumos, zise ea pe un ton cântat, ciudat şi pompos. E cel mai frumos lucru pe care l-am văzut vreodată. Nu încerca să te interpui între mine şi el. Pleacă de aici, eşti în plus.

El se dădu puţin înapoi şi o lăsă acolo, ca o statuie, ca în transă, în faţa strălucirii mistice care se ridica dinspre est. Nuanţa de trandafiriu începea deja să dispară şi stele mari şi albe începură să strălucească. Gerald aştepta. Era în stare să renunţe la orice, mai puţin la lucrul după care

tânjea.

— A fost cea mai frumoasă privelişte pe care am văzut-o vreodată, spuse ea cu o voce rece, brutală, când în cele din urmă se întoarse cu faţa spre el. Mă uimeşte faptul că vrei să-l distrugi. Dacă nu poţi să-l vezi, de ce încerci să mă împiedici şi pe mine?

Dar de fapt reuşise să-l distrugă, iar ea se agăţa de un efect mort.

— Cândva, începu el cu un ton suav, privind în sus la ea, am să te distrug, în timp ce vei sta să priveşti apusul, pentru că eşti aşa de mincinoasă.

Cuvintele pe care le rostise erau ca o promisiune dulce şi voluptuoasă. Gudrun era rece dar arogantă.

— Nu mă tem de ameninţările tale.

Refuză să-l mai primească, iar camera o păstra exclusiv pentru ea. Dar el rămase în aşteptare, cu o răbdare ciudată, care se datora dorinţei pe care o simţea faţă de ea.

„Până la urmă”, îşi zise el cu o promisiune plină de reală voluptate, „dacă o să mă provoace, am s-o ucid.” Şi tremura încet cu toate membrele, la acest gând, aşa cum tremura la cele mai violente accese de pasiune faţă de ea, înfiorându-se de prea multă dorinţă.

În tot acest timp, Gudrun manifesta o ciudată supunere faţă de Loerke, ceea ce era ceva insidios şi trădător. Gerald era conştient de asta. Dar în starea lui de răbdare nefirească şi din dorinţa de a-i ierta multe trecea cu vederea, deşi amabilitatea ei umilă faţă de celălalt bărbat, pe care îl ura ca pe o insectă dăunătoare, îl făcea să tremure din nou, cuprins încontinuu de un acces spasmodic ciudat.

O lăsă singură doar atunci când se ducea la schi, un sport pe care-l adora şi pe care ea nu-l practica. În momentele acelea părea că se situează dincolo de graniţele vieţii, ca un proiectil într-o lume de dincolo. Şi de multe ori, când Gerald era plecat, Gudrun stătea de vorbă cu micul sculptor german. Aveau un subiect invariabil: arta lor.

Era vorba de aproape aceleaşi concepte. El îl ura pe

Meštrovič[227], nu era încântat de futurişti, îi plăceau figurinele din lemn din Africa de Vest, arta aztecă, mexicană şi din America Centrală. El urmărea grotescul, şi îl pasiona un gen ciudat de mişcare mecanică, o confuzie în natură. Jucau un joc curios unul cu celălalt, de o sugestivitate nesfârşită, ciudat şi viclean, de parcă ar fi avut o înţelegere ezoterică asupra vieţii, ca şi cum numai ei ar fi fost iniţiaţi în teribilele taine ale vieţii, pe care ceilalţi oameni nu îndrăzneau să le afle. Corespondau doar printr-o sugestie ciudată şi abia înţeleasă, se aprindeau la ideea pasiunii ascunse a egiptenilor sau a mexicanilor. Întregul joc era unul al sugestiilor reciproce, subtile, şi doreau să-l menţină în planul sugestiei. Cea mai mare satisfacţie o obţineau prin nuanţele verbale şi fizice, printr-un ciudat schimb de idei pe jumătate sugerate, priviri, expresii şi gesturi, care erau de-a dreptul intolerabile, deşi pentru Gerald de neînţeles. El nu deţinea termenii pentru a înţelege relaţia dintre ei, căci termenii lui erau mult prea vulgari.

Ei îşi găseau refugiul în sugestia artei primitive, iar tainele lăuntrice ale senzaţiei formau obiectul lor de cult. Arta şi Viaţa reprezentau pentru ei Realul şi Irealul.

— Desigur, zicea Gudrun, viaţa nu are *prea* mare importanţă – arta este centrul de interes. Ceea ce facem în viaţă are *peu de rapport*, nu semnifică mare lucru.

— Da, asta chiar aşa e, răspunse sculptorul. Ceea ce facem prin artă reprezintă esenţa fiinţei noastre. Ceea ce facem în viaţă e un fleac cu care-şi bat capul ceilalţi.

Era ciudat felul în care Gudrun simţea exaltare şi libertate prin această comunicare. Avea impresia că e statornică pe veci. Bineînţeles că Gerald era acel fleac. Iubirea era unul dintre lucrurile temporare din viaţa ei, mai puţin în ceea ce priveşte persoana ei artistică. Se gândea la Cleopatra – Cleopatra trebuie să fi fost artistă; luase ceea ce era esenţial la un bărbat, culesese senzaţiile supreme şi

[227] Ivan Meštrovič (1883-1962), sculptor iugoslav ale cărui opere au fost expuse în Londra în 1915. A plecat în Statele Unite în 1947 şi a fost naturalizat în 1954.

aruncase ambalajul; şi Maria Stuart, şi Eleonora Duse[228], gâfâind în braţele iubiţilor ei după spectacol; aceştia erau exponenţii ezoterici ai iubirii. La urma urmei, ce era oare un amant decât un combustibil pentru acest transport al cunoaşterii subtile, pentru arta femeii, arta cunoaşterii pure, perfecte prin intermediul simţurilor.

Într-o seară, Gerald discuta cu Loerke despre Italia şi Tripoli. Englezul era într-o stare ciudată, înflăcărată, iar neamţul, entuziasmat. Era o întrecere verbală, dar care reprezenta un conflict spiritual între cei doi bărbaţi. Şi în tot acest timp, Gudrun vedea în Gerald un dispreţ englezesc, plin de aroganţă faţă de un străin. Deşi Gerald tremura, cu ochii scânteind, chipul îmbujorat, în replicile sale exista o oarecare bruscheţe, un dispreţ sălbatic în felul lui de a se comporta, care-i făcu sângele lui Gudrun să clocotească, iar pe Loerke să se simtă umilit şi jignit. Căci afirmaţiile lui Gerald coborau ca o lovitură de baros şi orice spunea micuţul neamţ erau pur şi simplu prostii de neluat în seamă.

În cele din urmă Loerke se întoarse spre Gudrun, cu mâinile ridicate într-o neputinţă ironică, şi dădu din umeri, cu o nepăsare batjocoritoare, ceva care era copilăresc şi atrăgător.

— *Sehen Sie, gnädige Frau*[229], începu el.

— *Bitte sagen Sie nicht immer gnädige Frau*[230], strigă Gudrun cu ochii sclipind şi obrajii arzând.

---

[228] Celebră pentru frumuseţea ei, Cleopatra (69-30 î.Hr.) a fost regina Egiptului, amanta lui Iuliu Cezar după ce romanii au ajuns în Egipt în anul 49 î.Hr. şi amanta omului de stat şi generalului Marc Antoniu (83-30 î.Hr.). S-a sinucis punându-şi o viperă la sân. Maria Stuart (1542-1587), sau Maria, regina Scoţiei, a fost executată la castelul Fotheringay din cauza implicării sale într-un complot al catolicilor prin care urma să devină regină în locul Elisabetei I. S-a căsătorit de trei ori: cu Francisc al II-lea al Franţei (1558-1560), cu vărul ei, Lordul Darnley (1565-1567), şi cu contele de Bothwell (1567-1571). Eleonora Duse (1859-1924) a fost o actriţă italiană celebră care a avut mulţi iubiţi, printre care, în 1897, scriitorul italian Gabriele D'Annunzio (1863-1938). Acesta a scris pentru ea piesa *La Gicconda* (1898).

[229] Vedeţi, stimată doamnă (germ.).

[230] Te rog, nu-mi mai spune stimată doamnă (germ.).

Arăta ca o întruchipare a Meduzei[231]. Vocea ei era puternică şi răsunătoare, iar ceilalţi din cameră tresăriră.

— Te rog, nu-mi mai spune doamna Crich, strigă ea tare.

Numele, rostit mai ales de Loerke, fusese pentru ca o umilinţă de nesuportat şi o constrângere pe tot parcursul acestor zile.

Cei doi bărbaţi o priviră uimiţi. Gerald se albi până în vârful urechilor.

— Atunci cum să-ţi spun? o întrebă Loerke, cu o insinuare blândă şi ironică.

— *Sagen Sie nur nicht das*[232], murmură ea, cu obrajii roşii ca focul. În nici un caz, nu aşa.

Îşi dădu seama din expresia de iluminare de pe chipul lui Loerke că el înţelesese. Ea nu era doamna Crich! Aşa-a-a! Se explicau multe.

— *Soll ich Fräulein sagen*[233]? întrebă el răutăcios.

— Nu sunt căsătorită, răspunse ea, cu o oarecare aroganţă.

Inima îi zvâcnea şi îi bătea ca unei păsări epuizate. Ştia că provocase o rană adâncă şi nu putea suporta asta.

Gerald stătea drept, nemişcat, cu faţa palidă şi calmă asemenea chipului unei statui. Nu era conştient de prezenţa ei, a lui Loerke sau a altcuiva. Stătea perfect nemişcat, cu un calm imperturbabil. Loerke însă stătea ghemuit, aruncându-i priviri pe ascuns.

Gudrun se chinuia să spună ceva ca să uşureze starea de tensiune. Îşi schimonosi faţa într-un zâmbet şi îi aruncă o privire cu subînţeles, aproape batjocoritoare, lui Gerald.

— Cel mai bine e să spui adevărul, i se adresă ea cu o grimasă.

Dar era din nou acum sub dominaţia lui, acum după ce îi aplicase această lovitură, după ce îl distrusese, şi nu ştia cum va reacţiona. Îl urmărea. I se părea interesant. Îşi

---

[231] În mitologia greacă, Meduza era una dintre cele trei Gorgone, surori monstruoase care aveau şerpi vii în loc de păr şi gheare de aramă în loc de mâini. Cei care o priveau în ochi erau transformaţi instantaneu în piatră.

[232] Nu-mi spuneţi aşa, în orice caz (germ.).

[233] Să vă spun domnişoară? (germ.)

pierduse interesul faţă de Loerke. În cele din urmă, Gerald se ridică şi se îndreptă încet şi degajat către profesor. Cei doi porniră o conversaţie despre Goethe.

Gudrun era cumva intrigată de conduita naturală a lui Gerald în această seară. Nu părea supărat sau dezgustat, ci doar arăta ciudat de inocent şi de pur, cu adevărat frumos. Câteodată chipul lui era învăluit de această expresie de detaşare clară, ceea ce o fascina întotdeauna.

Gudrun aşteptă neliniştită toată seara. Se gândi că o va evita sau că îi va da vreun semn. Dar el vorbi cu ea simplu şi netulburat, aşa cum s-ar fi comportat cu oricine altcineva din cameră. O oarecare linişte şi detaşare îi cuprinse sufletul.

Ea se duse în camera lui, simţind o dragoste profundă şi fierbinte pentru el. Gerald era atât de frumos şi inabordabil. O sărută şi îi fu din nou amant. Iar ea avu parte de o plăcere nespusă din partea lui. Dar el nu se schimbă, ci rămase distant şi candid, inconştient. Gudrun voia să vorbească cu el. Dar o împiedică această stare inocentă şi frumoasă de inconştienţă care îl cuprinsese. Se simţea chinuită şi aruncată în tenebre.

Totuşi, dimineaţa Gerald o privi cu o oarecare agresiune, iar privirea îi era întunecată de groază şi ură. Ea se retrase pe vechile ei poziţii. Dar el încă evita să-şi verse amarul asupra ei.

Loerke o aştepta. Micul artist, izolat în cochilia lui închisă ermetic, simţea că în sfârşit găsise o femeie de la care putea obţine ceva. Era tot timpul neliniştit, aşteptând să discute cu ea, plănuind pe ascuns cum să se afle aproape de ea. Prezenţa ei îl umplea de entuziasm şi pasiune, iar el se apropia viclean din ce în ce mai mult de ea, de parcă ar fi exercitat o forţă invizibilă de atracţie.

Nu era câtuşi de puţin îndoit în ceea ce îl priveşte pe Gerald. Acesta era unul dintre intruşi. Loerke nu-l ura decât pentru faptul că era bogat, mândru şi distins. Toate aceste lucruri totuşi – bogăţie, mândria unui statut social, un fizic plăcut – erau lucruri ce ţineau de lumea exterioară. Când venea vorba de relaţia cu o femeie precum Gudrun, el,

Lorke, avea o abilitate şi o putere la care Gerald nu visase niciodată.

Cum ar putea Gerald spera să satisfacă o femeie de talia lui Gudrun? Credea el oare că mândria, voinţa puternică sau tăria fizică îl vor ajuta? Loerke cunoştea un secret dincolo de toate aceste lucruri. Cea mai mare putere este aceea subtilă şi flexibilă, nu cea care atacă orbeşte. Iar el înţelegea lucrurile într-un fel în care Gerald era un învăţăcel. El, Loerke, putea să pătrundă în profunzimi care erau dincolo de cunoaşterea lui Gerald. Gerald era lăsat în urmă ca un neiniţiat în anticamera templului misterelor acestei femei. Iar el, Loerke, oare nu era el în stare să pătrundă până în interiorul adâncului, să găsească spiritul femeii în refugiul său intim şi să se lupte cu el acolo, cu şarpele încolăcit la rădăcina vieţii!

La urma urmei, ce anume îşi dorea o femeie? Era oare vorba despre un efect social, împlinirea ambiţiilor pe plan social, în rândul umanităţii? Era oare chiar vorba de o unire prin dragoste sau bunătate? Îşi dorea „bunătate”? Cine decât un prost ar accepta aşa ceva din partea lui Gudrun? Acesta nu era decât aspectul superficial al dorinţelor ei. Treci pragul şi o vei considera pur şi simplu cinică în legătură cu societatea şi avantajele ei. Odată intrat în casa sufletului ei, ai să descoperi o atmosferă caustică de distrugere, o lume întunecată, aprinsă de senzaţii şi o conştiinţă vie, subtilă şi critică ce a văzut lumea distorsionată şi îngrozitoare.

Şi apoi ce va urma? Oare simpla forţă oarbă a pasiunii o putea satisface? Nu asta, ci fiorul senzaţiei extreme a degradării. Era o voinţă de neînfrânt care reacţiona împotriva voinţei ei de neclintit, în faţa miliardelor de fiori subtili ai procesului de degradare, de analiză fină şi de studiu amănunţit care aveau loc înăuntrul fiinţei ei întunecate, în vreme ce aspectul ei exterior, individual, rămânea neschimbat, chiar sentimental în ipostazele sale.

Dar între doi oameni, oricare ar fi ei pe pământ, gama experienţelor pur senzoriale este limitată. Punctul culminant al reacţiilor senzuale, o dată ce a fost atins în

vreun fel, este definitiv, mai departe nu se poate merge. Nu există decât posibilitatea repetării, sau ca cei doi parteneri să se despartă, sau supunerea voinţei unuia în faţa celuilalt, sau moartea.

Gerald pătrunsese în toate sferele exterioare ale sufletului ei. Pentru Gudrun el era cel mai important reprezentant al lumii prezente, acel *nec plus ultra* al omului aşa cum îl concepea ea. Prin el, ea cunoştea lumea, şi cu asta totul se încheiase. Acum, după ce-l cunoscuse în totalitate, se simţea ca Alexandru[234] în căutare de lumi noi. Dar nu mai existau lumi noi, nici *alţi* bărbaţi, ci doar fiinţe minuscule, creaturi de neschimbat precum Loerke. Pentru ea lumea se terminase. Nu exista decât întunericul interior, individual, senzaţia în cadrul eului, misterul religios obscen al degradării supreme, neînţelegerea mistică a descompunerii diabolice care distruge rădăcina vitală şi organică a vieţii.

Toate acestea Gudrun le ştia prin intermediul subconştientului, nu al minţii. Ştia care va fi pasul următor, ştia către ce va trebui să se îndrepte după ce-l va părăsi pe Gerald. Îi era teamă de Gerald care ar fi putut s-o ucidă. Dar nu avea de gând să se lase ucisă. Un fir subţire încă o mai ţinea legată de el. Dar nu moartea va fi aceea care-l va rupe... Mai avea de mers, mai avea de cules fructele dulci şi rafinate ale vieţii, să cunoască negânditele senzaţii subtile înainte să se termine cu ea.

Gerald nu-i mai putea oferi aceste ultime subtilităţi. Nu era în stare să-i perceapă esenţa fiinţei ei. Dar acolo unde loviturile sale primitive nu o puteau atinge, acul fin, insinuant, ca de insectă al lui Loerke putea. Cel puţin, acum venise vremea ca ea să treacă la celălalt, la artizanul suprem. Ştia că Loerke, în adâncul sufletului său, era detaşat de toate, căci pentru el nu exista nici rai, nici pământ, nici iad. Nu recunoştea nici o supunere, nu avea

[234] Alexandru cel Mare (356-323 î.Hr.), rege al Macedoniei şi cuceritor al Imperiului Persan, precum şi al multor altor teritorii. Pe mormântul său stă scris: „Ajunge acum doar un mormânt pentru cel căruia întreaga lume nu i-a fost îndeajuns”.

nimic în comun cu nimeni şi nimic. Era un solitar şi, prin comparaţie cu ceilalţi, întregit prin sine însuşi, în vreme ce în sufletul lui Gerald încă mai exista un ataşament faţă de restul lumii, faţă de toţi. Iar acesta reprezenta limitarea lui. Era limitat, *borné*[235], supus nevoilor sale, în ultimă instanţă, pentru bunătatea, dreptatea şi unificarea cu scopul suprem. Faptul că scopul suprem ar putea fi experienţa perfectă şi subtilă a procesului morţii, voinţa rămânându-i neştirbită, nu-i era îngăduit. Şi aceasta era limitarea lui.

Triumful îl stăpânea pe Loerke, din moment ce Gudrun refuzase să se căsătorească cu Gerald. Artistul părea să se învârtă în jurul ei ca o creatură în zbor, căutând un loc unde să se aşeze. Nu o aborda violent, nu apărea niciodată la un moment nepotrivit. Dar se comporta cu un instinct sigur în întunecimea desăvârşită a sufletului său, coresponda cu ea mistic, imperceptibil, dar sigur.

Timp de două zile vorbi cu ea, continuând discuţia despre artă, viaţă, de care erau amândoi atât de încântaţi. Lăudau lucrurile trecute şi resimţeau o plăcere sentimentală şi copilărească faţă de perfecţiunea atinsă în trecut. Le plăcea în mod special ultima jumătate a secolului al XVIII-lea, perioada lui Goethe, Shelley şi Mozart.

Se jucau cu trecutul, cu marile personalităţi ale trecutului, ca un fel de joc de şah sau de marionete, totul doar ca să se simtă ei bine. Îi aveau pe toţi oamenii importanţi drept marionete, iar ei doi erau nişte zei care puneau totul în scenă. În ceea ce priveşte viitorul, acesta nu era niciodată menţionat, cu excepţia momentelor în care unul dintre ei râdea ironic, privindu-l ca pe un vis bat-jocoritor al distrugerii lumii de către o catastrofă ridicolă cauzată de vreo invenţie a omului: un om va inventa un explozibil atât de puternic încât va rupe pământul în două, iar cele două jumătăţi o vor lua care încotro prin spaţiu, spre consternarea locuitorilor; sau era posibil ca locuitorii să se împartă în două tabere şi fiecare tabără va hotărî care dintre ele este desăvârşită şi îndreptăţită să trăiască, iar cealaltă era considerată josnică şi trebuia distrusă; aşadar,

[235] Mărginit (fr.).

alt sfârşit al lumii. Sau, în viziunea înfricoşătoare a lui Loerke, lumea se va răci şi zăpada va acoperi pământul pretutindeni şi doar creaturile albe, ca urşii polari, vulpile albe şi oameni asemănători unor îngrozitoare păsări ale zăpezii, mai puteau trăi în ţinutul de gheaţă neprimitor.

În afară de aceste poveşti, nu discutau niciodată despre viitor. Cel mai mult le făcea plăcere să-şi imagineze poveşti batjocoritoare ale distrugerii, sau spectacole sentimentale ale marionetelor delicate din trecut. Era o delectare de natură sentimentală să reconstruiască lumea lui Goethe la Weimer, sau a lui Schiller, sărăcia sau iubirea credincioasă, sau să-l vadă din nou pe Jean-Jacques Rousseau cuprins de fervoare, sau pe Voltaire la Ferney, sau pe Frederic cel Mare[236] citindu-şi propriile poezii.

Stăteau de vorbă ore în şir, despre literatură, sculptură şi pictură, delectându-se cu Flaxman, Blake şi Fuseli, cu Feuerbach şi Böcklin[237] plini de duioşie. Simţeau că le-ar trebui o viaţă întreagă ca să trăiască din nou *in petto*[238] vieţile marilor artişti. Dar preferau să rămână la secolele al XVIII-lea şi al XIX-lea.

Vorbeau într-un amestec de limbi. Limba de bază

---

[236] Marele poet german Johann Wolfgang Goethe (1749-1832) a locuit prima oară în oraşul Weimer în 1775. Pe atunci era capitala marelui ducat de Saxe-Weimar şi un important centru cultural care l-a atras şi pe poetul şi dramaturgul Johann Christoph Friedrich von Schiller (1759-1805). Filozoful francez Jean-Jacques Rousseau (1712- 1778) descrie sensibilitatea extremă faţă de lumea din jurul său în opera postumă *Confesiuni* (1781-1788), în vreme ce în 1758 Voltaire (pseudonimul scriitorului francez François-Marie Arouet) (1694-1778) s-a stabilit la Ferney, chiar la graniţa franceză cu Geneva, după ce a dus o viaţă plină de peripeţii şi controverse. Voltaire şi-a petrecut anii 1751-1753 la curtea admiratorului său Frederic cel Mare, regele Prusiei (1712-1786), pentru ca în cele din urmă relaţiile lor să se răcească.

[237] Artiştii menţionaţi sunt sculptorul şi proiectantul John Flaxman (1755-1826), poetul şi artistul vizionar William Blake (1757-1827), pictorul elveţian Henry Fuseli (1741-1825), stabilit în Anglia, pictorul german Anselm Feuerbach (1829-1880) şi pictorul elveţian Arnold Böcklin (1827-1901). Flaxman a lucrat într-un stil neoclasic, dar ceilalţi patru sunt personalităţi semnificative în istoria romantismului european.

[238] În gând (ital.).

rămânea franceza, în orice caz. Dar Loerke încheia majoritatea frazelor într-o engleză stricată şi o concluzie în germană, iar ea ducea plină de iscusinţă ideea până la capăt prin orice fel de expresie îi venea la îndemână. Îi plăcea într-un mod ciudat această conversaţie. Era plină de expresii bizare, fantastice, de înţelesuri duble, evazive, de o ambiguitate sugestivă. Pentru ea era o adevărată plăcere fizică să urmărească acest fir al conversaţiei prin intermediul iţelor divers colorate ale celor trei limbi.

Şi în tot acest timp cei doi se învârteau şi ezitau în jurul flăcării unei declaraţii invizibile. El dorea să o facă, dar era reţinut de o piedică inevitabilă. Şi ea dorea acelaşi lucru, dar dorea să amâne, să prelungească momentul nelimitat, căci încă mai simţea o oarecare milă faţă de Gerald, mai avea o oarecare legătură cu el. Şi ceea ce era cel mai rău din toate astea era faptul că avea un rest de compasiune sentimentală faţă de ea însăşi atunci când se gândea la el. Din cauza a tot ceea ce *fusese*, se simţea legată de el prin nişte fire invizibile şi permanente – pentru tot ceea ce *fusese*, pentru faptul că el venise la ea în acea primă seară în casa ei, în starea lui deznădăjduită, pentru că –

Gerald simţea cum e cuprins treptat de un îngrozitor sentiment de repulsie faţă de Loerke. Nu-l lua pe acesta în serios, ci doar îl dispreţuia, dar simţea în fiinţa lui Gudrun influenţa acestei mici creaturi. Acest fapt anume îl înnebunea pe Gerald, prezenţa lui Loerke care îi invada fiinţa lui Gudrun, influenţa fiinţei lui care-i curgea ca un şuvoi prin sângele ei şi o domina.

— Ce anume te încântă aşa de mult la viermele acesta? întrebă el, de-a dreptul nedumerit.

Căci el, bărbat fiind, nu găsea nimic atrăgător sau important, *absolut deloc* la Loerke. Gerald se aştepta să descopere o oarecare frumuseţe sau nobleţe, ca să explice supunerea unei femei în faţa lui. Dar în acest caz nu observa nimic, ci doar o repulsie faţă de o insectă respingătoare.

Gudrun roşi puternic. Aceste atacuri nu le putea ierta niciodată.

— Ce vrei să spui? îl întrebă ea. Doamne, ce bine că *nu* sunt măritată cu tine!

Vocea ei plină de batjocură şi dispreţ îl răni. Fu imediat redus la tăcere. Dar îşi reveni.

— Spune-mi, te rog să-mi spui, reluă el pe un ton periculos şi gâtuit, spune-mi ce anume te fascinează la el.

— Nu mă fascinează nimic, spuse ea, cu o nevinovăţie rece şi respingătoare.

— Ba da. Te fascinează şarpele acela mic şi împăiat, ca o pasăre care gâfâie, gata să se arunce la gâtul lui.

Ea-l privi neagră de mânie.

— Nu vreau să discut despre asta.

— Nu contează dacă vrei sau nu, răspunse el, asta nu schimbă cu nimic faptul că eşti gata să cazi în genunchi şi să-i săruţi picioarele acelui gândac. Şi nu vreau să te împiedic, n-ai decât, cazi în genunchi şi sărută-i picioarele. Dar vreau să ştiu, ce anume te fascinează la el, ce?

Ea tăcu, cuprinsă de furia ei întunecată.

— Cum *îndrăzneşti* să vii şi să mă terorizezi, strigă ea, cum de îndrăzneşti tu, un boiernaş mărunt, un tiran? Oare ce drept crezi că ai asupra mea?

Faţa lui se albise şi strălucea, iar ea ştia după lumina din ochii lui că ea se afla în puterea lui – el era lupul. Şi pentru că ea se afla în puterea lui, îl ura cu asemenea forţă încât se mira cum de nu-l ucisese. În sinea ei îl ucisese prin voinţa ei acolo, pe loc; îl anihilase.

— Nu se pune problema vreunui drept, zise Gerald, aşezându-se pe un scaun.

Ea urmărea schimbarea din corpul lui. Îi observă trupul încordat, cu mişcări mecanice, care se agita în faţa ei obsesiv. Ura pe care o resimţea faţă de el era învăluită de un îngrozitor dispreţ.

— Nu se pune problema dreptului pe care eu îl am asupra ta – deşi am oarece drepturi, ţii minte? Vreau să ştiu, nu vreau decât să ştiu ce anume te atrage la acel sculptor de nimic, ce te face să te târăşti ca un vierme la picioarele lui şi să-l venerezi. Vreau să ştiu de ce te umileşti.

Gudrun stătea rezemată de fereastră, ascultând. Apoi se întoarse spre el.

— Asta vrei? întrebă ea, cu vocea extrem de degajată, dar tăioasă. Vrei să ştii ce anume este cu el? E vorba despre faptul că el înţelege femeia, pentru că nu este un prost. Asta este.

Un zâmbet ciudat, sinistru, ca al unui animal, îi învălui chipul lui Gerald.

— Despre ce fel de înţelegere este vorba? întrebă el. Despre înţelegerea pe care o are un purice, un purice cu trompă. De ce oare trebuie să te înjoseşti şi să te târăşti în faţa unui purice plin de înţelegere?

Prin mintea lui Gudrun trecu felul în care Blake reprezentase sufletul unui purice[239]. Voia să îl compare cu Loerke. Şi Blake era un clovn. Dar trebuia să-i răspundă lui Gerald.

— Nu crezi că înţelegerea unui purice este mai interesantă decât înţelegerea unui prost? întrebă ea.

— A unui prost! repetă el.

— A unui prost, a unui prost fudul – un *Dummkopf*, răspunse ea, adăugând cuvântul în germană.

— Mă faci prost? o întrebă el. Ei bine, nu-i mai bine să fiu prostul care sunt, decât puricele acela de jos?

Gudrun îl privi. Un soi de stupiditate vulgară, oarbă a fiinţei lui se lăsă ca un văl peste sufletul ei, stânjenind-o.

— Cu asta ai arătat cine eşti cu adevărat, spuse ea.

El stătea meditând.

— Am să plec în curând, zise Gerald.

Ea se întoarse spre el.

— Ţine minte, spuse ea. Sunt total independentă faţă de tine, întru totul. Tu îţi faci aranjamentele tale, eu pe ale mele.

Gerald reflectă la acest fapt.

— Vrei să spui că din acest moment suntem străini?

---

[239] *Capul fantomei unui purice*, un desen din 1819, sau un tablou ulterior intitulat *Fantoma unui purice*. Amândouă sunt semnate de William Blake (1757-1827) şi ambele se află acum la Galeria Tate din Londra.

întrebă el.

Ea se opri, îmbujorată. El o atrăgea în capcană, forţându-i mâna să răspundă. Se întoarse spre el.

— Străini, răspunse Gudrun, nu putem fi niciodată. Dar dacă *vrei* să faci ceva fără să ţii cont de mine, atunci vreau să ştii că ai toată libertatea să faci cum consideri. Să nu ţii cont de mine câtuşi de puţin.

Chiar şi această slabă aluzie cum că ea ar avea nevoie de el şi depindea de el era suficientă ca să-i stârnească din nou pasiunea. În timp ce stătea acolo, trupul lui fu cuprins de o schimbare, un şuvoi fierbinte, topit îi străbătu venele fără să vrea. Gemu în sinea lui, fiind stăpânit de acea stare care îi plăcea. O privi cu ochi limpezi, în aşteptare.

Gudrun înţelese imediat şi fu zguduită de o repulsie rece. *Cum* de putea să o privească cu ochii aceia limpezi, calzi şi răbdători, fiind în aşteptarea ei chiar şi acum? Cuvintele care fuseseră schimbate între ei nu erau oare suficiente ca să-i îndepărteze, să-i despartă pe vecie? Şi totuşi el era subjugat şi incitat, aşteptând-o pe ea.

Acest fapt o nedumeri. Întorcându-şi capul într-o parte, spuse:

— Am să-ţi spun când va surveni vreo schimbare.

Şi ieşi din cameră.

Gerald rămase confuz, într-o uşoară stare de dezamăgire care părea că-i distruge treptat orice înţelegere. Dar răbdarea inconştientă continua să persiste. Rămase nemişcat, lipsit de orice gând sau cunoaştere timp îndelungat. Apoi se ridică şi coborî ca să joace şah cu unul dintre studenţi. Chipul său era senin şi limpede, cu un fel de *laisser-aller*[240] inocent care o deranja cel mai mult pe Gudrun, aproape o făcea să se teamă de el şi să-l urască din toată inima pentru acest lucru.

După această discuţie, Loerke, care nu stătuse de vorbă cu ea până atunci între patru ochi, începu să o întrebe despre situaţia ei.

— Nu eşti măritată, nu?

Ea-l privi drept în ochi.

[240] Fie cum o fi (fr.).

— Câtuşi de puţin, răspunse ea, cu stilul ei măsurat.

Loerke râse şi-şi încreţi faţa într-un fel ciudat. Pe frunte îi cădea o şuviţă rebelă, iar Gudrun observă că pielea avea o culoare cafeniu deschis. Mâinile păreau foarte îndemânatice, aveau culoarea topazului şi erau atât de ciudat de cafenii şi străvezii.

— Bun, spuse el.

Totuşi avea nevoie de ceva curaj ca să continue.

— Doamna Birkin e sora dumitale? întrebă el.

— Da.

— Şi e măritată?

— Da.

— Aveţi părinţi, deci?

— Da, răspunse Gudrun.

Şi-i povesti pe scurt şi laconic despre situaţia ei. El o urmărea îndeaproape, manifestând interes tot timpul.

— Aşa deci! exclamă el, oarecum surprins. Şi acest *Herr* Crich e bogat?

— Da, e bogat, are o mină de cărbune.

— De când durează prietenia voastră?

— De câteva luni.

Urmă o pauză.

— Da, sunt surprins, spuse el, în cele din urmă. Englezii mi s-au părut aşa de reci. Şi ce ai de gând să faci după ce pleci de aici?

— Ce-am de gând să fac? repetă ea.

— Da. Nu poţi să te întorci la catedră. Nu – ridică din umeri –, asta e imposibil. Lasă asta pe seama acelor *canailles* care nu sunt bune de nimic. În ce te priveşte pe dumneata, ştii că eşti o femeie remarcabilă, *eine seltsame Frau*[241]. De ce să negi asta – de ce s-o mai punem la îndoială? Eşti o femeie extraordinară, de ce trebuie să urmezi un drum obişnuit, o viaţă banală?

Gudrun stătea privindu-şi mâinile, îmbujorată. Era încântată de faptul că el spunea, atât de simplu, că e o femeie remarcabilă. Nu spunea asta ca să o flateze, căci era mult prea înfumurat şi obiectiv prin natura lui. O

[241] O femeie unică (germ.).

spunea la fel cum ar spune că o sculptură e remarcabilă, pentru că ştia că aşa este.

Iar lui Gudrun îi făcea plăcere să audă asta de la el. Alţi oameni aveau o adevărată pasiune de a reduce totul la acelaşi numitor, de a aduce lucrurile la unison. În Anglia era şic să fii absolut banal. Iar pentru ea era o uşurare să fie considerată extraordinară. Aşa că n-avea de ce să-i mai pese de normele obişnuite.

— Vezi dumneata, începu ea, eu nu am deloc avere.

— Of, banii! strigă el, ridicând din umeri. Când devii matur banii îţi stau la dispoziţie. Doar atunci când eşti tânăr e un lucru rar. Nu te mai gândi la bani – se găsesc întotdeauna.

— Oare? întrebă ea râzând.

— Întotdeauna. Gerald acesta o să-ţi dea o sumă de bani dacă-i ceri.

Gudrun se înroşi puternic.

— Am să rog pe oricine altcineva, îi spuse ea, cu oarecare dificultate, dar nu pe el.

Loerke o urmări îndeaproape.

— Bun, spuse el. Atunci altcineva să fie. Dar, te rog, nu te întoarce acolo, în Anglia, la şcoala aia. Nu, e absurd.

Din nou urmă o pauză. Îi era teamă să-i ceară pe şleau să plece cu el, nici măcar nu era sigur că o voia pe ea; iar ei îi era frică de această propunere. Lui Loerke îi plăcea propria singurătate, era foarte prudent când era vorba să-şi împartă viaţa cu cineva, chiar şi pentru o zi.

— Singurul loc pe care-l mai ştiu e Parisul, spuse ea, dar nu pot să-l sufăr.

Ea-l privi cu ochii mari, ficşi, drept în faţă. El îşi aplecă capul şi-şi feri privirea.

— Paris, nu! zise el. Între *la religion d'amour*[242] şi ultimele cuvinte la modă terminate în *-ism*, şi noua întoarcere la Iisus, e preferabil să te dai în căluşei toată ziua. Dar vino la Dresda. Am un atelier acolo, pot să-ţi ofer ceva de lucru. O, asta ar fi destul de uşor. Nu ţi-am văzut nici una dintre lucrări, dar cred în dumneata. Vino la Dresda, e un oraş

[242] Religia iubirii (fr.).

frumos şi poţi duce o viaţă bună la fel ca în orice alt oraş. Ai totul acolo, mai puţin nebunia Parisului sau berea din München.

Loerke stătea şi o privea cu răceală. Ceea ce-i plăcea la el era faptul că vorbea cu ea simplu şi direct, aşa cum ar fi vorbit cu el însuşi. Era un coleg de breaslă, în primul rând un camarad.

— Nu, Parisul, reluă el, mă îngreţoşează. Puah! *L'amour*. Îl detest. *L'amour, l'amour, die Liebe* – o urăsc în orice limbă. Femeile şi iubirea, nu există plictiseală mai mare, strigă el.

Ea se simţi puţin jignită. Şi totuşi, şi ea era de aceeaşi părere. Bărbaţii şi iubirea – nu exista ceva mai plictisitor.

— Şi eu sunt de aceeaşi părere, spuse ea.

— O plictiseală, repetă el. Ce contează dacă port pălăria asta sau alta. Aşa e şi cu iubirea! Nu e nevoie să port deloc pălărie, ci o fac doar de dragul convenienţelor. Aşa cum nici nu trebuie să iubesc decât de dragul convenienţelor. Să-ţi spun ceva, *gnädige Frau* – şi se aplecă spre ea, apoi făcu un gest ciudat, rapid, de parcă ar fi vrut să îndepărteze ceva – *gnädiges Fräulein* – ascultă-mă pe mine, aş da orice, absolut orice, toată iubirea dumitale, pentru o tovărăşie inteligentă – ochii lui scânteiau misterios, răutăcios spre ea. Înţelegi? o întrebă el cu un zâmbet şters. Nu ar conta dacă ea ar avea o sută de ani sau o mie – mie mi-ar fi indiferent câtă vreme poate să *înţeleagă*.

Îşi închise ochii cu o mişcare rapidă.

Din nou Gudrun se simţi destul de jignită. Atunci, nu o considera atrăgătoare? Deodată începu să râdă.

— Va trebui să aştept vreo optzeci de ani ca să-ţi fiu pe plac. Sunt destul de urâtă, nu?

El o privi cu un ochi de artist devenit deodată critic, evaluând-o.

— Eşti frumoasă, spuse el, şi mă bucur de acest fapt. Dar nu e vorba de asta, nu e deloc vorba de asta, strigă el cu o emfază care o măguli. E vorba de faptul că ai o oarecare inteligenţă, un anumit gen de înţelegere. Cât despre mine,

eu sunt infim, *chétif*[243], neînsemnat. Bun! Nu-mi cere, deci, să fiu puternic şi atrăgător. Dar este vorba de *eul* meu – şi-şi duse degetele la gură într-un gest ciudat –, *eul* meu caută o amantă, *eul* care aşteaptă iubita perfectă, perechea potrivită inteligenţei mele, înţelegi?

— Da, răspunse ea, înţeleg.

— Cât despre celălalt, acest *amour* – făcu un gest lateral cu mâna ca şi cum ar fi vrut să îndepărteze ceva care îl deranja – este nesemnificativ. Contează dacă beau vin alb în seara asta sau dacă nu beau nimic? Nu *contează*, nu are absolut nici o importanţă. Aşa şi cu această dragoste, acest *amour*, acest *baiser*[244]. Da sau nu, *soit ou soit pas*[245], astăzi, mâine sau niciodată este la fel, n-are nici o importanţă – nu mai multă decât vinul alb.

Încheie cu o ciudată mişcare a capului, dezaprobând disperat. Gudrun îl urmărea atentă. Se făcuse palidă.

Deodată se întinse şi îi apucă mâna.

— Aşa e, zise ea pe un ton destul de ridicat şi vehement, e valabil şi în cazul meu. Ceea ce contează este înţelegerea.

El o privi pe furiş, aproape speriat. Apoi dădu din cap, puţin posomorât. Ea îi dădu drumul la mână, căci el nu făcuse nici cea mai mică mişcare de răspuns, şi rămaseră tăcuţi.

— Ştii, zise el privind-o deodată cu nişte ochi întunecaţi, mândri şi profetici, soarta dumitale şi a mea se vor contopi până când – şi se întrerupse, făcând o mică grimasă.

— Până când ce? întrebă ea palidă, cu buzele albe.

Era teribil de suspicioasă faţă de aceste pronosticuri rele, dar el nu făcu decât să dea din cap dezaprobator.

— Nu ştiu, zise el, nu ştiu.

Gerald nu se întoarse de la schi până la căderea nopţii, nu servi cafeaua şi prăjitura de care ea avu parte la ora patru. Zăpada era excelentă, iar el parcursese o distanţă mare singur, printre culmile acoperite de zăpadă, pe

[243] Plăpând (fr.).
[244] Sărut (fr.).
[245] Fie că e, fie că nu (fr.).

schiuri; se căţărase sus, atât de sus încât putea vedea pe deasupra trecătoarei care se afla la o distanţă de cinci mile, putea să vadă Marienhütte, cabana aşezată pe creasta trecătorii, pe jumătate îngropată în zăpadă, şi până dincolo de valea adâncă unde se aflau pinii învăluiţi în negură. Te puteai întoarce pe acolo spre casă, dar el se cutremură îngreţoşat la acest gând: puteai să mergi pe schiuri până acolo şi să ajungi la vechiul Drum Imperial[246], de sub trecătoare. Dar de ce să ajungi la vreun drum? Fu cuprins de revoltă la gândul că va da cu ochii de lume din nou. Trebuie să rămână acolo sus, printre zăpezi, pentru totdeauna. Fusese fericit singur acolo sus fără nimeni altcineva, mergând repede pe schiuri, făcând sărituri şi trecând razant pe lângă stâncile întunecoase, striate cu zăpadă strălucitoare.

Dar simţi ceva îngheţat care îi cuprindea inima. Această stare ciudată de răbdare şi nevinovăţie care îl dominase timp de câteva zile începu să se disipeze, iar el avea să cadă din nou pradă patimilor şi chinurilor teribile.

Aşa că începu să coboare fără nici un chef, ars de zăpadă şi rupt de restul lumii, înspre cabana din vale, printre nodurile munţilor stâncoşi. Văzu luminile galbene strălucind şi avu o reţinere, dorindu-şi să nu fie nevoit să intre, să dea ochii cu acei oameni, să audă învălmăşeala glasurilor şi să simtă starea de derută. Se simţea izolat, ca şi cum ar fi existat un vid în jurul inimii sale sau o platoşă de gheaţă.

În momentul în care o văzu pe Gudrun, ceva tresări în sufletul său. Arăta destul de semeaţă şi distantă, zâmbind degajat şi graţios nemţilor. Inima îi tresări de o dorinţă ciudată să o ucidă. Se gândi ce împlinire perfectă şi voluptuoasă ar fi să o ucidă. Mintea lui rămase absentă toată seara, înstrăinată din cauza zăpezii şi a pasiunii sale. Dar îşi spunea în continuare: ce împlinire perfectă şi voluptuoasă ar fi fost dacă ar strangula-o, dacă ar stoarce fiecare scânteie de viaţă din ea, până când va rămâne complet inertă, moale, relaxată pe vecie, o grămadă de

[246] Între München, din Germania, şi Verona, din Italia, prin trecătoarea Brenner, cea mai joasă din Munţii Alpi, situată la 1370 m.

carne moale zăcând între mâinile lui, moartă de-a binelea. Atunci va fi a lui pentru totdeauna şi va exista o finalitate atât de voluptuoasă şi de perfectă.

Gudrun nu era conştientă de ceea ce simţea el, căci Gerald părea atât de liniştit şi de prietenos ca de obicei. Amabilitatea lui chiar o făcu să-l bruscheze.

Se duse în camera lui când el era pe jumătate dezbrăcat. Nu observă sclipirea ciudată de bucurie şi de ură pură din ochii lui în momentul în care o privea. Ea stătea în picioare lângă uşă, cu mâna la spate.

— M-am gândit, Gerald, zise ea cu o nonşalanţă jignitoare, să nu mă întorc în Anglia.

— Da? întrebă el. Şi unde o să te duci?

Dar ea nu băgă de seamă întrebarea lui. Avea nevoie să îşi găsească propriile argumente logice şi totul trebuia să decurgă aşa cum plănuise ea.

— Nu văd ce rost ar avea să mă întorc, continuă ea, totul s-a terminat între noi.

Făcu o pauză ca să îl lase să vorbească. Dar el nu spuse nimic. Vorbea numai cu el însuşi: „S-a terminat oare? Cred că da, dar nu încă. Ţine minte, nu s-a terminat. Trebuie să îi găsim un sfârşit. Trebuie să existe o concluzie, e nevoie de o finalitate.” Aşa vorbea cu el însuşi, dar cu voce tare nu spuse absolut nimic.

— Ce-a fost, a fost, continuă ea. Nu regret nimic. Sper că nici tu nu regreţi nimic.

Aşteptă să vorbească şi el.

— O, nu regret nimic, spuse el îngăduitor.

— Bun atunci, răspunse ea, e bine. Atunci nici unul dintre noi nu împărtăşeşte vreun regret, aşa cum şi trebuie să fie.

— Chiar aşa cum trebuie să fie, zise el nepăsător.

Ea făcu o pauză ca să-şi reia firul gândurilor.

— Încercarea noastră a fost un eşec. Dar putem încerca din nou, în altă parte.

O uşoară umbră de mânie îi înfierbântă sângele lui Gerald. Se simţea de parcă ea îl incita, îl întărâta. De ce trebuia să facă asta?

— Care încercare? o întrebă el.

— Aceea de a fi amanţi, cred, spuse ea, puţin confuză, şi totuşi făcea ca totul să pară atât de trivial.

— Încercarea noastră de a fi amanţi a fost un eşec? repetă el cu voce tare.

Iar în sinea lui îşi spunea: „Ar trebui să o ucid aici. Nu-mi rămâne altceva de făcut.” O dorinţă grea, copleşitoare de-a o ucide pusese stăpânire pe el. Ea nu era conştientă de acest fapt.

— N-a fost? întrebă ea. Crezi că a fost un succes?

Din nou insulta provocată de întrebarea ei obraznică îi trecu prin sânge ca un şoc electric.

— Au existat şi unele momente reuşite în relaţia noastră, răspunse el. Ar fi putut să iasă bine.

Dar făcu o pauză înainte să încheie ultima propoziţie. Chiar în momentul în care începu fraza îşi dădu seama că nu crede în ceea ce urma să spună. Ştia că n-ar putea fi niciodată un succes.

— Nu, zise ea. Tu nu poţi iubi.

— Dar tu? o întrebă el.

Ochii ei larg deschişi şi întunecaţi erau fixaţi asupra lui, precum luna în întuneric.

— Nu te-am putut iubi, spuse ea, extrem de sinceră şi crudă.

O strălfulgerare orbitoare îi cuprinse mintea lui Gerald, iar trupul îi tresăltă. Inima îi ardea în flăcări. Conştiinţa parcă îi coborâse în încheieturile mâinilor, până în palme. Nu avea decât o dorinţă oarbă, nestăpânită de a o ucide. Încheieturile îi ardeau şi nu-şi va găsi liniştea până când mâinile sale nu se vor strânge în jurul gâtului ei.

Dar chiar înainte ca trupul său să se abată asupra ei, chipul ei căpătă o expresie bruscă şi vicleană de înţelegere şi, cât ai clipi, ieşi afară pe uşă. Alergă într-un suflet spre camera ei şi se încuie pe dinăuntru. Îi era teamă, dar era încrezătoare. Ştia că viaţa îi atârna pe marginea unei prăpăstii. Dar era ciudat de sigură de echilibrul pe care-l menţinea. Ştia că prin viclenia ei l-ar putea depăşi.

Tremura, de entuziasm, stând în camera ei, cuprinsă de o stare de exaltare îngrozitoare. Ştia că e în stare să-l

întreacă intelectual. Se putea baza pe prezenţa ei de spirit şi pe inteligenţa ei. Dar era vorba de o luptă până la moarte, acum ştia asta. O singură scăpare şi va fi pierdută. O stare bolnăvicioasă ciudată, care o făcea să se simtă tensionată şi exaltată, puse stăpânire pe trupul ei, asemenea cuiva care e în pericol să cadă de la o mare înălţime, dar care nu priveşte în jos, nu recunoaşte că-i e frică.

„Am să plec poimâine”, îşi spuse ea.

Tot ceea ce voia era ca Gerald să nu creadă că se temea de el, că fugea pentru că îi e frică de el. În principiu nu-i era teamă de el. Ştia că era spre binele ei să evite violenţa lui fizică. Dar nici măcar fizic nu se temea de el. Voia să-i demonstreze asta. După ce i-o va dovedi, oricum ar fi fost el, nu-i va mai fi frică de el. După ce va demonstra asta, îl va putea părăsi pentru totdeauna. Dar între timp conflictul dintre ei, pe cât îl ştia ea de groaznic, nu era concludent. Iar ea voia să aibă încredere în sine. Oricâtă teroare ar trebui să suporte, va fi neînfricată, nu se va lăsa intimidată de el. El nu va putea să o intimideze niciodată, nici să o domine, sau să exercite vreun drept asupra ei; asta avea de gând să susţină până în momentul în care i-o va putea dovedi. O dată ce i-o va dovedi, se va elibera de el pe veci.

Dar încă nu o dovedise, nici lui şi nici ei însăşi. Acest fapt anume o mai ţinea legată de el. Era legată de el, nu putea să se despartă încă de Gerald. Stătu trează în pat, înfăşurată strâns în pleduri, ore în şir, gândindu-se fără oprire. Se simţea de parcă nu putea încheia şirul nesfârşit al gândurilor ei...

„Nu este ca atunci când m-ar iubi cu adevărat”, îşi spuse în sinea ei. „Nu mă iubeşte. Vrea ca orice femeie care-i iese în cale să se îndrăgostească de el. Nici măcar nu ştie că asta face. Dar asta face. Îşi dezvăluie farmecele masculine în faţa oricărei femei, lasă să se întrevadă momentul oportun şi încearcă să le facă să-şi spună cât de minunat ar fi să-l aibă pe el drept amant. Însuşi faptul că le ignoră face parte din joc. Niciodată nu este *inconştient* de prezenţa lor. Ar fi trebuit să fie un cocoş ca să poată defila ţanţoş prin

faţa a cincizeci de femele, toate supuse lui. Dar, zău aşa, calităţile lui de Don Juan[247] nu mă interesează. Aş putea să o interpretez pe Dona Juanita de un milion de ori mai bine decât îl interpretează el pe Don Juan. Mă plictiseşte, o ştiu. Virilitatea lui mă enervează. Nimic nu e mai plictisitor decât un falus, atât de stupid în el însuşi, aşa de stupid de orgolios. Zău, îngâmfarea fără margini a acestor bărbaţi e ridicolă – se comportă ca nişte cocoşi.

Toţi sunt la fel. Chiar şi Birkin. Sunt concepuţi cu toţii dintr-o limitare îngâmfată şi nimic altceva. Nimic, în afară de limitarea lor ridicolă şi neînsemnătatea lor intrinsecă, n-ar putea să-i facă atât de îngâmfaţi.

În ceea ce-l priveşte pe Loerke, are de o mie de ori mai multe calităţi decât Gerald. Gerald e atât de limitat, cu el nu ajungi nicăieri. Va continua să macine la nesfârşit la vechea moară. Şi nu mai există nici un bob de grâu de măcinat între pietrele morii. Pietrele continuă să se învârtă încontinuu, chiar dacă nu mai e nimic de măcinat – spunând acelaşi lucru, crezând în aceleaşi lucruri, comportându-se exact la fel. O, Doamne, ar putea pune la încercare până şi răbdarea unei pietre.

Nu-l venerez pe Loerke, dar în orice caz el este un individ liber. Nu se împăunează plin de îngâmfare cu propria sa virilitate şi nici nu macină sârguincios la vechea moară. O, Doamne, când mă gândesc la Gerald şi la munca lui – acele birouri din Beldover şi minele – mă îngreţoşez. Ce am eu de a face cu asta? Şi mai crede că poate fi amantul unei femei! Ai putea foarte bine să ceri asta unui stâlp de telegraf mulţumit de sine. Bărbaţii ăştia cu veşnicele lor slujbe – şi morile lor eterne date de Dumnezeu care continuă să nu macine nimic! E prea plictisitor, enervant pur şi simplu. Oare cum de am ajuns să-l iau în serios?

Cel puţin, în Dresda poţi întoarce spatele tuturor acestor probleme. Şi vor fi lucruri amuzante de făcut. Va fi amuzant să merg la aceste spectacole euritmice, la opera germană şi la teatru. *Va fi* distractiv să iau parte la viaţa boemă

[247] Personaj dintr-o legendă spaniolă. Celebru pentru desfrânarea lui, a fost imortalizat, printre alţii, de Mozart şi Byron.

germană. Iar Loerke e un artist, e un individ liber. Scapi de atât de multe lucruri, asta e ceea ce contează, să scapi de atât de multă repetare oribilă şi plictisitoare a unor activităţi vulgare, expresii vulgare şi situaţii vulgare. Nu-mi fac iluzii că am să găsesc elixirul vieţii la Dresda. Ştiu că n-o să fie aşa. Dar am să plec de lângă oamenii care au propria lor casă, propriii lor copii, propriile lor cunoştinţe şi propriile lor una sau alta. Am să fiu printre oameni care nu sunt proprietari, care nu au o casă şi un servitor care să le stea la dispoziţie, care nu au o poziţie socială, un statut, o situaţie şi un cerc de prieteni din aceeaşi tagmă. O, Doamne, angrenajul acesta social cu rotiţe care se învârtesc una după alta îţi face capul să vâjâie ca tic-tacul unui ceas, cu întreaga nebunie a unei monotonii mecanice inerte şi lipsit de sens. Cât de mult urăsc viaţa, cât o urăsc! Cât de mult îi urăsc pe cei ca Gerald, care nu pot oferi nimic cuiva.

Shortlands! – Cerule! Când mă gândesc să locuiesc acolo o săptămână şi apoi încă una şi încă una...

Nu, nici nu vreau să mă gândesc la asta – e prea mult!”

Şi aici se întrerupse cu adevărat îngrozită, nefiind în stare să mai suporte.

Gândul succesiunii mecanice a zilelor care trec una după alta, *ad infinitum*, era unul dintre lucrurile care îi făceau inima să palpite cu o adevărată apropiere a nebuniei. Dependenţa îngrozitoare faţă de această scurgere a timpului, această învârtire a limbilor ceasului, această eternă repetare a orelor şi a zilelor, o, Doamne, era mult prea îngrozitoare pentru a fi contemplată. Şi nu exista scăpare din asta, absolut nici una.

Aproape că-şi dorea ca Gerald să fie cu ea şi să o salveze de teroarea propriilor ei gânduri. O, cât de mult suferea stând acolo singură, faţă în faţă cu ceasul îngrozitor, cu tic-tacul său etern. Întreaga viaţă, absolut toată viaţa se învârtea în jurul acestui tic-tac, tic-tac, tic-tac, apoi bătaia orelor şi din nou tic-tacul şi mişcarea limbilor ceasului.

Gerald nu o putea scăpa de asta. El, trupul lui, mişcarea lui, viaţa lui – era vorba de acelaşi ticăit, de aceeaşi

învârtire în jurul cadranului, o mişcare mecanică îngrozitoare înainte, de la o oră la alta. Ce însemnau sărutările lui, îmbrăţişările lui? Le putea auzi ticăitul, tic-tac...

„Ha-ha-ha”, râse ea în sinea ei, atât de înspăimântată încât încerca să facă haz de necaz, „ha-ha-ha”, cât de înnebunitor era, fără îndoială, fără îndoială!

Apoi, cu o mişcare rapidă şi sfioasă, se întreba dacă ar fi foarte surprinsă în momentul în care se va trezi dimineaţa şi îşi va da seama că părul ei a albit. Îl simţise albind atât de des, sub povara de nesuportat a gândurilor ei şi a senzaţiilor. Totuşi rămânea neschimbat, castaniu ca întotdeauna, era ea însăşi, întruchiparea sănătăţii.

Poate că era sănătoasă. Poate că doar sănătatea ei de fier îi permitea să înfrunte adevărul. Dacă era bolnavă, avea iluziile, închipuirile ei. În situaţia de faţă, nu avea scăpare. Trebuia să vadă, să ştie şi să nu aibă scăpare. Nu putea scăpa niciodată. Se afla acolo, înfruntând cadranul vieţii. Iar dacă se întorcea cu spatele, aşa cum faci într-o gară, ca să te uiţi la un stand de cărţi, tot putea vedea cu şira spinării ceasul, veşnicul cadran mare şi alb. În zadar frunzărea filele cărţii sau făcea statuete din lut. Ştia că de fapt nu citeşte. Nu lucra cu adevărat. Urmărea acele mişcându-se de-a lungul cadranului etern, mecanic şi monoton care măsoară timpul. Nu trăise cu adevărat niciodată, ci doar privise. Era într-adevăr ca un ceas micuţ cu cele douăsprezece ore ale sale, pus faţă în faţă cu ceasul enorm al eternităţii – stătea acolo, precum Demnitatea şi Neruşinarea sau Neruşinarea şi Demnitatea[248].

Tabloul o încânta. Oare chipul ei nu arăta precum cadranul unui ceas – rotund, destul de palid şi impasibil! Îi venea să se ridice şi să privească în oglindă, dar gândul că şi-ar vedea propriul chip, care semăna cu un cadran cu douăsprezece ore, o umplu de o asemenea groază profundă încât se grăbi să-şi îndrepte gândurile în altă

[248] Pictură din 1839, lucrare a celebrului pictor animalier Sir Edwin Landseer (1802-1873), înfăţişând doi câini într-o cuşcă.

parte.

Vai, de ce oare nu era cineva care să fie bun cu ea? De ce nu exista cineva care s-o ia în braţe, să o strângă la piept şi să-i ofere odihna pură, profundă şi tămăduitoare. Vai, de ce nu era cineva care s-o ia în braţe şi s-o îmbrăţişeze ca să se simtă protejată şi liniştită pentru a putea dormi. Îşi dorea atât de mult acest somn perfect şi ocrotitor. În somn era întotdeauna lipsită de apărare, neliniştită, neocrotită. O, oare cum putea suporta asta, această nelinişte veşnică, această agitaţie neîncheiată!

Gerald! Oare el putea să o strângă în braţe şi să-i ocrotească somnul? Ha! El însuşi avea nevoie de somn, bietul Gerald. Asta era tot ce avea nevoie. Oare ce făcuse altceva decât să-i îngreuneze povara, povara somnului ei era şi mai insuportabilă atunci când el era în preajma ei. Nu era altceva decât un stres în plus adăugat nopţilor ei albe, somnului ei întrerupt. Poate că reuşea să se odihnească doar cu ajutorul ei. Poate că aşa şi era. Poate că acesta era motivul pentru care se ţinea scai de ea ca un copil înfometat, care plânge după sânul mamei. Poate acesta era secretul pasiunii sale, al nesfârşitei lui dorinţe nepotolite faţă de persoana ei – avea nevoie de ea ca să-l adoarmă, să-i ofere odihnă.

Dar ce? Ea era mama lui? Dorise oare un copil pe care să-l îngrijească nopţile în locul unui iubit? Îl dispreţuia, îl ura, îi amăra sufletul. Era ca un copil care plânge în toiul nopţii, acest Don Juan.

O-o-o, şi cât ura ea copilul acesta care plânge în timpul nopţii. L-ar fi ucis bucuroasă. L-ar fi sufocat şi îngropat, aşa cum făcuse Hetty Sorrell. Fără îndoială copilul lui Hetty Sorrell plângea noaptea – ca şi copilul lui Arthur Donnithorne[249]. Ha – aceşti Arthur Donnithorne, aceşti Don Juani din ziua de azi! Atât de virili în timpul zilei şi totuşi plângând mereu ca nişte copii în timpul nopţii. Lasă-i să

[249] În romanul *Adam Bede* (1859), scris de George Eliot (pseudonimul lui Mary Ann, mai apoi Marian Evans, 1819-1880), mârşavul moşier Arthur Donnithorne o părăseşte pe Hetty Sorrell cea mândră, după ce a lăsat-o însărcinată. Ulterior încearcă să-şi răscumpere greşeala.

devină nişte mecanisme, n-au decât. Lasă-i să devină nişte instrumente, nişte maşinării perfecte, cu o voinţă perfectă, care acţionează cu o precizie de ceasornic într-o repetare perpetuă. Lasă-i să fie aşa, lasă-i să se cufunde în totalitate în munca lor, să fie o părticică perfectă dintr-un angrenaj măreţ al cărui somn e o repetare constantă. Lasă-l pe Gerald să-şi conducă firma. Acolo va fi mulţumit, la fel de mulţumit ca o roabă care merge înainte şi înapoi pe o scândură toată ziua – văzuse ea asta.

Roaba – cu unica ei roată umilă – constituia unitatea firmei. Apoi căruţa, cu două roţi, urmată de vagonetul cu patru roţi; apoi locomotiva mărfarului, cu opt, apoi locomotiva de mare tracţiune cu şaisprezece şi aşa mai departe, până când se ajungea la miner, cu o mie de roţi, şi apoi la electrician, cu trei mii, la directorul minei cu douăzeci de mii, şi la directorul general cu o sută de mii de roţi micuţe care se roteau ca să îndeplinească sarcinile, după care urma Gerald cu un milion de roţi, zimţi şi axe.

Bietul Gerald, atât de multe rotiţe puse în slujba lui! Era mai sofisticat decât un ceas cu cronometru. Dar, o, Doamne, ce plictiseală! Ce plictiseală, Doamne Dumnezeule! Un ceas cu cronometru – un gândac – simţea că leşină la gândul acestei plictiseli teribile. Atât de multe roţi de numărat, de înregistrat şi luat în calcul! Destul, destul – era o limită a capacităţii omului de a se complica, desigur. Sau poate că nu.

Între timp, Gerald stătea în camera lui, citind. După ce Gudrun plecă, rămase înmărmurit şi imobilizat de dorinţă. Stătea pe marginea patului de o oră, stupefiat, cu mici scânteieri de conştiinţă apărând şi dispărând. Dar nu se mişca, timp îndelungat rămase inert, iar capul îi căzu pe piept.

Apoi îşi înălţă privirea şi îşi dădu seama că se îndreaptă spre pat. Îi era frig. În curând zăcea pe întuneric.

Dar ceea ce el nu putea suporta era întunericul dens care-l învăluia, îl înnebunea. Aşa că se sculă şi făcu lumină. Rămase pe marginea patului o vreme, privind fix înainte. Nu se gândea la Gudrun, nu se gândea la nimic.

Apoi deodată se duse la parter să caute o carte. Toată viaţa trăise cu groaza nopţilor din viitor când nu va putea dormi. Ştia că asta ar fi prea mult pentru el, faptul că va trebui să înfrunte nopţile albe şi groaza de a urmări orele scurgându-se.

Aşa că stătu ore întregi în pat, ca o statuie, citind. Mintea, rezistentă şi agilă, parcurgea filele repede, dar trupul nu percepea nimic. Într-o stare de inconştienţă rigidă, continuă să citească toată noaptea până dimineaţa, când, plictisit şi dezgustat până în adâncul sufletului, dezgustat cel mai mult de propria-i persoană, dormi două ore.

Apoi se sculă, odihnit şi plin de energie. Gudrun nu prea îi vorbi, cu excepţia momentului în care luară cafeaua, când îi spuse:

— Am să plec mâine.

— Mergem împreună până la Innsbruck să salvăm aparenţele? întrebă el.

— Poate, răspunse ea.

Spuse „poate” în timp ce sorbea cafeaua. Şi sunetul pe care-l produsese când pronunţase cuvântul lui îi făcu greaţă. Se ridică repede ca să plece de lângă ea.

Merse să pregătească toate cele necesare pentru a doua zi. Apoi, după ce luă nişte mâncare la el, ieşi pe schiuri pentru toată ziua. Poate, îi spuse el lui Wirt, se va duce la Marienhütte, poate în satul din vale.

Pentru Gudrun această zi se arăta promiţătoare, ca primăvara. Simţea o uşurare care se apropia din ce în ce, un nou şuvoi de viaţă îi invada fiinţa. Îi făcea plăcere să piardă vreme cotrobăind prin bagaje, era încântată să se cufunde în lectură, să probeze diverse rochii şi să se privească în oglindă. Simţea că apăruse o nouă şansă de a trăi şi se bucura precum un copil, părând în ochii tuturor foarte atrăgătoare şi frumoasă, cu faţa ei domoală, exuberantă şi fericită. Totuşi, sub toate acestea se ascundea însăşi moartea.

După-amiază urma să iasă cu Loerke. Ziua de mâine era de-a dreptul incertă pentru ea. Acest fapt anume o încânta.

Ar putea să plece în Anglia cu Gerald, ar putea pleca la Dresda cu Loerke, sau poate la München la o prietenă pe care o avea acolo. Orice putea surveni pentru ziua de mâine. Iar ziua de azi constituia pragul alb, de zăpadă strălucitoare, al tuturor posibilităţilor. Toate posibilităţile – acesta era farmecul, încântarea minunată, sclipitoare, nedefinită – o iluzie pură. Toate posibilităţile, pentru că moartea era inevitabilă şi nimic nu era posibil în afară de moarte.

Nu voia ca lucrurile să se materializeze, să prindă un contur definit. Brusc, îşi dori ca, într-un anume moment al călătoriei de mâine, să se lase purtată spre o destinaţie cu totul nouă, datorită vreunei împrejurări sau a unui eveniment total neprevăzut. Aşa că, deşi voia să iasă împreună cu Loerke pentru ultima dată la o plimbare prin zăpadă, nu voia să pară serioasă sau preocupată.

Iar Loerke nu era un tip serios. Cu şapca lui de catifea maro care-i făcea capul rotund ca o castană, cu urechile de catifea maronie lăsate în jos şi bălăbănindu-i-se peste faţă, cu o şuviţă de păr subţire, negru care-i dădea un aer de spiriduş, clătinându-se pe deasupra ochilor negri şi mari de spiriduş de pe faţa cu trăsături fine, cu piele netedă, străvezie şi cafenie încreţindu-se de tot felul de grimase ciudate, el părea o fiinţă bizară, pe jumătate copil, pe jumătate bărbat, un fel de liliac. Dar cu silueta lui, cu costumul de loden verzui, părea *chétif* şi micuţ, totuşi ciudat de diferit de ceilalţi.

Loerke luase o sanie mică pentru ei doi şi începură să urce din greu pantele acoperite pretutindeni de zăpadă care le ardea chipurile înţepenite, râzând într-o succesiune nesfârşită de remarci muşcătoare, glume şi închipuiri poliglote. Închipuirile reprezentau pentru amândoi realitatea, amândoi erau fericiţi, aruncând la voia întâmplării poante colorate pline de umor verbal şi bizarerii. Minţile lor păreau că scânteiază angajate într-un joc perfect, savurau un joc pur. Şi voiau ca relaţia lor să rămână la nivelul unui joc, a unui joc atât de delicat.

Loerke nu dădea mare importanţă mersului cu sania. Nu

dovedea pasiune sau ardoare în ceea ce făcea, aşa cum se întâmpla cu Gerald, ceea ce o încântă pe Gudrun. Era sătulă, atât de plictisită de concentrarea intensă a lui Gerald pentru mişcare. Loerke lăsa sania să alerge în voie, vesel, ca o frunză în vânt şi când, la o cotitură, se pomeniră în zăpadă, nu făcu altceva decât să aştepte să se ridice amândoi nevătămaţi de pe pământul tare şi alb, râzând şi glumind ca un spiriduş. Ştia că el va face remarce ironice şi glumeţe în timp ce se afla pe drumul spre iad – dacă era în dispoziţia necesară. Şi asta îi făcea o plăcere imensă. I se părea că se ridică deasupra realităţii cotidiene plictisitoare, deasupra monotoniei neprevăzutului.

Continuară să se distreze până la apusul soarelui, amuzându-se de minune, nepăsători şi fără să-şi dea seama de trecerea timpului. Apoi, în timp ce sania micuţă se răsucea riscant oprindu-se la poalele pârtiei:

— Stai! zise el deodată şi scoase de undeva un termos mare, un pachet de *Kekse*[250] şi o sticlă de şnaps.

— Vai, Loerke! strigă ea. Ce inspirat ai fost! *Ce comble de joie*[251], zău aşa! Ce fel de şnaps?

El se uită la sticlă şi râse.

— *Heidelbeer*!

— Nu! Din afinele de sub zăpadă! Nu-i aşa că arată ca şi cum ar fi fost distilat din zăpadă? Poţi să – şi aici Gudrun adulmecă sticla – poţi să simţi mirosul afinelor? Nu-i minunat? E exact ca atunci când le miroşi pe sub zăpadă.

Bătu cu piciorul uşor în pământ. El îngenunche, fluieră şi-şi lipi urechea de zăpadă. În timp ce făcea asta ochii lui negri scânteiară.

— Ha! Ha! râse Gudrun de felul bizar în care el îşi bătea joc de extravaganţele ei verbale.

Mereu o tachina, ironizând felul ei de a fi. Dar cum el prin ironia sa era încă şi mai absurd decât era ea prin extravaganţele ei, nu puteai decât să râzi şi să te simţi bine.

Gudrun auzea vocile lor, a lui şi a ei, răsunând ca nişte

[250] Biscuiţi (germ.).
[251] Bucurie mare (fr.).

clopoţei de argint în aerul îngheţat, nemişcat al înserării care se lăsa. Cât de perfect era totul, *absolut* desăvârşită era această izolare argintie şi acest schimb de replici!

Gudrun sorbi cafeaua fierbinte a cărei aromă îi învăluia ca nişte albine care zumzăie în jurul florilor, acolo în aerul rece sorbea mici înghiţituri din *Heidelbeerwasser*[252] şi mânca biscuiţii reci, dulci şi cremoşi. Cât de hune erau toate! Ce gust desăvârşit, ce miros plăcut, ce bine suna totul aici, în această întindere nemişcată de zăpadă şi amurg care se lăsa peste toate.

— Pleci mâine? se auzi el în cele din urmă.

— Da.

Urmă o pauză, când înserarea părea că se ridică cu o paloare tăcută şi atotcuprinzătoare sus de tot, spre infinitul care era atât de aproape.

— *Wohin*?

Aceasta era întrebarea – *wohin*? Încotro? *Wohin*? Ce cuvânt minunat! Nu voia să răspundă *niciodată*. Lasă-l să răsune veşnic.

— Nu ştiu, zise ea, zâmbindu-i.

El îi surprinse zâmbetul.

— Nimeni nu ştie niciodată, spuse Loerke.

— Nimeni nu ştie niciodată, repetă ea.

Urmă o tăcere, timp în care el mânca biscuiţii cu mişcări rapide, ca un iepure care devorează frunzele.

— Dar, râse el, spre ce destinaţie îţi cumperi biletul?

— O, Doamne! strigă ea. Trebuie să-ţi iei şi bilet.

Acest fapt o posomorî. Se văzu la ghişeul gării. Apoi o cuprinse un gând care o uşură. Respiră în voie.

— Dar nu e nevoie să pleci, exclamă ea.

— Cu siguranţă că nu, spuse el.

— Vreau să spun că nu trebuie să mergi acolo unde scrie pe bilet.

Asta îl şocă. Ai putea lua bilet şi să nu călătoreşti spre locul unde arată destinaţia. Cineva ar putea întrerupe călătoria şi ar putea evita destinaţia, locul ştiut. Asta era o idee!

---

[252] Coniac din afine (germ.).

— Atunci ia un bilet spre Londra, zise el. Asta nu înseamnă că ai să ajungi acolo.

— Da, răspunse Gudrun.

Loerke turnă puţină cafea într-o cană de metal.

— Nu vrei să-mi spui unde vrei să mergi? o întrebă.

— Sincer şi deschis, nu ştiu. Depinde dinspre ce parte bate vântul.

El o privi straniu, apoi îşi încreţi buzele precum Zefir[253] suflând pe deasupra zăpezii.

— Bate dinspre Germania, spuse el.

— Cred că da, râse Gudrun.

Deodată deveniră conştienţi de prezenţa unei siluete albe, neclare. Era Gerald. Inima lui Gudrun tresări brusc de groază, de o teamă adâncă. Se ridică în picioare.

— Mi-au spus unde eşti, se auzi vocea lui Gerald, ca o sentinţă în aerul albicios al amurgului.

— *Maria*[254]! Apari ca o fantomă, exclamă Loerke.

Gerald nu-i răspunse. Pentru ei prezenţa sa era nefirească şi fantomatică.

Loerke agită sticla şi apoi o ţinu invers deasupra zăpezii. Doar câteva picături se mai scurseră.

— Nu mai e nimic, zise el.

Lui Gerald, silueta micuţă şi ciudată a neamţului i se părea clară şi reală, de parcă ar fi observat-o printr-un binoclu. Îi displăcea extrem de mult acea figură măruntă şi ar fi vrut să o vadă dispărând.

Apoi Loerke zornăi cutia în care se aflau biscuiţii.

— Biscuiţi încă mai sunt, zise el.

Şi, ridicându-se de la locul său din sanie, îi oferi lui Gudrun. Ea întinse mâna stângace şi luă unul. I-ar fi oferit şi lui Gerald, dar acesta arătă atât de clar că nu voia biscuiţi încât Loerke, destul de stânjenit, puse cutia deoparte. Apoi luă sticla şi o ţinu în lumină.

— A mai rămas şi ceva de băut, spuse el ca pentru sine.

Apoi deodată ridică sticla cu un gest elegant în aer, o siluetă ciudată, grotescă, ce se aplecă spre Gudrun şi

[253] În mitologia greacă, era zeul vântului de vest.

[254] Referire la Fecioara Maria.

spuse:

— *Gnädiges Fraulein, wohl*[255] –

Se auzi o pocnitură şi sticla zbură prin aer. Loerke tresări şi se dădu înapoi, toţi trei tremurând cuprinşi de o emoţie violentă.

Loerke se întoarse către Gerald cu o lucire diabolică pe chipul său cu pielea netedă.

— Bravo, zise el cu o frenezie sarcastică şi demonică. *C'est le sport, sans doute*[256].

În clipa următoare zăcea în zăpadă într-o poziţie ridicolă. Pumnul lui Gerald îi aplicase o lovitură laterală peste cap. Dar Loerke se adună, se ridică tremurând, privindu-l fix pe Gerald, simţindu-se slăbit, dar ochii îi aruncau priviri pe furiş, demonici şi batjocoritori.

— *Vive le héros, vive*[257]!

Dar tresări din nou, pentru că pumnul lui Gerald se abătu asupra lui ca o străfulgerare, îl lovi din nou lateral şi îl azvârli la pământ ca pe un pai.

Gudrun se apropie şi ea. Îşi ridică mâna încleştată în aer şi o coborî cu o lovitură puternică şi directă asupra feţei şi pieptului lui Gerald.

Gerald rămase uluit, ca şi cum aerul ar fi explodat. Sufletul i se desfăcu larg, de mirare simţind durerea. Apoi râse şi se întoarse cu mâinile sale puternice întinse ca să apuce în cele din urmă mărul dorinţelor sale. În sfârşit, putea da curs dorinţei sale.

Îi cuprinse gâtul lui Gudrun între mâinile care erau puternice şi de neînvins. Iar gâtul ei era atât de minunat, de catifelat, şi putea să simtă corzile alunecoase ale vieţii ei. Pe acestea le strivi. Ele erau singurele pe care le putea zdrobi. Ce fericire! O, ce fericire, în sfârşit! Ce satisfacţie! Un entuziasm şi o satisfacţie pură îi umpleau sufletul. Privea cum faţa ei umflată devine inconştientă şi cum ochii

---

[255] Acesta ar putea fi tradus cu „bănuiesc" sau „poate", sau „ei bine", sau în multe alte feluri. Fără restul propoziţiei, este imposibil să fie tradus exact.

[256] Iată ce înseamnă sportul, fără îndoială (fr.).

[257] Trăiască eroul! (fr.)

i se dau peste cap. Cât de urâtă era! Ce împlinire, ce satisfacţie! Cât de bine era, o, cât de plăcut, ce binecuvântare dumnezeiască în sfârşit! El nu-şi dădea seama de rezistenţa pe care o opunea şi de eforturile ei. Lupta era răspunsul ei plin de o pasiune carnală la această îmbrăţişare. Cu cât devenea mai violentă, cu atât mai mare era încântarea frenetică, până când atinse apogeul, iar eforturile ei fură înfrânte şi mişcările devenită mai domoale, mai liniştite.

Loerke se ridică din zăpadă mult prea ameţit şi lovit ca să stea în picioare. Doar privirea îi era conştientă.

— *Monsieur*, zise el cu vocea sa subţire, repezită. *Quand vous aurez fini*[258] –

O stare de dispreţ şi dezgust îi cuprinse sufletul lui Gerald. Această stare îi cuprinse fiinţa în întregime, ca un fel de greaţă. O, ce făcea, în ce prăpastie se lăsa târât! Ca şi cum i-ar fi păsat de ea suficient ca să o ucidă, să dispună de viaţa ei!

Trupul îi fu cuprins de o slăbiciune, de o stare de relaxare teribilă, ca o moleşeală, iar puterea îi slăbi. Fără să-şi dea seama, slăbise strânsoarea şi Gudrun căzuse în genunchi. Oare el trebuia să vadă, trebuia să afle asta?

O slăbiciune teribilă puse stăpânire pe el, iar încheieturile i se înmuiară. Porni ca şi cum ar fi plutit pe o boare de vânt, ezită şi apoi plecă iarăşi, dispărând.

„Nu mi-am dorit asta, zău că nu”, fu ultima confesiune de dezgust din sufletul lui în timp ce urca panta slăbit, epuizat, încercând inconştient să evite orice alt fel de contact. „M-am săturat – vreau să dorm, mi-a ajuns.” Se cufundă într-o stare de greaţă.

Era slăbit, dar nu voia să se odihnească, ci să meargă mai departe încontinuu, până la sfârşit. Să nu se oprească deloc, până când va ajunge la capăt, asta era singura dorinţă care îi mai rămăsese. Aşa că mergea mai departe, inconştient şi slăbit, fără să se gândească la nimic, atâta vreme cât putea încă să se menţină în mişcare.

Amurgul împrăştia o lumină ciudată, nepământeană, pe

[258] Domnule, când veţi termina (fr.).

cerul de un albastru roşiatic, şi noaptea rece şi albastră se aşternu peste întinderea de zăpadă. În vale, mai jos, în spatele marelui pat de zăpadă se aflau două siluete micuţe, două puncte. Gudrun căzută în genunchi, de parcă urma să fie executată, şi Loerke stând sprijinit lângă ea. Asta era tot.

Gerald urcă, împleticindu-se până sus, pe pârtia de zăpadă în întunericul albastru, continuând să urce; mergea inconştient, deşi era obosit. La stânga se afla o pantă abruptă cu stânci negre şi surpături, cu vergi de zăpadă străpungând întunecimea stâncilor, pete de zăpadă contrastând vag cu negrul stâncilor. Totuşi, nu se auzea nici un sunet, toate acestea nu produceau nici un zgomot.

Ca să îngreuneze şi mai mult lucrurile, chiar în faţa lui pe dreapta o lună mică strălucea viu ca o prezenţă dureroasă şi sclipitoare ce se afla veşnic acolo, constantă şi de care nu puteai scăpa. Voia atât de mult să vină sfârşitul – îi ajunsese. Şi totuşi nu dormea.

Continua să urce cu mari eforturi, uneori trebuind să traverseze o pantă cu roci negre şi lipsite de zăpadă. În acel moment îi era teamă să nu cadă, o teamă teribilă. Şi acolo sus, pe creastă, se simţea un vânt care aproape îl copleşi cu o răceală, ca un somn greu şi adânc. Doar că sfârşitul nu se afla aici, aşa că trebuia să meargă mai departe. Starea de greaţă nedefinită nu îl lăsa să se oprească.

Odată ajuns pe culme observă umbra vagă a unei prezenţe înalte în faţa lui. Tot mai sus, mereu mai sus. Ştia că merge pe poteca ce duce spre vârful pârtiilor, unde se afla Marienhütte şi începea coborârea pe partea cealaltă. Dar nu era cu adevărat conştient de asta. Nu voia decât să meargă mai departe, să continue atâta timp cât va putea; să se mişte, să continue să urce, asta era tot, să meargă mai departe până când se va termina. Nu mai ştia în ce loc se află. Şi totuşi instinctul de conservare care-i mai rămăsese îl ajută să dibuie cu picioarele poteca pe unde o luase cu schiurile.

Alunecă pe o pantă abruptă acoperită de zăpadă. Asta îl înspăimântă. Nu avea piolet, nu avea nimic. Dar după ce se

mai odihni puţin, începu să-şi continue drumul prin întunericul iluminat de zăpadă. Era un frig care aproape te adormea. Se afla între două culmi, într-o vale, aşa că se abătu de la drum. Nu ştia ce să facă: să se caţere pe celălalt vârf, sau să meargă de-a lungul văii? Cât de mult era întins firul vieţii! Poate că se va căţăra pe culme. Zăpada era tare şi netedă. Continuă să meargă. Ceva se afla în faţa lui în zăpadă. Se apropie, cu o curiozitate extremă.

Era un crucifix pe jumătate îngropat, un mic Christ sub o pantă abruptă, în vârful unui stâlp. Îl ocoli. Cineva avea de gând să-l omoare. Îi era groază să nu fie ucis. Dar era un sentiment de groază care stătea în faţa lui, precum propria sa fantomă.

Totuşi, de ce să-i fie frică? Trebuia să se întâmple. Să fie ucis! Privi în jur îngrozit la zăpadă, la pârtiile stâncoase, palide, întunecate, ale acestei lumi a înălţimilor. Era menit să fie ucis, îşi dădea seama de asta. Acesta era momentul în care moartea era atotputernică şi nu mai exista nici o scăpare.

Sfinte Iisuse, oare era menit să se întâmple – Sfinte Hristoase! Simţi lovitura abătându-se asupra lui, ştiu că este ucis. Împleticindu-se înainte, cu mâinile ridicate de parcă voia să simtă ce se va întâmpla, aştepta momentul în care se va opri, când totul va înceta. Încă nu se terminase.

Ajunsese în valea acoperită de zăpadă, înconjurat de pante abrupte şi prăpăstii din care se înălţa traseul care ducea în vârful muntelui. Dar el rătăcea inconştient, până când alunecă şi căzu. În timp ce cădea ceva se rupse în sufletul lui şi fu imediat cuprins de somn.

Capitolul XXXI

IEŞIREA DIN SCENĂ

CÂND, ÎN DIMINEAŢA URMĂTOARE, îi aduseră trupul lui Gerald acasă, Gudrun era închisă în camera ei. De la fereastră îi văzu pe oamenii aceia venind prin zăpadă, ducând o povară. Stătu nemişcată şi lăsă timpul să se scurgă.

Se auzi o bătaie la uşa ei. Deschise. În prag stătea o femeie, spunând încet, o! mult prea politicos:

— L-au găsit, doamnă!

— *Il est mort*?[259]

— Da, de mai multe ore.

Gudrun nu ştia ce să spună. Ce să spună? Ce să simtă? Ce să facă? La ce oare se aşteptau din partea ei? Se simţea îngrozitor de pierdută.

— Mulţumesc, spuse ea şi închise uşa camerei.

Femeia plecă înmărmurită. Nici un cuvânt, nici o lacrimă – ha! Gudrun era rece, o femeie rece.

Continua să stea în camera ei, cu chipul palid şi inexpresiv. Ce trebuia să facă? Nu putea să jelească şi să se dea în spectacol. Nu putea să-şi schimbe firea. Stătea nemişcată, ascunzându-se de oameni. Singura ei intenţie era aceea de a evita contactul efectiv cu oamenii. Tot ceea ce făcu fu să le scrise Ursulei şi lui Birkin o telegramă lungă.

Cu toate astea, la amiază îşi reveni şi se duse să-l caute pe Loerke. Se uită plină de teamă la uşa camerei unde stătuse Gerald. Pentru nimic în lume n-ar intra acolo.

Îl găsi pe Loerke stând singur în sufragerie. Se duse direct la el.

— Nu-i adevărat, nu-i aşa? întrebă ea.

---

[259] E mort? (fr.)

El o privi. Un zâmbet mic, nefericit, îi schimonosi faţa. Ridică din umeri.

— Adevărat? zise el ca un ecou.

— Nu l-am omorât noi, nu?

Ura când venea la el cu întrebări de felul acesta, aşa că ridică din umeri obosit.

— A fost un accident, zise el.

Ea îl privi. Stătea copleşit şi frustrat, la fel de impasibil şi gol pe dinăuntru ca şi ea. Doamne! Era o tragedie inutilă, lipsită de sens.

Gudrun se întoarse în camera ei ca să-i aştepte pe Ursula şi pe Birkin. Voia să dispară, nimic altceva. Nu putea gândi sau simţi ceva până când nu va pleca de acolo, până când nu va ieşi din această stare.

Ziua trecu şi veni următoarea. Auzi sania, îi văzu pe Ursula şi pe Birkin coborând şi voia să se ascundă şi de ei.

Ursula veni drept la ea.

— Gudrun! strigă ea, cu lacrimile curgându-i pe obraji.

O luă pe sora ei în braţe. Gudrun îşi înfundă faţa la pieptul Ursulei, dar tot nu putea scăpa de fiorul de ironie rece care îi îngheţa sufletul.

„Ha-ha!", îşi spuse ea. „Acesta este comportamentul adecvat."

Dar nu era în stare să plângă şi faţa ei rece, palidă, impasibilă, opri cât de curând şuvoiul de lacrimi al Ursulei. În câteva clipe, surorile nu mai aveau ce să-şi mai spună.

— A fost chiar urât să vă aduc înapoi aici, zise Gudrun în cele din urmă.

Ursula o privi oarecum nelămurită.

— Nu m-am gândit la asta, îi zise ea.

— Mă simt groaznic că v-am chemat, spuse Gudrun. Dar pur şi simplu nu puteam să dau ochii cu nimeni. E prea mult pentru mine.

— Aşa e, spuse Ursula rece.

Birkin ciocăni uşor şi intră. Chipul lui era alb şi lipsit de expresie. Gudrun îşi dădu seama că ştie. El îi întinse mâna şi îi spuse:

— Sfârşitul *acestei* excursii, în orice caz.

Gudrun îl privi cu teamă.

Se aşternu tăcerea peste toţi trei, căci nu mai era nimic de spus. În cele din urmă, Ursula întrebă cu o voce abia perceptibilă:

— L-ai văzut?

Birkin o privi din nou pe Ursula cu nişte ochi duri, plini de răceală, şi nu se deranjă să răspundă.

— L-ai văzut? repetă ea.

— Da, zise el cu răceală.

Apoi o privi pe Gudrun.

— Ai pregătit ceva? întrebă el.

— Nimic, răspunse ea, nimic.

Se codea, plină de un dezgust rece, să facă vreo afirmaţie.

— Loerke spune că Gerald a venit la tine atunci când erai în sanie sub *Rudelbahn*[260], că aţi avut un schimb de replici, după care Gerald a plecat. Ce aţi discutat? E mai bine să ştiu ca să informez şi autorităţile dacă sunt întrebat.

Gudrun îl privi albă, ca un copil care nu ştie ce să răspundă când e pus în încurcătură.

— Nici măcar nu am vorbit, spuse ea. L-a lovit pe Loerke şi l-a doborât la pământ, pe mine aproape că m-a strangulat, după care a plecat.

Apoi îşi spuse în sinea ei: „E o mică mostră a veşnicului triunghi!” Şi întoarse spatele ironic, căci ştia că lupta fusese între Gerald şi ea şi că prezenţa celei de a treia persoane a fost o simplă întâmplare – o întâmplare inevitabilă poate, dar în orice caz nimic altceva. N-au decât să ia asta drept exemplu al eternului triunghi, al trinităţii urii. Ar fi mai simplu pentru ei.

Birkin plecă, cu o atitudine rece şi nepăsătoare. Dar ea ştia că o va ajuta în orice caz, că o va sprijini până la capăt. Râse uşor în sinea ei, cu dispreţ. N-avea decât să se ocupe el de toată treaba din moment ce se pricepea atât de bine să aibă grijă de alţii.

Birkin se duse din nou să-l vadă pe Gerald. Îl îndrăgise. Şi totuşi simţi mai mult un dezgust la vederea corpului inert,

[260] Derdeluş (dialect tirolez – mai des folosit *Rodelbahn*).

zăcând acolo. Era atât de inert, atât de rigid în moarte, un cadavru, încât măruntaiele lui Birkin păreau că îngheaţă. Era nevoit să stea acolo şi să se uite la trupul îngheţat care fusese Gerald.

Era leşul îngheţat al unui bărbat mort. Birkin îşi aminti de un iepure pe care îl găsise cândva îngheţat bocnă în zăpadă. Era ţeapăn ca un sloi de gheaţă atunci când îl ridică. Şi acum aşa era şi Gerald, rigid ca un sloi, ghemuit de parcă dormea – şi totuşi de o rigiditate oribilă care era vizibilă. Asta îl umplu de groază. Camera trebuia încălzită şi trupul dezgheţat. Membrele s-ar fi frânt ca sticla sau ca lemnul dacă ar fi fost îndreptate.

Se întinse şi atinse faţa mortului. Senzaţia ascuţită, puternică la atingerea feţei îngheţate îi înfioră măruntaiele. Se întreba dacă şi el însuşi era pe cale să îngheţe, să se transforme într-un sloi de gheaţă în interior. Sub mustaţa scurtă şi blondă, răsuflarea era îngheţată în nările nemişcate, care păreau un bloc de gheaţă. Acesta era Gerald!

Atinse din nou părul blond, ţeapăn, aproape sclipind de pe trupul îngheţat. Era rece ca gheaţa, părul ţeapăn ca un sloi, aproape plin de răutate. Inima lui Birkin începu să îngheţe. Îl iubise pe Gerald. Acum privea la chipul frumos cu o culoare stranie, cu nasul mic, fin şi obraji virili, şi îl văzu îngheţat ca un cristal de gheaţă; şi totuşi îl îndrăgise. Ce trebuia oare să gândeşti sau să simţi? Creierul lui începea să îngheţe, iar sângele se transforma în apă îngheţată. Atât de frig, atât de rece, o răceală profundă şi înţepătoare îi pătrundea în braţe din afară, o răceală şi mai profundă se aduna înăuntrul său, în inimă şi în măruntaie.

Se îndreptă spre pârtiile acoperite de zăpadă ca să vadă unde se aflase moartea. În cele din urmă ajunse la marea şa dintre prăpăstii şi pârtii, lângă vârful trecătoarei. Era o zi cenuşie, a treia zi cenuşie şi calmă. Totul era alb, îngheţat şi palid, cu excepţia câtorva stânci negre care se iţeau ca nişte rădăcini din loc în loc, iar alteori se ridicau golaşe. În depărtare o pârtie abruptă se rostogolea dintr-un pisc cu multe stânci înnegrite.

Era ca o şa mică ce se întindea de-a lungul stâncilor şi a zăpezii dintr-o împărăţie a cerurilor. În această şa Gerald îşi găsise somnul. La capătul celălalt, ghizii bătuseră piroane de fier în peretele de zăpadă, astfel încât, cu ajutorul unei funii mari ataşate de ei, puteau să se caţere pe peretele masiv de stâncă înspre creasta zimţată a trecătorii care se înălţa golaşă spre cer, acolo unde Marienhütte stătea ascunsă printre stâncile golaşe. De jur împrejur, vârfuri ascuţite, brăzdate de zăpadă, se înălţau străpungând cerul.

E posibil ca Gerald să fi găsit frânghia. Poate că a reuşit să se agaţe de ea şi să urce până pe creastă. E posibil să fi auzit câinii din Marienhütte şi să fi găsit adăpost. Ar fi putut să-şi continue drumul pe panta abruptă dinspre sud până jos, în valea întunecată de pini până la marele Drum Imperial care ducea în sud, spre Italia.

Ar fi putut. Şi apoi ce urma? Drumul Imperial! Sudul? Italia? Şi apoi ce? Era o ieşire? Nu era decât un drum de întoarcere. Birkin stătea sus, acolo în aerul tăios, privind vârfurile şi drumul dinspre sud. Avea vreun rost să mergi spre sud, spre Italia, de-a lungul vechiului Drum Imperial?

Se întoarse cu spatele. Simţea că inima îi va ceda sau nu-i va mai păsa. Cel mai bine era să nu-i mai pese. Indiferent în ce consta misterul care îl adusese pe om în Univers, este un mister care nu ţine de natura umană, ci are propriile sale scopuri măreţe şi nu omul este criteriul său. Cel mai bine era să lase totul în seama marelui mister creator, neomenesc. Cel mai bine este să te lupţi cu tine însuţi şi nu cu Universul.

„Dumnezeu nu se poate descurca în absenţa omului”, spusese un mare profesor de religie francez[261]. Dar cu siguranţă acest lucru e fals. Dumnezeu se poate descurca în absenţa omului. Dumnezeu s-a putut descurca în absenţa ihtiozaurilor şi a mastodonţilor. Aceşti monştri au fost un eşec creator, aşa că Dumnezeu, misterul creator, s-

[261] Filozoful şi criticul scripturar german Ludwig Feuerbach (1804-1872) a făcut această observaţie în *Esenţa creştinismului* (1841); „profesorul de religie francez” poate fi eruditul şi filozoful protestant francez Pierre Bayle (1647-1706), la care Feuerbach face referire în cartea sa.

a dispensat de ei. În acelaşi fel se putea lipsi şi de om, dacă s-ar întâmpla să nu evolueze şi să se dezvolte din punct de vedere creator. Eternul mister creator s-ar putea dispensa de om şi l-ar putea înlocui cu o fiinţă mai reuşită. Întocmai precum calul a luat locul mastodontului.

Era o mare consolare pentru Birkin să reflecteze la acest fapt. Dacă omenirea ar ajunge la un punct mort şi s-ar limita doar să se extindă, misterul creator nelimitat l-ar înlocui cu o altă fiinţă, mai frumoasă, mai minunată, o nouă rasă, mai încântătoare, care să ducă mai departe întruparea creaţiei. Jocul nu se va sfârşi niciodată. Misterul creaţiei era nestăvilit, infailibil, inepuizabil şi etern. Rasele apar şi dispar, speciile pier, dar alte noi specii le iau locul, mai minunate, sau la fel de minunate, întotdeauna depăşind imaginaţia noastră. Izvorul creator e incoruptibil şi insondabil. Nu are limite. Poate provoca miracole, crea rase complet noi şi specii noi la timpul potrivit, noi forme de conştiinţă, alte înfăţişări, noi fiinţe. Să fii om e nimic în comparaţie cu posibilităţile misterului creator. Să te întrupezi direct din misterul creator, aceasta era perfecţiunea, satisfacţia inimaginabilă. Uman sau inuman nu mai conta. Pulsul perfect zvâcneşte în inima fiinţei de nedescris, dând naştere speciilor miraculoase, necunoscute încă.

Birkin se întoarse acasă, la Gerald. Intră în cameră şi se aşeză pe pat. Mort, mort şi rece!

„Cezar, împăratul, mort, un boţ de pământ,

Astup-acum o gaură să nu fii bătut de vânt.”[262]

Nu veni nici un răspuns din partea celui care fusese Gerald. Ciudat, îngheţat, o substanţă congelată – nimic mai mult. Nimic altceva!

Teribil de plictisit, Birkin plecă şi se duse să se ocupe de cele necesare. Făcu totul pe nesimţite, fără să se piardă cu firea. Să spui vorbe mari, să te agiţi, să iei situaţia în tragic, să faci scene – era mult prea târziu pentru astfel de lucruri. Mai bine să fii calm şi să-ţi duci povara sufletească cu răbdare şi demnitate.

[262] Hamlet, V.i. 206-207.

Dar când intră din nou, seara, ca să se uite la Gerald, care zăcea la lumina lumânărilor, inima i se strânse brusc din cauza vidului din ea, lumânarea pe care o ţinea în mână aproape îi căzu în timp ce, cu un plânset ciudat şi prelung, lacrimile începură să-i curgă. Se aşeză pe un scaun, zguduit de o criză subită. Ursula, care-l urmase, se îndepărtă îngrozită, în timp ce el stătea cu capul căzut şi cu trupul scuturându-se convulsiv de plâns, scoţând un sunet ciudat, oribil.

„N-am vrut să se întâmple aşa – n-am vrut să se întâmple aşa”, plângea el în sinea lui.

Ursula nu se putu abţine să nu se gândească la afirmaţia Kaizerului: „*Ich habe es nicht gewollt*”[263]. Îl privi aproape îngrozită pe Birkin.

Brusc el tăcu. Dar stătea cu capul căzut, ca să-şi ascundă chipul. Apoi, pe furiş, îşi şterse faţa cu degetele, după care, deodată, îşi ridică privirea şi se uită drept la Ursula, cu ochi întunecaţi, aproape răzbunători.

— Pe mine ar fi trebuit să mă iubească, spuse el. M-am oferit.

Ea, plină de teamă, albă, cu buzele crispate, răspunse:

— Ce ar mai fi contat?

— Ar fi contat, zise el. Ar fi contat.

Uită de ea şi se întoarse să-l privească pe Gerald. Cu capul ridicat într-o poziţie ciudată, ca un om care şi-l retrage în faţa unei insulte, aproape arogant, privea chipul rece, mut şi material. Avea o nuanţă albăstruie. Inima lui Birkin fu săgetată ca de un sloi de gheaţă. Rece, mut, material! Birkin îşi aduse aminte cum, odată, Gerald îi strânsese mâna pentru o clipă cu o mişcare caldă, plină de iubire profundă. O secundă, apoi îi dăduse drumul, pentru totdeauna. Dacă ar fi rămas fidel acelui moment, moartea n-ar mai fi contat. Cei care mor şi murind mai pot iubi, mai pot crede încă, nu mor. Continuă să trăiască în inima celor dragi. Gerald ar mai fi putut să dăinuie în spiritul lui Birkin,

[263] Nu mi-am dorit asta (germ.). Pe 31 iulie 1915, kaizerul Wilhelm al II-lea al Germaniei (1859-1941) a scris un manifest în care spunea: „Nu mi-am dorit Războiul”.

chiar şi după moarte. Ar fi putut trăi cu prietenul lui încă o viaţă.

Dar acum era mort, un bulgăre de pământ, ca gheaţa albăstruie, care se poate topi. Birkin se uită la degetele albăstrui, la trupul inert. Îşi aduse aminte de un armăsar mort pe care-l văzuse: o masă de came bărbătească şi respingătoare. Îşi mai aduse aminte şi de chipul frumos al cuiva pe care-l iubise şi care murise plin de încredere şi supus în faţa marelui mister. Acel chip mort era frumos, nimeni nu putea spune că e rece, mut şi material. Nimeni nu-şi putea aduce aminte de el fără să capete încredere în marele mister, fără ca sufletul să nu-i fie copleşit de căldura unei noi credinţe profunde în viaţă.

Şi Gerald! Cel care nega întruna! Îşi păstrase inima rece, îngheţată, aproape incapabilă să mai bată. Tatăl lui Gerald arătase melancolic, îţi frângea inima, dar nu avea aspectul acesta teribil de Materie rece şi mută. Birkin continua să-l privească. Ursula stătea de-o parte, privindu-l pe omul viu care se uita fix la chipul îngheţat al mortului. Ambele chipuri erau neclintite şi împietrite. Lumina lumânării pâlpâia în aerul îngheţat, în tăcerea profundă.

— Nu l-ai privit suficient? întrebă ea.

Birkin se ridică.

— Pentru mine e o amară dezamăgire, spuse el.

— Ce – faptul că e mort?

Ochii lui îi întâlniră pe ai ei. Nu răspunse.

— Mă ai pe mine, spuse ea.

El zâmbi şi o sărută.

— Dacă mor, spuse el, vei şti că nu te-am părăsit.

— Şi eu?! exclamă ea.

— Nici tu nu mă vei părăsi pe mine. Nu vom avea nici un motiv să disperăm dacă murim.

Ea îi luă mâna.

— Dar trebuie să disperi din cauza lui Gerald? întrebă ea.

— Da.

Ieşiră din cameră. Gerald fu transportat în Anglia ca să fie înmormântat. Birkin şi Ursula însoţiră trupul neînsufleţit împreună cu unul dintre fraţii lui Gerald. Fraţii şi surorile

sale insistaseră ca înmormântarea să aibă loc în Anglia. Birkin dorise să-l lase acolo în Alpi, în mijlocul zăpezilor. Dar familia fu contrariată şi protestă vehement.

Gudrun plecă la Dresda. Nu scrise nimănui despre viaţa ei. Ursula stătu la moară cu Birkin o săptămână sau două. Amândoi erau foarte tăcuţi.

— Aveai chiar atât de multă nevoie de Gerald? îl întrebă ea într-o seară.

— Da, răspunse el.

— Eu nu sunt îndeajuns?

— Nu. Ca femeie îmi eşti de ajuns. Pentru mine eşti întruchiparea tuturor femeilor. Dar mi-am dorit şi un prieten la fel de etern pe cât suntem noi doi.

— De ce nu-ţi sunt de ajuns? Mie îmi ajunge să te am pe tine. Nu-mi doresc pe nimeni altcineva decât pe tine. De ce nu e valabil şi pentru tine?

— Dacă te am pe tine pot trăi tot restul vieţii fără nimeni altcineva, fără nevoia altor relaţii intime. Dar ca să fiu împlinit şi cu adevărat fericit îmi doream o legătură veşnică şi cu un bărbat – un alt gen de iubire, spuse el.

— Nu cred, zise ea. E o încăpăţânare, o teorie, o perversiune.

— Mda...

— Nu poţi împărtăşi două feluri de iubire. Cum ai putea?

— Se pare că nu pot, zise el. Totuşi, mi-am dorit asta.

— Nu poţi avea aşa ceva pentru că e nefiresc, e imposibil, zise ea.

— Nu cred asta, răspunse el.